Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonComercial 3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) **license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format
Adapt — remix, transform, and build upon the material

2004

847 42
743-ա.հ.

ԺՈՒԼ ՏԸ ՊԱՄՊՈՒՆ

ՏԱՆԻԷԼԻՆ

ԷՍՐԱՐԸ

ՍԷՎԱՍԹԱԲՈԼ ՊՈՒԼՎԱՐԸ ՃԻՆԱՅԷԹԻ

Մ՚ԻԼԹԷՐՃԻՄԻ
Մ. Պ. Ա.ՐԱՊԱՆԵԱՆ

Նաշիրի
ԿԱՐԱՊԵՏ ՊԻՊԷՐԵԱՆ

معارف نظارت جلیلەسنك ۳۳۸ نومرولی رخصتی طبع اولنمشدر

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ՊԵՏԱԿԱՆ ... ԳՐԱԴԱՐԱՆ

Կ. ՊԻՊԷՐԵԱՆ ՄԱԹՈՒԱԱԼԸ
ՄՍԹԱՆՊՕԼ
Չագմագճըլար եօղուշու Չիմպիլլի խան Ն. 18-19
)(1893)(

69-1±±

ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ

ՏԱՆԻԷԼԻՆ
ԷՍՔԱՐԸ

SOUREN H. SARKISIAN
1628 RIDGE AVE.
EVANSTON, ILL.

ԳՈՄԸ ԷՎԱՆԷԼ

ՍԷՎ.ՍԹՈՓՈՂ ՊՈՒԼՎԱՐԸ ՃԻՆՈՑԷԹԻ

ՄՈՒԳԱՏՏԷՄԷ

1

Յուլիս այրնըն պիր կիւնիւնտէ ադչամ իսթիւ Սէվաս-թաբօղ պուլվարընըն եաւաս գալտըրըմընտա, չիֆթ նօմէրօ-լար ճիհէթինտէն եօգարը տօղրու կիթմէքտէ օլան պիր ա-տէմին չէքլ ու գըյաֆէթի, տալկընըղը վէ հեր հալինին տի-յարը ախերտէն կէլտիյինի իրայէ իթմէսի, պիր չօգ սաէմ-լերին նաղարը տըգդաթընը ճէլպ իտիյօր իտի։

Շախսը մէրդում, արա սըրա պաչընը գալտըրըպ հէտէ-ֆը մագսատինէ վասըլ օլուպ օլմատըղընը անլամագ իւղրէ էթրաֆընա պագընըյօր իտի. պու մէճհուլ իւլ հալ սաէմ գըրդ գըրդ պէչ հաչլարընտա, գօյու սիյահ սագալը վէ սա-գալընըն թէլլէրինտէն պիր հայըճասը աղարմըշ իտի. մէր-դումըն կէօզլէրի արա սըրա սըթմա ամէչլէրի իլէ բարբա-

մադտա, չէհրէսինտէն Եօրկուն վէ գալալէն տախի բէ.ք պիյատէ մուզմարլըգ օլտուղու անլաշըլմադտա խոր։

Սըճադ ըդըմլատտա իգամէթ նէթիճէսի օլարադ սիյմասընըն էսմէր պիր ըչնկ քէսպ իթմիշ օլմասը, հալ ու էթվարընըն պիր ադ ղարապէթի, կէչէն տէօնէնլէրին նադարընը ճէզպ իթմէյէ քնաֆի օլմատա պիլէ, արդասընտաքի էլպիսէ՝ պէնկին պիր Եօլճու էլպիսէսի օլտուղու հալտէ, ուղուն պիր սէյահաթտան տօլայը էսկիմիշ վէ քիրլէնմիշ օլմասը, նադարը սըդդաթը ճէզպ իթմէյէ քիթայէթ խտճէյի իթապիյի խոր. քէնափսինէ՝ սիրսէքլէրինի վուրարադ կէչիպ տէօնէն խալդճա, պու ատէմին հալ ու չանընը իթապիր իթմէք միշկիլ օլուպ, անլաշըլմադ պիր շէյ վար իսէ, օ տա՝ պու քիմսէնին սիյարը էճնէպիտէն Բարիղէ Եէնի կէլմիշ օլմասը խոր։

Զիրա ճատտէնին դալապալըդը արտասընտա չաշդընը չաշդընը պիր հալտէ պուլունույօր խոր. աճէպա քէնափսի ֆրանսը՞ղ մը խոր, աճէպա սիյարը պափտէտէ իգամէթտէն տօլայը՞ մը շէքլ ու հէյէթի պու հալի քէսպ իթմիշ խոր. պու մատտէ հադդընտա պիր ֆիքրի գոմի հասըլ խտէպիլմէք իչին լադըրտըսընը իչնիթմէք իդթիղա խոսյօր խոր։

Հէր նէ օլուրսա օլսուն, շախսը մէճհուլ ճատտէէն Եօդարը կիթմէքտէ, վէ այնընտա պիր ֆիքրի սապթի վէ մուանննտտ կէօրիւնմէքտէ օլտուղու հալտէ, էթրափընտաքիլէրէ գարշը գայտսըղ պուլունմադտա խոր։

Չէհրէսինտէ ըղըմըրտապը տէրսունի նիւմայան օլան պու ատէմ, Սէն-Տընիղ պուլվարընտան կէչիպ տէ, ճէպհէնի բէնկ-ճարէնկ պափթըճտալըդ իւանլարը իլէ միւղէյէն պիր մահալլին էօնիւնէ կէլտիյի ղէման, պիրտէն պիրէ տուրարադ պաշտան այադա դատար թիթրէյտի. կէլտիյի մահալ պանդա ումուրը վէ մուամէլաթը սարրաֆիյէ իլէ միւղթէզիլ պիր խանէ խոր, ճէպհէնինտէ քի Թահտալարըն պօյասը հալտա սօղմամըշ օլմասընտան, պիր դաչ սէնէլիր պիր Թէէսիսաթի օլտուղու անլաշըլըյօր խոր։

Պիր Թադըմ ատէմլէր ճատտէ իւղէրինտէ իրի դանատ-

լը տիւզ այադ պիր դաբուտան կիրիալ չըդըյօրլար իտի . դաբունըն իւղէրինաէ իլի հարֆլը քէսկին եապըլտըտան « Տը Տրմնտ » պանդասը էօնիւնաէ պուլունաուպու անլաչըըյօր իտի . դաբունըն հէր իլի թարաֆընտա մէրմէր օյմալար իւղէրինէ բիտայա բուսուլալարը եաբըչտրրըլմըշ օլտուղունտան , ճիվար մալազալարտէն ախշ ու իթա էսնասընտա , պաշ աչըդ , դուլադ արդասընտա դալէմ օլարադ դօմշուլար կէլմէքտէ , վէ բիյայա բուսուլասընա պադմադտա խոխլէր :

Պալդօն իւղէրինտէ պիր մէթրօ եիւքսէքլիյինտէ եալտըղը հարֆլար իլէ դաբու իւսթիւնտէքի պալատէ մէզգիւր լէվհա թէքրար եազըլմըշ իտի . պու պանդա չաչաալը սուրէթտէ միւղէյէն օլմադսըղըն , նամուսը վէ ճիատի պիր մահալ օլտուղու կէօրիւնիւյօր իտի . նապանճը՝ պիր թավըը մէմնուսնիյէթի կէօսթէրտի . իթմիչ օլտուղու մուայէնէտէն քէսպը իթմիինան իթմիչ օլմադըլա թէրէէտիւտիւ պէրթարաֆ օլարադ , պիր սուրէթը աէրպէսթանէտէ դաբույը աչըպ իչէրի կիրտի :

Դաբունըն իչ թարաֆընտա ուղուն պօյլու , պօյնունտա կիւմիւչ ղէննճիր ասըլը պիր ուչագ պուլունույօր իտի . ուչագ եապանճըյը պաչտան այադա դատար պիր քէրրէ սիւղիւ վէրտի :

Սաղտա սօլտա բարմադըդլը քիւչիւք դաբուլար , վէ բարմադըդլարըն արասընտան նիմ պիր սուրէթտէ սէրթ չէհրէչէր կէօրիւնիյօր իտի . եէչիլ մէչհին դարը ուղուն պիր գանաբէտէ պիր դաչ-միւչթէրի օթուրմուչ պէքլէյօր իտի . բարմադըդը քիւչիւք գաբուլար իւղէրինտէքի լէվհալէրտէն , պունլարտան հէր պիրինէն նէ իլէ իչթիղալ իթտիի անլաչըըյօր իտի . պու լէվհալար չու եօլտա եազըլմըշ իտի :

« Էսհամ իչթիրասը վէ ֆիրուխթի . Ըսգօնթօ . Ա.գճէ թէպտիլի . Գատա . Յ.ճնէպի էսհամը . Ք.էզա , քէզա . »

Տը Տրմնտ պանդասը , քէնահինէ հէվալէ իտիլէն պիրճիւմլէ մուամէլաթը նաֆտասը իճրա իթմէքտէն հէրի տուրմադ իտի :

Եապանճըրըն հիչ պիր գաբուչա թէվէճճիւհ իթմէչուպ-տէ պէօյիւք սալօնըն օրթասընտա, գարարսըզ պիր հալտէ գալտըղընը կէօրէն ուշագ, մէրգումա եագլաչալուագ գապա պիր թավը իլէ.

— Նէ՞ իսթէչօրսունըզ էֆէնտի, տէմէսի իւզէրինէ, չախսը մէճհուլ կիւմիւշ զէնճիրլի մամուրըն թավրընա տըգ-գաթ պիլէ իթմէքսիզին.

— Միսիւ Րուսթան իլէ կէօրիւշմէք իսթէչօր իտիմ, տէչու ճէվապ վէրտի.

Ուշագ իսէ, պու դիչարէթճիներին իտուտաչի զարիպինտէն հիտտէթլէնմիչ կիպի ումուդալարընը սիլքէրէք.

— Միսի՛ս, տիրէք.քթօր իլէ՞ մի կէօրիւշմէք իսթէչօր-սունըզ, տէտի.

— (Բէմալի սիւքիւնէթլէ.) Էվվէթ, անըն իլէ.

— Միսիս, տիրէք.քթօրուն օրատա օլուպ օլմատըզընը պիլէմէմ, ֆագաթ անը պուրատան սիւալ իտէճէք տէչիլ-սինիզ.

— (Նէզաքէթ իլէ.) Բէնտիլէրինի նէրէտէ կէօրէպիլէճճէ-չիմի լութֆէն սէօյլէ՞միսինիզ.

— Ճատտէչէ չըդմալը, պէօյիւք գաբուտան իչէրի կիր-մէլի, պիր գաթ եօղալըը չըդմալը, վէ սաղտաքի գաբուչը չալմալըսընըզ.քի, օրատաքի մէմուր՝ միսիս Րուսթանըն սիզի գապուլ իտուպ իտէմէչէճէչինի սէօյլէր.

— Թէշէք.քիւր իտէրիմ.

Էննահի միւքեալէմէտէ ասլա էճնէպի չիվէսի կէօսթէր-մէտիչինտէն Ֆըլտանըզ օլտուղու անլաչըլան նապանճը տը-չարը չըդտը. քէնտիսինէ թարիֆ իտիլտիկի վէճհիլէ պէօյիւք գաբուտան իչէրի կիրէրէք, գալըն հալը իլէ տէօչէնմիչ պիր մէրտիվէնտէն եօղարը չըդըպ, իւզէրինտէ «Միւրիւվվէթ» քէլիմէսի եազըլմըչ օլան պիր գաբունըն ֆիլ տիչի տիւչմէ-սինէ պատտը. չընղըրագ սէտասը իշիտիլմէսինի միւթէագըպ գաբու աչըլմասը իլէ, սիյահ էվվապլը, պէյազ պօյուն պա-ղըլը պիր ատէմ կէօրիւնտիւ.քի, կէլէն ատէմի կէօրիւնճէ,

ալթ գաթտաքի ալդատաչը կիսկի հադալբէթամիզ պիր թէսպէհիմ խոէրէք .

— Միւսիւլիւ կէօրմէ՛ք մի խոթէ յօրսունըզ, տէտի ,

— Միւսիւ Րուսթան իլէ կէօրիւշմէք խոթէ յօր խոիմ,

— Միւսիւ Րուսթան մէչղուլ տըր ,

— Պէքլէյէճէյիմ . . .

— Զաթընըզա այըտ պիր իչ իչի՛ն մի տիր . . . չիւնքի օրատա միւսիւնին քեաթիպի վար . . .

— (Պարիտ պիր սէտա իլէ .) Սըրֆ զաթի պիր իչ իչին ,

Մէմուր եապանճըլը զէմինի վէ տիվարլարը հալը տէօչէնմիչ պիր միսաֆիր օտասընա խոխաչ իլէ պիր սանտալեա կէօսթէրէրէք .

— Լուքֆէն օթուրունուզ, տէտի ,

Պու օտանըն տախիլինտէ իքի իւչ քիչի սապրըսըզլըգ իչմա խոէր պիր թավը իլէ տօլաչըպ տուրուչօրլար իտի . զիյարէթճի՝ պիրնա իսթիյար օրայա օթուրուրու . Հէման օ անտէ մէզքիւր օտանըն նիհայէթինտէն պիր գարու աչըլըր , պիր սէս , սօն պիր թէաթիյի քէլամ իչիտիլտի . եապանճը՝ խէյալ մէյալ սարը վէ թիւյսիզ պիր չէհրէ սէչէպիլտի , նիմ գըյամ իթտի իսէ տէ, գարու թէքրար գարանըչ , վէ իչէրիտէն չըգան ատէմ իչ օտասընտան կէչէր իլրէն , պէքլէյէնլէրտէն պիրիսի տէրհաչ իլերիչէ աթըլմըչ իտի . տիրէքթօրըն խէյալ կիսկի կէօրիւնիչի , պիրնա եապանճըլը տիւչիւնճէլէրէ տալտըրմըչ օլտուղունտան , ուչաղըն քէնտինէ եագլաչըպ տա .

— Լուքֆէն իամինիզի սէօյլէ՛միսինիզ , տէյու խըթապընտան , ույգուտան ույանտըրըլմըչ կիսկի նէրինտէն սըչրատը , վէ .

— Միւսիւ Րուսթանէ սէօյլէյինիզ քի , էն էյի տօսթլարընտան պիրիսի . . . տէմէքտէ իքէն , ուչաղ եապանճըլընըն չէհրէսինի նէնիտէն պիր տահա սիւզտիւ , վէ մէրգումա սէօղիւնի իքմալէ մէյտան վէրմէքսիզին .

— Ինէ՛ք էյի էֆէնտիմ , տէյէրէք տըշարը չըզտը ,

Պիր գաչ տադըդա կէչմի. պու սըրատա պիզիմ եապանճը տէրին տիւչիւնճէլէրէ տալմըշ օլմալը իտի քի, էթրաֆընատա նէ կէչմիյինի կէօրմէտիւ Միտհիւրիւյէմ օտասընըն դարուսը իչի լուշ տէֆնա աչըլըյոդ, եապանճըտան էվէլ կէլմիշ օլան ղիյաբէթճիլէր կիլուսպ չըգոը. եապանճը՝ մէմուր իլէ եալընըզ դայմըշ իտի. պիր գաչ սանկիյ տահա կէչմիշտէն սօնրա օտանընը դարուսը արդասընա գատալ աչըլըը, վէ թաթլը պիր սէտա.

— Պու աղիլ տօսթ նէ՞ իչմէտէ տէյու սիւալ իթտի։

Եապանճը, ղէնպէրէ քատէն ֆընըլատըմընճասընա օմուրտուղու սանտալիյէտէն տիմ տիք այաղա գալդալոդ.

— Իչթէ, տէտի։

Պանքէր եապանճըյը կէօրիւը կէօմէդ սար սարը քէսիլտի վէ քէքէլէյէրէք.

— Սի՞դ միսինիզ, սէ՞նմիսին, տէտի։

Եապանճը. – Իվիէ՛թ, պէնի թանը՞մայօրմուսըն։

— Իվիէ՛թ, իվիէ՛թ, իչէրի կիր աղիլ տօսթումմ։

Պանքէր կէրի չէքիլէրէք եապանճըյը իչէրի ալար. թադըիպէն օն տադըդա կէչէր կէչմէդ օտանընը դարուսը չաթըրտը իլէ աչըլըը. եապանճը սաչլարը քէրիչան վէ իսթիւ պաչը գան իլէ միւէմմա օլտուղու հալտէ տըշարը ֆընըլատը. պատէհու դօրդունճ սէտալէր իլէ էօնիւնէ աթըլան ուշաղը չիտաէթիլէ իթէրէք մէրտիվէնէ սըչրայըդ, պատամադլարը տէօրտեր աթլամայա պաչլատը։

2

Ուշաղ օտայա կիրտիկի ղէման ղայէթ ֆէճի պիր մէնղալէյէ թէսատիւֆ իթտի. էֆէնտիսի օլան սը Տրմօնտ պանդասը տիրէքթօրը, ոսպանընը էօնիւնէ եիւղիւ կէօզիւ գան

իչինաէ , կէօմլէյի բարալանմըշ վէ ճանսըզ օլարադ կէլըէ սէ-
րիլմիշ իտի ։

Մէմուր , պանքէրին իւղէրինէ էյիլմէսինի միւթէագըպ
քէմալի տեհլէթլէ քէբէլէյէրէք ։

— Էօլմուշ , տեփթըտէն սօնրա , այըդ օլան գարուտան
գօրդունճ փիղանլէր իլէ ։

— Նէթիչ՛ն , թուրքՙն , դաթիլ վա՛ր , տէյու հայդըր-
մաղա պաչլաատը ։

Ա՛շաղըտան մէմուրլար , ուշագլար , գարուճը վէ պէք-
լէմէքսէ օլան միւշթէրիլէր դօշուշտուլար ։ Հէյէճանտան
պէնզլէրի սարսարմըշ պուրուշմուշ օլան պու ատէմլէր ։

— Նէ՞ վար , նէ՞ օլտու , տէյօրլար իտի ։

Գօրդուտան սէսի պօղուլմուշ օլան վէ սէօզ սէօյլէմէյէ
միւդհիշիր օլամայան խըտմէթճի , չաշդըն չաշդըն կէլէնլէ-
րէ պադըյօր իտի ։ Էն ևագընտա օլանլար , ուշաղըն էլլէրինի
թուխուսլ սալլայարադ ։

— Հայտէ՛ սէօյլէյինիզ , նէ՞ վար , տէմէլէրի իլէ , ուշադ ։

— Էֆէնտիմ , պիչարէ էֆէնտիճիյիմ , տէյէրէք , իչալէթ
իլէ օտայը կէօսթէրմէքտէ իտի ։

Հէրքէս օտայա գօշտու , կիրէնլէր տէրհալ չըգարադ ։

— Էօլսիւրմիւշլէր , միւսիւ Բուսթանը էօլսիւրմիւշլէր ,
տէյու պադրըշըյօրլար իտի ։

Ֆէրնատլէր , սուալլէր պիրիպիրինէ դարըշտը ։ տէհլէ-
թինատէն հէյրէթ կիպի ատմուշ դալմըշ օլան ուշաղըն ևանը-
նա կէլիպ իսթիճվապա պաչլայարադ ։

— Ա՛ինայէթ նէ՞ զէման վուդու սուլտու , տէյու սօր-
տուլար ։

— Շիմտի ։

— Նա՞սըլ ։

— Պիլմէմ , պիր չէյ իչիմմէտիմ ։

— Բի՞մ վուրտու ։

— Պիր ատէմ ։

— Պու ատէմ նէ՞րէտէ ։

Ուշագ բարմաղը իւէ մէլոսիվէնի կէօսթէրսի . գաբուճը իսէ .

— Պէն աշադը էնմէհլինէ եմինիմ, տէյօր իտի .

Պիրիսի . - Նօյլէ իսէ եօզարտա սադլանմըշ տըր .

Պիր տիկերի . - Կիտիպ գօմիսերէ խապէր վէրմէլի .

Գաբուճը տէրհալ բօլիս իտարէսինէ գօշտու .

Օրատա պուլունանլար թէքքար մուսիւ Րուսթանըն եէրէ սէրիլմիշ օլտուղու օտայա կիրտիլէր . մագթուլըն չէհրէսի՝ սօպանըն մէրմէրինտէն տահա պէյազ պիր րէնկ քէպզ իթմիշ, տուտագլարը իւէ պուրուն տէլիքլէրինտէ սիյահ գան բըլսթիւէրի պիրիւմիշ իտի . պիրիսի մագթուլա եազլաշարագ եէրտէն գալարմագ իսթէմի իսէ տէ , ֆագաթ օ անտէ թէքքար եէրէ պըրագարագ .

— Լօլմիւշ, տէյու մըրըլտանտը . պիր տիկերի տէ .

— Իշթէ կիւնտիւզ կէօզիս իւէ պէօյիւք պիր ճիւրաթ , տէհլիյի կիսի , պիրիսի տէ .

— Շիւպհէսիզ սըրգաթ մագսատը իւէ տիր , տէմէսի իւզերինէ , հէրքէս կէօզիս իւէ օտայը թէճէսսիւս իթտի . վէ միւշթէրիլէրտէն պիրի տահսի .

— Հիչ պիր շէյ եէրինտէն օյնամամըշ . . . պէս պէյլի սա-րիգ վագըթ պուլամամըշ տըր , տէյու պէյանը ֆիքր իթտի .

Պու սէօզլէր իւզերինէ նաղարըլար՝ նաղըլտանէյէ , չէքմէճէլէրէ , գասայա միւնաթըֆ օլտու . գասանըն գաբուսը ալատըգ դալմըշ իտի , օտա տէրուննինտէ հիչ պիր շէյ եէրինտէն գըմըլտանմամըշ օլտուղու աչիքեատ կէօրիւնիյօր իտի . օտանըն իչի կիւմտիքճէ էրսպապը մէրագ իւէ տօլմագա պաչլատը , իչէրի կիրմէք իմքեանսըզ պիր հալէ կէլմիշ իտի , նէֆէս ալաճագ հէվա պուլունմամագա պաչլայօր իտի . մէ-մուր՝ էլան չաչդըն պիր հալտէ պուլունտուղունտան, հէրքէսէ պագմագտա , ֆագաթ քիմսէյի կէօրէմէմէքտէ իտի .

Օրթալըգտա պիր սիւքիթի թամ հիւքմֆէրմա օլտուպ , սապըրսըզլըգ իւէ բօլիս գօմիսէրինէն կէլմէսինէ պէրլէնի-յօր իտի . քիմսէ պիր շէյ եաբմագա ճէսարէթի իտէմէյէրէք

հէրքէս եէքտիկէրինէ պագըշմագտա վէ եէրինտէն թէքբէնմէմէքտէ իտի . Եալընըզ վագըթ վագըթ եէնիտէն տիկեր պիրի կէլէրէք մագթուլըն իւզերինէ թէվճիհի նազար իտէր , վէ ըշհարը խսկվք իյլէյէրէք տիկերլէրինէն ալասընա կէչէր իտի . մագթուլ իւէ գամիւէն ալասընատա պիր միւտաւէպէ վուգու պուլմուշ կիպի գապարմըշ օլան հալըյը հէրքէս պիրիպերինէ կէօսթէրիյօր , վէ օ սըրատա իչ օտասընատա տուբան ուշաղըն պիր շէյ իչթիմէսինէ թատաճիւպ իտիյօրլար իտի . պէլքի օնունճը տէֆա օլտրագ պիչալէ ուշագ իսթիճվապ օլունուպ , հէր տէֆասընատա քէքէլէյէրէք .

— Պիլմէյօրում, պիր շէյ կէօրմէտիմ. օ ատէմ կիրտի , չէգտըգը զէման գան իւէ միւչմմա իտի , անըն պու հալի պէնի դօրդուքտը , սէօղլէրինտէն պաշգա պիր շէյ սէօյլէմէյօր իտի ,

Կիթտիքճէ օտանըն տէրուննինտէ հարաքէթի իթմէք կիւճլէշիյօր իտի . ուշագլար էրսպապը մէրագը տաղըթմագ իչին պէյհուտէ օղրաշըյօրլար իտի . սէյիրճիլէր , գանը վագաալէրէ ճէլսլ իտէն մէրագը հայվանիյէ տիւչար օլմուշլար իտի . ֆագաթ պիրտէն պիրէ պիր հարաքէթ հուսուլէ կէլտի , պիր ֆըսըլթը բէյատա օլտու .

Ձիլ հագըգա արգասընատա բէտէնկօթ , պաշընատա եիւքսէք պիր չարդա վէ պէլինտէ պիր քէմէր օլան բօլիս գօմիսէրի ատրը վիճուտա իյլէյիպ , սէրթ պիր սէտատա իւէ .

— Հէր քէս տրշարը չըգսըն , տէյու էմր իթտի .

Բիմնէ եէրինտէն գըմըլտանմատըգը , ճիհէթիւէ գօմիսէր՝ մայէթինտէքի բօլիսէրէ վէրտիւի էմր իւզերինէ , էրսպապը մէրագը տրշարը էթմէյէ պաչլատըլար . գօմիսէր տախ ուշաղա պագըպ եիւգինիւ էքքյատէրէք .

— Պու ատէմլերի պուրատա նիչին սօգտուննըգ, տէտի .

Ուշագ . - (Բէքքէչէյէրէք .) Մէն իթմէյէ միւդթէտիր օլամատըմ, հէր թատաֆտան հիւճիւմ իթտիւէր .

— Դաթիւ նէ՞ օլտու .

— Թէագըպ իտիյօրլար .

— Ինչո՞ւ,

— Պիտի թաղեմ առեմիէր։

Գօմիսէր մայէթինաէ քի բօլիսէրէ պիր իշարէթի իթմէսի լէ, պունլար տէրհալ տրշարը ամբլարլար։ գօմիսէր թէքրար գաւասըն եանըննա կէլէրէք։

— Տէմէք քի գամիլի կէօրտիւնիւղ, ոէտի։

— Լէվվէթ էֆէնիմ։

— Թանըյապիլմիսինիզ։

— Լէվվէթ, չիւպհէսիզ։

— Իամինի պիլիյօրմուսընըզ։

— Իա՛յր։

— Ինէոտինի նաՙսըլ պիլտիրտի։

— Միւսիւ Րուսթանըն ադիզ տօսթլարընտան պիրիսիյիմ, տէտի։

— Անը պունտան էվվէլ պուրատա կէօրմիՙւշմի իտինիզ։

— Ասլա՛։

Գօմիսէր օտայա կիրտի, օտատա քիմսէ գալմամըշ իտի։ պիր նաղաթատա օտանընը հէր թարաֆընը մուայէնէ իտուպ դաւայա տօզլու գօշտուգտան սօնրա։

— Հիչ պիր շէյյէ տօգունուլմամըշ, տէյտու մըրըլտանտը, պատէհու մէմուրա թէվճիհի խըրթապ իտէրէք։

— Պու ատէմ սըրդաթ իչին վագըթ պուլապիլէճՙք մի իտի, տէտի։

Մէմուր։ — Շիւպհէսիզ, պէն անընը տրշարը չըգտըղընը կէօրտիքտէն սօնրա իչի անլատըմ։

— Իուղէրինէ քիմսէ կիՙթմէտի մի, պիր շէյյէն գօՙրդմատը մը։

— Օտայա քիմսէ եաղլաշմատը։

— (Մրրրլտանարադ։) Թօհաֆ շէյ, տէմէք քի ճինայէթի սըրդաթ մադատը իչէ իյդա իտիլմէմիշ, տէտի, վէ աէս չըգարմադըղընն տրդ գաթ իչէ մուայէնէ յէ տէվամ իթտի։ գօմիսէր հէր նէ կէօրսէ իսէ, ճինայէթին սըրգաթ մադատընա մէսնի օլմատըղընը թէէքիտ վէ թէյիտ իտէյօր իտի։

նաչը պիր դանարա իւղերինէ դօյմալարընը էմր իթտի . օ ա-
րալըդ կէլէն պիր տօդթօր , նաչը չաբուճադ մուայէնէ իթ-
տիքտէն սօնրա .

— Պու ատէմ ղայէթի չիտտէթլէ ալդասընատն վուրուլ-
մուշ, պօլմայատա չայրըմըզլար . պադասանըդ ա՛, պօյնունատա
Եարալար վար , տէմէսի իւղերինէ , դօմիսէր դարուճըյա
տօղրու տէօնէրէք .

— Դաթիլին էլինատէ ալաթը ճէրիհէ պուլունատուղու կէօ-
ղինիւղէ իլիչմի՞ մի , տէյու սորատու ։

— Խայր էֆէնիմ, էլինատէ պիր չէյ պուլունմատըդընա
էմինիմ։

Դօմիսէր էյիլմիչ տէօչէմէյի մուայէնէ իթմէքտաէ իչքէն ,
պիրտէն պիրէ դալդ արագ .

— Անլաչըլտը , դաթիլ, պանքէրին Եադասընատն դավ-
րամըշ, պանքէր՝ Եադասընը դուրթարմագ իչին կէրի չէքինի-
ճէ այադը դայարադ տիւշմիւշ, իչթէ հալը իւղերինատէ նըշա-
նէսի տուրույօր , տէյէրէք , մէրմէր իւղերինէ ևաբըշմըշ օ-
լան սաչ բարչալարընը կէօսթէրտի ։

Տօդթօր . - Սէօղինիւղ տօղրու ։

Դօմիսէր . - (Հայդըրարագ .) Եավաչ Եավաչ պու տըրա-
մը քէչի իթմէյէ պաչլայօրում. պու իչ դաատէն պիր դաթլ
օլմայըպ , ատէթա պիլա թէամիւա պիր էօլունւրիւլիւշ օլ-
մասը բէք միւհիմմէլ տիր ։

Տօդթօր . - Դաթիլին ֆիլարընը նէնէ՞ համլ իտկյօրատու-
նըզ ։

Դօմիսէր . - (Հէյէճան վէ դօրդու թէէսիրի իլէ .) Ցա-
դաթի պուունը սօնրա անլարըդ, էն էվվէլ դաթիլի էլտէ իթմէք
լազըմ տըր ։

Պու արայըդ դարուունըն էչիլինատէ պիր բօլիս կէօրիւնէ-
րէք դօմիսէրէ խիմաալէն .

— Էֆէնիմ, պիր չէյ պուլամատըդ , տէտի ։

Դօմիսէր . - Հիչ պիր չէյ պուլամատընը՞դ մը , ֆագաթ
պու ատէմ թէպահիա իթմէտի Եա՛ , մատէմ քի աչաղա էն-

տիլի կէօրիւլմէմիշ տիր , տամլարըն իւղէրինտէ օլմալը տըր ։

Դօմիսէր , տօգթօրը նաչըն հանընտա եալընըղ պըրագա-
ղատ մէրտիվէնտէն հօգարը չըդտը ։

3

Պալատէ պէյան լյէտիյիմիզ վէճճ իլէ , գաթիլ՝ ուշաղը պիր հանա իթտիքտէն սօնրա , պաչը աչըդ , կէօղլէրի տէօնմիւշ , էլպիսէի բէրիչան , վէ եիւզիւ , կէօղիւ , էլլէրի գան իլէ միւլէմմա օլտուղու հալատէ , արդասընտան ղօրլանան պիր հայվան կիպի աճէլէ իլէ մէրտիվէնէ աթըլմըղ , ֆագաթ եայա գալտըրըմընտաքի դալագալըդը կէօրիւր կէօրմէզ , տըշարըյա իլգ ատըմընը աթմատը իլէ թէվգըֆ իտիլէճէյինի անլամըշ իտի . օ ղէտման նէրէյէ կիտէճէյինի պիլմէտիյի հալատէ , քէմալի իսթիճաշ իլէ թէքզար մէրտիվէնի չըդմադ , վէ քէնտինի թէտագըպ իտէն խալդտան դաչմադ լուղումընը հըսս իթտի ։

Գաքուճընըն «գաթիլ» ֆէրհատլարը իլէ , պիրիքմիշ օլան գալագալըդըն կիւրիւմթիւսիւ քէնտիսինէ գատար վատըղ օլմադտա , վէ տամարլարընտաքի դանը տօնտուրմադտա իտի . պէշինճի գաթընն սօֆտաընա չըդտաըղընտա , պօղուդ պիր կիւրիւմթիւնիւն մէրտիվէնտէն հօգարը չըդմադտա օլտուղունը իչիտիյօր իտի . էթրաֆընա սէրի պիր նաղտար ֆըրլաթտը . թէքմիլ դաբուլար գաբաղը օլուպ չըդաճադ պիր հօղ հօգ իտի . մէրտիվէն գատամադլարընտա պիր թագըմ այադ սէսլէրի հատըղ օլտուղունը հըսս իթմէքտէ , արթըդ հադայը էլէ վէրմիշ մահվ օլմուշ օլտուղունա չիւպհէսիզ գալմատը , իչինն նէ օլտուղունը պիլմէյէն , դուտուրմուշ խալդ թատաֆընտան բարչա բարչա իտիլէճէք իտի ։

Ուզադտա գալմըշ վէ ույդուտան ույանընճա պիր գաթիլ էվլատլարը օլտուղունու անլամըշ օլան , օղլու , գըզը վէ

ղէվճէսի , սիւրաթը պիր խէյալ ալասընտա կէօղիւնէ կէօրիւնուիւլէր . անլէրին նամը լէ.քէտար , խոթիդպալի մահվ , սաատէթլէրի զայիլ օլաճադ փոի . թէպլիղէյի զիմմէթի իչին նագլ խոէճէ.յի չէյէ ինանըլաճաՓգ մը խոի . իսպաթը եօգ իտի քի ինանսընըլար . պիր խըրսըզ , պիր հայտուտ կիպի մահքիմ օլաճադ խոի .

Կիւրիւլթիւ կիթոիքճէ զիյաոէլէչիյի կիպի , ալթ դաթտա տախի այագ սէալէրի ֆէրգ իտիլիյօր իտի . եագայը էլէ վէրմէ.ք վէ հիտոէթինտէն գուստուրմուչ խալդըն ապրասընտան կէօթիւրիւլմէ.ք , հասլս վէ մահքիմ օլմադ մուխաթարալարը եագլաչը.յօր իտի . մէրդում , ուչադլարա մախսուս օլան օտաճըգլարըն ալասընտան գայարագ , արալըղըն նիհայէթինտէ բասթ կէլէ պիր գաբունըն անահտարընը չէվիրսի , գաբու աչըլսը .

Պիր եաթագտան գօրդունճ պիր սէտա չըգտը , սօնրա ղայէթ ղալիք պիր գատընըն քէմալի խէվքի իլէ եաթադը իչինէ տօղրուլտուղու կէօրիւլտիւ . գատըն պօղուդ պիր սէտա իլէ .

— Նէթիչին եէթիչին , տէյու հայգըրըյօր իտի . եապանճը խսէ .

— Հիչ պիր չէյտէն գօրգմայըն մատամ , սիղէ ֆէնալըդ իթմէ.ք նիյէթինտէ տէյիլիմ , տէյու մըրըլտանտը .

Կամիլ , գատընըն եաթտըղը մուբտալ գարեօլանըն իւղէրինտէ կէօրսիւլիւ չաթը գաբաղընա եէթիչմէ.ք իչին , կէօղլէրի իլէ եէթտաֆընտա թահտա իսկէմլէ կիպի պիր չէյ ատրայօր իտի . ֆագաթի հիչ պիր չէյ կէօրէմէտիյինտէն , խաստթա գատընըն ճանխըրտաչ ֆէլեհատալարընա գուլագ տամայարադ գարեօլայը թըրմանտը , վէ էլլէրի իլէ թուրթունարագ տամընն իւղէրինէ սըչրայը վէրտի , օրատա կէնիչ պիր նէֆէս ալտը . ադըզ հեվա իչտիրի հայաթի կիպի հիւանի թէէսիր հասըլ իթմիչ իտի .

Բարիզ , այադը ալթընտա կիպլէնմիչ կիպի իտի . պիր նէվ կիւրիւլթիւտէն ագաչդա պիր չէյ իչտիրմէ.յօր իտի .

տէհու պիրտէն պիւրէ թէլէֆուճ իլմուխ, տիւշար օլտուղու դօղդու քէնտիսինի մահվ իտիյօր, ատէթա տամա ևաքըշտըրըյօր իտի։

Իլթրաֆընտա պուլունան տամլարըն դարադլարը պիր անտէ աչըլարագ, իվիրտիմէքտէ օլան պիր թադըմ պաշլար կէօրիւնտիւ, «օրատա, օրատա» սէսլէրի իչիտիլտի. դաթիլի կէօրմիւշլէր, բարմադլա կէօսթէրիյօրլար իտի։

Գադինլ, ֆէվզ էլ Թաուիյէ պիր սըչրայըշլա մայմունլար կիսպի էլլէրի վէ այագլարը իլէ ևիւրիւյէրէք, պաճա եըղընլարը արատընտա դայոլ օլտու. միւթէբէյտուիւտ պիր ատըմ իլէ նէրէյէ պուլունտուղունը անլատադա դալդըշտը. պահրը Մուհիթին ինիլթիսինէ միւշապիհ պիր կիւրիւլթիւ իչիտիլիյօր իտի. էրզադը մէլուդ, օմնիպուսլէրին իւսթէ դաթիլարընա թէզըմանմագտա վէ էլլէրի իլէ ճիհէթը թէճադ ըտը իրայէ իվիմէքտէ իտիլէր. ֆիլտարի ըղիճըրատը պիր նաարա ատԹոը, մահվ օլմուշ իտի։

Ֆիլտարի, տամ իւղէրինտէ ժանտարմալարըն իւնիֆօրմալարընը, վէ ղուրուտ իտէն կիւնէչինն սօն դիյալարը իլէ բարլայան ըմճայիչ էֆրատընըն պաշընտաքի Թաալարը կէօրիւյօր իտի. պու գաատա խալդ, դուտուրմուշ կիսպի արգադընտան գօչուչօր իտի. Թէքմիլ Բարիզ չէհրի ալէյհինէ գըյամ իվմիչ իտի. պիչաբէնին նէֆէսի քէսիլէրէք Թէվաղուճ իվտի, Թէրի իչինտէ գալմըշ իտի, Թէրինի սիլմէք իչին մէնտիլինի չըգարտը, եիւղիու կէօղիու էլան մագԹուլըն դանը իլէ միւչէմմա օլտուղունտան, մէնտիլ իւղէրինտէ դան լէքէլէրի բէյտա օլտու. գաթիլ պունը կէօրտիւյինտէ, Թարիֆի զայրի գապիլ պիր նաարէյի ճանիսըրուշ ատԹարագ մէնտիլի պիր Թարտաֆա ֆըրըլատը, պատէհու պիր զայրէթը մէճնունանէ իլէ տամտան տամա ատչայարագ գաչմադա պաչլատը։

Պիչաբէ չաչըրմըշ ադընտա խըֆֆէթ կէթիրմիշ օլտուղու հալտէ կիսպատալար աչմագտա, վէ պիղղարուր իճրա իվտիյի պու միւտհիչ սըչրայըշտըրըն հէր պիրինտէն սօնրա, սագ գալատընտա չաչմադտա իտի։ Ոլուպատա Ատրադ իչինճի ատֆա օլա-

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ
ՀՀՄ Ա. ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆ
ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆԻ ՄԱՏԵԱՆ
ՀՀՄ Ա. ՄԱՏԵՆԱԴԱՐ

տամլատան պիր տէնիզ թէշէ.քիւլ իթմիշ տէ , էթրաֆընտա .քէօփիւրլիւյօր զանն իթտի . ղուրուպ իթմէ.ք իւղրէ օլան կիւնէշին սօն ղիյալէրի այթընտա տամլարըն պիյահ թաչլարը , տէնիզտէ.քի չադըլ թաչլարը կիպի բարըյյօր իտի . .քէպիլիք էօթէտէ պէրիտէ պադը ճամլարա միւնադգըս օլան չուայի չէմն , անլէրի պիրէր իրի դըլմըղը կէօղ կիպի բարըլամմադտա իտի .

Գաթիլ , պիր ալայըդ դուրթուլտում զանընընտա պուլունտու իսէ տէ , չօդ կէչմէէն խամթասընը անլատը . ճատտէ իւղէրինտէ գալապալըդ պիրիքմէ.քտէ , արապալար, օմնիպիւսէլէր թէվագուֆ իթմէ.քտէ իտի . հապանճը՝ լինանալարընը դարընճա կիպի թօբլանտըգլարընը , վէ կիթտիքճէ չօղալտըգլարընը կէօրիւպ , պիր սուրէթը միւտհիշէտէ թիթրէտի , պիւթիւն նաղալար հէվայէ գալդմըշ իտի , տէմէ.ք .քէնտինի կէօրիւյօրլար իտի . պիչարէ սեվգը թապի իլէ պիր պաճանընը ալդասընա աթըյալագ պէ.քյէտի . պիր գաչ սանիյէ կէչտի , կիթտիքճէ թէշէտիւտ իտէն ֆուրթունա լինիլթիսի կիպի սեպէլէր ալթը.յօր իտի .

Նապանճը , նախօտ գաթիլ, էլլէրի այագլարը իլէ սարըլարագ պաճանընը կէօղկէսինտէ տուրույօր իտի . էթրաֆընտա պուլունան հատտըշ հիտապտըշ պաճալար , թէբէլէրի դըլըմընշ կէմի տիրե.քլէրինէ պէնդէյօր իտի . Բարիպ չէհրի , նապանճընընը կէօղիւնէ հիշ պիր վագըթի պէօյլէ միւտհիշ կէօրիւնմէմիշ իտի .

Նէօղլէրինին իհաթա իթտիյի պու խանէլէրին .քառֆիֆէսի լինանալար իլէ մէմնու օլուպ , թանըմատըգլարը հալտէ ալէյհինտէ պաղըրշաճադլար վէ .քէնտիսինէ լանէթի իտէճ.քլէր իտի . օ անէ դատար միւհթէրէմ վէ նամուսալը օլան խամի , նարընը թէ.քմիլ կաղէթ ալար իլէ խալդընը նաղալըը հադարաթընա հէտէֆ օլաճադ իտի . մէրդում, պու նօգթալարը տիւչինմիւշ օլմալը.քի , հէման օ սըրատա տէհշէթամիզ պիր հարա.քէթի ըզհար իտէրե.ք .

— Խա՛յր խա՛յր , ասլա՛, ասլա՛ , տէյու սէօյլէնտի , պա-

բաղ պիր իւմիւա հասըլ լինաի , արթըգ խալգ քէնտիսինէ պագմայօր խոի . պիւթիւն նաղարլար , գաթիլլին իալմիտա ֆիրարէ պէտ իլլէտիլի մահալէ թէվճիհ լինմիշ , հէրքէս օրաայա հասրը տըգդաթ խոիյօր խոի . աճէպա օրատա նէ ճէրէյան խոիյօր խոի ։

Ֆիլ հադըգա օրատա զուհուր խոէն պիր վադաայի միւտհիշէ , քէնտիսինին օղրատըղը թէհլիքէյէ լաղմէն , գաթիլլի պաշտան այաղա գատար թինթրէթաի . պու վադաանըն տէհշէթի , պաշգալարը կիալի գաթիլլուէ պուլունտուղու նէրէ մընալայարագ , ըղթըրաալ իչինտէ պիլա թէնէֆֆիւս նէթինճէյի հալէ ինինիղար ինթտիրիյօր խոի ։

Թաագիալ խոէնէրէրին իչինտէ էն ճիւրաթիրը օմագ իւղրէ կէօյսիւնտէ պիր չօգ թանալիսիյէ մէտալեասը կէօրիւնէն պիր զապիթ պուլունուեօր խոի . պու ատէմ էն էվվէլ ի-էրիյէ աթըլմըշ վէ ըէֆիկգէրինէ բիյշրէվ օմուշ օմագըլա , աշաղըտաքի խալգըն ալգըշարընա մաղհար օրուեօր խոի . ճէսուր զապիթ , խալգըն իսթիհսանը իլէ տիւշունմէքսիղին ֆիրարիյի թէապբալ իլլէտիյի սըրատա , պիրտէն պիրէ միւտհիշ պիր նաապէյի մէյուսանէ ամտը , ճաատէտ պիրիքմիշ օլան պինէրճէ խալգ տահի պու նաապէյի թէքրար ինթտիրը . Ջիրա մէրգումըն այաղը գայմըշ պիր տամըն մէյինտէն աշաղըյա տօղրու նուվարլանըյօր խոի ։

Թուխունաճագ վէ էլլէրի իլէ գավրայաճագ պիր չէյ պուլունմայօր խոի . ըէֆիկգէրինին չէհրէսինի խէվֆ պիւրիւմիւշ օմագըլա , տուրատուգլարը նէրտէ մընալանմըշ գալմըշ իտիլըր . տէրհալ տէրին պիր սիւքիւնի հասրը օրտու , հէր քէս քէսիք քէսիք նէֆէս ալըյօր խոի , հէր պիրինին սէօղիւ տուատալընտա տօնմուշ գալմըշ խոի . պիչտրէ տաէմճըղագ իսէ միւթէմատիյէն գայմագտա , վէ էղնէմէք գօրգուսը իլէ պիւթիւն վիճուտի ինինիրէմէքտէ խոի . պինէրճէ կէօղ քէմալի խէվֆ ու հէյէճան իլէ պու մինագարէյի տէհշէթինիւմայէ աթֆ օլունմուշ խոի ։

4

Ցաղամի նէ՝ զարկավ հալ, դամիկ տանի ակռեր քամէ-նէլէր գատար վէ պէլքի անլէրտէն դիւցաւէ հէյբեան իշնաւէ կէօրնէնիյօր իսի. մէրդում էլլէրնի ուղամմըշ, կէօզլէրնի դալըրմըշ օլարագ ճէնապը Հադդաան իւմիւտ պէքլէյօր իսի. պաշդասընըն մէվլիննէ սէպէկ օյտուղու իշնի ճէնա հալաւէ մէյուս վէ մուքեաուէր օլայօր իսի։

Խալգ արասընտա ուէնիուէն պիր կիւրիւլմիւ տահա բէյտա օլտու, ղապիմի այագլարը իշերիսէ օլարագ տամըն նի-հայէթինէ գատար կէլմիշ իսի. դալըրմըն իւղէրինէ տիւ-շէրէ.ը բարչա բարչա օլաճաղընա ինմիդար իսիլմէ.քաւէ, վէ խէվի ու ատհշէմ սէտաւէրի արչա չըդմադտա իլքէն, պիչաք ղապիմին, գահրանա մօգմաղը կիսի տալըտ գալըրը մուշահատէ իսիլտի. տամըն քէնարընտաքի օյտուղու գավրա-մըշ վէ տալըը գալմըշ իսի. պու քէյֆիյէմ մուվաղդամէն ևէրէ ախ չմէ.քիլինի մէվգըմի իմտի իսէ տէ, լաքին քէնտի-սինի խէյտաւէ քտափի տէյիլ իսի, չինաքի գուվվէթի քէսի-լէրէ.ը էլլէրնի պըրտաճաղը վէ պինաէն ալէյհ ևէրէ տիւ-շիւպ բարչալանտաճաղը աշիքտար իսի. մամափիհ ըէֆիդէրի տամտա հարատէթ իմմէ.քաւէ վէ իմֆայիյէ նէֆէստաթը էօ-թէյէ պէրիյէ դօչու շմադտա իսի։

Տէրադաղ իմֆայիյէ նէֆէստաթընտան պիրինին ևուղուն դօյու ևէրէ ևամտըղը, վէ էլինաէ պիր իր օյտուղու հալաւէ էօրնմ թէհլիքէսինաւէ պուլունան ղապիմէ տօղղու գայտը-ղը կէօրնէյտու. նէֆէր էլինաէ.քի իրի պաճաղատան պիրինէ պըդը պըդըյա պաղատըդտան սօնրա, պիր իրինճի իմֆայիյէ նէֆէրի տահի, պիրինճի կիսի ևուղուն դօյու ևամտադ պիրինճինին այագլարընտան, քէղալիք իւչունճու պիր նէֆէր

տախի պու ուսուլէ թամթալիդէն իբլինճինին այադլարընտան, էլհասըլ ալթը ճէսուր նէֆէր պիրպիրլէրինին այադլարընտան թուրթարադ, ինսանտան պիր ղէնճիլ թէշքիլ իթմէյէր։

Պիրինճի նէֆէր թամ վադթինտէ զապիթէ նէթիչէի, ղիրա պիչարէ հէման էլլերինի պըրադմադ իւղրէ իտի. պիւթիւն արապալար, կէլէն կէչէն խալդ թէվագուֆ իթմիշ, ատէթա Բարիզ տախիլինտէ հարաքէթ միւնադաթի օլմուշ, վէ բէնչերէլէրտէն պինլէրճէ պաշ մէյտանէ չընդմըշ իտի. պու դատար խալդ քէմալի ըղթընըպ իչինտէ օլտուդլարը հալտէ, օրթալընդտա տէրինի պիր սիւքիւթ հիւքմֆէրմա օլմադտա, վէ եօգաբըտա ասըլը դալմըշ օլան պիչարէնին վադընթ վադընթ կէօյսիւնտէն չընգաբտընը պօղուդ պիր ֆէրեատ, վէ ղիյատէ կէրկինլիք բէյտա իտէն սընընըլարընըն դօլդունճ չաթթրտրսը աչաղըտան իչխիսիմէքտէ իտի։

Պու արալընդ պիրտէն պիրէ աչաղըտաքի գալապալընդ էլ չընբմաղա, վէ թահսին ու աֆէրինի սէտալարընը արչա չընդարմայա պաչլատընլար։

Իթֆայիչէ էֆրատընտան պիրինճիսի տամընն նիհայէթինէ վասըլ օլմուշ, բարմաղը իլէ պիչարէնին ումուղընա ատոդունաճադ, վէ հէման նէֆէսլերի պիրպիրինէ դարընչաճադ պիր հալէ կէլմիշ իտի. նէֆէր էլինտէ թուրթտուղը իբի ղէվալընընն պէլինէ սարտը, զապիթ արթընդ էլլերինի պըրադարադ վէ իբին պօյունճա դայադադ կադընտա պուլունան պալդօնընն իւղերինէ էնտի, մէրգումի մուհադդադ պիր էօլիւմտէն դուրթուլմուշ իտի։

Գաթիլ տէ մէճմունէն կէնիչ պիր նէֆէս ալտը. ֆադամի օ անտէ թէքրար մուղթարընդ օլմայա պաչլատը, ղիրա եէնիտէն թէագընդ տէվամ օլունաճադ վէ հէր քէսին մէչղուլիյէթի քէնտի իւղերինէ թէվէճճիւհ իտէճէք իտի. ֆիլ հադընդա հէր թարաֆտան պինլէրճէ կէօղլէր անը արայօր իտի. պիր թադրիպ ֆիրար իթմէք իւղրէ կիղլէնակի եէրտէն չընդտը, պինլէրճէ նադար անը մուշահէտէ, պինլէրճէ սէտա անը իլան, պինլէրճէ բարմադ անը իրայէ իթմի. տամընդն

իւղերինէ գալասալըզ պիրիքտի վէ գաթիլ տէհշէթի իչինտէ գալարադ գաչմայա պաչլատը ։

Մէրգում, տէհշէթամիզ նաղրէլէր, եուհալէր, գօլգունճ թէհտիտլէր, վէ մէվիճ սէտալէրի իլէ թէագըզ խոխլատիյի հալտէ, պաճալարը աչմագտա, տամտան տամա գայմագտա իտի ։

Պիչարէնին կէօղլէրինէ գան պիւրիւմիւշ, էլլէրի կէրիլմիշ վէ գաֆֆասընտա հասըլ օլան պիր ինհիլթիտէն տօլայը, գուլագլարը իչիտէմէզ պիր հալէ կէլմիշ իտի. կիլթտիքճէ գարանլըզ պաստագտա վէ տամլար ղուլմէթի իչինտէ գալմագտա օլտուղունտան, պու մէնղարէ բէ.ք հիւղնէնկիզ պիր հալ քէսպ իտէ.յօր իտի ։

Խալգ, հէր թարաֆտան քէնտիսինի սարմըշ վէ թավան արալարընտան չըգան գօվալայըճըլար թէզայիւտ իթմէ.յէ պաչլամըշ իտի. արթըզ նէ թարաֆա կիտէճէ.յինի վէ հանկը ճիհէթէ տէօնէճէ.յինի պիլմէ.յօր իտի. տէօրթ թարաֆընտան թագըլար իլէ սարըլմըշ պիր կէ.յիք կիպի նէֆէսի քէսիլերէ.ք թէվագուֆ իթտի. զաթէն տահա իլէրի տէ կիտէմէզ իտի, չիւնքի էվէրինն ալտասընտա կէնիշ պիր սօգագ զուհուր իթմիշ իտի քի, կէրէ.ք սօգագը աչմագ վէ կէրէ.ք կէրիչէ տէօնմէ.ք իմքանսըզ իտի ։

Գաթիլին օղրատըզը միւչկիլաթը անլայան խալգ, եէնիտէն զալէպէ սէտալէրի իլէ էլ չըրբըյօր իտի. գաթիլ չաչգըն պիր հալտէ եէրինտէն հարաքէթի իթտի, էօնիւնտէ.քի կիրտապը պիր պագըզ իլէ էօյչտի. ամբըլմագ ֆիքրինտէ օլտուղու աչիքնար իտի. ֆագաթի թասավվուրունը մէվգըյը իճրայէ գօյատագսըղըն պօյնունա պիր իքտէն քէմէնտ աթըլտրպընը հըսս իթտի. պիր անաէ հարաքէթտէն մէն իտիլերէ.ք հէր թարաֆտան իւղերինէ բէվօլվէրլեր տօղրուլտու ։

Գաթիլ ասլա մուգավէմէթէ գալգըշմայըպ գուղու կիպի թէսլիմ օլտու. խալգ գուտուրմուշ վահշի ճանավարլար կիպի ուլայօր իտի. ճատտէ իւղերինտե.քի գալապալըզ պաթըզ սէչիլէմէ.յիպ, պիր ելըզըն գալարթը միւչահէտէ օլունու-

յօր իսի . դաթիլ պիր չաթը դարաղընտան իթիլերէք , էվվելճէ սըչրատըղը օտայա միւշապիհ պիր քիւչիւք օտա իչինէ ճանըղ ճէսէտ կիպի տիւչի վէրսի . աէրհալ միւհքէմճէ պաղչանտըգտան սօնրա աշալը էնտիրիլսի . խալգ պին տիւրլիւ չէթմ ու սիթէմճ պաշլայըպ .

— Կէպէրիմէլի , դաթիլի կէպէրիմէլի , տէյու պաղըրըշըյօրլար իսի .

Ալթընդ դաթիլ եադայը էլէ վէրմիշ , ատաչէթին սէրթ էլի իւղէրինէ չէօքմիւշ իսի . հէյհա՛թ հիչ պիր իւմիւտ դալմամըշ իսի .

Օ անահ պէվճէսինին վէ չօճուդլարընըն լությալի կէօղիւ էօնիւնէ կէլսի .

Պաշընը կէօյսիւ իւ ղէրինէ էնտիրսի , էֆքեարը մուղիմէսի իչինտէ քէնտինի դայդ իտէրէք , թահամմիւլի դայըի դապիլ պիր ըղթընըպ դալգինի բարտալայօր իսի . օ ղէման պիչարէնին նազարընտա հիչ պիր շէյին էհէմմիյէթի դալմատը .

Թէնտինի սիւրիւքլէնմէյէ , իթիլմէյէ , թէհալա իսկմէյէ պըրագտը . . . պիր արապայա պինտիրտիլէր , արապանըն իքի դարուսը էթրաֆընտաքի խալգըն պաղրըշըպ չաղրըշտըգլարընը , արապայը սարստըդլարընը , պարկիրլէսի չէքտիքլէրինի իչիթտի՞ մի . . . նէ մինասիպէթ , քէնտիսի օրատան ուզագ պուլունույօր իսի . ֆիքրի , հայալընը վէ պիւթիւն գանընը , նամուսլարընըն վիդայէսի իչին մէմնունէն ֆէտա իտէճէյի քիմսէլէր իլէ մէշղուլ իսի .

Պիչալէ ատէմճըղազ պաշ դօմիսէրին հուղուրունա կէլինճէյէ դատար մէշղուլույէթը պինհնիյէսի իչինտէ դալմըշ , վէ անճագ օրատա ադըընը պաշընա թօրլայապիլմիշ իսի .

Պաշ դօմիսէը պիր մատա վէ պիր լգի թախտա գանադէ իլէ աէօչէնմիշ տէօրթ քէօշէ պիր օտատա պուլունույօր իսի . տըշարըտաքի խալգ , տալկալարընն սահիլլերի տէօյիւշի կիպի տիվարլարը տէօյէյօր , օտանընն էթրաֆընտա աէրին տէրին թէհալատամիշ սէտալէը իշիտիլիյօր վէ կիթափքճէ պի-

յատէլէշիյօր իսի իսէ ատ , անճադ իչէրիյէ քիմսէ կիրմէյէ ճէսապէթ իտէմէյօր իսի . դաթիլին ճանըննա դօմիսէր իլէ զապթ քեաթիխլինաէն պաչդա քիմսէ պուլունմայօր իսի . բօլիսէր դաբուն ըն արդասընաա տուրուպ մուհաֆիզա իսի-յօրլար իսի :

Դօմիսէր , դաթիլի քէմալի տըգդաթլա պիր միւտէթ սիւզմիւքտէն սօնրա , սիմասընտաքի հալտէն ատէթա գօրդ-մուշ կիպի կէօրիւնտիւ , պատէհու պիրտէն պիրէ սէրթ պիր սէտա իլէ .

— Իսմինիզ նէ՞ տիր , տէտի :

Դաթիլ ճէվապ վէրմէտի :

Դօմիսէր . – Նէրէ՞սէն կէլիյօրսունըզ :

Նինէ ճէվապ вօզ :

— Պու ատէմի նիչի՞ն էօլտիւրտինիզ :

Դաթիլ իչինմէմէզլիյէ կէլտի , դօմիսէր իսէ թէհտիտա-միզ պիր հալաքէթի իպտաղ իտէրէք .

— Եա՛, սէօյլէմէք իսթէմէյօրսունըզ էօյլէ՞մի , բէք ալա օ հալատ տիլինիզի ճէպրէն չէօղէճէյիզ, տէտի :

Դաթիլ պիրտէն պիրէ այաղա դալդտը , կէօղլէրինտէն չիմշէքլէր չագըյօր իսի . հէման պիր լավը սէպաթքևարանէ իլէ հայդըրտադ .

— Ասլա՛, քիմ օլտուղումը դաթան պիլմէյէճէքսինիզ, նէրէտէն կէլտիյիմի , պու ֆիյլի դաթլի նինչի իրթիքևապ իյ-լէտիյիմի հիչ պիր վադըթ անլատմայաճագսընըզ պիզէ տէյէ-պիլէճէյիմ պիր շէյ վար իսէ, օտա , պէնիմ նէ ճանի վէ նէ-տէ սապթ օլտուղում տըր , էօլտիւրտիյիմ ատէմէ կէլինճէ , մագթուլ՝ եիւղ տէֆա էօլիւմէ միւսթահագ իսի , պէն անը դաթլ իրթմէտիմ, ատաէլէթի եէրինէ կէթիրտիմ, մամաֆիհ անը էօլտիւրմէք իսթէմէյօր իսիմ . . . ֆագաթ ճէննապը Ալ-լահ ճէղասընը վէրսի , տէտի :

Դաթիլ պու սէօյլէրի պիր թավրը հէյէճան իլէ կէօղէ-րինի սէմայէ ատղրու դալլարըարագ սէօյլէմիշ իսի :

Դօմիսէր, ումուզլարընը սիլքէրէք .

— Էվվէթ, պու նաղմէլէրի պիլիրիզ, պիղէ պու ճօլտա չարգըլար չօգ տէֆա թէրէննիւմ իտիլմիշ տիր, տէտիքտէն սօնրա չընկըրտաղը չալտը, իչերի իքի ճօլիս կիրտի, գօմիսէր քարմաղը իլէ գաթիլի կէօսթէրէրէք.

— Պու ատէմի հաբըսխանէյէ կէօթիւրսիւնլէր, մուհաֆաղաընա իհթիմամ իթսինլէր, էմրինի վէրտիքտէն սօնրա, գաթիլէ թէվճիհի խիթապ իտէրէք.

— Պագաալըմ եարըն տահա կիւզէլ պէսթէլէր օդույաճաքմըսընըզ, ղանն իտէրսէմ կիճէ տիւշիւնիւրտէ, թուրտուղունըզ ճօլըն չըզմաղ օլտուղունը անլարսընըզ, տէտի.

Գաթիլ, եախօտ մաղնունը ալէյհ քէմալի մէթանէթլէ ճէվապէ աղաղ իտուպ.

— Պու կիւնտէ, եարընսա, հաթտա եիւզ սէնէ սօնլատտա պունսան ֆաղլա պիր չէյ անլամայաճադսընըզ, քիմ օլտուղումը հիչ պիր վագըթ պիլէմէյէճէքսինիզ, տէտի.

Գօմիսէրլէն վէրտիյի պիր իչարէթ իւղէրինէ գաթիլի սիւրիւքլէյէրէք կէօթիւրտիւլէր.

ԽԻԹԱՄՐ ՄՈՒԳԱՏՑԻՄԻ

ԳԼՍՄԸ ԷՎՎԷԼ

1

Տէմիր եօլլարը չօղալտըդճա մէվագըյը լաթիֆէյի թէ-
մաշա իտէրէք, վուգու պուլան սէյահաթլար աղալըյօր ։

Պունտան պիր գաչ սէնէ սօնրա եօլ արապասը իլէ գաթ
իտիլէճէք եվուղ քիլօմէթրօլըդ պիր մէսաֆէ գալմայաճագ
տըր , թիճարէթ վէ իսթիրահաթլա սէյահաթ հէր եէրտէ
հիւքմֆէլմա օլաճագ տըր , ֆագաթ պէտայիյի թապիյէ իսէ
պիր մէմլէքէթին հայաթընա նիսպէթլէ էօլմիւշ ճէսէտի տիր,
մէմլէքէթին տամամըլարը տէմիր եօլլարը տըր , հայաթընա լա-
ղըմ օլան գան օրատան ճէրէյան իտէր ։

Վէսայիթի նագլիյէճէ էլեէվմ էն աղ սուհուլէթ թէսա-
տիւֆ իտիլէն հէվալի Սօլօնիա տըր , պու էյալէթէ մէտէնի-
յէթ բէք միւշկիւլ կիրմէքտէ , սիհիրպազլար պուրատա քիւլ-
լիյէթլի միւշթէրի պուլմադտա տըր . պու էյալէթէ եօլճու-
լուգ իթմէք իչին ինսան Սօլիրի մէվգըֆընտան քէօթիւ վէ
ույղունսուզ արապալարա րաքիպ օլմազա մէճպուր օլուր . ի-
քի թարաֆը չամլար իլէ մէսաֆուր պիր եօլ իւղէրինտէ հա-
րաքէթ օլունսաուղունտան , էկէր վագըթ կիճէ իսէ , եօլճու՝
կիճէ իչինտէ պիր կիճէ հասըլ օլմուշ զանն իտէր . պախչը
գուվվէթ իտէլճէսինէ պիր րէչինա գօգուսը իսթիչմամ իտի-
լիր, պիր աղ տա լուզկեար օլուրսա՝ չամ օրմանընտան տէնիզ
ինիլիխինէ միւշապիհ պիր թադըմ սէտալէը իչիտիլիր , վէ
չամ աղաճլարը կիւյա սէլամ վէրիյօրլար կիպի , էյիլիպ գալգ-
տըդճա զարիպ պիր մէնզարէ հասըլ իտէր ։

Պու եօլըն նիհայէթինէ վասըլ օլունսաուղունտա , Սուլ-
տէր ըրմաղընըն սուլաորըը պիր մէվգըյը վասի ալտաընտա ,

Պու գատընտան Բաու լ իսվինտէ պիր օղու վէ Ալիս իսվինտէ պիր դըզը թէվէլլիւտ իթմիշ իսի . Տանիէլ տը Սէրվ օրմա տէրէճէտէ սէրվէթ սահիպի իսի իսէ տէ , ֆագաթ պուլունտուղու մէմլէքէթէ նազարէն պիրինճի տէրէճէտէ զէնկին ատտ օլունապիլիր իսի . Թադրիպէն ալմը նիւզ պին ֆըրանգ դըյմէթինաէ արազիսի օլուպ , սէնէվի օթուզ պին ֆըրանգտան ղիյասէ հասըլաթ ալմագտա իսի , պու տա պիզգաթ էմրի զըրաաթէ մէչղուլ օլմասընտան նէչաթ իթմիշ իսի .

Տանիէլ տը Սէրվ , էսկի պիր խանէտանէ մէնսուպ օլուպ , քէտէրի իլէ պէօյլ-ք պիրատէրի պագը մէսէլէլէրէ դարըշմըշ օլտուգլարընտան , քէտէրի դաթլ իսիլմիշ , պիրատէրի տէ թէզրը տիյարէ մէճպուր օլարագ վէ Մէքսիգայա կիտէրէք «Բուպլա» ճիվարընտա թէվաթիւն իթմիշ վէ Տանիէլ անը պիր տահա կէօրմէմիշ իսի . Նատիրէն մէքթուպլաշմագտա իսիլէր . Տանիէլ՝ Սօլօնէայը հիչ թէզը իթմէյէրէք , թէէհիւլինտէն պիր գաչ սէնէ սօնրա վէֆաթ իթմիշ օլան վալիտէսի իլէ պէրապէր իմիարը հայաթ իթմէքտէ պուլունմուչ իտի .

Տանիէլին սապահլարը էրքէն գալգմագ ատէթի օլտուղունը սէօյլէմիշ իտի , գարիյնի քիրամէ պիղիմիէ պէրապէր թէչրիֆինի ըէճա իտէրէք . Տանիէլին գարուսընա կէլէսիմիզ զէման կիւնէչ եէնի սօզմուչ իտի . Սօլ պրապասընտան էնէն պիր Սօլճու պու գարունըն էօնիւնէ կէլմիշ , քէօրէքլէր հավ լամայա պաչլամըշ վէ Տանիէլ տէ տըչարը չրգմըշ իտի . Տանիէլ Սօլճուլը կէօրսիւլիւ զէման պիր նիտայի մէսէլրէմինիմա իլէ .

— Բուսթան , տէտի ,

Սօլճու . – Էվէթ , պէնիմ , աղիզ տօսթում ,

— (Մըրըլտանարագ .) Հանկը լուզկեար ամտը ,

— Սէնինլէ կէօրիւշմէյէ կէլմամ ,

— Զօգ էյի իթտին . . . կէլ պագալըմ , զէվճէմ տահա գալգմատը , գալգընճայա գատար գօնուչուրուզ ,

պիր թօք եէշիլիք իչինտէ՝ միւբէպպա չէբլինտէ վասի պիր խանէ կէօրիւնիւբ. տամը սիյահ թաշ իլէ մէսթուբ վէ հեր իբի ուճունտա կիւվերճինլիյէ պէնղեր իբի ուֆադ քէօչբլեր, պու խանէյէ պիր չաթօ մէնզարէսի վէրիրլեր. պու խանէ հէքայէմիղին դահրիմանը օլան «Տանիէլ տը Սէրվ» ին իգամէթ կեահը օլմաղըլա, գարիյնի քիրամը միւսաատէլերի իլէ պուրայա կէօթիւրէճէյիղ։

Տանիէլ տը Սէրվ, Սօլօնեա ասըլզատէկեանընտան հագըդաթէն ասիլ պիր զաթ օլուպ, Բարիզ գէլաֆիէթինի դուլագտան գուլաղա իչիթմիշ խոի. արագիսինի նէզարէթի թահարընտա է.քարիրիպ պիչակիրը, դարա պուղտայ թարլաարընտա քէ.քիրիք ավընտան վէ օլմանլարտա եապան տօմուղը թէադիպինէ կէչմէք սուրէթի իլէ միւրէթթէպ էյլէնճէտէն պաշգա պիր էյլէնճէ պիլմէդ խոի։

Կիւնէշին իլք գիյաէբրի տամլարա աքս իթտիյի գէման, խանէ սահիպի եաթագտան գալդընշ հագըրլանմըշ, եանընա իբի ավ քէօբէյինի ալմըշ թարլալարա կիթմէք իւղրէ պուլունույօր խոի։

Տանիէլ, միսաֆիրբէրվեր, մէաէնիյէթի միւտահանէսինի պիլմէդ, գըրտա պէօյիւմիւշ, մէրտ, ալիճէնապ, ֆիքրի ղայէթ սերպէսթ, հեր չէյի աչըգճա տօղրու սէօյլէր պիր զաթը հայսիյէթսիմաթ տըր. տիւնեատա իբի չէյ մուամիլէյհինի եսասը ահ.քեամը օլուպ պիրիսի խաթիդամէթ, տիկերի տե հայսիյէթ տիր. պու զաթ, իճրա իթմէյէճէյի վատտաէ պուլունմաղ, նամուսը ուղրունատա օլանճա մամէլիքինի ֆէատա ետէր, հեր տիւրլիւ իթապ ու զահմէթլէրէ միւթէհամմիւլ, ղայէթ ճէսուր վէ մէթանէթիլի պիր ատէմ տիր։

Մուամիլէյհի դարիյնի քիրամէ թանըլմըշըղմըղ զէման հէնուպ օթուպ եաչընտա օլուպ, տէօրթ սէնէտէն պէրի թէհհիւլ իթմիշ խոի. ճիվար չիֆիմլիք ահիպլէրինատէն պիրինին քերիմէսի օլան զէվճէսի տէ, քէնտիսի կիպի ախլադը ճէմիլէ իլէ միւթթիասրֆ պիր դատըն խոի քի, մուախախարէն մուամիլէյհա իլէ տոխի քէսալը մուարէֆէ իտէճէյիղ։

Տանիէլ, ծօլճուներն էլպիսէսի թօղ իչինտէ գալմըշ օղտուղունը կէօրէրէք, իլավէթէն.

— Իհթիմալ քի ճօրկունըն, սէնի օտանա կէօթիւրէյիմ, ևիւքիւն վա՞ր մը, տէտի.

— Խա՛յր, չիւնքի սէնինկէ պէրապէր էօյլէյէ գատար պուլունապիլէճէյիմ.

— Էօյլէյէ գատա՞ր մը.

— Տահա գիյատէ գալմագլըղըմ միւմքին տէյիլ, հէր հալտէ հէմէքտէն սօնրա ավտէթ իտէճէյիմ.

— Հէյլէ պագալըմ նասըլ օլուր.

Տանիէլ, սաղտա սօլտա սըչրամագտա օլան քէօբէքլէրինի չաղըրտըտագ, միսաֆիրի իլէ պիրլիքտէ չաթօյա տօղրու կիթմէյէ պաչլատը.

2

Էտնայի ըահտէ միսաֆիր իչինի հիքմայէ իթմէյէ պաչլատը. Տանիէլ անը կէօրմէյէլիտէն պէրի Բարիզտէ իգամէթ իտիյօր իմիշ. Տանիէլ իլէ Ռուսթան մէքթէպ ըէֆիդլէրի իտիլէր. Ռուսթան ումուրը սարրաֆիյէ կիրիշէրէք բէք զէնկին օլմուշ, բէտէրինտէն գալան ուֆագ թէֆէք սէրմայէլերի պիր գաչ սէնէ զարֆընտա եիւզ միսլինէ իսլաղ իթմիշ, մուամէլաթը սարրաֆիյէ տայիմա պէօյլէ իմիշ. նայիլի սէրվէթ օլմագ պուննա միւնհասըր օլուպ, պագըսը զէվզէքլիք տէմէք իմիշ. բարա միլէօնլար իլէ կելիր իմիշ, կէչէն սէնէքի հասըլաթը միլէօնա պալիղ օլմուշ, պու սէնէքի թէմէտտիւ իսկ միլէօնըտա աչաճագ իմիշ...

Տանիէլին միսաֆիրի իտանէ սահիպլինին եաչընտա իսէ տէ, հէյէթ ու շէքլի պատ պաչդա իտի. պու ատէմ թիւյսիւզ սագալըզ, ադթէօր պաչլը, կէօղլէրի սըթմալը վէ միւթէհարրիք, վիճուտի ինճէ վէ ուզուն իտի. Սէօզ սէօյլէր իքէն,

աղըր չարխլարը օլուպ տա , հիյնի հարաքէթինտէ անլէրի սարսան մաքինա հարաքէթ իտեր կիսի սէօղիւնտէ չիտտեթ ու ճէվապէթ օյմաղըլա լիսանէն հէր քէսի մէֆթուն իտեր վէ հայրէթտէ պըրագըր իտի . արգասընտա Բարիղ պիչիմի պիր սէյահաթ գօսթիւմիւ պուլունույօր իտի : Տանիէլ միսաֆիրինէ պագտըդճա , քէնտի կէյմիչ օլտուղու սապահ էլպիսէսինտէն ատէթա ուէթանըյօր իտի :

Տանիէլ , միսաֆիրինին սէօղլէրինի քէմալի տըգգաթլա տինէնյօր , կէօղլէրինի տուտադլարընտան այըլմայօր , անըն սաատէթինտէն տօլայը մէմնուն օլուրյօր , վէ քէնտիսի իչին տէյիլ իսէ տէ , էվլատլարը իչին պէօյլէ պիր սաատէթի պիր աղ տա արդու իտիյօր իտի : Պու սէօղլէրտէն դաբըլմըշ օլան Տանիէլ , մըրըլտանարադ .

— Տէմէք օլուրյօր քի միլէօնէրսին , տէտի :

— (Կիւլէրէք .) Իքի տէֆթա , իչ տէֆթա , պիլմէմ գաչ տէֆթա , հէմտէ պու պիր պաչլանկըճ տըր :

— (Իչինի չէքէրէք .) Բէք պահտըէարընըն :

Պու սըրատա Բուսթան պիրտէն պիրէ պիր հարաքէթ իտէրէք վէ պաղըրարադ .

— Օ նէ՞ , մուղայիգատա՞մըզըն , պիլիրսին քի հայաթէտէ , մէմնուէտէ միչլէթերէքլիղ , նէմ վարսա սէնին տիր , տէմէսի իւղէրինէ , Տանիէլ արդը թէչէքքիւր իմտիհանէն սօնրա .

— Պիր չէյէ միւհթաճ սէյիլիմ , իրատըմլա աղ չօգ պաւրատա բահաթճա կաչամադսայըմ , տէտի :

— (Նիմ թէպէսսիւմ իլէ .) Զարուրէթ իչինտէ կաչայօլսուն տէմէք տիր :

— Նասըլ իսթէրսէն էօյլէ սէօյլէ , ֆադաթ պէն պու կօլտա կաչամադսան մէմնուննըմ . մամաֆիհ . . .

Բուսթան նաղաըը արդդաթընը աչարադ .

— Մամաֆիհ սէօղիւնի թէքրար իմտի :

— Մամաֆիհ պիր աղ բաբա գաղանաճադ , վէ իքի էվլատըմա ինթիգալ իտինճէ աղալաճադ օլան սէրվէթիմի արթըրաճադ օլուրսամ , մէմնուն օլմամ տա տէյէմէմ :

— Ի՞րի չօճուղլն մը վա՞ր ։

— Էվէլթէ , անլէրի պիլմէյօ՞րմուսըն ։

— Նալընըզ պիր թանէսինի պիլիյօր իսիմ , զաննըմ պու տա օղլան իսի ։

— Շիմալի պիր տէ դըղըմ վար ։

— Ա՛նա պիր տէ ճիհաղ խոթէր ։

— Հէյհա՛թ . . .

Պու արալըգ իրի տօսթլար չաթօնըն տըչընտաբի մէր-մէր մէլտիվէնէ դատար կէլմիշլէր իսի ։ Բուսթան պիր միւտաէթտէն պէրի տիւշմէնիյօր կիսի կէօրիւնիւյօր իսի . պիր-տէն պիրէ Տանիէլին բալթօսընըն հադասընը չէ՛քէրէ՛ք .

— Պէնի տինլէ , տէտի ։

Բուսթան , քէնտիսինէ էօյլէ պիր վազիէթի ալտըրտը քի , ումուրը սարրաֆլըյէ ֆաթիհի զանն իսիլիր իսի . մէր-գում քէլամէ աղաղ իլէ .

— Յանա պիր թէ՛քլիֆտէ պուլունաճաղըմ քի պունը քիմսէյէ հաբմազ իսիմ , մադամատըմ հալընըզ սէնին խաթ-րընը խօշ իթմէ՛ք վէ պիր խըրամէթինտէ պուլունմազ տըր , տէմէտի իւզէրինէ Տանիէլ , ճէլզ իսիլմիշ պիր հալտէ .

— Մէօյլէ , տէտի ։

Բուսթան Տանիէլի պիրա իսթիյար պիր թախտա դա-նաբէյէ տօղրու չէ՛քտի , իլիսի տէ օթուրտուլար ։

Օրթալըգ ղիյայի չէմն իլէ միւնէվվէրը օլմուշ , չիյ թանէ-լէրի բըրլանթլար կիսի քալըյօր իսի ։ Բուսթան քէլամէ աղաղ իտէրէ՛ք .

— Ումուրը սարրաֆլըյէ իչին հիչ պիր զէման սէրմայէյէ հուտուտա եօզ տըր , նէ դատար ադճէ դօնուլուրսա , օ դա-տար չօղ դազանըլըր , արզու իթմէյին հալտէ սէնի տէ սեր-վէթլամէ իչթիրսաք իթտիրէպիսիրիմ ։

— Նէ՞ սուրէթլէ ։

— Սէրմայէմին պէչտէ ալթընտա , օնտա պիրինէ հարալ պիր մէալաղ վէրտիյին հալտէ , նէ դատար քալա վէրէճէ-լիրսին ։

— Նադըտ օլարադ բարամ եօզ տըր, պիւթիւն սէրվէթիմ արազիտէ տիր։

— Եիւզտէ իւչ ալըրսըն տէյիլ մի։

— Բէնտիմ իչլէթմէյիյիմ ևէրլէրտէն հէմեն պու դաատար պիր չէյ։

— Պու լյրատ տէյիլ, ատէթա ըէղալէթ։

— Պէնտէ բէք չօգ տէֆթալէր պէօյլէ տիւչիւնտիմ։

— (Հաբիմանէ պիր թավր իլէ.) Նադըտ պու կիւն եիւզտէ օն կէթիրիյօր, ֆըրանսանըն, սէնին կիպի ասհապը էմլադ իլէ տօլու օլտուղունը վէ այնի սուրէթտէ հաչատըգլարընը, պու գատար ալմունըն թօբրադ ալմընտա դալարղընը, վէ հիչ պիր սէմէրէ վէրմէյիյինի տիւչիւնտիւքճէ հիատէթիմտէն չաթլայաճաղըմ կէլիյօր. ահմադլա՛ր, պու թօբրադլարը եէրինտէն օյնատըն, (բարմաղը իլէ չաթօյը կէօմթէրէբ) պու խարտապէլէրի ալէվկենտիրին, պու արազինէն քեաֆֆէսինի, պաչդա տիւրլի կէչինմէ պուլամայան չու պիչարեէրէ պըրադըն, պիրիմ ևանըմըղա կէլինտէ սէրմայէնիի ևիւղ միսլինէ խալադ խոին, (Տանիյէլէ տօղրու սէօնէրէ.բ ևավաչճա) սոթ, ըէհինէ պօյ։

— Է՛յլի սմա ղէվճէմ։

Բուսմանն ճանը սըդըլտըղընը իրայէ խոէը պիր հարատքէթտէ պուլունտու, վէ մըրըլտանալադ.

— Հա՛, էվվէթ դատընլալ, իչմէ տայիմա սըդէթ վէըրսէր, սէնինքի ղէ.բի՞ մի տիր։

— Բէ.ք ղէ.բի, բէ.ք գուրնաղ տըր։

— Էօմրիւնիւ.քիւչէյի խոթէրտահաթտէ գայրէսիղ կէչիրմէ.ք խոթէ.յէնէրտէն օլմալը տըր, էօյլէ անլայօրում, պէնիմքի տէ էօյլէ խոի։

— Սէնինքի էօլաի՞ւ մի։

— Իքի սէնէ օլուչյօր, ֆադամի պանա պիր էրքէ.ք եվլատ պըրադալը. (Մէ.քրաի թատաւիվուրունա նադէ.ք.քէլամ խոիրէ.ք) ղէվճենէ պիր չէյ սէօյլէմէ, գիրա մադատըմըղտան պիր չէյ անլամադ։

— Պէն տէ էօյլէ զանն իտէրիմ,

— Պէն դաաըն թայիֆէսինի պիլիրիմ, թօբրագ տէրլէր տէ պայդա պիր չէյ տէմէղլէր. պու իչի, անըն մալիւմաթը օլմադըգըն եաբաճադ պիր չարխ պուլմալը տըր. պիլիֆարդ, պանա պէշ եիւզ պին ֆըրանդ վէրէճէք օլուրսան, պիր պու դաատար տահա սէրվէթէ մալիքսին, տէյիլ մի.

— Ադրաղիմի սաֆաճադ օլուրսամ ալթը եիւզ պին ֆըրանդ թուրթար,

— Կէչինմէք իչին պիր աղ չէյ այըրմալը տըր, պանա դարղէն պէշ եիւզ պին ֆըրանդ վէրէճէք օլուրսան, եիրմի միլեօն ֆըրանդ սէրմայէ իլէ թէէսիս իտէճէյիմ պանդայա, նադ ատէն դօնուլաճադ օլան պէշ միլեօն ֆըրանդըն օնտա պիրի օլմադ իւղրէ սէնին պէշ եիւզ պին ֆըրանդըը դօյաճաղըմ, կէլէճէք սէնէ յէ իքի միլեօն ֆըրանդ հասըլաթըմ օլաճադ, իքի եիւզ պին ֆըրանդ, եանի սէրմայէնին նըսֆընա եադըն պիր բայա գաղանմըչ օլաճադսըն. իքինճի սէնէ իսէ՝ բարան գատար պիր թէմէթթիւյէ մալիք օլուրսուն քի, օ հալատ սէրվէթին իքի գաթ օլուր. չուրայէ էյիճէ տըգգաթ իյլէ քի, իլք գօնան սէրմայէ հիչ պիր մուհաթարայէ օղրամադ, միլէթսայըրընֆ օլտուղում էմնալը ղայրի մէնգուլէ կիպի, եիւզտէ օն պէշ կէթիրիր իլտատար անը զամին օլուրլար. չուրասընը տա տիւչիւն քի, պէօյլէ ֆայիտէլի իչլէրի հէր քէսէ եաբամամ, ֆագաթ պիր մէքթէպ ալդատաչը միւհթէրէմ պիր չէյ տիր, սէնին պէօյլէ միւնդէվիյէ եաչայընընֆ պէնի տաղիտար իտիյօր. օ ղէման Բարիզէ կէլէրէք էվլատլարընը քիպարլար կիպի թէրպիյէ իտէպիլէրսին. պուրատա չամ աղաճլարը ալդասընա կիղլէնմիչ պայդուչլար կիպի եաչայօրսունըղ. օրմանլարընըզտա չէթարէթ եօդ, կիւնտիւզիւն պիրէ օրալարը դարանըղդ իչինտէ պիր.

Տանիէլին կէօղէրի գամաշմըչ իտի, պիր նէվի նայալ իչինտէ տահա չիմիտէն ղէվճէսինի վէ չօճուդլարընը բըրէնալէր կիպի կիյինմիչ, սալօնլարտա սուրուր իչինտէ կէօրիւյօր իտի. քէնտիսինէ կէլինճէ, գապալըղը ճիհէթէրէ եօյլէ

ներկերուած հագուըդը ալմայացաղընուան, պիր քէօչէտէ միւնղէվիյանէ հաշը յօր իսի. ֆագալի տիւնեուտա նէկուանէ օլաթադ սէվուիյի ֆամիլեասընըն սաատէթի իլէ իֆթիվալ իսիյօր իսի, Թուսթան, Տանիէլին խաթըրընուան կէչէն չէյլերէ լինմիզալ իմմիշ օլմաղըզա.

— Էյ, նէյէ՞ դարար վէրտին, տէմի։

— Պու իչի դէվճէմուէն կիդլի Թուխթադ միշկիլ օլաճագ։

Պանքէր ճէվապ վէրմէք իստըյ իքէն, պիր քէնէչէրէ քէքէնկինին չամըրտըգը, սէօղլէրինի տուտագլայը իստէրինաէ աղը գօյարագ պաշընը ճօդարը դալտըրմագա մէճպուր իյլէտի, պաշը գըվըրճըդ սարը սաչար իլէ միղէյճէն պիր կէնճ գաադըն, ֆուլի պահար չինչէքլէրի իլէ մէսթուր պիր քէնէչէրէհէն արդը վիճուտ իմտիյինաէ, Տանիէլ.

— Ջէվճէմ, տէյու մըրըրտանադը։

Թուսթան, մուհամիլէ յհայը սէլամլամադ իչին այաղա գալդմագ իստըյ իսի, ֆագալի քէնէչէրէ պաադանադը, մաատմ որ Սէրվ, ղէվճինի Թանըմաադըղը պիր սաէմ իլէ կէօրիչուիյնու կէօրաիյինահէն, չաշըրագագ տէրհալ կէրի չէքիրմիշ իսի։

5

Տանիէլին ղէվճէհինին պիրահէն պիրչ կէօրինուիչու միքրաէմէ յէ խիթամ վէրմիշ իսի. զաթիէն Տանիէլաէ սէօղ սէօյլէյէմէ յէճէք տէրչէճէտ միւթէֆէքքիր կէօրինուիյօր իսի. ասամուանըն տիլֆիրիսանէ վաատարընը ֆէհմայուլ իմտիյի աչիքտագ իսի. գալմինաէ իչտա իսիլէն Թամղը հաանըտագ, միւնպէյի պիր ֆագըտաա սիմէհն հատանի օֆղար կիտի նիչ վէնուամա պուլմագաա, հէր Թագրաֆա քէօք սաըմագ աա, վէ պէքհասընը գագըտաադ ֆէհղիքէհինին կէօսթէրմէ քուե իսի։

Բուսթան, անը տըդգամըլա մուայէնէ խոյօր, թէֆէք-քիւրամըընա թէր.ը խաէրէք խսրար իմմէքլիյի մուվաֆըդ պու-լույօր խոլ քի, հէման Տանիէլէ.

— Տօսթո՛ւմ, պու հալ իւլէ ղէվլճէնէ թադտիմ օլունա-մամ, օտամը կէօսթէր տէ կիտիպ եւուղուվու կէօղուվու թէ-միզլէյիմ, տէսոլ.

Ինքիսի պիլտէն էվլէ կիրտիկէր, փադամի Տանիէլ, տօսթու-նը օտասընա եէրլէշտիրէրէք թէ.քրար պահճէյէ էնտի, սըլթ-մայա թուրթու.լմուշ կիպի պիր հալտէ կէպինէրէք Բուսթանը պէքլէյօր իտի. Եաթօտա հէր շէյ սիւքիւթ իչինտէ իտի. ու-շադըար տահա տօլաշմադա պաշլամամըշ իտիլէր, եալընըզ ա-րատըրա պիր չօճուգ սէսի իչիտիպիյօր իտի. Բուսթան օտա-տա եալընըզ գալընճա, տէլհալ չաքէթինի եէյէյինի չըգա-րըպ աթարադ, պաշընը թուալէթ լէյէնի իչինէ սօգատս, նա-յիլ օլտուղու մուվաֆագըյէթտէն տօլայը շէն ու մէսրուր կէօրինմէքտէ, եուվարըլագ քիւշիւք կէօղէլի բարլամադտա իտի. խայընը մէրգում պիր թաւրը մէմնուննիյէթքետարանէ լ-լէ, քէնտի քէնտինէ.

— Խըմպըլը եադալատրմ, պէմանըմ, ղահմէթիմ հէպա օլմայաճադ, չիմտի լաղըմ օլան շէյ թէշէպպիւսիւթընը մէվ-ղըյը ֆիլիլէ նյոտալ իմմէք տիր, պու տա պանա այըտ տըր, տէյու մըրըլտանմադտա իտի.

Բուսթանըն, Տանիէլին մէքթէպ րէֆիգի օլտուղունը սէօյլէմիշ իտիր, փադամի ֆամիլեասընըն տիւշար օլտուղու ղարուրէթ թահսիլինի պիր աղ կէճիքտիրմիշ իտի. տահա օ ղէմանտէն էթվարընտա պադը ղարտապէթ կէօրինմէ.քտէ իտի. քէնտիսինէ պադը շէյէրի պէլլէթմէ.ք միւմքինօնսուղ օլտու. թէրճիմէտէն քիթապէթտէն վէ թարիխտէն հիչ պիր տէֆտ ղիրըի ճէմիլէյէ մադհար օլմատըղը հալտէ, հիսապտան, ճօղ-րաֆիյատան տայիմա պիրինճի միւ.քտաֆաթը ալըը իտի. Նէ գատար միւճազաթ իթթէլէը, քէնտիսինի չալըշտըրմադ դա-պիլ օլամադ իտի. պիլադքիս հիսապ րադամլարընը վէ ճօղրա-ֆիյա խարթալարընը, բայտօս ղէմանլարընտա թէնէֆֆիւս-

խանէլէրտէ եաթադ օտալարընտա չըղար տուրուր իտի , պաչը ալընտա պիր հիսապ քիթապը օլմադըղըն ույումադ իտի ։

Ռուսթան , օ ղէմանլէրտէ ֆէվգէլատէ զաիֆ օլտուղունտան « Ռէմիք բաքէֆի » լագապընը ալմըշ իտի . ֆիլ հագըդա թապկի օլարադ սարը օլան վիճուտի , դարանըլդուտա մէշին կիպի եէշիլիմի պիր ըէնկ ալըր իտի . զահիրէն նարին կէօրիւնտույու հալտէ , խասթալըզա դարշը սէրթ վէ տէմիր կիպի սաղլամ իտի , էշէ.ք գաատար ինատճը օլան Ռուսթան , հէր տիւրլիւ եօրկունլուզա մահրումիյէթէ միւթէհամիւլ իտի . հիչ պիր ղէման էլինաէ բարա կէօրիւ լմէտիյի կիպի , մէ.քթէպ ալէմինին թէպէսիւմիւ տէմէ.ք օլան թաթիլըլարան, չէ.քէրլամէլէրտէն պիր չէյ ալտըղը մէշհուտա օլմադըչ իտի ։

Ռէնտիսինէ պիր չէյ վէրիլսէ, հէման ըէտտ իտէր, եալընըղ եաչար , արգատաչլարը ալտսընա նատիրէն դարըչըր , աղ օյնար վէ տայիմա նաղարը չէ.ք ու ըիյա ըղհար իտէր իտի . եալընըղ չէնմէչըէպ , թէնտիւ ըիւսթ վէ չամաթաճը օլան Տանիէլ տը Սէրվ անընտա գօնուչապիլիր իտի . Ռուսթանըն թապիաթը իւէ Տանիէլին թապիաթը պէյնինտէքի ղըտատիյէթ , քէնտիսինի ունա ճէզպ իտիյօր զանն իտիլիր իտի ։

Ռուսթան , տօսթունըն օտաընտա քէնտիսինէ մուխթասարճա պիր չէ.քի տիւղէն վէրիր իքէն , պէյան իյլէտիյիմիզ ահվալի տէրիսաթըր իտիյօր իտի . չիմտի եօլունը թուսթուրմուչ օլտուղունտան , մէ.քթէպտէ մաիւմ օլան մէսթուր վէ սախթէ թաւրուլտուա հաճէթ գալմամըչ իտի . Տանիէլ անընտու դաատար թէպէտտիւլ իմմիչ, վէ հէման լաֆազան օլմուչ օլմասընա բէ.ք չօդ թէճաճիւզ իմմիչ իտի ։

Իքի տօսթլար մէ.քթէպտէն չըղալը նատիրէն կէօրիւչմիւչիր իտի . ասըլզատէ Տանիէլ, մէ.քթէպտէն չըգըպ խանէսինտէ էկի ալէմինէ աւտէթի իյլէտիյի ղէման , Ռուսթան հէման պիր բարասըղ տօգալա աթըլմըչ, հաթտա տահա թահսիլինի պիրէ իքմալ իտէմէմիչ իտի ։ Բարիզէ միւթէվէ.ճճիհէն աղիմէթի իմտի . չէհրը ճէսիմէ կիրտիկի ղէման ճէզպ պօչ, դարնը աճ , կէօղիւ ույդուսըզլըդտան եանմագտա իտի . չիմ-

տի խսէ, քէնախսինէ ճիտուէն պիր պանքէլ սիւսիւ վէրիյօր իտի։

Պու հալէ կիրինճէյէ դատալ կիւղէլան իտէն օն սէնէ զարփընտա աճապա նէ՞ եարմըշ իտի. Րուսթան պուրատընը ատսթունա աչմատը իսէ տէ, պիղ պու նօգտանը իքմալ իտէճէյիղ։

Րուսթան, իւչ սէնէ քէմալի սէֆալէթի իչինտէ պուլունմուշ իտի, տէօչէլի պիր օթէլտէ լոգամէթի իտուպ տա օյանընճա օ կիւն դարնընը նէրէտէ ատյուրաճաղընը պիլմէյէնլէրտէն, եախօտ ադչամա դատալ տօլաչա տօլաչա տապան բաթլաթըպ տա ադչամ օլտուղու, ույդու պաստըղը ղէման պիր գաչ սաաթ իսթիրահէթի իտէճէյի օտանընն գաբուսընը աչըդ պուլուպ պուլմայաճաղընտա չիւպհէ իտէնլէրտէն իտի. էլհասըլ Րուսթան, միյտէլէրի պօչ օլտուղու հալտէ մամուրիյէթի թէհարրիսի իչին Բարիզին իչինտէ տապան թէբամէյի թանընյան թադըմլատան իտի։

Լ՚ակէր թապիրիմիղ տօղրու իսէ, իհթիյաճ՝ պիլ մէճպուրիյէ Րուսթանընն իչինի տիչինէ չէվէրմիշ վէ տախսիլէն քէթմ իլլէտիյի էվսաֆը մէյտանա չընգարմըշ իտի, եանի լիյադաթընը ըղհար իթմէք իչին չալըշման օլմադ լուզումընը հըսս իթմիշ իտի։

Լ՚աբին նէ՝ չալէ քի պու խուսուս չօդ ուղուն պիր միւտէթտէ հուսուլ պուլտու, սապտը լէք դուվվէթի իքէն եօրումատա պաշլայօր իտի. նասըլսա պիր կիւն օղրատընը պիր թէսատուֆ սայէսինտէ իմանիյի հավէր օլտու. պուվվար իլէ Մօնմարթրը սօղադը քէօշէսինտէ քէնտի հաչընտա կէնճ պիր ատէմին տընգդամըա եիւղիւնէ պադտընընը կէօրմիս. Րուսթան մէրդումը կէօրիւր կէօրմէղ տիղընը աչաճաղը սընրատա, շաշտը մէրդում տահա էվէլ տավրանմադ վէ պաղընմադ.

— Լ՚աբին ալտանմայօրում, Րուսթան տընը, տէմէսի իլէ, Րուսթան ֆէնա պիր հալտէ պուլունտուղունտան դընղարադ պիր թաւրը մէյտանէտէ.

— Թա քէնախ, տէյտու ճէվապ վէրմի։

— Տէմէք օլայօր քի Խարիղաէ սին ։

— Կէօրախլին կիպի . . .

— Զօղ օլայօ՞ր մը ։

— Իւչ սէնէէտէն պէրի ։

— Նէ՞ իլէ մէչղուլսըն ։

— Տօղրուսը . . . չիմտիկիք պիր չէյլէ մէչղուլ տէյիլիմ . . . իշ արայօրում։

— (Թէաճիւպլէ ուսուղլարընը սիլքերէք ։) Հիչ պիր իշլին եօ՞ղ մը ։

— Խայր , պիր իշ պուլամայօրում։

— Կէլ տէ պէրապէր իշլէյէլիմ։

— Սէն նէ՞ իշ եաբը յօրսուն ։

— Պէն «Զէքիրկէ» նամը իլէ պիր հավաստխանամէյի մալլայէ Թէշքիլ էթտիմ։

— Սէ՞ն վի ։

— Էվվէթ պէն ։

Բուսթանըն մուխաթխալի դահդահա իլէ կիւլտիւքտէն սօնրա իլավէյի մէգալ իտէրէք ։

— Շաշը յօրսուն հա՛ , չիւնքի պէն սէնին կիպի կիճէ կիւնահիւզ բադդամլարը եուԹմայօր խոխմ . . . ֆագամի ինսան տայիմա խոԹէխլիլինի եաբամազ , էլինտէն նէ կէլիրսէ անը եաբար . բէտերիմ վէֆամի էթտի , իչին իչինտէն չըդամայաճադ տէրէճէտէ քիֆայէԹսիզ պիր սէրմայէ իլէ օրԹաստա գալտըմ՛ , տէտի ։

— Ծադամի Թէքլիֆ էթտիլին ենըտմէքի իչֆա խոուպ իտէմէյէճէկլիմի տէ անլամալըյըմ։

— Աճայիպ, տէնիզի եուստաճադ տէյիլսին եա՛ . . . հալի միւշկիւլի օլտուղա իզ Էխտիարըն վար տըր . . . ինչայէ վադըֆմըսըն ։

— Հէյհա՛Թ , կէօկէնինի պիլէ Թանըմամ։

— Պիզէ լազըմ օլան տա պուլ տըր . . . մուամէլաԹը տալլանֆիյէ մուհարիրլէրինէն էօլիւմի ինչա տըր . . . պուլ մէսէլէքտէ նէղաքէԹ, ուսլուպ լազըմ տէյիլ տիր , սէօյլէնմէսի լա-

տը . օ զէման «Զէքիրկէ» միւտիրի իլէ պօղու չարագ քէնտի պաչընա իչէ պաչլամագ զէմանը կէլտիյինի անլատը ։ «Ադրէպ» նաումընտաքի կաղէթայի մալիյէյի իհտաս իլլէտի . պու կաղէթա , զայէթ զէհիրլի պիր լիսանէ մալիք օլուպ , ճիւզվի պիր ըսբրմասը պահսի մէվթ օլուր իտի ։

Պիր չօգ սէնէլէր պէօյլէ կէչտի ։ Րուսթան լէֆիահը հալ իլէ Եալայօր , ֆագաթ քէսալը սերվէթ իտէմէյօր իտի . թէէհիւլ իտերէք զէվճէսինին կէթիլտիյի ճիհադը իլէ իչէ կիրիչերէք պաթըրտը , մուահսարէն զէվճէսի տէ վէֆաթ իտուպ իքի Եաչընտա պիր էրքէք էվլատ պըրագտը ։ Րուսթան Եաւըընըզ պիր ֆիքիր իլէ բէրվէրտէ օլույօր իտի . չէօյլէքի , հագլարընտա մէտհիյէլէր Եազտըրը պանքէրլէրին , սուհուլէթլէ քէնտիսինէ վէրտիքլերի բարալարա նէզարէն , անլէրին նէ տերլեճելերուտ դաղանճլարը օլտուղունը անլամըչ օլմադըլա , քէնտիսի տէ պանքէր օլմագ , պիր պանդա թէէսիս իթմէք , վէ սերվէթ ու սամանէ միւհիքէմ պիր էսաս դուրմագ ֆիքրինէ տիւչտիւ ։

Րուսթան , տէ Ցըմննտ պանգասընըն բըլանլարընը գուրտու , նէրէտէ աչըլմասը մինասիպ օլաճաղընը թաստըլատը , Եազըսանէլերին , տայիրէլերին վիւսաթընը ղիհնինտէ թէրսիմ իլլէտի , քէնտիսի իլէ մուամէլաթը սարաֆիյէտէ պուլունան խէյալի մուխպիրլերին տէֆթէրինի թանզիմ իլմտի , ֆիքրինտէ ֆարզի օլատագ պիր թագըմ շիւպէլէր իհտաս իլլէտի . պունլար թէմամ օլուպ տա իչ սերմայէյէ դալտըղը զէման , գուվվէյի մալիյէսինի անլամագ իչին էթրաֆընա պագընտը , Բարիտէքի մինասէպաթը՝ օլսա օլսա քէնտիսինէ պիր գաչ պին ֆըրանգ թէատրիք իտէպիլիր իտի քի , պու իսէ քեաֆի տէյիլ իտի . . .

Րուսթան տիւչինմէյէ տէվամ իտուպ թանըտըղը քիմսէլէրին խոխմէրլինի քեամիլէն ղիհնինտէն կէչիրտի , պիրեր պիրեր սայտը , կէրիյէ ավտէթ իտերէք մէքթէպէ գատար կէլտի . իչթէ օ զէման Տանիէլ տը Սերվին իսմի կէօզիս էօնինէ չըգտը . թամ քէնտիսինէ լազըմ օլան սաֆիտէրուն ա-

ղըմ կելէն չէյտէն պաչդա պիր չէյ եաղմամալը տըր, ճիւմլէլէր լչինաէ ղայպ օլմադ իդթիդա լթմէղ... հէմ տէ տէրհալ եաղաճադ տէյլսին եա՞, էվէլ էմիրտէ սէնաաթա աչինա օլմադըղըն յոճալ իտէր։

Զէ.բիրկէ միւտիւրիւ Րուսթանըն գօլուն՝ գօլը ալթընա ալարադ բիյացայը վէ չունը պունը անա պէ.յան իյլէտի...

Նանի մուամէլաթը սարրաֆիյէ իտարէխանէլէրինին տիրէ.բթօրլարը իլէ կէօրիւշմէ.ք, .քէնտիլէրինի մէտհ ու սէնա լթմէ.ք թէ.բլիղինաէ պուլունմադ, վէ չու դաւտար սաթընրլա իտարէխանէլէրի հադդընաա սիմայի.ք.եարանէ մէդալէլէր եաղմադըղը թէ.բլիղ իյլէմէ.ք. էկէր մէտհ ու սէնա ալդու լթմէ.յէնլէր օլուրսա անլէրի տէ «Զէվիրտիյինիզ տօլապլար հադդընաա իվթիյարը սիւբիւթ իտուպ տա հիյլէնիղէ չէրիք օլամայըղ» տէ.յէրէ.ք թէհհտիտ իյլէմէ.ք...

Րուսթան իչի .քէմալի իլէ անլատընրընտան կէօղլէրինի ֆընրընլ ֆընրընլ տէօնաիւրիւ.յօր իտի. կաղէթայա կէթիրէճէ.յի իշլէյտէն եիւզտէ չու դաւտար ալաճադ իտի, ֆադաթի արդասընտաքի էլսիսէ իլէ պէօյլէ պիր իշէ թիշէպպիւս օլունամայաճաղընտան, ալէլ հիսապ սուրէթի իլէ տօսթը չիմիտէն անա իքի իւչ եիւզ ֆընրանդ վէրմէ.յէ ըտաղը օլտու։

Սէրսէրի Րուսթան, դանատլարընը աչը.յօր, հէվայէ ուչայօր իտի. միւսթադպէլտէ.քի տիրէ.բթօրընա, կաղէթա իտարէխանէսինէ գաւտար ըէֆադաթի իտէրէ.ք, դարարլաչտընրընլան բալայը ալտը, վադթը մուայէնտէ իտարէխանէ.յէ կէլտի, արթընդ էվէլքի Րուսթան տէ.յիլ իտի. թէքէտէն թընրնաղա գաւտար նէնի էլալիսէլէր կիյինմիչ, վէ իչէրիտէ .քէպպ իտէճէ.յի էհէմմիյէթի չիմիտէն կէօսթէրիր կիպի պաչընը .քէմալի նէվվէթ ու թէ.քէպպիւր իլէ ճօդարը դալտընրմընշ իտի։

Ֆիլ հադընդա սէրիէն .քէնտինի պէլլէթտի, եաղտընրը մէդալէլէր, արդայա իշլէ.յէն խանչէր տարպէլէրի կիպի զալիմանէ վէ մուհլիք իտի. աղ պիր միւտտէթ սօնրա .քէնտինինտէն դօրդուլմայա, իսթէտիյի ըէաա իտիլմէմէ.յէ պաչլա-

եաչաւորդլալը , դբրլարըն սիւքիւնէթինի , չամ օրմանլարընըն լաթիֆի վէ մաւաթթար հէվասընտան մահզուզ օլտուղունը իլթիրաֆ իլէտիլի սըրատա , մատամ տը Մերվ .

— Մաահէմ քի մահզուզ օղուչօրտունըղ պիր դաչ կիւնլէը պուրատա գալմալըընըղ տէմէսի իլէ , Րուսթան քէլամէ միւսաադաթլէ .

— Ա՛հ , պունըն իմքեանը եօգ մատամ . . . սէչէրէք , հաթտա օ կիւնի պիլէ պէրապէր ադշամ իտէմէչէճէլինէ տայըը նէ դատար թէէսիւֆ իթթիչինի պէչանտէն սօնրա , օ ճիվարտա պազը պէօյիւք իշլէը իչին չաղրըլմըշ օլտուղունտան , Տանիէլին մէմլէքէթինտէ պուլունտուղունը խաթըրլայարադ , տօսթունըն էլինի սըգմադ , վէ էլան թանըմադ չէրէֆինէ նայիլ օլմատըղը ղէվճէսինէ արդը իսլաս իթմէք իչին . պիր դաչ սաաթընը ֆէտայէ մէճպուր օլտուղունը արդ իթտի , վէ իլավէթէն .

— Ա՛հ մատամ , հէյլէ չու իչի եավրուճուղը կէօրտիւյիմէ նէ դատար մէսլուր օլտուղումը թաբիֆտէն աճիղիմ . պիր աղ հէվա ալարադ ֆիկրիմ քիւչայիչ պուլմուչ օլտուղու հալտէ Բարիղէ ալտէթի իթմէք մէճպուրիյէթինտէ պուլունտույօրում , նէ՞ եաբայըմ , էլիմտէն պունտան զիյատէ պիր չէյ կէլմէղ , տէտի .

Տանիէլ . – Թաթիլ պիր վագթինտէ թէքրար կէլմէլիսին .

Րուսթան . – Պէհէմհալ կէլիրիմ .

Մատամ տը Մերվ . – Օղլունըզըտա պէրապէր կէթիրին .

Տանիէլին օղլու Բաուլ . – (Պաղըրարադ .) Եա՛ , եա՛ , պէրապէր օյնայըղ .

Պու միւքէմմէլէմէտէ , Տանիէլին հէնուզ սէօզ սէօյլէմէյէ միւքէմէտիր օլամատըղը քիւչիւք քէրիմէսի Ալիս պիլէ , կիւյա պիր չէյ անլայօր ըմըշ կիպի թէպէսսիմ իթմէյէ , վէ մինի մինի էլլէրինի չըրըմադա պաշլատը . Րուսթան , նէ խաթասիլէրսէ վատ իթտի , սօֆրա պաշընտան դալդըղը սըրատա սաաթ նուչտէ հարաքէթի իտէճէք օլան թըրէն իլէ ավտէթի

տէմ պու օլապիլիր իտի. Տանիել ղէնկին վէ մէմլէքէթինտէն տըշարը չըդմամըշ իտի. պէյնէլիւնատէ հիւսնի վինաէպամի օլտուղու հալատէ եէքտիկէլինատէն այրըլմըշլար իտի. պու ատէմի եօլա կէթիրմէք դօլայ օլաճաղընը տիւշիւնտի իսէ տէ, հայֆա քի Տանիել էվլի իտի, համատա Բաւսլման տիւշիւնինէ պիլէ տավէթի օլաճաուղունը լամըրըպայօր իտի. փադամի պիր քէլիմէ թէճլիտի պէ լիմմէքտէ ֆայիտէտէն խալի տէյիլ իտի. էկէր մուվաֆֆաղ օլատայաճաղ օլուրսա, օ զէմանի պաշդա եօլա չէօքիւլմէյէ դարար վէրմի։

Իչմէ Բաւսլման պու նիյէթի իլէ Ալօնատայէ ապիմէթի լիմաւի. խայինը մերդումընն առլէթը վիրաւի վէ գապուլի, ասըլզատէնին դալմինէ նատըղ զէհիրի պիր քէօք սալտըղընը կէօրմիչ իտիք. մերդում ևիւպինի կէօրինի հըղդայըպ թէմիզլէմէքտէն ասնրա աշադը էնաի. կիւնէչ թէմամէն տօղադագ պահչէյի նուբէ զարդ լիմմիշ իտի. մերմէր վէյտիվէնին պաշընտա թէրէտտիւտ իչինատէ դալարադ կէօղէրի իլէ Տանիէլի ադատը, վէ մուամիլէյհի կեօրիւր կէօրմէղ նէզտինէ չիմատ կալէտի։

4

Լօղէ թատամընտան ասնրա Բաւսլման, մատամ տը Սէրվի պիլէ թէսլիր լիմմիշ իտի. մերդում քէնտիսինի էրպատը խահիշտէն զէքի պիր ատէմ օլարադ կէօռմէքիմիշ, չօճուգ-լարըա պէրաապէր օյնամըշ, աէվվէլի օղլունատան պահս լիմմիշ, Տանիէլ իլէ պիրլիքտէ, մէքթէպտէ կէչիրմիշ օլտուդլարը կիւղէլ կիւնէլերի իհտիար կալէմիշ. Տանիէլին ադըդ կէօղիւս պիր չօճուգ օլտուղունը սեօյլէմիշ, էլհասըլ քէմալի միւտահինլիք իլէ թաչրա ալէմինին լէթաֆէլինի մէտհ ու սէնա, վէ Բարիշ ահալիսինին կէչիրտիքլերի եօմրիւն տէհչէթլիւ պիր թասվիրինի իրայէ կալէմիշ իտի։ Բաւսլման, խանէ սահիպլերինին

իրմէ ք իսրէտիլինի պէ յան իտինճէ, Տանիէլ կէօղիւ իլէ Ռուսթանա կիղլի պիր իշարէթ իթտիքաէն սօնրա .

— Սէնի ըսթասիօնա դատար կէօթիւրէճէյիմ, տէտի ,

Պատէհու չընկըրաղը չալարադ արապայը դօշմալարը իչին էմի վէյտի . մատամ տը Սէրվ իլէ չօճուգլար , Տանիէլին տօսթունը պահճէնին նիհայէթինէ դատար թէչեի իթտիլէր , Տանիէլ իլէ Ռուսթան արապայա պինտիլէր վէ կէնճ դատընը սէլամլայալտադ , ճօլտան գալգան սոդը թօզ իչինտէ կէօզտէն նիհան օլտուլար ։

Իրի տօսթ եալընըղ գալտըգլարը ղէման թէ քրար միւ քէաղէմէյէ իպթիտար օլունտու ։ Տանիէլ իչին էն միւչկիւլ օլան ճիհէթ իչի զէվճէսինէ աչմադ վէ մուսթահիլէյհայը գան տըրմադ իտի . տիկէր ճիհէթտէն իսէ՝ պու իչի զէվճէսինէ խապէր վէրմէ քսիզին մէյտանը վիճուտէ կէթիրմէյի միւմ քինսիզ կէօրիւյօր իտի . մամաֆիհ պիր ազ թէմէթթու իտէ րէ ք խըրատընը արթըրմադը տա քէ ք զիյատէ արզու իտիյօր իտի , զիրա ք քէնտի զիւչիւմինճէ , վասիթայը մայիչէթի , իրի չօճուղունա պէօյիւտիւքլէրի հալտէ լայըգը վէճճ իլէ ք իֆա յէթ իթմէյէճէ ք իտի ։

Ռուսթան , էմլագընը թէրսին իլէ իսթիքրաղ իթմէսինի թէ քլիֆ իտուպ պէօյլէ օլուրսա ք լմսէնին խապէրտար օչմա յաճաղընը տէրմիյան իթտի ։

Տանիէլ պաչընը սալայալտադ , էհէմմիյէթի պու տէրէճէտէ օլան պիր ալըշ վէրիչին կիղլի Թուրթուլաճաղընա խնամ մատըղընը կէօսթէրիյօր իտի Տանիէլ իչին պաչա չըգամա յաճաղընը կէօսթէրիր սուրէթտէ մահղուն կէօրիւնիւպ մէ յուսանէ պիր միւլահազայա տալմըշ իտի ։

Ռուսթան մէրադ իթմէյէ պաչլատը , աճէպա թէչէկ պիւսիւ պօչ մը չըգաճադ իտի ։

Իրի էսկի տօսթ պիր չէյէ դարար վէրմէ քսիզին եէ քտիկէրինտէն այրըլտըլար . ֆագաթ Տանիէլ մէ քթուպ եա պաճաղընը վատ իթտի . սաֆտէրուն ասըլզատէ , Ռուսթանըն մուամէլաթը ճէսիմէսինէ իշթիրաք իթմէ ք արզուսը իլէ սու

զան օլուպ , տօսթունա սէրմայէ վէրմէ.ք վէ անուէն խսթիֆատէ իմմէ.ք խսթէյօր իտի ։

Պիր հաֆթա կէչմիշ, ֆագաթի պանքէլ՝ տօսթունատան ասլա հէվատիս ալմամըշ իտի ։ Րուսթան եավաշ եավաշ նիւվմիտ օլմաղա վէ պաշգա եէրէ միւլաճաաթլէ տիկէր պիր շաշդընը չարբմագ լուղումունը հըսա իյլէտիյի սըրատա իտի ։ քի , Բընթի-Բէր սօգապընատա պօրսա ճիվարընատա ։ քիւշատ իմմիշ օլտընը եապրատանէսինատէ օթուրուր իքէն , քէնաիսինէ Տանիէլին դարթընը թագտիմ իմտիլէր ։

Րուսթան , մէսէրլէմինատէն թիմիւէտի . Տանիէլ Բարիզտէ . . . տէմէ.ք մուվաֆֆագ օլմուշ իտի . սէրհալ ասընղատէյի եանընա կէթիրմէլէրինի էմր իմտի ։

Տանիէլ իչերի կիրեր կիրմէզ պիր սուրէթը սաֆտիլանէտէ եան ճէպինի կէօսթէրէրե.ք ։

— Բարայը պուլտում, աէմէսի իւղէրինէ , Րուսթան պիրտէն պիրէ եէրինատէն սընչայալագ ։

— Պէչ նիւղ պին ֆընրանգ . . . նա՞սըլ պուլտուն , տէմէ.ք ք.ի ղէվճէն րաղը օլաու , տէյու հայդընրտը ։

— Խա՛յր , ղէվճէմին պիր չէյտէն լսապէրի եօգ ։

Պանքէր քէնտինի թուիմագ , մէսէրլէմինի պէնի իմտմէ.ք իչին բէ.ք ղիյատե զահմէթ չէքէյօր իտի . նիհայէթ քէնտինի թօքայընպ ։

— Պանա իյզահաթ վէր , տէյէրե.ք , էսկի արգատաչընա պիր սանտալեա կէօսմէնտի ։ Տանիէլ օմուրուպ քէլամէ աղաղ իլե ։

— Սէնի կէօրմէյէլիտէն պէրի բէ.ք չօգ վագաալեր կէչտի , տէտի ։

— Ինչալլահ պախտընեալանէ վագաալեր տիր , տէյի՛լ մի ։

— Պիլաքիա . . . պիրատէրիմ՛ վէֆաթ իմտի ։

— Պիրատէրին վա՞ր մը իտի եա ։

— Իվվէթ , ֆագաթ եիրմի սէնէտէն պէրի քէնտինի կէօրմէմիշ իտիմ, Մէքսիդայա իլթիճա իմմիշ իտի . մումա-

— Ցագաթ մատեմ քի զէվճէնիզ Բարիզատէ իմիշ, քէնա-միլէրինէ պուղը իհմիրամ իթմէք խոթեր իտիմ, տէտի։

— Չէվճէմ չօճուգլարըմըա պէրաբեր ըսմատիյօն ճիվա-րընատա պէնի պէքլէյօր... Ցագաթ սէնի կէօրմէսինի խոթէ-մէմ, պէօյլէ օլուրսա պիր չէյտէն չիւպհէլէնմէզ, քէնաիւինէ, բարամը հիւքիւմէթ էսհամընա եամըրատաղըմը սէօյլէտիմ. դատընըար իչի դօլայըզլա անլամազըար. Հէմտէ անըն ուղուն ուղատըյա պիւաղէրինէ ճէվապ վիրմէքտէն իճթինապ իթ-մէքտէյիմ։

— Հէյ նէ գատար բարան, պէնիմ եանըմտա տա, ճը-րանատա պոնդասընատա օլուսուղու գատար թահտը էմնիյէթտէ պուլունույօր իսէ տէ, մատեմքի զէվճէնի խապէրտար իթմէք իսթէմէյօրսուն, էօյլէ օլսուն։

— Բարամընի թահտը էմնիյէթտէ պուլունաճաղընա դա-թան չիւպհէ իտէմէմ։

— Մամաճիհ սանա պիր մադպուղ իլմու իտապէրի եազա-ճաղըմ։

Տանիել, լէտէնկօթընըն ճէպինատէն պիր տէսթէ պանգա դայիմէնի չըդարարտագ, մատանըն իւղէրինէ Էույըպ սայմաղա պաչըատը. Րուսթան դայիմէլէրի կէօզլէրի իլէ եուտատճագ կիսի օլույօր, ֆագաթ եազըղը մադպուղ սէնէտինէ հատ-ը տըդդաթ իտույօր կիսի կէօրիւնիյօր իտի. մէրդում տէ-նէտի եազատըդտան սօնրա.

— Պէյնիմիզատէ ատի պիր մադպուղ սէնէտի քիֆայէթ իտէր զանն իտէրիմ, տէյի՞լ մի, տէտի։

— Օնա նէ՞ չիւպհէ, պու տա մահզա զէվճէմ վէ չօ-ճուգլարըմ իչին տիր։

— (Վադարը պիր թավը իլէ.) Ալէմ ֆանի տիր պիրա-տէր։ Րուսթան պուղնը տէյէրէք մադպուղ սէնէտինի իմզա-լամըշ իտի, Տանիել տէ պանդա դայիմէլէրինի սայմայա պաչ-լատը. Րուսթան դայիմէլէրի պիր քաքէթ եազարագ գըյ-մէթսիզ պիր քեազըտ կիսի պիր չէքմէճէյէ ամը վէրտի, կիսա պանգա դայիմէլէրի տէսթէլէրինի էվիրիպ չէվիրմէյէ

լէյհ պէնաէն բէ.ք չօդ նաչլը իսի , սէրվէթինի պանա թէլը իսէրէ.ք օրատա վէգիաթ իթմիշ ։

— (Պաղըրտատ .) Օ՛, օ՛, բէ.ք տէ ֆէնա պիր չէյ տէյիլ ։

— Նէ չարէ.քի պու սէրվէթի էլտէ իթմէ.ք բէ.ք միւչկիւլ տիր ։ Մուդավէլաթ մուհարրիրի , պէնիմ միւթլաղա օրատա պուլունմադըղըմ լուղումունը հաղըյօր , օ հալտէ իհթիմալ .քի պիր չօդ սէնէլէր օրատա դալմադ լազըմ կէլէճէ.ք ։

— Տէմէ.ք .քի ադիմէթի իտէճէ.քսինիզ ։

— Լ.օյլէ հա՛ ։

— Զէվճէն, չօճուդլարըն նէ՞ եաբաճադլար ։

— Անլէրիտէ պէլտատէր կէօթիւրէճէյիմ, ղէվճէմ պիր միւմքիւն պէնաէն այրըլմադ իսթէմէյօր ։

— Բէ.ք հադլը տըր . . .

— Հէման կիտէճէյիղ, դարարընը վէրտի.ք ։

— Շաթաօն նէ՞ օլաճադ ։

— Շաթաօմը սաթադըմ ։

— Ա.րադինի նէ՞ եաբատըն ։

— Անլէրիտէ սաթադըմ, էկէր պիրատէրիմին սէրվէթի տէտիքլէրի կիպի ճէսիմ իսէ, ֆրանսայա ավտէթիմիղտէ նի-յէթիմիզ Բարիղտէ իդամէթ իթմէ.ք տիր ։

— Լ.վվէթ , բէ.ք ալա օլուր մէրամընըղը անլայօլուր ։

— Օղլում՝ մէ.քթէպէ կիտէճէ.ք պիր եաչա կիրէճէյինտէն , անը եանըմտան այրըմայադադ թահսիլ ու թէլտիյէսինէ պիղդաթ նէղարէթի իտէճէյիմ . սաթմըշ օլտուղում էմ-լաղըմտան ալմը Եիւզ պին ֆըրանգատան ղիյատէ պիր մէպ-լալ էլիմէ կէչտի , պունըն պէշ Եիւզ պին ֆըրանդընը սա-նա կէթիրտիմ , մա պադըշընը տախի նօլ մէսարիֆի օլմադ վէ օրատա լազըմ կէլէճէն չէյլէրի սաթընն ալմադ իչին ալը դօյտում ։

Բուսթանըն խոթիյաըը էլինտէն կիթմիշ իտի . խապիսը մէրդում հըտա իթտիյի մահղուղիյէթի կիւճ հալ իլէ կիպլէ-մէ.ք իչին ։

մէսէրրէթի՝ չօճուգլարընտան աշադը գալմայօր իտի։ Մատամ որ Սէրվ, տէտիյիմիզ կիպի ղէքի վէ զարիֆ պիր գատընճըղաղ իտի. սարը սաչլը, օրթա պօյլու օլան մուամալէյհանըն, գըրտա պէօյիւմիւշ օլտուղու հալտէ, թուալէթինտէ հիւանի ինթիզամ կէօրիւլիւյօր իտի։

Պու գատըն Տանիէլէ ալադա իթմիշ օլտուղու հալտէ թէղէվվիւճ իթմիշ օլտուղունտան, պիւթիւն գալպինի ղէվճինէ վէ չօճուգլարընա հասը իթմիշ իտի։ Տանիէլին իսթիդամէթինէ էմինիյէթը թամամէսի օլմադըգա, կէթիրտիյի ճիհազ՝ ղէվճինին վարիտաթընա միւսավի իքէն պիլէ, Տանիէլին սէրվէթը միւշթերէքէյի սուրէթը իտարէսինտէն տօլայը հիչ պիր մէրագտա պուլունմամըշ իտի։

Տանիէլին, բարսայը Ռուսթանէ թէսլիմ իթտիյինի ղէվճէսինէ սէօյլէմէմէսի իսէ, մուամալէհայը մէրագտա պըրագմամադ, տիւշիւնտիւրմէմէք միւթալաասընա մէպնի իտի. զիրա մատամ որ Սէրվ, պանքէրի, Տանիէլի թանըյօրում զանընընտա պուլունտուղու կիպի թանըմատըղընտան, վէ հաթտա տէ Տրմճնտ պանգասը տիրէքթէօրընըն, ումուրը սարրաֆիյէտէքի իգթիտար ու մէհարէթինիտէ Տանիէլ կիպի թագտիր իթմէտիյինտէն, պու պապտէ տիւչարը էնտիշէ օլմասը թապիյի իտի։

Սաֆտէրուն Տանիէլէ կէլինճէ, Ռուսթանըն ևալընըղ իսթիդամէթինտէն տէյիլ, հաթտա մէհարէթինտէն տէ քէք զիյատէ էմին իտի. բարսընը Ռուսթանէ թէսլիմինտէն, հիւքիւմէթ սանտըղլարընտա, Ֆըրտանտա պանգասը մախղէնէրինտէ իսիշ կիպի թահտը էմինիյէթտէ ատտ իտիյօր իտի։ Տանիէլ, Մէքսիգայա աղիմէթի դարարընը մէյտանէ դօյմուշ վէ տօսթունա իթտիյի վատէրի նյթա իթմէք արզուսը իլէ սուզան օլտուղունտան, պու ֆըրսաթտէն իսթիֆատէյէ զալգընշմըշ իտի։

Նօթէը, պիրտատէրինտէն ինթիգալ իտէն արագի սաթըլաճադ օլուրտա, միւշկիւլաթա թէսատուֆ օլունմադ մէհուզ օլտուղունը, վէ տահա թէմամը իլէ իշլէթմէմիշ օլ-

օ դատար ալըշղան իմիշ քի , անլէրին մէնղարէսի քէնտիսինէ պիր թէէսիր հասըլ իթմէյօր իմիշ կիպի պիր թաւուրտա պուլունույօր իտի ։

Տանիէլ տը Սէրվին տուրտաճադ վադթը օլմատըղընտան , մադպուղ սէնէտինի դաբայըպ ճէպինէ դօյարադ ։

— Մ'էսալիհին ճէրիւեանընտան ալէնի խասէրտաւ իտէրսին եա՛ , տէմէսի իւղէրինէ , Րուսթան ։

— Հա՛յ հա՛յ , հէր այ միւնթաղամէն , ֆադաթի սէն տէ օրայա վասըլ օլուր օլմազ ատրէսինի պանա կէօնտէր , տէտի ։

— Պու իշ օլտու պիթտի տէմէք տիր , ինշալլահ եվինէ կէօրիւշիւրիւզ ։

— Ալլահ սէլամէթլէր վէրսին աղիզ տօսթում։

Րուսթան իքի էլէրի իլէ պիրտէն էսկի արդատաշընըն էլինի սըդտը , հէյէճանընտան քէնտինի զապթ իտէմէյէրէք Տանիէլին դօլլարը արատընա աթըլտը ։ Մէրդում աղլամադ տէրէճէսինէ կէլմիշ իտի քի , պու տա սէվինճինտէն օլտուղու չիւպհէսիղ իտի ։

Տանիէլտէ պիվ մուդապէլէ Րուսթանը տէրաղուշ իտէրէք քէմալի թէէսիւր իլէ կէրի չէքիլտի ։ մուսաիլէյհ մէրտիվէնտէն լինէր իքէն , քէնտի քէնտինէ ։

— Նէ՛ թէմիղ դալպ , տէյտու սէօյլէնիյօր իտի ։

5

Տանիէլ , չըմէնտըքէր ըսթասիյօնընտա ղէլճէսի վէ չօճուդլարը իլէ պիրլէշտի ։ օ ադշամ , քէնտիլէրինի էրթէսի տաղահ Պօրտօյա իյտալ իտէճէք օյան թըրէնէ պինտիլէր ։ Հօլճուլուդ բէք Նէչէյի օլտու ։ Տէօրթ եաչընտա օյան Րաուլ , պու թէպտիղի մէքտանտէն բէք ղիյատէ մահղուղ օլույօր իտի ։ Ալիա իսկ , պիւտ աննէսինին դուճաղընտա հէր քէսէ արղը թէպէսիւմ իտիյօր իտի ։ մատամ տը Սէրվին

առգլարընտան , քիւլլիւյեմլի գիյանէ օղրանըլլաճալընը Տանիելէ նապլյօղ խոի . ալաղիյի մեղրիւրէնին գըլյմէթը հադըգըլյեսինի սուլմաը իչին , իբի իւչ ահնէ գառար քեմալի իհթիմամ իլէ նեզարեթի վէ իտալէ խոիլմէ-ը լուզումընտան պահա իթմիշ խոի : Պէօյիւք պիրտաեբրի , հայաթընը վէ աերվէթինի պիւթիւն պու ուղուրտա առըճ իթմիշ խոի . մումանլէյհ էքաիյինի պիչէճէյի , խոիճիֆտաէ իտէճէյի սըրտա վէճիֆտի իթմիշ օլուպ , պու խոիճիֆտաէյի զայըլըպտա Թէրը իթմէ-ը քեարը ադիլ ահյիլ խոի :

Տանիել , Նօթէրին եանընըշ օլտուղու պու մէքթուպը Թէքրար Թէքրար ղէվճէսինէ օգուտմուշ խոի . մումանլէյհին ասըլ ֆիկրի , Րուսթանըն Թէքլիֆինի իճրայէ ֆըրսաթ պուլմադ խոի . մէքթուպըն միւնասէբիճաթընը ղէվճ իլէ ղէվճէ Թարիխմըշտար , ինճէտէն ինճէյէ միւզաքերէ իթմիշլէր իսէ ահ , դաֆթի պիր գաղար վիրմէյէ ճեսարէթմ իտէմէմիշլէր խոի : Տանիել , ղէվճէսինէ .

— Պիրէ խապեր վերիլէն պու ահրվէթը ադիմէյի ղայպ իթմէ-ը մուճիալի ֆելաքեթմ տիր , չիւնքի իբի չօճուղումուզ վար , ահյօր խոի :

Ան տը Սէրվ (Տանիէլին ղէվճէսի) ճէվապ վերմէյօր իտի . համիյէթլի գառըն , ղէվճինահէն այրըլմազա մէճպուր օլմադ գօրգուտը իլէ Թիթրէյօր խոի : մումանլէյհա Թիթրէ-ը պիր ահտա իլէ մըրըլտանտարագ .

— Հադդըն վար , տօղրու ամա , նաՙըլ եաբմալը , տեյօր , վէ սիւքիւթ իթմէ-ը նէօվալէթի Տանիէլէ կէվիյօր խոի .

Ան տը Սէրվ . - Իվվէթ , նաՙըլ եաբմալը . . . եաբըլաճադ չէյ . . . պիրինի կէօնահէրմէլի .

— Ֆիՙմի .

— Իվվէթ քիՙմի , կէօնահէրէճէ-ը պիր ատէմ պուլմադ գօլայ պիր շէյ ահյիլ . . . հէմ էմնիյէթլի , հէմահ միւթէէհիր վէ մահիր օլմադ իդիթիղա խոէր :

— Պէօյլէ պիր ատէմի նէՙրէտէն պուլմալը :

Զէվճ ու ղէվճէ միյանընտա պիր իբի սանիյէ դառար

սիւքիւթ հասըլ օլտու . պատէհու Տանիէլ պիր Թադիխ ֆիքրինի մէյտանէ գօյուպտ .

— Պէն կիտէճէ-ը օլտար նաՙըլ օլուր , տէմէխ իւղէրինէ , Ան տը Սէրվ տէրհալ վաղէ-յլայը գօբարարադ .

— Մէՙն մի , պիրի քիմՙէ պըրադ ըպտա կիտէճէ-քմին , պու մուճթահիդ ամտան խոէ , պէն պու միյտաոտան վազ կէչմէյի տահա միւթաճճահ ատտ խոէրիմ , ահէ .

— (Տիւչիւնէրէ-ը .) Սէնինահէ պէրաբէր կէչմէ-քիյինէ նէՙ մանի վար .

— Զօճուղ-ար իլէՙ մի ,

— Իօյլէ Տա՛ , էլպէթտէ :

— Տօղրուտ , էյի տիւչիւնմէյօրսուն , պէօյլէ պիր սէյահաթ , ուղուն , ղահմէթլի վէ մաղրաֆիյը օլուր . . . սիւտանայըտտա պէրաբէր կէօթիւրմէ-ը իյճապ խոէր :

— Նէՙ էհէմմիյէթլի վար ճանըմ , պու եօլտա իհթիյար խոիլէճէ-ը մէտարիֆին եիւզ գաթըրը էլէ կէչիրէճէյիդ , Սալօնահտտա գաբանընըշ գալընըշըդ , բիմանէյի կէօրմէ-յօրսուղ , պուրատտա կէչիտիխիմիզ էօմիւրտէ էօմիՙւր մի տիր . իյրատընըզընէն քիֆայէթ իթմէտիյի , պայդա տիւրլի հարատքեթիմիդէ մանի օլսյօր . Բաար կիճելի կիւնահուղլի մէ-քթէպէ կիրէճէ-ը եաչընա կիրմէ-ը իւղէ տիր , անահէն այրըլմադ , ուղագ ըտչմադ լազըմ կէչէճէ-ը . Նա գըղընընզ Ալիտի նէՙ եաբտընըզ , կէնճլիյինի պուրատտա գուրտար իչինէՙ մի կէչիրէճէ-ը տիր . . . պէնիմ տիւչիւնահյիմ հէբ չօճուղ ըտընընզ իչին տիր :

— Յադամի Մէ-քսիգատտա մէտէնիյէթտէն տահա ուղագ պուլունմաՙզընըզ :

— Նիյէթիմ Ամերիգատտա գալմադ տէյիլ տիր . Ցըրանտայա ավաեթիմիպտէ Բարիզ տէ իղամէթի իթմէ-ը պուղուսընտայըմ :

Մատտամ տը Սէրվ մահզուզ իյիէթլինահէն Թիթրէտի . Բաարիզ , նէ՛ գատար վազըթտան պէրի օ չէհրի մէչհուրը կէօրիզ , ահ-ը ալզուսը էլէ Եանընզ ԹուԹուչույօր խոի : Տանիէլ խոէ սէօղիւնէ տեվամ խոէրէ-ը :

թօ վէ պիր արադի սաթըն ալմադ արզուսընաա պուլմուլմուշ իսի։ Տանիէլ անընա բաղարըղա կիրիշտի վէ դօլայճա ույուշտու. պիր նօթէր՝ մուսամէլէյի գէրադիյէյի սէրիան իճրա իթտի, պիր հաֆթա սօնրա արթըդ տը Մէրվ ֆամիլեասընըն ադամէթինէ հիչ պիր մանի դալմամըշ իսի։

Բարանըն նասըլ էլէ թէվլիմ իսթէյինի պիլիրիզ. եօլճուլուդ պիլա հաահսէ տէվամ իթմիշ, դէվճէ իլէ չօճուդլարը եօլամամըշ իսի. քէմալի սուհուլէթ իլէ Բուպլայէ միւվասըլէթ իթտիլէր։ Տանիէլին պիրտաէրինին էմլադը, Բուպլատան պիր դաչ քիլօմէթրօ էօթէտէ իսի. օրայա իթմէք իչին պիր արապա քիրալանտը. ատըլդատէ, նօթէրտէն լյդահաթը լադըմէյի ալմըշ իսի։

Էտիի պիր զօհաֆ ասքէրի օլան արապինին նազըրը, պիր Մէքսիդալը դատընա ալադա իսէրէք անը թահտը նիքճահընա ալմըշ, վէ Մէքսիդա սէֆիէրինատէն սօնրա օրատտա թէվաթիւն իթմիշ իսի։ Տանիէլին ֆամիլեասը վարիս օլատդլարը միւլքի կէօրմէք իչին քէմալի սատըրըդլադըդա օրայա մուվասըլէթ իթտիլէր. խէյալէրինին պօչա չըդմասընատան քէք պիյատէ տճը հըտա խոյօրլար իսի. իդամէթ իսիճճէք խանէ ֆըրանսատտա օլմուշ օլա, ան պին լիրա դատար իսէր իսի. ֆադաթի արապի վասի օլուպ, օրատտա պէնիլին մահէնլէր պուլունատուդունա դանատաթ հասըլ օլմուշ իսի։

Թահսիլդիյաթէ պաշլանըճմըշ իսէ տէ, արդատընը պըրագմամադ վէ բարա սարփ իթմէք լազըմ կէլիյօր իսի. էկէր մուվաֆֆադըյէթ հասըլ օլմայտճադ օրատըա, սարփ իսիլէն բարա պայա օլաճադ, վէ արապիսէն պիր չէյ խոյնֆաատէ օլունամայտճադ իսի. նազըրըն վէրմէյի մալիսմաթը միւքէմմէլէ պուննատան իպարէթ օլմազըլա, Տանիէլ տը Մէրվ եիւպինիւ էքչիթտի. պու մէչհուր միյրատ, վէրճէյի խոյնֆաատէտէն տահա պիյատէյէ մալ օլաճադ իսի խէ տէ, ֆադաթ մէյուս օլմազ սըրատը տէյիլ իսի, պիլաքսս սիւրաթ վէ ճէսարէթ իլէ իչէ դօյուլմազ իդթիդա խոյօր իսի։

Տանիէլտէ էօյլէ եառատը. ղէվճէսինին վէ չօճուդլարընըն

— Մինչեվ ինչ պիտաէրիմին սէրվէթինի էլաէ խինճէ Բարիսաէ լուամէյ խաէպիլիրիվ։ Բարիսաէ չօճուդլարըմըզ հանըմըզատան այրըլմադ, պիզդամ թէրպիյէլէրինէ նէզարէթ խաէպիլիրիվ. մէսէլա Բաուլը պիր մէքթէպէ վէրիրիվ, կինճէլէմ էվէ կէլիր, հէմտաէ քիսատ ալէվինաէ իհթիաըը վազըմ իմմէյէ պաշլայըզ. խանիմիզէ միսաֆիրլէր դոպուլ խաէրիսքի, պու սայէտէ քէրիմէմիզ Սվիսէ տէ մինասիպ պիր ղէվճ պուլուրսուզ, ճանքարէմիզ պիւթիւն հայաթընը պու դըրլարտա սէֆաէթի իչինաէ կէչիրէճէք տէյիլ միր հա՛. ա՛հ, սէվկիլի դարըճըղըմ, սէն պիլէ քէնտինէ մինասիպ պիր մէկամ տա պուլունմայը, վէ հիւնի լէթաֆէթինէ լայըդ պիր իմթիպար դաղանմայըսըն։

— (Կիւլէրէք.) Կիչյա Բարիզտէ կիւղէլ դըթըը վար։

— (Պաղըրարադ.) Նիչի՞ն պէօյլէ սէօյլէյօրսուն ա՛ ճանըմ, էն էվվէլ պէն սէնի ալէմէ կէօսթէրմէք, վէ նէ կիսկի պիր խաղինէչյէ մնալիք օլտուղումը հէր քէսէ պիլէսիրմէք խաթէրիմ։

Ան ատ Աէրվ թէպէսսիմ իմմէյէ տէվամ կյլէտի, փադամ բըլանը բէք կիւղէլ, բէք կէօնիւլ դարըճը իտի, քէնտիտէ չօճուդլարընատան այրըլմադ իսթէմէյօր իտի. անընատա պաշդա վալիտէյնէ կէօսթէրէճէք Բաուլ վէ Սվիս կիսկի իքի խաղինէչտի վար իտի։ Մուամիլէյհա խօշ պիր սէտատ իլէ.

— Նասըլ խաթէրսէն էօյլէ տարատրըզ, փադամ պու սէյահաթ իչին պիզէ պիր չօդ բարա լուղըմ օլաճադ, նա՞սըլ տարատաճաղըզ, տէմէտի իլէ, Տանիէլ պաչընը սալայարադ.

— Նա՞սըլ մը տարատաճաղըզ, մատէմ քի Մալօնէյայէ ավտէթի իմմէյէճէյիզ, խյրատը հիչ մէսաթէսինատէ օլան էմլադըմըզը նիչի՞ն սադույալըմ։

— Սաթմա՞դ մը խաթէյօրսուն։

— Մուվաֆադաթ խէրսէն։

— Սէն նէ տարատատան պէն օնա բաղըրըմ։

Տանիէլ աէրհալ իչէ դալդըչատ. Մալօնէյայէ իչաէն էլ չէքմիչ Բարիզի էսկի պիր զէնկին թիւճճար կէլմիչ, պիր չա-

սաատէթի պու իչին մուվաֆադըյէթինէ մէրպութի իտի. Ձըրանասյա ավուէթ վէ Բարիպաէ իդամէթի իլմէք իչին քէսպը սէրվէթի իլմէք իդիիլա իտիյօր իտի. Նա մուվաֆֆադ օլաճագ, եաիսօտ զահմէթի իչինտէ էօլէճէք իտի. դէվճէսի չիքեայէթի իտէճէք նէյտէ, տայիմա Տանիէլի թէչվիդ իլմէքտէ իտի. պիր արայըդ տուչար օլտուդլարը դօրդույա ըտալմէն դալալէրինէ լումիա կիլմէյէ պաչլատը։

6

Մանաֆիհ պէշ սէնէ մուրուր իյլէտիյի հալտէ պիր նէթիճէ հասըլ օլմատը. Տանիէլ Մէքսիդայա վատըլ օլուր օլմադ, Րուսիանա, վուսուլինի վէ մահալի իդամէթինի եաղմըշ վէ մէքթուպընա մուլաթիֆ քալատանէ պիր սուրէթտէ չու եօլտա իսիթամ վէրմիշ իտի։

«Մադպուդ իլմուհասապէրլէրի պիրիմ կիսի էսկի տօսթլար արատընատա պէյհուտէ պիր չէյ օլտուդու ճիհէթիլէ, իյը թէչէպպիսիմ սէնինի պանա վէրտիյինի մադպուդ սէնէսինի զայպ իլմէք օլտու, արթըդ պուընատան տօլայը տա ասլա պիհուդուր տէյիլիմ։»

Տանիէլ մէքթուպընա ճէվապ ալմատը. պու սիւքութիւ, պանդայը թէէսիս իլմէքլէ օղրաչան տօսթունըն մէչղուլիյէթը քէսիրէսինէ համլ իլմտի. պիր միւտաէթի տօնրա պանքէրին քէնտիսինէ իլտան իլմէք իչին պիր էյի մուվաֆադըյէթի պէքլէտիյի պիրիւմինէ զահիպ օլտու. տահա տօնրատարը իտէ, պանքէրին թէպատիլի մէքտան իլթատիյինէ, պանդատընըն իտամինի տէյիշտիրտիյինէ իհթիմալ վէրտի, նէհնատէն նատըտը . . . նինէ ճէվապ կէլմէմի։

Տանիէլ, պանքէրին սիւքութինէ պիր ազ սըդըրմըշ իտի իսէ տէ, տահա հադըդաթէն խեվֆ ու թէչտաշա պաչլամամըշ իտի. տաֆտէրուն տատըզատէ տիւննանըն ալմիստի օլաճա-

ղընա լինանըլը տա , տօսմուընըն նամուսսուղլուղու իրթիքեաս իաէճէյինէ ասլա լինանմաղ իտի . մամաֆիհ պէրապէը կէթիլմիշ օլտուղու բարա , պիզպարուր Թէշէպպիւս էթհոյի ամէնիյաթաէ մահվ օլուպ կիտիյօր իտի : Բաուլըն Թալիմ ու Թէրպիյէսի իչին Մէքթիպատէն մախսուսի օլարադ ճէլպ իտիլէն խօճա մասրաֆլը օլտուղունատան , մատամ տը Սէլվ էվլատլարընը պիզպաթ Թէտրիսէ դալդընշը :

Տանիէլ տը Սէլվ , վէսայիթի մայիշէթին ըէհինի խոթամ պուլմադա եւուզ Թուրթտուղունու էսէֆը ադիմ իլէ կէօրտիւ . պիրատէրինատէն միյրաս դալան արազի տէրունինատէքի մատէնլէը մէյտանէ չընդմատընգճա էհէմմիյէթտէն արի իտի : Բուսպլայա կիտէրէք արազիյի մեղրիւրե իթիխարընա պիր մընգատը ադչէ խոթիդրազ խոթի . ֆադաթի ամէնիյաթընն նէթիճէյի մուվաֆադընյէթ պուլմասը իչինի իքի իւչ եիւզ պին ֆընրանդ տահա մէսաբիֆէ լուղումո օլտուղունը , իչ էրպապը օլանլար պէյան իտիյօր իտի . վադատա պու գատար պիր մէպլաղ սարըֆ իտիլէճէք օլուրսա , Տանիէլ օն ատֆա միլեօներ օլաճադ իտի . պինատէն ալէյհ պու միսիլու նէթիայիճի նաֆիսայը էլտէն գաչընմադ իմնիանօրդ օլտուղունատան , նիհայէթինէ գատար կիթմէք իզ Թիղա իտիյօր իտի :

Օ էնատաէ Տանիէլ տը Սէլվ , ֆընրանսա զապէթալարընատան պիրինին ատօրաիւնճիւ սահիֆէսինատէ , միւսիւ Բուսթանընն իտարէսի Թահտընատա օլան ատ-Տընմընտ պանդասընըն չընդարմընշ օլտուղու Թահվիլմաթէ տայընը պիր իլան կէօրտիւ . պանդանընն նէ մահալտէ օլտուղունը անլատադա միւսաբաաթ կէօսթէրտի , Սէվասթաբօլ պուլվարընատա 60 նումէրօտա իտի . . . ատմէք քի ադատէմճէ կէօնտէրմիշ օլտուղու մէքթուպլար , եանընշդ նէրէ նատընշդրլարընատան ճէվապսըզ դալմընշլար իտի :

Տանիէլ , Բարիզատ ճէրէյան իտէն մուամէլաթա վադքի օլմատընշդընատան , էվրադը մունթասէրէնինի օրատա զայ օլունմասը քէք նատիր օլարադ վուդու պուլտուղունը պիլմէզ իտի . ալէկսուսուս կէօնտէրիլէն ատմ Բուսթան կիսպի մէշ-

թիթրէմէ հասըլ օլտու. «Լիկէր ալտանմըշ խէմ, էկէր պու առէմ...» պիչարէ ֆիքրինի իթմամ իտէմէտի, քէնտիսինէ պէ հազդըն չիւպհէ կէլիչի տէ պիրինճի աէֆա օլարագ վազը օլուչօր իտի. հաֆթալար, այլար կէչտի, Իուսթան ճէվապ եազմայօր իտի. Տանիէլ թէլէկրաֆ չէքտի, թէլէկրաֆչարատան տա պիր նէթիճէ հասըլ օլմատը. պիչարէ առէմճըղազ հադրգամէն մէյուս օլմայա պաշլայօր իտի. ղէվճէսի անը, միւքէտտէր վէ բէրիչան հալտէ կէօրիւչօր իտի իսէ տէ, իթիյղահէ ճիւրաթ իտէմէյօր իտի, ֆագաթ Տանիէլ ղէվճէսինէ.

— Պէնտէն պիր չէյ սագլայօրսուն, իղտիվաճըմըզտան պէրի պիրինճի տէֆա օլարագ պիր չէյ կիղլէյօրսուն, տէմէքտէ իտի.

Տանիէլին ևէս ու ղղիթըրապընտան առէթա գօրգույօր իտի. հէր սիւրլիւ ֆէլաքէթլէրէ իհթիմալ վէրմէյէ պաշլայօր իտի. իհթիմալ քի Իուսթան մուվաֆագ օլամամըշ իտի. իհթիմալ քի Իուսթանըն օղրատըղը ֆէլաքէթտէ թէքմիլ բարասը մահվ օլաճագ իտի. շայէտ պէօյլէ օլաճագ օլուրսա նէ նաբաճագ իտի, տահա շիմիտէն մուղափատա պուլունույօրլար իտի. Նարըն իսէ սէֆալէթէ տիւչէճքլէրի տէրքնար իտի. ադառէմճէ պիրատէրինէ, ասնրա տա քէնտիսինէ պու գատար բարայա մալ օլան պու ատափկի, պիր բարչա էքմէք պահասընա սաթմաղա մէճպուր օլաճագ իտի. իհթիմալ քի պու ատափկ իչինտէ, տէտիքլէրի կիսկի սէրվէթը ճէսիմէ պուլունույօր իտի:

Պու ինթիզարը միւտհիշէտէ Տանիէլին տիւչար օլտուղու աղագ ու ղղիթըրապըն տէրէճէսի, նալընըղ ճէննապը Ալլահա մալիւմ տիր. Նաբաճագ պիր չէյ նօգ իտի. պիչարէնին զիհնինտէն գինէլէրճէ թատավվուր կէչիյօր իտի, վազտայը բօլիս նաղըրընա նազմադա գատար իլէրլէմէք իսթէյօր իտի իսէ տէ, ատուրայա գատար կիմմէյէ սէպաթ իտէմէտի, հէմ տէ գալպէն հալա լիմիտա իտիյօր իտի. արթըղ թէրէտտիւտէ մահալ գալմայաճագ ղէման ագըպէթի կէլտի. պիր գարարը

հուր վէ ճիւմլէյէ մարուֆ պիր զաթ օլմաղըլա , մէքթուպլարըն մուամալէյհին եէտինէ վասըլ օլմամասը միւնքինոիղ աւտօ օլունապիլիր իտի . Ֆագաթի պիզիմ Մալծնեալը ասըլզատէ թաշրայըլարըն , Բարիզ հադրընատաքի եանլըշ ֆիքիրլէրինէ զահիպ իտի . Թաշրայըլարը զանն իտէրլէր քի Բարիզատէ էշեատէն դաֆինադալ , դալալէր պիւէ գօլայճա գայպ օլուր :

Ն.ՀասըլՏանիէլ ԷՆիատէն տահա թէէքիալի պիր մէքթուպ եազդը . պու մէքթուպտա , մադպուղ աէնէատինէն գայպ օլտուղունատան պահս իմմէտի , ինֆիյաթէ բայէֆէն մէքթուպը թէահիւտէթտիքտէն սօնրա պիր ազ բահաթճա ուկյուտու : Բուսթանատէն իւչ եիւզ պէն ֆըրանգ իտի էյօր , կէլէճէք բօսթաատա պու մէսլաղա ինֆիղար իտիյօր իտի : Տանիէլ մէքթուպը կէօնաէրտիքտէն սօնրա , գէվճէսինէ .

— Ա.պիղէմ , արթըգ մէրադ իմմէյէմ , իւչ եիւզ պէն ֆըրանգ կէօնաէրմէէրի իչին Բարիզէ եազտըմ , պու դաատար բարա պիղէ քինայէթ իմտիքտէն պաշդա արմար պիւէ , տէտի :

— Շիմտիյէ դաատար եազմատըղընա թէահիւպ իտիյօրում , մաատէմ քի հարաքէթիմիղտէն էվվէլ պիր եէրէ բարա եամըրըմըշ իտին . . .

— Իվվէթ , պէշ եիւզ պէն ֆըրանգ :

— Ատէթա քիւչիւք պիր սէրվէթ տէմիք , նէրէյէ թէավիմ իմտին :

— Թանըտըղըմ պիր պանքէրէ :

Տանիէլ , պու սէօզիւ սէօյլէտիյի սըրատա կիւյա քէնտի քէնտինէ էմնիյէթսիզլիք իտէր կիպի իլանվէթէն .

— Օ՛ , սաղլամ նէր տիր , բօսթան ատէթ իտինճէ բարամը ալտճաղըմ , դօյտուղում նէր էյի վէ նամուսը օլտուղունատան , շիմտիյէ դաատար պէ.քյէմէյի վէ պուրատան իտթիդրատ իմմէյի թէրճիհ իմտիմ , տէտի :

Տանիէլ , պու սէօզլէրի սէօյլէր իքէն գըզարըյօր իտի . սաֆտէրուն ատէմ , միւտաեէթը էօմրիւնտէ պիրինճի տէֆա օլարադ եալան սէօյլէյօր իտի . դալտինտէ պուղ կիպի պիր

դաթի վէրմէք իդիրդա խայօր իսի . չիւնքի էլէրինտէ անճաղ պիր դաչ պէն ճըրանդ գալմըշ իսի ։

Պիր սապահ մահամ որ Մէրվ ղէվճինի բէք մէյուս վէ միւքէտաէր պիր հալտէ կէօրէրէք .

— Նի՞չին Բարիզէ կիդմէյօրսուն , տէմի ։

Տանիէլ չօդ ղէմանսան պէրի Բարիզէ կիդմէյի տիւշիւնմէքտէ , ճադաթ պունը ղէվճէօնէ Թէքլիֆե ճէսարէթի խաէմէմէքտէ օլսուդունսան .

— Բարիզէ կիդմէք պիր դաչ այըդ իշ տիր , աէմէք չի սէնսէն այըդըմադ իդիրդա խայօր , տէմի ։

— Նէ՞ չարէ , մահէմ չի իդիրդա խայօր կիդմէզլի ։

— Սիդ պուրսուս նամ՞ըդ հաշայաճադընըդ ։

— Սէն կէդինճէյէ գադար էլիմտէն կէլսիյի տէրճէ խոսրէյէ ղայրէթ խաէրսիմ ։

— Ճադաթ էկէր . . .

Պիչարէ ահէմճըղազ սիւքիւթ իթմի , տիւշիւնճէսինի նիհայէթէ գադար պէյանէ ճէսարէթի խաէմէմի ։ Տանիէլ «Իկէր քալսաղդ կէլէճէք օլուրսամ» տէյու տիւշիւնմիւշ խի . ղէվճէօի պունը անլամըշ օլմազըդ , հէման ճօճասընըն դուճաղընա ամըդազատ .

— Նէ հարալըմ էլիմիդտէն կէլսիյի գադար չալըշըր հաշարըշ , մուհապէթիմիզ , պիր պիրիմիզի սէրվէթիմիզ օլմադըղը հալտէ տէ սէվմէյէ ջեսաֆի տիր , տէմէօի իւղէրինէ , Տանիէլ Թիթրէք պիր սէսա իդէ .

— Սաղիդ գադըն , սաղիդ գադըն , տէյու մըրըլտանսը ։

Պիչարէ գադընճըդազ նէ պիր սէրղէնիշ , նէ պիր սիթեմտէ պուլունմուշ , նէ տէ պիր սիսաղ սօրմուշ խի . մումսահիլէյհա ղէվճինին պէտապահալըդընը , սիթեմ վէ սէրղէնիշիէր իդէ արթըրմադ , տէլսինէ տէլսա գամմադ խաթէմէյօր խի . Տանիէլ խէ կէօդ հաշը տէօքէրէք .

— Նա չօճուդլարըմըդ , տէմի ։

— Անէր տէ պիդիմ կիսի չալըշըրըմ ։

— Ա՛հ, պէհնիմ դայտըղըղըմ, ահմադըղըմ հէբինիզի մահվ իմաի։

Մատամ տը Սէրվ ղէվճինի մուխէմատիյէն տէյաղուշ իտիյօր, թէսէլլիյէ չալըշըյօր իտի։

Տանիէլ ծրանսայա մուխէվէճճիհէն աղիմէթ իմաի. Բարիզէ վատաուլնաէ քէնտիսինի օդուրանլարըմըզա թագատիմ իմմիշ իտիք, պիչարէնին նօյճուլուղը պիր թագըմ ադամ նէմինճէլէր իւէ ատօու իտի, նանընա լուզումինաէն վիյատէ բարա ալամամըշ օյատուղունատն, Հավրա չըդարըղը ղէման չըմէնտըճիլէ պինէճէք բարատը եօդ իտի, հէր տիւրլիւ էնտիշէյէ վէ աղագը տէրուն տիւչար օյատուղա Հալտէ Բարիղէ դատար եաւա կէլմէյէ մէճպուր օյատ. Ֆագամի հինի հարագէմինաէ թագի՝ քէնտիսինէ բէք եավէր օլմուշ իտի։

Նէյլէրմի, իրի վաթօր դալդմադ իւղրէ օյատ, պաղը մանիլէրին ղուհուրի իւէ էն էվէլ դալդաճադ օյան վաթօրա պինէմէյէրէք, իրինճիյէ դալմըշ իտի. «Լարէրանա» նանի իմիւա նամընատա օյան պիրինճի վաթօր, էնայի բահաէ հատմուլէսի վէ նօյճուլարը իւէ պէրապէր զարդ ու թէլէֆ օյատ. Տանիէլ պուռնատն, նանի, Լամիյին պէտայէմտէ քէնտիսինէ նէ տէրճէյէ դատար եաա օյատուղունատն ատա խապէրտար տէյիլ իտի. Թագիյին՝ պիչարէ Տանիէլէ պու մուսաատէսի իտէ, չիւպհէսիզ ատնըատն անը ատհա զալիմանէ պիր սուրէթէ չալըմադ իտի։

Հավրա չըդըդատն պէշ կիւն ատնրա ալէսատապահ Թօզ Թօրրադ իչինաէ, պիրիտ ու Թուվան օյարադ Բարիղէ վադը օյուչօր իտի. միւխաբէրէմինի զէվճէսինէ վէ չօճուդլարընա իշար իմմէչի, պանքէր իւէ միւստաքիմընատն հատը օյաճադ նէմինճէյէ Լամիդ իմմիշ իտի. տէրհալ տէ Տըմնատ պանդատընդէ պուլունատուղու մահալի խապէր ալտը. պու պանդա Տանիէլին կաղէթատա օդուտուղու կիտի, Սէվատատօզ ճատուէսինաէ 60 նումէրատա պուլունուչօր իտի. հէման օյատա ատղու Թէվճճիհ իմմի։

Հէրնայէմիզին մուդատատէմէսինաէ, դարինի քիրամ ի-

— Խայր, բարամ հօգ իսի։

— Ա.ճայիսկ, պանա հաղմալը իսին, պիլիրսին քի հէր վադըթ էմլինէ հաղըրըմ, սատըդ պիր տօսթունըմ. վա՛հ պիչարէ տօսթում վա՛հ, ֆագաթի եօրկուն օլմալըսըն, օխտուր պադալըմ։

Ռուսիան պիր սանատալնա չէ.քէրէ.ք Տանիէլէ օխտուրմասընը թէ.քլիֆ իթմէյի սըրատա, մևսիւ տը Սէրվ (Տանիէլ) չաշըրմըշ օլսուդունատան այագ իւսթիւ տուրմագտա, վէ քէմալի հայրէթլինտէն նաչի պաճագլարը թիր թիր թիթրէմէ.քտէ իսի. պիչարէ առէմնըդաղ, քէնտի քէնտինէ աճէպա ֆէնա պիր բիւյա՞մլը կէօրիւյօրում, տէյու սօրույօր իսի։ Նիհայէթ .քէ.քէլէ.յէրէ.ք.

— Ֆագաթի պէն սանա պիր գաչ տէֆա հազրըմ, տէսիր

— (Լ.հէմմիյէթսիզ պիր թաւր իլէ.) Էվվէ՛թ, պիր մէ.քթուպընը ալտըմ, պէնտէն իւչ հևուզ պին ֆրանգ իսթէ.յօր իսին. ֆագաթի իւչ հևուզ պին ֆրանգ պէօյիւճէ.ք պիր մէպլաղ սըր, նէ գատար սամիմի պիր տօսթ օլսա, եօյլէ իւչ հևուզ պին ֆրանգլըգ պիր մուսավէնէթմէ պուլունամազ։

Պու սէօզիւն իւղէրինէ Տանիէլ՝ զէմալէրէ.քտէն ֆըրլամըշ կիպի եէրինտէն սըչրայարագ.

— Պիր մուսավէնէ՛թ մի. սէնտէն իսթէ.կիյիմ չէյ պիր մուսավէնէթ օլմասըդընը բէ.ք ալա պիլիրսին... բարամտան իւչ հևուզ պին ֆրանգ իսատէ իթմէ.քլիյինի թալէպ իսիյօրում, տէյու հայգըրըդը։

— Իսատ՞ մի, նէյի՞ իսատէ իսէյիմ։

Ա.րթըդ հիսաէթի Տանիէլի սարսմադա պաշլայօր իսի. մուսահիբ.յհ թիթրէ.յէրէ.ք.

— Ա.զիմէթիմտէն էվէլ սանա պէշ հևուզ պին ֆրանգ թէալիմ իթմէյիմի ինգիլա՞ր մը իսէճէ.քսին, տէյու պագըրատը։

— Պէշ հևուզ պին ֆրա՞նգ մը, ա՛, չըլտըրըմ՞ն մը, տէյի՞ մի օլույօրսուն։

Տանիէլ նէս ու քէսէրինտէն օդրատըդը հիսաէթի ու

լէ պէրապէր Տանիէլին պանդայա սուրէթի վուսուլինի, միւսիւ Րուսթան իլէ պէրապէր եապըլանէյէ տուխուլինի վէ պիր գաչ տագըդա սօնրա եիւղիւ կէօղիւ գան իչինաէ, էնաիչէնաք վէ բէրիչան պիր հալաէ օլատան չըդըրըդընը կէօրմիւշ իտիք. աճէպա պու իլի չախսըն ալասընտա նէ՞ կէչմիշ իտի. պունը ամիտէքի պապտա հէ.քեայէ իտէճէյիդ։

7

Պիչարէ Տանիէլ տը Մէրվ, պիր սէնէտէն պէրի չիքտիյի միհնէթի ու մեշագաթլարտան գալպի մահզուն, վէ միւքէտտէր օլտուղու հալտէ, տէ Տըմծնտ պանդասը տիրէ.քմօրընըն օտասընա կիրէյօր իտի։ Րուսթանըն տէպտէպէ ու տարաթը, Տանիէլին տէրէճէյի մէ.յուսիյէթինի արթըրըյօր իտի. չաշգըն պիր հալտէ էմրաֆընա պապընմըշ, վէ Րուսթանըն կէօսթէրտիյի լուչի դապտըլտէն ատնուպ գալմըշ իտի։

Րուսթանըն հալինտէն, Տանիէլին կէլիշինէ սըգըշտըդը վէ ասլա մէմնուն օլմատըդը անլաշըլըյօր իտի. էկճիւմլէ Րուսթան թաւրընա սէպաթ վէրմէ.ք իչին պիր վիճտանը լապա կէօսթէրիր կիպի լահիշ իլէ պաղըրտատ.

— Տօղրուսը եա, ազ գալտը քի սէնի թանըմայաճագ իտիմ, պու գը.յաֆէթէ նէ՞րէտէն կէլիյօրսուն, տէտի։

— Մէ.քսիդատան կէլիյօրում։

—Լիվէթի օրատա օլտուղունը պիլիյօրում, ֆագաթ Մէ.քսիդատան պու հալտէն պաչդա տիւրլիւ տէ կէլինէպիլիր։

— (Մահզունանէ.) Հավրտան պուրայա գատար եիւրիւյէրէ.ք կէլտիմ։

Րուսթան, ֆէվգէլատէ պիր հարաքէթը թէճաճիւնիւմա ըղհար իտէրէ.ք վէ պաղըրտատ.

— Եիւրիւյէրէ՞.ք մի, իչիմէ թօհաֆ պիր մէրագ, սագընը պիրի լէ պահտա թուրթուրմաչ օլմայասընը, տէտի։

թէհավվուր իւէ հումրուղունը սրդարադ հօգարը դալարըրպ .

— Ա՛հ , ալչա՛դ , ալչա՛դ , տէտի ։

Ջէվալըը ատէմճըղազ , պունտան ղիյատէ պիր սէօղ սէօյլէմէյէ միւդթէէվիր օլամադը , սէտի դըսըլմըշ , դաֆթասընա պիր թօփուղ վուրուլմուշ կիպի սէրսէմլէնմիշ իտի ։

Րուսթանըն նալարը տօնուդ պիր հալ քէսդ իտուդ .

— Հադարէթէ թէհամմիւլ իտէմէմ , տէտի , վէ էլէքթրիք տիւյմէսինէ պատմադ իւզրէ էլինի դալարըմադտա իքէն , Տանիէլ անը մէն իթտի վէ պիր սէտայի թաղարըուհնիւմա իւէ .

— Խա՛յր , խա՛յր , պիր սէօղ տահա , պունը տէրհամըր իտէմէյինի իմքանընըշ տըր . բարամը՝ Պօյսա սօդաղընտաքի հաղրևանէնէ քէնտիմ կէթիրտիմ , օրատա պէնի կէօրմիւշ օլտուղունը քէք ալա իտաթըրլարսընը . պիր քերէչ տիւշիւն քի , պու բարա՝ պէնիմ , ղէվճէմինը , էվլատլարըմընը հայաթը տըր , պունտան պաշդա պիր շէյդ մալիք տէյիլիմ . պու սէյահաթը իտիթիյար իտիշիմ , պունճա մէշադդաթլարա տիւշար օլուշըմ , պու բարայը էլտէ իթմէք իչին տիր . հօդ . հօդ , սէն պու տէրէճէյէ դատար զալիմ վէ մէրհամէթսիզ օլամադընը . մուդատտէմա պիրլիքտէ օյնատըդ , արդատաշլըդ իթտիք , ֆէնա տէյիլ իտին , ֆէնա օլմայաճադ իտին . պէն իտէ սանա ատա պիր ֆէնալըդտա պուլունմատըմ , հադդընտա էյի պիր իտաթըրէ սադլամըշ իտիմ , տէտի ։

Րուսթանըն նալարը հումուշամըշ կիպի կէօրիւնիյօր իտի ։

Տանիէլտէ պիր չուէյի իւմիւտ քէյտա օլտու , Րուսթան միւսյիմանէ սուրէթտէ սէօղէ պաշլայըպ .

— Էվվէ՛լ , պունըտըը հէր իտաթըրըյօրում . սանա պիր մուավէնէթտէ պուլունմադ , տէրտինէ չարէտադ օլմադ իտթէրիմ . իմնի սէօյլէ չու անտէ նէ՞ դատար բարայա միւհթաճընը , տէտի ։

— Իւչ եիւզ պէն ֆրանգ իտթէհիյիմի սէօյլէտիմ իտի ։

— (Պաշընը սալայարադ .) Հալա օ նիյէթտէ , ֆադթի

իւչ հիւղ պին ֆրանդ պիլա թէէմինամ վէրիլէմէղ , օն պին ֆրանդ խաթէ՛րմիսին ։

Տանիէլին կէօղէրինէ դան պիւրիւտիւ , պաշը աէօնմէյէ պաշլատը , արթըդ չօդ օլույօր իտի . հէման պիր թաւըը վահչէթնիւմա իլէ .

— Մատատա խաթէմէ յօրում, բալամը խաթէ յօրըմ, աէյու հայդըրը ։

— (Մըրըլտանդարագ .) Ա՛, ա՛, ա՛, հէյնէ պաշլայօր ։

Րուսթանըն չէհրէման թէէքրար սօուդ պիր հալ քէսդ լէթտի . Տանիէլ իսէ հիտտէթինաէն աթէչ քէսիլմիշ օլարագ ։

— Ամա՛ պսիղ , ռօսթունըն էմանէթէն վէրտիյի պիր բաըրայը պէօյլէ ալչագճասընա ինքնեար խոյօրսըն հա՛, չինքի մադպուղընը ղայդ լէթմիշ օլտուղումը պիղիյօրսըն , աէմէկ իլէ , Րուսթան պիֆիլմուրանէ ումուղլայընը պիլքէրէ՛ք .

— Պէչ հիւղ պին ֆրանդըղ. պիր մադպուղ իլմուխաապէրի ղայդ խոխոյինին քիմի՞ ինանտըրաճադսըն , տէմի ։

Խայընը մէղդում թէէքրար էլէ՛քթրիք չընդըրադընը չալմաղա դալդըշտը , ֆագաթի պու ռէֆիա Տանիէլ՝ պանքէրին պիղէյինի գավայատագ օ ռէրէճճ չիտտէթլէ սըդը վէրտի քի , Րուսթան չիտտէթը վէճատէն ռճը պիր « օֆ » տէմէք-տէն քէնտինի մէն իտէմէտի . Տանիէլ իսէ .

— Ամանա սէօյլէյէճճիմ սէօղէրի քիմսէնին իշիթմէմէսինի խաթէրսէն սէս չըդարմա , քիմսէյի չաղըրմա , տէտի իսէ տէ , Րուսթան քէ՛քէլէյէրէ՛ք .

— Եէթիշի՛ն , հէթիշի՛ն , տէյուպ դօլունը գուրթարմաղա չալըշտը ։

Ֆագաթի Տանիէլ գուվվէթլի իտի . տիրսէյինի պանքէրին պօյնունա տայայարագ ալթընա ալտը , քէմալի հիտտէթ ուԹէհավվիւրինաէն ափշէրի արասընտան չըդան եավաշ պիր սէտա իլէ .

— Սէն պիր չարդընըն , նամուսըդ պիր ալչագըն , մէքթուպալարըմըն հէբսինիտէ ալտըն . էվվէ՛թ , մադպուղընը ղայդ խոտիյիմի պուտաղաճա սանա եաղտըրըմ մէքթուպը-

տա ալաբն , ֆադամի պէն սանա էմնիյէթսիզլիք կէօսթէրէ-պիլիրմ մի իտիմ . էվվալ ու հարաբէթին իլէ պէնի իզֆալ իմմիշ իտին , այշադճասընա ալտամմըշ իտին , լաբին սէն պէնի տօսթանէ դիյարէթիմ կէլմէմիշ իտին , տաէթիա խըրըզդճասընա պէնի օյմատա կէլմիշսին . է՛յ վա՛հ , հայըդլար օլսուն , սէնին նէ՛ այշադ պիր մահլուդ օլաուդսունը քէշֆի ւսէմէմիշիմ , սէնի քէնտիմ կիպի զանն իմմիշիմ .

Բուսթան սաբ սարը քէսիլմիշ թէր իչինտէ դալմըշ օլտուդու հալտէ եէնիտէն դուրթուլմադա չատալատը , Տանիէլ անը մէնկէնէ իչինտէ կիպի իմուճայօր իտի . ալանքէրին կէօզլէրինի տէհշէթ խոթիլա իմմէքտէ վէ տուտադլարընսան քէօբուք չըդմադտա իտի . Խատխսը մէրդում .

— Եէթիշի՛ն , խըլըսըդ վա՛ր , դաթիլ վա՛ր , տէյու պաղըրմադ խոթէտի , ֆադամի Տանիէլ եուհդուդը իլէ ադղընը դաբայատադ .

— Մէնի նէ էօլտուրմէք , նէ տէ քարանը ալմադ խոթէրիմ , ֆադամի հադըդաթըն նէ օլտուդընը տա սանա պիլմէճէյիմ . սէնին պու այշադլըդըն , իհթիմալ քի պէնիմ վէ ֆամիլյամըն մէմլէքէտի պախս օլաճադ տրր . ֆադամի պունըն սէնճէ նէ՞ էհէմմիյէթի վար , տէյի՞լ մի , բարա տանա դալըյօր . պէն պու բատտան չընըճա , օյնատըդըն օյունա կիուլէճէքսին , չինքի ալէյհինտէ տուվայա դալդըշամայաճադրմ . էօյլէ խոխ հէբսինի սադրա , վէ հիչ էօլտուկլըսէն պահարևատ օլ , ֆադամի պու ադճինին սանա տատտուէմպախշ օլմայաճադրնա էմինիմ , տէտի :

Տանիէլ պունը սէօյլէյիպ պանքէրի սարը վէրմէք իւղրէ դարչըյա ֆըրլաթտը : Թօղդուտան դուվվէթի քէսիլմիշ վէ պաճադլարընտա դոն ու տէրմոն դալմամըշ օլան այշադ , իքի իւչ տէֆա քէնտի իւղէրինտէ տէօնտուքտէն սոնրա , չիտտէթլէ սօպանըն պիր քէնարընա չարբըլատադ տուշու վէրտի :

Տանիէլ դաբույա տօղրու թէվէճճուհ իմմիշ իքէն , վուդու պուլան պու տատմիյի չէտիտէտէն դօղդուրադ կէրի

*ոէօնոիւյինոէ , էսկի տօսլիուն ընն ճանսրզ օլարադ եէրլէ սէ-
րիրմիշ օլսուդունը կէօրսիս . մէրդում պիլա իսլիկյար ճան-
խըրաշ պիր ահ չէքէրէ ք պանքէրին իւղերինէ ամըլսը . Իուս-
թանըն պաշը ևարըմըշ իսի , նէ պիր սէս չըդարմըշ վէ նէ
ոէ պիր հարաքէթ ըլհար իլմիշ իսի :*

*Տանիել սաչլարընն իւրքերոկյինի հըսս իսուպ աղիմ
պիր ոէհչէթ իլէ քէքէլէյերէք .*

*— Եա՛ Բասալիմ , ահճապա էօլսիւրսի՞մ մի , ոէկիք-
ոէն սօնրա , անը գալտրըմադա գալդըշը , էլլէրինի , կէօյ-
սիւնի սըճադ պիր գան գալըսսը . պանքէր՝ հայաթտան նը-
շանէ վէրմէյօր իսի :*

*Տանիել ֆէնա հալէ գօրդարադ նէ ևաբահաղընը շա-
շըրսը , հէման օ տապըգատա պու ճինայէթտէն տօլայը նա-
մուսլարը լէքէտար օլահադ օլան ղէվճէսի իլէ չօճուգլարընը
խաթըրլատը , նամուսը , անլէրին սատաէֆի , խլիգպալի
պիրիմիշ ոէմէք իսի . Տանիել գաթիլ օլսուն . . .*

*— Մահվ օլսուս ոէյս բէբէլէսի վէ պիր գաչ սանի-
յէ գատար տօնուպ գալսը , պատէհու կէօզլէրի բարլայա-
րադ քէնտի քէնտինէ .*

*— Ձամիլհամ պիր շէյ պիլմէյէճէք , քիմսէ խսապէրսատ
օլմայահադ , անլէրէ Իարիպէ վիրուսիմի հազմատըմ , պէնի
էօլմիւշ ղանն իտէճէքլէր տիր . հազմսատըղըմա բէք էյի իլի-
միշիմ , բէք խսապէթ օլմուշ , ոէյս սէօյլէնմէյէ պաշլատը .
վէ պու ֆիկրին սատմէսի իլէ հազրևանէտէն սըշմըր ֆըր-
լատը :*

*Պունտան տօնրա նէ օլսուդունը , հանի պիչարէնին նէ
սուրէթլէ հազայը էլէ վէրմէյինի , ճէհաէթլէրինտէն նաչի
իճրայի սատաէթ իտէճէյիշ պիսյիմի իլէ բարսլամադ իսլէ-
յէն պիր սիւրիւ գուսուրմուշ իսադըն արսասընտան , նասըլ
կէչէրիլմէյինի պունտան էվվէլ հիքմէյէ իլմիշիզ տիր .*

— Նիչի՞ն ։

— Ձիւնքի պիր չէյ սէօյլէմէյէճէյիմ։

— Ձիւնքի սապըդալը թադըմառանընըղ, մաղիտէ իճրա իթմիշ օլսուդունուդ խոպասաթըն, հալինիզի վէխիմ գըլմասընտան դօյդույօրսունըզ։

— Պէն սապըդալը տէյիլիմ։

— Միւսիւ Րուսթանը նի՞չին էօլսիւրսինիզ։

— Մէպէպի դաթլի սէօյլէյէճէք օլսա իտիմ, քիմ օլսուդումը սա սէօյլէմէյէ վէճսուզ օլուր իտիմ։

— Ձիւնքի անը սըրդաթի մադ սատը իլէ էօլսիւրսինիզ, պուննը իչրաթ իթմէք իտթէմէյօրսընըզ։

— Դաթան դապուլ իթմէմ, պէն խըրսըզ տէյիլիմ։

— Չէքքի պիր սաէմէ պէնզէյօրսունըզ, թահսիլ ուԹէրպիյէննիզ եօլունտա սըր. պու թավրընըլսա մէվզընըզը տիւչարը Թէհլիքէ իթտիյինիզի անլամադըղընըզ իյճապ իտէր։

— Նէ իտթէրլէսէ եաբաբնըզաթ։

Միւսթանթիդ մէյուս օլարադ ճանիյի մահբէսէ կէօնտէրուի. հէր իտթինթադ պու սուրէթլէ իտթամբէղիր օլուրյօր իտի։ Դաթիլին փօթօկրաֆը վէ էշքեալը մախսուսէսի հէր թարաֆա կէօնտէրիլմիշ, ֆադաթի պիր նէթիճէյէ տէսԹըրէս օլունամամըշ իտի։ Հադդընտա իյճատ իտիլէն ֆըզըրտարարըն սըրֆ եաբան օլսուդու անլաշըլմըշ իտի, Ինվրադը հէվաաիսին իլան իթտիքլէրի, պիր թադըմ պէնզէթմէ քէշֆիյաթ էսթարը, դաթիլի պիւսապիւթիւն դաբանըլդ իչինաէ պըրադըյօր իտի. ճանի «Նապանճը» նամը իլէ հատ օլունմադատա իտի։ Ձատաէ հէր կիւն պիր թադըմ էվրադը հէվաաիսին «Նապանճը, եապանճընըն մէյատանէ չըդան իտմի, եապանճընըն էսթարը» լունմանը իլէ մէյատանը ինթիզատըէ վազ իտիլմիյի կէօրիւ լիյօր իտի։

Պաննարը սաթըն ալանարա՝ օդուտուդատան սօնրա մէյուս օլույօրարա իտի. Նապանճը՝ սայիսինա եապանճը գալըյօր իտի. պիր չէյ անլաշըլըր լումիւտի իլէ, էվրադը իտթին.

8

Կաղէթալարը « Ակվասթաթօլ պուլվարը ճլնայէթի » ոէյու եաա իթախլէրի միւսիւ Բուսթանըն դամթի վադաասը , Բարիզի վէլէհ ու հայլէթի իշինաէ պըլուդմըշ վէ հէմանաա խէվճ ու իթէլաշա ոիւշիւրմիւշ խոի . էօյլէաէն սօնրա սաաթի աէօյթաէ Բարիզին էն իշլէք պիր ճաաոէսինաէ , պիր չօդ քիշինին պուլունաուդը պիր խանէաէ պէօյլէ պիր ճլնայէթի իթէաաոաի խոէն չախալը , բէք միւթէճասըր վէ քիւթախ պիր աաէմ օլաուդաւ ղահիր օլույօր խոի :

Մէճլիսի ակսպուանաէ մէաայիլի մուհիմմէ ճէրէհան իթմէքտէ , պէօյիւք միւքնաթիի ղէմանը հազըշմադաա իքէն, կաղէթալար պուս ճլնայէթիաէն պաշգա պիր շէյոէն պահա իթմէյօրսաը խոի . հէրքէսին պուս ճլնայէթէ էհէմմիյէթի վէրիպ մէրադ իթմէսի , ճանինին՝ աահա պիաայէթաէ իթմիխաղ իթմիշ օլաուդաւ թավը ու հալաքէթմէնաէն , քիմ օլաուդաւ վէ նէ մադասաաա վաբաաուդունը անլամադ միւմքին օլամաճասընաան իշէրի կէվնյօր խոի . հէրքէս մադասաը դամթի՝ սըրդաթա համշ խոյյօր խոի :

Դամթի՝ ադաէմճէ միւսիւ Բուսթանըն հանընաա քիմսէ կէօրմէմիշ խոի . պանքէրին հիչ պիր ոիւշմէնի հօդ խոի . աէ Տըմնաա պանդասընըն իշէրի բէք հօշունաա կիսէյօր խոի . պանդա իչի աէֆա թահվիլաթ չըդասմըշ , հէր իքիսինաէ աէ մուվաֆֆադ օլմուշ խոի . հիսաէասընաանաէն հիչ պիրիսի պանքէրաէն խոշնուսաուդուդ կէօրմէդմէյօր խոի . էօյլէ խաէ մադասաը դամթ սըրդաթ աէյիչ ակսաէ նէ՞ ակս . միւսթանթիդ հէր կիւն հապանճըյը ճէյաթ խաուպ իսթինաթ խաէյօր , վէ հէր կիւն շու ճէվապլարաան պաշգա պիր ճէվապ ալամայօր խոի :

Նապանճը . – Պիր շէյ հօյմէմէյէճէքսինիդ :

թագիչեսի մահքեմէյի ճինայէթէ կէօնաէլիլմէյօր իսկ. փադաթի հիչ պիր շեյ էօյլէնիլեմէյէճէյինէ տայըր դանատթ հասըլ օլունճա, իսկինի սագլատըլը հալտէ մուհաքէմէ իսկիլմէսինէ գարար վէրիլտի, չինքի դան տէօքմուշ, ճէղայա քէսալը իսթիհգադ իթմիշ իսկ.

Նիհայէթ Լուլ էմր պու տավանըն լույէթ օլունաճաղը կիւն կէլտի. Ասլահ օլուր օլմազ մահքեմէյի ճինայէթին սամիունա մախսուս օլան Լէրլէր՝ ահալի թարաֆընատան իշղալ իտիլտի. սուֆալար, մերտիվէնլէր, հավնիլէր էրպաղը մէրադլէ տօլտու, պիր գաչ կիւնատէն սէրի էֆքեարը ումումիյէ թէպէտտուլ Լյլէմիշ իսկ. Գաթիլլին էնայի իսթինթադընատա ըղհալ իթմիշ օլտուղու թավրը մէթանէթքեարանէ հադգընատա, պիր գաչ կաղէթանըն նէչր իթտիքլէրի մէգալաթը թէվֆիճիւքեարանէսէ, մերգումըն՝ պիր սէպաթը ֆէվգէլատե իլէ պիր սըր կիղլէտիյինի, թէրպիյէ վէ թահսիլինէ նազարէն, էրպաղը նամուս պիր Գամիլէտատէն օլմազ իհթիմալի օլտուղունը, քէթմիր մագսատ իտիչի իսկ, Գամիլեատընը ճինայէթի նամը մէքրուհընատան դուրթարմադ Գիքրինէ մէպնի իտուկինի Լազըչլարը, իսկադա էբէյինճէ թէէսիր իթմիշ իսկ.

Պու տըրատինէն պաղը հարիդուլատե չէյլէր հրտա իտիլմէյէ պաչլատը քի, պունլարըն հէբտիսե միլլեթհիմինն լէյհինատ իսկ. Հաթթա մագթուլ՝ պանքէրնի թաշ Լիւրէքլինկինատէն, ֆէնա գալպը օլտուղունատան պահա իտիլմէյէ գատտը ճէսաբէթի իտիլտի. «Բիմ պիվիր, պու պէտպահաը ալատատըգ տա քէնտի հայատքեարընը զալիմանէսի իլէ մի իչի պու քերեսէյէ կէմիրտի» Լօղը սէօղլէր տէվրան Լիմմէյէ պաչլատը. Մամաֆիհ Լալընըղ պիր շեյ մուհադդատ իսկ. պու տա գատանընն աչըղ օլտուղու, վէ իչինատէ պուլունան մէպալինը ճէսիմէյի ալմադ հիչ մէտատէսինատէ պուլունտուղու հալատէ, գամիլինն ատա սըրդամա թէսատտի իթմէտիյի իսկ.

Տէմէք օլտույօր քի, պու իչտէ պաղը զարիպէլէրի վար

ալը չի , պուտա էանայի մուհաքէմէաէ մէյտանէ չըդաճագ-իսի . իչթէ եէվմը մէղրուրաէ մահրէմէյէ թօրլանան խալ-դըն ֆիկրի պու իսի , հէրքէսին միւքեալէմէսի պու մատաէ-յէ սայըը իսի , ձինայէթին մէնղարէյի զատտարանէսի զայղ օլմուշ իսի . հէրքէս դաթխլին քէնտինի միւտաֆաա իսէրէք թէպրիյէյի ղիմմէթ իթմէսինի արզու իտիյօր իսի :

Մուխթէհիմ մէյտանէ չըդարըը ղէման պու հիւանի թէէսիը զայիղ օլաճագ եէրսէ , պիլաքիս տահա ղիյատէ արթ-տը մէրդումին չէհրէսի տալա պիր ճանի չէհրէսինէ պէնղէ-մէյօր իսի : Պալճմու կիպի տատատարը քէօրմիշ օլան ալնըն-տան , դրըմըզը , ֆադաթ բարլադ կէօղլէրինտէն՝ դաթխլին հըսսըղ վէ զալիմ օլմասընտան ղիյատէ , տիւչարը տէրտ ու քէտէր օլտուղու անլաշըլըյօր իսի . դըյաֆէթի աղ չօգ միւնթազամ վէ եիւրիւյիւշու չայանը լազումիր իսի :

Եապանճը , պիրիքմիշ օլան գալտապալըղըն նազարլարը քէնտի իւղէրինէ աթթի օլմուշ օլտուղունը կէօրիւնճէ , ճէսա-րէթինի զայղ իսէրէք կէօղլէրինի գաբատը . թէքմիլ վի-ճուտունտէ տէհշէթլու պիր լիխթիմէ հատըլ օլտու , ճանագ-լարը տէրճէյի նէհայէտէ տարտարը , պէօյիւք պիր գօր-գուսյա օղլտատըղը , ֆադաթ պու գօրդու՝ տիւչար օլաճագը մի ճազաթ եիւղինտէն օլմայըշ , իլլա օլտուտա թէճէմմու ի-տէն ահալի տատընտա՝ քէնտիսինի տէրխաթըր խոէն վէ ճա լազանըճան պիրի պուլտունագ իհթիմալինէ բուսլըը գազուղ կյ-լէտիյինտէն նէշաթ իթտիյի անլաշըլըյօր իսի , Խիւլտատյի քէրամ պու պէտագահ տատմին լահամմուլինին ֆէվգընտա օլտուգ , օղլտատըղը ֆէլսաքէթտէն տէրմանսըղ վէ խատըճ հատոէ օլտուղու աշիքճարէն կէօրիւլիյօր իսի :

Նահէհան , գայատտ ատատընտա կիրէն տալկալտ կիպի , մահրէմէնին տիվարըտը ատատընտա սըգըշան շամափաճը խալգ պէյնինտէ , պիր սիւրիթը սէվգ էլ լազի հատըլ օլ-տու :

Մահրէմէ բէյիխինին աղըը վէ ֆադաթ միւթէէսիր տէ-տատը պու սիւքիւթ իչինտէ զուհուր իթտիյի սըրատտա , օլ-

թալըղը պիւսպիւթիւն սիւքիւնէթ խոթիլա իթոմ։ Իէյիս միւթթէհիմէ խիմապէն.

— Ա՛յաղա գալդընըզ, ոէյոմ։

Միւթթէհիմ քէմալի իթոաոթլա օթուրտուղու թահտա դանաբէտէն գալդը, օրթա պօյլու, ֆադաթ թէնասիւպը էնտամը եէրինտէ պիր ատէմ օլտուղու կէօրիւլտիւ. չէհրէսինտէ ասալը նէճապէթ վէ հալինտէ ասըլպատէլիք կէօրիւնէն նապանճընըն կէօղէրլի, խալդըն պադըշպարընտան դամաշըյօր իմիշ կիպի եէրտէն այրըմայօր իտի. իէյիս պիր սանիյէ դատար միւթթէհիմիմ սիւզիւքտէն սօնրա.

— Պու կիւն իամինիղի սէօյլէմէյէ դարար վէրտինիզ մի, տէմէտի իւղէրինէ, նապանճը պաշտան այաղա գատար թիթրէտի, ֆադաթ քէմալի մէթանէթ իլէ.

— Խա՛յր էֆէնտիմ, ոէյու ճէվապ վէրտի։

— Պու լինատընըզըն պայիս օլաճաղը նէթիճէլէրի էյիճէ միւլահաղա իտինիզ։

— Հէր չէյի տիւշինմիւյիւմ։

— Օթուրունըզ, իթհամիամէնիղ օդունաճադ սըր, սըրդաթլա սիյինէյինիզ։

Միւթթէհիմ էթրաֆընտա ժանտարմալար օլտուղու հալտէ, դանաբէնին իւղէրինէ չէօրիւ վէրտի։

Չապէթ քեամիլի իթհամիամէյի օդումադա պաշլատը. վուդու պուլան ճինայէթ թէմամը իլէ թատիլիր օլունմուշ իտի. թաֆսիլաթը միւէլլիմանէտէն խալդ ֆէնա հալտէ միւթթէէսսիր օլարադ, էֆքարը ումումիյէտէ պիր արալըդ թէհավվիւլ հասըլ օլտու. իէյիսի մահաքէմէ միւթթէհիմի եէնիտէն այաղա դալտըրարադ, չու սուրէթտէ խատրէյի քէլամէ պաշլատը.

— Կէչէն ճունիս այընըն եէտինճի կիւնիւ Մեվասիթաթօլ պուլվարընտաքի պանդայա պիր ատէմ կիտէրէք, օրատա պուլունան խատէմէտէն միւսիւ Ռուսթանը սօրմուշ, խատէմէ, քէնտիսինի միւսիւ Ռուսթանըն եաղըխանէսինին պուլունտուղու պիրինճի դաթա կէօնտէրմիշ. չախսը մէրդում պի-

ըլինճի դաթտա պուլունան տիկէր պիր խատէմէյէ, միւսիւ Րուսթան իլէ կէօրիւշճճէյլինի պէյան լթմէսի իւղերինէ, պիր դաչ տադըգա սօնրա տիրէքթօրըն օտասընա իտխալ իտիլմիշ տիր. պու ատէմ սի՞զ մի իտինիզ։

— Էվվէթթ էֆէնտիմ, պէնտէնիզ իտիմ։

— Միւսիւ Րուսթանը էվվէլճէ թանը՞ր մը իտինիզ։

— Թանըր իտիմ։

— Ճիլ հադըգա միւսիւ Րուսթան, էվվէլ էմիրտէ տիզէ «սիզ» խիթապընտա պուլունտուդտան սօնրա, «Պէնի թանը յատատը՞ն մը» տէմէնիլ իւղէրինէ, սիզին իլէ լաիւպալանէ, եանի սէնլի պէնլի գօնուշմադա պաչյամըշ։

— Տօղրու։

— Միւսիւ Րուսթանըն ահպապը՞ մը իտինիզ։

— Էվվէթթ էֆէնտիմ։

— Նէ՞ վադըթտան պէրի անը թմանը յօր իտինիզ։

— Պունը սէօյլէյէմէմ։

— Նա՞սըլ վէ նէ՞ սուրէթլէ քէսպը մուարէֆէ իթմիշ իտինիզ։

— Պունը տա ալդ իտէմէյէճէյիմ։

— Անընա տարկը՞ն մը լտինիզ։

— Խա՛յր, օ էանատէ տարկըն տէյիլ իտիք։

— Ինթիմալ քի անատն պիր իյղահաթ թալէպ իտիյօր իտինիզ։

— Ինթիմալ։

— Սիզէ պօրճը՞ մը վար իտի։

— Միւսաատէնիզէ ճէվապ վէրէմէմ։

— Ճագաթ միւտաֆաանըզ իչին պունը անլամագ լազըմ տըր, մահքէմէ պու թէֆէլլուաթա վադըֆ օլմալը տըր։

— Պէն քէնտիմի միւտաֆաա իթմէք մադսատընտա տէյիլիմ, լութֆէն պիր ան էվվէլ իչէ իտիթաամ վէրէրէք, էթթաֆըրմըզտա տէվէլսան իթմէք քտէ օլան գըյյուդալի պէր թարաֆ իթմէնիզլի ըէճա իտէրիմ։

— Պուլատա պուլունտուղունուղը, ճինայէթլէ իթհամ օլունտուղունուղը սիլիյօր մու։

— Նէ օլտուղումը սիլմէզ, հիչ սիր չէյտէն խապէրի եօգ տըր։

— Ջէվճէնիղտէն այրըլալը չօդ ղէման օլսո՛ւ մը։

— Իէք չօդ ղէման։

— Միսիր Ռուսթանը եալընըզ հիտտէթ սայիգասը իլէ էօլտուրտում խտտաասընտա սապը՛թմիսինիղ։

— Էվվէթ։

— Պունըն խապաթընտա գաասը՛ըմըսընըզ։

— Խայր, չիւնքի խսլամէ գալդըչաճադ օլուր խէմ, գաթան պիլախրմէք իսթէմէյիյում թաֆսիլաթէ կիրիշմէք լազըմ կէլէճէք տիր։

— Օ հալտէ տէմէք օլույօր քի, խտտաանըղը խապաթ խտիճի տէլիլլէր իպտիդընտան ճիղսինիղ։

— Իհթիմալ քի էօյլէ տիր։

— Ֆագաթ միսիր Ռուսթանտէն ադճէ սըրդաթ իթմէք նէյէթինտէ օլտուղունուզա իհթիմալ վէրիլույօր։

— Նասըլ իսթէրսէ էօյլէ զանն իտէպիլիրլէր։

— Էօյլէ Խա՛, սիղճէ պունըն նէ՞ էհէմմիյէթի վար, սիղճէ լազըմ օլան՝ քէնտինիղի մահքէմէյէ պիլախրմէմէք տիր, տէյի՞ր մի։

— Էվվէթէ էֆէնիմ։

— Ֆագաթ էկէր խտտաանըղըն սըհհէթի թէհադդուգ խտէճէք օլուրսա, իհթիմալ քի թէպրիյէյի զիմմէթի իտէր, նախօտ հիչ օլմազ իսէ, էն խաֆիփ միճաղաթտան իսթիֆատէ իտէյսինիղ։

Տանիէլ տը Մէրվ, պիր տագըդա գատար տիւչինիւյօր կիպի օլտու՝ ֆագաթ նազարընտա ատարը չիւպհէ կէօրիւնիյօր խոի. աճէպա քէնտինինի տուզալա՞մ մը տիւչիւրմէք իսթէյօրսուր իտի. պիչարէ միսթէհիմ՝ պաշընը սալլատը, քէնտի քէնտինէ «Խա՛յր, խա՛յր, պու ճօղտա խէճրիւպէյի թալի իմմէք իսթէմէմ» տէտիքտէն ոնրա, հէյքէլ կիպի

— Ինչո՞ւ համար ինձ կը նայիս այդպէս։

— Ոչինչ, քեզ կը մտածեմ միայն։

— Ի՞նչ կայ ինձ մտածելու մէջ։

— Ձեզի պիտի ամուսնանամ։

— Ես ալ քեզի պիտի ամուսնանամ։

տէօքիւլիւյօր իտի . այաղընըն ալիընտաքի թօբրագ եարըլ-մըշ ղանն իտիյօր իտի . մահվ օլմուշ իտի ։

Րէյիս . - (Շահիտէ խիթապէն .) Եագլաչընըզ, իմինիզ նէ՞ տիր ։

— Միչէլ-Գըլօա-Ժան-Պաբթիզ ։

— Սէնաթընըզ նէ՞ տիր ։

— Զինթճիյիմ, Րէյիս էֆէնտի ։

— Նէ՞րէտէ իգամէթ իտիյօրսունըզ ։

— Սուլինեաաա , Սալիրի ճիվարընտա իգամէթ իմմէքտէյիմ ։

— Միւթթէհիմին ֆօթօկրաֆընը թանըտըղընըզը պէյան իմմիչանինիզ ։

— Իվվէթթ էֆէնտիմ ։

— Իէ՛ք էյի , պագալըմ թանըյո՞րմուսընըզ ։ (Տանիէլէ խիթապէն .) Այաղա դալգընըզ ։

Տանիէլ, տամարլարընտաքի գան թէքմիլ պօշանմըշ կիպի սաբ սալը քէսիլմիշ օլտուղու հալտէ այաղա դալգտը ։

Ֆէօյլիւ , ուզուն ուղաատըյա Տանիէլի մուայէնէ իմտիքատէն սօնրա ։

— Թաավիրինի տահա պէնզէմիշ իտիմ, տէմի ։

Րէյիս . - (Սապրըսըդըգըա .) Էյ , թանըյո՞րմուսընըզ ։

— Տօղրուսը բէք էմին տէյիլիմ ։

— (Սէրթ պիր թավը իլէ .) Էօյլէ կա , Սայիրլէրի կիպի սիզտէ ատլիյէնին մէսաբիֆի իլէ սէյահաթ իմմէք իսթէմիշանինիզ ։

Շահիտ , րէյիսին պու սէօզլիւնիւ րէատ իմմէյէ չալըշարագ .

—Շիմտի օ ատը, տէյու պէյանը ֆիքը իմմէյէ ճէսարէթ իտէմէյիշիմ, պու պապտէ միւթէրէտտիւտ օլտուղումտան տը , տէմի ։

— Սիզէ կէօսթէրիլէն ֆօթօկրաֆ իչին , Սուլինեալը Տանիէլ տը Սէրվ նամընտա պիր ատըլգատէ տիր տէմիշանինիզ ։

— Իվվէթ , րէյիս էֆէնտի , էօյլէ տէմիշ իտիմ .

սիւքիւթ գալտը. ըէյիս իսէ թահամմիւլու թիւքէնմիշ կիպի պիր հալ իպրաղ իլէ.

— Տէմէք օլույօր քի պիր շէյ սէօյլէմէյէճէքսինիզ, տէ-տիյինտէ, Տանիէլ։

— Հիչ պիր շէյ սէօյլէմէյէճէյիմ, տէյու ճէվապ վէրտի։

Պու սըրատա ըէյիսին Թէքլիֆի իւղրէ հէյէթը մահքէմէ միւղաքերէ օտասընա չէքիլտի, միւթթէհիմտէ թահտէլ հըքըզ դարու արատը տէնիլէն տէիյէ կէօթիւրիւլտիւ. հաղըրտուն, միւթթէհիմին պու տէրէճէ իտտաասընա հայրէթի իտէրէք, քէմալի սապըրսըզըգա մուհաքէմէնին տէվամընա ինթիզար իթտիլէր։

Սիրմի տագըդա դատար իմթիտատ իտէն թաթիլտէն սոնրա հաքիմլէր թէքրար մահքէմէյէ կէլտիլէր։ Ըէյիս, թահտէլ հըքըզ կէթիրիլմիշ օլան միւթթէհիմէ խիթապէն.

— Սիզէ իհսար իտէյիմ քի, ևէնիտէն պիր թագըմ իմարէլէրէ տէսթըրէս օլտուգ, ֆօթօկրաֆընըզը թանըրան պիր թագըմ աատմլէր իլէ ևիզէշիրիլէճէքսինիզ, տէտի։

— Շիւպհէ եօգ քի պու աատմլէր ալտանըյօրլար։

— Շիմտի կէօրիւլէճէք։

Տանիէլ, զահիրտէքի, հալի սիւքիւնէթինէ րաղմէն, վիճուտինի իսթիլա իտէն չէտիտ պիր թիթրէմէյի կիւճ հալ իլէ մէն իտէպիլտի. էկէր սահիհ իսէ, էկէր թանըլաճադ օլուրսա... մերգումի թէէխիւրինի պէյան իթմէմէք իչին եիւզիւնի պուրուշտուրտու։ Պու սըրատա ըէյիս.

— Շահիտի կէթիրինիզ, տէյու էմր իթտի։

Տանիէլ տը Սէրվ, կէօզլէրինի պիլա իսթիյար հաղըրտունա տօղրու թէվճիհ իթտի. ահալինին օրթասընտան, էթրաֆընտա պուլունան հապանճը չէհրէլէրինի ատասընտան պիր պաշ չըգըյօր իտի։ Պու աատմ՝ Սուլինհալը պիր քէօյլիւ, հէմշէհրի վէ գօմշուսը օլուպ, քիւչիւք իքէն քէնտիսինի կէօրմիւշ թանըմըշ իտի։ Տանիէլ, թաթիֆի նագապիլ միւտհիշ պիր ըղթըրտապ իչինտէ գալտը. ալընընտան իրի թէր տամլալարը

Միւթթէհիմին պէնդի տահա վկյատէ սարսարը իսէտէ, քէնտիսինի ղապմէ մուվաֆֆադ օլարադ.

— Րէյիս էֆէնտի. պու ատէմին իտտաասը նանըշըտըր, եալան տըր, պէն ասըլզատէ տէյիլիմ, Սուլիւնէատա իսէ հիչ պուլունմատըմ, տէտի։

Պու արալըդ րէյիս էֆէնտի, քօլիս սէր գօմիսէրինէ խիթապէն։

— Պու Տանիէլ տը Մէրվէ տէնիլէն քիմսէ հագգընտա մալիւմաթ այընտը՞ մը, տէտի։

Մէր գօմիսէր. - Էվվէլթ րէյիս էֆէնտի, Տանիէլ տը Մէրվ տէնիլէն ատէմ, չահիտին տէտիյի կիպի Սուլիւնէատա իդամէթ իթմիշ. հաթտա միւթէհհիւլ վէ իքի էվլատ սահիպի իմիշ. ֆամիլեասը իլէ պէրապէր Մէքսիդայա կիթմիշ, մուախխարէն Ֆըրանսայա կէլմէքտէ իքէն, Իսքէրնս վաքօրը իլէ ղարդ օլմուշ. Միւթէվէֆֆանըն տուլ գալան ղէվճէսինտէն ալտըղըմըղ պիր գըթա մէքթուպ սայէսինտէ, իշտու թաֆսիլաթէ տէսթիքրէս օլասիլմիք։

Տանիէլ տը Մէրվ կէնիշ պիր նէֆէս ալտը, ղէվճէսի վէ չօճուդլարը պիրէ քէնտիսինի վէֆաթ իթմիշ զաման խոյօրլար իտի։ Պիչարէնին կէօզլէրինտէ ատարը մէմունիյէթի կէօրմէսինէ, արթըդ նամուսըղըդտան դուրթուլմուշ իտի. նէ օլտուղունը ասլա քիմսէ պիլմէյէճէք իտի։ Ֆամիլեասը տիւչարը ար ու հիճապ օլմայաճադ իտի, պունտան մատէսինին քէնտինճէ նէ էհէմմիյէթի օլապիլիր իտի. մահքում օլաճաղընը բէք ալա պիլիյօր իտի. քէմալի սիւքիւթ իլէ ատապր ու թահամմիւլ իտէճէք իտի։

Մէր գօմիսէր պիր մընտար սիւքիւթ իթմիքտէն սօնրա, պէր վէճհը ալթի սէօյլէմէյէ տէվամ իթտի։

— Հէմ տէ պու Տանիէլ տը Մէրվ տէնիլէն ղաթի, զայէթ նամուսը վէ մէրհամէթլի պիր ատէմ իմիշ. օ ճիհէտ ահալիսինին հիսսին թէվէճճիւհինի դալմամըշ, պէօյլէ պիր ճինայէթի իրթիքապէտէ միւթէհիր տէյիլ իմիշ։ Օրալարտա էյի լաաթըրէլէր պըրագմըշ, խանէտանընըն նամուսը չիմսիյէ

տէյին հիչ պիր կէօնա լէքէլէնմէմիչ. պինաէն ալէյհ մահքեմէյի ալիյենիղտէ ըզհալը վիճուտ իտէն մուխթէհիմ, նամուսը տայիրէսինտէ եաչայըպտա մաղլուղէն վէֆաթ խիմիչ օլան օ Տանիէլ տը Սէրվ օլմայաճաղը թտպիյի տիր։

Տանիէլ, տէրտունէն ճէննապը Հադդա համա ու սէնա խթտիքտէն ասնրա, կիւյա էյի խիմիչ կիպի սէպաթընտան տօլայը քէնտի քէնտիսինի թէպրիք խիմտի։

Բօլիս սէր գօմիսէրինին իչպու պէյտանաթը հապըրտունտա պիր հէյէճան հասըլ իտէրէք, պիր գաթ տահա էնղարը տրդգաթը ճէլպ խիմտի. պիր գաչ տագըրդա գատար տէրին պիր սիւքիւթ հիւքմիֆերմա օլտու. չահիտ չաչղընն պիր հալտէ գալըպաղընը իրի էլլէրինտէ սիւրաթխա չէվիրիպ տուրտուօր իտի։

Րէյիս. – (Սէրթ պիր թաւը իլէ շահիտէ խնիթապէն.) Պիլտիյինիղ հէբսի պուռնտան իպարէթ մի։

— Էվէլէթ րէյիս էֆէնտի, հէբսի պուռնտան իպարէթ տիր. ինսան նէչէ տէֆա պիրիրիմ տէյու իտտաա իտէրտէ եանընըզը։

— Կիտին օթուրըն։

Շահիտ ալէլ ահճէլէ կէրի չէքիլտի, քէօյլիւնիւն պու իֆտատէսի Տանիէլի ճանլանտըրմըչ, պիւթիւն ճէսարէթինի իտտէ խիմիչ օլմաղըտա, քէնտտա աղաղ իտէրէք.

— Րէյիս էֆէնտի հաղրէթլէրի, լութֆէն արթըդ պէնի թաղէիդ վէ մուղթաբըդպ խիմմէքտէն վազ կէչինիչ, հիչ պիր շէյ անլայամայահագտընըղ, չիւնքի իտմիմի քէնտմ խիմմէք իչին մուհիմմ տէպէպլէր վար արը. եալընըղ շուննը տէյէպիլիրիմ քի, պէնտէնինչ նէ պիր նամուտսըղ տաէմիմ, նէտտ պիր էհլի չէրրիմ, մուհաքէմէնին ուղամտասը ըզթըրտապըմը գաթ պէ գաթ արթըրըյօր, արթըդ չէքտուկիմ մէչագգաթթար նէմիչիր, տէտի։

Պու տէօղլերի տէօյլեր իրէն պիչարե տաէմճըղազը տէհշէթլի պիր հէյէճան իսթիլա խիմտի. հէման գանաբէնին իտղերինէ չէօբէրէք հընչգըրտա հընչգըրտա ապլամայա պաշլատը։

Հաղըրուն սօն տէրէճէ ըզդաթա կէլմիշ իտի. գատընլար աղլամադտա, էրքէ.ըլէր կէօղլէրինի սիլմէ.քտէ իտիլէր. մահ.քէմէ սալօնը ղայէթ ֆաճիալը պիր տըրամըն սուղիչլի օլան պէչինճի բէրտէսինտէ, թէաթրօտա Հուսուլէ կէլէն Հալի քէսպ իթմիշ իտի. միւթթէհիմին լէյհինտէ կիւրիւլմիւլէր բէյտա օլմադտա վէ իատէյի սիւքիւն իչին բօլիսէր Հայրը ղահմէթ չէ.քմէ.քտէ իտիլէր. պու սըրատա ըէյիա միւթթէհիմէ խիթապէն.

— Բէ.ք ալա՛, մատէմ վի պիր չէյ սէօյլէմէ.ք խաթէմէյօրսունըզ, օ Հալտէ Հադդընըզտա եապանճը սրֆամը իլէ հիւքմ վէրիլէճէ.ք տիր. աճապա Ֆրանսը՞զ մըսընըզ, տէյինճէ, միւթթէհիմ այադա դալդարադ.

— Լվվէթ էֆէնտիմ, ճէտա պէ ճէտա Ֆրանսըզըմ, տէտի,

— Օթուրունըզ։

Տանիչլ թէ.քրար օթուրատա, խաթիճվապ խիթամ պուլմուշ իտի.

Պու էտնատէ տիկէր շահիտլէր խաթիմայէ պաշլանըլտը. պունլար օլատուդլարը կիսի՝ մահ.քէմէյէ ֆազլա մալիումաթ վէրէմէտիլէր. Մ՚իւտատյիի ումումինին թալէպնամէսի տախ ուղուն տէյիլ իտի. մուամիլէյհ՝ միւթթէհիմին մահ.քիմ օլմասընը թալէպ խոյօր, ֆադաթ էսպապը թախֆիֆկէյ դապուլինէ տէ մուխալիֆէթի կէօսթէրմէ յօր իտի.

Միւթթէհիմի միւտաֆաայէ մէմուր օլան ալօդաթլըն քէմալի չէվդ իլէ իթտիյի միւտաֆաա՝ պէյնէլ Հուղղար ադիմ պիր թէհսիւր Հասըլ իթտի, կէնճ ալօդաթ չու եօլտա միւտաֆաայէ պաշլատը.

«Լֆէնտիլէր.

«Պու ատէմ պիր ֆէլաքէթզէտե տիր, պիլա իթթիյար պիր ֆէյլի դաթլտե պուլունտուդ, պունտան տօլայը եապընըդ քէնտիսի ճեզայէ չարըըլմադ իտիէյօր, ֆաալիէտատընը տուչարը մէղլուբէթի օլմադտան վիդայէ իտիյօր. էսպապը ճինայէթի նադլ իտէմէզ, չինքի օ զէմանը քիմ օլտուդունը պիլը-

տիրմէ.ք լաղըմ կէլիր. էկէր պիլտիրէճէ.ք օլսա, հէյէթը ատուլ չիւպհէսիզ պէրայէթ գալարը իլէ ավահէթ իտէճէ.ք տիր. հայֆա քի միւվէ.քիլիմին էլինաէ իսպաթը միւտտաայէ քեաֆի պիր չէյ եօզ տըր. եալընըզ սէօզիւնէ իթիխար օլունամազ չիւնքի միւթթէհիմ տիր. ֆաղաթ պէն սէօզիւնտէն, սէսինտէն պի կիւնահ օլտուղունը անլայօրում. Հաքիմ էֆէնտիլէր, հուղուբունըզտա տուրան քիմսէ նամուսը պիր ատէմ տիր, քէնտինտէն գուվվէթլի պիր դաղայա օղրամըշ տըր, պու եօլտա գուրպան օլաճադ տըր. վիճանէն մուաղղաղ վէ մուղթարըզ տըր. նամուսը ուղրունա ֆէտայի նէֆս իսէյօր, չիւնքի իամինի լէ.քէտար իթիմէմէ.ք իչին հայաթընը թէհլիքէյէ իլդա իթիմէ.քտէ տիր. էկէր պէրայէթինէ հիւքմ վէրիլմիշ օլսա իսէ, քէնտիսինի թանըտըր իսէ, պու պապատէ ահտ վէ եէմին իթիմիշ տիր. իմտի մէմուլ իտէրիմ քի հէյէթը ատուլ միւվէ.քիլիմի պիկիւնահ կէօրէճէ.քլէր տիր. հայաթընը տիւչարը սաամէ իթիմէյէճէ.քլէր տիր.

Ս.վօզաթըն պու սէօզլէրի հաղըրսըն պէյնինտէ աղիմ պիր թէէսիր հասըլ իթտի. Թաբիֆի ղայրի գապիլ պիր հէյճանը ումումի արասընտա, հէյէթը ատուլ միւզաքէրէ օսաասընա չէ.փիլմի.

9

Հէյէթը ատուլ միւզաքէրէ իտէր իբէն Տանիէլի մահ.քէմէ սալօնընտան տըշարը չըգարմըշլար, վէ թախտա իլէ միւֆրիշ պիր արալըգա իսխասլ իթիմիշլէր իտի. Եանընտա ի.քի ժանտարմա պուլունուօր իտի. պու մահալտէն, տըշարըրտաքի խալդըն կիւրիւվվիւսի իշկիտիլիյօր իտի. պիշարէ ատէմ պօյնունը պիւ.քմիշ մահ.քէմէտէ կէչերտիյի սուղիշլի սաաթլարըն հէյէճանընտան զահմէթինտէն, թապ ու տէրմանը գալմամըշ իտի. կիւնէշ պաթմագ իւզրէ օլուպ, բէնչէ-

—Ինկեր սեղյէյճեք օլուրսանըզ, հադդընըզտա հէմանտէ թաթպիդը ճէզա օլունմայաճապընը դավիճն մէմուզ իտէրիմ, ասէմ։

— Տանիէլ. – թէպրիյէյի զիմմէթի իտէճէ՞քմէյիմ։

— Պու պապատէ դաթի պիր հիւքմ վէրէմէմ, ֆագաթի ճէզանըն էն իսաֆիֆինէ օղրայաճապընըզը թէէմին իտէպիլիրիմ։

— Պէնճէ էն իսաֆիթ ճէզա՝ էն ապըր տըր.

— Մ՚ուհաֆազայի սիւքութի խուսուսընտա իմանիլինիզ սէպաթ ու ինսան՝ հէրքէսին հիատէթինի մուճիպ օլույօր, հէրքէսի էօֆքէլէնտիրիյօր. ահվալը մադիյէնիզի պիլախիրմէք իսթէմէյիշինիզի, պիր թադըմ էսուրը մէզմում իլէ մուհամմէթ օլտուղունուզա համի իտէյօրլար. էկեր հադըդաթը հալի պէյան իտէճէք օլուրսանըզ, մաահէմ քի պանա տէմանիլինիզ կիպի նամուսը պիր ասէմին իսմինի թաչըյօրսունըզ, օ հալաէ սէօվիւնիւզէ իմիմատ իտէրսէր. իմտի տահա վադըթ կէչմէմիշ իքէն տիւչինիւնիւզ։

— Պէն հէյսինի տիւչինմիւչիմ։

— Ա.դըպէթի սէօյլէմէք իսթէմէյօ՞րսունուզընըզ։

— Սէօյլէմէյէճէյիմ։

Կէնճ տավա վէքիլի պիր հարաքէթը միննիթէիլանէ ըզհար իյլէտի. մինվէքքիլինէ օլան հիւնի իմիմատը զայդ օլմուշ, օ տա սայըրլարը կիպի պիր թադըմ շիւպհէյէրէ տիւշմիւշ իտի. մուսաիլէյհ մաշմուսանէ.

— Նատըր իսթէրսէնիզ էօյլէ հաբընըզ, պիպի դուրթալմադ իչին պէնճէ միւմքին օլանը ատրի իմտիսիստէն տօյայը, հիչ օլմազտա միւթէհէմիլի օլաճապըմ, ասէմ։

— Պունտան տօյայը պիպէ նիհայէթի տէրէճէյտէ միւթէշէքքիրիմ. իհթիմալ քի մուտիսիսլէն պիպէ, ֆագաթի հաբընըզ պիպէ հէր շէյի սէօյլէրիմ, օ պէտան իչի անլարսընըզ։

Սվօդաթի պու քէլիմաթը իսալիտանէտէն միւթէհէսսիր օլարագ վէ էլինի Տանիէլէ ուղատարագ.

— Էօյլէ իսէ ատիյօ, ճէննաթը Սվլահ սապր ու իմհամ-

բելելտեն կաղաարըն սարըմթըրադ ղիյասը կէօրիւնմէյէ պաշ-
լամըշ իսի . Տանիէլ կէօղէրինի՝ պադըշը օլան էլլերինէ տիք-
միշ իսի , կէօղէրինտէն տէօքիւլէն եաշ տամղալարը , էլլէ-
րինտէքի հիճապ ու ար ընչանէլէրինի եըդամադտա իսի ։

Պիչարէ Տանիէլին ամէնչէլը իչինտէ դալմըշ օլան պէյ-
նինտէն պինէլէրճէ էֆքեարը միւէլլէմէ կէչէյօր իսի . ադըլ՝
պուրունտուղու սալօնտան ֆամիլեասընա գատար կիտէյօր
իսի . քէնտիսի պուրատա հայի նէս իշթիմալ իչինտէ դալմըշ
իրէն , անլէր օրատա նէ՞ եարայօրլար իսի . անը տիւշիւնիւ-
յօրլա՞ մը իսի , անը էօլմիւշ զանն իմտիքլէրինի սէրդօմի-
սէր սէօյլէմիշ իսի . անա ածը յօրլար իսի . նամը՝ անլէրին ին-
սինտէ միւհթէրէմ վէ մուաղղէղ իսի . ղէվճէսինին վէ էվ-
լատլարընըն մէտարը իֆթիխարը օլաճադ իսի ։

Նիհայէթ , իսթիյարը սիւքիւթ իմտիյինէ էյի իթմիշ ի-
սի . պուռնտան սօնրա իսխխիղ պիր վիճուտընն տիւշար օլա-
ճադը միհնէթի ու մէշադդաթընն , օնճա նէ՞ էհէմմիյէթի վար
իսի , մահզա ատա սըրա խաթըրընա պաշդա ֆիքիրլէր տէ
կէլիյօր իսի . էհէր հէբսինի իյթիխադի իթմիշ , ատաճունըն իթ-
տիյի ալշադըղը սէրսէմճէ հէքեայէ իյլէմիշ օլտա իսի ,
իմէպրիյէյի պիմմիթի խատճէք , պինտէն ալէյհ ֆամիլեասը
նէղտինէ ավտէթի խաէպիլէճէք իսի . ֆադամի սէօղիւնէ ի-
նանտաճադլա՞ մը իսի , սէօյլէտիյինի նա՞սը խսադամի իթմէլի ,
պու բաթայը էմնէթի իմտիյինի քիմէ՝ հաթտա զէվճէսի
պիլէ պիլմէյօր իսի . մադամուղ սէնէտինի պուլտաիլէճէքինի
տալա մէմնուղ իմտիէյօր իսի . քէնտիսի իչին միւճադտաթըն
էն խաֆիֆի տախի էն չիտտէթլիսի իլէ միւտաֆի իսի , զիյա
հէր իրի հալտէտէ նամուտունա խտէլ կէլճէք ֆամիլեասը
պիր ճանիյէ մինտուղ պուլունտաճադ իսի . պու հալտէ պէհէ-
մէհալ սիւքիւթ իմմէք միւրաճճահ իսի ։

Ասլըզատէ Տանիէլ , քէնտի քէնտինէ պու միւճատէլէյի
ֆիքրիյէտէ պուլունմադտա իրէն , ատալըղըն գարուսը աչը-
լատադ ավօդամը կէօրիւնտիւ . կէնճ տատա վէ քիվի միւվէք-
քիվինէ ։

միւլ իհսան պուլուբսուն , տէյէրէ.ք չըդըպ կլիմի ։

Տանիէլ պիր դաչ տադըդա դատար տահա եալընըդ դալարդ տան սօնրա դաբու թէ.ըլար աչըլարադ , իտիլէն իշարէթի իւղերինէ ժանտարմալար այադա դալդըպ Տանիէլին ումուդսունա տօգանարադ , «Հայտէ» տէտիլէր . վադթ կէլմիշ իտի . ւնահ.քեմէ տալօնընա կէլէճէ.ք , խալդը կէօրէճէ.ք ։ հադդընտա վէրիլէճէ.ք դարարը իշիտէճէ.ք իտի ։

Տանիէլ, րուլատէ եւուրիւլօր կիպի այադլարը հէվատէ կիտիլօր , քէնահինի պիլմէ.լօր իտի . տար վէ դարանըլդ պիր տիվանխանէտէն կէչիլիլիլօր իտի . իլերլէտիքճէ էհալինին կիւրիւմթիւսի տէնիզ քէնարընտադի չադըլ թաշլարընա չարբան տալկալարըն ինիլմիսի կիպի իշիտիլմէ.քտէ , վէ եադլաշարդճա պիյատէլէչմէ.քտէ իտի . ժանտարմալարտան պիրիսի քիւչիւ.ք պիր դաբուլը աչմասը իլէ , տարը րէնկտէ պէօյիւ.ք պիր պիյա լէվհասը կէօրիւնտի , տալօն թէնվիր իտիլմիշ իտի . դալապալըդ օ տէրէճէ չօդ իտի .րի այարընըդ իշինտէ ինսան պաշլարը դալարրըմ թաշլարընա պէնդէյօր իտի . գաբու տաչըլըը իքէն հասըլ օլան կիւրիւմթիւ իւղերինէ, պու պաշլարըն հէրսի պիրտէն միւմթէհիմէ տօդրու տէօնմիւշ իտի ։

Տանիէլ պայկըն պիր հալտէ պաչընը կէօյսիւնէ տայատը , հէյէթը տատուլ տահա մէդամընա կէլմէմիշ իտի . Տանիէլ խայալաթի կէօրմէ.յէ պաշլատը . տիվարլէրտէ.քի լամպալարտան չըգան դըրմըդը ալէվլէրի , ճանլը դան լէ.քէլէրի դաննն իտիյօր իտի. սէրի պիր նադար իլէ էլլէրինէ, էլպիսէսինէ պագտը , կիւյա .րի միւսիւ Րուսթանըն դանընըն թէ.ըլար ղուհուրինտէն դօրդուլյօր իտի . պիր տադըդա գատար միւտհիշ պիր լմադըմ խայալաթի իշինտէ դալարդտան սօնրա , մահ.քեմէ չավուշընըն՝ րէ.յիսին եադըլհանէսի իւղերինէ վուրարադ , «Լ.ֆէնահիլէր , մու.հաքեմէ պաշլայօր» տէ.յու պադըրմատը իւղերինէ հէր .քէս այադա դալդատը ։

Շապդալար չըդալադ չէհրէլէր ճիտահիյէթի .քէսդ լիմտի , պիղդաթի հաբիմէր պիրէ միւթէսիր կէօրիւնիւյօր էտի . դըրմըդը լիսադէրի , կադլարըն դիյատը իլէ միւտհիշ տուրէթտէ

բարեպաշտաց ազան դանա պէնղէյօր իսի. հաքիմներին արգասընաան սիյահ ըչնաէկօթլար կիյինմիշ օլան հէյէթը աատւլ իչերի կիրտի. մուքեաէմէ խիթամ ալուլտու. Մամաֆիհ ևինէ ըչյիս պէր մուճիպը մուհամմատ «Սուսընըղ էֆէնտիլէր» տէյու պապըրտը. պաաէհու ըչյիսը մահքեմէ՝ հէյէթը աատւլ ըչյիսինէ իշարէթ խաերէք, մուտմախէյհ այաղա դալդը.

Սաբահնան պիր սուքիւնէթը թամամէ հիւքմիէլմա իսի. էլէքթրիք ճէրիհանը կէչմիշ կիսի հերքէս թիթրէտի, հերքէսին նաղարը Տանիէլէ ալթի օլունտու. Տանիէլին պաշը ալէտտէվամ կէօյսիւնէ տայալը տուրմադտա վէ հանագլարընտան թանէ թանէ կէօղ հաշլարը հուվարլանմադտա իսի. Հէյէթը աատւլ ըչյիսի՝ մուհամմատ օլան թապիրաթը սէօյլէտիքտէն սոնրա, հէյէթէ խիթապէն.

— Ինչ'նատիլէր, միհթէհիմ միճրի՞մ մի տիր, տէտիյինի Տանիյէլ իչիտինճէ, պաշտան այագա գատար թիթրէտի. Բէյիսին սուալինէ հէյէթ թարաֆընտան.

— Նվէ՛թ, իթթիֆադը այա իլէ, ճէվապը սատըր օլտու. ֆադաթ հէյէթը աատւլ, միճրիմիյէթտէ էսպապը թախֆիֆէ օլտուղունը դապտւլ խուսուսընտա միհթէֆիղը ալէյհ իսի.

Բէյիսի մահքեմէ ճէղա դանուննամէսինի աչարադ վէ պիր դաչ պէնտինի սիւրաթլա օդուդարադ թամամիդը ճէղա իլէտի քի, հիրմի սէնէ խըտմաթը միւչկիւլէյէ մահքիմիյէթ իսի.

Խալգ արասընտա չիատէթլի պիր ֆըսըլթը հասըլ օլտու. կիւրիւլթիւ օ աէրէճէտէ չօղալտը քի, ըչյիս, քէնտիսինի մուհաֆազա իթտիմէյէ, խալգը մահքեմէսէն սըչարը չըդարթմադա մէճպուր օլտու. մահքիմը՝ ալէլ ացելէ տըշարը չըդարտըլսըն. Տանիել թէսկինի ըզտըրտաղ իթմիշ կիսի կէօրիւնիւյօր ադը պաշընտա կէլիյօր իսի. արթըդ իշտացտան դուրթուլմուշ քէմալի սիւքիւն իչինտէ միւճադաթընը չէքմէյէ պըրագըլմըշ իսի.

Տանիէլ, արթըդ ալէմէ մէճհուլ ունուտուլմուշ իսի. քիւրէքտէ իսմի իլէ եատ իսիւմէյճէք իսի. հադըդի Տանիէլ տը Սէրվ, կէրէք ֆամիլեասը վէ կէրէք ասյըրլարը ապասընատա մաղրուդէն վէֆաթ իթմիշ իսի. թէալիւդաթը քէնտիսի իչին ազլամադատա, ածըմադատա վէ խաթըրէյի լաթիֆէսի իլէ էվդաթկիւղալ օլմադատա իսի. ասմէք քի Տանիէլ զալէպէ իթմիշ իսի. քէնտի քէնտինտէն մաղրուր իսի.

10

Տանիէլ տը Սէրվին ֆրանսայա ավռէթի թարիխինէ կէլինճէյէ գատար զէվճէսի Անն տը Սէրվ, ասլա զէվճինտէն այրըլմամըշ իսի. մէզկուրէ Տանիէլին պու սէյահաթընա մուտանատաթ իսէճէք նէքատ, պիլտիքիս թէշվիղ վէ թէրղիպ իյլէմիշ իսի, չունքի զէվճինին ախչասը ըղթըրատ օլտուղունը հըսս իսէյօր, հալէրինին կիւնտէն կիւնէ քէսդը վէխամէթ իթտիյինի կէօրույօր իսի. էկէր սէրվէթէրվի ախչասը թէհվիքէ եախսա մահվ օլաճադ օլուրսա, էվլատլարընըն հալի նէ՞ օլաճադ իսի.

Մուտմաինէյհա, զէվճինին ըղթըրապաթընը ալթըտմադ դօրդուսը իլէ սէչ եիւղ պին ֆրանգը նէ՞րէյէ դօյատուղունը, նէտէ՞ն ատյայը ախչասը խէվֆ ու էնտիշէ օլտուղունը սօրմադա ճէսատէվ իտէմէյօր իսի. հիչ պիր չէյտէն չիքայէթ իթմէյէրէք զէվճինէ պիր իթիմատ վէ սատադաթ իսրաղ իթմիշ իսի. եալընըղ դօճասը մուսիւ տը Սէրվ թէպահատ իսինճէ, օ զէման ֆէտագեասյըղընըն տէրէճէսինի անլամայա վէ թադիր իթմէյէ պաշլատը, զիրա քէնտինի եալընըղ վէ սահէթա վասէթայի մայիշէթտէն մահրում կէօրտիւ.

Պէտպահտ դատընճըղազ, էթրաֆընտա ամէլէտէն վէ խըտմէթքեարլարտան պաշգա քիմսէ պուլունմայօր, պուռնա-

բա խաե քեֆ օ գատար էմնկյեվի խաեմեյօր խոլ. չայետ գօճասը բարասըղ վե մեյուս օլարագ ալտեվի խոեր խաե, հալլեվնին նե օլաճադրնը տուչինախուքճե տուչալը խեվվի ու էնոիշե օլուլյօր խոլ. չինրլի օ ղեման արվըղ ֆրանսայա ալտեվի խիմեկլերի մումքունախոլ օլաճագ խոլ. ալտեվի խիսեկլեր պիկե ֆրանսասա զալուրեվի ու սեֆալեվոտեն պաչգա պիր չեյ պուլամայաճագլար խոլ. պիչարե գատընըն պու վեխիմ տուչինճեկլերոտեն նե գատար մուաղղեպ, նե սերբեճե մուղիմարըպ օլտուղու անլաչըլըր։

Ա՛ամաֆինհ մեղպուրե քենոնինի զապի ու խասրե խիմեյե գարար վերոտ. քեմալի սեպակ ու մեվամանեվ իլե ամեյիյակընն խասրեսինի եկե ալարագ, Տանիել օրասա խիշ կիպի իշնն արգասընը պըրադմասը. օղլս՝ սեբսլերոտեն վագըվ պուլատուճա էլինտեն կեկոյի մեղիմեպե վալոտեխինեհ մուավենեվ խոլյօր խոլ. քերիմեսի Ա.լիս խե՝ պիկ խասսա էլինն իշլերի իլե իշիիշալ խոլյօր խոլ։

Իքի իւչ կիւնահե պիր Տանիելտեն մեքիմուպ ալմագասա խոլերը. կելեն մեքիմուպլար կիւղել վասլերի հավի օլուպ, մուավաֆագըյեվ վե սիւրասիը ալտեվի իլե իւմիւտալախշ օլմագասա խոլ. էն սօն ալտըգլարը պիր մեքիմուպսա, Տանիել, ֆրանսայա միւմեվլեճճիւհեն հալսաքեվի խաեճեք օլան իսլեբոնս նամընատաքի վարօրա յապիպ օլաճաղընը պիլոխիյօր խոլ. Տանիել, հեվանըն լեմաֆեվլինտեն, իգալինն միւսախոլինտեն պահա խոխյօր խոլ. օ հալահ գալպեկոե իւմիւտա կիրոտ. նիհայեվի իքի այ պեքլենիլեճեք խոլ. Մեքիմուպը մեղքիւրլն վիրուտինին երվեհոկ կիւնի պիր գաֆ տահա իշլերե կերմիյեվի վերիլոտ. համիյեվլի գատընճընղագ՝ ղեվճի Տանիել կելինճեյե գատար շու մատենլերի մեյտանա չընգարմագ արղուսը իլե սուղան օլայօր խոլ. . . .

Պիր հաֆվա գատար Տանիելտեն խապեր ալընամատը. սու կիւներ զայեվի ուզուն վե գասավեվլի կեօրիւնախու. վահեզա իլք պահար մեմիեքեվեհ թեերավեվի վե լեմաֆեվի վերմեքտե, դընըլարը չիմենղար վե չիշեքներ իլե թեղևին իմմեք-

Մարիյա գըպ գըրմըզը քեսիլտի վէ հէման հանըմընըն այադլալըընա գաբանարագ .

— Ա՛հ , մատա՛մ, մատա՛մ, սիզէ սէօյլէմէյէ պէնի մէճպուր իթմէյին , տէյուպ հընդրարագ աղլամայա պաշլատը . մատամ տը Սէրվ իսէ , քեմալի իսէվճ իլէ եաթաղընտան ճըրլայարագ .

— Նէ՞ օլտու Մարիյա , սէօյլէյինիզ , միսիս տը Սէրվին պաշընա պիր ճելաքէ՞թ մի կէլմիշ , տէյու հայդըրտը . Մարիյա կէօզլէրինտէն եաշլար տէօքերէք վէ բէբէլէյէրէք .

— Յօճամ, սէօյլէմէ տէյու թէնպիհ իթտի , տէտի .

— (Խըտմէթքեարըն գօլունտան չէքէրէք .) Սէօյլէյինիզ ա՛ ճանըմ ,

— Լսբէրանս վաբօրը պաթմըշ ,

Մատամ տը Սէրվ թա ճիյէրկեահընտան վուրուլմուշ իսի , մումսիկլէյհա իլի եանընա սալլանարագ .

— Պէտպահտ , պէնտէն պուն՞ մը սագլամագ իսթէյօր իտին , տէյու պաղըրտը .

Խըտմէթճի գատըն չաշգընըզընտան ադըննը պաշընա թօբլայաճագ ղէման պուլմագաբղըն , մատամ տը Սէրվ մէրտիվէնլէրտէն տէօլտուէլ պատամագ աթլայարագ գասըրկա կիպլի գաբուճընըն օտասընա կիրտի . մատանըն իւղէրինտէ տուրան կաղէթալարը գաւրայարագ , կէօզլէրինտէ պայկընըզդ վէ գուլագլարընտա տէհշէթամիլ ինիլթիլէր օլտուղու հալտէ , միսոհիշ ղարդըն պիւթիւն թաճիսիլաթընը օգուտու .

Լսբէրանս ախկեր պիր վաբօր իլէ միսաատէմէ իտէրէք էնկին տէնիզտէ պաթմըշ , պիր անտէ նապէտիտա օլմուշ , հիչ պիր շէյ գուրթարըլամամըշ իտի . եօլճուլարըն էքսէրիսի գամալալարընտա ույգուտա օլտուգլարընտան , տէնիզին տիպինտէ ույանմըշլար , նէյէ օղրատըգլարընը անլայամամըշլար իտի , նէ՞ տէհշէթամիզ էօյլէմ . . .

Օ անտէ էվին իչինտէ զայէթ ճանխըրտաչ պիր վավէյլա գօբարագ , էվ , պիր մանթէվիանէ հալինի ալտը . մատամ տը Սէրվ չաշգընն , սաչլարը քերիչան պիր հալտէ , տէլի կիպի օտա-

տէ իտի . պէրլատ պիր հէվատա թուլու իտէն մահիլմասը ալէմմասպ , կիճէլէրի սահրալարը նուր տէրեասընա պէնզէ-տիյօր իտի . չու լաֆիֆ մէվսիմտէ Տանիէլ խաթըրլարընա կէլէրէք « Ա՛հ , պուրատա օլսա , եանըմըզտա պուլունսա իտի» տէյօրլալը իտի ։

Պիր հաֆթա տահա կէչտի , եինէ պիր խապէր եօգ , օ զէման մատամ տը Սէրվինն գալպինէ մէրտգ կիրմէյէ պաշ-լատը . Բաուլ իլէ Ալիս , վալիտէլէրինի մաղմուտ վէ միւքէտ-տէր կէօրտիւքճէ. կիճէլէրի օյնամաղա ճէսապէթի խտիմէյէրէք եանընտան այրըլմազ օլտուլար . սապահ օլուր օլմազ պիչալէ գատընճըզազ թիթրէք էլլէր իլէ կապէթալարը սալպ սիւ-րաթլէ կէօզ կէզտիրիր իտի . արթըդ հէր տիւրլիւ մուխաբա-բաթէ իհթիմամ վէրիյօր իտի . մէզպուրէնին գալպի փիքրի պիր ֆէլաքէթի հըսսիյաթը իլէ տօլմուշ իտի ։

Պիր սապահ միւթատա օլան վադըթատա կապէթալարը կէ-թիրմէտիլէր , մատամ տը Սէրվ չընկըրտազը չալմասը իլէ պահ-ճէպանընն գալըսը կէլտի , մէզպուրէնին կէօզլէրի դըղարմըշ իտի . մատամ տը Սէրվ .

— Կապէթալար կէլմէմի՞ մի , տէյու սիւալ իթտիյինտէ , խըտմէթճի դատըն տօնուդ պիր թտվը իլէ .

— Խայր մատամ՛, կէլմէյէճէքլէր , տէյու ճէվապ վէր-տի ։

— Նի՞չին եա՛ ։

— Պիլէմէմ, զէվճիմ էօյլէ սէօյլէտի ։

— Մէքթուպ տա՞ մը եօգ ։

— Խա՛յր մատամ, մէքթուպտա եօգ ։

Խըտմէթճի դատըն պունը տէյինպ սիւրաթլա գաչմայա պաշլատը . մատամ տը Սէրվ մէզպուրէյի .

— Մարիյա՛, տէյուպ չըղըրտըդտան սօնրա .

— Ծագաթի պէն գարտնըն չալընտըզընը իչիմտէյիմ կի-պի , բօպթա միւվէզզիհինին կէլտիյինիտէ կէօրտիւմ, տէտի ։

— Պիզիմ իչին մէքթուպ կէթիրմիշ իտի ։

— Զէվճինիզէ իլի կապէթա վէրտիյինի տէ կէօրտիւմ։

լարը տօլաչը.յօլ իտի. Մարիյա իլէ դօճասը ապլայըպ սըղլա-
յարադ արդասը սըրա դօշայօրլար իտի. Հէնուշ Եամադտան
դալդմամըշ օլան Բաուլ իլէ Ալիս բամըրտըան ույանարադ
ալէլ աճէլէ դալդըպ վալիտէլէրինին դուճաղընա ամըրտը-
լար. Մէզլուրէ Թաւրիզը նադապիլ պիր մաշմումիյէթլէ էվ-
լատլարընը դուճադլայարադ կէօշ Եաշլարը իլէ չէհրէլէրինի
սէթը իյլէյօր իտի. պիչարէ չօճուդլար նէ օլտուղունը պիլ-
մէ.քսիզին, միւճէրրէտ վալիտէլէրինի աղլար կէօրտիւ.քլէրին-
տէն աղլայօրլար իտի. ղէվալլը դատընճըղաշ պաշդա պիր
սէօշ սէօյլէմէյէ միւդիէտիր օլամադըզընը, սէլ կիպի կէօշ
Եաշը տէօքէրէ.ք միւթթասըլ «Չօճուդլարըմ, պիչարէ չօ-
ճուդլարըմ» այմէ.քտէ իտի. էլ.քէ.ք էվլատը Բաուլ իսէ ճան-
խըրաշանէ պիր թաւր իլէ.

— Պադաթի վալիտէճիլիմ, նէ՞ օլաչօրտուղ, նէ՞ վար, պի-
ղէտէ սէօյլէ, տէմէսի իւղէրինէ, մատամ տը Սէրիլ հէօնկիւր
հէօնկիւր աղլամաչընա տէվամ իտէրէ.ք.

— Պաղասըղ դալտընըղ, չօճուդլարըմ, տէտի,

Չօճուդլարըն իրիսի տէ տիկիրըրաշ ֆէրեաուլէր իլէ ալ-
լայըպ սըղլանմադտա վէ «Բէտէրիմիլ էօլմիւշ էօքսիւզ դալ-
տըդ» այմէ.քտէ իտիլէր. պիչարէ վալիտէ իսէ ճիյէրլէր բար-
չալայաճադ սուրէթտէ.

— Էվվէթ, պիր գաղտյա օղրայտրադ, միւտհիշ պիր
սուրէթտէ էօլմիւշ, տէտի,

Մատամ տը Սէրիլ, կաղէթատա օդուտուղու վադտայի
միւէլլէմէյի քէօրէ քէսիք քէլիմէլէր իլէ սուղիշլի պիր սու-
րէթտէ հէ.քնայէ իտի. չօճուդլար տիւչարը խէվֆ ու տէհ-
չէթ օլարադ սէս չըդարմայօրլար իտի. պունըն իմքեանը վա՞ր
մը իտի. պիր դաչ հաֆթա էվվէլ սէվկիլի բէտէրլէրի օ-
րատա եանլարընատա պէրապէր կիւլիւպ օյնայօր իտի. չիմոի
իսէ տալկալարըն ալթընտաքի հալի խէյալլէրինատէն կէչէ յօր
իտի. մահթէմխանէյէ տէօնմիւշ օլան էվին տէյուննատէ ար-
թըդ պիր սիւքիւթը հիւնէնկիւ հիւքմֆէրմա իտի, բէտէր-
լէրինին օղրամըշ օլտուղու ըղխըրապատէն պօղուլույօրլար ի-

տի . անըն պարը կիրանը զահմեմի , պիչարէլէլին իւզերինէ չէօքէյօր իտի ։

Ինն տը Սէրվ պիր դօլմուդ սանտալեասը իւզերինէ չէօքիւ վէրմիչ օլտուղու հալտե , հիչ հալտաքեմի իմմէյօր , հիչ պիր սէօզ սէօյլէմէյօր իտի . էֆքեարը իչինտէ ղայդ օլմուչ կիմմիչ իտի . կէչմիչ կիւնլէրին սաատեմը հալինի տէրխալմըը իտէյօր իտի . չիմտի իսկ էյտամը ֆէլաքեթտե պիր ֆուրմունատան եվվել Ալըղլան գարա պուլութլար կիպի պիչարե դաարընըն ուֆուդը իմթիդալի իւզերինէ թօքլանըյօր իտի . Նա՞սըլ կէչինէճեք , չօճուդլարը իլէ պէրապեր նէ՞ օլաճագ իտի , սէվկիլի ղէվճինի պիր տահա կէօրմէք նասիպ օլմայաճա՞գ մը իտի . իչիմէ մումանիլէյհանըն պէյնինի իմթիա վէ բէրիչան իյէյէն էֆքեարը մուղիմէ պունտան իպաբեմ իտի ։

Մուաղղեզ վէ միհթէրեմ ղէվճինին էչքեարը վեճհիյեսինի տէրիսաթըը իթմէյէ չապալայօր , անլէրին տէ տահա չիմտիտէն վարթայի նիսհանէ օղրատըդլարընը անլայընճա տիւչարը տէհչէթ օլուչօր իտի . պու սէվկիլի թասվիրին , ուղուն միւտահէթ գուլլանըլմըչ պիր միտաէտա կիսի քէնարլարը վէ դապարթմասը սիլինմիչ իտի . օ կիւն մահղունանէ պիր չաչդընըդ իլէ կէչտի , Ռեմէք եէմէք չիմսէնին խաթըրընա կէլմէտի , թասամ սահաթլարը իչթիհա կէլմեքսիզին կէչտի . Տալընըդ աղչամ օլունճա պիչարե վալիտէնին խաթրընա , չօճուդլարա պիրեր լարչա չէյ եէտիրմէք լազըմ իտիյինի սիւչիւնտիւ ։

Իչթէսի կիւն տաին պաչդա խապէրլէր ալընտը իսկ տե , պունլար տա Տանիէլ տը Սէրվին վէֆաթընը թաստիգ վէ իէյհիտ իմմէքտէն պաչդա պիր չէյ Տապամատը . իքի իչ կէմիճիտէն մատե Տօճուլարտան քիմսէ աղատէյի ճան իտէմէմիչ իտի . Տօճուլարընը իսխրէրի իլան իտիրմիչ իտի . պունլարընը իչինտե Տանիէլին իտամի տախիլ տէյիլ իտի իսկ տե , օն օն իքի դաատար իսխրէրի մալիւմ օլմայան Տօճու պուլունտուղու տախի ըրվայեթի օլունտուչօր իտի ։

Ֆիլ հադըդա պու արապալարտա պուլունանլար նուվել-Դալէաօնևայա կէօնաէրիլմէ.ք իւղրէ վաբօրա պինտիրիլէճճէ.ք օլան քիւրէ.ք մահ.բիւմլէրի իտի. պու ալայ կէօրիւնտիւլի ղէման լիմանտա պիր թադըր էրպապը մէլադ վէ իշտիղ կիւճտիղ հալդ պիրիքմիշ իտի. մահ.բիւմլէր արապալարտան էնտիրիլտի, Պու պէապահալար թադրիպէն գըլդ գատար իտիլէր. պունլարըն սաչ վէ սադալլարը թըրայը, պաշլըընտա պիրէր թադևէ, արգալարընտա պիր սիյադտա օլմադ իւղրէ քիւլ ըէնկինտէ պիրէր գըտա չաքէթ պուլունույօր իտի. կարտիևանլար եիւքսէ.ք սէտա իլէ պաղըրատադ վէ մահ.բիւմլէրի իթուպ գադարադ չաբըճադ սըրա իլէ տիղտիլէր. Էլլէրինտէ պիրէր քեադրտա պուլունտուղու հալտէ մահ.բիւմլէրի չաղըրը յօրլար իտի. էն նիհայէթինտէ.քինէ նէօվպէթ կէլտիյի ղէման կարտիյանըն «Եասպանճը» տէ.յի չաղըրուպ տա «մէվճուտ» տէ.յու ճէվապ վէրէրէ.ք պիր տտէմին իլէրիյէ տօղրու կէլմէսի իւ ղէրինէ, խալդ արասընտա տպիմ պիր մէրադ հասըլ օլտու.

Պու ճէվապը վէրէն տտէմին մուհաբէմէսի տիլլէրէ տասիթան օլմուշ վէ խաթըրլատտա գալմըշ օլտուղընտան, հէրքէսին նադարը տրգդաթը անտէն Եանա թէվֆճճուհ իթտի. Պու պէտապահտրն՝ քիմ օլտուղունը պիլտիրմէմէ.ք իչին կէօսթէրտիյի սէպաթ, վէ էանայի մուհաբէմէտե ըզհար իյլէտիյի մէթանէթ տէրխաթըը իտիլտի. Եւապանճը նամինը ալան պու տտէմ, սայըը մահ.բիւմլէր կիպի կիյտիրիլմիշ վէ այնի սուրբէթտե սաչը սադալը թըրաշ իտիլմիշ իտի իսե տե, տիկէրլէրի միսիլու նադար ու էթվալընտա վահչէթ վէ տէհչէթ կէօրինմէ.յիպ, պիլտրիս ատալը ըզթըրապ նիւմայան օլմադտա վէ հաթտա պադէնտե կէօղլէրի նաշալմադտա իտի.

Ֆէնտինէ վէրիլէն թալիմաթ վէ մէզունիյէթէ թէվֆիղէն արդատաշլարը կիպի կէղինմէ.քտե, ֆադաթ հէտէֆ օլտուղու նադարը տրգդաթտան ֆէնա հալտե սըրգըլարդը կէօրիւմէ.քտե իտի. մահ.բիւմլէրին էթրաֆընըտա վըզլայան սինէքլէր կիպի թօբլանըշ օլան պու էրպապը իզաճըն, մէրադ-

Ինչը պիղիմ ասըղատէ Սուլինեալը (Տանիէլ) պու էսա-մէսի նամալիւմ եօլճուլարըն արասընատա օլմամըշ օլսա իտի, պէհէմէհալ մէքթուպ եազմասը, պիր հէվատիս վէրմէսի լյ-ճապ իտէր իտի. հալ պու քի քէնտիսինտէն լսապէր ալընա-մայաճադ իտի. պունըն սէպէպլի իտէ դարիյնի քիրամէ մա-լիւմ տիր։ Մատամ սը Սէրվ ղէվճէնի, Բաուլ իլէ Պլիս տա-խի բէտէրլէրինի վէֆաթ իթմիշ ղանն իտէրէք, տահա չօդ ղէման, իհթիմալ քի իլէլ էպէտ ազլայաճադլար իտի։

11

Մարսիվհատտա վագը Մէն-ժան գալասընըն սատթը սա-պահըն ալաֆրանկա տէօրտիւնի չալար իքէն, հէնտէյին քէօքրիւսի էնտիրիլմիշ իւղէրինտէն պէշ ատէտ ալտտա կէ-չէյօր իտի. պու արտպալար, Հարբսիսանէյէրի մսխստւս էթ-րաֆը տէմիր գաֆէս իլէ մէսթուր վէ տէհշէթամիզ արա-պալարտան իտի. մէղքիւր ալտպալար գալանըն քէմէրի ալ-թընտան չըգարագ քէօքրիւտէն ահէսթէ հիւրիւյիշ իլէ կէչ-տիքտէն սօնրա, սօլա տէօնէրէք սիւրաթլա լիմանա տօղրու իլէրլէտիլէր։

Արապալարըն սաղընտա սօլընտա լուչ օն պաչը թագըմը ժանտարմա եիւրիւմէքտէ, դըլըճ շագըրթըլարը գուլագլարը տօլտուրմագտա իտի. պու հիւզնէնկիզ ալայ չէհրէ կիրտիյի ղէման մահալլեէրտէքի խալգ հէնուղ ույդուտան ույանըշյօր իտի. քէնչէրեէր աճէլէ իլէ աչըլըպ էտնէյէրէք պիր թա-գըմ պաչլար չըգայօր իտի. էրպապը մէյտագ արապալար կէչլինճէյե տէյին սօգալա պագմագտա, վէ քէնչէրեէրի դաբար իքէն Հանը պաչընտաքի գօմշուսընտա, Հագարաթ, մէր-համէթ վէ նէվիմա պիր խէվֆ ու տէհշէթ իլէ գարըշըգ օ-լան չու «Ռիւրէք մահքիւմէրի» քէլիմէսինի սէօյլէմէքտէ ի-տիլէր։

լէրի, լիմանը վէ պիր օլմանա միւշապիհ օլան կէմի տիրէք-լէրի կիմսիքճէ քիւչիւլէրէք ղայպ օլույօր իսի։ Ծագալի հայֆա քի պիչարէ մահքիմիյէր պու մէնզարէյի լաֆիֆէնին թէմաշասընաան մահրում իսիլէր. պունլար աստէթա հայվանաթը վահշիյէ կիպի տէմիր բարմաղըդըդը գաֆէլէրէ գաբաասըլըշ օլտուդլարընաան, կէմինին իչ եիւղիւնտէն պաշգա պիր եէր կէօրէմէյօրլար իսի։

Տանիէլ եալընըզճա պիր քիւչէյէ չէքիլմիշ քիմսէ իլէ գօնուշմայօր իսի, արդատաշլարը իսէ անընն գլսսէսինէ վադըֆ օլտուդլարընաան, հապդընտա իկիթիլտամ վէ նէվիմա պիր խաֆըլըշլընասըդտա պուլունուրլար իսի։ Տանիէլ անլէրտէն տէյիլ իսի. արդատաշլարը մուամալէյինն չէկիլէսինի, թավըրընը վէ սուբէթը թէքէլլիւմինի կէօրսի։քճէ, քէնտիլէրինէ ֆայըգ պիր մախլուգ կիսի անտէն թէպահուտ իմմէքտէ վէ ատէթա գօդմադտա խսիլէր. Տանիէլ իսէ անլէրնին պու հալինտէն քէք վէյատէ մէմնուն իսի. չիւնքի եալընըզ գալմադ վէ տայիմա քէնտի էֆքեարը իլէ մէշղուլ օլմագ իսթէյօր իսի։

Սէյահաթ կիւնլէրի պիլա արըղա եէքտիկէրինի թէագըպ իմտի, մահքիմիյէր Մանկալարա այրըլմըշ խսիլէր. Տանիէլ պուլունտուղու մանկանըն վէգայիկի ինթիզամընա վէ մայէթինտէքիլէրէ էրղագ թէվկի իմմէյէ մէմուր խսիլմիշ իսի։ Տանիէլ ալ Սէրվ. պիր գաչ կիւն զարֆընտա զէքեասը վէ հիլմիյէթի իլէ կէմինին զապթանընտա քէնտիսինի թանընթտըրտը։ Պիր սապահ կէմինին գօմանտանը պէր միւթաա տէվրիյէ կէղէր իրէն, Տանիէլէ թէսաահուֆ իտուպ տըգգաթլա եիւղիւնէ պագարագ։

— Ետպանճը տէտիքլէրի սըզմիսինիզ, տէտի։

— Էվէթ, գօմանտան էֆէնտի, պէնտէնիզիմ։

— Բէնտինիզի պիլտիրմէմէ՛ք իչին պաղը սէպէպլէրինիզ վար իսի, տէյի՞ր մի։

— Էվէթէմ գօմանտանըմ, հէմտաե լէք մուհիմմ սէպէպլէր։

լը պատըշլաըընան դուլմուլմագ իչին ազիմ պիր խոթիճալ կէօսթէրիյօր իտի ։

Օգուշանլարըմըզըն թանըմըշ օլտուգլարը պու մահքիմ, Տանիէլ տը Սէրվ, նէ գատար աճէլէ իթտէ տէ , ապգատաշլարը իլէ կալտիյանլար պու ֆիքիրտէ տէյիլ իտիլէր . տիկէր մահքիմիէր գում իւղէրինէ օթուրմուշ օլտուգլարը հալտէ , խալգտան կէօնակէօն ապսըզլըգլար իլէ թիւթիւն վէ բարա խոթէմէքտէ , կիւմէքտէ , կէմիճիլէրին թէլաֆֆուզը վէ կիւնէշտէն Տանըշ չէհրէլէրի իլէ էյլէնմէքտէ խոիլէր ։

Տանիէլ տը Սէրվ պուննարտա դարըշմայրըպ պէօյիւք պիր տէնկինն ապգատընա օթուրմուշ Տասլանմըշ իտի . մէդում՝ միւսլահաղալի տէրհասընա տալարագ , նազարը՝ էօնիւնատ քի պուլունան տէնիզի աչըպ ։ Մէքսիգատա պըրագտըրը , վէ իհթիմալ քի պիր տահա կէօրէմէյէճէյի մուազզէղ վէ սէվկիլի ֆամիլիասընը տիւչիւնիյօր իտի ։ Խարատըղըգտան , վէ պէլքի պիր միւտաէթի սօնրատ է.քմէ.քսիղլիքտէն Հալէրի նէ՞ օլաճագ իտի . իչթէ մէդումընն պու ֆիքրի ըղթըրապաթը սայիրլէրինտէն ղիյատէ միւտհիշ վէ միւէյյէտ իտի ։

Մահքիմիէրի Դալէտօնիէտայէ կէօթիւրէճէք օլան վարօր լիմանտա իսթիմ թուրիմալտա վէ էթրաֆընտա Տարտաքէթ օլունմագա պաչլայօր իտի , վարօրտան ըրխոթըմա սանտալլէր կիտիպ կէլմէյէ վէ տիւտիւքլէր էօթմէյէ պաչլատը ։ ժանտարմալար իսապը տաղրատագ նօղ աչտըլար . մահքիմիէրինն մուհաֆըզասընա մէմուր օլան կարտիյան վէ ժանտարմալար , պիր թագըմ չէթմ ու սիմէմ իլէ պիչարէլէրի դալտրմագա սայ իթտիլէր . Տանիէլ տահի խոթըրէլէրինի թէրք իլէ տիկէրլէրի կիպի այագտա դալդը . պիր տագըդա սօնրատ քիւրէք մահքիմիէրի վարօրա թէլէճճիւհ իթմիչ , նարըմ սագթ սօնրատտա տէմիր ալտրագ էնկինէ աչըլմըշ իտի ։

Հէվա բէք կիւզէլ օլտուգ , կիւնէշտէն ագտը դիյատը իլէ քիչիւք քիւչիւք տալկտալար եալտըղլանմըշ կիպի բարըլ բարըլ բարլայօր իտի . վարօր աչըլտըդճա Մարսիլեանըն խանէ-

— Զապլճնամէնիղին խուլասասընը օդուտուս, օ ասէմի սրդաթ մադասատը իլէ էօլուրմէանինիլ, տէյիլ մի։

— Պէնտէնիղ խըրսըղ տէյիլիմ։

— Վադաս ճէվապընըղտան սոլիդ օլմատըղընըղը անլամըշ իտիմ, էկէր հէյէթը ատուղ ազասընտան պուղունմուշ օլսա իտիմ, նամուսըմ իւղէրինէ եէմին իտէրիմ քի, սիղի մահքիւմ իթմէղ իտիմ։

— Հադդը ածիղանէմտէ ըզհար պույուրտուղունըղ թէվէճճիւհաթա էղճան ու տիլ թէշէքքիւր իտէրիմ։

— Ծադաթ պու ասէմէ նի՞չին դաստ իթտինիղ։

— Ույղահաթ վէրէմէմ, ըէճա իտէրիմ պու պապտէ պէնտէնիղի մադուր թուրթունըղ։

— Ւվվէթ, սըրրընըղը գիաշ իթմէմէք իտթէյօրսունըղ, պուրասընը անլայօրում, հադդընըղ վար, չիւնքի պէնի թանըմադընըղ նասըլ ատէմ օլտուղումը պիլմէզսինիղ։

— Աման էֆէնտիմ, ույղահաթ վիրմէյիշիմ զաթը ալինիղէ ատէմը իթիմատըմտան տէյիլ տիր։

Ծօմանտան պիր արայըդ սիւքիւտ իտուպ Տանիէլի տըդգաթը տըդդաթը մուայէննէյէ գօյուլտու, պատէհու անսըզըն պիր չէյէ գարար վէրմիշ կիպի պիրտէն պիրէ պիր հարքաբէթի իպրաղ իտէրէք քէլամէ ադաղ պիրլէ։

— Հայտէ դամարտամա կէլինտէ գօնուշալըմ, հէր քէսլէ գօնուշմադ թանըշմադ իտթէրիմ, տէյինճէ, Ծօմանտան էօնտէն վէ Տանիէլ արդատան եիւբրիյէլէք գամարայա կիթտիլէր, Ծօմանտան մահքիւմէ պիր սանտալա իրայէ իտէրէք։

— Օթուրընըղ, իշինիղի պանա էմինիյէթի իտինիղ, պէն մուամմանիթ տէյիլիմ, նամուսըմ իւղէրինէ եէմին իտէրիմ քի էսլատընըղ պէնիմիչ պէրապէր մէղարա կիրէճէք տիր։ սիղի իլք տէֆա կէօրիշմէտէ պուղունտուղունըղ հալէ պադմայատադ, հադդընըղտա պիր մուհապէթ հըտա իթմէյէ պաչլատըմ, պադալըմ ալտանմըշմը՞յըմ, ևօգտա հադըդաթէն չայանը մէրհամէթ պիր ատէմմիխինիղ, ատէտ։

— Իսմիմէն պաչդա հէր չէյի սիղէ անլատտաճաղըմ, օն-

տան սօնլա հագդըմտա նէ՞ կիպի հիւքմ վէրիճէյինիզ ըէյինիզէ մէնուէթ տըր։

— Սէօյլէյինիզ պադալըմ։

Տանիէլ սէրկիւղէնլիք հալինի ապասըրա ալլայալադ հընչդըրարադ քէսիք, ճաղիպէնի վէ մուհրիդ պիր սեսայըլա հէքեայե իլլէյինճէ, գօմանտան հիտտէթլէ պաղըրարադ։

— Հա՛յ Ալլահ պէլաներընը վէրսին, պու թէհլիքէլի հէյէթը ատուլ սիզին տալատա եանկընա եէյբաղէ իլէ գօշմուշ, տէտի։

— Անլէրէ սէրղէնիշմէ պուլունմադ իչճապ իթմէզ, չիւնքի պիլմէյօրլար խալ քի...

— Անլամալարը իչճապ իտէր իտի եա՛, ինսանը եիւզիւնտէն թանընմադ լազըմ տըր. լաքին նէ հալ իսէ, միւսթէքիմ օլունուլ սըրրընըզը ֆաշ իթմէյէճէյիմ, համատա էլիմտէն կէլմիյի մէրհէպէ սէֆինէյտէ իսթիրահաթընըզա սայ իտէճէյիմտէն մատէ, դարսայա չըգարըզմընզատա սիզի սուրէթը մախսուսէտէ միւմէսսիլլըֆա թաավնիյէ իյիէյէճէյիմ։

— Ա՛հ գօմանտան էֆէնտի, սիզէ նա՞սըլ թէշէ՛ք քիւր իտէյիմ։

— Պանա թէշէ՛ք քիւրլե մահէլ եօք, չիւնքի պէն անճաք վաղիֆէմի իճրա իտիյօրում, սիզին եէրինիզտէ օլսա իտիմ, հիչ չիւպհէ իթմէյինիզ քի պէն տէ սիզին կիպի եաբաճաք իտիմ. ֆամիլեանըզըն նամուսընը վիգայէ իթմիշ սինիզ, աֆէրին, պու չայանը իֆթիխարլը պիր հալ տըր։

Գօմանտանըն կէօղէէրի ատէթա տօլմուշ իտի. մուտաէէյհ էլինի Տանիէլէ ուղաատարադ.

— Էլինիզի վէրինիզ, մահղուղիյէթլէ սըդաճաղըմ, պէնտէն էմին օլունուլ տօսթում, տէտի։

Տանիէլ գօմանտանըն էլինէ սարըլսը, կէօզ եաշլարը իլէ էօբտիւ. գօմանտան օ ղէմանատէն իթթիպարէն Տանիէլի սէրպէսթ պըրագմալարը իչին, լազըմ կէլէն էմիրլէրի իթտա իյլէտի։

12

Տանիէլ իւէ տիկէր քիւչէք մահքիւմլէրինի մահալի մագասատէ նադլ իթմէքտէ օլան վաքօր , Մարտիկատան հարաքէթ իտէլի պիր այը կէչմիշ իտի քի , պիր ասլահ էրքէն պէօյիւք տիւքէյինի թէքէվվիւնատէ նէօվպէթճի պուլունան պիր թայիֆէ « գարա , գարա » տէյու հայգըրմասը իւէ հէր քէս կիւվէրթէյէ դօշատու , ֆիլհադըգա մուվասըլէթի իտիմիշ իտի ։

Տանիէլ պէօյիւք պիր մաղմումիյէթի տիւչար օլմուշ օլտուղու հալտէ վաքօրըն դըշ թարաֆընատա օթուրմուշ իտի , պիչարէնին դալպլի չիտատէթլէ չարբմագատա իտի , հէր չէյ պիթմիշ իտի . պու արադի իւղէյինատէ արդը վիճուտա վէ իյֆայի հայաթի իտէճէք իտի , նէ վաթանընը օլան Ֆըրանսայը նէտէ սէվիվէլի ֆամիլեատընը կէօրէպիլէճէք իտի . սէֆինէտէ պուլունտուգա քէնտիսինի էլան վաթանընատա զանն իտիյօր իտի , ֆագաթի քէնտիսինճէ մէճպուռ օլան պու ատա , վաքօր հէր միլ մէսաֆէ գաթի իթմաիքճէ քէսալը ճէսարէթի իթմէքտէ պուլունան պու նօգթէյի մուղլիմէ , ուֆուպատան պալգան ւատմուր վէ ֆուրթունատան նիշանէ օլան պիր սէյահ պուլութ կիսի , հիւքն ու քէտէրլէ տօլու կէօրինիյօր իտի ։

Տանիէլ տը Սէրվին պիրթիւն սատատէթի պիւրթիւն հուբրիյէթի մահվ օլմուշ պիթմիշ իտի , հալ պէօյլէ իքէն , կէմինին ւանլարընատա չարբմագատա օլան դիւմբիւտ րէնկլի տալկալարըն իչինէ ալթընմադա նիչի՞ն ճէսարէթի իթմէմէյլի , մատէմ՛ քի այիւէյի ազիւէ պիր տահա կէօրիւշմէյէճէք պիր , նիչի՞ն ւաչատմալը . իչթէ Տանիէլ պու միւսահադայը միւէյյիտէ իւէ քէնտինի սէնինէ ամմագ իւղրէ քէնտէ ւադշաշը , ֆագաթի պէնիյի պէչէրէ իհսանը իլահի օլան վէ էն պէտապահա պիր ատէմի պիւէ թէրք իթմէյէն ան պիր իւմիւտ

Տանիէլի նկէթինաէն ալը գօյտու. քի՞մ պիւիր իհթիմալ քի կիւնին պիրինաէ քիւրէքտէն չըգաճադ, միւճաղաթըրըն թախթիի խոխտիլինի կէօրէճէ՛ք, եահօտ քի ֆիրար իլէ՛յէճէ՛ք իտի. օ ղէտան ֆամիլեասընը պուլմաղա, եանլարընա կիթմէ՛յէ, քէնտինի պիլտիրմէ՛քսիզին ուզադտան անլէրի կէօրմէ՛յէ նէ՞ մանի վար իտի...

Ձէվճէսի՝ ղէվճէ՛, վէ էվլատլարը՝ բէտէրլէրի պու աաէմ օլտուղունը թանը յամայաճադ տէրէճէտե թէպահիլ չէ՛քլ իթմիշ իտի, հիչ օրմաղօտա պարի պիր չէ՛յէ իհթիյաճլարը օրմաատըղընը կէօրէճէ՛ք, վէ պահտըեաւ օլտուդլարընը անլայապիլէճէ՛ք իտի. Տանիէլ պու էֆքեաւ իլէ իշթիխալ իթմէ՛քտէ օլտուղունտան, պիր ազ էվվէլ քէնտինի մըդնաատըա կիպի չէ՛քմէ՛յէ վէ ագլընը պաշընտան ալմադա պաշլայան օ կիրտասը միւտհիշին թէմաշասընտան պիրտէն պիրէ կէրի չէ՛քիլիպ թախլիսի ճան իլլէտի. պունտան պաշգա չայէտ նէֆսինե աուչի գաատ իթմէ, մինտէթաատը օլտուղու գօմանտանը մէտուլիյէ՛թտէ պըրատաճադը տէրքեաւ իտի, ղիրա նատըլ քի պիլիրիզ, Տանիէլ մահղա մուտահիլէ՛յհին էմրի իլէ սէղայէսթ պըրատըլմըշ իտի. էլհասըլ պու կիպի միւլահաղալար Տանիէլի բէնէչէ՛յի էօլիւմտէն խսէլաս իլլէմիշ իտի.

Ասֆինե ահիլէ եադշաշմըշ իտի, տիւչարը գայտը էսարըթի օրմայան կէմի թայիֆէլէրի, կիւվէրլմէ՛յէ չըգարադ ասիրպինլէր իլէ էվրտաֆը թէմաշայա, խամէն թանըլմըշ օլան մէվգըլար, թէբեիլէր վէ խանէլէր եատ իտիլմէ՛յէ պաշլատը, ահիլտե միւթէհարրիք պիր թադըմ՝ սկյահ նօգթատար կէօրիւնտի. պունլար, կէմիկի կէօրէրէ՛ք մահքիւմլէրին չըգըշընը թէմաշայա կէլէն էրպատը մէրադ իտի. վաբօր տէմիր աթար ամմաղ ահիլտէն պիր ատնատալ այրըլըպ, սիւրաթլա կէմիկէ՛ յէ ատշրու կէլտիկ միւշահատե իտիլտի. մէղքիւր ատնտալըն տէրուննինտե աատանըն միւթէհարրըֆը պուլունուշօր իտի. վաբօրըն դօմանտանը միւթէհարրըֆըն իտիդպալինէ չիթաղ իտէրէ՛ք, քէնտիսինի վաբօրտա թաատ՛ իթմէ՛յէ տավէթ իթտի.

Լանայի թաամաա Տանիէլտէն պահա աչըլըպ սէֆինէհին դօմանտանը. ղաթէն կաղէթալարաա օդույարադ վագաայէ քէսպը մալիւմաթ իթմիշ օլան միւթէսաըրըթա, Տանիէլին թէրճիմէյի հալինաէն պաղը մալիւմաթ վէրմէ.քլէ պէրապէր քէնահինի դավիյէն թաավնյէ նյէսի. միւթէսաըրըթի իսէ պու ղարիպ մահ.քիւմը կէօրմէ.ք իսթէմիշ օլտուղունտան, թաամ խիթամ պուլտուգտան սօնրա Տանիէլ ոը Սէրվ ճէլալ օլունտու. միւթէսաըրըթի միւլայիմանէ պիր թաւր իլէ Տանիէլէ.

— Դօմանտան ճէնապլէրի հադդընըզտա պիր թագըմ մէհինյէլէրտէ պուլունտու, տէյմէսի իլէ, Տանիէլ դըղըարադ հաւաշ պիր սէտա իլէ.

— Դօմանտան էֆէնտի հաղրէթլէրի, հադդը ահիդիտէ բէ.ք զնյատէ թէվէճճիւհատէ պուլունույօղլար, տէտի.

Դօմանտան. - Խա՛յր խա՛յր հադդըդաթը հալի սէօյլէմիմ, ևանի միւթէսաըրըթի էֆէնտի հաղրէթլէրինէ. սըրըընըզը իֆչա իթմէ.քսիղին օլապիլտիկի գատար սիղի թանըթտըմ, էլլէրինտէն կէլտիկի մէրթէպէ ճէղանըզը թախփիի իտէճէ.քլէրինի վատ պույուրտուլար.քի, պու պապատէ խասսէթէն քէնտիլէրինէ թէչէ.ք.քիւր իտէրիմ.

Տանիէլ տահա դնյատէ դըղըարադ ճէվապ վէրմէ.յէ հադըրլանըր իքէն, միւթէսաըրըթի պիրտէն պիրէ Տանիէլէ.

— Նլինիղտէն նէ՞ կէլիր, տէ.յի սօրտու.

Տանիէլ. - (Սըդըլարադ.) Լաբէն էֆէնտիմ...

— Ցիւչար օլտուղունուղ պու ֆէլաքէթտէն էվվէլ նէ՞ սէնաթլա մէչղուլ իտինիզ.

— Հիչ պիր սէնաթլա մէչղուլ տէ.յիլ իտիմ.

— Զաըըմայօ՞ր մը իտինիզ.

— Զըրտաթլէ իչթիղալ իտիյօր իտիմ.

— Նօյլէ իսէ պահճէպանլըդ պիլիլյօրնիզ.

— Սպ չօգ էլիմտէն կէլիր.

— Իէ.ք ալա, պիզի մուվադդաթէն պահճէմտէ իսթիխտամ իտէճէ.յիմ.

— (Ն.յիկերէ.ք.) Միւթէսաըրըթի էֆէնտի հաղրէթլէրի պէնտէլէրինի հատտէն էֆղուն թաղիիք պույուրույօրլար.

— (Տըդդաթլա Տանիէլէ պադարադ.) Թահսիլ կէօրտիւնո՞ղ մի.

— Նվվէթ էֆէնտիմ.

— Բիթտապէթինիզ, իլմի հիսապէ աչինալըզընըզ վա՞ր մը.

— Նվվէթ էֆէնտիմ.

— Ինթիմալ քի ֆունտունտէն վէ էտէպիաթտէն մէղունսընըզ.

— Նվվէթ էֆէնտիմ մէղունըմ.

— Միւթէսաըրըթի իլէ դօմանտան Տանիէլին մալիւմաթընա ըղհարը թէճճիւպ իթմէտիլէր.

Միւթէսաըրըթի. - Հա՞նկը տարիւֆունտունտա թահսիլ իթմէտինիզ.

— Պու պապատէ ճէվապ վէրմէմէ.քլիյիմէ միւտահատէ պույուրունըզ.

— Հա՛ տօղրու, պու մէշհուր սըրրը ունութմուշ իտիմ.

Միւթէսաըրըթի պիր իքի սանիյէ դատար սիւքիւթ իլէ Տանիէլի սիւզիւքտէն սօնրա, թաավրընը պիր ազ տահա միւլայիմլաշտըրարադ.

— Հէր նէ հալ իսէ մուտավէնէթիմտէն էմին օլունըղ, չիմտիկ պահճէմտէ չալըշըրսընըզ, պիր միւտահէթ սօնրա քէտաթիսիմ ծրանտայա կիտէճէ.յինտէն անըն եէրինէ կէչէրսինիզ, պու մէմուրիյէթտէ պիլինիյօրսէ սերպէսթ օլարադ իմտիտադ իտէրսինիզ, հէր հալտէ տիկեր հայտուտարտան այրը օլարադ նաչարսընըզ. (Կիւլէրէ.ք) Դօմանտան ճէնապլէրի դօլիդոկյօնըմը պուռնալար իլէ ղէնկինլէթտի, տէտի.

Տանիէլ մահճուպ օլարադ դօմանտան իլէ միւթէսաըրըթա արղը թէչէ.ք.քիւր իթմէտիքտէն սօնրա, կէրիսին կէրիյէ ևիւրիւյէրէ.ք չէ.քիլտի. Տանիէլ դամարտտան չըգտըդտան սօնրա, միւթէսաըրըթի դօմանտանէ.

— Տօղրուսը պու չաւդըն սաո պիր չէյ տէ.յիլ իմիշ, տէտի.

դալոյա այագ պատարլար մը, իշ պաշդալաշլը, լաքին էմնալինին հադդընատան կէլտիք, իւմիւտ իտէրիմ քի պունլարըն հադդընատան տա կէլտրիդ։

Միւթէսարըֆ իլէ դօմանտան դօնուշարադ կիւվէրթէյ չըդարլար, օրատա հալաքէթ ղիյատէլէշիյօր, հէրքէս կէմիտէն չըդմազա հազըրլանըյօր իտի։

Պու արալըդ քիւչիւք զապիթլէրտէն պիրի դօմանտանա թէդարրուպ իտէրէք.

— Կէմիտէքիլէրին իհտիաճը հադդընատա էմիրլէրինիդ վա՞ր մը, տէտի։

— Նէ եարըլաճաղընը պիլի՛րսինիդ։

— Իվվէթ էֆէնտիմ։

— Իվէլ էմիրտէ մահքիւմլէրի տէֆի իտին, անլէրի ալմազ իչին հէր չէյ հաղըր իտիրմիշ տիր։

Դօմանտան զապիթէ եավաշճա պիր դաչ էմր տահա վէրտի։

Կէմիտէն չըգմազ թէլաշէտի հասըլ օլտու. միւճրիւմլէր իլէ տօլու օլան ամանտալլար վաւօրտան այրըլըրլար. Տանիէլ տէ պունլարըն արատընատա իտի, սահիլտէ մահքիւմլէրի դօլ նըղամլընատա տիղտիլէր, պատէհտու քէնտիլէրինէ եէյիճէք վէրտիքտէն ատնրա իլէրի դօմանտասը վէրիլտի, Տանիէլ տէ մէրդուման իլէ պէրապէր կիտէյօր իտի. լաքին օ սըրատա կարախյանլարտան պիրի դօշուպ կէլէրէք.

— Պէշ եիւզ օն եէտի նումէրօ, տէյէրէք պաղըրտըղընատա, Տանիէլ մահքիւմլէրին սիլքինտէն այրըլտը։

Կարախյան. - Սի՛զմիսինիդ։

— Իվվէթ, պէյ։

— Եապանճը տէյի եատա իմտիհլէրի սի՛զմիսինիդ։

— Իվվէթ, թա՛ քէնտիսի։

— Նօյլէ իսէ արդամ սըրա կէլինիդ։

Տիկէր մահքիւմլէր սիւրի իլէ իչէրլէրտէքի արագիյէ տօղրու կիմմէքտէ, Տանիէլ տահի կարախյանէ ըէֆագամի իմմէքտաե իտի։

— Պանա դալըսա պու բէք նամուսը պիր առէմ տիր , ֆագաթ նասըլ իսէ պիր դապահաթ տըր իթմիշ ։

— Պու քիւլհանիլէրին ալտասընտա պէօյլէ մէհարէթլի-լէր տէ պուլունըր ։

— Օ՛, պէն պու առէմին սաֆֆէթը դալպինէ չահատէթ իտէրիմ ։

— (Պաշընը սալլայարադ .) Սըրրընը անլայա՞մատընըզ մը ։

— Իմքեանը հօգ , հէմ տէ ըսրար իթմէտիմ ։

— (Մըրրլտանարադ .) Պէն անլամադա չալըշաճաղըմ, էկէր մուվաֆֆադ օլուր իսէմ, պունտան ոօլայը պանա մինե-նէթտար օլաճագլարընը մէմուլ իտէրիմ ։

— Մուվաֆֆադ օլաճաղընըզա ինանամամ ։

— Կէօրևուրիզ ։

— Ինկէր պու միւճրիմ .բիմ օլտուղունը պիլտիրմիշ օլսա իսի , իհթիմալ քի քիւրէք ճէկասընա մահքիւմ օլմալ իտի . իսմինի լէքէտար իթմէմէք ինձին քիւրէյի կէօրէ ալտընըտըղ-տան սօնրա , քէնտիսինի սէօյլէտէճէք պիր վասէթա պու-լունմազ ղանն իտէրիմ ։

Պու սէօղլէրտէն սօնրա միւմէյսալրընի սօֆլատան դալդ-տը . գօմանտանընըն ուղաթտըղը գուվվուսան պիր սիկարա ալ-տընգտան սօնրա ապիմէթէ հաղընըլանընը իբէն , գօմանտան .

— Կէմիյի նէ՞ վադընի պօշալթաճաղընզ, տէյի ։

— Նէ վադընի իսթէրսէնիզ, հումանլէնիզլի ալմադ ինձին հէր չէյ հազընը տընը ։

— Զօ՞դ մը տընը ։

— Դընդ պաշ դատար օլմալը , ինձէրինտէ սիղին եէրլի վահշիլէրտէն տահա վահշի չէհրէլի հէրիֆլէր վար ։

— Պունա ինանընըրըմ, պիղիմ վահշիլէր պուղարատան գօրդարլար . դաթիլլէր տէ վա՞ր մը ։

— Պէշ ալթընդատար օլմալը , չիմանէքի կէօրտիւյիմիզ տէ պուղարընն ինձինտէ տիր, ֆագաթ էնտայի բահատէ օլտուգ-ճա ուսլու տուրտուրլար ։

— Օ՛ , կէմիտէ տայիմա ուսլու տուրուրլար , ֆագաթ

13

Առաջին միաբէսարդիքը Տանիէլէ իմաստի վատը եէրլինէ կէթիրմիշ իսի. էվվել էմիրտէ անը պահճէպանլըդ խըտմէթինտէ դուլլանարագ, քիմսայէմտէ Ցրանսայա ավտէթինտէն ոճնլա տա խըտմէթը քիմճեապէտէ մամուր իմիշ իսի։

Պէտպահտ ասըլդատէ, պու սուրէթլէ պինինսպէ սերպէսիյէթ իչինտէ եաշամագտա իսի. Մէքսիգատա գալան ֆամիլեասընըն խաթըրէսի էֆքեարընը տօլտուրմամըշ, վէ հէր տիւրլիւ լահաթ ու մէսէրրէթի քէնտինտէն ուղագլաշըրմամըշ օլսա իսի, հէմտանտէ մէսուրտանէ պիր էօմր սիւրէճէք իտի. անլէրի պու հալի մուզայիդատէ աստէթա սէֆալէթի իչինտէ պըրագտըղընը պիլիյօր իսի. պու հալտէն նէ՞ սուրէթլէ խէլաս օլմուշլար իսի, ատլա պիլմէտիքլէրի կէօրմէտիքլէրի եապանճը պիր մէմլէքէթտէ, հայլերի նէ՞յէ միւնճէր օլմուշ իսի. անլէրի կէօրմէք, լուզումը թագսիրինտէ հիմայէ իմէք, պահտըեար օլուպ օլմատըգլարընը անլատագ, միլլէթմատիյէն պիչարէ աստէմճըղաղըն տիւշինճէսի իսի։

Տանիէլ իչտէն խայի օլաւր օլմալ տէնիղէ տօղրու կիտէր. սահիլ պօյունճա հիւրիւյէրէք աստանըն իլգիղ եէրլէրինէ գաստար վասըլ օլուր իսի. պուրայտատա եէրլի վահշիլէրին էլինէ տիւշմէք մուխալիֆատա տա վար իսի։ Տանիէլին իւմիտի, օ մահալլէրէ եառաշմըշ պիր կէմի պուլապիլմէք վէ գաբատանընըն մէրհամէթինի թէչիլիդ իլէ հալինէ աճըյարագ, ֆամիլեասընա գալու-չմաղա մուվաֆֆագ օլմադտան իպալէթ իտի. ֆագաթ հայֆա քի պիր չօղ սէնէլէր կէչտիյի հալտէ այնի մէվգըտա պուլունույօր, վէ այլէսինտէն պիր խապէր ալամայօր իսի։

Պիչարէ Տանիէլ, պու պիր գաչ սէնէ ղարֆընտա եիրմի եաշ իսինիյարլաշմըշ իսի. ղէվճէսի վէ չօճուգլարը քէնտինի

թանըմայաճագլարընը թէֆֆէքքիւր իմմէքտէ հագգը վար իսի. չինքի պիչարէնին նանագլարը տիւմ տիւղ օլմուշ, չէնէ քէմիքլէրի մէյտանէ չըգմըշ, սաչլարը պէմպէյազ քէսիլմիշ, եիւղիւ սարսըլմըշ, ալնը պուրուշմուշ իսի. տէրտ ու քէտէր իլէ ինճէլմիշ վէ աչընմըշ օլան պու վիճուտտէ, թօմպուլ եանագը, իչիդագ թէնլի Սօղանճալը ասըլդատէյի քիմ թանըեապիլէճէք իսի. էվվէթ, անսըղըն ֆամիլեասընըն էօնիւնէ չըգաճագ օլսա, քէնտինի թանըեարագ պիր սէտայի թէճճիւպ չըգարմայաճագլարը չիւպհէսիզ իսի։

Տանիէլ, հայլի վագըմտան պէրի կիճէլէրի ույդուսուզ գալարագ թէք ու թէնհա կէչիրտիյի վագըմլատա, թասարլամագտա օլտուղու բըլանր պու էսաս իւղէրինէ դուրմուշ իտի. Եանի ֆիլար իմմէքլէ Մէքսիգայա կիմմէք, նէ սուրէթլէ օլուրսա օլսուն, համտա տիլէնէրէք անլէրին եագընընտա պուլունմագ, ղէվճ վէ բէտէր կէօղիւ իլէ անլէրէ ուղագտան նէզարէթի իմմէք, քէնտիլէրինին համիյի մէճհուլլէրի, վէ պունա մուքեաֆիլէճէն անլէրին սաատէթը հալինի կէօրէրէք միսմէհիհ օլմագ արզուսը իլէ եանըգ լմուամաշմագտա իսի։

Հալ պու քի պու բըրօկրամը մէվգըյը իճրայէ վազ իտէպիլմէք իչին եվվել էմիրտէ սէրպէսթիյէթինի իսթիհսալ իմմէք իգմիլա իսինյօր, ֆըրսամի իսէ գուհուր իմմէյօր իսի. մամաֆիհ պաշգալարը, համտա քէնտի գատար միսմահագ օլմայանլար ֆիլտատէ մուվաֆֆագ օլապիլմիչլեր իսի։

Տանիէլ տը Ռէվ, պու սատտա պուլունալըտան պէրի Սուլթրինա սօղայընտա միսմէմմէքքիւն պիր պաղիրկեան իլէ քէսալը մուարէճէ իմմիշ իսի. Տարմիճ իսմինտէ օլան պու թիւճճարլըն, Հավր չէհրինտէ կէմի թէճհիղ իմմէքլէ իչթիսալ իտեր պիր գարընտաշը վար իսի քի, սէնէտտէ լքի տէֆա Նուվէլ-Ֆալէտօնիյատաքի մէհաճիրիյինէ վէ եէրլի էհալիյէ մախսուս օլարագ, պիրէր կէմի եշհայի թիւճճարլիյէ կէօնտէրիր իսի։

Տանիէլ, պիր ագշամ մուխատտաբ իւզրէ չէհիրտէն ուղագ

պիր մահալտե ալէմը խէյալտե էվգաթկիւզար օլմադա կիթ-
միշ իտի . մէվգըյը մէղքիւր իղսիզ խալի վէ դարանըրգ օլ-
տուղունտան , Տանիէլ տայիմա պու մէվգըյա կէլմէքտե ի-
մի . Տանիէլ պուրատա պահրը խայալաթե տալմըշ իքէն, պիր-
տէն պիրէ դուլաղընա ատըդը պիր սէտա կէլտի . կէնճ պիր
դըղըն սէտասընա պէնզէյէն պու ճէզութատ , խէվճ ու ըղմը-
րատ կյմա խոյօր իտի ,

Տանիէլ բէք միւթէաճիպ օլարատ այադա դալդը , սէ-
տանըն կէլտիյի մահալէ տօղրու չիմատ իթտի . Հէնուզ կի-
ճէ օլմամըշ իտի խսէ տէ , եավաշ եավաշ դարանըրդ չէօքմէյէ
պայղայըպ ադաճ թօքալըընը վէ գայալարըն իչինի դուլմէթ
խոթիկա խոյօր իտի . Տանիէլ ալթըդ պիր չէյ կէօրմէյօր, սէա
սէտա իչիմմէյօր իտի . պիր գաչ ատնիյէ դատար ադիմ պիր
հէյէճան վէ ըղմըրատ իչինտէ դալմըշ օլան Տանիէլ, իլերիյէ
կէրիյէ կիտուպ կէլիյօր իտի . Նակէհան կիւրիւլթիւսիւղ, գա-
դաթ սիւրաթը այադ սէօղէրի իչտիրմէյէ պայղատը . չըպ-
լադ այադլար իլէ դում իւղէրինտէ եիւրիւնիւլտիւյիւ անյա-
չըըյօր իտի . Տանիէլ, նէ ղուհուր իտէճէյինի կէօրմէք իչին
սիւրաթկա պիր դայանըն ալդասընա ամըըը վէրտի . մեր-
դում օրատա պիր մէնղալէյի գաճիտատէ հադըր պուլունտու
վէ թիթրէյէրէք թէմաշայէ գօյուլտու ,

Հէման էօնիւնտէն , եանի նէգիէսէրինի հըսս իտէճէք
գատար եագընտան , ղայէթ իրի վիճուտը իքի ղէսէլլահի
Զէնճի , պայըրմըշ զանն օլունան պիր կէնճ գըղը պայընտան
վէ այադլարընտան թուրթմուշ օլտուգլարը հալտէ կէչիրիյօր-
լար իտի . Տանիէլ պու խայընլարըն իւղէրինէ աթըրմադա
տաւրանտը խսէ տէ , անլէրլէ միւտաւամաթ հասըլ իտէմէյէճէ-
յինի վէ պէյհուտտէ եէրէ քէնտինի թէլէգ իթտիրէճէյինի
տիւշինէրէք վահյնլէրէ եօլ վէրտի . պատէհու նաղարը տըդ-
գամլարընը ճէլպ իթմէմէք իչին միմքին մէրթէպէ եավաշ-
ճա եիւրիյէրէք արդալարը սըրա կիթտի . նէ՞րէյէ կիտիյօր-
լար , մադատալարը նէ՞ իտի . Տանիէլ վահյնլէրին օրմանա կիր-
մէլէրինտէն դօրգույօր իտի . չինքի օ հալտէ թէագըպ իտէ-

մէյճէճ իսի . կիւրիւլթիւ բէյտա իթմէմէճ իչին Տանիէլ դունտուրալարընը չըդարմըշ, վահչիլէր կիպի օտա եալընն ա-յադ եիւրիւյօր իսի ։

Հէր նէ գատար արթըգ կիճէ օլմուշ իսի իսէ տէ , ֆա-դամի թուլու իթմէքտէ օլան մահիթապ , պիր տէրէճէյէ գա-տար օրթալըզը թէնվիր իսիյօր իսի . իքի Զէնճի սիւրաթլա թիւյ կիպի լաֆիֆ օլան եիւքէրինի կէօթիւրիւյօրլար իսի . Տանիէլ զանն ու թալամին իչինտէ ղայպ օլույօր իսի . պու կէնճ գըզ քիմ օլապիլիր իսի . վահչիլէր պունը նամըալ եա-դալամըշլար , նէրէյէ կէօթիւրիւյօրլար իսի . պիչարէ գըզ-ճըզաղ հէր հալտէ մուխաթարատա իսի . էօլսիւրմէսէլէր պի-լէ նամուսընը լէքէտար իտէճէքլէրի տէրքնար իսի . Տանիէլ իսէ անը պէհէմմէհալ դուրթարմադ խոթէյօր իսի ։

Տանիէլ սը Սէրվ , օ էսնատէ պիր տագըդա գատար խէվֆ ու ըզթըրապ իչինտէ դալար , վահչիլէր եէրէ կէչմիշ-լէր կիպի կէօզտէն նիհան օլմուշլար իսի . Տանիէլ իհթիյաճ իլէ իլերլէյէրէք , կէնճ գըզ իլէ վահչիլէրին նէ սուրէթլէ պայպ օլտուգլարընը անլամադ խուսուսընտա կէճիքմէտի . իզէրինտէ պուլունտուղու եէր՝ պիր տիլ օլուպ , պիրտէն պի-րէ նիհայէթ պուլարադ Տանիէլին էօնիւնտէ տիմտիք պիր ու-չուրում զուհուր իթտի . վահչիլէր աչաղըտա տէնիլ քէնա-րընտա իլերլէյօր իսի ։ Տանիէլ սիյահ եալչընն գայալար իւ-զէրինտէ գալմըշ իսի . աչաղըսը տիւզ գումլուգ օլտուղունա-ան , մահիթապըն զիյասը իլէ չադըլ թաչլարը բարլայօր իսի ։

Տանիէլ ուչուրումըն քէնարընտա գատար կիտէրէք աչա-պը էյիլտի իսէ տէ , պիր չէյ կէօրիւպ իչիտէմէտի . վահչիլէր նալընըզ քէնտիլէրինճէ մնալիմ օլան պիր բուսույա կիրտիք-լէրի զահիր իսի ։ Տանիէլ սահլիչ էնմէք իչին պիր չարխ թէ-հարլի իսիյօր իսի , ֆագաթի էնմէք դօլայ տէյիլ իսի , ու-սուլճա գայըզ էնմէք իզ թիղա իսիյօր իսի . չինքի պիր թաչ բարչասը պիլէ տիւչճէք օլսա , վահչիլէրին նաշարը տըգդաթընը ճէլայ իտէպիլիր իսի ։ Տանիէլ պիր միւչկիւլա-

թը աղիմէ իչլնաէ պուլունույօր. կէչէն տադըդալարըն հեր պիրի, միւսաախէչէսինին թէէսիրինի իղալէ իտիյօր իտի. ուղադաշմադ իսթէմէտիյի հալտէ նէ եաբաճաղընը պիլմէմէքտէ իտի։ Պու էնհատէ ղարիպ պիր կիւրիւլթիւ նագալը տըդգաթընը ճէկլ իթտի։

Պու կիւրիւլթիւ պիր գավկա չամաթասը իտի. նամալիւմ պիր լհսան իլէ սէրթ սէօղլէր, քիւֆիւրպաղընդալը վէ թէհտիտլէր իչխիսիյօր իտի. վահչիլէր միւնաղաա իտիյօրլար իտի, շիւպհէսիզ հեր իբիտի սէ շիքաալը բայ իտէմէյօրլար իտի։ Տանիէլ մէսէրլէթաէն թէվէլլիւա իտէր պիր հարաքէթ ընհար իչլէտի, սէմէք քի պու միւնաղաա ալչապ լարընը թաասավվուրը իաապհսանէլէրինի կէճիքաիրէճէք իտի. նանընմատընընը տէրադասդ անլատը։ Իբի վահչի շիտաէթլէ գայալարընն ալթընտան չընգարադ գումաա կիրտիլէր։

Ջէնճիլէր միւնաղաա լիմմէքտէ վէ եէքտիկէրինի թէհտիտ իտտուպ պօղուչմադտա իտիլէր. սիմիյահ էլլէրի արտաընտա իբի կէնիշ բընչաղընը բարըլ բարըլ բարլամադտա օլտուղու Տանիէլին կէօղիւնէ իլիչտի. պատէհտու դօրդունճ աէտաալէր իլէ նէքտիկէրինէ հիւճիմ իթտիլէր, միւահիչ պիր միւսաատէմէ պաչլատը։ Պու իբի հէյքէլ կիպի հէրիֆլէր վիճուա վիճուտէ կէլմիչ սօղումադտա, էթրաֆտա չադըլ թաչլարը վէ գում սաչմադտա իտիլէր։

Տանիէլ էվէլ էմիրտէ տօնուպ գալարադ, քէմալի խէվֆու տէհչէթլէ պունլարա պադըյօր իտի. պատէհտու կէնճ գըղը գուրթարմադ իչլին պու ֆըրսամաէն իսթիֆատէ լիմմէնինի լուղումընը անլայարադ ուչուրումըն քէնարընա կէլտի. նէրէյէ տիւչճէյլինի պիլմէքօսիդին գայալար իւղէրինտէ բարչալանմադ թէհլիքէսի մէվճուա օլաուղու հալտէ, հէման պահա իչլ տէյէրէք քէնարինի աչադը սալը վէրտի. ֆադաթ պու էնհատէ հայաթը օ գատար գըյմէթտալ տէյիլ իտի քի, պիրինի գուրթարմադ իչլին՝ անը մուխամաթարայէ վաղ լիմմէք խաուսուընտա թէրէտտուա կէօսթէրսին . . . .

14

Տանիէլ տը Սէրվ ասլա Եարալանմագսըղըն վէ Զէնճիլէր Թարաֆընտան իշխանլամէքսիզին դայանըն տիպինէ գատար վասըլ օլտու. Մաղարանըն գալուսընը կէօրէրէք ուսուլճա իչէրի կիլտի. Կէնճ գըզ եէրէ սէրվիմիշ պայղըն պիր հալաէ պուլունույօր իտի. Էօյիւ կիպի սաբասընը քէսիլմիշ իտի. Տանիէլ Թէաճիւպ իչմա ետէր պիր հարաքէթի ըղհար իթտի. պու չէհրէյի Թանըմադ իսթէյօր իտի. սըդդաթ իլէ պադըպ քէսպը իթմինան իտէճէյի սըրատա, միւտհիշ պիր ֆէրեատ Մաղարայը սարսարադ, Տանիէլի լէվֆ ու աէհչէթաէն նաչի օլսուդու Եէրտէ մընկըլայը վէրտի.

Վահչիլէրտէն պիրիսի պօղազլանմըչ օլսուդու հալտէ Եէլէ սէրվիմիշ Եաթըյօր իտի. Տանիէլ, ղալիպ օլան Զէնճինին կէնճ գըզա տօղրու կէրի կէլէճէյինի անլատըղընտան, սիւրաթլէ գարանլըդ պիր մահալէ չէքիլտի. մէրդումըն խաթրընա պիր չէյ կէլմիշ իտի. Մաղարանըն իչի գարսուսը օլուպ, վահչի՝ պիրիսինտէն կիրէր իչէն, Տանիէլ տիկէրինտէն գայուպ սիվիշտի, պատէհու մահալի միւտաաէպէյէ վասըլ օլտու. Վահչինին ճանըղ ճէսէտի գան իչինտէ Եաթըյօր իտի. էլինտէ՝ վուրուլտուղընըն այնի կիպի կէնիշ պիր խանչէր Թութույօր իտի. Տանիէլ խանչէրի նագալայատագ մաղարայա ավաէթ իթտի, վէ մընըղտանարագ.

— Շիմսի տէ իչիմիզ բայըլաչալըմ, տէտի.

Տանիէլ մաղարատան իչէրի կիրպիսի զէման, կէնճ գըղը այագտա՝ քէնտիսինի սոն տէրէճէ միւտաֆատա իտիյօր կէօրտիւ. Մուսահիբէյհա վահչինին Թէճավուզաթընտան դուրԹուլմագա չատալայօր իտի. Վահչինին կէօզէրի սըշայը ֆընդըղընը, ադաընտա քէօրիւքէրը բէյատա օլմուչ, էլի՝ գան իլէ միւլէմմա օլսուդու հալտէ դըզը Թատադիպ իթմէքտէ ի-

տի. վահչի հէման կէնճ գըղա եէթիչիպ տէ, թամ սէրթ վէ սիյահ էլլէրի իլէ պիչարէյի պիւքիւպ եէրէ եամըրաճաղը սըրատա, պօղուգ պիր սէտա իլէ ինլէտի. բարմագլարը կէվշէյէրէք արդասը իւզրէ եէրէ սէրիլտի, չինքի օ սըրատա Տանիէլ՝ լանչէրի թա սաբընա գատար վահչինին ումուդլարը արասընա սաբլամըշ իտի.

Կէնճ գըղ, թարիֆի նադապիլ պիր հայրէթ իչինտէ օլտուղու հալտէ հիչ պիր շէյ անլամագընըդն էթրաֆընա պադընըյօր իտի. Վահչի, գում իւդէրինտէ գըվրանմադտա, աղղընտան սէլ կիպի գան ադմադտա, մաղարայը՝ միւտհիշ ինիլթիլէր իլէ տօլտուրմադտա, այաղա դալդմադ իչին պէյհուտէ եէրէ օղլաշմագտա վէ էլան թէհտիտէն լալի գալմամադտա իտի. Տանիէլ մէյտանա չըդարագ կէնճ գըղա խիթապէն.

— Մաամաղէլ, կէլինիզ, տէտի.

Պու արալըգ իբիսի պիրտէն պիրէր սէտայի թէաճիւպնիւմա ըղհար իթտիլէր. պատէհու Տանիէլ մըրըլտանմադ սուրէթի իլէ.

— Մաամաղէլ Պէլթա, տէմէսի իլէ, կէնճ գըղ.

— Մի՞զմիսինիզ միւսիւ, տէտի.

Տանիէլ, գուրթարմըշ օլտուղու կէնճ գըղըն, եօդալըտա պահսը կէչէն վէ Տանիէլ իլէ մուարէֆէսի օլան թիւճճար միւսիւ Տարթիֆին քէրիմէսի օլտուղունը թանըտը.

Մաամաղէլ Տարթիֆ, Տանիէլի պիր չօդ տէֆալար քէտէրինին խանէսինտէ կէօրմիշ իտի. շիմտիյէ գատար գօնուշմամըշլար իտի իսէ տէ, ֆագաթ Տանիէլ հէր տէֆա թէսաւուֆ իտիչինտէ, մուղմարըպանէ վէ իհթիյամքհարանէ պիր թավը իլէ գըղը սելամլամըշ օլտուղունտան, գըղ պունտան միւթէէսսիր օլմուշ իտի. Տանիէլ, կէնճ գըղըն նաղաըրընտա պիր նապանճը օլմադըղը կիպի, եվկերինտէ տէ, Տանիէլին նամուսը պիր ատէմ կիպի կէօրիւնմիյինէ պահսլար կէչմիշ օլտուղունտան էհէմմիյէթսիզ պիր ատէմ տէյիլ բ[illegible]տի. Մահրիմ օլտուղու աերէճէտէ էրպապը ճինայէթտէն

պիր ատէմ օլմատըղը խուսուսընտա գանատի հասըլ իմ-միշլեր իտի . էլհասըլ Տանիէլ հադդընտա նէվիմա պիր մու-հապէթը խաֆիյէլերի վար իտի ։ Հէլէ մատմազէլ Պէրթանըն նաղարըընտա Տանիէլ պիր ճանի օլմայըպ , ատէթա պէտ-պահա պիր ատէմ իտի ։ Կէնճ դըպ , Տանիէլին քէնտիսինէ սուպհատըղը էլի խէվթ ու նէֆրէթ հըսս իմմէ քսիդին թու-թաբաղ .

— Տէմէք քի , հայաթըմը վէ նամուսըմը խէյաս իտէն սիզսինիզ միւսիւ , տէտի ։

Տանիէլ , դըզըն ըզհար լյլէտիյի հըսսիյաթը չիւ քյանի-յէթտէն դաչընարադ .

— Դաչալըմ մատմազէլ , պուրատա թահտը էճնիյէթտէ տէյիլիզ . տիկէր վահչիլէր տէ զուհուր իտէպիլիրլէր , տէտի ։

— Էվվէ՛թ , էվվէ՛թ , դաչալըմ , պիչարէ քէտէրիմ ահէ-պա չիմտի նէ՞ դատար մէրադ իչինտէ դալմըշ տըր , սիզէ նէ՞ դատար թէշէ.ք.քիւր իտէճէ.ք տիր ։

— (Ճիտտէթլէ .) Թէշէ.ք.քիւրտաթտէն պահա իմմէ յէ-լիմ , պէն վազիֆէմտէն պաչգա պիր չէյ եարամաատըմ ։

— Ա՜հ միւսիւ , սիզ օլմազատա իտինիզ մահվ օլմուշ ի-տիմ , չիւնքի նամուսըմ մահվ իտիլտիքտէն սօնրա , եաչա-մադըղըմ իմքանսըղ իտի ։

— (Մ՚ըրըլտանատադ .) Պէնի օրայա սէվգ իմտիյինտէն տօլայը ճէնատը Հադդա համտ ու սէնալէր իտէրիմ ։

— Լաքին պէնի նա՞սըլ դուրթարտընըղ ։

— Կէօրիյօրսուննըղ ա՛ , սիզէ իմէճավուզ իտէնի խան-չէրլէտիմ ։

— Ցադաթ տիկէ՛րի ։

— Անըտա քէնտի արզատաչը պաչըմըզտան տէֆի իմ-տի ։

Տանիէլ իլէ Պէրթա մաղարատէն չըգըպ գուռ ևըզընա-ըընա մուվասըլէթի իմմիշլէր իտի , պիր գաչ ատըմ էօմէտէ պիր գարարթը կէօրիւրիյօր իտի ։ Տանիէլ մէդբիւր գարար-թըյը կէնճ գըզա իրայէ իլէ ։

— Իշմէ էօթէլինին ճէսէտի, տէտի։

Կէնճ դըղ քէմալի խէվճ ու աէհշէթ իլէ կէրի չէքըտի։ Տանիէլ սէօզլունէ տէվամ իտէրէք։

— Նասըլ քի անլաշըլըյօր պու խասպիսլէրին սիզի քայլաշմադ իչին մուճատէլէ վէ մուգամէլէ իլէտիքլէրինէ չիպհէ ճօդ տըր, տէտի։

— Տէմէքքի սիզ անլէրի թէագըպ իլէտինիլ։

— Գօյմարընտա պիր կէնճ դըղը կէօթուրտուքլէրինի կէօրմէնճէ, էլլէրինատէն խէյլա իտէպիլմէք իւմիտի իլէ անլէրի թէագըպ իլէտիմ. ֆագաթ հէր իքիսինէ գարշը քէնտիմտէ մուգավէմէթէ իդթիտար կէօրէմմէյինիմտէն, մինտասիպ պիր վագըթտա լինթիզար իտիյօր իտիմ. Համտ օլսուն քի լինթիզարըմ ղուհուր իթտի։

— Պիւթթիւն էօմրիւմիս սիզէ թէշէքքիւրտէթ հասր իլտսէմ, եվինէ էտայի չիւքրանիյէթ իտէմէմ։

— Թէշէքքիւրտատէն պահտ իլմէյէմ, սիզ պանտա հիչ պիր շէյ պօրճլու աէյիլսինիզ. ֆագաթ մատմազէլ, նասըլ օլտուտա սիզ...

— Էլլէրինէ նասըլ տիւշտիւյիմի սուալ իտիյօրսունըզ, տէյի՞լմի։

— Էվէ՛թ։

— Մ'իւրէպպիյէմ իլէ պէրապէր նատէմտա ճիվարընտա կէղմէյէ կիմսիզ իտիմ. Հավա քէք լտմիճ վէ միւտահիտ օլտուղունտան, պիր ազ ուզտալա կիմսիկ. ա՛հ, դաստահար քտամիլէն պէնտէ տիր, պիչարէ իտմիյօր գաալէն կէրի աէօնտէք իտմէյօր իտի. պէն իտէ պունը պէյհուտէ պիր գուրտունթը աատա իտէրէք կիտէյօր, Համատա պիչարէյի իզտաճ իտուպ էյլէնտէք իչին սիւրտթա նիսպիյօր իտիմ. պանտա եէմիշմէք իչին հայլը զահմէմ չէքըյօր իտի։ Վահշիլէրին չէհիրէ պու գատար նադըտաճագլարընը թտամտին իտէպիլմ'ը մի իտիմ. նիհայէթի իքիմիզտէ նօրմուտուզտա մուզտաան թէվագտա ֆ իմմիշ իտիք։ Մ'իւրէպպիյէմ հիտտէթվէնմիշ իտի. պէն իտէ անըն հիտտէթի իլէ էյլէնիյօր իտիմ. մամաֆիհ վագըթի կէչէ-

յօր ագշամ օլուչօր իտի . քեռերիմ նէ՞ տէյճէք իտի . միւ-
ըէպպիյէմ հիտտէթինտէն թէբինէրէք .

— Մատմազէլ , սիղի թէէմին իտերիմ քի , պուռ հարա-
քէթինիղ քնարը ադիլ տէյիլ տիր , միւսի Տարթիժ սիղի
թազիր իտէճէք տիր , հայտե կիտէլիմ , տէյօր իտի :

Պէն իսէ պիր թաւրը իսթիղնաքեաւանէ իլէ տիզլերի-
նէ աթըլարադ վէ հաւալարադ

— Աման սէվկիլի միւրեպպէյիմ , պիր չարեէք տահա
միւսաատէ իտինիղ , տէնիղ բէք կիւզէլ տիր , տէյէրէք , սա-
հիլէ դառար գօշը յօր վէ այադլարըմը տալկալարըն քէօբիւ-
լէրի իլէ ըսլաուը յօր իտիմ , Նիհայէթ ավտէթ վադիթը կէլտի-
յինի անլատըլըմնան , միւրեպպիյէմին ըէճալէրի իւզրէ կիթ-
մէյէ հազըրլանըը իլէն , մէղպուրէնին պիրտէն պիրէ պէնդի
սալարալադ պաղըրմայա չապալաատըղընը , վէ նիհայէթ ևէրէ
եըդըլտըղընը կէօրտիւմ : Պէն իսէ ֆէվդէլաատէ պիր չէյ կէօ-
րիւպ իչիմմէտիյիմտէն , պիրտէն պիրէ խասթալանտըղը զան-
նընտա պուլտընտում . մէղպուրէյէ իմտաատէ չիմաալ իտէր իւ-
քէն , պէնտէ անըն կիպի պաղըրալադ , դօյդումտան՝ օլաու-
ղում եէրտէ մըխլանմըշ կիպի դալա դալտըմ :

« Իրի վիճուալը իրի վահչինին կիւրիւթիւ իմմէքսիղին
քէմալի իհմիյամըա վէ գուրտ աաղմլարը իլէ պիրէ տօղրու
կիլտիքլէրինի կէօրտիւմ . պաղըրմադ իսթէտիմ , պօղաղըմտան
աէս չըդմատը . գաչմադ իսթէտիմ , այադլարըմ իմուխմատը .
տիղլերիմ իւզէրինէ տիւշմիշ քէնտիմի զայպ իմմիշ իտիմ .
պունտան սոնրա կէչէն վուգուտաթը իսայաթ կիպի ֆաղդ իտի-
յօրում , Պու տափէմիլերին Հանըմնա կէլտիքլէրինի , պուտէհու
պէնի Հագալատըգլարընը , վէ գալտըրըպ կէօթիւրտիւքլէրինի
հըրա իմտիյիմ կիպի , սիւրտաթա Հիւրիւտիւքլէրինի տէ ան-
լատաըմ . ըօշղինկատար Հիւղիւմէ չարըաարադ հայաթպաշչ իտի-
յօր իտի . լաքին պաշղա պիր չէյ իսաթըրըյատայօրում , Հա-
լընըղ բէտերիմին իսաթըրէսի պէնի մուտաղզաթ իտիյօր , ֆա-
դաթ պունլարընը հէբոի կէլիպ կէչէ յօր իտի :

« Պիր միւտատէթ սոնրա քէնտիմի պիւս պիւթին զայպ

տան իքի սաաթ գատար գօշտուա. ֆագաթ արթըգ հիչ պիր չէ յոէն գօլգուա՛ղ եօգ տըր, պիր ազ իսթիրահէթ խոէպլիրիղ։

Ֆիլհագըգա չէհիրին վէ լիմանըն ղիյալըրը պիր գաչ միլ մէսաֆէտէն կէօրիւլիւյօր իտի։

15

Ջուհուրեաֆէթէ օլան իշպու վագաա սէպէպի իլէ նայէմատէ իւէվի ու տէհշէթի կիմսիքճէ արթմագտա իտի։ Մատմաղէլ Տարթիժին զայպ օլուշու հէվատիսի. Եըլտըրըմ կիպի պիր սիւրաթլա ինթիշար իթմիշ իտի. միւրէպպիյէսի ագշամ եաըընըզ օլարագ գօրգուսընտան պէմ պէյազ քէսիլմիշ օլտուղու հալտէ խանէյէ ավտէթի խոէրէ.ք, քէնտիսինի զայպ իմմիշ վէ հընչգըրա հընչգրյա աղլամագտա պուլունմուշ իտի։ Իսթիճվապ իտիյյօր, ֆագաթ ճէվապ վէրմէյէ միւգթէտիր օլամայօր իտի. քէնտիսինտէն՝ մալիւմաթը մէչքիւքէտէն պաշգա պիր շէյ այընամայօր իտի։

Մէղպուրէ՝ վահիլերի կէօրմիւշ, ասնրա պայըլմըշ. այըլտըրը ղէման քէնտինի եապա եալընըզ պուլմուշ իտի։ Մատմաղէլ Պէրթա զայպ օլմուշ իտի. անը արամըշ, չաղըրմըշ, պաղըրմըշ իսէ տէ, հիչ պիր ճէվապ ալամամըշ իտի. ագշամ օլմագտա վէ մէզպուրէնին իսէվիփ արթմագտա իտի. նէրէտէ օլտուղունը պիլմէյօր, միւտտէթը էօմրիւնտէ պու գատար ուզագ պիր կէղինմիյէ չըգտըղընը տէրիսաթըր իտէմէյօր իտի։

Ա՛իսիս Տարթիժ կէօղլէրի եաշ իչինտէ գալմըշ, ագիը պաշընտան կիմսիշ օլտուղու հալտէ, տէր հալ միւթէսաիրըֆըն նէզտինէ աղլամէթ իմմիշ իտի. Թէքմիլ զապըթայը այագլանտըրաագ հէր թաւաֆա ասքեր կէօնտէրիլտի, աատանըն հէր ճիհէթինէ սիւվարիլէր սէվգ օլունտու. ֆագաթ

լմեռիմ, անճադ դում իւղերինէ պըրագըլտըղըմ ղէման քէնտիմէ կէլէպիլտիմ, իլք հալաքէթիմ էթրաֆըմա պոպըննմադ, պաոէհու միւրէպպիյէմի չըղըրմադ օլաու, ֆադաթի պիլմէմիյիմ պիր մահալտէ նալընըղ դալմըշ իտիմ, նէ նաբաճաղըմը պիլմէյօր իտիմ. հէր նէ գաոաար գօրդույօր իտիմ իսէ ոէ, եվինէ իլք ֆիքրիմ տըշարը աֆրըմադ գաչմադ իտի. օ ղէման իչլէթմիյիմ պիր նալրէյլի միւահիշէ պէնի գօրդուտաբադ, օլաուդում նէրէյ տիւշիւրտիւ. հէր չէյի ոէրիսաֆրը լմեռիմ, միւրէպպիյէմի պօղույօրլար զանն իտիյօր իտիմ.

Տանիէլ. – Իչթէ իչլէթմիյինիղ օ սէտա, վահչինէն արդաոաոչընը վուրմասընտան իլէրի կէլմիշ իտի.

Պէրթա. – (Աէօղիւնէ տէվամ իտէրէք.) Օ էնոաոէ մադարանըն աղրընտան իրի պիր գաբարթը կէօրտիւմ, պէնի գալտըրանլարըն պիրիսի իտի. պիր հարաքէթի լմեմէյէ միւդթէտիր օլամագաորդը իւղէրիմէ աֆրըլտը, կէօղէրի բարըլմագտա վէ կէօյսիւնտէն ֆըսրըլտըրլար իչթիհիմէքտէ իտի. իւղէրինտէ գան օլաուդու, աղրընտան դըրմըղը քէօրիւք չըղտըղը կէօղիւմէ իրլիշտի. էօմրիւմիւն սօն սաաթը կէլմիշ օլաուդունը զանն իտէրէք, տէհչէթլէ կէրիյէ աֆրըլտըմ. Պունտան սօնրա նէ կէչտիյինի պիլիրսինիղ, քէնտիմի մահվ օլմուշ զանն լմեռիմ պիր ղէմանտէ պէնի իսէլտա լմեռինիղ.

Կէնճ դըղ կէօղէրի նաշ իչինտէ օլաուդու հալտէ, Տանիէլ իսէ, հէյէճանընտան թաոպ ու թավանը քէսիլմիշ օլան կէնճ դըղը միւմքին մէրթէպէ նաոարէ իտիյօր իտի, վադըթթ բէք կէճ օլմադ միւնասիպէթի իլէ, էթթաֆլարընտա պիր սիքիւնէթը թամամէ հիւքմիէրմա իտի մահլիաոադ պուլութտըղ տէմաոտէ բարլայօր, քէվաքիոլ գուպպէյլի ասիւմանը լէման իտիյօր իտի. լաթիֆ պիր լուդկաար կէնճ դըղա եէնիտէն հայաթպախչ լմմիշ օլմադըլա, քէլամէ աղաղ իտէրէք.

— Տէմէք քի նայէմաոէն բէք ուղադտա պուլունույօրուղ, տէտի.

— Էվէթ, բէք ուղադ, չինքի վահչիէրինն արդասընտան

հիւթիւմէթի գօնաղընտատա գարըշըդըդ՝ տէրէճէյի նիհայէյէ վարմըշ իտի , պիրա Տանիէլ վադթը մուայէնատէ ալտեթի իթ-մէմիշ իտի . պիր մահ.քիւմըն փիլտարը , անըն նէղարէթինէ մէմուր օլան քիմսէ իչին տայիմա վէհիմ պիր քէյֆիյէթ տիր .

Միւթէսարըրըֆ , մահ.քիւմ Տանիյէլ հադդընատա կէօս-թէրտիյի գայատըդըդ վէ միւտամէհատէն տօլայը , քէնտի քէնտիսինէ սէրդէնիչչէրտէ պուլունույօր իտի . մուամիլէյհին փիքրինճէ՝ լայըդ օլմայան պիր ատէմէ գարշը սէրթ տավ-րանմատըդընըն վէ միւտատաէ իթթիյինին ճէզատընը կէօր-միշ իտի . Տանիէլին փիլտարը , միւթէսարըրըֆլըգտան ապլինի մուճիզ օլապիլիր իտի . Ո տէրէճէ մինէնէթտարը լութֆ ու-ինամ օլան պիր ատէմին , պէօյլէ պիր քիւֆրանը նիյմէթտէ պուլունաճաղընա տա ինանմագ միւշկիւլ իտի . վէ իչթէ պուննատան տօլայը իտի քի , էվվէլ էմիրտէ Տանիէլին փիլտար իտիչինէ պիր տիւրլիւ իհթիմալ վէրէմէյօր իտի .

Մուամիլէյհ , ատըղատէ մահ.քիւմիւն (Տանիէլին) պիր գաղայէ օղրամըշ , մատմաղէլ Տարթիժ կիպի վահիլէր թա-րաֆընատան գալտըրըլմըշ , նէհոտ գաթէ իտիլմիշ օլտուղունը զանն իտիյօր իտի . ֆագաթ կիճէ իչէրիչէմ.քտէ վէ ղայպ օ-լանլարտան մալիւմաթ ալընամմագտա իտի . Շէհրին տէ-բունինտէ ադիմ պիր դըյլ ու դալ թէքէվվիւն իթմէյէ պաշլամըշ իտի . պաղը խայըր սէօյլէմէզ ադրըլտար , մատմա-ղէլ Տարթիժի գալտըրան վահիլէր՝ Ձէնճիլէրտէն օլմատըդ-լարընը սէօյլէյօրլար իտի , Տանիէլին է.քսէր տէֆա թիճճա-րըն խանէսինտէ կէօրիւնիւշիւ , պու ֆարղիյաթէ պիր ադ նադըն հասըլ իթտիրիյօր իտի . հալ պու .քի կէօրիւնիւշէ նազարէն Տանիէլ նաշտը պաշտը , վէ մատմաղէլ Տարթիժ իսէ կէնճ վէ կիւղէլ իտի . պու հալտէ մատմաղէլ Պէրթանըն , քէնտի կէօյնիւնէն արղուսը իլէ մահ.քիւմ Տանիէլի թէագըպ իթմիշ օլտուղունա նա՞սըլ իհթիմալ վէրիլէպիլիր . պինաէն ալէյհ կէնճ դըզըն ճէզիրէն գալտըրըլտըղընատան պահա իտի-լիյօր իտի .

Պու լքի ղայպուպէթ արաբընտա հէր հալտէ ղարիպ պիր թէռատիւք մէվճուտ իտի . ո կիճէ ղարիքընտա Նոյէմատէ քիմսե ույումատը . պիւթիւն չէհրին ահալիսի այաղա գալդմըշ իտի . էյյէրինտէ մէչալէլէր օլտուղու հալտէ դըրլարտա պէօլիւք պէօլիւք ասքէրլէր տօլաշըյօր , պիր թադըմ մէչում հէվլատիսլէր տէվէրան իտէյօր իտի . վահչիլէրին գալա դաբուլարընա գատար կէլտիքլէրի սէօյլէնիյօր իտի . հաթտա հատսըղ հիսապսըղ ջէնճէլէրին դալա պէտէնլէրի ալթընտա թէճէմմիւ իթտիքլէրի , սէյիհյէլէրին թախսիսպ վէ սէքէնէսինին գաթլ ու թէլէֆ իտիլտիյի ըիվայէթ իտիլմէքտէ իտի . հէրքէս թիթրէյօր իտի : Միւթէսարրըֆ , ատանըն էթրաֆընտա դարագօլ տօլաշմադ իչին պիր վաբօր հազըրլաթմըշ իտի . պիւթիւն պահրիյէ բիյատէսի սիլահլանտըրըլմըշ իտի :

Շաֆագ սէօքմէյէ պաչլատըղը էնատէ չէհիրտէ պէօյիւք պիր կիւրիւլթիւ բէյտա օլտու . կիճէ սապահա գատար պիր սանիյէ պիւլէ կէօղլէրինի գաբայամամըշ օլան միւթէսարրըֆ , տէրհալ պալգօնա գօչտու , Սիւլֆրինօ սօգաղընա պիր սիւրիւ խալդ թօբլանմըշ օլտուղունը կէօրտիւ . թամ օ սըրատա պիր թաթար , հայվանը չաթլատըրճասընա գօչտուրարագ միւթէսարրըֆա , վագասյը իսպար իթմէյէ կէլիյօր իտի . Տանիէլ ավտեթ իթմիշ իտի . վահչիլէրին բէնչէյի զատտարանէսինաէն գուրթարմըշ օլտուղու մատմազել Պէրթա իլէ պէրաալէր պուլունմուշ իտի :

Միւթէսարրըֆ , ալել աճէլէ հիւքիւմէթ գօնաղընտան տըշարը չըգտը . հէվատիս սահիհ իտի : Միւսիւ Տարթիժին խանէսի պիր սիւրիւ գալապալըգ թարաֆընտան գուշատըլմըշ իտի . հէրքէս ալդը թէէսիրաթ իթմէքտէ պուլունմուշ իտի . գալապալըգ միւթէսարրըֆա եօլ աչտըլար . մուսահիբէյհ իսանէտէն իչերի կիրտիյի ղէման , միւսիւ Տարթիժ աղլամագտա վէ գըղընը տէրաղուշ իթմէքտէն այրըլամամագտա իտի : Տանիէլ տը Սէրվ անլէրին Եանընտա տուրույօր , պիչարէ բէտէրէ պախշ իյլէտիյի ատատէթտէն սօն տէրէճէ միւֆթէխխիր վէ մէմնուն կէօրիւնիյօր իտի :

Իչին հագըդաթընա քէսպը վուդուֆ լթմիչ օլան միւ-
թէսարրըֆ, նիւվաղիչքնարանէ պիր թաւը իլէ Տանիէլէ խի-
թապէն.

— Վա՛յ, սէն էյի հարաքէթլէրտէ պուլունույօրսուն հա՛,
տէմէսի իւղէրինէ, Տանիէլ պաչընը չէվիրուպտէ միւթէսար-
րըֆը կէօրիւնճէ, մահճուպկյէթլինտէն դըղարտը, վէ բէբէ-
լէյկրէք.

— Միւթէսարրըֆ էֆէնտի... տէյէպիլտի,

Միւթէսարրըֆ. — Սէնի դաչտը զանն իտկյօրլար իտի,
հաթտա թէագըպըն իչին տէնիղէ պիր գօթրա չըդարըլտը.

Տանիէլ. — (Մրրըլտանադագ.) Վէլինկյմէթիմէ պէօյլէ
պիր զահմէթ իւմիկյար իթտիւէմէմ.

Մատմազէլ Պէ ըթա պու սըրատա բէտէրինին գուճաղըն-
տան այրըլըպ միւքեալէմէ յէ դարըշարադ.

— Միւթէսարրըֆ էֆէնտի, չու անտէ բէտէրիմին աղու-
չը մուհապէթինտէ պուլունըշըմ, մահղա պու համկյէթլի ա-
տէմին սայէսինտէ տիր, տէտի.

Միւթէսարրըֆ. — Պաչընըզա նէ կէլտի, հիքեայէ խի-
նիղ պադալըմ.

Տանիէլ իլէ մատմազէլ Տարթիժ գարինի քիրամէ մա-
լիւմ օլան վագաայը միւնասըֆկէթէն հիքեայէ իթտիւէը. միւ-
սիւ Տարթիժ՝ Տանիէլէ թէշէ.ք.քիւր իմմէքտէն, ըզհարը մէմ-
նունկյէթտէն պըդըպ օսանմայօր իտի.

Միւթէսարրըֆ. — (Տանիէլէ.) Ա՛ֆէ՛րին, տօպրուսը պէօ-
յիւք պիր մէհարէթի վէ ճէսարէթի կէօսթէրմիչսինիղ.

Միւսիւ Տարթիժ. — (Հայդըրպադագ Տանիէլէ.) Ա՛հ, պու
տիւնեատէ էն գը.յմէթտար օլան սէրպէսկյէթի էկէր սիղէ
իատէ իտէպիլսէ իտիմ, էկէր ըչճալէրիմ գապուղ օլունսա ի-
տի...

Միւթէսարրըֆ. — (Կիւլէրէք.) Սադըն անը գաչըրմայա
գալդըշմայըն.

Տարթիժ. — Օ՛, խայը, ֆագաթի չահատէթլէրիմ անըն
իչին ֆայիտէմէնտ օլաճադ օլսա... պագընըղ միւթէսարրըֆ

էֆէնտի, գալպ սահիպի օլան պիր աատմ հիչ պիր վագըթ
ճանի օլամադ.

Միւթէսարրըֆ. — (Թաւրընը սէրթլէչտիրմէյէ չալըշա-
րադ.) Պադալըմ, էլպէթտէ կէօրիւրիւղ. պու կիւզէլ հալա-
քէթինին միւքեաֆաթընը չիւպհէսիղ կէօրէճէք տիր. պու
վագաայը պիղղաթ ատմիչ նաղըրը հազըրէթլէրինէ եազմադ-
ըղը տէրիւհտէ իտէրիմ.

Տանիէլ. — Օ՛, միւսիւ...

Տանիէլ, պունտան պաչդա պիր սէօղ սէօյլէյէմէյիպ,
հէման տիղ չէօքէրէք միւթէսարրըֆըն էլլէրինի էօրմէյէ
պաչլատը.

Օ սըրատա տիկէը պիր թադըմ պահրիյէ նէֆէսրաթը ավ-
տէթ իտիյօր իտի. պունըար վահչիլէրին մուդաթէլէ իթտիք-
լէրի մահալէ կիթմիչլէը իտի. Տանիէլ իլէ Պէրթանըն հիքեա-
յէ իթտիւլէրի վուդուաթըն սըհհէթինի թաստիդ վէ թէյիտ
իթտիլէը. պու ասքէրլէր վահչիլէրին ճէսէտլէրինի կէօրմիւշ
օլսուդլարընտան, պօյլարընըն ուղունլուղունա ըզհարը հայ-
րէթ իտուպ, զայէթ գուվվէթլի կէօրիւնտիւքլէրինի հիքեայէ
կյլէմէքտէ իտիլէը.

Միւսիւ Տարթիժ իսէ, սէվկիլի քէրիմէսինի խէլաս իտէ-
նէ նասըլ թէշէ.ք.քիւր իտէճէյինի պիլմէյօր իտի. մուամա-
լէյհ Տանիէլէ իսըթապէն.

— Հէր նէ իսթէրսէնիղ պէնտէն թալէպ իտինիղ, վարըմ
հօզըմ սիղին տիր. տէմէսի իւղէրինէ, Տանիէլ պաչընը սալ-
լայարադ.

— Հիչ պիր չէյէ իհթիյաճըմ հօգ տըր միւսիւ, պէն վա-
ղիֆէմտէն պաչդա պիր չէյ եաբմատըմ, գալպիմտէ եէր թու-
թան վէ թէլադըսը գապկյ օլմայան պիր չէյ վար տըր.ք, ան-
ըտա սիղ իտէ իտէմէզսինիղ.

— Ա՛ճէպա պու նէ՞ տիր.

— Նամուս.

Պու սէօղ իւղէրինէ Տանիէլ օրտան թէպաիւտ իթտի,
միւսիւ Տարթիժ իսէ, Տանիէլ իլէ հէման թէ.քրար կէօրիւշմիւշ,

ֆագամի պիր չէյ գապուլ իմտիրէմէմիշ իտի . մամաֆիհ մումայիլէյհ Տանիէլէ նէ տէրէճէ պօրճլու օլտուղունը , վէ անըն սայէսինտէ գըղընը թէքրար պուլտուղունը գաման ունութմատը ։

Տանիէլ պիր կիւն թաճիրին խանէսինին էօնիւնտէն կէչէր իքէն , միւսիւ Տարթիժ անը չաղըրարագ .

— Տօսթո՛ւմ, սիղին միւթթէհիմ վէ մահքիմիյէթինիղ մուճիպ օլան ճէզայա միւսթահագ օլմադըղընըդ իմքանսըդ տըր . պիրատէրիմ վասէթասը իլէ ֆրանսատա հադդընըդտա թահգըգամի լճյա իմտիրէրէք մալիւմամի ալտըմ. ֆրանսատա հէր քէսի մէրագտա պըրադան մուհաքէմէնիղէ տայըր պիլճիւմլէ թաֆսիլաթը պիրատէրիմ կէօնտէրմիշ տիր . վագը օլան թէհարրիյաթէ բաղմէն քիմ օլտուղունուղը էօյրէնէմէմիշէր , վէ էլան տախի պիլմէյօրլար իմիշ, տէտի ։

— Հիչ պիր վագըթի պիլէմէյէճէքլէր տիր ։

— Պէնտէ սիղտէն պուն էօյրէնմէք իսթէյօրում, էսրարընըղը քեթմ իմմէք իչին սիղճէ սէպէպլէր օլապիլիր , ֆագամի տիւնեատէ սիղ եալընըղ տէյիլսինիղ ա՛։

Տանիէլ պիւա իսմինիղի վէ ասլընըղը կիղլէյիչինիղ, պէհէմէհալ անլէրի լէքետար իմմէմէք իչին տիր . ֆամիլեանըղըն նէղտինէ ավտէթի իմմէք իսթէ՞ըմիսինիղ, տէմէսի իւղէրինէ , Տանիէլ եայը պիր ղէնպէրէքտէն թահրիք օլմուշճասընա օթուրտուղու եէրտէն սըչրայարագ թաճիրին նիւղիւնէ պագտը . միւսիւ Տարթիժ իսէ պու սէօղլէրի պիր մագսատը խաֆիյէյէ պինաէն սէօյլէմէմիշ օլտուղունտան , ասլա պիր թէէսիր կէօսթէրմէյէրէք սէօղիւնէ տէվամ իլէ .

— Պըղըմըն խէյասընա չիւքրանիյէթ օլմադ իւղրէ սիղին իչին պիր աղ ֆէտաքեալըղտա պուլունմադ վաճիպէյի ղիմմէթիմ տիր , պօրճում տըր . ֆիքրար իմմէք իսթէ՞ըմիսինիղ, տէյի սօլտու ։

Տանիէլ, պու ֆիքրար սէօղիւնիւ իչխունճէ միւտհիշ պիր

սուրբէթտէ սարարտը վէ թիթրէ՛ք պիր սէտա իլէ .

— Դաչմա՛դ մը , տէյու հայդըրտը ։

— Լ՛վվէ՛թ , սիղէ վասէթայի ֆիրարը պուլապիլըրիմ , պու այըն նիհայէթինէ տօղրու պիրատէրիմին կէմիսի պուրայա վասըլ օլաճադ տըր , էկէր մուվաֆագաթ իտեր իսէնիզ ավտէթ իտեր իքէն սիղի կէմիյէ ալըր Սիտնէյ չըգարըր ։

— Սօ՛նրա՛ . . .

— Սօ՛նրա կիտեր ֆամիլեանըզ իլէ պուլուչապիլիրսինիզ ։

Տանիէլին կէօզլէրի պիր չուլէյի մէսէլրէթ իլէ բարլամադլա պէրապէր տէլագադ զայիլ օլտու , պիչարէ ատէմճըղազ պիր սուրբէթը մազմունանէտէ պաչընը սալլայարագ .

— Սիղէ բէ՛ք չօ՛ղ թէչէ՛քքիւր իտէրիմ , ֆագաթ թէ՛քլիֆինիզ իմքեանըզ տըր , տէմի ։

— Նի՛ չին եա ։

— Պուրատա գալմագլըզըմ վէ միւտտէթը մահքումիյէթիմի իլէմամ իլէմէքլիյիմ իչճապ իտեր ։

— Նէ՛ ատէյօլսունըզ , տահա սէ՛քիզ սէնէնիզ գալտըղընը խաթըրտան չըգարմայընը , սէ՛քիզ սէնէ իսէ . . .

— Լ՛վվէ՛թ , տէմիյինիզի անլայօրում , սէ՛քիզ սէնէ ղարֆընտա եա չօլուղում չօճուղում եախօտ պէն թէրքը հայաթ իտէրիզ , վագտա արըում անլէրի պիր քէրըէճիք օլսուն ուզագտան կէօրմէ՛ք տիր . չիւնքի նէյէ օղրատըղըմը անլայաճագ օլուրլար իսէ , ար իտէրէ՛ք միւթէէսսիր օլուրլար ։

Տանիէլին կէօզլէրինտէն սէլ կիպի եաշ ագըյօր իտի . մուամիլէյհ , ղայէթ աճըգը պիր սէտա իլէ սէօվիւնէ տէվամ իտէրէ՛ք .

— Լ՛կէր քէնտիմի սէրպէսթ կէօրէճէ՛ք օլուրսամ , անլէրտէն ուզագ տուրմագլըղա թահամմիւլ իտեմէմ , էօյլէ օլսունճա պուրատա տիւնեատէն ունուտուլմուշ պիր հալտէ գալմագլըղըմ տահա էվվա տըր ։

Մ՛իսիւ Տարթիֆ պունըն իւզէրինէ արթըգ ըսրար իթիմէտի , ֆագաթ թաասսիվուրընտան տա վազ կէչմէտի ։

16

Թաճիր Տարթիժին, Տանիէլին զիհնինաէ է.քակյի ֆիրար թօհուսը, չօգ կէչմէ.քսիղին ֆիլիղէնմէյէ վէ իճրաի թախրիպաթ իթմէ.յէ պաշլատը։ Տանիէլին ատայա պիտայէթը մուվասըլէթինաէ, ֆիրար ֆիքրի սըդճա սըդճա զիհնինէ կէլմէ.քաէ իչէն, ֆիրար իթմէ.քիյին իմքևանսըզլըղընը անլայընճա, հավաշ հավաշ պու ֆիքրաէն վազ կէչմիչ, արթըդ պիր տահա խաթըրընա կէթէրմէմիչ իտի, ֆադաթ չիմոի գաչմադվէ գայտը էսարէթտէն գուրթուլմադ արզուսը, տահա զիյատէ չիտտէթլէ բէյտա օլմազա պաշլատը. միսիս Տարթիժին պու թէ.քլիֆի նակէհանիսի, պէտպահտ Տանիէլէ պիր իւմիւտ դաբուսը աչմըշ իտի։

Սրթըդ Տանիէլին մէշղուլույէթը զիհնիյէսի պունտան իպարէթ, կիճէլէրի կէօրտիւյի բուեալէր, հէր պունա տայըր իտի. է.քսէրիէն կիւնտիւզլէրի նազարը՝ տէնիզէ միւնաթըֆ օլմազտա, ճիամի տէ ֆիքրինի թէագըպ իտէրէ.ք, պու ֆէզայի վասիտէ ուչըյօր զանն իթմէ.քտէ իտի. լիմանտան տէմիր ալըպ կիտէն կէմիլէրին, կիթտիքճէ.քիւլէրէ.ք ուֆուգտա կիւմիւշ .քէօքիւքլի եէշիլ տալկալար իւզէրինտէ, աատէթա սիյահ նօգթալար կիպի կէօզտէն նիհան օլտուդլարընը կէօրտիւքճէ, իւմիւտինին պիրէր բարչասընը պէրապէր կէօթիւրիյօրլար զանն իտիյօր իտի։

Տանիէլ, չայէտ սէրպէսթի օլուրսա նէ եաբաճաղընը տիւշիւնիւյօր իտի. Մէ.քսիգայա ավտէթի իթմէ.ք գօլայ իտի. Ֆրանսայա կիթմէ.յէ հաճէթի եօգ իտի. չիւնքի օրատա պուլունմասը մուխաթաբատան խալի օլմատըղը կիպի, զաթէն արթըդ Ֆրանսաճա տա պիր մինասիպէթի վէ մուհասպէթի գալմամըշ իտի. Մէ.քսիգայա վարըպ տա կիճէլէրի Բույալտէ կիպլէնմէ.ք, կիւնտիւզլէրի մուաղղէղ այիլէսինին խանէ-

լէրլի ճիվալրընտա ասլաշմագ միւմքին ալապիլէճէք իտի. հիչ ալմալտա պիչարէ ղէվճէսի իլէ չօճուդլարընն նէ հալտէ ալտուդլարընը անլայաճագ, իհթիմալ քի բէրիչան պիր հալտէ իսէլէր, անլէրէ ղըյապէն մուավէննէթ իտէճէք իտի։

Տանիէլ իչին պու միւլահազաթըն դուվվէտէն փիլիչ կէլմէսի չիմոիքի հալտէ միւմքին իտի. աաէթա եէտը իհթիյարընա թէրք իտիվիչ, սէրպէսթ պըրագըլմըշ իտի. մուդաաէմա տիւչիւնմէյէ պիլէ ճէսարէթի իտէմէիյի պու խայալը մէսուտիյէթ, մէյտանը ալէնիյէթի չըգայօր իտի. մուվաֆագաթի կէօսթէրիր պիր քէլիմէ սարֆ իտէճէք օլսա, հէման ազլիմէթի իտէպիլէճէք իտի. ֆագաթ պու քէլիմէյի սէօյլէյէմէյօր իտի. հէր ըռապըլմատէն տահա դուվվէթլի օլան պիր ֆիքիր, ալիճէնապ Տանիէլի թէվդըֆ իտէյօր իտի. պու տա պայդա պիր չէյ օլմայըպ, իլլա միւթէասիրըֆա օլան քէմալի մուհապէթի իտի. քէնահինէ դարչը իպրաղը լութֆ ու քէրէմ իտէն, վէ թախֆիֆը ֆէլաքէթինէ սէպէպ օլան պէօյլէ պիր համիյէթլի զաթէ, պահսը քէտուրէթի օլմագ իտէթմէյօր իտի. պու եօլտա պիր ֆիլարէ ճիւրաթ իթմէք ալչադըդ օլաճաղընը զանն իտիյօր իտի. կէօրտիւյիւ պու՝նճա լուֆթուֆլարա վէ ինսանիյէթէ դարչը քիւֆրանը նիյմէթի օլաճաղընը տիւչիւնտիւքճէ, պիր միւմքին ֆիրարէ դալար վէրէմէյօր իտի։

Պիր սապահ Տանիէլ լիման քէնարընտա կէղինիր իքէն, էթրաֆընտա պէօյիւք պիր կիւրիւլթի քէյտա օլսու. ուֆուդուտա պիր եէլքէն կէօրիւնիյօր իտի. կէմիճիլէր էլլէրինի տիւրպին կիպի դաբայարագ վէ կէօղլէրինէ կէօթիւրէրէք պու կէմիյէ նազար իտիյօրլար իտի. կէմինին թէմաչասընա գօյուլմուշ օլան էհալինին իչինտէն իհթիյար պիր կէմիճի պաղըրարագ.

— Նէ՞ օղրաչըյօրսունըղ պէ, կէլէն կէմի «իյլ-Նու»տըր. աէօղիմ տօղրու չըգմայաճագ օլուրսա, քիւրէքլէրիմի աթէչէ կագարըմ, տէտի։

Տանիէլ պու իսմի իչիտինճէ պիլա իսթիյար թիթրէտի,

«Իյլ-Նու» Թաճիր Տարթիժին պիրատէրինին կէմիսի իտի, Տանիէլ բաղը օլաճագ օլուր իսէ պու կէմի անը դաչըրաճագ իտի։

Պիր իքի տագըդա սօնրա Թաճիր միւսիւ Տարթիժ էլինտէ պիր տիւրպին օլտուղու հալտէ ալէլ աճէլէ սահիլէ կէլտի. միւշահատէ իտիլէն կէմի, հագըդաթէն «Իյլ-Նու» օլտուղու անլաշըլտը։

Տանիէլ մէյլ ու հէվէատէն դաչար կիպի ալէլ աճէլէ օրատան Թէպահիւտ իթտի. պիր դաչ տագըդա սօնրա կէմի լիմանա կիրուպ տէմիրլէմիչ իտի. Տանիէլ պու կէմիյի կէօրիւնճէ դալսինին չիտատէթլէ չարբաըղընը տուչայօր իտի. միւսիւ Տարթիժ Տանիէլէ Թէսաատիւֆ իտէրէք Թէքլիֆինի Թէքրարլամըշ իտի. կէմի պիր այ գաատար օրատա գալաճագ օլտուղունատան, պիր դարաըը դաթի վէրմէք իչին էքէյիճէ պիր վագըթ վար իտի։

Պու պիր այ Տանիէլ իչին բէք միւտհիչ պիր սուրԹատէ կէչտի. մէրգում, իայատի սէրպէսԹիտին ֆիքրինի ուզագլաշտըրմագ իչին պէյհուտէ ևէրէ օղրաշմագտա վէ լիմանէ տօղրու կիթմէյէ ճէսարէթ իտէմէմէքտէ իտի, չիւնքի կէմինին մէնզարէսի պիւԹիւն արզուլարընը վէ Թէքսիֆլէրինի Թէճտիտ իտիյօր իտի. ֆագաթ պիր գուվվէի հաբիմէ Տանիէլի տայիմա օ Թարաֆա ճէլպ կիմմէքտէ իտի։

Տանիէլ սաաԹլարճա րըխԹըմ իւղէրինտէ գալըը իտի. կիճէ օլունճա Տարթիժ պիրատէրլէրինին կէմիսի, հատսըզ հիսապսըզ քէվքէպլէր ալԹընտա ճանլանմըշ կիպի պիր հալ քէսպ իտէր, պիւչարէ Տանիէլի չէքէր չաղըրըը իտի. պաղը տէֆա կէմինին սահիլէ գաատար կէլէրէք քէնտինի ալըպ կէօԹիւրտիւյինի զանն իտէր իտի. պաղէն տէ կիճէնինին գարանլըղընտա «Իյլ-Նու» նըն քէսպը ճէսամէթ իտէրէք Թէքմիլ լիմանը գաբլատըղընը Թէխայիւլ իտէրէք, կէմի իլէ քէնտինտէն պաշգա հէր շէյի ղայպ իտէր իտի. պատէհու չիմէնզարլէր իլէ միւղէյհէն Մէքսիգա շէհրի արզը վիճուտ իտէր, զէվճէսի՝ -արԹըգ պէօյիւմիւշ օլան- չօճուգլարը իլէ պէրա-

պէր գաբունըն էչիլինտէ օթուրմուշ կէօրիւնիւր իտի ։

Տանիէլին խէյալի էօնիւնտէն ումուզլարընտա գազմալար օլտուղու հալտէ ամէլէ թագըմը կէլիպ կէչէյօր իտի . թօքրագ այըլմըշ, խազինէլէր մէյտանէ չըգմըշ, ըէֆահ , սէրվէթի վէ սաատէթի արտը վիճուտ իթմիշ իտի . պու չէնալիքտէ , պու հալի մէսէրըէթտէ կալընըզ Տանիէլ էքսիք իտի . պաղը տէֆա ուա աքսի օլարագ խանէնի խարապ օլմուշ , ամէլիյաթի թէրը իտիլմիշ, զէվճէսի իլէ չօճուգլարը մէյտանտէ գալմըշ կէօրիւնիւր իտի . կիւյա աճ վէ պի իլաճ օլարագ քէնտիսինի պաղըրըյօրլար իտի . օ զէման պիչարէ Տանիէլ եէրինտէն սըչրայարագ պու խէյալաթը միւտհիշէտէն , պու հալվինաք քեապուսլէրտէն գուրթուլմաղա չալըշըպ , իրի ատըմլար իլէ դօշարագ չէհրէ ավտէթի իյլէր իտի ։

Իյլ-նու կէմիսի տահա պիր գաչ կիւնլեր նոյէմատէ գալաճագ իտի . Տանիէլին ֆիքրինտէ վուգու պուլան պու մուհարէպաթըն նիհայէթի եագլաշըյօր իտի . մերգում կիւնտէն կիւնէ տիւչարը զաաֆ օլտուղունը հըսս իտիյօր , Տարթիժին խանէնի էօնիւնտէն կէչմէյէ իհթիրագ իյլէյօր , տէնիզ քէնարընա պիլէ կիտէմէյօր իտի . էկէր կէմի լիմանտէ տահա զիյատէ տուրաճագ օլսա , Տանիէլին խասթա օլաճաղը չիւպհէսիզ իտի . ֆագաթ Տանիէլ գարարը գաթիսինի վէրմիշ իտի ։ վէլինիյմէթի պուլունան միւթէսաբրըֆա գարշը ասլա խընյանէթքեարանէ պիր հարէքէթի իրթիքեապ իթմէյէճէք իտի . պու նիյէթ մերգումըն ֆիքրինտէ թէգարրուր իթմիշ իտի ։

Տանիէլ պիր ագշամ հիւքիւմէթի գօնաղը եանընտաքի քիւչիճէք իգամէթկեահընա ավտէթի իտէր իքէն , գօնաղըն էօնիւնտէ պիր թագըմ խալդ թէճէմմիւ իտէրէք , ըզհարը խէվֆ ու թէլաշ իյլետիքելէրինի կէօրտիւ ։

Տանիէլ ադիմ պիր խէլէճանը տէրուն իլէ օրայա թէգարրուպ իտէրէք խաթիյզահը մատտէ իյլէտի . «Միւթէսաբրըֆ էօլտիւ» տէյու ճէվապ վէրտիլէր ։ Տանիէլ միւտհիշ պիր ըզթըրապէ տիւչար օլարագ սէլ կիպի կէօզ եաչը տէօգմէյէ

դաթ չէհրէսինին սարարմըշ վէ կէօղէրինին գարանմըշ օլմասը շիւպհէյէ մահէլ պըրագմայօր իտի ։

Տանիէլ , հաթաղըն այագ ուճունտա տիզ չէօքիպ հընչդըրա հընչդըրա աղլամայա պաչլատը . այաղա գալգտըղը զէման պիր դարար վէրմիշ օլտուղու անլաշըլըյօր իտի ։ Տանիէլ պիր տագըգա գատար ճէսէտի թէմաշա իտերէք էլէրինի էօրտիւքտէն սօնրա սըչարը չըգտը , վէ Մուլգրինօ սօգաղընա թէվէճճիւհ իթտի . միւսիւ Տարթիժին մաղազասը հալա աչըդ իտի . թաճիրին պիրատէրի՝ դըղը լէ պէրապէր օրատա օլտուդլարը կիպի , պաչգա գօմշուլարտա կէմիչէր իտի . թէքմիլ չէհրի տիւչարը թէէսիւր իտէն պու վագատայի միւէլլէմէտէն պահս իթտիքլէրինտէ չիւպհէ նօգ իտի ։

Տանիէլ , միւսիւ Տարթիժին նէզտինտէ տայիմա մազհարը հիւանի գապուլ օլակէլտիյինտէն , քէմալի մէմուննիյէթլէ իսթիդապալ իտիլտի , վէ քէնտիսինէ պիր իսկէմլէ վէրիլէրէք վագատանըն թաֆսիլաթը իսմիյղահ օլունտու , Տանիէլ պիլտիյինի սէօյլէտի , մէվթին սիւրաթը վուգուլինէ թէճճիւպ իտիլիյօր իտի . միւթասարրըֆ խասթա տէյիլ իտի ։

Ագշամըն դրսմը միւթէպադըսը միւթէսարրըֆըն նէտէն վէֆաթ իթտիյինէ տայըր վէրտիքլէրի գարարտան , վէ ա-լէլ խուսուս հայաթը ինսանիյէթինին գըսալըղընտան պահս օլունուպ , պու պապտէ պիր թագըմ միւլահազաթը ֆէյլէսոֆանէյէ կէրիչլտի . հէրքէսին էր կէճ պու եօլտան կէչէճէյի սէօյլէնտի . հէրքէս չէքիլիպ կիթտիքտէն սօնրա , Տանիէլ միւսիւ Տարթիժի պիր թարաֆա չէքէրէք .

— Սիղէ սէօյլէյէճէք սէօղիւմ վար տը , տէտի ։

Միւսիւ Տարթիժ , Տանիէլի մալազայա միւթթասըլ քիւչիւք պիր օտայա իտխալ իթմէքլէ , արաբարընտա չու եօլտա պիր միւքեալէմէ ճարի օլտու ։

Տանիէլ . - Մալիւմինիզ ա , միւթէսարրըֆ էօլտիւ , արթըզ պէնի պուրատա ալըդօյաճադ պիր չէյ գալմատը ։

— Ազիմէթ իթմէյէ գարար վէրտինիզ մի ։

— Էվվէթ ։

պաշլատը . միւթէսարրըֆը պիր գաչ սաաթ էվէլ կէօրմիւշ վէ իրթէսի կիւն իճրասը իչին մուսահիլէյհաէն պաղը էվիրլէր տախի ալմըշ իտի . չիմտի իսէ վէֆաթ իթտի տէյօրլալ իտի . ֆագաթ նէ չարէ .քի պու պապատե չիւպհէյէ մահէլ եօզ իտի . հէվատիս սահիհ իտի . հաթտա չու եօլտա թաֆսիլաթ վէրիլիյօր իտի :

Սդշամ թաամընտան սոնրա միւթէսարրըֆըն իղէրինէ ֆիւճճէթէն պիր պայկընըդ կէլմիշ իտի . ուշագ տէրհալ է-ֆէնտիսինի դուճաղընա ալմըշ եաթաղընա կէօթիւրմէյէ . դալգընմըշ իսէ տէ , տահա եաթաղա վարմադտան էվվէլ պի-չարէ ատէմճըղազ թիհլիքէլի սուրէթտե թէրքը տաղտաղայի հայաթ իյլէմիշ իտի :

Տանիէլ ճիհաէն տիւչարը էսէֆ օլմուշ իտի . մէրգում՝ միւթէսարրըֆը ճան ու կէօնիւլտէն սէվմէքտե իտի . հէման պու ֆէլաքէթտէն Տանիէլին թաբդը մայիչէթի տիւչարը թա-հավվիւլ օլաճագ իտի . պադշահըմ եէնի կէլէն միւթէսար-րըֆ Տանիէլի իտթէյէճէ՞ք մի իտի . պադշահըմ չիմտիքի էլտե իյլէտիյի սէրպէսիյէթէ մազհար օլապիլէճէ՞ք մի իտի : Տանի-էլ էֆէնտիսինին եիւզիւնիւ սոն ատֆա օլարագ պիր տահա կէօրմէք իստթէյուպ , դալապալըդ արասընտա պիր եօլ աչա-րագ հիւքիւմէթի դօնաղընա կիրտի . թէքմիլ օտալար խալգ իլէ տօլմուշ , ուշագլար քէնտիլէրինի չաշըրմըշ վէ կէօզլէրի եաշարմըշ օլտուղու հալտե , ահալինին հիւճիւմինի կիւճ հալ իլէ մէն յտէպիլիյօրլար իտի :

Միւթէսարրըֆ չէհիրտե հէրքէսին մուհապէթինի գա-ղանմըշ իտի . սէքվար օլտուգտան պաշգա , եանընտա թաա-յիւդաթընտան տա քիմսէ եօզ իտի . ուշագլար վէ ասքէր-լէր Տանիէլի թանըտըդլարը վէ ղաթէն եապըլմանէսի տե հիւ-քիւմէթի դօնալընտա պուլունտուղու իչին , միւթէսարրըֆըն եաթաղ օտասընա գատար կիրէպիլտի . էֆէնտիսի՝ կիւն-սիւղիւն տրգասընտա օլան էլպիսէ իլէ եաթաղընա ուղա-տըլմըշ իտի . պիչարէ ույուր կիսի կէօրիւնմէքտէ , վէֆաթ իթտիյինէ պիր տիւրլիւ Տանիէլ լինանմամագտա իտի . ֆա-

— Դըղըմըն թախլիսի իչին իպրաղ իթտիյինիզ ֆէտա-քեարլըղա գարչը պու բէ.ք աղ պիր չէյ տիր։ (Տէնիղ թա-րաֆընա պագարադ.) Իչթէ ղէման կէլտի, եիւղէյնէ.ք կէ-միյէ գատար կիթմէ.քիյինիզ պիր սաաթա միւհթաճ տըր։

Տանիէլ տախի օ ճիհէթէ աթֆը նաղար իտէրէ.ք «Իյլ-նու»նըն սահիլտէն իքի իւչ միլ մէսաֆէտե տէմիր աթմըչ օլ-տուղունը կէօրտիւ. կէմի տուրտույօր քէնտիսինի պէ.քլէյօր իտի։ Տարթիժ պու սըրատա քէլամէ աղաղ իտէրէ.ք.

— Ա.տիյօ տօսթում, Ալլահ ճէսարէթի վէրսին, պիրատէ-րիմ սիղի դարչըլամադ իչին սանտալ կէօնտէրէճէ.ք տիր, տէտի։

Տանիէլ իլէ Տարթիժ պիր տահա վէտալաչըպ էօբիւչտիւ-լէր, պատէհու թաճիր կէօղլէրինտէն եաչ ագտըղը հալտէ սիւրաթլա կէլրի տէօնտիւ։

Տանիէլ եալընըղ գալտը...

Պիր հէյէճանը ադիմէ.յէ տիւչյալ օլմուշ, պիւթիւն վիճու-տի թիթրէ.յօր իտի. սօն սաաթը կէլմիչ իտի. սէրպէսթ օլա-ճադ, ֆամիլեասընա գավուշաճադ, եախօտ պիւթիւն պիւթիւնէ մահվ օլաճադ իտի։ Տարթիժ իլէ պիրատէրի իչթիրադը ճիւր-մը ֆիրար իթմիչլէր իքէն, եինէ պու թէչէպպիւս մուխաթա-բատէն խալի տէյիլ իտի. սահիլլէրտէ տայիմա վէ ալէլ խու-սուս վաբօրլարընը հինի հալաքէթինտէ, թէֆթիչ վէ նէզա-րէթէ սօն տէրէճէ տըղդաթ վէ իհթիմամ օլունմադտա ի-տի. կիճէ կիւնտիւղ գալադօլ սանտալլարը կէզտիրիլմէ.քտէ, իլ.ք իչարէթտէ հալաքէթ իթմէ.ք իւղրէ տայիմա րըխթըմ իւղէրինտէ պիր վաբօր պուլունտուրըլմադտա տըր. պուննտան մատէ պիր թադըմ ֆէնէրսիղ սանտալլարտա իքիչէր միւ-սէլլահ աատմ պուլունտուրըլարադ սէվահիլ պօյունճա քէչթի ու կիւղալ իթտիրիլմէ.քտէ, վէ դայալարընը օյուգլարընա վա-րընճայա գատար թահալրի իճրա իտիլմէ.քտէ իտի։

Էղճիւմէ Տանիէլին գօրգուսը եալընըղ ինսանլարատա միւնհասըր տէյիլ իտի. լիմանտա քիւլիւյէթլի քէօբէ.ք պա-լըգլարը պուլունուպ, պիր գաչ բարչա գօգմուշ էթի եուխթ-

— Պիրատէրիմ պիր հաֆթայա գատար հարաքէթ իտէճէք տիր, սիզատ հէման հազըր օլունըզ։

— Հազըր օլաճաղըմ։

— Պիրատէրիմէ իխպարը քէյֆիյէթ իտէճէյիմ, օ սիզին խաթը հարաքէթինիզի թային իտեր։

Միւսիւ Տարթիւֆ իլէ Տանիէլ, սամիմի սուրէթատ կէքտիկերինին էլինի սըգալագ այրըլտըլար. Տանիէլ ադիմ պիր հէյէճանը գալագ իլէ թիթրէյերէք խանէսինէ ավետէթ իթտի. պիչարէնին գալագի քէտեր ու մէսէրրէթ վէ խէվֆ ու իւմիւտ իլէ թագսիմ իտիլմիչ իտի, էֆենտիսինի զայագ իթտիյինտէն տօլայը քէտերատ, արթըգ աերպէսթ գալտըղը իչին մէսէրրէթատ, ֆամիլեասընը կէօրմէք թէչէպպիւսիւ պէլքի պօչա չըդար միւլահազասը իլէ գօրգուտա իտի։

Տանիէլ պիր անտ պու գատար թէհամմիւլատուզ հէյէճանէ տիւչար օլմաղըլա, պիթագ տիւչերէք եաթագը իւղերինէ ուզանը վէրտի. պիչարէ ատեմճըղագ կիճէնին գըսմէ միւթէպագըսընը, կէօզլէրինի գաբամագա միւգթէտիր օլամագսըզըն իքի եանընա տէօնիւչէրէք, պէյնի սիւման իչինատէ օլտուղու հալտէ կէչիրմիչ իտի։

17

Պալատէ պէյան իլէտիկիմիզ վագասալարտան պիր հաֆթա սօնրա Տանիէլ՝ Տարթիւֆին գըզընը վահչիլերին էլինատէն գուրթարտըղը մահալտէ Տարթիւֆ իլէ վէտա իլէյօր իտի. թաճիր՝ քէմալի մուխալիսէթ իլէ Տանիէլին էլինի սըգալագ,

— Հայտէ կիտինիզ, ճէնապը հագգ մուչինինիզ օլսուն, տէտիլինտէ, Տանիէլ, կէօզլէրինտէ սասրը չիւքրանիյէթ րուհունումա օլտուղու հալտէ.

— Հադգըմտաքի էյիլինիզ մուգապիլ սիզէ գարշը նասըլ էտայի թէչէքքիւր իտէպիլէճէյիմ, տէտի։

մագ իչլին, պաղը աէֆա կէմիլէրին քէնարընա գատար թէդարրուպ իտէրլէր իտի. պու սէպէպլէ ևիւղեր իքէն պիր քէօ-
բէ.ք պալըղը պիր տիչ տարպէսի իլէ պիչարե Տանիէլին հա-
յտթընա իտաթիմէ չէ.քէպիլիր իտի. Տանիէլ մուգատտէմա
ֆօլիւմի պաղըրա չաղըրա իսթէր իքէն, չիմտի անտէն իհթի-
րաղ իտէյօր իտի, չիւնքի մէվթ՝ քէնտիսինի սէլտիքլէրին-
տէն իլէլ եպէտ այըրաճագ իտի.

Թագրիպէն սաաթ ագշամընն օնը օլուպ հէվա պուլութ-
ուը, դարանլըգ, տէնիղտէ ղայէթ սաքին իտի, խաֆիֆ պիր
րուղիկեար էսիյօր իտի. Տանիէլ էլպիսէսինի չըդարալադ
պիր բաքէթ ևաբըպ արդասընա պաղլատըգտան սօնրա տէ-
նիղէ կիրտի. ԵՒավաշճա ևիւրիւմէքտէ, տալկալարը դապարթ-
մադտան գօրդմադտա, կէօղլէրինի՝ քէվքէպի իւմիւտ կիպի
բարլայան կէմինին գանտիլէրինտէն այըրամամադտա իտի.
տէրադապ սու՝ դարնընա, պատէհու ումուպարընա գատար
չըդտը. օ ղէման քէնտինի պըրագարագ ևիւղմէյէ պաշլա-
տը. կիւրիւլթիւ լթմէ.քսիղին ահէսթէ ևիւղմէ.քտէ, ֆագաթ
դուվվէթլի գուլաճ աթմադտա, հէր տիւրլիւ կիւրիւլթիւյէ
դուլագ վիրմէ.քտէ, էօնիւնտէ.քի ֆէղայի վասիյէյի նաղարը
իլէ իհաթա լթմէ.քտէ իտի.

Օ արայըգ մահլթասընն մէյատանէ չըդմասը իլէ ալթունն
կիպի բարլագ պիր ըէնկ քէսպ լթմէ.քտէ օլան ըուլի տէր-
եաատէ հիչ պիր չէյ կէօրիւնմէյօր իտի. Տանիէլ դուվվէթլի
վէ մահիր պիր ևիւղկէճ օլմաղըլա, եօրուլմադսըզընն հայլի
ուղագլարա կիտէպիլիր իտի. մա մաֆիհ նէֆէս ալմագ իչլին
արա սըրա արդասը իւղրէ տէօնմէ.քտէ վէ քէնտիսինի տալ-
կալարընն հարաքէթինէ թէնը լթմէ.քտէ իտի. հէր գուլաճ
աթըչտա, կէմի՝ տահա ղիյատէ ֆէյդ իտիկիյօր իտի. կիթ-
տիքճէ կէմինին կիւվէրթէսի իլէ տիրէքլէրի կէօրիւնմէյէ պաշ-
լատը. ֆէնէրին ըշըզը հէման քէնտիսինէ գատար կէլմէ.քտէ
վէ անը ղիյասը իլէ իհաթա լթմէ.քտէ իտի.

Կէմինին տէրունինտէ տալսի ըղթըրագ պէր.քէմալ իտի.
Տարթիժին պիրատէրի, պաշ թարաֆտա կէղինմէ.քտէ վէ

տիւրպիւնի իլէ տէնիզի արաչտըրմադտա իտի. Եանը պաչընտա տուրան պիր ղապիթ իլէ ալթը նէֆէլը կէմիճի, հէման սանտալա սըչրամադ իւղրէ հաղըը պուլունմադտա վէ մաւմախլէյհին էմրինէ միւնթաղըը պուլունմադտա իտիլէը. Տարթիժին պիրտաէրի, ֆէնէրին աթմադտա օլտուղու այտընլըղըն օրթասընտա, պիլոտէն պիրէ դուչ ճէսամէթինտէ պիր գարարթը սէղտի. պու գատար պիր ալամէթ քեաֆի իտի։ Մումախլէյհ, ղապիթէ տօղրու տէօնէրէք.

— Հա՛յտէ էֆէնտիլէր, տէտի։

Պունլար տէրհալ կէմինին քէնարընտան դայարադ սանտալա կիրտիլէր. սանտալը ուսուլճա էնտիրէրէք Տանիէլէ տօղրու քիւրէք չէքմէյէ պաչլատըլար։ Տանիէլ պու հարաքէթի կէօրմիւչ, եախօտ քէչի իթմիչ իտի. ֆագաթ օ անտէ արդա թարաֆտան խաֆիֆ պիր կիւրլիւլթիւ իչիթտի. պիրտէն պիրէ արդասընա տէօնմէսի իլէ, թէքմիլ դանընըն տամատըլարընտա տօնտուղունու հըսս իտի, կէօրտիւյիւ չէյ գատադօլ սանտալը իտի. պու սանտալ Տանիէլին կիթտիկի ճիհէթէ տօղրու կէլիյօր իտի. սիւրաթլէ քիւրէք չէքիլտիկինտէն, կիթտիկճէ թէգարրուպ իտիյօր իտի։

Տանիէլ սանտալըն տէրունլինտէ պուլունան իքի միւսէլլահ ատէմի կէօրիւյօր իտի. պիչարէ եհիւմէքտէն ֆարիղ օլտադ սու իւղէրինտէ պիլա հարաքէթի տուրուտու. չիւպհէսիղ կէմիտէն էնէն սանտալ տաիսի գարադօլ սանտալընը կէօրմիւչ օլմալը իտի քի, պիրտէն պիրէ կէօզտէն նիհան օլմուչ. պէհէմէհալ կէմինին եան թարաֆընտա կիզլէնմիչ իտի։ Տանիէլ նէֆէսինի թուտթույօր իտի. ատէթա գըրլանկըճ դուչը կիպի խաֆիֆ օլան պու սանտալ, կիւյա սույըն իւղէրինտէ ուչըյօր իտի, հէման պիր դաչ դուլաճ մէսաֆէ գալմըչ իտի, Տանիէլին եանը պաչընտան սըյրըրակ կէչէճէք իտի. անը միւշահատէ իթմէմէյէրի իմքեանսըղ իտի։

Տանիէլ սույա տալտը, սույըն ալթընտա միւգթէտիր օլապիլտիկի գատար տուրտու. պատէհու սէնիզին եիւզիւնէ չըգտը։ Մէրգում գարարընը վէրմիչ իտի. էկէր սանտալըն

լըղը եադալամըշ խոի . ճէսուր ղապիճ՝ նըլտըրըմ կիպի պիր սիւրաթ իլէ պաշընտան շտպդասընը վէ արդասընտան աղըրլըղը աթտը . պէլինաէ թաշրմադտա օլտուղու խանչէրի դընընտան չըդարմասը իլէ ակինիղէ ակընլմասը պիր օլտու : Արդատաշլարը հայրէթտէ դալմըշ օլտուդլարընտան , ղապիճլէրինին պու խամտարէնկիղ հարաքէթինին սէպէպինի սորուպ անլամադա վադընտ պուլամամըշլար խոի :

Թայիֆէլէր , սանտալը՝ Ցանիէլ իլէ ղապիճին նապէտիա օլտուդլարը մահալէ եադլաշտըրարադ քիւրէքլէրի պընրադտընլար . մէրդուման , ուֆաճընդ պիր խոխտատէ մուավէնէթտէ պուլունմադ իչճաղ խոէրսէ , ակինիղէ ակընլմադ իւղրէ հադընը պուլունտուլար . չիտտէնը ընղընըպատէն թէքմիլ վիճաւէլէրի սորուդ պիր թէր իչինաէ դալմըշ խոի :

18

Դայէթ մուհիմը պիր տադդա ղարֆընտա պիր չէյ կէօրիւլիւպ իչիտիլէմէմիշ խոի . ակինիղ պու իչի տաէմին իւղէրինէ դարանտընդտան վէ անլէրի եուրթտուդտան սոնրա տիւմ տիւղ օլմուշ խոի . Թայիֆէլէր սանտալըն քէնարընտան տէնիղէ տօղուս էյիլմիչլէր , կէօղլէրինի տէօրթ աչմըշլար , դուլադլարընը դապարթմըշլար , ֆադաթ հիչ պիրիսի նէ վուդու պուրնուշ նէ կէչմիշ օլտուղունը անլամամըշ խոի :

Պիր դուչ եիւղ մէթրօ ուզադտա տուրան կէմի պիլէ՝ պու տընրամը քէչի իթմիշ կիպի կէօրիւնմէքտտէ , էթրաֆընը տէրին պիր սիւքիւնէթ իհսաթա իթմէքտտէ վէ եալընըղ իսթիմ կիւրիւլթիւսիւ իչիտիլմէքտտէ խոի . հէման իւմիւտսիզլիք քէչտտա օլմադա պաշլատընղը պիր սըրատտա , պիրտէն պիրէ տէնիղին եիւղիւ քէօրիւրէրէք պիր հարաքէթ ըէչտտա օլտու , էվվէլա պիր դարարթը վէ միւթէադըլէն իչի լինտան դոլը կէօրիւնտիւ , սանտալ տէրհալ պիր քիւրէքտտէ օ թարաֆտա թէ-

Եանը պաշընա չըգըպտա կէօրիւլէճէք օլսա, հէման թէքըար տալաճագ վէ պիր տահա չըգմայաճագ իտի. Եագայը էլէ վէրէրէք թէքըար Նուչէմայէ կէթիրիլմէք վէ պու տէֆա գուրթուլմաղա իւմիւտ օլմագսըզըն հադըդի միւճրիմ ճէղասընա չարբըլմագտան խէ, էօլմէյի թէրճիհ իտիյօր իտի։ Տանիէլ թէքըար սույըն իւղէրինէ չըգտըղը ղէման միւսթէրիհանէ պիր նէֆէս ալտը։

Տանիէլ տէնիղին իչինտէ գալմըշ օլտուղու ազ պիր միւտտէթ ղարֆընտա, բույլ տէրեատէ հէր չէյ թէպէտտիւլ իթմիչ իտի. գալադօլ սանտալը ուղադլաշմըշ, սաղ ճիհէթինտէն տէնիղէ տօղրու իլէրիլէյէն պիր գայանըն արգասընա տօղրու կիրմէքտէ պուլունմուշ իտի. կէմինին սանտալը իսէ աչըլմըշ, Տանիէլէ տօղրու թէվճիհ իթմիչ իտի. Տանիէլ քէնտինի սանտալտաքիլէրէ կէօսթէրմէք իչին պաշընը եօգարը գալտըրարագ էլլէրինի օյնաթմաղա պաշլատը. Ֆագաթ օ անտէ կէօյսիւնտէն պօղուդ պիր սէտայի ըղթըրապնիւմա չըգտը. անճագ սուրէթը մէյուսանէտէ «Իմտա՛տ, իմտա՛տ» տէյու հայդըրմաղա վագըթ պուլապիլմիշ իտի. պիչարէ պիր գուվվէի չէտիտէյէ դաբըլարագ ղայպ օլուպ կիթտի...

Սանտալը սէվգ ու իտարէ իտէն ղապիթ, պիր անտէն պէրի տէնիղի ալաշտըրմագտա օլտուղունտան, պու միւտհիշ հալի կէօրմիւշ իտի. Տանիէլին բույլ տէրեայէ չըգտըղը միւսաատըֆը նաղարը օլմուշ, «Իմտա՛տ, իմտա՛տ» տէյու ճան հադդը իլէ պաղըրտըղընը իչիթմիչ վէ պիրտէն պիրէ ղայպ օլտուղունտան, հայրէթտէ գալմըշ իտի։

Աճէպա նէ՞ կիպի պիր մուխաթաբայի ճէտիտէ ղուհուր իթմիչ իտի. Ֆագաթ Տանիէլին ֆէրեատը, աղիմ պիր ըղթըրապ կիմա լտեր պիր ֆէրեատ իտի. տէմէք օլույօր քի պիչարէ եարալանմըշ իտի. ղապիթ սաչլարընըն իւրբէրտիկինի հրսա իտուպ.

— Պէտպահտ, տէյու բէբէլէտի։

Մուամաիլէյհ իչի անլամըշ իտի. Տանիէլի քէօրէք պա-

դարբուպ լմեան . կէմիճլէրտէն պիրիսի էյլէրէք կէօրիւնէն ճիամէ էլ ամեան . էլինէ սայլար իլէ էլպիսէ կէչինճէ, պօղուգ պիր սէտա իլէ .

—Իսմանտանըմ, սի՞զմիսինիզ, տէյու սուալ լմմէսի լիլէ , սույըն իւղէրինէ չըգմըշ օլան զապիթ .

— Պէնիմ, տէյու ճէվապ վէրտիքտէն սօնրա , իլավէթէն .

— Տըգդաթ իսին անը թուլմայօրում, տէսի ։

Թայիֆէլէր ալէլ ածելէ Տանիէլի էագալայալագ սանտալա ալտըլար , պիչարէ պայըլմըշ իսի . մուայէնէ լմմէք իչին էյլէմիքլէրինտէ , դըպգըլըլ դան իչինտէ դալմըշ օլտուղունը կէօրտիւլէր ։ Կէմիճլէրտէն պիրիսի .

— Ֆադաթ պու զավալը էարիէլէնմիչ, տէյու պաղըրտը ։

Տիկէր պիր կէմիճի տէ էնամիչէնաք պիր հալտէ ճէսուր զապիթէ նաղար իսէրէք .

— Ամա՛ն զապիթիմ, սիզտէ եարալանմըշսընըզ, տէյու հայդըրմասը իլէ, ճէսուր զապիթ .

— Օ՛, պէնիմ եարէմ պիր շէյ տէյիլ, տէյէրէք դօլուսնը սպլատը . ֆիլ հադըդա մուամիլէյհին բարմադլարընտան դան տամլամադա պաշլատը . դան էլինէ դատար կէլմիշ իսի , Կիրիֆթալը տէհշէթի օլան թայիֆէլէրտէն պիրի ։

— Ֆադաթ նէ՞ օլտու , տէտի ։

Զապիթ . – Պիր քէօրէք պալըղը դարմըշ իսի ։

Պու սէօղ իւղէրինէ ճիւմլէսի պիրտէն խէվֆ ու տէհշէթ իլէ ըղհալը հայրէթ իսէրէք .

— Բէօրէք պալըղը՞ մը , տէյու պաղըրտըլար ։

Զապիթ . – Հէյէ շիւքիւրլէր օլսուն քի պիր քիչիք պալըղ իսի . չիքեարընը էլինտէն ալմադա մուվաֆֆադ օլապիլըմիմ ։

Պու էսնատէ իլչինճի կէմիճի քիւրէյէ օթուրմուշ, պիր տիկէրի տէ , մէճլուհ Տանիէլէ միւտաալաթը իպթիտայիյէյի իճրա լմմէքտէ պուլունմուշ իսի ։

Զապիթ . – Էօլմէմիշ սիր ա՛ ։

Կէմիճի . – Խայր զապիթիմ ։

— Է՛հ համա՛ օլսուն, պիղէ տէ լազըմ օլան պու տըր։

Պիր դաչ տագըգա սօնրա ճիւմլէսի տէ սէֆինէյէ կիրտիլէր։

Թայիֆէլէր կէչէն վագտայի միւտհիշէյի ըղհարը խէվֆ ու հայրէթի խաբէրէ հէգեայէ իթմէգտէ, չէճաաթ ու մուվաֆագըյէթինտէն տօլայը ճէսուր գաալիթի թէպրիկ լյէմէգտան խոխլէր. լաբին ղաալիթ՝ պու թէպրիկըլէրտէն չաբուճագ գաչարագ գօլօնը թիմար իթմէգ իչին դամարտասընա կիրտի։

Տանիէլ կիւվէրթէ իւղէրինտէ այըգտա ուղտուրմըշ իտի, կէմինին ճէրրահը պիչարէյի ոջարագ եարտասընը մուայէնէ իթտի. էթի գօրարըմըշ, դալչասընտա միւտհիշ պիր եարա այըմըշ իտի, ճէրրահ եարայը մուայէնէ իթտիգտէն սօնրա.

— Պիր չէյ տէյիլ, օն պէշ կիւն միւտավաթ վէ խաթիրահաթտէն սօնրա պիր չէյ գալմազ, ֆագաթ էբէյիճէ տիշլէնմիշ, տէտի։

Տանիէլ կէօղլէրինի աչմըշ իտի, մէրգում շաչգըն պիր հալտէ էթրաֆընա պագընմագտա վէ նէրէտէ պուլունտուղունը ապաչարմագտա իտի. Պու սըրատա Տարթիժին պիրատէրի Տանիէլէ թէդարրուպ խոբէրէ թէէմին իթմէգ իւղրէ.

— Պիր չէյտէն գօրգմայընը գուրթուլտուընըզ, տէտի. պու թէէմինաթըն իւղէրինէ մէճբուհըն ապղընտան.

— Այլ-նու, սէօղիւ չըգարըղընտա, Տարթիժին պիրատէրի.

— Իվվէթթ ատամ Այլ-նուտասընըզ... չիմտի հարտըէթի իտէճէյիզ, տէտի։

Ֆիկլ հագըգտա գաբատան հարաքէթի մանօվրալարընը իճրա իթմէյէ պաչլամըշ իտի։

Մարինանըն կիւրիւլթիւսի վէ դէնճիրին չաթըրտըսը իչիտիլտի, կէմի պիր արալըգ սարտըլտըգտան սօնրա եիւրիւմէյէ պաչլատը։

Տանիէլ կէչմիշ վագտայը էլան աէրիաթըը իտէմէյօր իտ-

տի . դարագօլ սանտալընըն թէադըալընա օղրատըղընը , պա-
տէհու քէնոխինի խէլաս իտէճէք օլան սանտալը կէօրտու-
յինի , փագամի օ անուհ զայէթ չիտուէթլի պիր աղրը հըս
էթմէ.քէ պէրապէր , դաարը տէրհայէ տօղրու չէ.քիլտիյինի
եավաշ եավաշ խաթըրլամայա պաշլատը . չէ.քիլիպ կիտէր ի-
քէն նասըլ պիր մուխամարայա տուչար օյտուղունը անլամըշ
լէ չարնաչալ տրպը թէսլիմիյէթի լյլէմիշ իտի ։

Տանիէլ քէնոխինի մահվ օլմուշ , արթըդ չարէի սէլամէթի
գալմամըշ օյտուղունը զանն լմմիշ իտի . նա՞սըլ դուրթուլ-
մուշ իտի , նէ՞ սուրէթլէ պուրատա պուլունույօր իտի . իչէթ
պու նօղմայը պիր տուրպի անլայամայօր իտի . . քէնոխինի
քէօբէ.ք պալըղընըն տէհչէթամիլ տիչլէրի արասընտան քի՞մ
խէլաս լմմիշ իտի , պունը սուալ իտէճէյի սըրատա իտի.քի,
էթրաֆընա պիրիքմիշ օլան քիմսէչէլմն արասընա պիր ատէմ
կիրերէ.ք , ճէրրահա թէվճիհի խրթապ լյլէտի . պու ատէմ
Տանիէլի մուհադադ պիր էօլումտէն դուրթարմըշ օլան ճէ-
սուր չէ համիյէթլի զապիթի իտի . դօլը սարըլմըշ օլան զա-
պիթի , ճէրրահէ .

— Մէճբուհըմըզ նա՞սըլ տըր , տէյու սօրատու ։

ճէրրահ . - Միւմքմն մէրթէպէ էյի տիր , քէնոխինէ
կէլտի ։

— Եարասը նէ՞ հալտէ տիր ։

— Եարանըն էհէմմիյէթի եօգ ։

— Ա՛յտըզ սապամի դալմայաճադ ա՛։

— Պու պատտէ սիզէ թէէմմնաթ վէրէպիլիրիմ։

Պիր գաչ սագըդա դատար պիր սիւքիւթ հասըլ օլտու ։
Տանիէլ , թէաթի խոխլէն պու սէօզլէրի՝ րիւյատա իչխոր կի-
պի իչխմիշ իտի . Պիր միւտտէթ սօնրա ճէրրահ, քէլամէ ա-
զաղ խոէրէ.ք .

— Էյի դուրթուլմուշ , ճանամար բէ.ք եաման սուրէթտէ
եադալամըշ , տէտի ։

Տանիէլ թիթրէյէրէ.ք կէօղէրինի այըզ զապիթի կէօր-
տու . զապիթ՝ կէնճ , փալուրի պիչիմինտէ դուսմուշ սադալը

սօղուգ չէհրելի վէ մավի կէօղլիւ պիր ատէմ իտի. իչթէ պու ատէմ հայաթընը թէհլիքէյէ իլգա իտէրէք Տանիէլի խէլաս էյլէմիչ իտի։ Տանիէլ մահղա պու զաթը համիյէթսիմաթըն սայէսինտէ ֆամիլէասընա դավուշաճագ իտի. կէնճ զապիթին հագդընտա ադիմ պիր չիւրան բէյտա իյլէտիչինի հըսս իթտի. գալպի ճօշուպ թաշմագտա վէ այաղա գալդըպտա պու կէնճ ատէմի սինէսինէ պասմագ իչին դուվվէթ իսթէմէքտէ իտի. ֆագաթ այաղընտաքի ույուշուգլուդ հարաքէթինէ մէճալ վիրմէյուպ, քէնտիսինի օլտուղու եէրտէ մընէյսօր իտի։

Տանիէլին եալասը ֆէնա հալտէ աճըմադա պաշլամըչ իտի, եէրինտէն գըմըլտանմագ, պիր սէօզ սէօյլէմէք միմքին օլամայըպ, ֆագաթ կէօղլէրի՝ թէլաճէմանը հըսսըյաթը օլարագ զապիթտէն այրըլմայօր իտի։ Պու արալըդ ճէրրահ քէլամէ աղազ իտէրէք.

— Պունը եաթագընա կէօթիւրմէք լազըմ տըր, տէտի։

Տանիէլ գալտըրըլարագ կէօթիւրիւլտիւյինի հըսս իթտի. պատէհու թէքրար պայըլտը։ Քէնտինէ կէլտիյի զէման եաթագընա եաթըրըրըմըչ իտի. կէմի օլանճա սիւրաթը իլէ իլէրլէյօր իտի։ Տանիէլին եաթագը եանընտա իչի ատէմ պուլունմագտա վէ քէնտիսինէ նէզարէթի իթմէքտէ իտի. պունլարտան պիրիսի Տարթիժին պիրատէրի, տիկէրինինէ՝ քէնտիսինի էօլիւմտէն գուրթարան ճէսուր զապիթի օլտուղունը թանըրը. Տանիէլ եաթագըդը եէրտէն սօղրուլարագ կէնճ զապիթէ.

— Լ֊ֆէ՛նտի, պէնի գուրթարան սո՞ղմիսինիզ, կէօրտիւյիւմ րիւյա տէյիլ տիր, տէյի՞լ մի. տէմինճէք սէօզ սէօյլէմէյէ իգթիտարըմ եօգ իչէն, եանըմտա պէօյլէ սէօյլէյօրլար իտի, տէմէսի իւզէրինէ, Տարթիժին պիրատէրի Տանիէլ մուգապէլէթէն.

— Ֆիլհագըգա սիղի մուհագդագ պիր էօլիւմտէն գուրթարան պու ճէսուր զաթ տըր. հէմտե բէք միւշկիւլ պիր թախլիա, նըշանէսի տե իչթէ հալա պագը տըր, պէյէրէք,

զապիթին պաղլը օլան գօլունը իրայէ իթտի ։ Տանիէլ պունտան մուխէնէսիր օլարագ ։

— Եարալանմըշսընըզ , պէնիմ սեպէպիմէ տէյի՛լ մի , տէտի ։

Զապիթ ։ – Լհէմմիյէթսիզ պիր ճէրիհա ։

— Իհօրէ՛ք պալըզընտա՞ն մը ։

— Էվվէ՛թ , ճանաւար սիզի պըրագմագ իսթէմէյօր իտի , խանչէրիմի պօղաղընա սաբլամագա մէճպուր օլտում , օտա գօլումու տիչլէտի ։

— (Պիր սէտայի տէրունի իլէ ։) Հայաթընըզը պէնիմ իչին թէհլիքէյէ իլդա իթտիյինիզի ասլա ունութմայաճաղըմ. պուրիւն թէչէ՛ք քիւրաթըմը իպրագ իթմէյէ միւգթէտիր օլամաըզըման տօլայը թէէսսուֆ իսէրիմ ։

Զապիթ պու սիմայիչքեարանէ սէօղլերտէն սըզըլըպ ա-յաղա դարդարագ ։

— Մի՛սիւ , պանա հիչ պիր կէօնա թէչէ՛ք քիւրէ պօրճ-լու տէյիլսինիզ. մուսիւ Տարթիժ սիզի Սիանիյէ չըգարմագ-լըզըմըզը թավսիյէ իթտի , սիզի օրայա պլագմաղա պօրճլու-յըզ. վադաա սիզի պիր աղ բահաթսըզ օլտուղունըզ հալտէ օրայա պըրագաճաղըզ, ֆագաթ նէ՛ չարէ՛ք պու ուտա պիզիմ էլիմիզտէ տէյիլ տիր , տէտի ։

Զապիթ , պու սէօզլերի սէօյլէտիքտէն սօնրա Տանիէլին թէչէ՛ք քիւրաթընտան գաչմագ իւղրէ դամարտաան տըշարը չըգարը ։

19

Պալատէ իշար իլլէտիյիմիզ վադաատէն իբի այ սօնրա պիր կիւն ալէքսանդրա Սիանի տարիւլ աճիզէ խատթախանէ-սինտէն , սաչը սադալը աղալմըշ պիր ատէմ թօրալայարագ չըգըյօր իտի ։ Պու ատէմ մալիւմիմիզ օլան խատթալըգտան

չիֆաեասլ օլմուշ օլան Տանիէլտէն պաշգասը տէյիլ իտի ։ Տարթիժին պիրաաէրլի էնսայի վէտա վէ մուֆարէգաթտէ Տանիէլէ , Տարթիժ թաբաֆընտան օլմագ իւղրէ տէրունինէ պիր գաչ աաէտ պինէր ֆրանգլըգ պանգնօթ գօնուլմուշ պիր բաբա չըզտանը թագտիմ էյլէմիշ իտի ։

Տանիէլ պու բաբայը էվվէլ էմիրտէ ըէտտ իթմէք խաթէտի իսէ աէ , ֆագաթ Տարթիժին պիրաաէրլի ըսրար իլէ ։

— Պու բաբա սիզէ էօտիւնճ օլարագ վէրիլիյօր ։ աէվկիւլի պիր տանէճիք գըզընը խէյաս իթմիշ օլտուղունըզ պիր աաէմին , սիզէ իսլրագ էյլէտիյի չու ճիւզվի խըտմէթի , մահճուպ օլմագտըրըն գապուլ իտէպիլիրսինիզ ։ ալէյհուսսա բաբասըզ նէ՞ եաբագիլիրսինիզ , իլթիճա իթմէք խաթէտիյինիզ մահալէ վասըլ օլմազտան էվվէլ , զապլըթանըն էլինէ տիւչէրսինիզ ։ պու կիպի իչլէրսաէ բարանըն պէօյիւք պիր բօլ իճրա իտէճէյի տէրքէտալ տըր , տէտի ։

Պու սօն միւթալաա Տանիէլի էղհէր ճիհէթի իգնա իթտիյինտէն , չարնաչար բարայը գապուլ իթտի ։

Տանիէլ խասթախանէտէն չըգար չըգմագ Մէքսիգայա կիտէճէք պիր վաբօր ալաչտըրտը ։ ֆիլհագըգա պիր վաբօրա բաքիպէն պիր պուչուգ այ գատար տէնիղտէ կիթտիքտէն սօնրա Ագաբօլգօ նամ չէհիրէ այագ պաստը ։ օն սէնէ ագտէմ ևինէ ֆրանսայա միւթէվէճճիւհէն հարաքէթ իթմիշ իտի ։

Մէղքիւր սէյահաթըն նէ տէրէճէ մէչուտ պիր սուրէթտէ նէթիճէքէկիր օլտուղունը պիլիրիգ ։ Տանիէլ չիմտի պու մահալլէյի ալիմ պիր հէյէճանը տէրուն իլէ թէմաչա իտիյօր , հէման իքինճի վաթանը օլան պիր թօբրաղը չինէյօր իտի ։ պիր ան էվվէլ ազիմէթի իթմէյէ աճելէ իյլէմէքլէ պէրապէր , մուվասըլէթտէն տէ գօրգըլյօր իտի ։ քի՞մ պիլիր օն սէնէ ղարֆընտա նէ՞ գատար վուգուաթ կէչմիշ , նէլէր օլմուշ իտի ։ չօճուգլարը պէօյիւմիշ , ատէթա սինինի միւքէլլէֆկէթէ կէլմիշ օլտուգլարընտան , Տանիէլ անլէյի թանըեաալէյհէճ՞ք մի իտի ։ աճէպա զէվճէսի տէ քէնաիսի կիպի իսլ-

թիւարկչմբջ մը իսկ. Իմիմանալ քի անոնք կէնճլիկի վէ կիւղէւկեր թէհամվիւլ իմմէմիշ տիր. Հալ պու քի Տանիէլին չէհլիսի պուրուշմուշ աղնըտա դաթմէրլէր հասըլ օլմուշ, նաչը սագալը աղարմըշ, էլհասըլ ալիւթիւն պիւթիւնէ թէպէատիւլ իմմիշ իսկ։

Տանիէլ պու ֆիլիրլէրտէ պուլունույօր. պատէհու պիրտէն պիրէ զուհաւր իտէն պիր թագըմ ըղթըրապաթը միւտհիշէ պու ֆիլիրի թէագըպ իտիյօր վէ պիւթիւն ճէսարէթինի մահվ իյլէյօր իսկ. էկէր անլէրի Մէքսիգատա պուլամայաճագ օլուրսա, օլատան կիմմիշլէր տէ Ծրանսայա տէօնմիւշլէր իսէ, նէ՞ եապաճագ իտի. Տանիէլ իչին Ծրանսա մէմնու պիր ատագի իտի. պիչարէ թէ.ըրար քիւրէյէ կէօնաէրիլմէք մուխամթատսըն տիւչար օլմագսըրըն Ծրանսա թօքրագընա այագ պատամագ իտի. հէմտէ պու տէֆա ֆիլրար իմմէք թէօհմէթի իլէ միւէպպէտէն քիւրէք ճէլասընա չարըրլաճալը չիւպհէսիլ իտի։

Պու միւահիշ ֆիլիրլէրտէն պագդա Տանիէլին դիհնինէ պիր թագըմ վէխիմ դօրդուլատա հիւճիւմ իմմէքտէ իտի. չիտտէթը խէվֆ ու տէհշէթինտէն նաչը վիճաւտինտէն սօղուգ թէրլէր տէօքիւլմէյէ պագլատը. պէտպահտ առէմճըղաղ քէնտի քէնտինէ սէօյլէչէրէք.

— Էկէր վէֆաթ իմմիշլէր իսէ, էկէր նիմ վահչի պուլունան պու էճնէպի մէմլէքէթտէ կօրկունչուղա, մահրումիյէթէ, սէֆալէթէ վէ խասթալըղա թէհամմիւլ իտէմէյէրէք թէրըք հայաթ իմմիշլէր իսէ... Էյվա՛հ, նէ՞ տէրէճէ տիվանէլիք իմտիմ տէ անլէրի պուրայա կէթիրտիմ, տէյօր իտի։

Տանիէլ, լինտանըն գալալինի բարչալամագտա օլան պու մէճհուլ վէսվէսէլէրէ վէ միւտհիշ դօրդուլատա նիհայէթի վէրմէք իչին, Աղաւօղօտան պիր գաթըր սաթըն ալարագ, սէվկիլի վէ մուազղէզ ֆամիլէտսընը պըրագմըշ օլտուղու մահալէ միւթէվէճճիհէն կօլա չըգտը. պիր չօղ կիւնլէր գաթի մէսաֆէ իմտիխտէն սոնրա պիր ագշամ ղուրուպը չէմն իլէ պէրապէր, էմլագընա հագըն օլան պիր քէօյէ մուվասըլէթ

իտուտ, կիճէնին գարանլըղը պասմազտան էվվէլ վասըլ օլմագ արղուսը իլէ սիւրաթլա քէօյիւ կէչտի։

Սըրավարի տիղիլմիշ օլան աղաճլար, էլան խանէնին կէօրիւնմէսինէ մանի օլմագտա իտի. Տանիէլ գաթըրընը սիւրաւ, պիրտէն պիրէ աղաճ տալլարընըն արդասընտան, ղայէթ եիւքսէք, եէնի, ատէթա պիր գօնագ տէնէճէք տէրէճէտէ պէօյիւք պիր պինա ղուհուր իթմէսի իլէ, Տանիէլ Իթիրէյէրէք թէվագուճ իթտի. արթըգ պըրադմըշ օլտուղու խանէճիյինի թանըմայօր իտի. էմլագընը ֆարգա միւգթէտիր օլամայօր իտի։

Օն սէնէ մուդատտէմ թէրը իթմիշ օլտուղու արազիյի ղայըլի մէզրուա իւղէրինտէ, ղայէթ վասի վէ միւքէլլէֆ պինալար կէօրիւնմէքտէ իտի. թօբրագլար, հարաքէթը արզտան ալթիւսթ օլմուշ կիպի պիր շէքլ ալմըշ իտի. գըրմըզըմսը պիր լէնկատ աամալար միւշահատէ օլունմագտա, ֆապրիդա օճագլարը տիւմանլար բիւակիւրմէքտէ վէ կէօնակէօն կիւրիւլթիւլէր իշիտիշմէքտէ իտի. էօթէտէ պէրիտէ քիւլյէթլի ամէլէ կէղինիյօր. էլհասըլ հէր թարաֆտա հարաքէթ, հայաթ, սերվէթ հըսս իտիլիյօր իտի։

Տանիէլ կէօզլէրինէ լինանամատը, պու գատար թէպէտտիւլաթը մէյտանէ կէթիրմէք, պու ինսիղ վէ խալի արազիյի պու մէրթէպէ շէն ու մամուր գըլմագ իշին, օն սէնէ քիֆայէթ խաէճէյինի պիր տիւրլի ագլընա սըղտըրամայօր իտի. հէյէճանը կիթտիքճէ քէսգը չիտտէթ իտիյօր իտի. քարատան մահրում օլան զէվճէսի վէ չօճուգլարը, պու միւքէլլէֆ ամէլիյաթը իճրա իթտիրէմմէյէճէքլէրինտէն, անլէրին օլմատըղը, արազինին պէհէմմէհալ սաթըլտըղը, կապանճը էլլէրէ կէչտիյի տէրքէար իտի։

Պու էսնատէ զուրուպ իթմէքտէ օլան կիւնէշին նէչը իյլէմիյի սօն պիյալէր, կէօրիւնէն պու չէյլէրի հատտէն զիյատէ պէօյիւտիւյօր իտի. Տանիէլ պու ճէսիմ պինալարըն քէնտի ֆամիլեասընա այըտ օլմայաճաղընա գանատաթը թամամէ հասըլ իթտի։

— Տանիէլ, թարիֆի ղայրի դասիլ պիր ըղԹըրապէ տիւշար օլարագ հէման դաԹըրընտան աշաղը աԹլատը. պիր գաչ ատըմ էօԹէտէ պիր Մէգոիդալը կէօրիւնտի։ Տանիէլ մերգումա տօղրու դօշարագ պօղուդ պիր սէտա իլէ.

— Պու կիւղէլ միւլքին սահիպի քի՞մ տիր, տէմէսի իւղէրինէ, Մէքսիդալը՝ Տանիէլին պու սիւալինէ ըղհարը Թէաճիւպ իտէրէք.

— Սինեօր Գարվալուս, տէյինճէ, Տանիէլ հէման պայըլմագ տէրէճէսինէ կէլէրէք.

— Սինեօր Գարվալուս, սէօղիւնի Թէքգրարլատը։

Մէքսիդալը իսէ Տանիէլին տէրէճէյի հէյէճանընտան պիւսպիւԹիւն միւԹէաճիպ օլարագ.

— ԷվվէԹ, տէտիքտէն սօնրա, Տանիէլին սէնատէլէյիպ հէման ևէրէ տիւշէճէյինի կէօրէրէք ևանընա ևադլաչտը վէ իլավէԹէն.

— ԾադաԹ նէ՞ օլուչօրսունըզ, տէտի։

Տանիէլ մուհաֆաղայի սէպաԹ իլմէյէ ֆէվգէլատէ ղայրէԹ իտէրէք.

— Հի՛չ հի՛չ, հէրարէԹ, նօրկունլուգ, տէյու ճէվապ վէրտի։

— Ուղագ տա՞ն մը կէվչյօրսունըզ։

— Ադաբօղդօտան։

— Պուրալարը Թանըմայօ՞րմուսունըզ։

— Օն սէնէտէն պէրի տիր կէվմէմիշ իտիմ։

— Զօգ ԹէպէտուԼ իլմիչ տէյի՞լ մի։

— ԷվվէԹ, քէք չօգ ԹէպէտուԼ իլմիչ, արԹըգ Թանըչամայօրում, ֆագաԹ օն սէնէ մուգատտէմ պու միւլքին սահիպի պիր ծրանըզ իտի ղանն իտէրիմ։

— ԷվվէԹ, միւսիւ տը Սէրվ նամընտա պիր ծրանըզըն Թահտը Թատարրուֆընտա պուլունույօր իտի. պէն քէնտիսինի քէք ալա Թանըր իտիմ։

Տանիէլ պաչտան այտըղա գատար ԹիլԹրէմէքտէ իտի. նէԹիճէյի հալի անլայաճագ իտի. Թանըլմազ պիր հալէ կէլ-

միշ օլտուղունտան տօլայը , սօն տէրէճէ մէճիտուն օլույօր ի-տի . մուխաթիսի քէնտիսինէ նազար պիլէ իթմէմիշ, հիչ պիր կէօնա չիւպհէլէնմէմիշ իտի . Տանիէլ իչի չագտըրմամագ ի-չին լազայտանէ պիր թաւր ալարագ .

— Պու միւսիւ տը Սէրվ տէտիյինիզ նէ՞ օլտու , տէ-տի .

— Ա՛հ պիչարէ ատէմճըղազ բէ՛ք թալիսիզ իմիշ։

— Պիր գազայա՞ մը օղրատը ։

—Զէվալը, Ֆըրանսայա սէյահաթ իտէր իբէն ղարդ ու թէլէֆ օլտու ։

Տանիէլ տահա զիյատէ թիթրէմէյէ պաչլատը , հէման անլաչըլապիլէճէ՛ք պիր սէտա իլէ .

— Եա չօճուգլա՞ըը , տէտի ։

— Օ՛, չօճուգլար էչրէֆ սաաթտա տօղմուչլար իմիշ։

— Նէ՞ կիպի ։

— Ֆէվգէլատէ տիւչարը սէֆալէթի օլտուգլարը պիր սը-րատա իտի ՛քի , իշճիլէրի պիր էլմաս մատէնի մէյտանէ չը-գարտըլար ։

— (Պաղըրարագ ։) Էլմաս մատէնի՞ մի ։

Մէքսիդալը էլինի ուզատալագ էվվէլճէ Տանիէլին նա-ղարը տըգդաթընա չարբմըշ օլան դըլմըղը թօբրագ թէբէ-ճիրլէրի կէօսթէրիպ .

— Իչթէ , իչլէնմէ՛քտէ տիր , տէյինճէ , Տանիէլ պաիսի հէյէճանը օլան հըսսըյաթը կիղէյմէյէրէ՛ք .

— Էօյլէ իսէ ղէնկլին տիրլէր , տէյու հայգըրտը ։

— Զէնկլին տէ սէօ՞ղ մի . երիմի տէֆթա , օթուղ տէֆթա միլէօնէր տիրլէր ։

Տանիէլ, այագտա տուրամազ պիր հալէ կէլէրէ՛ք հէման դաթըրընըն արդասընա տայանըպ .

— Ֆագաթ պիր ազ էվվէլ պու արաղինին քեաֆֆէսի . տէ սինեօր Դարվալուսըն տըր տէյօր իտինիզ ։

— Էվվէթ օնուն տըր , չաթօյը , մատէնի , էլհասըլ պիւ-թիւն ալագիյէ քիւլլիյէթլի բարա վէրէրէ՛ք սաթըն ալտը ։

— Միւսիւ տը Սէրվին էվլատլարը արթըդ պուրատա իգամէթ իթմէյօ՞ղլար մը։

— Խայր, ֆրանսայա ավետէթ իթտիլէը։

— Զօդ ղէմանն օլսո՞ւ մը։

— Իւչ սէնէ դատար վար։

— Պուրատա պիր չէյլէրի գա՞լմատը մը։

— Սրթըդ հիչ պիր չէյլէրի եօգ, հէբսինի տէ սաթտըլար։

Տանիէլ քէնտինի զայպ իթմէք մէրքէդինէ կէլտի. եավաչ եավաչ քէնտի քէնտինէ սեօյլէնէրէք.

— Ա՛հ, հըսսկյաթըմ սօղրու չըգտը, արթըդ անլէրի կէօրէմէյէճէյիմ, ֆագաթ համտ օլսուն, զէնկին իմիշլէը, պահարևար տըրլար... տէմէք եա՞խի.

Պու սըրատա Մէքսիդալը պիր սիկարա պիւքէրէք թէպահիւտ իթմէք իւզրէ իլէն, Տանիէլ պիր թաւրը միւթէլէտտիւտանէ լլէ.

— Սիզէ պիր չէյ տահա սօրաճաղըմ, տէտի։

— Պույուրըն էֆէնիմ։

— Պանա եալընըզ չօճուդլարտան պահա իթտինիլ, մատամ տը Սէրվէ նէ՞ օլտու։

— Ա՛հ, օ պիչարէ դատըն տա զէվճի միւսիւ տը սէրվ կիպի պէտպահտ իմիշ. դօճասը տէնիղտէ պօղուլուպ կիթտիքտէն իքի սէնէ սօնրա, պիչարէ դատընըտա թօբրաղա գօյտուլար։

Օ ղէմանէ դատար քէնտի քէնտինի զապթ իտէպիլմէք իչին ֆէվգէլատէ պիր զայրէթ լլէ ճէպրը նէֆս իթմէքտէ օլան Տանիէլին, արթըդ սապը ու իսթիյարը էլինտէն կիտէրէք ճանխըրաշ պիր ֆէրտատ սալը վէրտի, դօլըսրընը աչարադ դաթըրընըն եանը պաչընա տիւշիւ վէրտի. Մէգսիդալը իսէ միւթէհայրը օլարագ Տանիէլին իմտատընա եէթիչտի։

20

Տանիէլ ու Սերվ տիւչար օլտուղու հալի պիհուչիտէն այըլըղը ղէման թէմամէն կիճէ օլմուշ էթրաֆընը դարանըղդ իհաթա իմմիշ իտի. համիյէթքառար Մէգսիգալը, Տանիէլին չէզադըլարընը օլուշտուրույօր իտի. Տանիէլ էվին թարաֆընա տօղրու ալթը նազար իմտի, քէօչք, մատէն, պահճէ, հէր շէյ կիճէնէին դօյու գարանըղդը իչինտէ զայպ օլմուշ իտի. կիւյաքի պուննար պիր խայալը սէրի իւլ ղէվալ իտի.

Տանիէլ էլան ուչգուտա օլմատըղդընը, րիւյա կէօրմէտիյինի անլամադ իչին զիհննինի արաչտըրմադտա վէ հըսսըյաթընը ճօգլամադտա իտի. պիր գաչ տադըգդա զարֆընտա միւմքիւննիղ դապկինտէն չէյլէր եօյրէնմիշ իտի. պիր գաչ սէննէ իչինտէ հայաթը պէչէրիյէտե պու գատար թէհաւիւլաթի հասըլ օլմատընա իհթիմալ վէրմէյօր իտի. ղիրա քէնտի հայաթը, մահքիւմիյէթինտէն սէրի պիր սիյադ իւզրէ կէչմիշ, եանի հէր կիւննէչ տօղտուղունտա այնի մահալտէ վէ այնի պէտափահա հալտէ պուլունմուշ իտի.

Սէվկիլի ղէվճէսինին վէֆաթը, պիչարէ Տանիէլի մահվ իտիյօր իտի. մումանիլէյհայը պիր տահա կէօրմէյէճէք իտի. արթըդ միւեպպէտէն այրըլմըչլար իտի. Հիչ շիւպհէ եօգ քի պիչարէ դատընճըղաղ, սէքտ ու քէտէրտէն, մահրումիյէթտէն, հէր տիւրլիւ մուղայիդատան միւթէէսիր օլարագ թէրքը հայտթ իյլէմիշ իտի. էվլատլարընը պէտափահա վէ սէֆիլ պիր հալտէ պըրագոճաղը միւլահաղասը իլէ, սօն կիւնլէրինէն մէյուսիյէթի՝ պիչարէ յի մէղարա կէօթիւրմիշ իտի. Մատամ տը Սէրվ սէֆալէթի վէ ղարուրէթի իչինտէ մուզթարրըպ օլարագ թէրքը տաղտաղայի ճիհան իմմիշ իտի.

Մէքսիդալը, Տանիյէլին թէտրիճէն կէօզլէրինի աչըլընը կէօրիւնճէ.

— Նա՞ըլըննըդ, տէյու սիւալ ընիմ ։

— Էյկիմ, թէշէ՛քքիւր իտէրիմ . . .

— Ֆագաթ պիւտէն պիրէ՛ նէ՞ օլտունըդ ։

— Սապահտան պէրի եօրուլմուշ իտիմ, մալիւմ ա՛, սերտէ իհթիյարըդ տա վար, նասըլսա իւղէրիմէ պիր ֆէնալըդ կէլտի . ֆագաթ համա օլսուն չիմտի էյկիմ պիր չէյիմ եօգ . . . ։

— Լաքին կիճէյի պուրատա կէչիրէճէ՛ք տէյնընիդ ա՛, դալդըդ պիր աղ եիւրիւյէպիլի՛րմիսինիդ ։

Տանիէլ այաղա գալդմաղա թէշէպպիւս ընիմ, Մէգսիդալը տա սէօղիւնէ տէվամ իտէրէ՛ք ։

—Պէն քէօյէ կիտիյորում, էկէր պուրատա պիր իչինիդ վար իսէ, եարըն կիւնահիւղիւն կէլիրսինիդ, կիճէյի եաթադտա կէչիրիպ քէնտինիդի պուլուրսունըդ օլմա՛դ մը, տէ՛ ։

— Բէ՛ք ալա օլուր, թէշէ՛քքիւր իտէրիմ ։

Մէգսիդալը պիր աղ էօմէտէ օթլամաղա դոյուլմուշ օլան դամըրը թուղթուպ կէմիրէրէ՛ք Տանիէլի իւղէրինէ պինտիրտի ։

Տանիէլ, չաշդըն պիր հալտէ օլարադ Մէ՛քսիդալընըն հարաքէթինէ թապի օլույօր իտի . խասլէր ալտըդը չէյ, դօլունը, այաղընը դրըմըշ իտի . արթըդ ճէրիչյան իտէն ահվալի թէմամէն անլամայօր իտի ։ Էրթրաֆընտա պուլունան հէր չէյին չէօքիւպ եըդըլտըդընը զանն իտիյօր իտի, էվլատլարընըն սաատէթլէրինտէն տօլայը թէսէլլի պուլույօր իտի իսէ տէ, ֆագաթ քէնտիլէրինի պիր տահա կէօրէմէյէճէկինի տիւչինէրէ՛ք հատտէն պիյատէ մէյուս օլույօր իտի . անլէր իլէ կէօրիւշմէ՛ք ֆիքրինի . իտթրընտան չըդարմադը իտի ։

Տանիէլին ֆիքրինճէ, էվլատլարընըն նայիլ օլտուգլարը պու ֆէվգէլ մէմուլ սէրվէթ, քէնտի իլէ անլէրին արալտընտաքի մէսաֆէյի իֆթիթրագը պիր դաթ տահա զիյատէլէչտիրիյօր իտի . էօյլէ կա՛, քէնտի կիպի պիր սէրսէրի,

սէֆիլ պիր տիլէնճի անլէրէ դատտը նա՞սըլ վատըլ օլապիլիր իտի ։

Պունլարտան մատէ Տանիէլին էն պէօյիւ՛ք քէտէրի իսէ, սէվկիլի զէվճէսի՛ Անն տը Մէրվին էպէտիյէն զայպ օլմատը իտի ։ Տանիէլ պու տիւչինճէլէր արտընտա դաթըրընը կիւտմէյի ունութմուշ իտի . հայվան՝ պիր չօգ կիւնլէրտէն պէրի տիւչար օլտուղու եօրկունլուգտան գուվվէթտէն տիւչմիւշ օլմադըդա ուչուեարադ, այադլարընը չադըլ թաչլարընա սիւրթէրէ՛ք եիւրիւյօր իտի ։

Մէ՛քսիդալը, էնթայի ըահաթ Տանիէլէ պիր գաչ սիւալ լյըտտ ընմիչ, ֆագաթ ճէվապ ալամադը օլտուղունտան սիւքիւթ իտէրէ՛ք կիտէյօր իտի . նիհայէթիւլ էմր քէօյիւն իլ՛ք խանէլէրի կէօրիւնմէյէ պաչլատը ։ Մէ՛քսիդալը, Տանիէլէ սաղ թարաֆտա պուլունան պիր միսաֆիրխանէյի կէօսթէրէ՛քքէ՛ք ։

— Օրայա միւրաճաաթ ընիթչինիդտէ ըահաթ իտէրսինիզ, տէտի ։

Տանիէլ, համիյէթլի Մէ՛քսիդալըյա արդը թէշէ՛քքիւր իտէրէ՛ք այըրլտը, կիտիպ միսաֆիրխանէնին դաբուսընը չալտը, դաբու աչըլտըդը ղէման գաթըրը իչին պիր եէր, քէնտիսի իչին տէ պիր եաթադ իսթէմէյօղ իլէ միսաֆիրխանէ սահիպի ։

— Թաամ իթմի՞չմիսինիզ, տէյու սօրտու ։

— Խայր, ըահաթսըղըմ ։

Տանիէլ սիւալ վէ ճէվապէ մէյտան վէրմէյէ՛ք իչին ալէլ աճէլէ օտտաընա չըդտը, օտտտա եալընըդ գալընճա ըզթըրապընա սէրպէսթճէ պիր մէյտան աչտը ։

Տանիէլ եաթադա ամ՛ըլատադ հընչգըրտա հընչգըրտա աղլամայա պաչլատը . պիչտրէ աստիճըղաղ պիր տահա կէօրէմէյէճի սէվկիլի ըէֆիդէսի, ափիփէ զէվճէսի իչին աղլայօր իտի, սօն տէրէճէ միւէլլէմ օլան պու տարպէյի նակէհանի, Տանիէլին ատէթա ճան ու ճիյէրինի բարալայօր իտի ։

Բէնտիսինի տինլէյէն օլսա իտի, կէօղ եաչլարը ալտասընտ

տա տայնմա սուղիչլի պիր սէտա իլէ « Հէվկիլի դատըն , Համիյէթլի դատըն » տէյէրէք , աղլատըղընը իչխտէճէք իտի . նէ դատար ղէման պէօյլէճէ աղլամըշ իտի , պունը անլատմատը . Ֆադամի ևօրկունլուդ , տէրտ ու քէտէրէ ղալմպ կէլէրէք , դալղի ևարալանմըշ մահվ օլմուշ օլտուղու հալտէ ույուտը ։

Էրթէսի կիւն ույանտըղը ղէման թէճաճիւպլէ էթրաֆընա պադընտը . արթըդ հիչ պիր շէյի տէրևաթըը իտէմէյօր իտի . կիւնէչլին շէտիտ գիյատը իլէ բարլայան բէնչէրէտէն , խուրմա աղաճլարը իլէ մէսթուր օլան դըրըլարը կէօրտիւ . ո ղէման Մէքսիդատա օլտուղունը խաթըրլատը . պիր կիւն էվվէլքի ըղթըրտապլարը պիրտէն պիրէ ղուհուր իթմէքլէ , ևաթաղընտան աչադը ֆըրլայտադ բէնչէրէյի աչտը ։

Տանիէլին դարչըսընտա վէ միտաֆիրլիտանէնին հէման է-թէյլինտէ միւբէյադա իշ չէ.քլ պիր արադի պուլունմադտա իտի ։ Տանիէլին կէօղիւնէ իլիշէն պու արադի , պիր թադըմ մէմէր պիրէ.քլէր վէ ոէրվի աղաճլարը իլէ մէսթուր օլտուղունտան , պու մահալլին պիր մէղարլըդ օլտուղունը անլատը . տէր հալ ածէլէ իլէ կիլինէրէ.ք աչադը էնտի . քէօյ պէչ ալթը եվուղ սէ.քէնէտէն իպտարէթ օլտուղունտան , մէղարլըդ տա քիւչիւ.ք իտի ։

Տանիել տէմիր բարմադլըը կէչիպ տէ պիր ատամ իլէրի աթընճա , տիկէր ատի մէղարլարըն արատընտա , ղայէթ եվ.քա.ք վէ միւղէյհէն պիր մէղարլըդ կէօղիւնէ իլիշտի , ղէվճէ-սինին՝ մէղքիւր մէղարտա օլտուղունը հլտա իթմտի . ալտանմամըշ իտի ։ Ֆիլհադըդա մէղքիւր միւղէյհէն մէղարլըդըն իւղէրլինտէ.քի հատը , Մինն-էլիղապէթ տը Սէրվին , օրաճըդտա կէօմիւլիւ պուլունտուղունը իչար իտիյօր իտի ։

Տանիել հէման մէղարըն պադը ուճունտա տիվ չէօքէրէ.ք վէ կէօղէրինտէն նաշ ա֊էօքէրէ.ք տուա իթմէ.յէ պաչլատը ։

Մէղարըն էթրաֆընա չիչէ.քլէր տիրիլմիչ , լայըդը վէճհլէ հիւանի ինթիղամ վէրիլմիչ իտի . պու մինդարէ Տանիէլէ կիւղէլ պիր թէհլիր հատըլ իթտի . չօճուդլարը՝ վալիտէյնինի

ունումամըչլար իտի ։ Տանիէլ ըղթըրսալը իչինտէ ղայպ օլարադ այնի մէվզրտա չօդ ղէման գալտը ։

Կիմտիքճէ եւ-քսէլմէքտէ օլան աֆիթալը ալէմթալըն եագըճը ղնյալարը չըպլադ պաչընա չայրը յօր , ֆագաթ Տանիէլ պիր չէյ հըտս իմմէյօր իտի . իհթիմալ քի պիւթիւն կիւն օրատա գալաճագ իտի . ֆագաթ ումուղընա պիրի տօդունմասը իլէ Տանիէլ թէճճիւպ իլէ պաչընը գալտըրտը . էլինտէ չիչէքլէր թուրմուշ օլտուղու հալտէ , ալթմըշ եաչընտա կէօրիւնէն պիր տաէմ էօնիւնտէ տուրմուշ իտի ։ Շախսը մէրգում միւթէճճիպանէ պիր թավը իլէ Տանիէլէ .

— Տէմէք քի մատամ տը Սէրվի թանըը իտինիպ էօյլէ՞ մի , տէյինճէ , Տանիէլ պաչընը գալտըրարադ .

— Լվվէթ , տէտի ։

Տանիէլ քէմալի թէճճիւպ իլէ չախսը մէղքիւրի նազարը թէտգըդտան կէչիրտի . հէր նէ գատար իսթիյարլամըշ վէ այնընտա գաթմէքլէր բէյտա օլմուշ իսէ տէ , պու չէհրէնին քէնտիսինէ մէճհուլ օլմատըղընը անլատը , վէ հէման մէրգումա .

— Մատամ տը Սէրվի սիղտէ թանը յօ՞րմուսընըզ , տէյու սիւալ իմմէյի իլէ , չախսը մէգում պաչընը սալայադ .

— Պէ՞ն մի . . . ա՛հ , պէն տը Սէրվ ֆամիլեասընըն պիր էսկի խըտմէթքեարը յըմ . մատամ տը Սէրվին չօճուգլարը Ծրանսայա ավտէմ իմմէղտէն էվվէլ , վալիտէյէրինին մէզարընտաքի չիչէքլէրի սօլտուրմամագլըղը վէ տայիմա թագէյէմէյի պանա թէնպիհ իմտիյէր . իշթէ կէօրիւյօրսունըզ ա՛ , պու վազիֆէյի իյֆատէ ասլա թէքեասիւլ իմմէմէքտէ յիմ , տէտի ։

— Տանիէլ պու ատէմին սէսինի տինլէտիքճէ մէրգումընն չէհրէսինէ վէ կէօղլէրինէ քէմալի տըդգ ամթլա պագըյօր իտի . պատէհու պիրտէն պիրէ տիւչարը հէյէճան օլարադ էլինի իսթիյարէ ուղատըպ պիր նէվի թէրէտտիւտ իյմա իտէր պիր թավը իլէ .

— Ժա՛ն, տէտի՛։

Իմիթիայար ուշագ եայլը ղէնպէրէ քտէն Թահրիը օլունմուշճասընա պիրտէն պիրէ նէրինտէն սըչրատը, դօլարը ապասընտա Թուղմադտա օլտուղու չինէ՛ն սագըլարը եէրէ եուվարլանտըլար. մէրդումի տախլ Տանիէլին սէտասընտան միւթէէսսիր օլմուշ իտի. շաշղըն պիր հալտէ Տանիէլէ պադապրադ վէ բէրբէլէյէրէ՛ք։

— Պէնի Թանը՛յօ՞րմուսընըզ, ահալի՛։

— Սէն պէնի Թանըսը՞ն մը Ժան։

Իմիթիայար, Թէհայիւրինտէն նաչի ճէվապ վէրէմմէյուպ շաշդըն շաշդըն Տանիէլին եիւղիւնէ պադըյօր իտի։

Տանիէլ արթըդ քէնտինի զապթի իտէմէզ օլտու, պէօյլէ սատըդ վէ էղհեր ճիհէթ էվին պիր դալըպ սահիպլի պուլունճա ատէթա պահտըևար օլմուշ իտի. անընկա ֆամիլեասընտան պահս իտէպիլէճէ՛ք իտի. անա Թէ՛քմիլ էսրարընը, դալպինտէ՛քի Թէ՛քմիլ ըղթըրապլարընը պիլտիրէճէ՛ք իտի։

Ժան քէնտինի շաշըմըզ հալա ճէվապ վէրէմմէյօր իտի. արդ արդ եապանճըյա պադըպ պիր չէյ սէօյլէյէմմէյօր, հէյէճանընտան ատէթա պօղուլույօր իտի։

Պու սըրատա Տանիէլ տը Սէրվ ճիտտի պիր Թավը քէսպ իտէրէ՛ք.

— Ժա՛ն, պէնի հալա Թանըյամասը՞ն մը, պէն էսկի էֆէնտիմ Տանիէլ տը Սէրվ տէյիլմիյի՛մ, տէտի՛։

Ժան, պիրտէն պիրէ կէրիյէ տօղրու սըչրայարադ Հայրէթլէ.

— Տանիէլ տը Սե՛րվ մի, տէյու բէբէլէտի՛։

Տանիէլ. - Դօրդմա աղիզիմ Ժան, պէն սանա ֆէնալըգ իթմէ՛ք իչին պուրայա կէլմէտիմ՛։

Ժան. - (Պաղըրարադ.) Ֆադաթ Տանիէլ տը Սէրվ վէֆաթ իթտի՛։

— Իվվէթ, հէրքէս անը վէֆաթ իթտի զանն իտիյօր, ֆադաթ էլան պէրհայաթ տըր. պիրա իչթէ գարչընտա տուրույօրում՛։

Ժան, ասըլզատէյի թանըյօր կիպի կէօրիւնմէքտէ իտի, տըդդաթլա եիւղիւնէ պադտըդճա էշքնալը վէճհիյէսինի մուվաֆըդ պուլույօր իտի. նիհայէթ պիր աղ թէրէտտիւտ իթտիքտէն սոնրա.

— Իվվէթ, էվվէլ, չիմոի սիղի թանըտըմ. ա՛հ, քի՞մ պիլիր չօճուգլարընըդ նէ դատար սէվինէճէք տիրլեր, տէաի.

— (Պօղուդ պիր սէտա իլէ.) Չօճուգլարըմըն, պէրհայթի օլսուղսումը հիչ պիր վադըթ էօյրէնմէմելերի լաղըմ սըր.

— (Թէաճիւպ իլէ.) Նի՞չին.

— Անըն իչին քի, պէն, ճէմիյէթը պէշէրիյէ նազարընտա սէֆիլ, նամուսսըդ վէ մէլուն պիր աաէմիմ.

Ժան, տէրհճէյի նիհայէ վէ խէվֆ ու տէհշէթի իլէ պիր հարաքէթ ըղհար իտէրէք.

— Եա՛ Րապպիմ, էօյլէ իսէ նէ՞րէտէն կէլիյօրսունըդ, աճէպա նէ՞ նաթտընըդ, տէտի.

— Աաէմ էօլմիւրտիւմ, բըրանկատան չըդայօրում, տահա տօղրուսը քիւրէ՞քտէն գաչըյօրում.

Տանիէլ պունը տէտիքտէն սոնրա հայրէթինտէն քէնտինի ղայպ իթմիչ օլան էտվի ուչաղընըն էլինտէն թուէթտըդ մէղարըդտան տըշարը չըդտըլար. Տանիէլ մէրդումա.

— Պուրայա կէլ, պէնիմ սանա էմնիյէթը քեամիլէմ վար տըր, հէր չէյի հէ.քեայէ իտէճէյիմ, տէտի.

ԳԸՄԸ ՍԱՆԻ

1

Պիր միւտաէթտէն ալէրի եաղ մէվսիմինտէ Բարիզի թէրք իտէն ֆամիլեալարըն աւէթի հէր սէնէ արթմադաա տըր, Ռուլիս, Օդոստոս վէ Սեպտեմբեր այլարընտա ղէնկին մահալլէլէր, ֆիթուհաթ քէմերի ճիվարընտաքի չաշաալը ճատտէլէր իզսիզ պիր հալ քէսպ իտէրլէր. մստա հիւքմիւնէ կէչմիչ օլան պու հալ, թիճարէթէ, սէնաաթէտէ թէէսիր իթմիչ օլտուղունտան, Մօնմարթր սօգաղընտան Ալվասթաբօլ պուլվարընա գատար միւմքէտ օլան չարշըտաքի թիճարէթ վէ սէնաաթ էվլերինին էքսէրիսի, եաղ մէվսիմինտէ դաբալը պուլունուր.

Հէվա ալմադ վէ պիր աղ էյլէնմէք լուզումընը հէր քէս հըսա իթմէքտէ տիր. մահզա Բարիզ, պիլհասսա եաղընն կիւղէլ տիր. Ասըլ Բարիզլիլէր, Բարիզլերինէ եաղընն քէրէմթիչ իտէրլէր. չինքի մէվսիմի մէղքիւրտե պու մէշհուր շէհիրին էսկիյէյի ճէսիմէսի կիւնէշին ալթընտա չաշաաբաշ օլուր. հէր քէօչէտէ, հէր եօլ աղընտա, ալէլհասսա եէնի մահալլէլէրտէ, ֆիլոուզէ ըէնկինտէ օլան դուպպէյի ասիւմանընն ալթընտա էնվայի տիլրուպա վէ կիւղէլ մէնզարէլէրէ թէսատիւֆ իտիլիր.

Պուլօնլը օրմանընըն ճիվարընտա կիւնաէն կիւնէ մամուր վէ ապատ օլմագտա օլան կէնիշ վէ սայէտար ճատտէլէր տուրուրքէն, էյի հէվայը վէ սերինլիյի պաշդա եէրտէ արամագ՝ ասըլ Բարիզլիլէր իչին ապէս ատտ օլունուր. ֆիլ հագըգա քէօչքէլէր, աղաճլար ալթընտա ղայպ օլմուչլար տըր. քէնչէ-

ըէէբլինաէն լաթիֆ վէ հայաթպախշ ըուզկեարը իլէ միւթէ-
մէվիճ միւթէմաաի նէչիւլէյի միւշահաաէ օլունուր ։

Պուրալարտա հէմ դըր ղէվգի, հէմաե չէհիրէ եադընըդ
սուհուլէթի օլմադըլա, Բարիզէ կիտիպ կէլիր իքէն, պէտայիի
կէօնակէօնի թէմաշա իաէրէք, պիր սաաթ գաատար արապա
իլէ կիւղէը պիր սէյահաթ իճրա իսիլիր ։

Տանիել տը Սէրվին էվլատլարը Բաուլ իլէ Ալիս, Մէք-
սիգատան կէլտիքտէն սոնրա պու լաթիֆ մէվգըտա, Բարի-
զին ճէննէթի պահճէսի աատ օլունան պու ֆէրահֆէզա մա-
հալաէ, ինչաաթը հէնուղ ըէսիտէյի հիւանիւ խիթամ օլան
պիր գոնագ սաթըն ալալագ, իխթիյարը իգամէթ իթմիչէր
իտի. պու միւքէլլէֆ գոնաղըն եալտըզլը տէմիր բարմագլըգ-
լարը իլէ, Պուլոնիը օլմանը արաապնատաքի մէսաֆէ, եօլտան
վէ իսթիհքեամլարըն հէնաէ յինաէն իպարէթ իտի. գոնաղըն
արգասընատա տախի, զայէթ ճէսիմ աղաճլարը հավի կիւղէլ
պիր պահճէ պուլունուրօր իտի ։

Իչթէ իքի գարընատաչ պէօյլէճէ միւֆէրրիհ պիր չիմէն-
ղալ իչինաէ իմլարը էվգաթի իսիյօրլար իտի. բէնչէրէլէրին-
տէ պիր թագըմ սարմաչըգ չիչէքլէր, լիմոնլըգլարընատա Մէք-
սիգանըն հէր չէչիտ ֆիտանլարը պուլունուրօր իտի. էանայի
մէսէրրէթլէրի արաապնատա պու ֆիտանլարը կէօրտիւքճէ,
Մէքսիգա չէհրինաէ կէչիրտիքլէրի էյամը ֆէլաքէթի, պի-
չարէ վաիտէլէրինին վէֆաթընը, բէտէրլէրինին պիր սուրէ-
թը ղարիպէտէ ղայդուպէպէթինի իաթընըլամագտա իտիլէր ։

Հէլէ մատմազէլ Ալիս, տայիմա պու տիւշիւնճէլէրտէ
պուլունուր, տայիմա պու էսէֆամիզ իսթընըսէր իլէ վա-
գընթ կէչիրիր իտի. լիմոնլըղա կիրուպ տէ պու ֆիտանլարընն
պիրիսինի կէօրիւնճէ, ֆիքրի տէրհաղ գասավէթ ու ֆէլաքէթ
իլէ տօլու օլան մադիյէ կիտէրէք. ուղուն վէ սամուր քիրբիք-
լէրի ուճընատա լինճու կիպի եաշ թանէլէրի բէյատա օլուր ի-
տի. մատմազէլ տը Սէրվ, եանի Ալիս, օն սէքիղ եաշընատա
կիրմիչ իտի ։ Մուսահիբ յհանընն պօյը ուղուն, կէօզէլէրի հալա-
վէթլի, ֆադաթ պիր սաղ մադմուա, էթվարը չիվէպի, չէհրե-

սի՝ վալիտէսինին չէհրէսի կիպի զայէթ սէվիմլի իտի։

Գաբալը բէնկլի չիչէքլէը կիպի պիր լէթաֆէթէ մալիք օլան կիւզէլլէրտէն ատտ օլունան պու գըզճըղաղըն եթվաըընաա, էօյլէ դապալըդ, լոտպինկլիք, շուխմէչըէպլիք, վէ ղէնկլին օլմասը սէպէպի իլէ քիպլը ու ղուրտուր կէօրիւնմէդ իտի. ղէնկլին օլտուղունը խաթրընա պիլէ կէթիրմէդ իտի. հէրքէսէ վէ հաթտա խըտմէթ.քարլարընա պիլէ հիւանի մուամէլէ իթմէ.քաէն տուր օլամազ իտի։ Պիր մըդտար այթուն իլէ սայըր ինսանլարա թէվագուֆ իտէճէյինի ասլա ժէկսայիւլ իթմէմիշ օլուպ, մահղա սէրվէթ ու սաման.քէնտիսինի եալընըղ հէր կէօնա էյլիյէ վէ խայրխահլըղա սէվգ իտէպիլէճէյինի թէֆէք.քիւր իթմէ.քաէ իտի։ Մէզպուրէ ղայէթ սաքին պիր թապիաթտա օլտուղունտան, գօնաղըն իչինտէ սէսի սէտասը իշիտիլմէդ կիպի պիր շէյ իտի. է.քսէր տէֆա եալընըղ դալըր, ստամբլարճա լիմօնլըդտան վէ Մէ.քսիդա չիչէքլէրինին էօնիւնտէն այրըլմայարադ, ինտինտէ հէր շէյտէն մուաղղէդ վէ մուգտատէս օլան սէվիկլի վալիտէյի իլէ միւհթէրէմ բէտէրինի եատ վէ թէխաթուր իտէր իտի։

Բաուլ իսէ, պիլաքիս հէմշիրէսի կիպի սաքին վէ միւլայիմ պիր թապիաթտէ տէյիլ իտի։ Բարիպէ կէլիր կէլմէդ, իտմի վէ սէրվէթի.քէնտիսինէ.քիպար վէ մօտա տայիրէլէրին գաբուլարընը աչմըշ օլտուղունտան, տէրհալ ղէվգ ու սէֆա ալէմինէ աթըլմըշ իտի. պիղղալուր ագիլանէ կէչիրտիյի՝ կէնճլիյինտէ թօբլամըշ օլան աթէշի սաչաճագ իտի։

Բաուլ էսմէր բէնկլի, քէսկին կէօզլիւ, ղայէթ չէն վէ չիրին պիր կէնճ օլուպ, տայիմա սօն մօտա օլարագ կիյինիր գուշանըր իտի. ենէնի մօտա աչըգլըսը չըգ կէնճլէրին ինթիխապ.քէրտէսի օլան Ինկիլիզ.քարի պիր թաւը թադընմըշ, վէ ույգունսըղլըգտան, ղէվգ ու սէֆանըն սուլի թէէսիրինտէն բէնկլի պիր գաթ տահա սարսըմըշ իտի։

Ենէնի տօսթլարը, եանի քէնտիսինի ղէվգ ու սէֆահաթ ալէմինէ ալըշտըրանլար արասընտա, գարիյնի քիրամէ «էպէպի մալիւմ օլան Տանիէլ տը Սէրվին էօլտիւրտիւյի պանքեր

Բուսթանըն օղլու Անտրէ Բուսթան, Բաուլ իլէ պիրլինճի տէ-
բէճէտէ տօսթլըդ վէ սամիմիյէթ բէյտա իլլէմիշ իտի։ Պան-
քէր Բուսթանըն հայաթըննա խաթիմէ չէքէն ճինայէթ մէս-
թուր գալմըշ օլտուղու ճիհէթլէ, պու իքի կէնճ ահպապ ա-
րալարընտա, իֆթիտադը էպէտի օլաճադ օլան պիր գան լէ-
քէսի պուլունտուղունտան չիւպհէ պիլէ իթմէյօրլար իտի։

Մագթուլ պանքէրին օղլու Անտրէ Բուսթան, ուղուն
պօյլու, գուրու, քէմեր պուրունլու, սէօնիւք կէօզլիւ վէ
եաբանա ատէմլէր կիպի տիդ թավուրլը պիր կէնճ օլտուղուն-
տան, թամ մօտա իւղրէ հարաբէթ իտէր զանն օլունմագտա
իտի. մերդում հէր գաբուլը չալար վէ հէր չէշիտ գատընլար
իլէ կէօրիւշիւր իտի։ Պու գատընլարըն արասընտա էն զիյա-
տէ քէսպը չէօհրէթ իտէնլէրի, բաղարը աշդ ու մուհապէ-
թէ քէնտիսի սեվդ իթտիյինտէն պահս իլէ տայիմա իֆթի-
խար իլլէր իտի։

Մերդում, կէվչէմիշ, պէլի գըրըլմըշ օլտուղունը հըսս
իթմէյէ պաշլամըշ իտի. բէտերինտէն գալմըշ օլան սերվէթը
ճէսիմէ, թիւքէնմէյէ եիւղ լաուբտուղունտան պահս իտիլ-
մէքտէ, ֆադաթի մայիշէթինտէ կէօրիւլէն տէպտէպէ, պու
հէվաեիսին սըրճ արաճիֆտէն իպարէթ օլտուղունը կէօս-
թէրմէքտէ իտի։

Ինչ հագըգա Անտրէ Բուսթան, մէսաբիճինի էքսիլտէ-
ճէք ևէրտէ պիլաքիս հէր սէնէ թէզայիւտ իտիյօր իտի. ա-
խըրլարընտա ղայէթ ճընա պինէք վէ գօշու հայվանլարը պու-
լունուր իտի. բէք պէօյիւք գումարլար օյնար, վէ ղայպ իթ-
տիյի ղէման հէման թէէտիյէ իտէր իտի. հէնուզ պիր սար-
բաճ հիսսէսի սաթընն ալմըշ վէ բարասընը գատասընտան թէ-
տիյէ իլլէմիշ իտի. ֆադաթի չուլաստը տա վար քի, պու բա-
բա, քէնտիսինէ օրթագ իթտիյի Բաուլ տը Սէրվ թարա-
ֆընտան թէսվիյէ իտիլմիշ իտի։

Պու իքի եէնի արգատաշլար ասլա պիրիպիրինտէն այ-
րըլմազլար իտի. Անտրէ Բուսթան, էքսէր տէֆա Մայոս պուլ-
վարընտան կէչէր իքէն Բաուլըն գօնաղընա օղրար իտի. պիր

գաչ տէֆալէր մատմաղէլ Ալիսէ ալղը իհթիրամ իթմիշ վէ մուամիլէյհանըն հիւսնի լէթաֆէլթինէ հայրան օլմուշ իտի. ֆագաթ կէնճ դըզտա այնի թէէսիր հասըլ օլմամըշ իտի. Բաուլ, տօսթը պուլունան Անտրէ Ռուսթան հադդընտա նէ միւթալաատա պուլունտուղունը հէմշիրէսինէն սիւալ իթտիյի ղէման, Ալիս կիւլմէյէ պաչլայարագ.

— Ռէք թօհաֆ ատէմ, օտունտան եաբմա զանն իտիլէր, ճէվապընը վէրմիշ իտի.

Բաուլ սէս չըգարմատը հիչ պիր իթիրազտա պուլունմատը, հէմ տէ մատմաղէլ Ալիսի Անտրէ, Ռուսթանա վիրմէ.քտէ հիչ պիր միհնասիպէթի եօգ իտի. Բաուլ, ղէվճ ինթիխապը հադդընտա հէմշիրէսինի սէրպէսթ պըրագմագ իսթէմէ.քլէ պէրապէր, տօսթը Անտրէ իլէ օլան բաղըթայի մուհապէթինի պէօյլէ պիր սըհրիյէթ իլէ պիր գամ տահա թէյիտ իտէճէ.ք օլուրսա, մէմնուն օլաճաղը տէրքեար իտի.

Անտրէ Ռուսթան կէնճլիքտէ չօգ չէյլէր կէօրմիշ կէչմէրմիշ օլտուղունտան, գարըսընըն դըյմէթինի պիլէն էյի պիր ղէվճ օլաճաղը կիպի, հէր հալտէ .քիպար ալէմինէ տաքսիլ օլան պէօյլէ պիր տատէմէ ղէվճէ օլմագ, մատմաղէլ Ալիս իչին էյի պիր չէյ օլաճագ իտի. հալ պու .քի Ալիսին պաչգա նիյէթի օլտուղունը սօնրատան կէօրէճէյիզ.

Գարիյնի .քիրատընը, Մայեօ պուլվարընտաքի գօնագընը էօնիւնէ գատար թէչրիֆինի ըչճա իթտիյիմիզ ղէման, .քի գարընտաչընը հալի պու մէրքէզտէ իտի. Բաուլ իլէ Ալիս պիր գաչ տէնէ մուգատտըմ Բարիղէ կէլմիշ վէ պալատէ արզ էյլէտիյիմիզ եօլտա բաղլագ վէ տէպտէպէլի պիր էօմր սիւրմէյէ պաչլամըշ իտիլէր.

Բաուլ, հէմշիրէսինէ մուհապէթ ու րայէթի պէր .քէմալ օլտուղունտան, ղէվգ ու սէֆայա մէյլ իթտիյի հալտէ պիլէ, հէմշիրէսինէ գարշը մուհաֆագայի ինթիղամ իյլէր, վէ հէման տայիմա պիր սուրէթը միւնթազամատէ սապահ վէ ագշամ թատմընը պիրլիքտէ իտէր իտի. օ կիւնլէրտէ պիրատեր իլէ հէմշիրէ վ.օսվիվ թէաթրօսընա կիթմէյի թաս-

միմ իթմիշլէը իտի . պուննը մահզա Բաուլ Թէնըլիֆ իթմիշ իտի ։

Հոկտեմբերին իչինտէյիզ , պու մէվսիմտէ Թէնքմիլ Թէ-ամիրօլար ասարը Թէճէրրիւտ կէօսԹէնլիյօրլար իտի . Բարիզին էրզադաը սէֆֆասը հէր Թարաֆտան ավտէթ իթմէնքտէ , Հա-լընըղ ավճըլար կէճիքմէնքտէ իտիլէր ։ Պուլօնները օրմանը ար-Թըղ հիւղնէհնկիզ ալիր մէնզարէ քէյտա իթմիշ , աղաճլարըն Հաբրադլարը տէօքիւլմէյէ , րուղկեար իլէ պուլվար իւզերին-տէ Հուվարլանմադա պաչլամըշ իտի ։

Ի՛րի ամիը կիւզել ալիր գունէ արապասը դօնադըն տը-չարըսընտաքի Թաշ Նէրտիւպանըն էօնինտէ Թէվագուֆ իթ-միշ , Ալիս , պիրատէրի Բաուլըն գօլունտա օլարադ աչադը էն-մէնքտէ պուլունմուշ իտի . ուշադ օթուրտուղու եէրտէն ամ-լայըպ արապանըն գաբուսընը աչտը . Ալիս գուշ կիպի պիր խաֆիֆիլիքլէ արապայա ամլայըպ , պիրատէրիտէ սէյիսէ է-միրլէրինի վէրտիքտէն սօնրա գըղդարընտաչընըն Հանը պա-չընա օթուրտու ։

Արապա Հարաքէթ իթտի , ամիլար գումըարը ամըպ սա-վուրտադ , ղէնճիրլէրինի չագըրտաւտադ տէմիր բարմադ-լըգտան արչարը չըգաճագլարը սըրատա իտի քի , սէյիս պիր-տէն պիրէ չիտտէթլէ տիզկինլերի չէքէրէք « վարտա » տէ-յու պաղըրտը ։

Սէյիս օրատա տուրմագտա օլան իխթիյար պիր ատէմի չինէմէմէք իչին ամիլարը Հան Թարաֆա չէվիրմէքտէ իտի . իխթիյար իսէ , նէ արապայը կէօրմիշ , նէտե պէյկիրլերին ա-յագ բամբըրտըսընը իչիթմիշ կիպի տուրտադ , կէօղլերինի տէմիր բարմադլըգտան այըրմայօր իտի . Բաուլ իլէ Ալիս պի-լա իխթիյար էյիլիպ պագտըլար , Բաուլ օսանմըշ օլտուղու-նու կէօսԹէրիր պիր Թավը իլէ ումուղլարընը չէքէրէք .

— Տայիմա պու տիլէննճի , տէյու մըրըլտանտը ։

Մէրդում իխթիյարը Ալիս տախի Թանըտը . չիւնքի պիր գաշ կիւնտէն պէրի դօնադըն էթրաֆընտա տօլաչըպ տու-րույօր իտի . մատամպէլ Ալիս , իլգ տէֆֆա օլարադ պու իխթի-

գիյատէ տէրտ ու քէտէրտէն պուրուշմուշ չէհրէլէրտէն պիրինէ մալիք պուլունույօր իտի , եիւղիւ էսմէր պիր րէնկ քէսպ իթմիշ օլտուղունտան , սագալընըն պէյազլըղը պիւսպիւթիւն մէյտանէ չըդըյօր իտի . սիյմասընտա օ տէրէճէ թէղայիւը հասըլ օլմուշ իտի քի , կէնճ իքէն քէնտիսինի կէօրմիւշ օլանլարըն , շիմտի թանըմալարը միւմքիւնսիզ իտի . եալընըզ կէօզլէրինտէ ասարը հալավէթ վէ մուհապէթ բուլունմա իտի .

– Շախսը մէրգուման կիյինմիշ օլտուղու էլպիսէնինտէն , Բարիշ սօգագլարընտա քէսրէթի իւզրէ թէսաուիֆ օլունան , բէնչէյի ղալուրէմէ կիրիֆթար վէ մայիչէթէ մաղլուպ պիչալէլէրտէն օլտուղու անլաշըլըյօր իտի . ալդասընտաքի սիյահ չուհատան մամուլ բալթօ բէք միւսթամէլ օլտուղունտան աղարմըշ վէ տիքիլ եէրլէրի գրկարմըշ իտի . կէօմլէյի ազ չօդ թէմիլ օլտուղու կիպի , պաշընտատա՝ եաղմուրտան րէնկինի վէ չէքլինի ղայպ իթմիշ եումուշագ պիր չապդա պուլունույօր իտի .

Պու աաէմ Մայեօ պուլվարընը ազ պիր միւտաէթ թէադըզ իթտիքտէն սօնրա տէօնտիւ , քէօհնէ պիր չարապճը տիւքքեանընըն այտընլըղը կէօղիւնէ իլիչէրէք իչէրի կիրտի . պիրինճի սալօնտա օն օն իքի գատար սարը վէ գըրմըղը րէնկտէ սըրմալը չաքէթլէր կիյմիշ արապաճըլար պուլունուպ , պաղըլարը տէսթիկեահընն էօնիւնտէ չագըշտըրմագտա , վէ պիր թագըմը տա իչկիսինէ՝ ֆիւմէրօլու բիյանգօ չէքմէքտէ իտիլէր . պուննալ իսըտմէթքեար կիլուհը օլմալըլա , չիւպհէսիզ էֆէնտիլէրինին կէօղիւ էօնիւնտէն ուղագ պուլունտուգլարը իչին չէն ու մէսլուր իտիլէր .

Իհթիյալ , էօթէքինտէն պէրիքինտէն պիր գաչ տիրսէք եէյէրէք , էն նիհայէթտէքի սալօնա տօղրու թէվճճհուհ իթտի .

Մէղքիւր սալօնըն ճամլարընտան , իչէրիտէ ըշըգ օլտուղու կէօրիւնտիւյիւնտէն , իհթիյար օլտտա տահա զիյատէ իսթիրահաթ իտէճէյինի մէմուլ իթմէքտէ օլտուղունտան , գաբույը իթէրէք իչէրի կիլտի . մէրգում , քէօչէնին պիրինճի

յարէ թէսատիւֆ իմտիյի զէման, քէնտիսինէ պիր թավրը զարիպ վէ պիր նաղարը միւշֆիգ իլէ պագմադտա օլտուղունու կէօրմիշ, վէ իխթիյարըն պու աճիպ հալինտէն էրէյիճէ միւթէէսիր օլմուշ իտի. կէնճ գըզ օ զէմանտէն պէրի իխթիյարը հէր տէֆա կէօրիւշտէ զարիպ պիր թէէսիր հասըլ իմմէյէ պաշլամըշ իտի, Ալիս, իխթիյարըն տիւշար օլտուղու թէհլիքէյի կէօրիւնճէ, հէյէճանը պիր սէտա իլէ.

— Պու իխթիյար տիլէնճի տէյիլ տիր, քէնտիսինէ սաատագա վէրտիյիմտէ լէտտ իմտի, ֆագաթ օրատան տա այրըլմայօր. պաղչէյէ չըգարըղըմ զէման կէօզլէրինի պէնտէն այրըմայօր. պիր նաղարը միւշֆիգանէ իլէ պանա պագըյօր, տէմէսի իւզէրինէ, Րաուլ էմինյէֆսիզ պիր թավը իլէ ումուղլարընը դալտըրարադ.

— Ատամ սէնտէ, եանըէսիճինին պիրի տիր. պիր չէյ աչըրմադ իչին ֆըրսաթ պէ.քլէյօր, տէտի.

Պարկիրլէր քէմալի սիւրաթլա արապայը գուշ կիպի ուչուրարադ ուզագլաշտըրտըլար. իխթիյար իսէ արապանըն արտընճա պագա գալտը. մերգումըն կէօզլէրինտէ պիր տամլա եաշ բէյտա օլաուս. պու կէօզ եաշը մուհապպէթ, չէֆգաթ վէ հէմանտէ ղուլուլտան նէչաթ իսիյօր իտի. իխթիյար եավաշճա պիրի սէտա իլէ քէնտի քէնտինէ.

— Կիւզէլ, զէննկին, պահտըեար տըրլար, տէյու սէօյլէնէրէք, վէ արապանըն կիմտիյի եօլըն ադսի ճիհէթինէ տօղրու եիւրիյէրէք, օլաան թապաիս իմտի.

2

Իխթիյար, ատէթա խասթա կիպի եավաշ եավաշ եիւրիմէքտէ իտի. մուսաֆիրլէրին դայ եաչընտա օլտուղունը սէօյլէմէք իմքանսըզ տըր. Պու ատէմ խասթախանէլէրտէ, եախօտ տարիւլ ահիզէլէրտէ կէօրիւլտիւյիւ իւզրէ, եաչտան

նա բաղմէն , չէհրէլէրի սօլկուն վէ կէօղէրի սէօնիւք իտի ։ Տէօրտիւնճիւ չախս , ատէթա մաքինա պասկըրընտան կէչմիշ կիպի ինճէ վէ զաիֆ օլուպ էսկի պիր ըչտէնկօթա սարըլմըշ իտի ։ պաշընա եիւքսէք պիր չապդա կէլմիշ , մէգըիւր չապդանըն էսկիլիքտէն թիւյլէրի տէօքիւլմիւշ , ֆարէլէր կէմիրմիշ կիպի ալէթը իւսթիւ ըչնաէլէնմիշ իտի ։ Պու զարիպ չէքիլի հէրիֆ , ճէմիյէթին մուգաւէլաթ մուհարրիրի զանն օլունույօր իտի ։

Պու իւչ քիշի կէօղէրինի Մէկէտէն այըրմամադտա , մէրգումըն սէօղէրինի եուտաճադլար կիպի տինլէմէքտէ , վէ բէք տէհշէթլի օլտուղու պէլլի օլան գուվվէթլի բաղըլարընա միւթէհայըր օլտուգլարը անլաշըլմադտա իտի ։

Պիղիմ իհթիյար իսէ եավաշճա թաամ իտիյօր , վէ սէպէլինի քէնտիտէ պիլմէքսիզին կէօղէրինի պու ատէմլէրտէն այըրմայօր իտի ։ սաղտան սօլտան իչլէթտիյի պիր դաչ սէօզտէն պուննլարըն սէնաթլարընը անլատը ։ Պուննլար Բարիղին ճիվար մահալլէլէրինտէ կիճէլերի քիմսէ պուլունմայան խանէլէրի սօճանլարտան , վէ հէտէֆը թէսպիհ էտիլմէսինի օլան մահալլէրտէ ատէմ պուլունընճա , իչէրիսէ ըչվօլվէր վէ գամա իլէ կէրինլէրտէն , վէ իւզէրլէրինէ վարըլաճադ օլուրսա գաթլ ու թէչլէֆտէն չէքինմէյէնլէրտէն իտի ։

Իհթիյար , եէմէյինի եէյուպ պիլմիրերէք պու մուխաթարալը հէրիֆլէրտէն ուղագլաշմագա հազըրլանըր իքէն , իչէրիսէ եէնիտէն պիր ատէմին կիլտիյինի կէօրմիւնճէ , եէրինտէն գըմըլտանմադ իսթէմէտի ։ Պու եէնի կէլէն չախսըն պիր ուշագ օլուպ , սը Սէրվ գօնաղընըն ախըրլարընտա տօլաշտըղընը պիր գաչ տէֆա կէօրմիւշ իտի ։

Պու ատէմին , պու միսիլլու խուսուսի հայտուտլար իլէ նէ՞ միւնասիպէթի օլագիլիր իտի ։ Իհթիյար իչի անլատագ իսթէհիյինտէն , ասլա եէրինտէն գըմըլտանմատը , վէ հէտման մասանըն իւզէրինէ եավաշտագ ույուր կիպի կէօրիւնտիւ ։ Ուշագ եիրմի եաշլարընտա այըդ պաշլը պիր տէլիգանլը իտի ։ մէրգումըն իչէրի կիրտիյինի կէօրմիւշ օլան խըրտըղլար

տէ տէօրթ քիշինին պիր մասա պաշընա կէչմիշ, եավաշճա , ֆագաթ թէլաշ իլէ դօնուշմադտա օլտուդլարընը , վէ քէնտինի կէօրիւնճէ՝ ճանլարը սըդըլմըշ կիպի պիր թավուրտա պուլունտուդլարընը կէօրտիւ ։

Պունլարընն իչինտէ րէչիլէրի օլտուղու անլաշըլան պիր ատէմ, իհթիյարընն իչիտէճէյի տէրէճէտէ եիւքսէք պիր սէտա իլէ ։

— Ալթընդ սո՛ւս , անլաշըլտը , տէմէսի իւղէրինէ , իչէրինտէն տիկէր պէրիսի ումուդլարընը սիլքէրէք ։

— Պա՛հ , պիր իհթիմար տիլէնճիտէն իհթիրա՛զ մը իսթիյօրսուն , տէտի ։

Պիզիմ իհթիյար , եան թարաֆտա պուլունան պիր թահտա գանաաէյէ օվճուրարագ էլի իլէ մասայա վուրտու , վէ իչէրի կիրէն կարսօնա , պիրազ րէչինիր իլէ չարապ կէթիրմէսինի սէօյլէտիքտէն սօնրա , միւքեալէմէտէ պուլունան փիմսէլէրին , ճալիսը մէրագ օլան սէօզլէրինի քէմալի տըգդաթլա տինլէմէյէ պաշլատը ։

Լէն էվվէլ սէօզ սէօյլէյէն վէ օրթատա օվճուրմադտա օլան ատէմ տիրսէքլէրինի մասայա տայամըշ, վէ էօքիւզ էօլտիւրմէյէ մախտուս թօգմադլար կիպի՝ իրի օլան եումբուդլարընը ուլաթմըշ իտի . օվճուղ իլէ դըրդ եաշլարը ատաբընտա պուլունան պու ատէմ, դըլըրճդ սաչը , հայվան չէհրէլի , դանը կէօղիւ , վիճուտի ֆըրէնկ սիկարասը րէնկինտէ , եանի Մէլէղ, ֆագաթ եիւզիւնին պաղը մահալլէրի , չօդ գուլանըլմըշ պիր պէղ կիպի աղարմըշ օլտուղու կէօրիւնմէքտէ , վէ աճը աճը կիւլտիյի պէմանն , տուտագլարը ատաբընտան պէյազ տիչլէր ըզհարը վահչէթ իլմէքտէ իտի ։

Մէրգումմ, ալդաաբընա սալըմլըրագ վէ միւսլիմանէլ պիր չաբէթ կիյմիշ. չաքէթլին ալըբընտան դըրմըզը ֆանէլա վէ պօյունպաղըսը օլմատըզը ճիհէթլէ , դալըն պօյնը՝ ֆանէլատան մէյտանէ չըգմըշ իտի ։

Մէլէղին իրի արդատաչը սրդալարընա պիրէր դապա եապմուրըգ կիյմիչլէր իտի . պունլար բէք կէնճ օլտուդլարը-

Եաղմուրլըգ կիյմիչ օլան հայլազլարտան ալիրխի էլինի ճէպինէ վուրարագ .

— Հէմտէ բէ.ք միւքէմմէլ տիրլեր , թէէմին իտէրիմ.

Ուշագ . - Լ.օյլէ իսէ հէմտան իչի պիթիրմէլի , չիւնքի հիչ պիր վագըթ պէօյլէ պիր ֆըրսաթ պուլամազընըզ . չու սըրատա գօնագտա քիւլիյէթլի բարա պուլունտուղունը պիլիյօրում, էֆէնտիմ՝ հէմշիրէսի իլէ պէրապէր չիմտի թէսաթրօյա կիթտիլէր , պիր ազ կէճճէ կէլիրլեր , պիր սաաթ սօնրա տա էօլիւլէր կիպի ույուրլար . գօնագըն խարիճաօը վէ իյճապ իտէն մահալլերին անախթարըլարը սիղտէ տիր . մահիրանէ հարաքէթ իտէճէ.ք օլուրսանըզ , քիմսէյի ուչանտըրմագօըղըն եազըլսանէ.յի պօչալտապիլիրսինիզ ;

Մէլէզ . - (Նումրօդլարընը կէօսթէրէրէ.ք .) Էկէր ուչանմագ ֆիքրինտէ պուլունաճագ օլուրլար իսէ, վայ հալլէրինէ , զիրա պէն անլէրի միւէպպէտէն ուչուրթմագ եօլունը բէ.ք ալէա պիլիրիմ ;

Ուշագ . - Պիլմէզսինիզ տէմէտիմ, ֆագաթ պու եօլտան մագսատէ վարմամագ տահա ալէա տըր . պէն գան տէօքմէ.ք թարաֆտարը տէյիլիմ ;

Ր.էսէնկօթլը ատէմ . - Պէնտէ էօյլէ ,

Եաղմուրլըգլը ատէմլէրտէն պիրի . - (Գայտսըզ պիր թավը իլէ .) Օ՛, պէն . . .

Մէլէզ . - (Մըրըլտանարագ .) Նատըր իչճապ իտէրսէ էօյլէ եարըլըր ;

Ուշագ . - Եաղըսանէ պիրինճի գաթտա տըր . էֆէնտիլէրիմ իքինճի գաթտա եաթտըլար . անլէրի ուչանտըրմագտըրըն եազըսանէ.յի պօչալթմագ միւմքին տիր ;

Ր.էսէնկօթլը ատէմ . - Շիւպհէսիզ , էկէր պանա հէվալէ իտէրլէրսէ , պէն իչի տէրիւհատէ իտէրիմ ;

Մէլէզ . - Նա դաբուճը ;

Ուշագ . - Դաբուճը , էֆէնտիսի ավտէթ իտէր իթմէզ , սաղըրլար կիպի ույուր , հէմ տէ անըն օտասը եանընտան կէչմէ.յէճէ.քսինիզ ,

արտասընտա պէօյիւք պիր թէլաչ հասըլ օլտու , Մէլէզ , եա-վաշճա սէօյլէնէրէք .

— Հէլէ կէլէպիլմի , տէմի ,

Արդասընտա եաղմուրլուդ օլան հայլաղլարտան պիրիսէ , այնի սէտա իլէ .

— Շու Ֆըրիզ-Արթալա ղուշու պիր չօճուդ տըր , տէմի ,

Հէբսի պիրտէն տէօնէրէք եէնի կէլէնէ էլ վէրմիշլէր իտի . ճէմիյէթին օրթասընտա մէրգումա պիր եէր վէրմէք իչին սըդըշտրլար . ըէյիսլէրի պուլունան Մէլէզ , եանի ղէյթուն ըէնկլի ատմ եէնի կէլէնէ .

— Ադիզիմ , էյի իթտին տէ կէլտին , տէմի ,

— Տահա էվվէլ կէլէմէտիմ ,

— Նա՞սըլ օրտտաքի իշլէր եօլունտա՞ մը ,

Կէնճ ատմ ճէվապ վէրմէզտէն էվվէլ սէօղիւնիւ քիմ-սէնին իչիթմէ յէճէյինէ էմնիյէթի քէսպ իթմէ՛ք իչին էթրաֆա պիր կէօղ կէզտիրտի , վէ իսթիյարը կէօրիւպ ըէյիսին նաղարը տրդդաթընը տաւէթ իթմէսի իւղէրինէ , Մէլէզ ումուղլարընը դալտըրտաղ .

— Թօրդմայըն սարխօշ տըր , սլղըյօր , տէմի ,

Ֆիլ հադըդա պիղիմ իսթիյար տէրին պիր ույդույա տաւմըշ կիսի կէօրիւնիւյօր իտի . արդասընըն մինէթտաղամէն դապարըղ էնտիյի , վէ պօղազընտան տէրին պիր խըրըլթը չըդտըղը կէօրիւլիւպ իշնտիկիյօր իտի ,

Մամաֆիհ ուշադ եինէ իհթիյաթա ըայէթէն քէնտիսինի տինլէյէնլէրէ տահա պիյատէ եադլաշըպ , եավաշ պիր սէտա իլէ .

— Լիկեր իսթէրսէնիզ պու ադշամ կիրէպիլիրսինիզ , տէյինճէ , սէրիէտէ , եանի ըէյիսլէրի օլան Մէլէզ .

— Պու ադշա՞մ մը , տէյու Հայդըրտը ,

— Լիվէ՛թ , հադըր տէյի՛ վիսինիզ ,

— Պիղ հէր վադըթ հադըրըզ ,

— Մայմունճըգլարընըզ վա՛ր մը ,

— Էվվէթ, անկաշկանդ։

Ուշագ. – Հասըլը էկէր մէհարէթինիզ վար իսէ, հիչ պիր մուխալիֆլըգ եօգ տէմէգ տիր։

— Պագալըմ, պու ադշամ չալըշըրըզ, սաաթ գաչտա իչէ պաշլասըզ լազըմ տըր։

Ուշագ. – Սաաթ իքիյէ տօղրու, էկէր մէմուլին ղայրի պիր մանիկ ղուհուր իսէրսէ, իչարէթի պիլիրսինիզ ա՛։

— Ընէնչէրէտէն պիր մում, տէյի՛լ մի։

Ուշագ. – Գարարլաշը։

— Շիմդի պաշգա չէյտէն պահա իսէյիմ, պիր գաուէհ չագըրտըրըսան ա՛։

Ուշագ. – Հա՛յ հա՛յ։

— Իչրէթ՝ գալսէհ գուվվէթ վէրիր։

Հայտուտլարըն սէրկէրտէսի առտ օլունան Մէլէզ արգատաչլարընա պագըպ։

— Հէբինիզ գարար վէրտինիզ ա՛, պու ադշամ իչի պիթիրէճէյիզ տէյի՛լ մի, տէմէսի իլէ, ճիւմլէսի պիր աղըզ։

— Հա՛յ հա՛յ, պու ադշամ, տէյու ճէվապ վէրտիլէր։

Սէրկէրտէ, պէօյլէ խայըրլը պիր իչին ղուհուրինտէն տօլայը ջէսալը նէչէ իսէրէք, էլինի պիր գաչ տէֆա մասանընն իւղէրինէ վուրտուգտան սօնրա, գաբունըն ալտալըղընտան կէօրինէն կարսօնա։

— Պիր ալուրահի գօնեագ կէթիր, սէրթ օլսուն հա՛, տէյու էմր իլլէտի։

Պու ալտալըդ իհթիյար կիւյա ուչանըգ կէօղլէրինի օղուշտուրտագ տիմ տիգ այագա գալգտը։ մումմալէյհ ճէբրյան իտէն իչպու միւքեալէմէտէն պիր սէօզ պիլէ ղայդ իթմէմիչ իտի, պիչարէնին էլլէրի այագլարը թիթրէյօր իտի։

Իհթիյար հէման օրտաան ուղագլաշմագ իչին այագա գալգտըղը սըրատա, Մէլէզին տէմիր կիսդի աղըր օլան էլլէրի ումուզընա չէօքտիւ, պիչտըգ առէմճըղագ գօլդուսընտան օլտուղու եէրտէ մրխլանըգ գալտը։ Սէրկէրտէ իսէ։

— Պասալկիտիմ, պիր տագըգտա սաակ էմ, տէյի,

3

Թէ քրայ դանապէնին իւղերինէ էօլիւ կիսալ տիւշմիւշ օ-լան իհթիյալ, խէվֆ ու տէհշէթ կյմա խտէր նաղալըլալ իլէ սէրկէրտէնին եիւղիւնէ պագմաղա պաշլայըպ.

— Նէ՞ օլույօրուդ, պէնտէն նէ՞ իսթէհյօրսունըդ, տէյու բէքէլէմիյի սըրտատա, սէրկէրտէ սէրթ պիր թավը իլէ.

— Հէքսինի իշլիթմին, տէյի՞լ մի. էվվէլթ, կիճէ պէօճէյինէ պէնդէյէն չէհրէնտէն անլայօրում, օն տագըդատան պէրի ույուր կիսալ պիր հալ կէօսթէրիյօր իտին. չիմոի տէ օրթալըդը այագլանտըրմադա կիտիյօրսուն, տէյինճէ, իհթիյալ թիլթրէյուպ բէքէլէյէրէք.

— Պէ՞ն մի, սէօյլէտիյինիդ սէօդլէրտէն պիր չէյ անլայա-մայօրում, տէտի.

Պու սըրատա տիկէր հայլազլարտա եադլաշըպ իհթիյալը օրթալամըշլար, դանլը վէ բարլադ կէօդլէրինի մէրդումըն պէյազ սադալընա տիքմիշլէր իտի. իհթիյալ տէրէճէյի նի-հայէտտ տիւչալը խէվֆ օլույօր իտի. էկէր պու հայտուտալը քէնտինի պըրադմայաճադ օլսըլար իսէ, էկէր պու բատան չըդմադ վէ անլէրէ պուլունտուդլարը ադիմ թէհլիքէտէն խա-պէրտալ իթմէք միւմքին օլմադըտա նէ՞ եաբաճադ իտի... իհ-թիյալ պու նօրթայը տիւշիւնիլյօր իտի. մամաֆիհ պիր ադ ճէսապէթլէնէրէք.

— Թէէմին իտէրիմ քի ալտանըլյօրսունըդ, պէն սիդի տա-լա թանըմայօրում, պանա նէ տէմէք իսթէհյինիդի անլա-յամայօրում, տէյէրէք, եէնիտէն դալըմադ կիթմէք իսթէ-տի իսէ տէ, խըրտըզլարըն պէչի պիրտէն էօնինտէ կէրիլէ-րէք եօլունը սէտտ իթտիլէր. սէրկէրտէ իսէ, սէօդէ աղաղ իլէ.

— Իշթէ կէօրիյօրսուն ա՛, պուրատան տըշարը չըդըձ

ևօգ . . . սէն պիղի էլէ վէրմէք իչին չըդմադ իսթէյօրսուն , ֆագաթ պիր ատըմ ամմաճադ եախօտ պաղըրմադա դալդըչաճադ օլուրսան , հէման օ անտէ սէնի պօղալ իչինի պիլթիրըրիմ , տէմի ։

Սէրկէրատէ տէհշէթլի էլլէրինի աչմըշ , հադրդ ամէն պիր սըդըշտա պիչաղէյի պօղատիլէճէյինի իսպաթէ իթմիչ իտի . տիկկը հայտուտալ տաճի , պիր թադրմ թէհտիտքէտարանէ տըրըլթըլար իլէ սէրկէրատէէրինին սէօղէրինէ ըչֆադամի ի-տիյօրլար իտի ։

Իհթիյար , դօրդուտան քէմիրլէրինին տօնատուղունը հըսս իտիյօր իտի . ֆագաթի պու դօրդու քէնտիսի իչին օլմայըդ , գօնագտա պուլունանլարը իհթիմալ քի էօլմէնէ դուրթարմաղա մուվաֆֆագ օլամայաճադը իչին իտի ։

Պու արալըդ դարս աչըլատադ կարսօն , էլինտէ դօնէճագ չիչէնի օլտուղու հալտէ իչէրի կիրտի . պիրիմի իհթիյար իտէ կարսօնը կէօրիւր կէօրմէդ ադիմ պիր թէլաշ իլէ ։

— նէթիչէ՛ն , իմտա՛տ , տէ՛յու պաղըրտը ։

Կարսօն իհթիյարտա պագմադ իչին պօյնունը ուղաթտը իտէ տէ , սէրկէրատէ ճէվապ վէրիլմէք դապիլ օլմայան պիր թավը իլէ ։

— Շիչէյի օրայա պըրագտա սաղտան կէրի տըշարը չըդմադա պագ . պու միւսիւ իլէ դօնուչաճադ չէյլէրիմիլ վար . պունը անլամադ քիմսէնէյին վաղիֆէսի տէյիլ տիր , տէտի ։

Շիւպհէսիզ կարսօն միւշթէրիլէրինին նէ օլտուդուտունը պիլմադի ճիհէթլէ , չիչէյի մտտանըն իւսթունէ պըրագտագադ հիչ պիր շէյ սէօյլէմէքսիզին չըդըպ կիմսէյի սըրտտա , սէրկէրատէ իլտվէթթէն ։

— Դաբուրը դաբա , բտհամմըդ օլմայալըմ , տէ՛յու պաղըրտը ։

*Ճամըդ դաբունըն քիլիտինտէ պիր կըճըրթը իչիտիլտի , մէյտանէտէ տէրին պիր սիւքիւթ հիւքմիֆէրմա իտի . պիրինճի սաղտտա պուլունան չադըրնթըճըդտըր կիմսէյի իտի ։ Մէյտանէ նիմ սուրէթտէ այրընըդ օլուպ տըշարըտտա տտախ տէս

սէտա քէսիլմիշ իտի . եալընըզ սրա սըրա կէչէն արապալա-
րըն կիւրիւլթիւսիւնտէն պաշդա պիր չէյ իչիտիլմէյօր , հա-
յա դալտըրըմտան տա քիմսէ կէչմէյօր իտի ։

Բէնչէրէչէլտէն րուչի սէմանըն ղայէթի դարանլըդ օլտու-
ղու վէ պու գարանլըղըն իչի եանընտաքի աղաճլարա աք-
սէնտաղ օլտուդճա , պիր թադըմ խայալաթը վէիւմէ կիպի
սալանտըդլարը կէօրիւլիւյօր իտի ։

Իսթիյար , միւթալգա մահվ օլաճաղընը հըլա խյէսկի
սըրատա , սէրկէլտէ , թէքրար քէլամէ ալալ իլէ .

— Կէօրիւյօրսուն ա՛ , պիղ պուրատա քէնտի խանէմիղտէ
պուլունտույօրուզ . էկէր ճանընը աճըրսան ուսլու տուրմալը-
սըն , տէտի ։

Իսթիյար . – Պէնտէն նէ՞ իսթէյօրսունըզ , նէ՞ հադգլա
պէնի պուրատան սալը վէրմէյօրսունըզ ։

Սէրկէրտէ . – (Միւսթահղիյանէ թէսլէսիւմ խէրէք .)
էվէլ էմիրտէ հադ ղալիպկէն օլտուղունտան , սանիէն տէ քէն-
տիմիղի միւտաֆաայէ մէճալուրիյէթտէն , հէմ տէ արթըդ
գօնուչտուղումուզ եէթիչիր , սանա իյդահաթ վէրմէյէ մէճ-
պուր տէյիլմի՞ , սէն «Րուս» տէ՞ն միսլին տէյիլմիսին , չարըգ
ճէվապ վէր քի , օնա կէօրէ պիղ տէ նէ եաբաճաղըմըզը գա-
րարլաշտըրալըմ՞ , էկէր «Րուս» տէյիլսէն իսպաթը գօլայ ալը ,
պիղ տէ սանա ֆէնալըդ եաբմայըզ , չիմտի սէօյլէ պագա-
լըմ՞ ։

— Նէ՞ սէօյլէյօրսունըզ ճանըմ՞ , նէ՞ տէմէք իսթէյօր-
սունըզ անլամայօրում՞ ։

— «Րուս» տէմէք բօլիս տէմէք տիր , պունը պիլմէղ
տէյիլսին ա՛ , պիպի թէճէսսիւս իթմէք իչի՞ն մի սէնի պու-
րայա կէօնտէրտիկէր , սէօյլէ պագալըմ՞ , սէն չի՞մսին , նէ՞ եա-
բայօրսուն ։

— Չիմսէյէ ղիյանըմ՞ տօգունմազ պիր իհթիյարըմ՞ , պիր
բարչա չէյ եէմէք իչին պուրայա կէլմիշ իտիմ՞ ։

— Յադաթի ֆէնա եէրէ տիւշսին , նէ չարէ պագը տէ-
ֆա պէօյլէ օլուր , չիմտի իսէ պու իչին իչինտէն միւմքին մէր-

վէլ ախրէթէ կիտէճէյինէ չիւպհէն օլմասըն , տէտի ։

Տիկեր հայտուտլար սէրկէրտէլէրինին սէօզլէրինի պիր հալաքէթ իլէ թահսին իտէրէք եէրլէրինէ տէօնաիւլէր , ար-թըդ իհթիյար իլէ մէչղուլ օլմատըլար ։

Կիճէ եարըսընա տօղրու ուշադ , կիւյա իհթիյար օտա-տա տէյիլ իմիշ կիպի եիւքսէք սէսա իլէ վէ սըդըլմադսը-զընն , պիր թագըմ իխթիարաթը լազըմէտէ պուլունտուգտան սօնրա ճէմիյէթտէն այրըլտը ։

Պիչարէ իհթիյար իսէ օլտուղու եէրտէ տօնուպ գալմըշ իտի . գօրգուսը էօլիւմ իչին օլմայըպ , իչի գարընտաշընն տիւչար օլաճագլարը մուխաթաբայը տիւչիւնիւյօր , անլէրէ համի օլտուղու անլաշըլըյօր իտի . ֆագաթ անլէրի գուրթար-մադ իչին նէ՞ եաբմալը իտի . վագաա ջէնտիսի թէջիմիլ գա-նընը անլէրին ուղուրընտա տէօքմէյէ հազըր իտի իսէ տէ . ֆագաթ էօլմէսի՝ անլէրէ ֆայիտէպախշ օլմայաճաղը աչի-քեար իտի ։

Վագըթ կէչտիքճէ, մուավէնէթ պահա իչի օլուրյօր իտի . տրշարըտա գասավէթէննկիզ պիր սիւքիւնէթ հիւքմֆէրմա օլուպ , մէյխանէտէ իսէ թէմամէն պիր հալի լագայի կէօ-րիւնիւյօր իտի . պուլունտուգլարը սալատան պաշդա պիր եէր-տէ այտընըլդ օլմատըդը կիսի , տրշարըտաքի ղիֆիր կիսի գարանլըղընն իչինտէն , ջէբէնկլէր էնաիրիլախչինի վէ գաբու-լարըն սիւրմէլէնտիչինի իչիթմիշ իտի . իհթիյար պու միւա-հիշ մահալտէ տուղաղա թուխթուլուպ գալտըղընը անլատը ։

Մէյխանէնին սահիպինէ կէլինճէ , պու ատէմին , ջէնտի-սինի թէվդըճի իտէն հայլազլարտան տահա էյի պիր շէյ օլ-մատըդը կիւնէչ կիսի աչիքեար իտի . Միւշթէրիլէրի խըրսըդ-լարտան , գաթխլէրտէն իսպարէթ օլտուղու անլաշըլըյօր իտի . պիչարէ իհթիյար պու հէրիֆտէն լումիւտ մուավէնէթ իմ-մէյօր իտի . ջէնտիսինի թէվդըճի իտէնլէր օրատան չըգմադ իչին ասլա իսթիճալ իմմէյօրլար , մուայէն օլան վագթը պէկլէյօրլար իտի . իհթիյար՝ պու վագթըն հուլուլ իմմէք իւզրէ օլտուղունը թէֆէէքքիւր իմտիքճէ , գալսի հալա-

թէալէ դիւանսըղ գուրթուլմալըսըն , ֆիադաթ մահէմ քի բօ-
լիսէ մէնսուպ ահլիլսին , մասանըն իւղերինէ նի՞չին եաթ-
տըն տա ույուր կիսի եաբարագ սէօյլէսիյիմիզ սէօզլէրի իչ-
նէթմէք խաթէտին ։

— Ույուր կիսի եաբմասըմ, հադըգաթէն ույույօր ի-
տիմ։

Սէրկէրտէ չիտտէթլէ պիր հարաքէթ իտէրէք , սիյահ վէ
սէրթ եուրմուղունը պիր կիւլէ կիսի իհթիյարըն պուրնը իւ-
ղերինէ դօյուպ ։

— Նայան սէօյլէյօրսուն հայլա՛զ, եալան սէօյլէյօրսուն ։
պէյնինի բաթլաարըրըմ տօղրուսունը սէօյլէ , տէյու հայ-
գըրըրը ։

Իհթիյար չաչդըն չաչդըն հայտուտըն եիւղիւնէ պա-
դարագ կէրիյէ չէ.քիլսի , Սէրկէրտէ խոչ իլավէյի մէդալ ի-
տէրէք ։

— Պիղ պու ադչամ պաշըմըդը օրթայա դօյուուդ , չիմ-
տի իչի պիւսպիւթթին անլատըն ա՛ , քէնտինի դուրթարմադ
իչին եալընըղ պիր չարչն վար տըր , օ տա պիղիմիչ պէրա-
պէրը կէլմէ.ք, չէրիքը թէօհմէթ օլմադ տըր , տէտի ։

— Պէՙն մի . . .

— Ւօյլէ եա՛, սէն . պիղիմ իչիմիզտէ պուլունուպ տա
քէնտինի թէհլիքէյէ դօյմադ տան դօրդույօ՛րմուսըն , էկէր
եադայը էլէ վերէճէ.ք օլսր իսէ.ք պիրիկէրտէ եադալանըրըսըն ,
շայէտ իչին իչինտէն թէհլիքէսիզճէ չըգար իսէ.ք , սէն տէ օ
վադըթ դուրթուլուրսըն ։

Իհթիյար կէօզէրինի եարը դաբատը , չէհրէմի պէմ
պէյաղ քէսիլմիչ իտի . եավաշճա սէօյլէննէրէ.ք ։

— Նա՛յր , խա՛յր , էօլմէ.ք տահա էվվա տըր , տէյու մը-
ըըլտանտըրընտա , սէրկէրտէ թէհհաիտամիզ պիր սէտա խլէ ։

— Սէն պիլիրսին , էօյլէ խոչ տուա իլմէ.ք պիլիրսէն
հէման տուանը իլմէյէ պադ , պու գաբուտան ճանը օլա-
րադ արշարը չըդմայաճադսըն , հաթթա էկէր տըդգաթը
ճէլդ իտէճէ.ք պիր սէս չըդարաճադ օլուրսան , պիր ան էվ-

քէթտէն տուրմադաա , վէ կէօղէրի ճաշարմադտա իտի . պիչարէ ատէմճըղազ մէմուներէն ֆէտայի հայաթ իթմէք իսթէյօր իտի , ֆատաթ անլէր իչին . . . ճալընըզ անլէր իչին . . .

Իհթիյարըն պիրտէն պիրէ կէօղէրի բարլատը . քէնտինտէ պիր մէսէլըլէթը ազիմէ հասըլ օլմուշ իտի . պիչարէ սէլամէթ պուլմուշ իտի . հիչ օլմազսա անլէրէ ֆէնալըգ իթաալըմէյի մէն իտէճէք իտի . մէրդում հէյման այաղա դալդըպ սէրկէրտէյէ խիթապէն .

— Պէնի տինլէյին , տուչունտում թաչընտըմ, պէնի ֆէնա պիր ատէմ պէլլէմէնիղի իսթէմէմ, պէնտէ սիղտէն օլույօրում, տէյինճէ, հայտուտլար թարաֆընտան կիւրիւլթիւլի թահսինլէր ստուտուր օլուպ .

— Պըրա՛վօ , չիւքր օլսուն . աֆէրին , ճաշասըն իհթիյար . . . տէյու պիր թադըմ սիթայիշլէր իչիտիլտի .

Իհթիյարսա ճալըմ դատէհ բադը իքրամ իմտիլէր , սէրկէրտէ իսէ ազիմ պիր մէսէլըլէթ իլէ .

— Տօսթլարըն սըհհէթինէ , օյատաքիլէրին հէլաքընա , տէյու պաղըրտը . պիղիմ իսթիյար իսէ չէն կէօրիւնմէյէ չապալայարադ , սէրկէրտէնին սէօզիւնիւ թէքրար իլէ .

— Օրատաքիլէրին հէլաքընա , տէտի ,

Պատէհու տուտադլարընը բադը իլէ ըսլատարադ թահտա դանաբէնին իւզէրինէ չէօքիւ վէրտի , պայըլաճադ իտի , դուրթարմադ իսթէտիյի քիմսէյէրին հէլաքընա պատէ նուշ իթմիչ իտի .

Իէտէնկօթլը հայլազ , իհթիյարըն թավրընա տըդդաթ իթտիքատէն սօնրա , սէրկէրտէնին դուլաղընա էյիլէրէք .

— Պէնճէ պու իհթիյար պիր սաղլամ այադ դապընա պէնզէմէյօր , էկէր պիղի էլէ վէրէճէք օլուրսա . . .

Միւտհիչ սիյմալը սէրկէրտէ , իէտէնկօթլը հայլազըն եիւզիւնէ մանէտար պիր նազար ֆըրլատարադ .

— Սէն մէրադ իթմէ , հէր վէճհ իլէ իհթիյաթէ բայէթ իտէճէյիմ, տէտի ,

Իէտէնկօթլը հայլազ իչի անլայարադ պու սէթէրիհ օլտու , վէ հէյման իչմէյէ գօյուլտու ,

4

Եօգաբրատան պէրի ալը իլլէակիմիղ պու թէրթիպաթը ճինայիյէ փաամիմ իսիլտիյի էանատէ, Բաուլ իլէ Ալիս վօա-վիլ թէաթրօսընտա քէմալի րահէթլէ «Վուրատիյօ Տավասը» նամ էյլէնճէլի օյունը թէմաշա իթմէքտաէ իսիլէը. թէաթ-բօյա կիթափքլէրի սըրատա Բաուլ հէմշիրէսինէ, միւսիւ Րուս-թանտէն, պիրլիքտաէ իթափքլէրի մուամէլաթը ասրըաֆիյէտէն, տօսթուընըն մալիյէճէ օլան տիւյէթլինտէն վէ մալիք օլաուղու սէրվէթտաէն բէք չօգ պահս իթմիշ իսի. պէօյլէ պիր ա-տէմ տաէթա զանիմէթի օլաուղու կիպի, ինթիհապ իսէճէյի ղէվճէ տախ, Բարիզ իչինտէ հէր քէսին հասէտինի մուճիպ օլաճագ իսի.

Մատմազէլ Ալիս, Րուսթանըն էվսաֆը պէրկիւղիտէսի-նի թաստիք իթմէտիյի կիպի, նազարընտա տա հայիղի իթի-պալ պիր տաէմ օլմատըղը ճիհէթլէ, պիրտաէրի, մէրդումըն էվսաֆը ճէմիլէսինտէն պահս իտէր իքէն ապա սէս չըգալ-մամըշ վէ Բաուլ իսէ, դըզդարընտաչընըն պու սիւքիւթիւնիւ թաստիպէ համը իտէրէք, սէօղիւնիւ ուզաթտըզճա ուղաթ-մըշ իսի.

Բաուլ, ապըլ մագսատընա տահա ղիյատէ թէգարրուպ իտէրէք, կէնճ Րուսթան իլէ պըհրիյէթ քէյտա իթափքլէրի հալտէ, հէր իքիսինճէ հասըլ օլաճագ օլան ֆայիտէլէրի նէ-կնան եէկնան տէրմիյան իթմիշ իսի. ֆիլ հագըզտա Անտրէ Րուսթան Բարիզտէ բէք ղիյատէ իթիխար գապանմըշ իսի. էն պէօյիւք իշլէտտէ իսմի կէչմէքտաէ, վէրտիյի գարարէ հէր քէս թապի օլմագտա իսի. քէնտիլէրի Բարիզէ նէնի կէլտիք-լէրի իչին պէօյլէ եհէմմիյէթլի պիր տօսթա մալիք օլմուշ օլ-մալարը, հագըզաթէն պիր զանիմէթը ազիմէ իսի.

Բաուլ, միւսիւ Րուսթանըն քենտիսինէ սէպգաթի իտէն

պիր գաչ տադըգա սիւքիւթ իթտիքտէն սօնրա , Բաուլըն ֆիքըր , տօսթը Րուսթանտէ օլտուղունտան .

— Անը պու ադչամ վ.օտվիլտէ կէօրմէքլիյիմիզ միւհ-թէմէլ տիր , տէտի . ֆագաթ Ալիս օ սըրատա պաչդա չէյ տիւշիւնտիւյինտէն .

— Ւ՛իմի , տէտի ։

— Միւսիւ Րուսթանը ։

— (Սատէ պիր հալ իլէ .) Եա՛ ։

— Սէնի նէ գատար սեվմէքտէ օլտուղունը պիլմիչ օլ-սան հադըննտա պու տէրէճէ ֆուԹուրսուզլըդ կէօսթէրմէզ-սէն , պիչարէ չօճուդ հադըդաթէն պէտպահտ իմիչ ։

— Պէն նէ՞ եարթայըմ ։

— Հիչ օլմազսա պիր աղ իւմիւտ վէր ։

— (Պիր թավլը մէթանէթքեարանէ իլէ .) Պէն միւսիւ Րուսթանէ զէվճէ օլմազա ասլա ըազը օլմայաճաղըմ

— Նի՞չին ։

— Զիւնքի անը հիչ պիր զէման սեվմէմ յէճէյիմ ։

— Բէք ալա , պէն տէ պիր սահա սանա անտէն պահս իթմէյէճէյիմ ։

— Պէնի բէք մէմնուն իտէրսին ։

Մատմազէլ Ալիս , պիրտաէրլինին ճանը սըդըլտըղընը կէօրիւնճէ հէման գօլլարը արասընա աթըլարագ .

— Բաուլ , ըէճա իտէրիմ կիւճէնմէ , սէնի գըրմագ իս-թէմէմ , էտնա մէրթէպէ ըահաթսըզ օլմագլըղըն իչին հէր պիր ֆէտաքեարլըղը իլթիյար իտէրիմ , ֆագաթ պունա ըա-ղը օլմագ իգթիտարըմըն լսարիճինտէ տիր . միւսիւ Րուսթա-նը սէվմէյօրում , հիչ պիր վադըթ սէվմէմէյէճէյիմի տէ հըսս իտիյօրում , էկէր անընըա իղտիվաճ իտէճէք օլուրսամ , միւտ-տէթը էօմրիւմտէ պէտպահտ օլաճաղըմ , տէտի ։

— Տէմէք օլույօր քի պաչդասընը սէվէյօրսուն ։

— (Պօյնունը պիւքէրէք .) Էվվէթ ։

— Ւ՛իմի ։

— Միւսիւ տը Ձըրէսինէրի ։

պունճա էյլիքլէրինի թաատտաա իյլէյօր. նէթիճէյի քէլամ օլարագ, կէնճ պանքէրլի հէմշիրէսի գապուլ իտէճէք օլուր իսէ, բէք զիյատէ մէմնուն օլաճաղընը այըգտան այըղա սէօյլէյօր իտի։

Րուսթան, Ալիսի սէվտիյինի քէնտինէ սէօյլէմիշ իսէ տէ, հէմշիրէսինին՝ պանքէրէ գարշը պիր թավրը պարիսանէտէ պուլունտուղունը կէօրերէք, իչի աչմաղա ճէսարէթի իտէմէմիշ օլտուղունը պէյան, վէ Րուսթանէ գարշը մուամէլէյի նագիքեանէտէ պուլունմասընը րէճա իտիյօր իտի. Բաուլ, Րուսթան իլէ պէյնէլէրինտէ պիր գըրկընըզդ հասըլ օլմամասընը արզու էթտիյի կիսի, տիկեր ճինէթտէն տէ հէմշիրէսի Ալիսին կէլին օլաճագ պիր եաչա կիրտիյինի, վէ պիր ան էվվէլ եէրինէ եէրլէչմէսի լազըմ կէլտիյինի սէրտ ու պէյան իտիյօր իտի։ Կէնճ գըզ իսէ, պիրատէրինին պու պէյանաթընա թէպէսսիւմ իտերէք.

— Տէմէք օլույօր քի սանա պար օլույօրում, տէմէսի իւղերինէ, Բաուլ պու սէօզիւ չիտտէթլէ րետտ իտերէք.

— Պու միւթալաա նէ՞տէն իյճապ իտիյօր, տէտի։

— Պէնի գօճայա վէրմէք իսթէյօրսուն, հէմտէ պու պապտէ բէք զիյատէ խահիշ կէօսթէրիյօրսուն։

— Սէնին էյլիյին իչին։

— Էլպէթտէ, պունա ասլա չիւպհէ իթմէմ։

— Մատէմ էօյլէ իսէ, միւսիւ Րուսթանտէն նէֆրէթ իտէճէք պիր սէպէպին եօգ տըր զանն իտերիմ։

— Ծագաթ անը սէվմէք իչին տէ պիր սէպէպ եօգ տըր։

— Անտէն հազը իթմէ յո՞րմուսըն։

—Հազը իթմէմ տէյճէք օլուրսամ բէք իլէրիյէ վարմըշ օլուրում, մերգում պէնիմ իչին էհէմմիյէթտէն արի պիր ատէմ տիր։

Բաուլըն պու սէօզէ ճանը սըգըլտը իսէ տէ արթըգ ըսրար իթմէտի։

Պու սըրատա արապա Թօտեալ սոգաղընա կիրիյօր իտի.

— Պէօյլի պիր չէյ ադլամա պիլէ կէլմէյօր իսի ։

— Էվվէթ , պիրպիրիմիզի կիզլիճէ սէվէյօր իսկը ։

— Տէմէք քի չօդ ղէմանտէն պէրի . . .

— Հէմման Բարիղէ կէլսիյիմիզտէն պէրի . հիչ ֆարգը-նա վարմատը՞ն մը ։

— Հիչ , հէմ տէ քէնտիսի էօյլէ չօդ կիտիպ կէլմէյօր ։

— Դարալըմըզ պու եօլտա տըր , մուհիմմ պիր մէվգը իշղալ իթմէտիքճէ քէսպը իլտիվաճըմը թալէպ իթմէյէճէք տիր . մալիւմ ա՛, ավօգաթ տըր , բէք պիրայէթլի տիր ։

— Հադըդաթէն էօյլէ սէօյլէյօրլար ։

— Կէլէճէք սէնէ մէպուս ինթիբահսիզ իտիլէճէյինի իմ-միւտ իտիյօր , սօնրատտա սիլքի վիւքէլայա տավսիյ օլաճագ տըր , պուտտա միւսիւ Րուսթանըն պանա պախշ իտէճէյի չան ու չէրէֆ դատար դըյմէթլի տէյիլ մի տիր ։

— Պէնտէ տէյիլ տէմէտիմ՛ ա՛։

Պուլմատտա քի դալապալըդտան ալատպա արթըդ հա-բաքէթ իտէմէյօր իտի . պու սըրատտա Ալիս էյիլէրէք պիրա-տէրինին գուլպըընա .

— Հէմտէ կէօրիւյօրսուն քի անը սէվէյօրում . ահ՛, նէ դատար սէվմէքտէ օլտուղումը պիլմիշ օլսան , տէմէսի իւզէ-լինէ , Բատուլ աճընաճագ պիր հալտէ .

— Պէն պիլմէյօր իտիմ քի . . . տէսի ։

— Պանա կիւճլէնմէտին ա՛ . . . պունը սէնտէն կիղլէ-տիյիմ՛ իչլին պէնի աֆիվ էթ , ֆագաթ դօրդ-յօրում՛ . . . նէտէն դօրդտըղըմըտտա պիլմէմ՛։

— Շիմտի պէն Րուսթանէ նէ՞ ճէվապ վէրէճէյիմ՛, պէնի էվվէլճէ խապէրտար իթմէլի տէյի՞լ մի իտին , Սնարէ Րուս-թանտէ պու իշ իչլին իւմիւտ պըրագմազ իտիմ՛։

— Միւսիւ Րուսթան պաշդա չէյ տիւշիւնէճէք տիր . պէնիմ իլէ կէօրիւշտիւիւ ղէման հադըմտա ճիտտէն պիր է-սէրը մուհապէթ կէօսթէրտիյինի կէօրմէտիմ՛։

— Հադսըղըդ իտիյօրսուն ։

— Միւսիւ տը Ֆըրէսինէը տէ վօտվիլ կէլճէք տիր ։

— Տէմէք քի պիրիմ թէաթրօյա կիտէճէյիմիզի պիլիյօր։

— Լվվէթ պիլիյօր։

— Նէտէ՞ն պիլիյօր։

— Պէն սէօյլէմիմ։

— Տէմէք օլույօր քի Եաղտըն։

— Խապէրլէշմէք իչին պիր վասէթամըդ վար։

Պունըն իւղէրինէ Բաուլ պիւթիւն պիւթիւնէ չաչըրըպ, Եավաչ սէտա իլէ սէօյլէնէրէք.

— Ինչն օլ տէ կէնճ գըզլարա էմնիյէթ էթ ; տէմի։

Ալրապա գալապալըդ արասընտան աղըր աղըր հարաքէթ իսէյօր իտի. Բաուլ տը Սէրվ աղիմ պիր հայրէթ իչինտէ գալմըշ իտի. հիչ պէ-քլէմէմիյի պու իյթիրաֆը աչդ՝ պիւթիւն թէրճիհալաթլընը պօղմադտա, քէնտիսինի մէյուս իթմէքտէ իտի. ոօսթունա՝ հէմշիրէսինէ իյթիրաֆ իթտիյի տէրճէտէն գիյատէ վատէլտէ պուլունմուշ իտի. չիմտի անա նէ՞ տէյճէք իտի. էկէր Րուսթանըն Ալիսէ օլան մուհապէթի, Բաուլէ իյթիրաֆի իյլէտիյի տէրէճէտէ չիտտէթլի իսէ, իչին սարբա սարաճալընը հըսս իտիյօր իտի։

Տիկէր ճիհէթտէն հէմշիրէսինէ ճէպր իտէմէյէճէք իտի. հէմշիրէսինին իսթէմէտիյի պիր ատէմէ անը վէրմէք իչին նէ՞ հադդը վար իտի։ Գալպինին հաբիմէսի օլտուղու ճիհէթլէ լինթիհապընը իճրա իթմիշ պիթիրմիշ իտի։ Միւսիւ տը Ֆրէսինէր հէր վէճհէլէ մինասիպ իտի. կէրչի Անտրէ Րուսթան գատար ղէնկին տէյիլ իտի իսէ տէ, միւսեյլէմ օլան էհլիյէթի քէնտիսինէ բարլագ պիր իսթիդպալ քիւշատէ իթմիշ իտի. Բաուլ իսէ, հէմշիրէսի Ալիսի տէրէճէյի նիհայէտէ սեվմէքտէ օլտուղունտան, անըն իչին պայիսի ֆէլաքէթ օլաճագ պիր չէյի դաթան դապուլ իթմէյէճէյի տէլիքատ իտի։

Իչթէ Բաուլը պու ֆիքիրլէր տիւչարը հէյէճան իտիյօր իտի. ֆագաթի անլատըղը պու սըրտան հադդըդաթէն ճանը սըգըբմըշ իտի. լագըրտը սէօյլէմէյիպ պիլա իսթիյար կէլիպ

կէչէն արապալարա պադըչօր իտի. Վօսվիլէ վասըլ օլմադ իւղրէ իտիլեր. Սլիս նապիք էլլէրի իլէ պիրաւէրինի աղուչինէ չէքէրէք.

— Պանա տարկըն տուրուչօրսուն, աէտի։

— Հա՛յր, տիւշլունիւչօրում։

— Նէ՞ տիւշիւնիւչօրսուն։

— Միւսիւ Րուսթանէ նէ ճէվապ վէրէճէչիմի տիւշիւնիւչօրում։

— Իզահվաճ իթմէք իսթէմէտիկիմի սէօյլէրսին, պու սէօզէ օ զաատար ճանը սըզըլմազ։

— Պանա լինանմայաճագ տըր։

— Իսթէր իսէն քէնտիսինէ պէն սէօյլէչիմ։

— Հա՛յր, հա՛յր, պու իչ պանա ըաճի տիր։

Արապա տուրմուչ իտի, Բաուլ էն էվվէլ էնմէք իչին եէրինտէն ֆըըլատը. ֆագաթի արապա գաբուսը աչըլմըչ, էֆէնտիսինի էնտիրմէք իչին ուչագ սէչիսին եանընտան աչաղը աթըլմըչ իտի. Բաուլ ուչալը իթտիքտէն սօնրա գօլունը հէմչիրէսինէ թագտիմ իթտի. կէնճ գըզ արապատան էնի վէրտի։

Կէչիվէզ պիր հալտէ գալապալըգ օլան եաեա գալըըրմընտա եավաչճա եիւրիւտիւչէր, վօսվիլ թէֆաթրօսընըն տըշարըսընտաքի մէզմէր նէգրտիւպանտէն չըգտըգլարը արտաաա, Սլիս պիրատէրինին գուլաղընա էյիլէրէք պիր թավրը նագիքեանէ իլէ.

— Սննա չէհրէնի էքչիթմէյէճէքսին ա՛, աէտի։

— Բիմէ՞։

— Մ՛իւսիւ սը Ֆըրէսինէրէ։

— Եիւղ էքչիտէճէք պիր սէպէպ եօգ, սեվվիմլի պիր չօճուգ սըր, հագգընտա զիյատէսի իլէ հիւրմէթիմ վար տըր։

Սլիս, պիր մանիտար նագար իլէ արզը թէչէքքիւր իթտիքտէն սօնրա, եավաչ սէտա իլէ.

— Բէք էյիսին Բաուլ, սենի չօդ սեվէրիմ, տեմէսի իւզէրինէ, Բաուլ կիւլէրէք.

— Ֆագամի մուսու տը Ֆըրէսինէլտէն պիր ազ նօգսան տէյի՞լ մի, տէտի։

— Նօգսան տէյիլ, Ֆագամի հէմէն անըն գաւսար։

Պու սըրատա հէմշիրէ իլէ պիրատէր թէաթրօսան իչէրի կիրտիլէր։

5

Ժօրժ տը Ֆըրէսինէր, Եվրմի սէ.քիզ եաշընտա, Ալիսին տէտիյի կիսի ավօգամի օլուպ, բարլադ պիր չէօհրէթէ մալիք իտի. էն ղիյատէ իւմիւտպախշ օլան կէնճ նամըգաւէրտաղանտէն սայըլմադտա իսի. վադտա մէ.ք պէօյիւք պիր սէրվէթէ մալիք տէյիլ իսի իսէ տէ, քէնսի քէնտինէ թէրագդը իտէճէ.ք, սայ ու տիրայէթի իլէ քէսպը սէրվէթի իտէպիլէճէ.ք պիր ատէմ իսի։

Միւսիւ տը Ֆըրէսինէր, չօգ ղէմանտէն պէրի վէֆամի իմմիշ օլան վալիտէսինտէն պաշգա այիլէսինտէն քիմսէյի թանըմադ, վէ թաշրատա մուգիմ պադը ուզադտան ուզադա ադրապասը վար իսէ տէ, անըէր իլէ տէ կէօրիւշմէդ իսի. մուսահիբ.յհ քիւչ.յի ինդըվատէ եաշատըդընտան, հադըգի պիր մուհապէթէ միւհիմաճ օլտուղունը հըսա իմմիշ վէ թալիյի եավէր օլադադ, մուտմաղէլ Ալիս տը Սէրվէ թէաատիֆ իտինճէ, մուսահիբ.յհայը ճան ու կէօնիւլտէն սէվմէ.յէ պաշլամըշ իսի։

Կէնճ ավօգամի Ալիստէն պաշգասը իչին եաշամայօր, պիւթիւն էֆ.քեարը անա միւնհասըր պուլունույօր իսի. Ալիսի կէօյմէ.ք իչին տիւչար օլտուղու միւշկիւլամի աչգ ու չէվդինի պիր գամի տահա թէղայիւտ իյլէյօր իսի. Ֆիլ հադըգա մահճուպ վէ նադիք օլան պու ատէմ, կէնճ գըզրն մալիք.է օլտուղու սէրվէճէ.յի սէրվէթինէ վադըֆի օլունճա գօրգմուշ իսի. ալալաըընտա միւմքին մէրհէպէ պիր մէգաբինէթի

հասըլ օլմադ իչին , ճահտ ու ղայրէթինի իքի գամ խոէրէ.ք չալըշմալա պաշլամըշ խոի ։

Մումախլէյհ , Ալխոին ճիհադընա կէօղ տիքօյի զէհապընա մէյտան վէրմէմէ.ք իչին էվել էմիրտէ , պիրատէրանէ սուրէթտէ արզը թէ.քրիմաթ իթմէյէ պաշլամըշ խոի , լաքին աշդ , էն սաֆտէրուն օլան պիր կէնճ դըզընն պիլէ կէօղէրինտէն կիպլի թուրթուլապիլի՞ր մի . Ալխա , ժօրժ՝ պիրատէրի իլէ դօնուշուր իքէն պիլխասսա .քէնտիսինէ պադտըզընը , ֆիքրի անա միւնաթըզի օլտուղունը վէ արա սըրա պիր թէպէսիւմ եախօտ խաֆի պիր ահը տէրուն իլէ ըղհարը տէրտի աշդ էյլէմիյինի , չօդ կէչմէ.քսիզին միւշահատէ խտուպ անլամըշ խոի ։

Ժօրժ տը Ֆըրէսինէր բէ.ք կիւղել օլմամադլա պէրապէր խօշ պիր չէհրէյէ մալիք խոի . օրթատան պիր աղ ուղուն պօյլու , նարին եաբըլը , աչըդ կէօղլիւ վէ ինճէ տուտադը օլուպ , չէհրէսինտէ կէօրիւնէն էսերը մէֆթունիյէթ , սէյմասընա պաշդա պիր ըէՁնադ վիրմէ.քտէ խոի . պու ալէվին թէէսիրի կէնճ դըզտա տախի կէօրիւմէյէ պաշլատը ։

Կիւնէն պիրինտէ պիր դաչ տադըդա գատար եալընըզ դալմըշ օլտուդլարընտան , դալպէրինէ.քի էսլար Ֆաչ օլարադ կիպլի օլան աստարը աշդ մէյտանէ չըդմըշ խոի . պու վագտա Մայօ պուլվարընտաքի դօնաղըն պահչէսինտէ կիւղէրան իյլէտի ։

Եէվմը մէդքիւրտէ Բատուլ պիր չօդ ահըպապասընը էօյլէ թտամընա տավէթ իթմիշ խոի , եէմէ.քտէն սօնրա պահճէտէ կէղինմէյէ վէ սիկարա իչմէյէ չըգըլտը . տավէթլիլէր , միւսիւ տը Սէրվին՝ Բարգըն պիր ուճունտա ինչա իթտիրմիշ օլտուղու «Նըշան գապինէսինի» կէօրմէյէ կիտիյօրլար խոի . եէմէ.ք սալատընտա խըտմէթճիլէրէ էմիրլէր վէրմէ.քտէ օլան մատամաղել Ալխէ . դօլունը թագոիմ իթմէ.ք նիյէթը աշդանէսի իլէ ժօրժ տը Ֆըրէսինէր մախսուսէն կէլի գալմըշ խոի ։

Հէր իքիսի ատ բէ.ք պիյատէ հէյէճան իչինտէ օլտուգ-

լալընտան , հիչ պիր սէօղ սէօյլեմէքսիզին եավաշճա եիւրիւմէքտէ իտիլէր . կէնճ գըզ սիյմասընտաքի հէրապէթի , նէֆֆէսինի քէսէրճէսինէ դալմընտէ ըէյտա օլան չարըընթըյը կիզլեմէք մադաստը իլէ , ալտա սըրա էյիլէրէք պիր չիչէյին լէթաֆէթինի նազարը իմթիհանընտան կէչիրիր կիպի կէօրիւնիւյօր իտի .

Նըշան դալինէսինտէ թիւֆէնկլէր թատանճալար ատըլմադա պաշլամըշ օլտուղունտան , Սվիս պիլա իհթիյար թիթլեմէքտէ իտի , սիլահ սէսինտէն գօրդույօր իտի , մեղպուրե ըէֆիդինէ .

— Էրքէքլէրին պիր թադըմ մուհաթապատը սիլահլար գուլլանընըգլարընը , տուէլլօ իտէրէք հայաթլարընը թեհլիքէյէ գօյմալարընը պիր տիւրլիւ անլայամայօրում , տէմէսի իզղիրինէ , ժօրժ իչինի չէքէրէք .

— Սֆիլ իտէրսինիզ մատամղէլ , տուէլլօ ինսանըն սէվտիյի ուղրունա օլուրսա , օ վագըտ . . . տէյու ըէրբէլէտի .

— (ժօրժըն եիւղիւնէ պադարադ .) Տէմէք օլուր քի սիզ տէ տուէլլօ իտէրսինիզ , եա՛ , միւսիւ տը Ֆըրէնսինէը , պէն իսէ դաթը ալինիպի ճիւտի պիր տաէմ պէլլէմիշ իտիմ .

— (Հէր քէլիմէտէ թէղայիւր իտէն պիրդ չէվդ իլէ .) Էվվէ՛թ մատամղէլ , եիւղ տէֆթա հայաթըմը Ֆէտա , թէքմիլ դանըմը տամլա տամլա տէօքէրիմ .

Կէնճ գըզըն դօլը , ժօրժըն դօլը ալթընտա թէթրէմէյէ պաշլամըշ իտի . մումանիէյհա պիր տահա կէօղէրինի դալտըրտը , նազարլարը պիրի պիրինէ թէսատուֆ իթտի . կէնճ ալօգաթ ադամ պիր խահիշ իլէ սէօղինու իթմամ իտէրէք .

— Սէվտիյիմ իչին , եանի սիղին իչին մատամղէլ . . . տէտի .

Սվիս գօլունը չէքտի , չէհրէտի կիւլլէր կիպի գըզարմըշ իտի , ուղագլաշմադա պաշլատը . կէնճ ալօգաթի իսէ մումանիէյհանըն արդասը սըրա գօչարագ վէ պաղըրարադ .

— Օ մա՛տմաղէլ , մա՛տմաղէլ , էհէր սիղի կիւճէնտիրտիմ

— Լվվէ՛թ , տիլինիլ իլէ սէօյլէմէտինիլ իսէ տէ , կէօղ-լէրինիլ, սըրըընըզը գիաշ իտիյօր իտի ։

— Նէ՞ սուրէթլէ ։

— Տահա իյ.ը կիւնտէն հէր չէյի անլատըմ, աչգընըզըն պաշլանկըճը՝ մատամ լա Մ'էպարախյէնին խանէխինտէ պիրլիկ-տէ րադա իթտիյիմիլ կիւնտէն տիր , տէյի՛լ մի ։

— (Ճաչդըն պիր հալտէ բէրէքէյերէ.) Տօղրու ։

— Կէօրիւյօրսունըզ ա՛, պիրիյօր իմիշիմ ։

— Թէչէ.ք.րիւր իտերիմ, չիւնքի պուհատան տօլայը պանա կիւճէնէճէ.ը վէ հադդըմտա ուէրթ տավրանաճադ եէրտէ , պէհիմ իլէ թէ.ք.րար կէօրիւշմէ.յէ թէհէնէղղիւլ պու.յուրտու-նըզ, իմոհ տէմէ.ը օլայօր քի մուհապէթիմ նաղարընըզտա բէ.ը քիսմէհանէ կէօրիւնմէմիշ իտի ։

Կէնճ դըզ ճէվապ վէրմէ.քտէն սադընմադ իչին բարմա-ղընը տուտադլարընտա կէօթիւրէրէ.ք .

— Ահթըդ պաչդա պիր սէօզ իսթէմէզ, չու էֆէնտիլէ-րէ պադրընըզ, տէտի ։

Ֆիլ հագըդա , օ սըրատա պիր թագըմ տէվիդանլըլար « Նըշան գապինէհինտէն » տըշարը չըդայօրլար իտի ։

Լաբէն կէնճ դըզըն պու սիւքիւթի ժօրժ իչին իդրար եէ-րինէ կէչիյօր իտի . Ահա անը րէտտ իթմէ.յօր , իհթիմալ քի սէվէ.յօր իտի . չիմոհյէ գատտար հըսս իթմէմիշ օլտուղու պիր մէսէլրէթը նիհայէ.յէ միւսթաղրադ օլտուղու հալտէ գօնագ-տան չըգտը . մուամիլէ.յհ սօղադլարտտ եիւրիւմէ.յօր , ատէ-թա ուչույօր իտի . Ահիհին խայալի պիր ան կէօղիւնտէն կիթ-մէմէ.քտէ , չէհրէյի լաթիֆի վէ օ կիճէ.քի թէպէտտիւմլէրի եօլընը թէնվիր իթմէ քտէ իտի ։

Իչմէ օ ղէմանտէն իթհիպարէն ; իյի կէնճին ապտասընտա կիղղիճէ պիր րասլըթայի մուհապէթ հասըլ օլտու . սէօզ սէօյ-լէմէ.քտիզին եէ.քտիկէրինին ֆիքիրլէրինի անլայօրլար իտի . գալըլէրի պիրլիքտէ չարբըյօր իտի . էսլատտը նաղիլէ.յէ պի-նատէն պէ.քլէմէ.ք , իֆչայի մուհապէթի սօնրատա թամիգ հիլէ-մէ.ք դատարլաչտըրըլմըզ իտի . քէ.ք պահտըտտ իտիլէր . պիր

իսէ աֆիվ իսինիզ, պէօյլէ պիր աշդը հադըզի . . . տէմէքտէ իքէն . մատմազէլ տը Սէրվ թիթրէք պիր սէտա իլէ .

— Ա.ֆվ իտէճէք պիր չէյ եօգ միւսիւ , տէյու քէբեյլէ-տի .

ժօրժ տը Ֆըրէսինէր տէրէճէյլի նիհայէտե մէսրուր օլա-րագ .

— Ա՛հ , իւմիւտ իտէյի՛մ մի մատմազէլ, սիղի սեվմէք-լէյիմէ միւսաատե իտիյօ՛րմուսընըզ, տէյու հայդըրտը .

Ալիս . – (Կէօղլէրի եէրտե օլարագ .) Պիրտաէրիմէ սէօյ-լէմէյիսինիզ .

Կէնճ ավօգաթ թէ.քրար Ալիսին դօլունա կիրտի , վէ թիթրէք պիր սէտա իլէ .

— Պէնի տինլէյինիզ մատմազէլ , հէր իլքիմիզ տէ տա-հա կէնճլիլ, սիղ բէ.ք ղէնկինսինիզ, պէն իսէ հէնուզ պիր մէվզը լչղալ իտէմէտիմ, չիմտիտէն սիղի իսթէյէճէք օ-լուրսամ, ճիհէղինիղէ կէօվ ալ.քտիմ. տէյու պէնի իթհամ իթմէյէ դալգըշաճադլարը տէր.քեար տըր . սիղէ պիր չէյ սէօյլէմէյէ դարտըը գաթի վէրմիշ իտիմ .քի , չիմտի սէօյլէ-յէճէյիմ. տէսթը իղտիվաճընըզը պիրտաէրինիղտէն սէրպէսթ-ճէ թալէպ իտէպիլէճէյիմ ղէմանէ գատար , սիղի պէլլի իթ-մէ.քսիղին սէվմէ.ք իսթէյօր իտիմ, ֆագաթ չինֆայիտե .քի չիտտէթի աշգըմ դարտըըմա ղարիպ կէլտի . ան.ը սիղտէն կինղէմէյէ , եալընըզ .քէնտիմ լչղին սագլամադա պիր տիւրլի մուվաֆֆագ օլամատըմ, տէտի .

Ալիս . – (Թէպէսսիւմ իտէրէ.ք .) Ֆագաթ աշգընըզը .քէթմ իտէմէմիշ իտինիզ .

— Նի՞չին .

— Զիւնքի պէնի հանկը կիւն սէվմէյէ պաշլամըշ օլտու-ղունըզը սիղէ սէօյլէյէսկինըմիմ .

ժօրժ , պիր սուրէթը լայֆիֆանէտե կէօղլէրինի մատմա-զէլ տը Սէրվէ տիքէրէ.ք .

— Ֆագաթ պէն հիչ պիր .քիմսէյէ սէօյլէմէտիմ, իսմի-նիզի հիչ պիր եէրտե եաա իթմէտիմ, տէտի .

Անտրէ Բուսթանըն չէր լա ու դըյաֆէխինաէն էվվէլճէ պահա լիմիչ իսիք , մէրդումըն թապխանթը տա չէհրէսի կիպի դուրու իսի . Անտրէնին թավրը դամի վէ քիպրի հատաէն էֆղուն օլտուղունտան , քէնտիսինէ քիմսէնին միթճասըրը մուդավէմէթի օլմասընը չէքէմէղ իսի . Մէրդումի ղէնկին , հէմ ըէք ղէնկին օլարադ տօղմուշ , չօճուդլուղընտան պէրի հէր քէսին քէնտիսինէ պաշ էյիլիկի կէօրմիչ օլտուղունտան , ֆիքրինճէ , քէնտի մէչրէպինճէ հարաքէթի լիմէյէ ալէմ մէճպուր իմիչ կիպի , պիր ղէհատը լոտաբէսէնտանէյէ տաբմըշ իսի .

Մէրդումի պիր չէյէ գարար վէրտիկի , քէմիքլերի չըդըդ պաչընա պիր ֆիքր տաբլանտըղը ղէմտն , արթըդ սիմիւքլի պէօճէյի կիպի կարըշըր դալըր վէ անտէն վաղ կէչմէք իսթէմէղ իսի .

Բուսթան, սէրթ, լինատճը վէ հիտուէթի օլտուղունտան , Բաուլ տը Մէրվ ատսթունա միւտահիտ պիր ճէվապ վէրմէյէ մէճպուր օլտուղունը տիւշինտիւքճէ դօրդմադտա , ատէթա թիլիրէմէքտաէ իսի . Բաուլ, Բուսթանըն օրայա կէլմէմէսինի վէ պու տուրէթլէ ճէվապը ըէտա վէրիլէճէք ղէմտնըն կէճիքմէսինի ալտու իսիյօր իսի . Հայֆա քի պու արղումը հուտուլ պուլմատը , պիրինճի դամի լօճալարընա չըդան մէրտիվէնին պաչընտա պիրտաէր իլէ հէմչիրէնին իլը թէտաիւֆ իմտիքլէրի չէհրե , Անտրէ Բուսթանըն չէհրէսի իսի .

Մէրդումին կէօղլէրի հէր վաղըթտան ղիյատէ բարլամադտա վէ թէհտիտա կէօսթէրմէքտաէ իսի . Բաուլ, ատսթունըն հիտաէթ ու թէհվիլուրընա ոէպէպ նէ օլտուղունը ղիհնինտէ ապաչարըմադտա իրէն , պիր ատ էօմէտաէ ժօրժ տը Ալըրէսինէրլին , ատէթա դաֆէհինտէ դուտատարըմըշ Հայվանաթը վահչիյէ կիպի , քէմալի ատհչէթլէ աշապը նօղտրը կէղինմէքտաէ օլտուղունը կէօրտիւ .

Բաուլ, պիր սէվգը թապխի իլէ կէրի ատօնմէք վէ հէմչիրէսինի սիւրիւքլէմէք իսթէտի խաե ատ , վաղըթ կէչմիչ լատի , Անտրէ Բուսթան անլէրի կէօրէրէք չտըդտատը էլինտէ ,

նաղալը խոխշ, պիը էլ սըդըշ, դալպլէլրինի պիը հաֆլթա մէսէրլէթ իլէ տօլատուլսյօր խոխ։

Իշլթէ մատմաղէլ տը Մէրվ իլէ ժօրժ տը Ֆըրէսինէը, պէօյլէճէ պիը տուրէլթը իհմիկյաթ-քեաբանէտ իմրատրը վադթ իլթմէք-քտէ խոխլէը։ մուհապէլէլրի օ դատալ կիզլի խոխ-քի, պիը աղ էվվէլ կէօրտիւյիւմիւզ իւզրէ պիրատէրի պիլէ պունա վադըֆի օլամմըշ, վէ հէմշիրէսի իլթիզամ խոխնճէ չաշա դալմըշ խոխ։

Վադթը իզտիվաճ տահա կէլմէմիշ օլատուզունտան, կէնճ դըշ դալպինին քիւչէսինտէ հըֆըզ իլէտիլի մուհապէթին, թէհտիտ խոխլմէ-քտէ օլատուզունը անլամամըշ օլսա խոխ, հալա սէօյլէմէ-յէճէ-ք խոխ։ ֆագաթ պիը միւտատէթտէն պէրի պիրատէրի իլէ, Անտրէ Բուսթան արատընտաքի մինատիպէթին, կիթապ-քըճէ թագվիյէթ պուլուշը, վէ քէսպը սամիմիյէթի խոխլի, մատմաղէլ Ալիսի, սէպէպինի պիլմէմիյի հալտէ տիւչարը էնտիշէ խոխյօր խոխ։

Պու նէնի պուհուր խոնէ թալիպ, Էռնի Անտրէ Բուսթան, Ալիսէ պիը կէօնա քէշֆը մուհապէթ իլթմէմիշ խսէ տէ, ֆագաթ գօնաղա այագ պատալըտան պէրի, կէնճ դըշա պիր տուրէլթը միւպալաղաքեաբանէտ իպրաղը նէզաքէթ խոխյօր խոխ։ Ալիսին պու պատաէ-քի պօրդուլարընա ժօրժտա իշթիրաք իթմմիշ խոխ։ մուհմիլէ-յհ տախի կէնճ պանքէրին քէնտինէ ըտգիպ, վէ հէմտէ պիրատէրին ինթիհապ-քէրտէսի օղան հադըգի պիը ըտգիպ օլատուզունը անլայօր խոխ։

Անտրէ Բուսթան իլէ ժօրժ տը Ֆըրէսինէը, պիլա սէպէպ եէքմիկէրլինտէն նէֆրէթ իթմէ-քտէ, Ալիսին պէդմը իւլֆէթինտէ պուլունտուդարը ղէման, տաէթա կէնճ դըշըն նաղարը իլթիֆաթ-ընը քայ խոէմէմ-քտէ խոխլէը։

Իշթէ իշլէր պու մէրքէզտէ իքէն իքի, րաքիպ Վօտվիլ թէատրօսընտա դարշը դարշ-յա կէլմիշլէը խոխ։ Բաուլ տը Մէրվ ատապատա հէմշիրէսի իլէ դօնուշտուրունտան, Բուսթանըն թէքլիֆ-թըճընա ճէվապընա մուվաֆֆըզ վէրէճէ-ք, ֆուրմունայը դօքարթտաճագ խոխ։

Եբրէերէ դասալ էյլէմիշ օլասւղու հալտէ միւթէպէասիւմանէ վէ միւդիմէտիր օլապիլսինի դասալ նազիքհանէ պիր լավըր իլէ հանըլըրնա կէլիյօր խոխ։

6

Ամօպաթ ժօրժ տը Ֆըրէսինէրտէ Ալիս իլէ պիրտաէրինի կէօրմուշ վէ անլէրի սէյամըհամդա միւասարաթի կէօսթէրմիշ խոխ, ֆագաթ Բուսթանըն տահա էվվէլ տավրանտըղընը կէօրիւնճէ պիր թարտֆա չէքիլտի. կէնճ ամօդաթ, պուտաէմին քէնտիսինէ բագիպ օլտուղունը հըտա լիմիթլէ աշդընը անա պիլտիրմէք խոթէմէյօր խոխ. պինաէն ալէյհ հէմշիրէ իլէ պիրտաէրէ խաէճէյի արդը լհմիրամը, Բուսթանըն օրտան թէպաիւտ իյլէմէսինէ թաակիդ լիմսի. մատմազէլ Ալիսին քէնտինէ կիղլիճէ պիր նիկահ աթֆ խոխշի, շու ֆէտաքհարլըղընա պիր միւքաֆաթ օլտու։

Հէր իւչիւնճ լօճանըն դաբուսընա կէլմիշլէր խոխ. մէմուր օլան դատըն լօճա դաբուսընը աչը վէյտի, Խալիֆտա մատմազէլ տը Սէրվ վէ արդասընտան պիրտաէրլի լօճայա կիտտիլէր. Անտրէ Բուսթան միւմտիհէյհիւմանըն Էանըընտան այրըլտը։ Ժօրժ տը Ֆրէսինէր, Բուսթան սէօզ սէօյլէր իքէն, մատմազէլ Ալիսին, պիր ատնուդ վէ իսթիսագալ խոտը պիր թաւրտա պուլունտուղունը կէօրմուշ վէ տէրէճէյի նիհայէտ մէմնուն օլմուշ խոխ։

Հէնուզ քէտտէ աչըլմամըշ խոխ քի, ժօրժ կէլիպ լօճանընն դաբուսընա վուրտու, Բաուլ դալդըպ դաբուչը աչտը. միսիս տը Սէրվինն չէհրէսի պիր ազ պարիտա կէօրիւնէյօր իսի, ֆագաթ պուընընա պէրապէր էլինի կէնճ ամօդաթտա ուվաթտը. ժօրժ Ֆըրէսինէր տահա ազդընը աչմագընըղընն, մատմազէլ Ալիս քէտտէ ազազ խաէրէք մուտիսիլէյհ.

— Միսիս ժօրժ, արթըդ քէնտիմիզի կիղլէմէք պէյ-

հուտե տիր, պիրատէրիմ հէբսինի պիլիյօր, հըսախյամըմըղա քեամիլէն վազըֆ տըր, տէմէսի իւղէրինէ, ժօրժ միւթէրետիւտանէ.

— Նա՞սըլ, սէօյլէտինի՞ղ մի, տէյու քէքէլէտի։

Ալիս. – Հէբսինի սէօյլէտիմ, չիւնքի Բաուլ պէնի պիր պաշդասընա վէրմէք իսթէտիյինատէն, քէնտիմի միւտաֆաա իմմէք իգիթիղա իմտի։

Բաուլ. – Օ՛, իսթէտի տէմէ, պաշդա պիրիսի սէնին տէսմիք իղտիվաճընը թալէպ իմմիշ իտի, պէն իսէ՝ սիղին կիզլիճէ թէահիւտաթմէ պուլունտուղունուղը ասլա պիլմէտիյիմտէն, նամզէտիյինի իլթիզամ իմմէք.քլիյի գապուլ իմմիշ իտիմ. ֆագաթ մատամ քի խօշունուղա կիմմէք յօր իմմիշ, պէնտէ պիր տահա անտէն պահա իմմէքյի վէրիրիմ։

Ժօրժ. – Ա՛ֆիլ իտէրսինիղ է՛ֆէնտի, տիկէր պիրիսի տէտիյինիղ միւսիւ. Բաուլման տէյի՞լ մի։

Ալիս, ժօրժըն սէօղիւնիւ իթտատիղ մադամընտա պաշընը սալլատը. կէնճ ավօգաթ իսէ, հավաչճա քէնտի քէնտինէ սէօյլէնէրէք.

— Պէն զաթէն պունը քէշֆ իմմիշ իտիմ, տէտի. պատէհաւ Բաուլէ թէվֆիհի խիմտապ իտէրէք.

— Մ՛իւսիւ ատ Սէրվ, տահա էվվէլ զաթը ալինիղէ միւթաճաաթ իմմէտիյիմտէն ատօլայը, պէնն քէրըչ ափվընըղը իսթիրհամ իտէրիմ, ֆագաթ գալպինէ քիմսէ հաբիմ տէյիլ տիր. լիսանընմա ալողը հալ իմմէք միւտաատէ իտիվէղտէն էվվէլ, գալպիմ վուգույի հալի սէօյլէտի. էհէմմիյէթլի պիր մէվզը իհրաղ իմմէղտէն մուդաատէմ, հէմշիրէ հանընմընըղըն տէսմը իղտիվաճընը թալէպ իտէմէյիշիմ, նէ կիպի պիր միւթալաայէ միւսթէնիտ օլտուղունը պիլդիրմինիղ զանն իտէրսիմ, չիւնքի պունը զաթէն մատամաղէլ ճէնաալէրինէ ատղ իմմիշ իտիմ.

Կէնճ ավօգաթ պիր դաչ սանիյէ դատար սիւքիւթ իմտիկաւէն ատնրա, չու վէճճէյէ իֆատէյի մէրամ իմտի։

— Ալէմ նաղարընատա, մատամաղէլ ատ Սէրվին քիւլլիւ-

յեթվի ճիհազընա թաւա լիմվիշ կիպի պիր սույի թէլադդըյա օղրամադըզըղըն հիչ պիր վէճհլէ խոմէմէյօր իախմ . պու կիպի հըսախյաթի վիճաանըմնան տուր օլաուղու իչին , մատմաղէլի պիլա ճիհազ թալէպ լիմմէյէ խահիշկեր իսի իաէմաե , պու նիյէթիմ տախի հիւանի թէլադդը իախլմէյճէք իսի . էլհամտուլլահ իքի աէնէտէն պէրի հալիմ քէսալը մուվաֆադըյէթ լիմմէյէ պաչլատը . վադաա էլան ղէնկին տէյիլ իսէմտէ , իսթիդպալ իչին բէք պէօյիք լիմիուղէրաե պուլունօսյօրամ . իմոի էկէր մատմաղէլ ճէնապլէրի նիյաղըմը դապուլ պուլուրմուշ իսէ , տէսթը իղոխլաճլէրինի պու կիւն ըէսմէն թալէպ իսէյիմ .

կէնճ դըղ , ատալը մուհապէթ իյմա իտէր պիր թոպը իլէ ժօրժա ամիճը նաղար իյլէտի . հիչ չիւպհէ եօգ.քի ճէվապը մուվաֆադըյէթ պու պադըշտա մէվճուտ իտի ,

Բաուլ , ժօրժ տը Ֆըրէնսինէրին պու իֆատամընը քէմալի տըդդաթլա սինէմատիքաէն սօնրա .

— Թալէպինիզէ հիչ պիր կէօնա միւմանաաթ կէօսթէրմէմ միւսիւ . տիւնեատա պիր թանէճէք սէվկիլի հէմշիրէճինիմին սատատէթը հալինտէն պաչդա հիչ պիր արզում եօգտըր , տէտի .

Պու սըրատա Օլըքսէնթրօ պաչլատը , բէրտէ աչըլաճագ իտի . ժօրժ այաղա գալգարադ Ալիսին ուպաթտըղը քիւչիւք վէ նազիք էլի քէմալի մուհապէթլէ սըդտը . պիրատէրինէ տախի քէմալի սաֆիֆէթլէ արզը թէչէքքիւր իմտիքաէն սօնրա լօճատան չըդմազա հապըրլանտը . լօճա դարուսընը աչաճագը սըրատա , կէնճ դըղ պաղըրարագ .

— Միւսիւ տը Ֆըրէսինէր , եինէ կէչէճէքսինիզ տէյի՛լ մի , տէյինճէ , ավօգաթ քէմալի չէվգ ու խահիշ լէյ .

— Թէքմիլ հայաթըմը խաքիրայընըզ Նանընատա իմիտար իմմէք պէնճէ պէօյիք պիր սատատէթ տիր , տէտիքաէն սօնրա , չըգըպ կիմտի .

Ռէյտէ գալգըյօր իտի . պիրինճի բէրտէնէն իսիթամը ագապինատէ , Բաուլ , լօճատան չըգըպ , Բուսթանա ճէվապը

բէտտ վիրմէյէ կիտիյօր իտի. մուհամիլէյհ պուլօնտուղու միւշկիւլ մէվզըտան պիր ան էվվէլ իէլտա օլմադ իսթէյօր իտի. լօճալարըն կէրիսինտէքի եօլըն դարուսընտա Բուսթանա թէսատուֆ իլմտի. կէնճ պանքէր, միւշաճը պարիտինէ բաղմէն բէք միւթէէսիր պիր հալտէ քէլմը թէէսիւլ իլմմէյէ չալըշըյօր. ատէմը մուվաֆադըյէթտէն գօրդմադտա օլտուղու անլաշըլըյօր իտի.

Անտրէ Բուսթան, օրքէսթրօնըն եանը պաշընտա օթուրմագտա օլտուղու գօլթուգտան, լօճատա միւսիւ տը Ֆըրէսինէր, Բաուլ վէ Ալիս արատընտա ճէրիյան իտէն միւքեալէմէյէ հասըը նազար իլմիվ իտի. մատմազէլ տը Սէրվին, չէհրէսինտէքի հալտէն՝ ավօգատօը սէվտիյի բէք աշևքնար սուրէլմէ պէյի օլմյօր իտի. պուննան ատալայը իտի քի Բաուլ, Բուսթանըն գօլունա կիրուպ տէֆամէն:

— Հիչ պիր իւմիւտ գալմատը, ատէմիյի ղէման, Բուսթան բէք օ գատար տա թէճաճիպ իլմմէտի.

Մամաֆինհ թիլիրէմէքտէ վէ մէմուրին ղայրի պիր սատմէյէ օղրամըշ կիտի, կէօղէրի պիր սուրէլմը լսայինանէտէ բարըսայարադ.

— Պէնի սէվմէյօրմու, ատէյու սիւալ իլմտի.

— Խա՛յր.

— Տէմէք օլմյօր քի, պիր պաշգասընը սէվէյօր.

— Էվվէ՛լ.

— Միւսիւ տը Ֆըրէսինէրի սէվէյօր, տէյի՛լ մի.

Պու ատատէդ իբի ատսէմ ատատընտա տէրին պիր սիւքիլ հասըլ օլսու. պիր միւտաէմէ սօնրա Բաուլ, տօսթունըն քէտէրինի թախֆիֆ վէ մէրդումը միւթէսէլլիմ իլմմէք իչին.

— Ա՛հ, իչին պէօյլէ օլտուղու խաթըրմա պիրէ կէլմէյօր իտի. պուրայա կէլիր էքէն, Ալիստէն պուռնը իշևինճէ էլիմ այաղըմ պուպ քէսիլտի, սէնին իչին անը լուդնա իլմմէյէ չալըշըյօր իտիմ. մուհամիլէյհա սէօվլու գըտա քէմէք իչին միւսիւ տը Ֆըրէսինէրի սէվմէքտէ օլտուղունը, վէ անտէն պաշգասը իլէ իղտիվաճ իլմմէյէճէյինի աչըգտան աչըղա վէ

սուլթը գամիկեաե պէյան լյլեսի, սէսլ։

Անտրե Բուսթան ճէվապ վէրմէսի. Բաուլ իսե, իլավէյի մեգալ իլէ։

— Հէ՛յ կիտի քիւչիւք գըզլար հէյ . . . տէմէսինէ մուգապիլ, Բուսթան ճէվապէն։

— Հէմշիրէնիզ սահա իսպաթը լիւչտ լիմմէտի եա՛, տէյու սօրտու։

— Խա՛յր։

— Օ հալտէ սիզ հէմ պիրաաէրի վէ հէմտե վէլիսի օլտուղունուզ հասէպի իլէ պու իղտիվաճէ միւմանաաթ իսէպնիրսինիզ։

— Նի՞չին միւմանաաթ իսէյիմ։

— Զիւնքի միւսիւ տը Ֆըրէսինէզը հէմշիրէնիզէ լայըգ տէյիլ տիր, իչինդ բարասըզ պիր ալօգաթ տըր։

— Ֆագաթ բէգ սիլայէթլի պիր զաթ օլտուղու աէօյլէնիյօր։

— Ա՛սաա սէնտէ, սատէճէ սիլայէթտէն նէ՞ օլուր։

— Նէ եաբայըմ, պիրիսիրլէրինի սեվէյօրլար, զանն իտէրսեմ պու աշդ չօգ ղէմանտէն պէրի տեվամ իտիյօր. չիմտի միւմանաաթ իտէճէ՛ք օլսաա, իսպաթը լիւչտ իտինճէյէ գատար պէ՛քլեր վէ լէյիմի սօրմագսըզըն եինէ անընլա իղտիվաճ իտէր. պու հալտէ միւմանաաթըմ պէյնիմվիլտէ գըրկընլըզը մուճիպ օլմագտան պաշգա պիր չէյէ եարամայաճադ տըր. պէնիմ իսե գըզդ արընաաչըմ Ալիստէն պաշգա ագրապա վէ թէավիւգաթտէն քիմսէ եօդ տըր. վէլհասըլ Ալիս, զէվճ ինթիհապը մատտէսինտե քեամիլէն սէրպէսթ տիր. մալիքէ օլտուղու սէլամէթ իսէ՝ հէր իշիսինէ տե քիֆայէթ իտէր. խիւլասայի քելամ հէմշիրէմ քեսրէթը մուհապէթիմ ճիհէթի իլէ, կէօյնիւնիւն գըրդմասընը ասլա թէճվիվ իտէմէմ,

— (Ա՛ճը պիր իսթիհզա իլէ կիւլիւմսիյէրէ՛ք.) Տէմէ՛ք օլույօր քի սիզտե տիւշմէն թաւաֆընա կէչմինիզ։

— Վուդուը հալտէն բէ՛ք միւթէէսսիրիմ, ֆագաթ նէ՛

եաբայըմ, էլիմտէն պիր չէյ կէլմէզ. պէյնիմիպտէքի մինասիպէթը սամիմիյէյի, սըհրիյէթ իլէ պիր դաթ տահա թէյեիտ իյլէմէք իսթէր իտիմ. ֆագաթ հէմշիրիէմին ըապթը գալպ իյլէտիյի պիր իղտիվաճէտէ գարշը կէլմէք իսթէմէմ։

— (*Հիտայէթլէ պաղըրարադ.*) *Թէճրիպէսիզիյինտէն, ճէհալէթինտէն իսթիֆատէ իթմէք իչին պիր կէնճ գըզա կիզլիճէ իպրաղը մուհապէթ վէ պէյանը աչգ իտէն պիր էֆէնտի...*

— *Մ. տը Ֆրէսինէր պունըն էսպապընը պէյան իտուպ լաղըմ կէլէն իյղահաթը վէրտի, պէնատ քէնտիսինէ հագ վէրտիմ։*

— *Հաՙգ մը վէրտինիզ, իչթէ պու ղարիպ, էկէր պէնիմ պաչըմա պէօյլէ պիր չէյ կէլմիչ օլսա իտի, մութլագա անա պիր թօգաթ աչգ իտէր, լօճա դաբուսընտան տրչարըյա աթար իտիմ։*

— (*Միւլայիմանէ.*) *Անտրէ', հիտայէթ սէնի չաչըրտըջօր, վազիֆէմի պէնատ սէնին գատար պիլիրիմ։*

— *Էօյլէ օլսուն, ֆագաթ իղտիվաճ տահա ագտ իտիլմէտի եա՛։*

Պանքէր, կիթափքճէ տիւչարը հիտայէթ ու թահավվիւր օլտուղունը կէօրէրէք, պիր սուրէթը թէհտիտքեալանէտ պալատէքի սէօղլէրի սէօյլէտիքաէն սօնրա Բաուլըն նէզտինտէն մուֆարագաթ իթտի։

Բաուլ բէք ֆէնա սըգըլմըշ օլտուղու հալտէ լօճայա ավտէթ իթտի. մուսահիպէյհ, Իուսթանըն պու իչի գօլայճա պըրագմայաճաղընը վէ բագիպի իլէ գավկա չըգարաճաղընը անլատրչ իտի։

Բաուլ էնաիչէսինի հէմշիրէսինէ աչմատը իսէ տէ, օյունըն պագըյէսինի, ադմէօրլէրի՝ կէօրմէյէրէք վէ իչիթմէյէրէք թէմաչա իյլէտի. պիչարէ տէլիգանլը թէֆէք-քիւրաթ վէ դաստավէթ իչինտէ ղայպ օլուպ կիթմիչ իտի. Անտրէ Բուսթանն իլէ օլան հուգուգունըն մահվ օլտուղունը, վէ Իուսթանըն պու հագարաթը աֆվ իթմէյէճէյինի տիւչունմէքտէ

բուսընը գաբատըգտան սօնրա օտասընա կկլտի. պէշ օն տա-
դըդա գատար գօնապըն տէրունինտէ էօթէտէ պէրիտէ պիր
թագըմ այոլընըդ կէօրիւնտիւքտէն սօնրա, հէր ևէր թէք-
րար գալսընըդ իչինտէ գալտը. թէքմիլ գօնագ խապդը ու-
յուտմուշ խոի. գօնապըն չալար սապթը պիրի վուրույօր իտի։

7

Պունտան էվվէլ պէյան խյլէտիյիմիզ վէ միւտհիշ պիր
մէյխանէնին իչ սալասընտա պըրագտըղըմըզ իհթիյար իլէ
հայլաղլարա նագդը քէլամ իտէլիմ։

Կիճէ եարըսընտան իբի սապթ սօնրա Մէլէզ իլէ ըէֆիդ-
լէրի, իհթիյարը օրթալարընտա պուլունտուրտուգլարը հալ-
ատ մէյխանէնին կիզլի պիր դաւուսընտան սօգապա չըգտը-
լար. տըշարըտա եօլա տիւզէլմէզտէն էվվէլ քէմալի իհթի-
յաթի իլէ սաղա սօլա պագալագ, կէօզ դուլապ վէրբէք էթ-
րաֆը թէճէսսիւս իթտիլէր. Բարիզին թէքմիլ պտ. գըսմը
էրքէնտէն չէքիլմիշ ուչդուչա վարմըշ իտի. խանէլէրին բէն-
չէրէլէրինտէ հիչ պիր ըշըդ կէօրիւնմէմէքտէ վէ թէքմիլ սօ-
գապ իղսիզ պիր հալտէ պուլունմագտա իտի։

Լէյլէյի մէղքիւբէտ հէվա դաբալը վէ կապ ֆէնէրլէրի
արասընտաքի մէսաֆէ ուզապ օլմապըլա, գասավէթէնկիզ
պիր դարանըդ օրթալըդը վէխիմ պիր հալէ գօյմուշ իտի։

Պէյազ սագալը եապանճը իհթիյար, տիւչար օլտուղու
խէվֆիր չիտաէթտէն թիւյէրի իւրքէրմիշ օլտուղու հալտէ,
վահչէթնիւմա ըէֆիդլէրինին ֆիքիրլէրինտէ, ալէյհինէ չիւլ-
հէ բէյտա իթտիրմէմէք իչին սաբին կէօրիւնմէյէ ֆէվգէլա-
տէ զայրէթ իտիյօր իտի։

Խըրսըզլարըն սէրվէրտէսի զայէթ չէն վէ չահիւման կէօ-
րիւնմէքտէ, հէյէճանտէն վէ ըզթըրապը վիճտանտէն ապա
էտէր կէօսթէրմէմէքտէ իտի. եապընըդ պիր դօյգուսը վար

իսի . ահէպա պանքէր նէ՞ սուրէթլէ լինթիդամ ալմաղա գալ-
գըշաճադ իսի , Բաուլ պուներըը թէֆէնգիւր իսէրէք մուզ-
թալըպ օլույօր իսի ։

Բաուլ տը Սէրվ , հագըդաթէն հէմշիրէսի իլէ միւսիւ տը
Ֆըրէսինէերին պու լինթիդամա հէսէֆ օլմալարընտան դօր-
դուլյօր իսի . եանը պաշընտա օթուրան Ալիսին կէօղլէրի ի-
սէ , ղայէթ տալկըն պիր հատէ օյունըն ճէրիյանընը թէագըպ
իմմէքտէ իսի . Ֆագաթ էֆքեարը պիւսպիւթիւն պաշդա
պիր մէրքէզէ ճէմ օլմուշ իսի ։

Ալիս , տահա չիմտիտէն քէնտիսինի մատամ տը Ֆըրէ-
սինէը օլմուշ կէօրիւյօր իսի , կէօղլէրի ղէվճինին կէօղլէրի ի-
չինտէ վէ դօլը անըն գօլունտա օլարադ , Ֆիլուդէ ըչնկինտէ
օլան դուպպէյի ասիմանընն ալթընտա կէղինմէքտէ , վէ էճ-
սաոը սէմավիյէ պիլէ քէնտիլէրինէ արզը թէպէսիւմ իմ-
մէքտէ զանն իսիյօր իսի . մումանիլէյհա ապիմ պիր պահոը-
եարըդ իչինտէ քէնտինի զայպ իմմիշ , թէաթրօ սահնէսինի
վէ օյունճուլարը լիւյատա կէօրիւյօր կիպի կէօրմէյէ պաշ-
լամըշ իսի ։

Օյուն խիմամ պուլարադ սէյիրճիլէր այադա գալգմա-
ղա պաչլատընը , ժօրժ տը Ֆըրէսինէերին ուզագտան կիզլիճէ
քէնտինէ իրսալ իլէտիյի վէտա սէլամընը ալտընը դէման ան-
ճադ քէնտինէ կէլէպիլմիշ օլան մատամադէլ Ալիս , պիրատէրի
Բաուլըն վէրտիյի մանթօյա պիլա իմթիյար պիւրիւնէրէք ,
պէրատէր տըշարը չըդըպ ադատայա պինտիլէր ։

Հէմշիրէ իլէ պիրատէր , պիր չարէք սաաթ սօնրա գօ-
նադ լարընտա միւսասըլէթի իմմիշլէր իսի . հավիտէ գաբուճը-
նըն սէօնտիւրմէյիպ պըրադմըշ օլտուղու պիր թէք կադ լամ-
պատը , թէքմիլ եօլըն նէկտանէ դիյատը իսի . հէր չէյ գօյու
պիր գարանլըդ վէ տէրինն պիր սիւքիւթ իչինտէ գալմըշ ի-
սի . էնտայի րահատ նէ պիր արատայա վէ նէտէ թէք պիր
ատէմէ րաստ կէլմիշլէր իսի ։

Գօնադ տան իչէրի կիլոտիրլէրի ղէման գաբուճը , հավի-
տէ թէք կադըտա սէօնտիւրէրէք սէմիր րաստադըըը գա-

խսէ , օ տա , ուշադրն բէնչէրէ֊յէ դօյաճալը ըղըդաան պիր վադաանըն դուհուրի , վէ իչին վալ Թը ախըրէ պըրադըլմասը կիպի պիր մանինին անլաշըլմասը իտի ։

Հայտուտալար խոթիհ֊քեամիլըն հէնաէյի պօյունճա կիտէրլէր իքէն , սէրկէրտէ , զուլմէթի իչինաէ ադրը աչըդ գալմըշ օլան իհմալյալէ հէնաէյի կէօսթէրէրէք ։

— Շիւպհէմիդի տաւէթի իտիճի պիր սէս չըդալտաճադ վէ պիր հարաքէթի ըղհար իտէճէք օլուրսան , չուրտատա մահվ օլուր չիւրիւր կիտէրսին , տէտի ։

Իհմալյալ պաշտան այադա գատար Թիմըէյիպ ճէվապ վէրմէտի ։

Հայտուտալար քէք եավաշ եիւրիւմէքտաէ , ատրմիլրընըն սէտտաընը իչիմտիրմէմէյէ պայրէթի իմմէքտաէ իտիլէր ։ լադըրտը սէօյլէմէկտիքլէրի կիպի , պիրմէճպուրույէ սէօյլէյէճէք օլտալար պիլէ , Փլոսըլտաւճասընա սէօյլէյօրլար իտի ։ քէօչէ պաշլարընա կէլտիքլէրի ղէմտան , Մէլէղ իլէրի ամրըտապ քէսկին կէօղէրի իլէ գարտանըղատա էմրտաՓը Թէճէտաիւս իմմէքտաէ իտի ։ վէ պատիյի չիւպհէ պիր չէյ կէօրմէյինճէ , իմտիյի պիր իշարէմի իւղրէ հէմտան հէրքէս իլէրի ամրըմագատա իտի ։

Հայտուտալար պաւ սուրէթլէ պիրա մանի տը Սէրվ դօնաղընըն էօնիւնէ գատար վատըղ օլտուղար ։ Մէլէղ տէրհալ ախըր բէնչէրէրէրինի կէօզտէն կէչիրէրէք , հիչ պիր ըշրդ մէվճուտ օլմատըդընը կէօրիւնճէ տօղրու բէֆիգէրինէ տէօնէրէք ։

— Իչ եօլունատա տրը , հայտէ պագտադըմ , տէտի ։

Մէլէղ եօլը կէօզէմտիրմէք իչին ատրա տօրա պիրէր քիչի կէօնտէրտի , քէնտիսի իլէ պէրտաէր ըէտէնկօմրը հայտուտը տրը ադրդ օյատագ մէրդումա ։

— Պիղ տիվարէ իմըրմանաճադրդ , անահատտ սէնտէ տիր ա՛ , տէտի ։

— Պէնտէ տիր ։

Իհմալյալ , իճրա խոխէն պաւ հագըրադըլտըը , գամիլէ

մահ.քիւմ խոխմիչ պիր աաէմին, տար աղաճընըն տիքիլմէխ-նի թէմաշա իթաիլի կիսլ սէլը խոխյօր. վիճուտինաէն սօ-ղուդ պիր թէր ագը.յօր խոխ. պիչարէնին պաճագլարը, չէ-տիտ պիր բուղիկեարտան սալլանան պիր աղաճ կիպի թիթ-ըէմէ.քաե խոխ. քէնտինէ նէ՞ եաբաճադլար խոխ. էկէր աղըղ աչարըմագ սըղըն էօլտիւրէճէ.ը օլսայար խոխ. օ զէման դօ-նադտաքիլէրին հալի նէ՞ օլաճադ խոխ.

Մուսթաիլէ.յհ կէօղլէրի այըդ, դուլադլարը կէրկին պիր հալտէ տուրույօր խոխ. ուֆագ պիր կիւրիւլթի իչիտէճէ.ը օլաս, հայաթընը թէհլիքէ.յէ դօյարադ պագըրըդ չաղրաճագ, դօնագտաքիլէրէ պուլունտուդլարը թէհլիքէյի անլաթաճագ խոխ. փագաթ քիմսէ կէօրիւնմէմէ.քաե վէ հիչ պիր թաւրիտան այագ սէտասը իչիտիլմէմէ.քաե խոխ.

Գօնագտան ուղագ պուլունտուդլարընտան սէտասընը իչիթտիրէրէ.ը, իչէրիտէ.րիլէրի ույանաբրատայաճագ խոխ. Մէ-լէզ, խոխիյալէ ատօղլու տէօնէրէ.ը վէ տիվարը կէօսթէրէ-րէ.ը.

— Հայտէ պագալըմ, տէտի.

— (Նարըմ էօլի պիր հալտէ.) նէ՞ եաբայըմ.

— Տիվարը թըլսման պագ այըմ.

Իհմիյալ թէրէտտիւտ իթմէ.քաե իչէն, Մելէզ, պիչարէ-նին դօլունտան թուրթուպ հէվայէ գալտըրտագ.

— Շաշդընըդ խոխէմէզ, եօգսա սէնի չիմտի չուրաճըդ-տա պօղարըմ, տէտի.

Մելէզ, տիվարը թըլսմանըպտա եօգարըյա չըդմըչ օլան ըէաէնկօթը ատէմէ.

— Էլինի ուղաթ տա իհմիյալը եօգարը ալ, տէտիյի սը-բատա, հէման իհմիյալը գուշ թիւյիւ կիպի հէվայէ գալ-տըրտը, վէ իլավէյի մէգալ պիրլէ, ըէաէնկօթըյա.

— Անընըա պէրաձէր սըչրա, եալընըդ պըրաձմա, տէ-տի.

Ըէնտէկօթը. – Անլաչըլտը.

Պիչիմ իհմիյալ հէման պիր անտէ քէնտինի տիվարընն

պիր խեվի ու տէհչէթէ օղրամըշ օլսուդունատան, արդատա-
չընըն գուլաղընա էյիլէրեբ.

— Նէկեր քեօրէքլէր վար իսէ, տէյու մըրըլտանըղընա-
տա, Մէլէղ.

— Խա՛յր եօգ տըր, պունը էվվելճէ թահդըդ իթմիշ ի-
ռիմ, տէյու.

Իհթիյար, քէնարնատէն պիհսապեր օլարագ նէրէյէ կիթ-
տիյինի վէ նէ եաբաըղընը պիլմէյօր իսի.

Պիչարէ իչխարիմէմիշ վիւտհի պիր վադասայէ թուխուլ-
տուղունը վէ պու պէչատէն եադայը դուրթարամայաճաղընը
անըայօր իսի. էօլմէք իստէմէքտաէ, ֆագաթի էօլիւսիւ տէ պիր
թէօհմէթը ճինայէթ.քեարանէ իլէ լէքէտար օլաճաղընը տիւ-
չիւնմէ.քտաէ իսի.

Նօլըն եարըսընատա պիրսէն պիրէ էօնլէրիանէ պիր կէօլ-
կէ բէյտա օլտու, ադ գալըը քի գօրդուլուրընատան պաղը-
րաճադըար իսի. ֆագաթի կէօրիւնէն քիմսէ տէրհալ քէնտի-
սինի թանըտարադ.

— Գօրդմայըն եապանճը տէյիլ, տէմէսի իլէ, էվինի ու-
չաղը, եանի չէրիքի ճինայէթլիլէրի օլտուդու անլաշըլմը.

Մէլէղ. – Նասըլ, հէր չէյ եօլունատա՞մը.

Ուչադ. – Էվվէթի, հէր չէյ եօլունատա տըր... իբի դա-
րընատաշ պիր սատի մուգատատէմ թէսլիթօտան ավտէթ իթ-
տիլէր, տէրհին պիր ադդուտա օլտուդըարը կիպի գօնադտա
տախի հէրքէս ույուչօր.

— Ընչադ օյնախմադ լազըմ կէլմէյէճէ՞ք մի.

— Ջանըն իթմէմ.

— Ցահա էյի, պիրլ նիսպէ պէօյլէսի գօլայ օլուր. պիրչէ
գըլաչուղըդ խաէճէ.քսին ա՛.

— Պէնտէ պունը իչհին սիզի պէ.քլէյօր իսիմ.

— Էօյլէ խսէ հայտէ.

Եիւրիւմէյէ տէվամ օլունտու, պիր ազ սօնրա գօնադըն
եանընա գատար եադըշմըշլար իսի. թէգարրուպլարը քիմ-
սէ թարաֆընատան իչխարիմէմիշ իսի. պու արաըդ ուչադ

իւղերինտէ պուլսու , վէ հէնուղ ադրը պաշընա կէլմէզսէն Մէլէղի եանը պաշընուտա կէօրտիւ , Մէլէղ , թարիֆի նագա-պիլ պիր չարուգըդըլա իհթիյարը դուճագլամասը իլէ աչա-ղը ալթլամասը պիր օլտու . պատէհու պիչարէնին դուլաղընա տօղրու ։

— Շիմտի չուրաբընը էյիճէ տիւչիւն քի , էկէր պիղէ խըյանէթ վէ իհանէթ խաէրսէն , սէնտէ պիղիմ կիպի մահվ օլուրսուն , չինքի կիճէլէյին պիր տիվարտէն աչան ինսան-լար , էլպէթտէ պիր ֆիքրի ֆասխա թաշըըլսըլ . էկէր պիր կիճէ խըրսըզը , եախօտ գաթիլ կիպի հադայը էլէ վէրմէք խաթէմէզսէն , քէմալի սիւքիւնէթ իւղրէ բահաթ տուրմալը-սըն , տէտի ։

Իհթիյար , խայիֆանէ պիր հարաքէթտէ պուլունմադըան կիւճ հալ իլէ քէնտիսինի մէն խաէպլըտի , պուս խանէտէ պի-լա իհթիյար պիր գաթիլ կիպի պուլունույօր խոի . պունը իլէ պէրապէր քէնտինի ղապղէ դատըը օլուպ , իէրէլէյէ-րէք ։

— Դօրդմայը՛ն , պէնտէ սիղաէնիմ , տէտի ։

Ցագաթի հէյէճանընտան միւթէվէլլիա պիր դօրդու՝ պիչարէյէ ֆէնա հալտէ թէէսիր խոիյօր խոի . քէնտինի մահվ օլմուշ ատտ խաէրէք կէօղէրինի դալտաը . աճէպա պու հալ քէնտիսինէ պիր միւճադէլթը մանէվիյէ՞մի խոի , եօղսա Ռուսթանըն գանը՞մը պու հալէ ինգըլապ իթմիշ խոի . Տէ-մէք օլույօր քի չէքտինի չիլէլէր հէնուղ խիթամ պուլմամըշ խոի ։

Պու ալալըդ իքի հայտուտ իհթիյարը պիրլիքտէ սիւրիւք-լէյէրէք եօլա տիւղելմիշլէր խոի . պահճէ վասի խոի . աղաճ-լար՝ լուղկեալ իլէ լթէրբէնտիքճի , ֆիտանլարըն հէր պիրի գալանըգտա պիրէր ինսան կիպի կէօրինէրէք , ճանիլէրի թէվգըֆ խոիյօրլար խոի ։

Պու էվհամ ու խայալաթտան Մէլէղ իլէ արգատա-չըտա միւթէէսիր օլմուշլար խոի . ատա սըրա պիլա իհթիյար թիթրէմէքտէ խոիլէր . հէլէ բէտէնիօթլու հայտուտ , ազիմ

էթրաֆը թէճէսսիւս իլլէմէք իչին հայտուտլարըն եանընտան այրըլտը , Մելէղ իհթիյարա .

— Տէրսինի պիլիրսին ա՛, րահաթ տուրաճադըն , ոէտո իսէ ոէ , թիր թիր թիթրէմէ քոէ օլան իհթիյար ճէվապ վէրմէտի ,

Պիր տագըդա սօնլա ուշադ , միւսթէրիհ պիր չէհրէ իլէ ավաէթ իտէրէ քը .

— Անախթարլարը պանա վէրին , ոէտո ,

Բէոէնկօթը ատէմ անախթարլարը ուշադա վէրտի , ուշադ կիւրիւլթիւ չըդարմագըղըն դարուչը դարայարադ խէվթ իլէ արդատաչլարընըն եանընա ավոէթ իլէ .

— Մատմազէլ . . . ոէտո ,

Մելէղ . – Ի՛յ նէ՞ օլմուշ ,

— Աչաղըտա տըր ,

— Եալընը՞ղ մը ,

— Իվվէթ ,

— Սէնի կէօրտի՞ւ մի ,

— Խայր ,

Պու սըրատա Մելէղ պէլինոէն պիր խանչէր չըդարատրադ .

— Նօլ վէրին , սէլամէթիմիղ իչին հէր չէյի կէօղէ տլմալը , տէյերէք իլէրլէմէյէ պաչլատը ,

Խաղիսը մէրդում տիվանխանէյէ կիրէր կիտմէդ , մէյտանէ պիր սէտայի ճանխըրաշ , տիվարլէրի լինչէտերէք հայտուտը խէվթ ու տէհչէթէ կէրի չէվիրտի ,

8

Հայտուտլար պիր միւտտէթ հայրէթտէ դալտըլար , հէբսիտէ տիւչարը տէհչէթ օլարադ կէրի չէքիլմիչէր խտի . մամաճիհ Մելէղ , հէման վուգուն հալի անլատը , թաշ մէրտի-

վէնին իւ ղէրինաէ ճանսըղ պիր հալաէ ախշմիւշ օլան իհթիյարը կէօրտիւ , պաղըրան օ իսի : Մէլէղ տէրհալ թէհտիտամիզ պիր հալաքէթ իլէ իհթիյարըն իւ ղէրինէ սալարրատըդ :

— Ա՛հ չաբդըն , տէյու հայդըրտը :

Պաահէհու պիչարէ յի պօյուն պաղըրընտան հագալայատըդ պաչընը թաչ պատամագլարըն իւղէրինէ չարրատը . իհթիյարտա էսերը հայսի կէօրինմէյօր իսի . Մէլէղ մէրդումընն էօլսիւյունէ դանատաի հասըլ իթտիքաէն սօնրա , ալդատաչլարընա խիթտապէն :

— Դաչան դաչընըն , տէյու պաղըրտը :

Անրկէրտէլէրինէն պու դօմանտատը իւղէրինէ խըրտըպլալ տէրհալ պահճէնին տէրուննինաէ դայդ օլտուլտը . ֆիլ հադըգա թամ դաչաճադ վադըթի իսի , դիւա դօնադընը իչինաէ ըչըդլար բէյտա օլմուշ վէ բէնչէրէլէր այըլմադա պաչլամըշ իսի :

Էն էվվէլ Բաուլ տը Անրիլ եաթադընտան ֆըլայարադ Ալիսին օտասընա գօչտու , կէնճ դըզ տէրինճէ պիր ույդույա տալմըշ օլտուղունտան , հիչ պիր չէյ տույմամըշ իսի :

Խըրսըզլարընը չէրկէզ թէօհմէթի օլան խայընը ուչադըն , կէօրմիւշ վէ դօրդմուշ օլտուղու չէյ իսէ , մատամադէլ Ալիսին պօյու պօյունճա ալընմըշ վէ կիւնահուդիւն դօնատա կէմիրմիշ պիր թատիրի իսի յի , մէգրիւբ թատիրաէ յի էլալհաէնին պէյտադըդը , տայիրէնին ղատանըդը խչինաէ միւտհիշ տուրէմատ կէօղէ չարրը յօր իսի . տահա էվվէլտէն թիմրէմէքտաէ վէ զիհնինտաէն էնմայի խէյալաթի կէչմէքտաէ օլան խայընը ուչադ , պունըն նէ օլտուղունը ֆարդ իհմէքսիզլին վէ տահա տօղրուտը թատիրի , պիդզամի մատամադէլ Ալիսի զանն իհտիյինաէն կէրի չէքիլմիշ իսի :

Կիրիֆիատը խէվֆ ու ահճէյի օլմուշ օյան ուչադլար , էյլէրինաէ լամպալար օլտուղու հալաէ իսմի դամիյտատան թէքրը մէքրը խըտմէթի մէրահվէնինաէն աչադը էնկյօրլար իսի :

Ուշադրատան պիրիսի էլինաէրի լամպայը եադլաշըրտատ, մէճլուհ իհթիյալը եադընատան մուայէնէ իմմէք իչին իւղերինէ տօղրու էյիլիկի պըրատա, Բաուլ հայդըրտատ.

— Լաբին պէն պու չէհրէյի թանըյօրում, եվվելճէ կէօրմիւչիւմ, տէտի։

Ուշադլար. – Պիղ ատ կէօրտիք, պու ատէմ պիր դաշ կիւնատէն պէրի դօնատըն էթթրաֆընատա տօլաշըրակ տուրույօր, իչերի կիրմէք իչին միւսահատ պիր վադըմ պրայօր խոլ։

Բաուլ. – Էօլմիւշ մի։

Ուշադլարատան պիրիսի էյիլիպ, էլինի մէճլուհ իհթիյարըն կէօյսիւնէ դօյարատ.

— Խայըր, էօլմէմիշ, դալոլի տահա չարըք յօր, տէտի։

Բաուլ. – Պունը պիր օտայա կէօթիւրմէլի, եարատընա պադմադ իչին պիրիսինի կէօնատէրիպ հէքիմ չաղըրմալը։

Ուշադլար եէքսիկէրինէ պադըշրալար, իչէրինատէն պիրիսի թէճճիւպ իլէ.

— Ա՛հ, խայըն օ պահմէթէ տէյմէզ, տէյու մըրըլտանտը։

Բաուլ. – Ջարտարը հօդ, էկէր եաշարսա, պէլքի արդատաշլարընը էլէ կէչիրմէք իչին պիպէ եարտըմ իտէր, դերա պիր դաշ քիչի օլմալը տըրըլար։

Պիր տաղ էվվել պահճէտէն պիր թադըմ կէօյկէնէր կէշտինինի կէօրտիւմ տէյէն ուշադ.

— Յատադալ տէօրթ քիչի խոլէր, տէտի։

Տիկէր պիրիսի. – Զաալըմայա մուխտահէյ վէրմէք լազըմ կէլմէ՞զ մի։

Բաուլ. – Մատահ օլսուն տա էօյլէ։

Մէճլուհը պաչընատան, այադ լարընատան թուխտադ դօնատա կէօթիւրմէք իչին ուշադլարատան իչերի էյիլմիշ կրէն, տիկէր իչիսի տէ.

— Պիղ տէ կիտուպ պահճէյի պիր թէճճեսիս իտէլիմ, պէլքի ատալանմըշլար տըր, իղերինի պու լուլուպ, տէտիրերի

Օ անտէ Բաուլ, պիր թադըմ հայդըրըշլար վէ քիւֆիւր սէտալէրի իչլէմէ, մատմազէլ Ալիս խէ, եարը ուչուր, եարը ուչանըդ պիր հալտէ պիրաաէրինէ.

—Ճանըմ նէ՞ վար, նէ՞ օլուչօլուղ, տէչու սիւալ իթմէսի իլէ, Բաուլ չաչըրմըչ օլարադ.

— Պիր չէչ եօգ, դօրդում, չիմսի կիսաուալ անլայաճաղըմ, տէիւքտէն սօնրա, ալէչ աճէլէ չըդարադ վէ պաասմադլարը տէօրտէր աէօրտէր ալէլայարադ մէրտիվէնտէն էնսէի.

Մատմազէլ Ալիս, պիր ազ թէէվին իսիվիչ օլաուղունաան դալդըմըչ կիչինչօր իսի. օտասընտան պիր թադըմ դօրդունճ սէտալէր վէ այադ բաթըրըրըլարը իչիտիպ.

— Պու նէ՞ տէմէք օլաճադ, տէչիպ, վաղուչի հալը անլամադ իսթէչէրէք աչադը էնմէչէ հազըրլանաը.

Բաուլ ար Սէբվ, աչադը էնտիչի վադըթ իչտամէթճիլէը, ֆէնա հալտէ սարարմըչլար, վէ էօլմուչ կիպի կէօրիւնէն վէ պէչադ սադալը իլէ սաչլարընտան տամլա տամլա դան ադան պիր իսթիչար աատէվին էթրաֆընա թօրլանմըչլար իսի. Բաուլ ուչադլարա.

— նէ՞ վար, նէ՞ օլուչօլուղ, տէչու սօրաու.

Ուչադլար, Բաուլը կէօրսի քլէրի կիպի պիր սուրէթը իհթիրամընէարանէտէ կէրի չէ քիլմիչլէր իսի. իչլէրինտէն պիրիսի ճէվապէ մի սարաաթ իլէ.

— Պիլմէչօրսուղ էֆէնտիմ, պիր սէս իչիթմիք...

Բաուլ. - Օ սէսի պէն տէ իչիթմիմ.

— Օ ղէման ֆըրլայըպ դալդարդ, լարին պիր չէչ կէօրմէմիք.

Տիկէր պիրիսի. - Պիր թադըմ կէօկէլէրին պահճէտէն կէչտիքլէրինի կէօրիւր կիպի օլտում.

Բաուլ. - Լաբին նաՏըլ օլուպ տա պու իսթիչար պուլունուչօր.

— Շիւպհէսիղ պու տա իսըրսըղլարըն չէթէսինէ մէնտուպ օլմալը տըր, պէչի տիւչմիւչ տէ եարալանմըչ տըր, պաղըրան տա պու օլմալը տըր.

— Պու աաէմ պիր ճանի տէյիլ տիր . . . տէյու հայդըտըղընաա , Բաուլ պիր սուրէթը միւսթահզիյանէտէ կիւլէրէք .

— Շիւհէսիղ պիղէ բարա կէմիմէք իչին պահճէմիզէ աչմըշ տըր , տէտի ։

Ալիս . - (Լ՚մնիյէթը թամամ իլէ .) Պու աաէմտէ խըրսըղ չէհրէմի եօղ , լագըրսը սէօյլէմէյէ միւդիէտիր օլտուղու վագըթ . . .

Բաուլ . - (Թավրը միւսթահզիյանէսինի տէյիշտիրմէքսիղին .) Պագալըմ լագըրսը իթսին տէ կէօրիւրիւզ , պիղէ իչի ֆէյդ ու թէմիզիղ իթտիրէճէք գաատար մալիւմաթ վէրէպիլիր խէ . . .

Ալիս . -(ճան ու կէօնիւլտէն .) Նաչաեաճագ , տէյի՚լ մի ։

Բաուլ . - (Միւսթահզիյանէ .) Իւմիւտ խտէրիմ , վիրա ճանիլէրին ճանը էօյլէ գօլայճա չըդմազ ։

Կէնճ դըզ պիրտաէրինին պու սէօղիւնտէն տիլիկիր օլմուշ կիպի պիր հալ քէսպ իլմտի , վէ պիր թավրը թէրահիւմ իլէ .

— Րէճա խտէրիմ Բաուլ , պէօյլէ սէօյլէմէ , տէտի ։

Բաուլ , հէմչիրէսինին կէօսթէրտիյի պու տէրէճէ ըզգադամ ու չէֆդամտա աաէթա աճընարագ ուսմուշլարընը սիլգի վէրտի . ֆիլ հագըգա մէճմուհընն միւճրիմ օլտուղու սուրէթը զահիրէտէ չիւպհէտէն վարէսթէ կէօրիւնիյօր իտի ։

Պու աաէմ պիր գաչ կիւնտէն պէրի գօնագընն էթրաֆընտա ատլաչմագտա , ճինայէթինի գարարլաչտըրմագտա իտի . պաաէհա ղէմանը միւսահտ պուլարագ արգատաչլարընը պիրլիքտէ կէմիրմիշ , վէ խսմինհսագ իթմիշ օլտուղու մալիւմաթը անլէրէ պիլտիրմիշ իտի ։

Ուչագլար , մէճմուհ իխտիյարը մամագախընն եանընտա քիլարըմընը պիր օտայա կէօթիւրմիւշլէր , վէ ալէլ աճէլէ դանաթէլէրտէն պիրինէ պիր եամագ սէրմիշլէր իտի ։

Պու պապաէ լագըմ կէլէն էմիրլէրի Ալիս վէրիյօր իտի . ուչագլար վէ խըտմէթճի գադընընլար , ասըլտաճագ օլտա , տար

սըրատա , պիր տիկէրի տէ հէ.քիմ ճէլպ իմամէ.ք իչին տըշարը չըդ.ը .

Թամ պու էտնատէ իտի .քի , Ալիա էլինատէ չէմիտան օ.ւտուղու հալտէ հավլիտէ կէօրիւնտիւ , մէղպուրէնին չէհրէմի սաթարմըշ իտի . Բաուլ հէմշիրէսինէ տէօնէրէ.ք .

— Պուրատա իչին նէ՞ , տէտի .

Ալիա . – Նօդարըտա մերադըմտան էօլէճէ.ք իտիմ .

Թամ պու էտնատէ Ալիանին կէօղէրի , կէօմիւրիւչէն իհ.միյարէ մէէաութի իմամիշ օ.ւմաղըշա , դանը կէօրէրէ.ք .

— Ա՛հ , աման եա՛ Բաղդիմ , տէ.յու հայդըրտը .

Բաուլ , մէճրու.հը կէօմիւրէնէլէրինէ էօնիւնէ կէչէրէ.ք , հէմշիրէսինի օրատան այըրմադ իտմէ.յու.ագ .

— Օտանա չըդ , դօրդաճադ պիր չէ.յ նօդ տըր , տէտի իտէ տէ , Ալիա պիրատէրինէ իմաաթ իմամէ.յէրէ.ք .

— Պու. աստէմ .քի՛մ տիր , պիր դաղտյա՛մ մը ուղրատըշ , տէմէտի իւղէրինէ , իսլամէճի դատընլարտան պիրիտի .

— Պիր ճինայէթ տէտինիլ մատամաղէլ , տէտի .

Ալիա . – (Տէհշէթէ պաղըրտրատ .) ճինայէ՛թ մի .

Իսլամէճի դատրն . – Գօնատա խըրտըղլար կիրմիշ , իչիթէ պու հէրիֆ տէ անլէրտէն պիրիտի տիր .քի , եագայը էլէ վէրտի .

— Լ.ափին պու ղէվալը.յը էօլտիւրմիւշէլէր .

— Խա՛յր , եաղընըդ եարատանմըշ ,

Ալիա , պիրատէրինէ տօղրու իլէրլէտի . պու սըրատա մէճրու.հը թաչըեանլար մէրտիվէնին իւսթ պաշընա չըդմըշլար իտի . իհմիյարըն եիւվիս այարնըդատա մէհմամը իլէ կէօրիւնտիւյիւնատէն , Ալիա պիր տահա պաղըրատագ .

— Պու աստէ՛մ մի , տէտի .

Բաուլ . – Իվվէ՛թ , տիւն ադշամըն տիլէնճի , սանա նէ՞ սէօյլէմիշ խտիմ .

Կէնճ դըղ .քէմալի չիտտէթլէ իլէրլէյէրէ.ք , վէ .քէնտինինէն տէ անլայամատըղը զարիպ պիր հրուտան սէվգ օլու.նատագ .

աղաճընա չէ.բիլէն իբ գատար աէյէրի օլմայան պիր էսկի չարգըն իչին, մատմաղէլ թարաֆընատան պու գատար իհթիմամ օլունմասընը կէօրէյէ.ք, ումուզլայընը սիլքէ.յօրլար իտի։

Կէնճ գըզ իսէ, պունատան սօլայը միւթէֆիր օլմայըպ կէօզէլիւնի իհթիյարատան այըրմայօր իտի. իհթիյար, ալիմըզ եաթաղա եաթըրըմըզ օլատուղունատան, մատմաղէլ Ալիս եաթալըն իչէրինէ էյիլէրէ.ք մէճրուհըն քէնարինէ կէլտիյինի, ադըընը պայընա Թօրլայաճալընը իրայէ իտէճէ.ք օլան հարաքէթինէ աէօրթ կէօզ իլէ նազար իտիյօր իտի. մէզպուրէ պու տաէմին չէհրէտի, իֆիֆէթ ու իսթիղամէթաէն հիչ պիր չէյ պայայ իհթիմէմիչ օլատուղունը կէօրիւյօր իտի։

Մէճրուհըն գաբալը օլան կէօզէլիւնատէն, սաքին չէհրէսինէն ույումագտա օլատուղու զանն իտիւյօր իտի. խա՛յր, պու չէհրէտէն, ճանիլէրի պէլլի իտէն իէվճ ու տէհշէթտէն նըշանէ եօդ իտի. իտիթիյարտա իճրայի միւտաւալթ իտէն, եվուղիւնիւ եըդայաճ, չագադայընընա սիյըք իլէ ըսլատըլմըշ պէղլէր գօյան վէ նազըղլայընը օվալայան մատմաղէլ Ալիս քէնտիսի իտի։

Բաուլ, թավրը իսթիհզաքեաւանէսինէ տէվամ իհթիյի հալտէ, հէմշիրէսինի հարաքեաթընատա սէրպէսթ պըրագը.յօր իտի. հէմտէ միւմանաաթ իհմէ.ք նէ.յէ՞ եարար, հէյր գատընատա մահզա իհսանը Իլահի օլան պու միսիլու հըսսիյաթը միւչթիգանէ վէ մուավէնէթքեարանէ մէվճուտ տըր. պունատան գաթինազար, Բաուլ իսթիճվապ իտէրէ.ք, պիր չէյ էօյրէնէպիլմէ.ք իւմիւտի իլէ, իհթիյարընը էօլիւմաէն գուրթուլմասընը արզու իտիյօր իտի։

Ադըզ գօնագատա սիւքիւնէթ հիւքմֆէրմա օլմուշ իտի. Ալիսին էմրի իլէ իլաճ չիչէկրի, բուհ վէ թօզ կիպի պազը չէյլէր թէհալրիսինէ կիտէն ուչապլարընը այագ աէսէլէրինատէն պաշգա պիր չէյ իչիտիլմէյօր իտի. պու միսիլու սըբաբըչաթը լյֆա իհմէ.յէ կիհմէ.յէնէկրի իսէ, օտատա տուրան խանընմալընընը ըզհար իհթիյի զայրէթի ու չէֆգաթը թագտիր իհմէ.քսիղին, նազարը հայրէթէկ թէմաչա իտիյօրլար իտի։

Պու սըբատա էվվէլճէ պահճէյի թէճճէսիւս իհմէյէ կիհմիչ օլան իչի ուչագ ավտէթ իհթիրէր։

Մէրգուման, պահճէտէ քիմսէյի կէօրմէտիքլէրինի պէյան իհթիրէր. կէօրաիւքլէրի նըշանէկլէրտէն, աչան խըրսըզլարընն աաէթի տէօրթտէն աչաղը օլմատըղը անլայընըլմայօր իտի. պու սուչի դաստ միւքէմմէլ պիր թէրթիպէ միւսիճէնիտ օլտուղու վէ թէ.քմիլ գօնագ խալգընընն, պէօյիւք պիր թէհլիքէ սավուշտուրտուգլարը աչիքեար օլմուշ իտի. նազարը տըգդաթընը ճէլալ իհմէմէ.ք իչին էն գարանլըգ, վէ գաբուճը օտատընատան զայէթ ուզագ օլան պիր քէօչէտէն կիրմիչ օլտուգլարը թէպէ.յէիւն իհթի։

Բաուլ, եվինէ պիր թավրը խսթիհզաքեարի իլէ հէմշիրէսինէ պիր նազար ֆըրլատարագ.

— Նա՛ընը, չուս սէճնին նամուսը պագալըղընը կէօրիւյօրմըսըն, պու չաբադընըն էսկի պիր խըրսըզ օլտուղունա չիմտի գանատաթ հասըլ իհթի՞ն մի, տէտի իսէ տէ, կէնճ գըզ էսկի թավրը իհթիմատքեարանէսի պագը օլտուղու հալտէ, չիտտէթլէ.

— Բաու՛ւլ, պու տաէմ պիր ճանի տէյիլ պիր, տէտի։

Ո էանատէ մէճրուհ իհթիյար կէօզէլիւնի աչալագ վէ եէրինատէն գըմըլտայալագ չուս սէօղլէրի սէօյլէյէպիլտի։

— Պէն ճանի օլայըմտա պուրատա պուլունայըմ...

Պատէհու պիչարէ պիհթագ օլարագ վէ վիճուտի միւտհիչ պիր տաամէյէ թուրթուլագ թէ.քրար եաիմաղա տիւշտիւ։

9

Անտրէ Բուսթան, վագտայի մալիւմէտէն սոնրա վ.օտվիլ թէաթրօսընատան նագտալիւլ թարիֆ պիր հալտէ վէ տաէմա գուտուրմուչճասընա տրըչարը չըգմըչ իտի. մէրգում Բաու-

լըն հէմշիւէխինի պիր չոգ սէպէպլէրէ մէխնի ալմադ իսթէյօր իսի . էվվէլա Ալիսի սէվէյօր իսի ։ (Բուսմանըն ախլադը մալիւմիմիզ օլսուդունատան , պու սէվմէք քէյֆիյէթի հաբիգիւլատէ պիր շէյ աատ օլունապիլիր) , սանիյէն Ալիսին քիւլլիյէթլի սերվէթինէ կիւվէնիյօր իսի ։ Ֆիլհադըդա Բուսթանճա էն պիյատէ ճալիսը էհէմմիյէթլի օլան շէյ պու իքինճի նոգթա իսի ։ Ջահիրէն կէօսթէրիյի սէպաէպէյէ բաղմէն , ֆէնա հալաէ խարապէ եիւզ թուրմուշ օլան դուվվէյի մալիյէսինի , կէնճ դըրըն ճիհադը իլէ թահիր վէ թահքիմ իթմէք , վէ պու վասէթա իլէ իչլէրինի նօլունա գօյմադ իսթէյօր իսի ։

Ինանէ Բուսման , նադաճա սըֆըրը թիւքէթմիշ իսի . պիր գաչ սէնէ իչինաէ թէքմիլ վարիսաթընը թէլէֆ իթմիշ իսի . քէնանինի էլան զէնկին կէօսթէրիչի , տօսթունըն թէվաի իթմիշ օլսուդու մէպալիղը ճէհիմէ սայէսինաէ իսի ։ Սէվմայէսինին դըսմը փիւլլիսինի գումար վէ պօյսատա հավա օյունընատա զայդ իթմիշ օլսուդունատան տօլայը , նէ հալաէ պուլունատուդունը թէմամը իլէ քիմսէ քէսաիւէմէյօր իսի . գատասը պօշ իսի իսէ տէ , միւթատը օլան թանիմանա վէ սէպաէպէյէ պօզուլմամըշ իսի ։

Ինանըէ , գատասընը տօլատուլմադ իչին Ալիս իլէ ադտը իչտիվաճէ բաղթը գալդ իթմիշ իսի . հէման օ անտէ կէնճ դըրըն սէրվէթինի տէրաէսի իթմիշ զաննընատա պուլունույօր իսի . քէնանինի տէվզիրմէմէք մուզաֆֆէրիյէթինաէն էվվէլ մահվ օլմամադ իչին պու իւմիւտէ իսթինատէն , ֆէվգէլատէ խարազը սայ ու զայըէթի իսիյօր իսի . չիմանի իսէ հէր շէյ ալի իւսի օլուսդ բըլանը պօզուլույօր իսի , չիւնքի թէագըդ իթմէքտաէ օլսուդու եօլըն իւզէրինաէ . էօնիւնէ՝ տավատան վէ սէրվէթատէն մահրում քիւչիւք պիր ավօգաթ չըդմըշ իսի ։ Ինանըէ , Բաուլատան թա վագիֆընատա այրըլմըշ իսի , չիւնքի քէնանինի պօզմադատա օլան հիատէթի զաիֆ իսէմէյէճէք իսի ։

Բուսման , նէ քիմսէյի կէօրմէք վէ նէ քիմսէտէն կէօ-

լուննակ խոթեյելեք վ.օտվիլտեն սիւրաթը ատըմլար իլե չըդմըշ, ճատատեյե ամըլըմըշ իտի. ճատատեոե այըդ հավատա աեբեճեյի մեյուսիյեթինե սեբպեսթ պիր ճերեյան վերեպիլտի։

Լսդըրիպ սօգաղընըն քեօչեսինտեն Միյերպեր սօգաղընա կենիշ ատըմլար իլե կիտուպ կելմեքտե իտի. քենտինի օ տերեճե չաշըրմըշ իտի քի, կելիպ կեչենե ումուդ վուրույօր, քիմսեյի ֆեյդ իթմեյօր իտի։

Անտրե Ռուսթան, էկեր իլք հիտաեթինե թեպահյեթ իթմիշ օլսա իտի, սօղրուճա ժօրժ տը Յրեսինելին էօնիւնե չըդաճագ, մեդուսա պիր թօգամ աչդ իտեճեք վե էօլտիւրիւպ մահվ իտեճեք իտի։

Անտրե Ռուսթան իչին, Ալիս իլե իզտիվաճը վուդու պուլմամագ իմքանսըզ կեօրինիյօր իտի. մուհաթեբ իչին, պու ֆայիտեյի թեղեվվիւճին պօղուլուչը, խարապիյեթի տերեճեսինտեն զիյատե վե աատեթա էօլիւմ ատմեք իտի։ Միննքեսիր օլմուշ օլան պու բապըթայը թեքրար պաղլամագ իչին նէ՞ ետրմագ լազըմ իտի. բագիպի իլե տուեյլօ իտեճեք օլսա, պիր չեյ իսթիհսալ իտեմեյեճեյի աշիքտար իտի. տուեյլօտա զալիպ կելեճեք օլսա պիլե, մատմազել տը Սերվին, սեվմիյի ատեմի ճերիհեատար իտեճեք վե եա էօլտիւրեճեք օլան պիր ատեմ իլե, դաթան թեղեվվիւճ իթմեյեճեյի թապիյի իտի։

Շու հալտե պաշդա պիր չեյ պուլմագ, տիկեր պիր թեապիրե միւրաճաաթ իթմեք իգթիզա իտիյօր իտի. ֆադաթ նէ՞ պուլմալը, նէ՞ կիպի պիր թեչեպպիւսաթե էլ վուրմալը իտի։ Անտրե, եայա դալտըրըմլարը իւղերինտե հեյեճան իլե սօլաչարագ, նե պուլմադ իգթիզա իտեճեյինի հայլը ղեման սիւչիւնտու. պատեհու պիրտեն պիրե թեվադուֆ իտերեք էլինի այնընա վուրտու, հեման օ սըրատա պօչ օլարագ կեչմեքտե օլան պիր քիրա արատասընա իչալեթի իտերեք.

— Ինյեր Շարլեզնօ սօղաղընատա գըրդ եէտի նիւմէրօ, տեյու էմր իթտի։

Անարէ Րուսթան, ամէն իչնտէ գալմըշ օլան պէչինէ էօնայի րահտէ չարբան սօուգ լուզկեարըն թէէսիրի իլէ պիր ազ քէսալ սիւքիւնէթի իտէրէք, թէրթիպաթընը էյիճէ թաասալամալա պաչլատը. արապաճըյա թարիֆ իյլէտիյի խանէնին էօնիւնատ ևէրէ ինտիյի զէման, դայէթ մէմուն պիր հալտէ կէօրիւնիւյօր վէ պու հալտէն իւմիւտի՝ մուվաֆագըյէթէ բաալթը գալպ իթմիշ օլսուդու անլաչըլըյօր իտի:

Անարէ, ճէպինատէն պիր պէչ ֆըրանգըզ չըգարարագ արապաճըյա ուզաթտը. արապաճը՝ բարանըն իւսթի թարաֆընը իտատ իթմէք իւզրէ սէրիէն հազմուրլուդունը արարագ էլինի ճէպինէ սօդմադա գալդըչտը իսէ տէ, միւչթէէրի՝ բարանըն դուսուլունը ալմադա թէնէդղիւլ իթմէյօր կիպի պիր հալագէթի իպրադ իտէրէք.

— Յահմէթ չէքմէ... սէնին օլսուն, տէտի:

Արապաճը մէմուունիյէթինատէն թիթրէտի վէ հէյճանընը կէչիրմէք իչին պարկիրլէրի գամչըլայարագ ուզագլաչտը:

Անարէ Րուսթան խանէնին չընկըրագընը չէքէրէք իչէրի կիրտի. գաբուճընըն օտասը էօնիւնատէն կէչէր իքէն.

— Մատամ տայիրէսինատէ՞ մի տիր, տէյու սիւալ իթմէսինէ, գաբուճը:

— Լվվէթ էֆէնտիմ, տէյու ճէվապ վէրտի:

Րուսթան, ալէլ ածէլէ մէրտիվէնատէն եօգարը չըգտը. պիրինճի գաթտա վասըլ օլտուդու զէման, ճէպինատէն պիր փիչիք անախտար չըգարարագ գաբուչը աչտը, չապգասը իլէ բարաիւսիւնինի սալօնտա պըրագտը... տայիրէսինատէ իտի, Հասըլ օլան կիւրիւլթիւ իւզէրինէ պիր խըտմէթճի գատըն գօչուպ կէլմիշ իտի. Մէղպուրէ թէճաճիւպ իտէրէք, օլտուդու եէրատէ մըխսանըպ գալտըդտան սօնրա.

— Միւսիւ... տէտի:

Րուսթան. - Հանըմըն օտասընտա՞ մը:

— Լվվէթ միւսիւ, օտասընտա տըր:

Րուսթան օտանըն գաբուսընը աչար իքէն, խըտմէթճի գատըն եէմէք օտասընտա կիրմիշ իտի. օտատա պիր գանարէ

իւզէրլինէ ուզանըպ քիթապ օգուտմագտա օլան տաղընըզ սաչլը ղայէթ կիւղել պիր կէնճ գասըն , Րուսթանըն իչէրի կիրտիկնի կէօրիւնճէ , նիմ պիր գըյամ իտէրէք , հայրէթինտէն էլինտէքի քիթապը եէրլե տիւչիւրտիւ : Մէզպուրէ չաչդըն պիր հալ իլէ Րուսթանա .

— Մէ՞ն միսին . . . տէյու բէբէլէտի .

— Պէնիմ ,

— Շու սաաթտա սէնի վօտվիլ թէաթրօսընտա զանն իտիյօր իտիմ ,

— Օրատան կէլիյօրում ,

— Օրատա նի՞չին տուրմատըն ,

— Ոյուն ճանըմը սըդտը ,

— Վօտվիլ տավասը՛ մը ,

— Էվվէ՛թ ,

— Հալպուքի , պէն կէչէնէլէրտէ պու օյունը թէմաշա իթիտիյիմ ղէմանն կիւլմէքտէն պայըլըյօր իտիմ ,

— Պու օյունըն թէմաշաընտա , իքիմիզին այնի նէչէտէ օլմատըղըմըզ պունտան անլաչըլըր ,

— (Կէօղլէրինի Րուսթանէ տիքէրէք .) Սահիհ , պիչալէ տօսթում , թավըրմ բէք նէչէսիզ , պաշընա նէ՞ կէլտի , հէքեայէ էթի պագալըմ ,

Գատըն պու սէօզիւ սէօյլէտիքտէն սօնրա ուզամմըզ օլտուղու այչագ պիր սանտալէա իւզէրինէ Րուսթան օմուրտու . մէզպուրէ խսե իլավէյի մէգալ իլէ .

— Պիր չէյ՞ մի քէտէրլէնտին , տէտի ,

Րուսթան ճէվապ վէրմէտի , սըգըլըյօր կիպի կէօրիւնիւյօր իտի . գատընա սէօյլէմէք խսթէտիյի սէօզ՝ քէնտինճէ հայիկը էհէմմիյէթի օլտուղունտան , միւքեալէմէյէ պաչլամագ իչին պիր մինտիպէթի ալտաչտըրըյօր իտի . քէնտինի զապթ ու իտարէ իտէպիլմէք իչին ժօրժէթմին , (կէնճ գատընըն իտի ժօրժէթ իտի) էլինի Թուրթալագ վէ ազգընա կէօմիւլէրէք էօբմէյէ պաչլատը ,

Պատէհտ. մէզպուրէյի մէտհ ու սէնայէ դալգըչալագ ,

վէ պու սուբէթէլէ մուսախլէյհի ախլէրէ տէսթան խոտուպ նա-
մուսընը պէրպատ իյլէմէք իչին , ժօրժէթին ըղհարը մէհա-
բէթէ իթմէսինտէն խափսէթէ խոլ ,

Հադըդամէն ադըլարը չարչառադ տէրէճէյէ տիլպէր
օլան ժօրժէթ , տաղընը աչմըշ վէհմալի թէհաճիպ իլէ Րուս-
լթանը տինլէյօր խոլ ,

Անարէ Րուսլթան սէօղիւնի պիթիրտիյի սըրատտ , ժօր-
ժէթ ադիմ պիր գահգահա դօթարարագ .

— Վ.այ չօճուգ վա՛յ , նէ՞ զարիպ թէքլիֆ , նըշանէյի
մուհասալէթ տէյի պուն՞ա մը տէյօրսուն , տէմէսի իւղէրինէ ,
Րուսլթան ըղհարը թէհաճիպ խոտերէ՛ք .

— Իփիճէթ պուն՞ա . . . տէյու մըրրըլտանըը .

— Պու ագշամ բէ՛ք ֆէնա պիր հալտէ օլտուղունը սէօյ-
լէմէյիմ զէման բէ՛ք դիյատէ հադդըմ վար խմիչ .

— (Մէյուսանէ .) Տէմէ՛ք քի բէտտ խոյօրսուն .

— Բէտտ խոյօրում տէմէսիմ , ֆագաթ պու դօմէտ-
եայը նի՞չին օղնայաճաղըմը սէօյլէմէ յօրսուն .

Օ վաղըթ Րուսլթան իչի լյղահ իթմի . պու խուսուս
քէնտիսի իչին հայալի եա մէհմէթ մէսէլէսի խոլ . ժօրժէթ ,
անա բէ՛ք պէօյո՛ք պիր խըրամէթ իթմիչ օլաճադ խոլ . սեր-
վէթթի պիթմէ՛ք իւղէ խոլ . պու իչթէ նէ եօլտա հարաքէթ
խոէճէյինի Րուսլթան՝ մէղպուրէյէ պիր թաֆսիլ պիլտիրէճէ՛ք
խոլ . ժօրժէթ խէ , քէնտինի եալընըզ Րուսլթանըն էմրինէ
թէրը խոէճէ՛ք խոլ . ժօրժէթին , Րուսլթանըն մէթրէսի օլ-
տուղունը ժօրժ ոը ֆըրէսինէրէ պիլտիրմէ՛ք լազըմ տէյիլ
խոլ .

Պատէհու Րուսլթան , ժօրժըն կիւղէլ պիր տէլիգանլը
օլտուղունը վէ չօդ բտտա դաղանմագտա պուլունտուղունը ,
կէնճ դտտընըն աղընը սուլտանտըրըճասընա հէ՛քեայէ իթմի .

ժօրժէթ , Րուսլթանըն սէօղլէրինի տըդդամը մախսուսէ
վէ մահպուղէթ իլէ տինլէյօր խոլ , Րուսլթան սէօղիւնի պի-
թիրտիյի զէման , ժօրժէթ միւէթի պիր թաւը իլէ .

— Նէ խսթէխսէն անը եաբաճաղըմ , պանա էմինէյէթ խ-

հէվայի մավի կէօղլէրինաէքի ֆէվդէլաաէ հալավէթինի, սըրմա քեաբիւլէրինին պիր լէթաֆէթը տայիմէ իլէ հէր կիւն պիր սուրէթաէ չաչաբաչ օլաուղունը, թէնասիւպը էնտամընա վէ սէրվի կիպի րէֆթալընա, դաաընըարըն պիլէ տիւչարը հայրէթ օլաուդլարընը, ապիմ պիր չէվդ ու նէչէ իլէ ալդ իլէսի։

Կէնճ գաալն, Րուսթանըն ալդընտան պու միսիլլու իլթիֆաթ իչիմէկյէ ալըշգան օլմաուըղընտան, միւթէաճիւպանէ սուրէթաէ մէրդումըն եիւղիւնէ պագայօր իտի. մամաֆիհ տայիմա նէղտինաէ պուղ կիպի պիր լաավըը թէմէնին կէօսթէրէն պու ալդուն վէ գուլու ղաթընը, ալդընտան չըգան պու քէլիմաթը միւտահանէ, ժօրժէթին բէք ղիյաաէ խօչունա կիտիյօր իտի։

ժօրժէթ, պու իլթիֆաթըն քէնտիսինէ պահա օլաուղու հայրէթի ըղհալ իթմէքտէն չէքինէմէյուպ։

— Եա՛ւրում, գաըները էյիճէ աօյո՛ւրաուն մը, տէտի։

— Նիչի՞ն սօրույօրսըն։

— Զիւնքի պու ագշամ սէնաէ հէր տիւրլի ղարապէթ մէվճուա տըր։

Րուսթան, պիր տէֆա տահա ժօրժէթին էլինաէն թուԹուպ, գաաընը քէնտինէ տօղրու չէքէրէք։

— ժօրժէթ, պէնի տինլէ, Պու ագշամ սէնաէն բէք պէօյիւք պիր խըամէթ թալէպ իտէճէյիմ, պիր գաաընտան պէօյլէ պիր թալէպտէ պուլունմադ, անա օլան մուհապէթ վէ իմմիաաէ տէլալէթի իտէր։

ժօրժէթ, չաշգըն պիր հալաէ Րուսթանըն եիւղիւնէ պագալագ։

— Սէօյլէ, տէյինճէ, Րուսթան։

— Իչիմէ, տէյէրէք, վէ պինն տէրէէտէն թէբէտէն սու կէմիրէրէք ժօրժէթտէն մունթազըր օլաուղու խըամէթի պէյան իլլէտի։

Րուսթանըն թալէպի, ժօրժ տը Պրէտինէլ նամընտա եադըշըգը պիր կէնճի քէնտինէ ալագա վէ աշըդ իթտիրմէք,

բեսինի թեր.ք իմմեք խոթեմեմե.լե պերսպեր, պու միստավաթ սեպեպի իլե կեշեն վոպթա ատա ճանը սըդըլը.յօր խոի։ Գօնապըն իչինաե հե.յեճան պիր տէրկե.յե դատար պէր թարաֆ օլմուշ օլսուդունատան, օտասընա չըդալադ ուչմադ խոթե.յօր խոի. լաքին պու սըրատա հե.քիմ կելմիմե.յե կիմսիչ օլան իսբոմեթ.քեարըն ատմեթի պատիչի թեպեետսիւլաթ օլսու։

Ինքի թարաֆատան սելամլար թեչոմի օլունատուդատան սոնրա օրթա եաչը վե ինթիզամըերվեր օլան ճեմիյե.թը թըպկիյե ալադընատան պու լունան տօդմօր, ուչդուսընըն դաթ իտիլտիյինե ճանը սըդըլմըշ օլսուդու հալտե, խադըմանըն եա թաղը եանընատան տալա այրըլմայան մուտմաղել Ալիսե. պիր սուրեթը մերտոիմ.ըեարանեչոե սըղը իհթիրամ իսերե.ք մեճրուհա լեգալսու պ իլմոի։

Տօդմօր, պիչարե իհթիյարըն էլինի թուլմադ նադընա պադը. եարայը մուտայենե իչին մեճրուհըն պաչընը պիր թարաֆատան տիկեր թարաֆա չեվիրերե.ք, վե եարե.յի մուտայենե իթոիքատեն ոնրա տօդրուլադ, աղընատան շու սեօղլեր տեօրիւլոիս։

— Ջօդ գան կիլմե.քտեն նե.չաթ իտեն ուղունճա պիր պայկընըդ, պադա քեմիյինին լեեհիքելինե.ճ պիր սուրեթատ գերըլմաե.ք...

Պու սըրատա Ալիս, աղիմ պիր լեեյաշ ըղհալ իտուպ, տօդմօրան սեօղինինե դաթ իսերե.ք.

— Պուրթաղաճա՞գմըսընըդ տօդմօր, տե.յու պադըրատ։

— Իմիտա իսերիմ, մուտմաղել։

— Թեչե.քիյր իսերիմ։

— (Պիր թադըդ վուդուրանե իլե.) Պիր խադմանըն պուրթաղըլմասը հադդընատա տալա պահա իտիլե.մե.դ, չինքի խադթաղըդըն, նե կիպի իհթիյաթե.ճ տուչար օլաճադըընը չիմոիտեն քեչի իլմե.ք միսքինոիդ տիր. չիմոի սեզ պանա պիր աղ թիֆթիդ իլե պիր աղ պեզ վեբինեզ։

— Ալընըդ տօդմօր։

տէպիլիլսին , տէյինճէ , Րուսթան չաշգըն պիր հալտէ ժօրժէթին էլլէրինէ սարըլարագ .

— Քէշէ.քիւր իտէրիմ , պու խըտմէթին իլէ նամուսըմը վէ հայաթըմը դուրթարըյօրսուն , տէտի ։

10

Տը Վէրմ դօնաղընըն ալթ գաթ օտասընտա եալըզ էօյիւ պիր հալտէ թէրք իմպէրիալիզ իտէալըյէ ամֆը նաղար վէ նագլը քէլամ իտէրիմ ։

Իտէալըրըն ճանխըրտաշ ֆէրեհտաը իւ ղէրինէ մատմազէլ Ալիս , քէմալի հէյէճան իլէ դօշմուշ վէ պու ֆէրեհտ թա ճիյէրինէ թէէսիր իմմիշ իտի ։ Պու պէտպահտ նէ՞ իսթէյօր իտի , քի՞մ իտի , նէ՞ըէտէն կէլիյօր իտի , նէ՞ իչին պաշդա եէրտէն պիյատէ պու խանէտէ պիր ճինայէթ իլէ իմհամ օ լունմազ ֆիքրի՝ պու պիչարէյէ տէհչէթլի կէօրիւնիւյօր ի տի ։ իչթէ կէնճ դըզ , ադամ պիր մէրտագ իլէ պունլարը ան լամազ իսթէյօր իտի ։

Մէճլուհտան իսթիյղահը քէյֆիյէթի իտէճէյի սըրատա , մէրդումլէն թէքրար պայըմլըշ օլտուղունը հէօրտու ։

Հաղըրտնատան հիչ պիրի չախսը մէճհուլըն սէօյլէտիյի « Պէն ճանի օլայըմ տա պուրատա պուլունայըմ . . . » սէօ ղիւնիւ իչիմմէմիշ , վէ մէրդումլէն պու սէօղլէրի թէլաֆֆուզ իյլէտիյի էնտատէ , ալարտը լամփրէ տըդգաթ իմմէմիշ իտի ։

Ալիս , մէճլուհ իսթիյարը թէքրար օվալամագա պաշլա տը , եանընտա պուլունան էն քէսկին լուհլատան դօգլատը յօր , վէ պիչարէյինին պէյազ տաչլարը այթընտան հալա տամ լամագտա օլան դանըլարը , եումուշագ պիր տիւլպէնտ իլէ սիլէյօր իտի ։

Բաուլ տը Վէրմ իլէ խըտմէթ.քեարլար իսէ , պիրա հա բաքէթի կէնճ դըզըն հալինէ պագըյօր իտի ։ Բաուլ , հէմշի-

— Խայր տօդթօր, միւսթէրիհ օլունուղ, պու խուսուսա բէ՛ք ղիյասէ տըդդամ իտէճէյիմ։

Տօդթօր, մուվաֆֆադըյէթինտէն ղայէթ մէմնուն օլտուղու հալտէ, էլլէրինի երդատըդտան սօնրա, Բաուլէ թէդարրուպ իտէրէ՛ք.

— Մ՛իւսի՛ւ, կէօրէճէ՛ք.սինիղ .քի հէր շէյ եօլունտա կիտէճէ՛ք. տէմէսի իւղէրինէ, Բտուլ տը Մերվ լադայտանէ պիր թաւըր իլէ ումուղլարընը դալտըրարադ.

— Պէնիմ իսմէհիյիմտէ պու տըր, տէտի։

Ֆադաթ օ սըրատա Բաուլ, պաչընը մէճրուհ իհթիյարա տօղրու չէվիրէրե՛ք, մէրգումըն պիր թաւրը ըղթըրապնիւմա իլէ .քէնտիսինէ նաղար իմմէ՛ք.քտէ օլտուղունը միւշահատէ իտինճէ, ղայրի իսմէհիյարի օլարագ պիր հէյէճան իլէ կէօղլէրինի եէրէ էնտիրտի։

Տօդթօր իսէ, քէնտիսինէ վէրիլէն ճէվապտան վէ իյֆա իմմիչ օլտուղու իըրտմէթին մաղհարը թագտիր օլմատըղընտան պիլտաղ ճանը սըդըլըպ սուրաթընը է.քչիտէրե՛ք Բաուլա.

— Էյի ամա պու ատէմ .քի՞մ օլույօր, վուգուաթ նէտէ՞ն իպարէթ տիր. տէյու սիւալ իմմէտի իւղէրինէ, Բաուլ։

— Պունա տայըր պիղտէ պիր շէյ պիլմէյօրում, տէտի։

— Նասը՞լ . . .

— Պու ատէմին, սըրդաթ դաստի իլէ դօնալա կիրմիչ պիր սէյսէրլի օլտուղունա շիւպհէ եօգ իսէ տէ . . .

Բաուլըն պու սէօղիւ իւղէրինէ տօդթօր եէնիտէն սուրաթընը է.քչիտուպ, Մ. տը Մերվին սէօղիւնիւ դաթ պիրլէ.

— Պունըն իչի՞ն մի . . . տէմէ՛ք.քտէն .քէնտինի ալամատը։

Տօդթօր «Պունըն իչի՞ն մի պէնի րահաթսըզ իմտինիղ» տէմէ՛ք.իսմէմիչ, վէ ճէպրը նէֆս իտէրե՛ք սէօղիւնիւ մէ՛ք.միլ իմմէմիչ իտի իսէ տէ, չըդարմըշ օլտուղու նիտայի իսթիղրապնիւմա, Բաուլըն սէմի սըդդաթընտան դուրմուլմատըղընտան, տօդթօրա.

— Մ՛իւսմէրիհ օլունըղ տօդթօր էֆէնտի, իւճրէթինիղ՝

— Նայայը սարաճաղըմ։

— Ախապա քէնտիին պուլաճա՞դ մը։

— Քէնտիին պուլմասը իւմիւտ խոխէպիլիրիմ մատամաղէլ, ֆագաթի գուրթարըլմասը հադդընաս դաթի պիր սէօղ վէրէմէմ։

Պու սըրատաս Բատուլ տը Սէրվին չէհրէսինաէ միւսլիմահդի պիր թէպէսսիւմ կէօրիւնաիւ։

Տօդթօրըն հիմմէթը հաղըդանէսի իւչ պիր դաչ տադըդա զարֆընաս զայէթ մէհարէթ իւչ մէճբուհըն թիմսարը իճրա խոխլսի։

Մատամաղէլ տը Սէրվ էլինաէն կէլտիյի մերթէպէ մուավէնէթաէ պուլաւնմուշ խոխ։

Տօդթօր, խըտմէթճիինին քէնտիսինէ թուրմադտա օլտուղու հավլիյէ էլինի սիլէրէք։

— Շիմսիլիք իշ պիթտի. պու զայուր իհթիյալը էյլէթմէնին չարէրէսինէ պադմալը, տէոկքաէն սօնրա, Բատուլա խիթապէն։

— Մէճբուհ ադրապաճըզտա՞ն մը տըր, տէտի։

— Խա՛յր միւսիւ։

— Օ հալտէ խըտմէթճիլէրինիզտէն օլմալը։

— Խըտմէթճիմիզտէ տէյիլ։

Տօդթօրըն սիյմասընտա պիր ալայիմը հայրէթ նիւմայան օլտու, ֆագաթ կէվէզէլիքտէն իճթինա պէն տէվամ իթմէտի. Հալընըզ Ալիսէ խիթապէն։

— Մատամաղէլ, լուհ վա՛ր մը, տէյի սօյտու։

— Պայրուն միւսիւ։

Տօդթօրըն, մէճբուհը այըլթմագա տէվամ խոէրէք, նիհայէթ իհթիյալ կօղէրինի ախարըլնտա, հէքիմ պիր թավրը մէճպուրնիյէթթէքեալանէ իլէ։

—Կէօրիւյօրսունըզ ա՛, մատամաղէլ, իլմի թէպապէթ պու պապաէ ինսանը մէյտա պըրագմազ, ֆագաթ խասթալը եօղմայըպ բահաթ պըրագմալը. պախուսուս լագըրտը իթմէխնէ միւսաասաէ իթմէմէլի, տէտի։

ալիր տօսթուսը, եահօտ ալիր խըտմէթ.քեարըմը թէտաալի էթ-միշինիզ կիսալ քեամիլէն թէտիյէ խոխլէճէք տիր, տէմէկի իւղէրինէ, տօգթօր թէպէսսիւմինի քէթմ խոեըէք.

— Պէնտէնիզ պուռնատան զաթէն էմին խոիմ, լաքին պէ-նիմ զաթը ալինիզէ սէօյլէմէք խոթէհիյիմ չէյ պուռ տեյիլ խոի. դօնաղընըզը սօյմադ վէ պէլքի տէ սիզի գաթլ ու թէ-լէֆ իթմէք գաատի իլէ դօնաղընըզա կիըտիյի, էղհէը ճիհէթ չիւպհէսիզ օլան պէօյլէ ալիր ալչաղըն թէտաավիսի խուսուսընա-տա, իալըաղ հյլէտիյինիզ զայրէթ թէաճիւալիմի ճէլալ իթոի տէ...

Ինթիյար աթէշլէր սաչմադտա օլան կէօղլէրինի տօգ-թօրա տիքմիշ իտի. օ էանատէ պիչարէնին աղրը աչըլըը իս-սէ տէ, հիչ ալիր սէտա չըդարմատը, եաթաղըն իչինտէ լա-էնգաթի դըմըլտանըյօր իտի. Ալիսին զայրէթի կինթիքճէ արթմադտա վէ ինթիյարըն ահվալինի տըգգաթ իլէ թէ-ճէսսիւս իթմէքտէ իտի,

Բաալ. – (Տօգթօրա խինթապէն.) Հիչ օլմասա քէնտի-սինտէն չէրիքի թէօհմէթլէրինին իսիմլէրինի էօյրէնէպիլճէ-յիմիւղտէն, թէտաավիսինէ վէ հայաթընըն մուհաֆազասընա զայրէթի խոյօր լուիք, տէտի.

Տօգթօր. – Իսապէթի իթմիչսինիզ... բօլիս գօմիսէրինէ իսապէր կէօնտէրտինիզմի.

— Խայր, տահա խապէր վէրմէտիք.

— Ծագաթի պիր ան էվվէլ ինսաատը քէյֆիյէթի օլուն-մալը տըր. մէճբուրը իսաթախանէյէ նագլ իթոիրէրէք ահ-վալի սըհհիյէսի, իսթիճվապ օլունմադա միւսահիտ օլունճայա գաատար իսաթախանէտէ նէզարէթի ալթընտա թէտաավի օլու-նուր, օ ղէմանէ գաատար պէլքի արգատաչլարընը աէրտէսթի իթոիրէպիլէճէք մալիումաթը վէրէպիլիր.

— Էվվէլթ, սաաթահ օլուր օլմադ բօլիս գօմիսէրինէ իսա-պէր վէրիլէճէք տիր.

Պու մինքաալէմէ հէր նէ գաատար եավաչ սէտա իլէ ճէ-բէյան իթմիչ իտի իսէ տէ, ինթիյար սէմի տըգգաթընը պու-

բայա հասր իթմիչ օլտուղունատան , ըղթըրատը թէզայիւտ իտէրէք նագատիւլի թարիհի պիր հալ քէսպ իթմիչ իտի . պիչարե , հաթտըղը եէրտէն նիմ դըյամ իտէրէք , դօղդունճ պիր հալտէ էլլէրի իլէ , պօլաղընատան սէս չըդալմաղա օղրաչըյօր ֆագաթի մուվաֆֆագ օլամայօր իտի ։

Մատմազէլ Ալիս , իհթիյարըն պու հալինի նէվիմա պիր դօղդու իլէ իէմմաչա իտիյօր իտի . Բատւլ իլէ տօդթօր իհթիյարա տէօնմիւչչէր իտի . Բատւլ տօդթօրա խիթապէն .

— Նէ՞ օլույօր , տէտի ։

Տօդթօր . – Սէօյլէմէք իսթէյօր , դօղդույօր , իհթիմալ քի սէօյլէտիյիմիղի իչիթմիչ տիր . (Իհթիյարա տէօնէրէք) տօմթում Թէլաչ իթմէյինիչ , հէյճան սիղէ մաղարրաթ վէրիր ։

Մէճբուհ կէօղլէրինի Ալիսէ չէվիրտի , կիւյա անը չաղըրըյօր . անա պիր չէյ սէօյլէմէք իսթէյօր կիպի կէօրիւնիւյօր իտի ։

Կէնճ գըզ եաթաղա Թէդարրուսղ իտէրէք պաչընը եաստըղա տօղրու էյտի , պիր դաչ տադըդա տէրին պիր սիւքիւթ հասըլ օլտու . Ալիս քէմալի հէյճանը դալտղ իլէ պաչընը գալտըրտը վէ պիրատէրինէ տօղրու տէօնէրէք , նիյաքեարտնէ պիր թավր իլէ .

— Ջապըթայա խապէր կէօնտէրմէյինի , պու աատէմ պիկիւնահ տըր , պաչըմըղա պէօյիւ պիր ֆէլաքէթ կէլէճէք իմիչ , տէմէսի իւղէրինէ Բատւլ միւսթահզիյանէ Թէպէսսիւմ իտէրէք .

— Ատնա սէօյլէտիյի սէօղ պո՞ւ մը իտի ։

— Իվվէ՛թ , հէմոճ սէնի Թէէմին իտէրիմ քի եալան սէօյլէմէյօր ։

Տօդթօր . – (Հավաչճա սէօյլէնէրէք .) Ջարդընը կէօրիյո՞րսունըղ ։

Ալիս . – (Շիտտէթլէ տօդթօրըն սէօզիւնիւ իչտա խտէրէք .) Տօդթօր էֆէնտի , պու պիր չարդընն տէյիլ տիր , սէոի պանա Թէէսիր իթտի . պու պիր նամուսլը ատէմ տիր , էվվէլճէ տե պէօյլէ օլտուղունը հըսս իտիյօր իտիմ , մուտախիտա-

ըէն պիղէ պէյանը .քէյֆիյէթ խաէճէ.ք տիր , չիւնքի պիչարէ չիմոի սէօյլէմէյէ միւդթէխիր տէյիլ տիր . ֆագաթ թէվդըֆ խոիլէճէ.ք օլուրսա խանէտանըմըղ հագդընաա մուճիալ ար ու ըղթըրապ օլուր ։

Բաուլ . – (Ա.յնի միւսթահղիյանէ թավր իլէ .) Ալէլհուսուս .քէնոի խանէտանը հագդընտա ։

Ալիս . – Պիրաուէր, ըէճա խաէրիմ իշիմէ մանի օլմա , պու վագաայը էֆչա իթմէխինըէր , պէն անը թէտաւիլ խուսպ հայաթընը դուրթաւաճաղըմ, էկէր միւճրիմ իսէ , էկէր իյղահաթ վէրէմէղ իսէ , օ ղէման հիւքիւմէթէ թէսլիմ խոէրսի. նիղ, պիրա չիմոիքի հալ մէյտանտէ ասլա պիր ճինայէթ եօդ տըր ։

— Տիւնյարտէն աչմագ թէօհմէթի տէյի՞լ մի , ալէլհուսուս հէմ թէօհմէթլէրիտէ եօ՞դ մը եա՛ ։

— Հէբսինի սէօյլէյէճէ.ք տիր . հէմ պիղի միւտհիշ պիր ֆէլաքէթտէն խսէյտա խտէն անըն ֆէրեատը տէյի՞լ մի տիր ։

— Իհթիմալ .քի տիւշէր իբէն պիրա իհսթիյար ֆէրեատ իթմիշ տիր ։

Տօդթօր . – (Ալիսէ .) Մաամաղէ՛լ, սաֆֆէթը դալղիյէնիղէ դաթլանմայըն . . . պու մադուէ չարգընըտր , թօրպալարընտա պէն տիւրլիւ ֆիլմնէ ու ֆէսատ թուչըրըտր . մաէմրի պու աաէմ կիճէլէյին տիւկարընըզը աչարագ խանէնիղէ կիրմիշ տիր , էլպէթտէ պիր նիյէթը խայինէյէ մէպնի օլմալը տըր . պինաէն ալէյհ հիչ պիր վէճհ իլէ չայանը մէրհամէթի տէյիլ տիր . սէօղիւմէ իթիմաա իտին մաամաղէլ, էկէր պէն միւսիւ տը Ուէրվին Եէրինտէ օլմուշ օլսա խոիմ, չիմտիյէ դաատար գօնաղըմընն հէր պիր դարուսընտա բօլիալէր թօրլանմըշ խոի ։

Բաուլ . – Միւսթէրիհ օլունուղ , տօդթօր , պիր սաաթտան էվվէլ զսպըթայէ թէսլիմ խոիլէճէ.ք տիր ։

Մէճրուհ պու սէօղլէրի իշիթմիշ օլսուղունտան պիրտէն պիրէ տօղրուլսու , պիչարէնին չէհրէսի սաղ սարը .քէսիլմիշ խոի , դօրդուսընտան իրի թէր սամլալարը տէօքէրէ.ք ։

— Խա՛յր, խա՛յր, պուննա միւսաատէ իմմէ յեճէքսինիզ, ղայպ օլան բէտերինիզ Տանիէլ տը Սէրվ նամընա օլսուն, պէ-նիմ կիպի պիր պէտպահտը հիւքիւմէթէ թէսլիմ իմմէյի-նիզ, տէյու պաղըրտը։

Պու սէօզլէրին իւզէրինէ Բաուլ, գօրգունճ պիր նազար իլէ իհթիյարըն եիւղիւնէ պագմադա պաշլատը. պու սէտա, գալկինտէ զարիպ պիր իհթիղալ բէյտա իմմիշ իսի. պու ատէմ քի՞մ օլույօր իսի, նէ՞ տէմէք իսթէյօր իսի։

Բաուլ տը Սէրվ քէմալի թէէսիւր իլէ տօգթօրա վէ ու-շադլարա տէօնէրէք.

— Պուլուատաքի մաճարայը քիմսէ էֆչա իմմէսին, հիչ պիր քիմսէ տուչմամալը տըր, պու ատէմ սէնտէն մէ-սուլ տըր, ատէսի։

Ձադաթ պու սէօզլէր պիրիէր պիրիմէզ խըտամէթճի գա-տըն, նէֆէսի քէսիլմիչ օլտուղու հալտէ ալէլ ածէլէ սօղագ գաբուսընտան իչէրի կիրէրէք.

— Դօմիսէր իլէ բօլիսէր... տէյու հայդըրտը։

Օ անտէ հէրքէս ադիմ պիր գօրգու իլէ պիրլի պիրինէ պագըշտը, հազըրսուն տէրհճէյի նիհայէտէ մուղթալըպ օ-լարագ նէ խաբաճագլարընը շաշըրտըլար։

11

Ձիլ հագըգա բօլիս գօմիսէրի զուհուր իմմի, բէֆա-գաթընտա պիր գաչ նէֆէր բօլիսէրտէն պաչդա, գօնաղըն ուչագլարընտան պիրի պուլունույօր իսի. ուշագ քէնտիսինէ էմր վէրիլմիչ օլմատըդը հալտէ միւճէրրէտա էֆէնտիսինէ իչ-կիւզալըդ կէօսթէրմէք իչին գօշուպ, բօլիս գօմիսէրինէ խնսպարը քէյֆիյէթ իմմիչ իսի։

Դօմիսէր, օտանըն իչինէ միւթէճէսիւսանէ պիր նազար կէզտիրտիքտէն սօնրա չապդասընը չըգարարագ.

— Միւսիւ Բաուլ տը Սէրվ, տէյու սիւաալ լյլէմէսի իւզէրինէ, Բաուլ իլէրլէյէրէք.

— Պէն իմ միւսիւ... տէյու ճէվապ վէրտի։

Բօլիս գօմիսէրի քէմալի թաապիմ վէ թէրպիյէ իլէ պիր տահա սէլամլայարագ.

— Պու կիճէ գօնաղընըզտա պիր ճինայէթ վուգու պուլտուղու վէ տահա տօղրուսը պիր ճինայէթ իյգաընա թաասատի իտիլտիյի խապէր ալընտը, տէմէսի իւզէրինէ Բաուլ.

— Սիղէ եանլըշ մալիւմաթ վէրմիշլէր միւսիւ, տէտի։

Գօմիսէր, գօրգունճ պիր հալտէ կէօզլէրինի աչմըշ օլան ուշաղը կէօսթէրէրէք.

— Հալ պու քի պու ատէմ մէրքէղէ գաատար կէլէրէք պէնի ույանտըրտը, տէտի։

Բաուլ. - Պու ատէմ էմրիմին խիլաֆընտա հարաքէթ իյլէմիշ տիր։

Գօմիսէր. - (Թէաճիւպ իլէ.) Լաքին ուշաղընըզըն վէրմիշ օլտուղու թաֆսիլաթէ նազարէն, տէօրթ քիշի տիվարատէն աչմըշլար, հաթտա իչլէրինտէն պիրիսի տէ աղըրճա եարալանմըշ։

Բօլիս մէմուրը եաթաղա աթֆը նազար իյլէտի, պու էսնատէ հազըրուն սիւքիւթ վէ սիւքիւնէթի իչինտէ գալմըշ իտի. մատմազէլ տը Սէրվ իհթիյարը մուհաֆազա իտէճէք կիպի էօնիւնտէ տուրույօր իտի. պիչարէ իհթիյար իսէ քէնտիսինի չաչըրմըշ օլտուղունտան, հարաքէթի իթմէյէ ճէսարէթի իտէմէյօր վէ խէվֆ ու տէհչէթինտէն նաչի թիւյլէրի իւրբէրիյօր իտի։

Բաուլըն սէօզլէրի մէճրուհա պիր աղ իթմինան պախշ իթմիշ իտի իսէ տէ, բօլիս գօմիսէրինին տէվամ իթմէքտէ օլան իսթիճվապը նէյէ միւնճէր օլաճաղընը պիլմէյօր իտի։

Ինկեր իսմի եախօտ եօլ թէզքիրէսի սիւաալ իտիլճէք օլուր իսէ, մահվ օլմուշ տէմէք իտի։

Վագտա քէնտիսինի Ֆրանսայա գաատար կէթիրէն թէզկիրէ եանընտա օլուպ, պու թէզքիրէյի պու իսանէտէն պաչ-

գա հէր եէլտէ իպրաղ իտէպիլիր իտի . եա իւսթիւնի արաշ-
տըրարագ պու լթէղքիրէյի պուլաճագ օլուրլար իսէ . . . պի-
չարէ ատէմճըղազ պունը տիւշիւնտիւքճէ այնինը պուրուշ-
տուրմագտա վէ չագադլարընտան սօղուդ պիր թէր ագմագ-
տա իտի ։

Վագաայի մալիւմէնին պիտայէթինտէն պէրի օրատա
հազըր պուլունան տօգթօր վէ ուշագլար , եէրլէրինտէն գը-
մըլտանմամագտա վէ ճէրիյան իտէն ահվալտէն հիչ պիր շէյ
անլայամայարագ , չաշգըն չաշգըն պագմագտա իտիլէր ։

Ուշագլար, պիր սէօզ վէ պիր հարաքէթ իլէ Բաուլըն խօշ-
նուտսուղլուղունը մուճիպ օլմագտան գօրդույօրլար իտի .
խանէ սահիպինին պու եօլտա իտայէյի լիսան իտիչի, էլպէթ-
տէ պիր մագսատէ մէպնի իտի , քիմին նէ վազիֆէսի իտի .
ֆագաթի պունը իլէ պէրաբէր քէնտիլէրինի չիտտէթլի պիր
մէրագ խթիլա իթմիչ իտի . պու ղարիպ իչինն նէյէ միւն-
ճէր օլաճաղընը քէնտի քէնտիլէրինէ սօրմագտա վէ ագը-
պէթի հալէ ինթիլար իթմէքտէ իտիլէր ։

Բաուլ, քէյֆիյէթի խապէր վէրէն ուշաղը կէօսթէրէ-
րէք , պարիտա պիր սուրէթտէ գօմիսէրէ .

— Մ՛իւսիւ, պու ատէմ եանըլմըշ տըր , վագտա պիզ տէ
էվվէլճէ ղանն իթմիչ իտիք քի . . .

Գօմիսէր , Բաուլա մանատար պիր նագար ալթի իտէրէք
վէ սէօղիւնի քէսէրէք .

— Ֆագաթի օրայա պիր եաթագ եաթըլմըշ, իչինտէ տէ
պիր ատէմ եաթըրըլմըշ . . . տէտի ։

Պու սըրատա Ալիս իւնթիյալը միւտաֆատա իտէճէք իմիչ
կիպի պիր հարաքէթ ըղհար իյլէտի . Բաուլ իսէ գօմիսէրին
սէօղիւնէ ճէվապէն .

— Պու ատէմ պիր գաղտյա օղրատը , տէտի ։

— Խըտմէթի քեարլարընըզտա՞ն մը տըր ։

Բաուլ , մէգամը թատուպտէ պաշընը էյտի , գօմիսէր
տախի իսթիճվապընա տէվամ իտէրէք .

— Իսմինի պիլմէյօ՞րմուսունըզ, տէյու սօրտու ։

Բաուլ. – (Աղըր պիր վագար իլէ.) Պու ատէմ խանէմտէ տիր, գօմիսէր էֆէնտի, քէֆիլիտէ պէնիմ։

— Խամինի էօյրէնմէք վազիֆէմ տիր։

— Խաթիճվապ իտիլմէսի խուսուսը մուխաթապալը տըր, թէհլիքէ պէրթարաֆի օլունճա իսմի սիւալ իտիլէպիլիր։

— Արգատաչլարընտան պիրիսի օլսուն պիլմէ՞զ մի։

Գօմիսէր, պու սէօզլէրի սէօյլէտիյի ողրատա կէօզլէրինի էթրաֆընա կէզտիրտի, թէքմիլ չէհրէլէր սիւքութ վէ հէյէճան իչինէ իտի։

Բաուլ. – Պու ատէմ տահա պու կիւն մայէթիմէ տախիլ օլտու. պինանէն ալէյհ քիմ օլտուղունը քիմսէ պիլմէզ։

Եավաչ եավաչ գօմիսէրի հիտութէ խաթիլա իտիյօր իտի. մուսահիլէյհ պիր աղ սէրթճէ օլարադ.

— Հէր նէ օլուրսա օլսուն, պու ատէմին խամինի էօյրէնմէք վէ պու կիճէ գօնադտա կէչէն վադասըը անլամադ վազիֆէմ տիր. էկէր ճինայէթի թէխայիւլ իտերէք պէնիմ իլէ էյլէնմիչլէր, վէ պու ճինայէթի զապըթատան քէթմ իտերէք ալայ լութմէք իսթէյօրլար խսէ ծ պաչգա, մատամ քի պանա ճէվապ վէրիլմէք իսթէնիլմէյօր, պէնտէ չէքիլիպ կիտերիմ, փադաթի թահգըգաթըմը պու գատարլա պըրագմայաճաղըմ, պու իչի էթրաֆը իլէ էօյրէնէճէք օլտուղում տերքեար տըր, տէտի։

Գօմիսէր պու սէօզլէրի հիտութէ վէ թէհալիւր իլէ սէօյլէտիքտէն սօնրա, չապդասընը կիյմիչ ուղագլաչմագ իւղրէ իբէն, Բաուլ էօնիւնէ աթըլըպ.

— Գօմիսէր էֆէնտի, սիզինլէ եափաօտ զապըթա իլէ էյլէնմէք քիմսէնին հատտի տէյիլ տիր. փիլհագըգա պու ադչամ գօնադըն պահճէպինատէն տօղրու կէլէն միւտհիչ պիր սէտա իլէ պիլտէն պիրէ ուչանտըգ, հէրգէս աչադա գօչտու. պու ատէմի մէճբուհ օլարադ պահճէտէ պուլտուգ, օլսայա նիչին կէլմիչ օլտուղունըտա անլայամամըշ խաբ. փագաթի պիլէ պու պապատ էյղահաթը լազըմէյի վէրճէճէյինի վատա իմտի. Հէմչիրէմ անը թէտաւիլ իթմիչ վէ կիպլիճէճ գօնուշ-

Հէրքէս միւտհիշ պիր հէյեճան իչինտէ դալտը, օ տէրէճէ տէրին պիր սիւքիւթ հիւքմֆէրմա օլմուշ իտի քի, եէմէք օտասընտաքի սաամթըն իչլէմէսի սէտասը պիւէ իչիտիլիյօր իտի։

Բօլիս, դօմիսէրի միւթէրէտտիւտ պիր հալտէ դալմըշ օլուպ պաղը չէյլէր հըսս իտիյօր, չիւպհէսի կիթտիքճէ արթըյօր իտի. ալչագ պիր խըրսըզը հիմայէ իթմէքտէն միւսիւտը Սէրվ իչին նէ մէնֆաաթ հասըլ օլապիլէճէյինէ պիր տիւրլիւ ադըլ էրտիրէմէյօր իտի։ Ալիս դալպէն տուա իտիյօր իտի. դօմիսէրին սիւալլէրինի իչիտէն իհթիյար իսէ, աղ դալտը քի ըզթըրապընտան պաղըրաճագ իտի։

Դօմիսէր. – (Պիր աղ միւսթահզիյանէ պիր թավը իլէ.) Պու իսմի ունուԹմուշ օլմալըսընըզ, խըտմէթքեարլարընըզ չօդ տըր։

Բաուլ. – Հադրդաթէն ունուԹմուշում։

— Բէնտիսինտէն սիւալ իթմէքլիյիմիզէ օլսուն միւսաաատէ իտէճէ՞քմիսինիզ։

— Նասըլ իսթէրսէնիզ էօյլէ եաբըն։

Դօմիսէր իհթիյարըն եաթաղընա տօղրու պիր ատըմ իլերլէտիյի սըրատա, Ալիս դօմիսէրին էօնիւնէ ալթըլարագ.

— Լ֊ֆէ՞նտի, պու իհթիյարը էօլտիւրէճէքսինիզ, լագըրտը իթմէսինի տօգԹօր մէն իթտի, տէտի։

Կէնճ գըզ, հէմ պու սէօզլէրի սէօյլէմէքտէ վէ հէմտէ տօգԹօրա իսթիրհամքեարանէ նազար իթմէքտէ իտի։

ՏօգԹօր. – Տօղրու տըր, պու սըրատա իսթիճվապ իտիշ քէք մուխաթաբալը օլապիլիր։

Դօմիսէր, էճնիյէԹսիզլիք իլէ էԹրաֆընա պագընմազա պաչլատը, անը ալտաթմագ իչին հէր քէս իթԹիֆագ իթմիշ զանն լտիլիյօր իտի. ֆագաթ նէ՞ իչին, նէ՞ մադատտէ մէպնի։ դօմիսէր պուլալարընը տիւչինիւպ պիրագ ճանը սըգըլմըշ օլտուղու հալտէ.

— Պունընլա պէրապէր վազիֆէմի իչիտ իթմէքլիյիմ լազըմ տըր, տէտի։

մուշ օլտուղունտան, պուրատա ալըգօյմագլըղըմը վէ թախ-
լիս իթմէքլիյիմի ըէճա իթտի. մալիւմ օլտուղու կիպի մեր-
գում պուրատա եաթտըղը միւտտէթճէ մուխաթարալը պիր
ատէմ օլմայաճաղը տերքեար տըր, եէրինտէն գըմըլտանմադ
վէ սէօզ սէօյլէմէքտէ քէնտիսինէ մէն իտիլէճէք տիր. իս-
թիճվապ իտիլմէք միւմքիւն օլտուղու ղէման սիզէ խապեր
կէօնտէրէճէյիմտէն էմին օլապիսիրսինիզ. օ ղէման սիզտէ
նէթիճէլի պիր իսթինթագա կիրիշիրսինիզ. էկեր պիզի ալ-
տաթմըշ իսէ, խասթախանէտէ թէտաւի իտիլէճէք եէրտէ,
պուրատա պագըլմագտան պաշգա պիր չէյ էլինէ կէչմէյէ-
ճէք տիր. պու կիւնտէն իթիպարէն հէր հալտէ էմրինիզէ
թապի տիր, քէնտիսինէ քէֆալէթ իտէրիմ: Պուրատա հա-
բըսխանէտէն տահա տըգդաթլը օլարագ մուհաֆազասընա
իթինա օլունուր. քէնտինտէն իշինիտիյիմ պիր դաշ սէօզ
թէճճիւսլիմի մուճիպ օլտու: Պու պիչաւէնին հայաթընտա
պիր սըրը օլտուղու անլաշըլըյօր. պունը մէյտանէ չըգար-
մադ, սիզին գատար վէ պէյքի սիղտէն տահա ղիյատէ պէ-
նիմտէ մաթլուպըմ տըր, տէտի:

Բաուլ, պալատէ մուհարրեր սէօզլէրի գօմիսէրե սէօյլէ-
տիյի միւտտէթճէ, իհթիյար՝ կէօզլէրինի Բաուլտան այըր-
մամըշ վէ բէք զիյատէ ըզհարը մէսէրրեթ իթմիշ իտի:

Գօմիսէր, Բաուլըն սէօյլէտիյի սէօզլէր իւզէրինէ պիր
միւտտէթ տիւշինտիւքտէն սօնրա.

— Էօյլէ օլսուն, տէտի, պատէհու թէպտիլի ֆիքը ի-
տէրէք.

— Իհթիմալ քի թէզքիրէսի իւզէրինտէ տիր. էկեր նա-
մուսլը պիր ատէմ իսէ, կէօսթէրմէքտէն չէքինմէզ, տէտի:

Մէճրուհ, մատմազէլ Սլիսէ պիր իշարէթ իտէրէք, կէնճ
գըզճըղաղ՝ մերգումըն եաթաղընա էյիլտի, պատէհու տօզ-
բուլտուղու ղէման գօմիսէրէ խիթաթլէն.

— Գօմիսէր էֆէնտի, թէզքիրէսի մէվճուտ օլտուղունը
սէօյլէյօր, ֆագաթ սիղտէն պաշգասընա կէօսթէրմէք իս-
թէմէյօր, տէտի:

Պատէհու Ալիս եապանճը իհթիյարըն քալթօսը ճէպլէրինի արաչարրարագ չըղոանընը չըդարտը ։

Գօմիսէր չըղոանը կէնճ գըղըն էլինտէն չէքիպ ալարագ իչինտէքի էվրագը տըդգաթլա օգուտու . էվրագը մէվճուտէտէ պիր թագըմ պէօյիւք միւհիւրլեր կէօրիւնիւյօր իտի . պատէհու Բաուլա խիթապէն .

— Պու քեազըլտալար նըղամընտա տըր , պու ատէմի պուրատա պըրագմագտա պիր մահզուր կէօրէմէմ . ֆագաթ իլք թալէպիմիզտէ թէսլիմ իտիլմէք իւզրէ րէամէն քէֆալէթի իթմէլիսինիզ , տէտի ։

— Ֆէֆալէթի իտէրիմ ։

— Մէօղ սէօյլէմէյէ միւդթէտիր օլունճա կէլիպ իսթիճվապ իտէճէյիմ ։

— Էվիմիզին դաբուսը տայիմա սիզին իչին այըդ օլաճագ տըր ։

— Թէշէքքիւր իտէրիմ , տրթըգ միւսաատէ պույուրուր իսէնիզ , մայէթիմտէքի բօլիսլեր իլէ ալերապեր կիտուպ , հայտուտլարըն պաղչէտէքի իզլերի մուայէնէ իտէճէյիմ ։

— Պույուրըն , բէյ սիզին տիր ։

Գօմիսէր հազըրուները սէլամլայարագ տըշարը չըդտը ։

Գօմիսէր չէքիլիպ կիթտիքտէն սոնրա , օտաատա պիր գաչ տագըդգա գատար տէրլին պիր սիւքիւթ հիւքմֆէրմա օլտու ։

Բաուլ տէրլին ատուչունճէլէրէ տալմըչ կէօրիւնիւյօր իտի . պու ատէմ թէղքիրէսինի նի՞չին գօմիսէրտէն պաչգասընա կէօսթէրմէք իսթէմէմիչ իտի , նէ՞ սէպէպէ մէպնի իսմինի քէնտինտէն վէ հէմչիրէսինտէն կիզլէյօր իտի . Ալիսէ նէ՞ տէմիչ իտի քի , մէրգումը պու տէրէճէյտէ սահապէթէ գալգըշտը ։

Պու էանատէ տօղթօր , Բաուլէ թէդարրուպ իտուպ վէտա իտէրէք , ատիյօ մէգամընտա .

— Ալլահ վէրսինտէ իթտիյինիզ էյլիյէ բէչիման վէ մահիր պիր չարըգընա օյունճագ օլմայասընըզ , տէտի ։

Բաուլ ճէվապ վէրմէտի , ուչագլարտա տըշարը չը-

դայօղլար իսի . իխթիյար կէօղլէրինի գաբամըշ ույուեօր կի-
պի կէօրիւնմէ.քառէ իսի :

Օրթալըգ թէնհա գալընճա , Բաուլ հէմշիրէսինին նա-
նընա կէլէրէ.ք .

— Պու ատէմ քի՞մ տիր , տէսի :

Սվիս . – Ֆիմ օլտուղունը պիլմէյօրում , ֆագաթ քևա-
միլէն պիկիւնահ օլտուղունը հրսս իտիյօրում , եէմին իտէրիմ ,
պու ատէմի գուրթարմադ իսթէյօրում :

— Ֆագաթ նի՞չին քէնտինի պիղտէն կիղլէյօր , պիղէ
նիկէհսան օլույօր կիպի նի՞չին բէչիմիղտէ տօլաչըյօր իսի :

— Պու պապաէ պիր չէյ պիլմէտիյիմ կիպի հիչ պիր
չէյ տէ սէօյլէ յէմէմ . ֆագաթ եանընա թէգարրուպ իմտիք-
ճէ , իւղէրինէ տօգունտուգճա գալպիմ կիրիֆթարը հէյէ-
ճան օլարադ չարբըյօր :

— (Եավաչճա սէօյլէյէրէ.ք .) Ռէ.ք ղարիպ պիր չէյ . . .

Տէլիգանլը հէմշիրէսինին նէղտինտէն ուղագլաչարադ վէ
քէնտի քէնտինէ սէօյլէչէրէ.ք .

— Հէր հալտէ պունըն քիմ օլտուղունը անլայաճաղըմ ,
միւթլադա անլայաճաղըմ , տէմէ.քառէ իսի :

12

Ժօրժ տը Ֆըրէսինէր , Վօտվիլ թէատրօսընտան չըգտը-
ղը զէման սաատէթը հալինէ գարշը հիչ պիր մանի գալմա-
տըղընը կէօրէրէ.ք , մէսէրրէթլէ գարըշըդ օլան պիր հէյէճան
իչինառէ պուլունուր իսի . մատմազէլ Սվիս թարաֆընտան
սէվիլմէ.քառէ վէ Բաուլ տը Սէրվ թարաֆընտան տախի գա-
պուլ օլունմագտա օլտուղունտան , ատէթա ըէսմէն նըշան-
լանմըշ տէմէ.ք իսի :

Պիլաքիս Սնարէ Րուսթան , Ժօրժըն քէնտիսինէ թէրճիհ
իտիլտիյինի կէօրտիւյիւ զէման , րագիպլինէ պիր նաղարը կա-

յինանէ վէ հիլէքեարանէ իլէ պադմըշ, վէ ժօրժ խէ, էհէմ-միյէթսիզ պիր հալտէ պու նաղարը մանիտարըն ֆարգընա վարապիլմիշ իտի։

Ժօրժ տը Ֆըրէսինէր, Ատիլյէ ճիվարընտա Մօննէ սօղա-ղընտա վիւսաթ պիր հալտէ պուլունան պիր տայիրէտէ իդա-մէթ իթմէքտէ իտի. օյուն խիթամ պուլուդտան վէ Ալիսի արապասընա դատալ թէշէհի իթտիքտէն սօնրա իգամէթկեա-հընա տօղրու եիւրիյէրէք խանէխինէ ավաէթ իթտի. եարը դարանըզդ սօղադըլարը ահէսթէ ահէսթէ եիւրիյէրէք կէշ-մէքտէ վէ մուվաֆադըյէթինտէն տօլայը ճէնապալը Հադդա արդը չիւքրան իթմէքտէ իտի։

Կէնճ ալօդաթ, միւտտէթը էօմրիւնտէ քէնտինի պու տէրէճէ խաֆիֆ, դալպինի պու դատալ սարին վէ միւսթէ-րիհ հըսս իթմէմիշ լտի. պուննճա ղէմանտէն սէրի տիւչար օլմուշ օլտուղու ըղթըրապաթէ պէտէլ, պիր տիւքիւթը թամ հասըլ օլմուշ իտի. Ալիսէ բէյտա իթմիշ օլտուղու մուհա-պէթին, մումախիլէյհա թալաֆընտան գապուշ օլունաճաղը խուսուսընտա չիւպհէ իտէր իրքէն, չիմոի անընա իզտիվաճ իթմէք իչին հիչ պիր մանի կէօրմէյօր իտի։

Նիվէճէճ պիր նաղար պիր սէօզ, պախսի խէվճ ու մէլալ օլուր իտի. Րուսթանը կէօրտիւքճէ թէքմիլ դանը գալպինէ հիւճիւմ իտէր իտի. հալ պու քի պու ադշամ Րուսթանը կէօրտիւյի ղէման անա օլան քինի ու ղարտաղը ուչմուշ, մահվ օլմուշ իտի, արթընը անտէն գօրդմայօր իտի. էն էվվէլ ա-նա էլ ուղաթմաղա վէ հէման տէ անի սէվմէյէ քէնտինի հաղընը կէօրիյօր իտի. օ տէրէճէ միւսթաղրադը սուտուր օլմուշ իտի քի, հէր քէսէ դարչը մուհապէթ վէ թէշէհքէշ հըսս իթմէքտէ, ալէմի տէրտաղուշ իթմէք իսթէմէքտէ, վէ էռնայի բահտէ թէսաոիւֆ իթտիյի քիմսէյէրէ արդը թէ-պէսսիմ էյլէմէքտէ իտի։

Հալ պու քի ասիւմանը իդպալ, պու ալէմը Ֆանէյէ սաա-տէթը թամամէնին աառէմը վիճուտունի կէօսթէրմէք իսթէյօր իմիշ, վէ պիչարէյէ հասէտ իտիյօր իմիշ կիպի, կէչիրտիյի

չու թաթլը սաաթլարըն եիւղ դաթ աճըսընը չըդարմադ իւղրէ, պաչընտա պէլա պուլուդլարընը երզմադտա օլտուղունտան չիւպհէ պիլէ իթմէ յօր իտի։

Ֆիլ հադըդա պու դատար պահարեար վէ մէսրուր օլտուղու չու սաաթտա իտի քի, պիր թարաֆտան Ռուսթան անըն ալէյհինտէ ֆէսատ տուղագլարընը դուրմադտա, վէ դալգինի բարէւէմէք իչին հադըրըդ կէօրմէ քտէ, վէ տիկեր թարաֆտան տա սէվտիյինին խանէսինէ պիր թադըմ հայտուտլար թէարուզ իլէմէք թէչէպպիւսինտէ պուլունմադտա իտի։

Ժօրժ տը Ֆըրէսինէր օլ կիճէ, խաթարաթը մէչումէտէն հիչ պիրինէ տիւչար օլմադսըղըն, զիհնինտէ խայալաթը լաթիֆէ ճայիկիր օլտուղու հալտէ քէմալի րահաթլա ույուտը։

Պունտան ադտէմ արղ իթտիյիմիդ վէճհ իլէ Ժօրժ տը Ֆըրէսինէր ավօգաթ իտի, իբի սէնէ մուգաւտտէմ իճրայի վէ քեալէթէ պաչլամըչ վէ էլեէվմ հէր թարաֆտան ասհապը տալա քէնտիսինէ միւրաճաաթ իթմէքտէ պուլունմուչ իտի։ Ֆագաթ Ժօրժ պու մէսէլէքտէ տէվամ իթմէք նիյէթինտէ տէյիլ իտի։

Մ. տը Ֆրէսինէր, մէպուս ինթիխապ իտիլմէք վէ նաթըգաւէրտաղլըղը սայէսինտէ թէդաւտիւմ իթմէք իսթէմէքտէ իտի. սէվտիյի դըղըն տերէճէյի սերվէթինէ վագըֆ օլտուղու ղէման, բէք դիյաատ մէ յուս օլմուչ իտի. ալաճաղը դըղըն մահրումը սերվէթի օլմասընը, հէր չէյի քէնտինտէն կէօրմէսինի արզու իտիյօր իտի. Ֆագաթ պիր քերրե սէվմիչ իչ իչտէն կէչմիչ իտի։

Ժօրժ տը Ֆրէսինէր, կիճէնին պիր դըսմընտա չալըշմադ իթիյատընտա իքէն, օ կիճէ զիհնի՝ պաչդա էֆքարը դապուլ իտէմէյէճէք տերէճէտ Ալիսին խէյալի իլէ տօլմուչ օլտուղունտան, օդումադա եաղմադա իմքան պուլամույադաղ եաթադա եաթմըչ իտի։

Ժօրժ, իրթէսի սաալահ դալդտրըղը ղէման եալընըղ արղուլի դալսինէ իթթիսլա իթմիչ օլսա իտի, հէման մաամադղէլ

տը Մէրվին գօնաղընա գօշաճագ իտի. Ֆագաթ վէղայիֆի եէվմիյէյի իյֆա իյլէմէք իգլիղա խոյօր իտի. Մուամիլէյհ վաղիֆէսինտէ ասլա գուսուր իթմէղ ատէմլէրտէն պուլունմագտա իտի։

Կէնճ ալօգաթ, սաաթ տօգուզտան իթիպարէն Ասիյէ նէղարէթինէ կիթմէղտէն էվվէլ դահվալթը իտինճէյէ գատար էրպապը միւրաճաաթը գապուլ իտէր իտի. օ սապահ եաղըխանէսինին եանընտաքի քիչիք օտատա պիր գատըն պէքլէյօր իտի. Մուամիլէյհա ալօգաթըն իչէրի կիրտիյինի կէօրիւնճէ, պիրտէն պիրէ այաղա դալգարագ վէ աղիմ պիր խահիշ իլէ պաղըրարագ.

— Ահ միւսիւ, պիլսէնիղ նէ՛ գատար սապըրսըղլըդա ղաթը ալինիղի պէքլէյօր իտիմ՛, տէմէսի իւղէրինէ, ալօգաթ միւթէաճիպանէ.

— Պէնտէնիղի՞ մի մատամ՛, տէտի։

— Էվվէլթ, տիրայէթը ֆէլդէլատէնիղի մէտհ ու սէնա իթտիյէր. պէնի խէյլա իտէճէք եալընըղ սիղսինիղ։

Ժօրժ ոլ Ֆրէսինէր, պու մուամիլէյի իպթիտայիյէտէն պիրագ միւթէաճիպ օլտուղուս հալտէ, եաղըխանէսինին գաբուսընը աչարագ.

— Պույուրուն մատամ՛, տէտի։

Կէնճ գատըն իչէրի կիրտի. մէղպուրէ չայանը հայրէթ տէրճէճէտ կիւղէլ վէ սաատ օլմաղըլա պէրապէր, բէք աղըր վէ զարիֆ պիր գալի էլպիսէ կիյմիշ իտի։

Ժօրժըն գալպի, մատմազէլ Ալիսին լմֆիֆ խէյալի իլէ մալատալ օլմամըշ օլսա իտի, միւթլաղա պու գատընըն իմալէ իյլէտիյի նիկեահընն թէէսիրի իլէ թիթրէյէճէք իտի։

Ալօգաթ, եաղըխանէ դաբուսընը դաբաատըդտան սօնրա կէնճ գատընա պիր սանտալեա կէօսթէրէրէք.

— Մատա՛մ, լութֆէն օթուրուսընըղ, իչինիղ նէ խէ հիքեայէ իտինիղ, տէտի։

Ալօգաթ, եաղըխանէսինին էօնիւնտէ օթուրմուշ իտի. կէնճ գատըն, սանտալեասընը ժօրժըն օթուրտուղու սան-

տալեայէ օ տէրէնճ եագլաշտըրմըշ իտի քի, Նէֆէսինտէ քի հէյրաբէթ՝ ալօգաթըն ևիւղիւնէ չարըշ յօր, վէ սիւրիւնմիւշ օլտուղու կիւղէլ գօգուլու սուլարըն բայիհասը, պիր սուրէթը լամիվիէտէ իսթիշմամ իտիյօր իտի. մուսահիպէ յհա թաբինքի ղայրի գապիլ պիր թավրը իշվէպագանէ իլէ սէօղէ պաշլայարագ.

— Միւսի՛ւ, ճարիյինիզ ան սարլ էճնէպի օլուպ, իսմիմ գօնթէս ժօրժէթ տը Դալէմպնա տըր. մուգաատաէմա բէգ զէնկին իտիմ. լարին ղէվճիմ քի ևսյէթլի սէրվէթիմի գումպատա թէլէֆ իթտի, տէտի.

Կէնճ գատըն հէմ պու սէօղէրի սէօյլէմէքտէ, վէ հէմ տէ՝ ինսանըն գալպինի թէսխիր իտէն կիւղէլ կէօղէրինի ալօգաթտէն այըրմամագտա իտի.

Ժօրժ տը Ֆըրէսինէը իսէ, մէղպուրէնին պու աթէշլի սագըշլարը ալթընտա, սէպէպինի պիլմէքտիվին մուղթարըպ օլմագտա իտի. Ֆագաթ քէնտիսինի զապթէ միւգթէտիր օլարագ, պիր թավրը պարիտանէ իլէ.

— Զէվճինիզ ալէյհինէ պիր տավա՞ մը աչմագ իսթէյօրսունըզ, տէտի.

— Իվվէթ էֆէնտիմ, երկհանէ արղումՙ պու տըր.

— Իմտադընըզը այըրմա՞գ մը իսթէյօրսունըզ.

— Նա՛յր, պիւսպիւթիւն պօշամագ իսթէյօրում.

— Իղտիվաճընըզ նէ՞ իչտէ վուգու պուլտու.

— Իյէղէն էյյալէթի տահիլինտէ.

— Ֆրանսատա իգամէթի իտէլի չօգ ղէմանի օլտո՞ւ մը,

— Օն պէշ սէնէ տիր քի Ֆրանսատան տըշարը չըգմատըմ, ղէվճիմ իլէ Ֆրանսատա թանըշտըգ.

— Զէվճինիզ Ֆրանսըզ տէյի՞լ մի տիր.

— Պէնիմլէ իչտիվաճ իտէպիլմէ՛ք իչին Ֆըրանսա թէպալէթինէ կիւրտի. չիւնքի անա վարմագ իչին պու չարթը դօմուշ իտիմ.

— Զէնկի՞ն մի իտի.

— Թէքմիլ սէրվէթի պէնիմ տիր.

— Իղտիվաճընըղ աչդ ու սեվատա խուղերինէ՞ մի վուդու պուլտու։

— Նիվէնթ էֆէնտիմ, թաղրաֆըմտան աչըդանէ խոի, անը պիր սուրէթի ըէրէսմիչ-քաղանէտէ սէվէ յօր խոիմ։

— Տէմէք չի չիմոի սէվմէյօրսունըղ։

— Սէվմէք սէյիլ, համատա խըրսոհ խոէրիմ։

Կէնճ գատըն պէօյլէ սէյէրէք էլինի ալօդաթըն դօլու ի պէրինէ դօյտու, մէղպուբընին էլի թիթրէյօր խոի, պիր սուրէթը իչվէ-քաղանէտէ սէօղիւնէ սէվմոի խոէրէք։

— Էյ վա՛հ, իղտիվաճըմընըն պիտայէթինտէ նէ գատար պոհտըճար օլտուղումուղը պիլմիշ օլսանըղ... պէվճիմի գայէթ կիւպէլ վէ աֆիվի պուլույօր խոիմ, պիր տադըդա պիլէ անաէն այրըլմադ իսթէմէյօր խոիմ, գալպիմ անըն մուհապէթի իլէ մալամալ խոի, թէքմիլ գալպիմին խաղինէլէրինի պու ատէմէ թէսլիմ իյլէմիշ խոիմ։

Կէնճ գատըն պու արբատա ալօդաթա տահա ղիյատէ եադ-լաշմընը խոի, հէման աղըղ աղըղա դօնուշույօրլար խոի. մումանիլէյհա սէօղլէրինէ չիտաէթ վէրէրէք, շու հալտա իֆատէյի հալ իթմոի։

— Չէվճիմ պիրդ ա սիղէ պէնդէմէ-քաէ խոի, վաղ տա պօյու վէ չէհրէսի սիղինընի գատար եվէ-քաէ-քը տէյիլ խոի իսէ տէ, կէօղլէրինտէ-քի հալալէթի, ղաթընըղըն կէօղլէրինտէ-քի լէթաֆէթիը ֆէվգէլատէյէ միւշաոիհ խոի. օ տա իլք էօնճէ պէնի սէվէյօր կիսի կէօրիւնմոիս իսէտէ, չօդ կէչմէք-սիղին գաթան պէնի սէվմէյուս՝ ըտտումը սէվմէ-քաէ օլտուղունը էյիտէն էյի անլատըմ. խուլտատայի քէնտի պիր գաչ սէնէէտէն պէրի կէրէք թաոլիաթճա վէ կէրէք չէհրէճէ օ տէ-րէճէ տաքիլ օլտու-քի, մուդտատէմա հադդընտա նէ տէրէ-ճէ չիտուէթի մուհապէթիմ վար խոի խսէ, չիմոի տէ օ գա-տար նէֆրէթի ըէյտա իյլէմիմ. էլհասըլ մէղդում կէօղիւմէ էնկէրէք եըլանը կիսի նէֆրէթատիղ կէօրինմէ-քաէ տիր։

Տիլպէր գատըն սանտալէասընը ժօրժ սը Պըրէսինէրէ եադ-լաշտըլտըճա, ալօդաթի տա օմուրմադտա օլտուղու-

դօլմուդ սանտալեասընը ուղղագլաշտրըդյօր իտի ։

Ժօրժ, պու թօհաֆ տուլա սահիպլինին էթվարը ղարիպէսինտէն միւնֆէյիլ վէ եւ ուղիւնէ տիքմէքտէ օլտուղու նաղտըը միւթէմատիտէէն բէք պիյատէ մուղթադրըպ օլմուշ իտի ։ մումախլէյհ սէօղիւ գըսա քէսիպ իչի պիղիրմէք ը նիյէթի լէ ։

— Մատա՛մ, տավայա պաշլամադ իչին տէլայիլի լաղըմէնիղ վա՛ր մը տըր , տէտի ։

— Օ՛ միւսիւ , էվվէթ տէլիլէրիմ վար , հէմ տէ պիր գատըն՝ ղէվճի ալէյհինէ նէ գատար էսպապը չիքճայէթի օլապիլիրսէ , անէրին ճիւմլէսինէ մալիք պուլունմադ տայըմ ։

— Ի՛ը ալա՛, արդ իտինիղ մատամ ։

— Ջէվճիմ ատէթա պիր ճանավար տըր , գումարպադ , հայլազ պիր ատէմ տիր , պիւթիւն սէրվէթիմ պու կայընըն էլլերի արասընտա մահվ ու թէլէֆ օլմադտա տըր . պունլարըն իսպաթընա դատրըրմ ։

Մումախլէյհա էլինի տահա դուվվէթի պիր սուրէթաէ կէնճ ավօգաթըն դօլունա տայաճարադ .

— Միւսի՛ւ , պէնի խէյտա իտէպիլէճէ՛ք եալընըդ սիղսինիղ . . . ըէճա իտէրիմ պէնի թէրք իթմէյին , տէտի ։

Մէղմուրէ , պու սէօղլերի սէօյլէտիյի սըրատա կէօղլերինի պիր սուրէթը նիյադքեարանէտէ կէնճ ատէմէ տիքմիշ . . . վէ տուտադլարընը լուսէ տավէթի իտէրճէօնինէ իլէրույէ տօղրու սիւրմիւշ իտի ։

Պու դատըն օ տէրէճէ կիւպէլ, օ դատար ճադիպէլի իտի քի, կէնճ ավօգաթ , պաշտան այագա դատար պիլա իսթիյար թիւթրէտի , ֆագաթ էրինէ կէրի չէ՛քիլէրէ՛ք ։

— Մատա՛մ, պու չիքճայէթլէլինիղի ըէամէն իսպաթ իթմէյէ միւդթէէիլ օլապիլէճէ՛՞ քմիսինիղ, տէյու սօրատու ։

— Էվվէթ , իսպաթ իտէպիլիրիմ ։

— Իղտիլաճընըդըն էսասը նէ՞ տիր ։

Պու սըրատա ժօրժէթ կէնճ ավօգաթա նէվինա սըդըլարադ պիր նաղար ֆըրլաթտը ։

Ժօրժ , տիլպէր դատընըն ճանը սըդրյորդընը անլատը իսէ տէ , սիւալինտէ բտրար իտէրէ՛ք ։

— Ջէվճինիղէ ճիհա՞ղ մը վէրտինիղ , եօգսա թաւրաֆէյն մուվաֆադաթ իլէ պիլա ճիհա՞ղ մը թէէհհիւլ էթտինիղ , տէտի ։

Անտրէ Րուսթանըն մէթրէսի օյան ժօրժէթ , ավօգաթըն պու սիւալի իւղէրինէ պիր աղ մուվաղէնէսինի ղայթ իթտի . մէղսուրէ մուխաթիպինին նէ տէմէ՛ք իսթէհյինի անլատադ իսթէմէ՛յօր իտի . պիր դաչ սանիյէ տիւշինտիւ՛քտէն սոնրա , թէսաուիւֆի օլարադ .

— Պիլա ճիհադ , տէ՛յու ճէվապ վէրտի ։

— Ի՛օյլէ իսէ այրըլմադ տահա միւշկիլ օլաճադ ։

— Տիրայէթինիղ սայէսինտէ միւշկիլ օլմադ ղանն իտէրիմ ։

— Պիր ավօգաթըն տիրայէթի օլտուղունը ֆարդ իթտէ՛ք պիլէ , պու միսիլու տավալէրտէ տիրայէթ էսաս օլմազ , իսպաթ վէ տէլիլէր լազըմ տըր , հէմ տէ ղէվճինիղ միւտտաֆաայէ դալդըչաճադ տըր ։

— Նա՞սըլ միւտտաֆաա իտէճէ՛ք ։

— (Թէպէսսիւմ իտէրէ՛ք .) Դօճալար , քէնտիլէրինի միւտտաֆաա իտէճէ՛ք վաաէթալարը տայիմա պուլուրլար . Թէբէտէն Թըրնալա դատար տէլիլէր իլէ միւսէլլահ օլմատըդճա տավայա եանաչմամալը տըր . չիքճայէթլէրինիղին նէտէն իսպարէթի օլտուղունը սէօյլէյինիղ , իչինտէն իսպաթը միւտտաայէ սաիհ օլանլարը պյըրալըմ , իչի պիր քէրրէ Թէտգըդ իտէյիմ տէ , տավանըդը տէրիւհտէ իտուպ իթմէյէճէ՛յիմի օ ղէմանն սէօյլէրիմ ։

Կէնճ ավօգաթ , պու սէօղլերի սէօյլէտիյի սըրատա այտաղա գալդմըշ իտի . ժօրժէթտէ այագա գալդը վէ դօլունը ավօգաթըն պօյնունա աթտադ , պիր չիվէյի աչդադաղի իլէ ։

— Օ՛, էվվէթ, էլալէթտէ տէրիւհտէ իտէճէ՛քտինիղ, պէնի Թէրք իթմէյէճէ՛քտինիղ, դուրթադաճադտընըդ, տէտի ։

Ժօրժ տը Ֆըրէսինէր եավաչճա կէնճ դատընըն դօլունտան սըյրըլարադ վէ տէրթ պիր Թավը ալարադ ։

— Էվվէթ , կէրիչէ , ասէ՛ր ։

Մէղպուրէ , ալօգամի իչէ օլան միւլագաթըը քէմալի հիսաէթ ու թէհավվիւր իչէ հիքմայէ իլէհիքտէն սօնրա , իլավէթէն ։

— Պու ալօգամի կիսի պիր պուտալա տահա կէօրիւլմի՛չ մի ասիր , պէնիմ կիսի նազարը տրգ գամը ճէլսէ վէ աղիմ պիր թէէսիւր պահչ իտէճէ՛ք տէրէճէտէ կիւզէլ օլան պիր գարընըն իսլաղ իլէհիի մուհաֆէթի , պէօյլէ պիր սուրէթը պարիսանէտ թէլադիւ իմմէ՛ք օլմա՛ մը , ասէ՛ր ։

Անարէ Բուսլման կէնճ գադընըն ըզհար իլէհիի պու հիսաէթինէ գարշը կիւլիւմսէյէրէ՛ք ։

— Պըրա՛գ , մէյուս օլմա , միւմլագաթա մուվաֆֆագ օլաճաղըզ , տէմէի իւզէրինէ , ժօրժէթ ։

— Ֆագաթ նէ գասար պուտալա պիր մաղսուր օլսուղու մէյուանսա սըր , ասէ՛ր , վէ աղիմ պիր չիսաէթը թէհավվիւրսէն չապգասընը օսանըն օրմասընա գասար ֆըրլասը վէյսի ։

15

Տալա վէ քիլէրի պիր չօղ իժօհաֆ դիյարէթլէր , ալէլխուսուս գասընըլար թաւաֆֆըսսան զարիսա վէ կէօնակէօն միւրաճաաթլար կէօրուշըլէրինսէն , ժօրժ սը Ֆըրէսնէր , գոնթէս սը Փարէմսնա նամը իլէ քէնսիսնէ միւրաճաաթի իսէն սասա սահիպի ժօրժէթ իլէ , ուղսն ուղասըչա գիհնինի իչլաը իմմէսիսի կիպի , մէզպուրէնին գիյարէթինի միւթէաղըպ վիրսա իսէն պիր թագըմ թէէհիւ սուչգիւնէրի իլէ , ուսնուրը սարսաֆիյէ տայըը տավալէր տինէմատքասէն վէ իշթիքճանամէրը օգուսուգտան սօնրա , գարմըգ տիլսէր տավա սահիպինի (ժօրժէթի) պիւսպիւթիւն ունութմուշ իսի ։

Պունտան գամինաղար ժօրժ սը Ֆըրէսնէր , մէզպու-

— Սիղէ չլմոխտէն պիր չէյ վատ խոսմէմ, էվվէլ էմիրսէ էսասը տավայը պիր էյի անլամալըյըմ, սէմի։

— Պէնտէն նէ գատար բարա խոմէյէճէք-քսէնիղ խոմէյին, համտ օլսուն էլան ղէնկլինիմ։

— Հիչ պիր ղէման բարայա թամա իմմէխիմ, մաամամ։

Ժօրժ տը Ֆըլըէսինէր պուռնը սէյէրէք վէ քէմալի իհմիյրամ իլէ գօնիճէսի սէլամլայարադ, եաղըխանէսինին դաբուսընա գատար թէշեի իմաի։

Ժօրժէլի, դաբուտան չըդմադ իւպրէ իբէն, սէօնիւսլ ավօդաֆիա.

— Սիղի թէքրար նէ՞ ղէման կէօրէսպիյիրիմ, սէմի։

— Ամպահլարը սատի ատուղտան օնա, ադչամլարըտա պէշտէն ևէմայէ գատար կէօրէսիյիրսինիղ։

— Ըէք ալա, ևինէ կէյիրիմ։

Գօնիճէս, պաչընը էյտիքտէն վէ ավօդաֆիը միւճէտղիմանէ սէլամլատըդտան սօնրա տըշարը չըդտը։

Մէղտուրէ տէրէճէյի նիհայէտե հիտտէիճէնմիչ խոմ, սօղադա չըդտըղը ղէման քէնտի քէնտինէ.

— Նըդըչ սկ հէրիֆ, տէյտ Հայդըտը։

Ժօրժէլի կիսկի կիւղէլ վէ չիվէքեաը պիր գատընըն աղղ լյէսոյկ մուհապէթը չէհվէթքեատանէյէ գուրշը, կէնճ ավօդաֆի իմատիճընտան կէօսթէրիչէն ֆիլոսուսուղտ վէ մուտմէլէյի պարիտանէ, հադըգաֆէն իճեաճիսպէ չայան խոմ։

Ավօդաֆիըն պուռ էվկայի պարիտանէսի, ժօրժէլին իղղէթը նէֆսինին եարատամըշ խոմ. մէղտուրէ արտապասընա բաքիպէն, քէնտի քէնտինէ.

— Նէ՞ պուտալա հէրիֆ, տէմէքտէ խոմ։

Ռիչէր-Շարտօն ատղաղընտաքի տայիրէսինտէ Սնտրէ Բուսիճան սապըրսըղտըղա անը պէրէյօր խոմ. մէղտուրէնին մուվաֆադըյէթէ կէօրիւնճէ, թէշեաշ իլէ.

— Նէ՞ խոսպէր պադալըմ, իլգ ատըմը մուվաֆադըյէթէ ամմապիսի՞ն մի, տէմէսի իւղերինէ, ժօրժէլ քինայէ օլարադ։

ըէյի պիր տահա կէօրմէյէճէյինէ դանաաթ հասըլ իթմիշ իտի ։

Ժօրժ , ժօրժէթին , պիր սաաթ վադըթ կէչիրմէ.ք , եա-խօտ եէնի պիր մուարէֆէ ըէյտա իթմէ.ք իչին , տավա վէ-քիլլերի իլէ հէ.քիմլերի զիյարէթ իտէրէ.ք , կիւլիւ պ էյլէնմէ.ք մէրամբնտա պուլունան դատընըարտան օլտուղունա զահիպ օլմուշ , վէ հագդընտա կէօմթերտիյի մուամէլէյի պարիտէյէ նաղարէն , մէղպուրէնին պիր տահա քէնտիսինի զիյարէթ իթ-մէյէճէյինէ քէսպը էմինիյէթ իթմիշ իտի ։

Լաքին կէնճ ավօդաթ պու զէհապընտա եանըլըօր իտի . զիրա Ա.տիյէ նէզարէթինտէն ավտէթինտէ , պու դա-տընը թէ.քրար եապըխանէսինտէ կէօրիւնճէ , բէ.ք զիյատէ միւթէճաճիպ օլտու ։

Ժօրժ տը Ֆըրէսինէը իչէրի կիրտիյի զէման ժօրժէթ ա-յաղա դալդարադ , վէ դօյնուննտան չըդարտըղը պիր տէսթէ էվրադը ավօդաթա թագումի իտէրէ.ք .

— Միւսի՛ւ , իչթէ իչթիքնաալէրիմի ճամի օլան էվրադ , տէյտի ։

Ավօդաթ , կէնճ դատընա տաի տուրէթտէ պիր սէլամ վէրտիքտէն սոնրա , մէրդումէյի իչ օտասընա իտխալ իյլէտի . ժօրժէթ սապահ.քի թուալէթինի տէյիշտիրմիշ , վէ եէնի կիյ-միշ օլտուղու Ֆիսթան , կէօյսիւնիւ մէյտանէ չըդարարադ , հիւսնիանընա պաչդա պիր լէթաֆէթ վէ րէֆնագ վէրմիշ ի-տի ։

Մէղպուրէ , ճիտտի պիր թաւը քէսպ իթմիշ օլուպ , չէհ-րէսի տահա զիյատէ սիւքսիւնէթ բէյտա իթմիշ իտի . իլ.ք զի-յարէթինտէ օլտուղու կիպի հարաքտարը իչվէպաղանէ վէ նիկահը Ֆիսանքտարանէսէն էսէր կէօսթէրմէյօր իտի ։

Ժօրժէթին պու տէֆթաքի թաւըը հադիդաթէն քիպա-րանէ իտի . իլ.ք մանօվրասը մուվաֆագըյէթպախշ օլմատը-ղընտան , թէպտիլինէ լուղում կէօրմիւշ իտի . սիյմասընտա քիպը ու ղուրուր նիւմայան իտի ։

Ժօրժ տը Ֆըրէսինէը պու թէպտիլի հալտէն տօլայը էբէ-

յիճէ հայրէթաէ գալտը. կէնճ ալօգաթի պու թէպէտիւլաթա նէ մանա վէրէճէյինի պիլմէյօր իտի։ Ա՛ճէպա ալտանմըշ մը իտի, ա՛ճէպա հադըգաթէն քիպար պիր գատընըն մուվաճէհէնտէ՞ մի պուլունույօր իտի. պու տավա սահիհէն ճիտտի պիր շէ՞յ մի իտի։

Մումանլէյհ հաղընանէսինէ կիտուպտա տիլպէր գաընըն գարշըսընա կէչտիյի ղէման, թէվազու՛քաբանէ պիր սուրէթտէ ադրը իհթիյամ իթմէյէ մէճպուր օլտու. քէմալի միւսաապաթլէ էն էյի գօլթուգ սանտալէալէրինտէն պիրինի թագտիմ իթտի, կէնճ գատըն իսէ, ալօգաթտա կէօրսիւյի թէպտիլի էֆքեարէ գարշու, իպլիսքերանէ թէպէսսիւմ իտիյօր իտի։

Ժօրժէթ, նէտինտէ օլան էվրադը ալօգաթա ուղաթտը. Ժօրժ ար Ֆընրէսինէր՝ էվրադը մէսլուրէյի սիւրաթլէ կէօղտէն կէչիլտի. Էվրադը մէղքիւրէնին իչինտէ գօնթէսէն իղտիվաճ մուգավէլէնամէսի պուլունույօր իտի, չիւնքի Ժօրժէթ, Անտրէ Բուսթանըն մէթրէսի օլմազտան էվէլ գօճայա վարմըշ իտի։

Մէղպուրէնին գօճասը ահիհէն գօնթ տը Գարէմունա նամընտա սէրսէրի, սէֆիհ վէ գումարտազ պիր հէրիֆ իտի. մերգումըն պու գօնթի իւնվանը բէք ասի ասիլմէ տէյիլ իտի։ Գօնթ՝ մէյտանը սէֆահաթտա պիրտէն պիրէ ղայպ օլմուշ, վէ նէ օլտուղու պիր տիւրլիւ անլաշըլամամըշ իտի. իզտիվաճ մուգավէլէնամէսինէ պիր թադըմ շէհատէթ վէ շէքեայէթնամէլէր բասիլի իտիլմիշ իտի քի, պունլարընն քնաֆիֆէսի Անտրէ Բուսթան թալաֆընտան թէրթիպ վէ թէտարիք իտիլմիշ իտի։

Էվրադը մէղքիւրէնին մատինտէն անլաշըլտըղընա կէօրէ, գօնթի ճէննաալէրի, ղէվճէսինի տէօյիւպ իղֆալ իթմէքտէ վէ մէղպուրէնին մալիքէ օլտուղու սէրվէթինի գումար մատալարընտա, վէ էնվայի ղէվզ ու սէֆահաթլէյտէ մահվ ու խսլաֆի իյլէմէքտէ իտի։ Պիր մէհարէթը թամամ իլէ այտուրուլմուշ օլան պու մատալըն դըրտաթընտան սոնրա, պիր-

չարե գատրնըն հադիգաթէն չայանը մէրհամէթ պիր մաղ-տուբէ օլտուղու թէպէյնիւն իտէյօր իտի ։

Պու տէրէճէ սէվինի վէ պալիմ օլան գօճասը նիւղիւնտէն օղրատըղը ֆէլաքէթլէրին նըշանէսի , էլան ղինինտէ պագը գալմըշ օլտուղունտան , էթվարընտա կէօրիւնէն հալի ղա-բատպէթ պուննտան նէշաթ իտիյօր իտի ։

Ժօրժ տը Ֆըրէսինէր , ևէ.քնաղարտա իշի անլայալագ-սապահ.քի հրտսիյաթընը թատիլ իթմէյէ մէճպուր օլտու . կէնճ գատրն , հաքիմին վէրէճէյի գարարը պէ.քլէրճէսինէ , ավօգաթըն նէ մուխթալատտա պուլունաճաղընա սապըրսըղ-լըգլա ինթիղար իտիյօր իտի ։

Ժօրժէթ , ավօգաթա պիր նիկահի նիյազմէնտանէ աթի-թմիշ օլուպ , պիր թավը թէրէտտուտնումա իլէ .

— Մ լուսի՛ւ , միւտհիշ պիր շէյ տէյի՛լ մի , տէյինճէ , ավօգաթի ըղհարը նէֆրէթի իտէրէ.ք .

— Տօղրուսը պու ատէմ պիր ճանավար իմիշ , տէտիյին-տէ , ժօրժէթ նիյազ.քեարանէ սուրէթտէ .

— Պէնի միւտաֆաա իտէճէ.քսինիզ , տավամը տէրհուհտէ իտէճէ.քսինիզ , տէյի՛լ մի , իւմիւտիմ սիզէ միւնհասըր տըր , տէտի ։

Մէզպուրէ , սապահ.քի կիպի էլէրինի ավօգաթըն գօ-լունա տաեաեաճադ եէրտէ , միւթէզարրուանէ պիր հալտէ ավօգաթա տօղրու ուղաթտը , կէօղլէրինտէն ինճու տանէ-լէրի կիպի եաշլար տէօքիւլմէյէ պաշլատը . պու հալտէ հիւս-նիանընտա եիւղ գաթ տահա լէթաֆէթի վէ մէլահէթ բէյտա օլմուշ իտի իտէտէ , ժօրժ , անէ տըդգաթ պիլէ իթմէյօր , հիւսնինի տէյիլ՝ պիչարէնին թաւխիղլիյինի տիւշիւնիյօր ի-տի . ավօգաթ , իրդգաթամիզ պիր սէտա իլէ .

— Մատա՛մ , հադրդաթէն մաղտուր օլանըտա հիչ պիր վադրթ մուավէնէթտէ գուսուր իթմէտիմ . հէր նէ հալ իսէ , Բարիղտէ՛մի իգամէթ իտիյօրսունըզ , տէյտ սօրտու ։

— Բարիղտէ չէյլէճէ պուլունույօրում , ասլ իգամէթ-կեահրմ Ալէն-կօպէն ճիվարընտա Դարէմճնա տըր ։

— Չէվճինիզ սիզինչէ պէրապէր մի տիր ։

— Նատիրչէն կէլիր · զաթէն զիյարէթինաէն ասլա խոշ-լանմաաըզըմտան , նէ զ ատար սէյրէք կէլիր խէ , օ զ ատար մէճպուն օլուրում ։

— Անլայօրում , մաամ ։

— Գօճամ , ան ասըլ Ամէրիգալը սըր , Ամէրիգայի ճէ-նուպիտէ թէվէլլիւա իմմիչ տիր . էլան նիմ վահչի պիր հալ-տէ պուլունան օ հէվալինին մէչագզաթը իչինտէ պէօյիւմիւշ տիր . մէսէլա եապան էօքիւղիւ վէ եապան ամէը ավլամազ , անչէրի թահթը թէրպիյէթէ ալմազ կիսի իչէրէ ինզըմամ իտէն մէչրուպաթի վէ մէքիւլաթը վահչիյանէ , վէ հէյաբէթը չէմն , քէնտիսինէ պիւսպիւթիւն պիր հալի վահ-չէթի քէսպ իմտիրմիչ տիր . բէք գապա վէ հէր նէվ սիլահը իմթիմալտէ զայէթ մահիր , էլ հասըլ բէք մուխամէտալը պիր ատէմ տիր ։

Տէրիւհտէ իչլէմիչ օլտուղու ըօլը պիր մէհաբէթը գէվ-գէլատէ իլէ իճրա իչլէմէքտէ օլան ալիւգիթէչի մէզպուրէ , պիր մըդտար սիւքիւթ իմտիքտէն սօնրա , սէօղիւնէ տէվամ իտէրէք ·

— Չէվճիմ չօգ սէյահաթ իտէր վէ միւթէմատիչէն Մէք-սիգայա կիտէր կէլիր , բարայա իհթիյաճը օլմատըդճա քէն-տիսինի կէօրէմէմ , բարատըդ գալտըդը զէման կէլէրէք , նէվ պէ նէվ թէհտիտաթի իլէ սէրվէթիմին սօն գըրընթըլարընը ալըպ կիտէր . չիմտի Նաթօ իլէ ճիվարընտաքի ատաղիտէն պաշգա պիր չէյիմ գալմատը ։ Ա՜հ միւսիւ , ճարիյէնիզ բէք պէտպահտըմ , բէք թանիսիզիմ , տէտի ։

Գօնթէս , ավօգաթա սօն տէֆա օլարագ պիր նիկահը նիյազքնատանէ աթի իմթիքտէն սօնրա , այալա գալգա-րագ ·

— Մ իւսիւ , տէմէք օլույօր քի լուքֆէն տավամը տէ-րիւհտէ վէ իլթիզամ իմմէյէ րագը օլտուղու , տէյի՞ մի , տէտի ։

— Նէվէթ մաամա՜մ , ճանու կէօնիւլտէն տէրիւհտէ իտէ-

րիմ. պէնաէնիղէ թէալիմ իյլէտիյինիղ չու էվլադը, ինճէտէն ինճէյէ վէ քէմալի տըգդաթլա միթալաա իտէճէյիմ, պաաէհու տավայէ նէ կիւն պաշլայաճաղըմըզը պիրլիքտէ միղաքէրէ իտէրէք, գարարը գաթիսինի վէրիրիղ։

Ժօրժ տը Ֆրէսինէը, ժօրժէթի թէչեի իմմէք իւղրէ աայաղա գալդմըշ, վէ քէմալի իհթիրամ իլէ էյիլէրէք թէպէսիւմ իմմէքտէ պուլունմուշ իտի։ Մէղպուրէ ըղհարը թէչէքքիւր իթաիքտէն ասնրա, քէլամէ աղաղ իտէրէք.

— Ճարիյէնիղ չիմտի Գարէմանա Շաթօսընա ավտէթ իտիյօրում, գադաթ վէրճէյինիղ իլք էմիրտէ Բաբիղէ գօչար կէլիրիմ, աէտի։

Պաաէհու ժօրժէթ, Շաթօնըն պուլունտուղու մահալի կիւղէլճէ թարիֆ իթտիքտէն ասնրա, միթէազիմանէ էյիլէրէք գաբուտան տըշարը չըգտը։

Գաբունըն էշխինտէ Անտրէ Ռուսթանըն մէթրէսինին (ժօրժէթ) կէօղլէրինտէ պիր ղիյալի ղալէպէ չուչէտալ օլաու, վէ եավաշճա քէնտի քէնտինէ սէօյլէնէրէք.

— Պու տէֆա Ռուսթան պէնտէն բէք ղիյատէ մէմնուն օլաճագ տըր, արթըգ ավօդաթը էյիճէ եադալատըմ, տէյօր իտի։

Ֆիլհագըգա ժօրժ տը Ֆրէսինէը, օ կիւնտէն իթիպարէն պու իչի քէմալի իհթիմամ իլէ թէտոգըդ իմմէյէ պաշլատը. մամաֆիհ տը Սէրվ գօնաղընը տախի ղիյալէթտէ գուսուր իմմէյօր իտի։ Մ'ուամիկէյհ, նայիլի մէրամ օլաուղունը զանն իթտիյի հալտէ, Ալիսէ օլան մուհապէթի կիթտիքճէ արթըյօր իտի։ Ժօրժ, Բաուլըն խանէսինտէ կէչէն վագաատէն խապէրատը օլամատը, չինքի Բաուլըն էնրի իլէ հատիսէյի մէղքիւրէ կիղլի թուրթուլմուշ իտի։

Վագաայի մէղքիւրէնին նէ եօլտա նէթիճէքէղիր օլաուղունը մուախխարէն անլաֆաճաղըզ. գադամի գարիյնի քիրամինն միսաատէլէրի իլէ, էվվէլ էմիրտէ Ժօրժ տը Ֆըրէսինէքէ, րագիպի Անտրէ Ռուսթան թարաֆընտան միսալլամ ի-

տիլէն ալիւֆթէնին եիւզիւնուէն թէվէլլիւա իսէճէք օլան վազաալէրի պէյան իսէճէյիզ.

Պալատէ ալըզ ու իֆսատէ իյլէսիյիմիզ իւզրէ, կէնճ ալօգաթի, գօնթէս ալը Յարէմանօ թէսամիյէ օլուռնան մէքքեարէքէնին էթվալըընա թէսմամըզ իլէ ալսանմըզ, վէ հիքեայէ իթմիչ օլտուղու ֆէլսաքէթզէտէլիյինէ քհամիլէն լինանմըչ օլտուղուռնաան, հադըգաթէն պու տավայը ճանու կէօնիւլտէն տէրիւհատէ իթմէյի թաասիմ իյլէյուպ, միւճիպինճէ հարաքէթէ պաչլատը.

Նհասը տավայը գարարլաչտըրտըգտան սօնրա, սօն տէֆա օլարադ պիր տահա կէօրիւչիւլմէք իւզրէ, Բարիզէ կէլմէսինի պիր գըթա մէքթուպ իլէ գօնթէսէ ըէճա իյլէտի.

Ժօրժէթ, ալօգաթըն մէքթուպընը ալտըղը անատ ճէվապէն, Բարիզէ սէյահաթ իտէմէյէճէք տէրէճէտ խասթա վէ մուզթարըպ օլտուղունը, վէ քէնտիսի իլէ Շաթօտա կէօրիւշմէք իչին լուքֆէն պիր կիւն ֆէտա իթմէյէճէք օլուրսա, մաէթթէէսիւֆ տավայը կէճիքտիրմէյէ մէճպուր օլաճաղընը, պա թահրիր ավօգաթա պէյան իյլէտի.

Պու ճէվապէ ժօրժըն ճանը բէք զիյատէ սըգըլսը, զիրա Բարիզի, վէլէվ քի պիր կիւն օլսուն թէրք իթմէք, վէ պու սուրէթլէ սեվտիյինի կէօրմէքտէն մահրում օլմազ իսթէմէյօր իտի, ֆագաթ պունը իլէ պէրապէր աղիմէթէ գարար վէրտի.

Ժօրժ սը Ֆրէսինէր կիպի սէօզիւնիւն էրի պիր զաթ իչին վավիֆէ տէնիլէն չէյ, հէր չէյէ միւրաճճահ իտի. մուսնիլէյհ, չըմէնտըֆէրլէրին ադիմէթի վէ ավաէթ ճէտվէլինի միւթալաա իտէրէք, բէք երքէն կիլմտիյի հալտէ, ապշամա ավաէթ իտէճէյինի, վէ օ հալտէ սը Սէրիլ գօնագընա կիլմէգլէ, մաամաղէլ Ալիսի զիյաբէթ իթմէք իչին վագըթ պուլապիլէճէյինի անլատը. Պինաէն ալէյհ կէլէճէք բազար կիւնու Շաթօյա ադիմէթ իտէճէյինի պիր գըթա թէզքիրէ իլէ գօնթէսէ պիլտիրտի.

Ֆիլ հագըգա ժօրժ նէվիրը մուայէնատէ ադիմէթ իթտի,

չըմէնալիքէր մէվգըքընտա Բուսթանա թէսատուֆ իլէտի. մէրդում ալ լիպասը կիյմիշ իտի. ժօրժ սէպէպինի պիլմէտիկի հալտէ պու թէսատուֆտէն ճանը սըդըլարագ, աստէթա պուհատան ատլայը պիր ֆէլաքէթմէ օղրայաճալընը հըլաս իտէր կիսկի օլտու։

Միւսիւ տը Ֆըրէսիներ, էսկի րաքիպինին քէհանինէ պիր թաւրը ղարիպ իլէ պագտըղընը ղանն իթտի, ֆագաթի պու ֆիքրի պիհնինտէն ուղագլաշաըրաը։

Կէնճ պանքէր, պիր տահա տը Սէրվ դօնաղընտա կէօրիւնմէմիշ իտի, Բաուլ պիլէ մէրդումը կէօրմէյօր իտի. չու հալտէ արթըգ մատամաղել Ալիսի պիւթիւն պիւթիւնէ ունութտուղու, վէ պաշդա մուհապէթտէ թէսէլլի ատատըղը իթհագդուգ իտիյօր իտի։

Անտրէ Բուսթան, ժօրժ տը Ֆըրէսինէրի կէօրմէմէղիյէ կէլէրէք եանընտան թէպաիւտ իթտի, ալօգաթ տա այնի մուամէլէտէ պուլունաթագ պիլէթի ալմադա կիթտի։

Սագահ թըրէնինտէքի եօլճուլարըն ատէթի բէք ալ օլտուղունտան, չըմալ մէվգըֆընըն կէնիշ սալօնլարը հէման պօշ տէնիլէճէք պիր հալտէ պուլունույօր իտի. հէվա սիսլի վէ գաբանըգ օլտուղունտան, իչէրիսի ատէթա գալանըղը կիսլի իտի. ժօրժ տը Ֆըրէսինէր եօլճու սալօնընա կէչտի, Անտրէ Բուսթան մէղբիւր սալօնըն պիր քիւչէսինտէ օթուրմուշ, թիւֆէնկինի տիպլէրի արասընա դօյմուշ իտի. ժօրժ իչէրի կիրտիկի սըրատա Բուսթան տըդգաթսըղըղա վուրադագ պաշընը պիլէ չէվիրմէտի։

Ժօրժ, Բուսթան հադգընտա եանըշ գիւլիւմէ գահիպ օլտուղունը անլատը, իհթիմալ քի Բուսթան էսկի իպահվաճ թատավվուրլարընը պիլէ ունութմուշ իտի. դարու աչըլարագ եօլճուլար թըրէնէ պինմէյէ չալըշըլտը. ալօգաթի սայըր եօլճուլար իլէ պէրապէր թըրէնէ տօղրու թէպէճճիւհ իթտի. Բուսթանըն վահօնլարտան պիրինէ պինտիկինի կէօրտու, քէնաիսի տէ տիկէր պիր վահօնա պինտի։

Լօգոմաթիգ պէր միթատ տուտուկինի էօթտիւրտուքտէն

ասնրա թըրէն հարաքէթ լինաւ. Ժօրժ տը Ֆըրէսինէը թաւկի նաֆէրճամըն քէնաւնի չաղըլտըղը մահալէ կիսակյօր իսի։

14

Ընտրէ Բուսմեան, Շունի մէվրիճնաս չըմէնաբֆէրաէն էնաի, Ժօրժ տը Ֆըրէսինէը իսէ, ինէրէ դատար եօլունը տէվամ իսէրէք, օրատան պիր արապայա բաքիպէն Դարէմօնա Շաֆօսընա աղիմէթ լինաւ. մէղքիւր Շաֆօ, Սէն-Կօսէր եօլունատ Պէրմուդօր նամընատ պիր քիչիք դարիչէնին կէրիսինաէ քեայինն իսի. Ֆապրիդալար իլէ ատլաւ օյան պու ղէնկին հէվալիսէ բանճար վէ պուղատայ թաղլաղընըն եէչիկըէրի տրատընատ, Ժօրժ տը Ֆըրէսինէը, տավա սահիպի դատընըն թաղրիֆի մուճիպինճէ մահալի մագսուտէ մուԹէվէճճիւհ օլմուշ իսի։

Ընտրէ Բուսմեան իսէ, Շունի թաղրիֆի իլէ Սէն-Կօսէնէ վէ օրատան տաիսի քէսաիրմէ եօլլատատան Շաֆօյա Թէվճիւհի ադիմէթի լինմիշ, վէ րաքիպինատէն իչ չընէք սատի էվվել մուվաֆըգէթի իլլէմիշ իսի։

Ժօրժէթի, արդատընա պէյազ վէ ուղուն պիր մանԹօ կիյմիշ վէ եուզինէ պիր դաթի դալըն բուտրա սիւրմուշ իսի. պու վէճճհ իլէ չէհրէսինաէ ատկունլուդ հասըլ օլտուղու կիսալի, տուտագլարընատ տա մուխաֆաղը իւղրէ դըրմըղը պօյա սիւրմէմիշ օլտուղունատան, ատէխա պիր խատԹա զանն իսիլէպիլիր իսի։

Մէղպուրէ, ատապահլէյին էրքէնատէն դալդըպ ատապըսըղըգա վէ ԹիԹրէյէրէք պէրլէյօր իսի. խատը հիքմինաէ պուլունտուղու աշըղընըն Թատաւխուրամընը Թէպոիլ իսէճէք պիր հատիսէ զուհատրէ կէլմէտիյի հալաէ, չաչատապաշ օյան պու կիւն, Ժօրժէթին հայամընատա պիր մէվրըյը մուհիմմ իշղալ իսէճէք իսի. ալչադճատընատ պիր

հարաքեթաե պուլունմաղա, էօմիւնտե պիրինճի տեփա օլաբադ իճթիսար իլլէյօր իսի ։

Ժօրժէթ, էն թաշ նիւբէքլի ճանիլէրին պիլէ իրթիքեապ իսէճէքլերի տինայէթտէն էվվել, տիւչար օլտուդլարը սատմէյի պարիսէյէ, ղայէթ չիտտեթիլի օլարադ թուրթուլմուշ իսի. մէղպուբէ թէէսիւֆ իթմէքտե վէ ատեթա տէրունէն մուազղաղ օլմադտա իսի իսէ տէ, ֆադաթ արթըդ կելի չէքիլէճէք ղէման կէչմիշ իսի ։ թէքմիլ իսթիյարը Րուսթանըն էլինտե իսի. չիւնքի Րուսթան թէրթիսպաթընը կերէք դաստէն վէ կերէք ճէսարէթսիզլիկինտէն պօշա չըդարաճադ օլուբսա, էվվելա անը, վէ սօնրա տա քէնտիսինի էօլտիւրէճէյինի մէգամը թէհտիատե պէյան իլլէմիշ իսի ։

Ժօրժէթին եանընտա Րուսթանըն իքի սաադդ ուշաղընտան պաշդա քիմսե պուլունմաըղընտան, գօճա Շաթօնըն իչինտե եապա եալընըդ դալմըշ իսի ։ աչըգընըն նաղարը պարիտանէ վէ ղալիմանէսի ալթընտա էղիլմէքտաե օլտուղունը հըսա իլլէմէքտե, գօրգմադտա, վէ ուֆաճըդ պիր կիւրիւլթիւ իւղերինե թիթրէմէքտե իսի ։ կէօղլերինի բէնճերէյե տիքմիշ վէ իսէվֆ իթմէքտե օլտուղու չէյին թէհադդուդ իթմէմէսինինի իւմիւտ իլլէմէքտե պուլունմուշ իսի ։

Մէղպուբէ պիր թադըմ տիւչիւնճէլերե տալտըդը սըրատտա պիրտէն պիրե սըչրայարադ քէնտինե կելտի ։ սիւրաթլա կելմէքտե օլան պիր արապա իչինտե Րուսթանըն սօղուն չէհրեսինի, վէ աթէչֆիշան օլան գօրգունճ կէօղլերինի կէօրմիւշ իսի ։ ուշագլարտան պիրիսի Շաթօնըն դարուսընը աչարադ արապա հավլիյե կիրտի ։ Րուսթան տէրհալ եէրե աթլայարադ դամշըսը իլե տիղկինլերի ուշաղա վերտիքտէն, վէ մէրդումե պիր գաչ սէօզ սէօյլէտիքտէն սօնրա, ուշադ արապայը այըղ կէօթիւրտիւ ։

Պիր գաչ սանիյե սօնրա Ժօրժէթ աչըգընըն սիւրաթլա մէրտիվենտէն չըգմադտա օլտուղունը իչիթտի ։ գալալի չիտտեթլե չալըշըյօր իսի ։ տէրունինտե պուլունտուղու քիւչիւք սալօնըն գարուսը աչըլարադ Րուսթան իչերի կիրտի ։ Ժօր-

ժէթի Բուսթանըն տասհա իլք սէօղիւնտէն իչին թէդարրուր իմտիյինի վէ ինթիղարէ մահալ գալմասըղընը անլատը. Բուսթան իչէրի կիրեր կիրմէղ քէլամէ ադաղ խոէրէք.

— Ավօդամթ թըլքենտէ տիր, արդամ սըրա կէլիյօր, հէր չէյ հազըր մը սըր, տէյու սօրտուղունատա, ժօրժէթ.

— ժօղէֆ հէր չէյի հազըրլատը, տէյու ճէվապ վէրտի.

Բուսթան վէրմիչ օլտուղու էմիրլէրին հարֆը հարֆընճա իճրա խոխոխլինէ քէսըր էմնիյէթի իմտի. պատէհու սատթընա պադարադ.

— Թախմինէն տասհա իւչ չարեէք սաամթ դատար վազթիմիղ վար, (ժօրժէթին թիթրէմէքտէ օլտուղունը տրդդամթ խոէրէք) ֆադամթ նէ՞ օղուլօրտուն, ճօդատա սահիհէն խաստթա՞մըլըն, տէմի.

ժօրժէթ, պաչտան սավմա պիր սուրէթտէ ճէվապ վէրտի.

Բուսթան, սէրթ նազարընը ժօրժէթին կէօղլէրինէ տիքէրէք, վէ մէրդումէյի պաչտան այադա դատար սիւզէրէք.

— Ատըն պանա իհանէթ իմմէյէսին, տէմի.

— (Մի լահմանէ.) Տօսթում՛, պէն սանա իհանէթ իմմէյ՛.

— Ֆադամթ էկէր պէօյլէ թիթրէյէճէք վէ ճէրէ կէչէրճէօնէ պիր թաւրտա պուլունաճադ օլուրսան, հէր չէյի պօղարընը, ճօդատա ճիւղիւպատէ թա դուլտուղունա կէմիրտիյիմիղ պիր սըրատա ճայընդ մը խոթէյօրսուն.

— (Ղայէթ ճավաչ պիր սուրէթտէ սէօյլէնէրէք.) Փօրդույօրում.

— (Ուսուպլարընը պիլքէրէք.) Դօրդույո՞ւմուսըն, ֆադամ նէտէ՞ն, քիմտէ՞ն դօրդույօրսուն, սէն պէնիմ մէթրէսէմինի՞ն, պէն սէնին աշըղընըմ, սէնին ճանընատա տիկէր պիր աշըղը պատաճաղըմ, ատալէթի իճրա իմմէք հադդըմ տըր.

— Կէլէճէք ատէմին պիր աշըղ օլմատըղընը բէք ալա պիլմէքտէսին.

— Պունը պիղատէն պաչդա պիլէն վա՞ր մը սըր. (ժօր-

Բուսիան ժողովրդի ճեռասլեմպոլոշ լիմոլլինի կէօրիւնճէ, թալիմաթընը թէքրար վէ թէէլիա լյլէոլի. մէրդում սէօվիւնիւ պիլիմիլեր պիլիմիլմէդ պիր ալատա կիւրիւլթիւսիւ վէ վիթէադըպէն տոնի չընդըրտադ սէտասը իչիոլլոլի, Բուսթան լէնինչէրէյ դօչարադ պադտըդտան սօնրա պիր թաւրը մէսրուրանէ իլէ ժողովրդին նանընա կէլէրէք.

— Օ տըր, ահաի.

Բուսիան չաբուճադ չէքիլիսլ կիթաի, ֆիլհադըդա ժողովրդը ֆըրէսինէր մուվաֆըգիթ իտէրէք Նաթօնըն դարուսընտա ալատատան էնէրէք հավիյէ կիրմիշ իտի.

Կէնճ ալօգաթ, էոնայի բահաճ-դօնմէս հադըընտա խաթիյաճաթտա պուլունմուշ իտի. ալատաճը՝ դօնմէսի թանըմայըդ նալընըդ իտինի իչիթմիշ իտի. Բարիզաճ իդամէթ իմմէքտէ օտաուղունը պիլիյօր իտի. Նաթօյա կէլինճէ, պուրտան չօդ ղէմանտէն պէրի պօշ դալմըշ տահա նադընալտտա դօնմէտը Գարէմօնա նամընտտա պիրի թարաֆընտան սաթըն ալընմըշ իտի. պու տահմի մէմլէքէթճէ կէօրէն ճօդ իտի. ուշադլըտտան սիւսլ օլունտուղունտա, մէրդումըն սէյահաթտա պուլունտուղու անլաշըլմըշ իտի. դօնմըն էճնէպի օլտուղու ղանն իտիրիյօր իտի.

ժօրժ տը ֆըրէսինէր ալատաճըյը իսմիճվալ իտէրէք, պալատէ ալոզ լյլէսիյիմիզ պու մալիումաթը ալմըշ իտի. Նաթօնըն դարուսընտա մուվաֆըգիթինտէ ալատաճընըն բարատընը վէրէրէք դարույը չալտը, պիր ուշադ կէօրիւնմէսի իլէ, ժօրժ, մէրդում.

— Մատամ՝ դօնմէս տը Գարէմօնա, տէյու սիւսլ իմտիյինտէ, ուշադ թատապիմ իլէ պաշընը էյէրէք.

— Մատամ՝ լա դօնմէս բէք մուղիմարըպ օլտուղունտան քիմսէյի դապուլ իմմէյօր, տէմի.

— Պէնի դապուլ իտէճէք տիր, ղիրտա պէնի պէրլէյօր.

— Բարիզտէն կէլէճէք օլտն ալօգաթ սիզմիտինիշ.

— Պէնիմ.

— Օ պաչդա, սիղի դապուլ իմմէք իչին մահատաւէն

ժէթին էլէրինաէն թուրթարադ .) Հա՛յտէ պադալըմ ժօրժէթ, չօճուդլուդ լաղըմ տէյիլ , ըէճա խաէվիմ քէնարինէ կէլ . . . պու օյունատա իճրա խաէճէյին ըօլը պիւիւրսին , կիւճ պիր շէյ տէյիլ տիր . Խրիսթիզինաէ հայաթ ու սէրվէթի պունա մէրպութ օլտուդունը տիւշիւնմէյիսին , չիւնքի խարապկյէթիմ տէն սօնրա արթըդ հաշայամայաճադըմը բէք ալա պիլմէդըտէսին . սէնի սէվտիմ վէ էլանատա սէվէյօրում, սէնի պուլունատուդուն հալէ պէն կյոսալ իթտիմ. պիւիւրսին ա՛, հիչ պիր շէյէ մանիք տէյիլ խոն : Ջէվճին , սէնի պըրադըպ կիթտիյի դէման սէֆալէթի իչինաէ գալմըշ խոն , մահվ օլուպ կիտիյօր խոն : Բարիզ իչինաէ չարէսիզ դալմըշ օլան իւչ եիւղ պին գադընատան պիւրսախ տէ սէն խոն , սէնի պուլտում, ըէֆահը հալինէ պայիս օլտում, հալատա դիյպու դինէթի իչինտէ զարդ իթտիմ. հէրքէսին հասէտինի մուճիպ օլաճադ պիր սաատէթէ վասըլ օլտուն : Թէչէպպիւս իյլէսիյիմիզ պու իչ մուվաֆֆադըյէթլէ խիթտամ պուլուրսա սէրպէսթի օլաճադսըն , տայիմի պիր սուրէթտէ ըէֆահ ու սաատէթի իչինաէ հաշայաճադսըն . սանա իթտիյիմ վէ խոէճէյիմ էյյիքլէրէ մուդդաիլ, սէնաէն պիր շէյ թալէպ իթմէյէճէյիմ, պանա պունատան պէօյլէ մուհապէթին օլմասա պիլէ , սէնաէն մուհապէթ թալէպ իթմէյէճէյիմ.

Բուսթան պու սէօզլէրի սէօյլէսիրսէն սօնրա , ժօրժէթին էօնիւնատէ տիզ չէօքիւպ ըէճա ու նիյաղէ պաշլատը :

ժօրժէթ , Բուսթանը նէրսէն դալտըրտը . կէօզլէրի հաշարմըշ օլտուդու հալտէ .

— Սէնի սէվտիյիմի բէք ալա պիլմէդըտէսին , տայիմա սէվէճէյիմ, պու պատատէ էմին օլսպիլիրսին , տէսի :

Բուսթան , պիր հարաքէթը մէսէրրէթէնիմա ըղհար իչտի , չինարալընըն իթիյէլի բէնչէսինէ սիւրիւնմիւշ իտի , չահին կիսի մէճնուն օլմուշ իտի . Մէրդում աղիմ պիր խահիշ իլէ պադըրարադ .

— Էօյլէ իսէ սէվիյիմ ժօրժէթ , պայրէթտէ դուսուր իթմէ , թիթրէմէ , մէթին օլ, դօրդմա , տէսի :

թամամէ պախչ իթմիշ իտի . մէղպուրէ պահտ ու իդպալինէն պու իշէ մէրպութ պուլունտուղունա գանատաթ հոսըլ իթմիշ օլմապըլա , իշին նիհայէթինէ գատար կիթմէ՛յի վէ քէնարխոնէ թահմիլ իտիլէն վաղիֆէ՛յի քիւթաթանէ՛յի , միւմքիւն մէրհէպէ կիւղէլ իյիա իթմէ՛յի թատմիմ իյլէտի ։

Ն.քսէր գատընըար կիպի պու սէրսէրի ալիւֆթէ տախի մահիր պիր գօմէտա օյունճուսը իտի . թարիֆէ նէ հաճէթ , ղամիչն գալիյնի քիրամ մէղպուրէնին , ժօրժ տը Ֆըրէսինէ-րին եաղըտանէսինտէ օյնատընը օյունը կէօրմիւշլէր տիր Ֆռանճիայը իչմալ իտիճէ՛ք օլան պու քէյֆէտէ , ժօրժէթին չէվիք վէ հալի թապկի իպրաղ իթմէսի վէ ղիյաաէճէ դուրնաղ տավրանմասը լազըմ կէլիյօր իտի ։

Գօնթէս ճէնապլէրի նիմ դըյամ իտէրէ՛ք , ատամը Անտրէ Ռուսթանըն էմր ու թալիմաթը մուճիպինճէ մահվ իտէճէ՛յի աաէմին վիրուտինի պէ՛քլէ՛յօր իտի . ալօդաթ իչէրի կիրտիյի զէման ժօրժէթին սօկուն տուտադլարընատա լուշ պիր թէպէսսիմ կէօրիւնտու , Ֆադաթ կէօղլէրինտէ՛ք տիճէ աէօնմիւշ իտի ։ Մէղպուրէ սէտատընտա պիր հալավէթ վէրբէ՛ք ։

— վ՛այ , ազիզիմ ալօդաթ էֆէնտի սի՛զմիսինիզ , սիզի նէ գատար տապըրտըղըդըս պէ՛քլէ՛յօր իտիմ . (Իչի իլէ սէֆա կէլտինիզ մէգատընատա պիր իչարէթ իտէրէ՛ք) Տադլաշընըզ միւսիւ Տադլաշընըզ , սէսիմ չըդմայօր , տէսի ։

Թէմքինլի տավրանմատ մադատատը իլէ գատաունըն էչիլինտէ տուրմադատա օլան ալօդաթ , մէղպուրէնին պու սէօղիւ իւղէրինէ իլէրլէմի ։ պուլունտուղու տույնուէ քէ՛ք սաաէ , Ֆադաթ զարիֆ պիր սուրէթտէ տէօչէնմիչ օլտուղու կիպի , իչինտէ՛ի էշճա տախի սէ՛յիչէ՛քտարլի իտի . Տադլաշընըզ պէ՛յօղ քէղտիրէրինն տանթէլաշընատան պաշգա պիր դինէթ եօդ իտի . քէղալիք սաղօնըն պիր քէօչէսինտէ քէղտէրէր իւէ մէսթուր պիր Տամադըզդ կէօրիւնիյօր իտի ։

Պու տույնուէնին տէրուինտէ սաաէլիք , սիւքինէթ վէ բահաթ նիւմայան իտի . Կինճ ալօդաթ պինանընըն Տալի մէն-

էմր ալմըշ խոմ. լութֆէն արդամ սըրա կէլինիլ։

Ուշագ, Շաթօնըն տախլինաէ ևիւրիւմէյէ պաշլասը. պու իդամէթկեաՀ ժօրժ սը Ֆըրէսինէրէ միւտհիշ պիր սուրէթաէ դասալէթպախշ կէօրիւնուիս, հավլիյի դաբլամըշ օլան եապանի օթլարըն տահա եարըսը այըդլանմամըշ տուրույօր խոմ. բէնչէրէլէրտէն պիր չօղունըն քէրէնկլէրի գաբայը օլմասընատան, լաանէ մէթրուդ պիր մէսքէն մէնզարէսի ալմըշ խոմ։

Կէնճ ավօդաթըն ֆիքրինէ տիւրլիւ տիւրլիւ խաթասաթը միւտհիշէ կէլմիշ խոմ։

Ֆագաթ ուշագ թաշ մէրտիվէնի չըդմըշ վէ ավօդաթը իչէրի տուխուլէ տավէթ իթմիշ խոմ. ժօրժ չարնաչար իչէրի կիրտի. Շաթօնըն տախլինաէքի թէնհալըդ տահա պիյատէ միւէսսիր պիր հալ խալրաղ խոիյօր խոմ. մէրտիվէն այագլարընա պաստրդճա, խանէ տէօշէմէսէն արի իմիշ կիպի տալյանըյօր խոմ. խանէնէն տէրուննինէ դարալը քէրէնկլէրտէն բէք աղ գիյա կիրէյօր խոմ։

Ուշագ, արդասընատա ավօդաթի օլտուղու հալտե իքի դաթ չըդ տը, իքինճի դաթա մու վասըլէթլէրինաէ պիր դարու աչարագ, ժօրժ սը Ֆըրէսինէրին վիրուսինի խատպէր վէյտիքտէն սօնրա, ավօդաթա նօլ վէրմէք իւղրէ կէրիյէ չէքիլմի. կէնճ ավօդաթի կիրտիյի օտատա ու ղուն պիր գանաբէ իւղէրինաէ պէյատլարա պիւրիւնմիւշ պիր շէքլ կէօրտիւ. կէօրտիւյիւ մատամ գօնթէս խոմ. ավօդաթի պիր սուրէթը լհթիրամքեարանէտէ էյիլէրէք իլէրլէտի։

15

Կէնճ դաւրըն արթըդ թէլաշ իթմէյօր խոմ. տոսթը Րուսթանըն հագըր պուլունուշը, իթտիյի վատարը վէ քէնտիսինի սեվգը կիպի կէօրիւնիւշիս, ժօրժէթէ սիւքիւնէթը

ղարէսինաէն տիւչարը խեվթի ու էվհամ օլմուշ իքէն, պու սաատէլնի, պու սաարը իթթիքէթ ու ֆալվէքէթի կէօրիւնճէ միւսլիմէթլիհ օլմայա պաշլատը։ Ժօրժ տը Ֆըրէսինէր գօնթէսին քէնտիսինէ ուղաթմըշ օլտուղու էլի սըդմադ իչին մէղպուրէյէ տօղրու լէրլէյէրէ։

— Հալա մուղթարըմըզդըր մաատամ, տէսի։

— Համո օլսուն պիր գաչ կիւնաէն պէրի պիր աղ էյիճէյիմ, թէչէ։ քիւր իսէրիմ. ֆագաթ տօղթօր, տըշարը չըդմադ, ալէվսուսուս սէյահաթ իթմէք իչին միւսաատէ իթմէյօր. իչթէ պու սէպէպէ մէպնի իսի քի սիղի մէշղուլիյէթը քէսիրէնիդ ապասընտա թաճիդ իթմէյէ մէճպուր օլտում, պու պապոռ ճալիյէնիդի մադուր պուլուրմանըդը բէճա իսէրիմ։

— (Պարիսանէ պիր թավը իչէ.) Իսթաղֆիրուլլահ մաատամ, հաթթա տահա էվվել կէլմէսիյիմճէն տօղայը սիղաէն աֆիվ թալէպ իթմէք պէնտէնիդէ տիւչէր. իւմիւտ իսէրիմ քի իսասթալըղընըդ վէհիմ տէյիլ տիր։

— Ա՛հ միւսիւ, պէնիմ իսասթալըղըմ չիմոիյէ դաատար չէ քահիյիմ բինճ ու մէչաղ դամլարըն նէթիճէսի օլան ղաատֆէթ տիր։

Պու սըրաատա ավօգաթ Ժօրժէթին էանը պաշընտա օթթուրարադ, վէ կէթիրմիչ օլտուղու չըզտանտան էվրագը չըգարարադ.

— Պէնտէնիդէ վէրմիչ օլտուղունըդ էվրագըն քէաֆֆէսինի տէ քէմալի իհթիմամ իլէ թէտգիգ իթմիսիմ։

Ավօգաթըն պու սէօզիւ իւղէրինէ Անատէ Րուսթանըն մէթրէսի գայէթ մահիրանէ պիր սուրէթտէ ըզհարը ըղթըրադ իսէրէք.

— Էյ սօնրա՞, տէսի։

— Պէնճէ, հադ պիգիմ էլիմիզտէ կէօրիւնմիյօր, տավայը գաղանաճադըրմըդ տէրքեար սըր։

— (Իլէրինի գավուշտուրարադ.) Օ՛, պէնի մէսլուր իտիյօրսունըդ միւսիւ, թէչէ։քիւր իսէրիմ։

— (Ամէէլի պիր թավը իլէ.) Տավանըդը տէրիւհտէ իսիյօրսուն մաատամ. կէօրմիւշ օլտուղունուղ հադարաթլարըն թաավիրինի էօյլէ պիր եաբաճադըմ վէ օ սուրէթտէ...

Ժօրժէթին սիյմասընտա պիր ալայիմի պէշաչէթ ղահիր օլտու. մէղպուրէ՝ ավօգաթըն սէօղիւնիւ քէսէրէ։

— Իվվէթ, տիրայէթինիդէ նիհայէթ տէրէճէտէ իթթիմատըմ վար սըր, մէտհ ու սէնանըղը բէ։ չօդ իչինմիչ իտիմ. հադրդաթէն պու մէտհ ու սէնայէ տէ չայէսինէ պիր ղաթսընըղ, տէսի։

Պու սըրաատա Ժօրժէթ, կէնճ ավօգաթտան ուղագլաշմադ իսթէյօր կիպի պիր հարաքէթ իպլադ էյլէտի. մէղպուրէ կիթիտիքճէ ֆէնալաչմադտա օլտուղունը հըսս իսիյօր իսի։

Գարիյնի քիլամէ էվվէլճէ սըղ իլէսիյիմիզ իւղրէ, Ժօրժ սը Ֆրէսինէր, իսօչ պիր չէհրէյէ, էթիվսըը նապիքանէյէ վէ ֆէվգէլատէ կիւղել կէօղէրէ մալիը իսի. էանայի միւքեալէմէտ իպադ իւղէրինէ, գօնթէս քէնտիսինի թէէսիւրատէն մէն իսէմէմիշ վէ հէյէճանընը գըսա քէսամէ։ իչին ավօգաթըն սէօղիւնիւ պիրտէն պիրէ գաթ իթմիշ իսի։

Կէնճ ավօգաթըն սաֆֆէսինի գալպի վէ հիչ պիր սալ ու էսասը օլմայան պու տիւղմէ տավայը միւտաֆիաա իթմէք իչին սարփ իթմէք քատէ օլտուղու ղայրէթ, Ժօրժէթի տէրէճէյէ նիհայէտէ մուղթարըզ վէ մուտաղզադ իչէյօր իսի։

Ժօրժ սը Ֆրէսինէր, գօնթէսին մէտհիյէչէրինէ գալչը պիր գաչ տէֆա «Իսթաղֆիրուլլահ» տէտիքատէն սօնրա.

— Րէճա իսէրիմ մաատամ, տիրայէթիսինէն պահս իթմէյէլիմ, հադը տավալարտա տիրայէթ բարա իսէրսէ տէ, էսասըղ չէյլէրատէ տիրայէթլէ իչ կէօրիւլէմէզ. պիր տավա մէթին վէ գավի էսասլար իւղէրինէ միւպթէնի օլտուտա, ավօգաթտա իչ կէօրէպիլիր, տէսի, Պատէհու իլավէյի մէգալ օլարադ.

— Հէյ նէ հալ իսէ, չիմոի տավայէ նէ վագըթ պաշ

լամազ խոթէյօրսունըզ, տալա իմ մէյ էյիճէ դարար վէրտինիզ ա՛, տէմէսի իւղէրինէ, ժօրժէթ քէմալի խահիշ իլէ.

— Ասլա թահվիլի ֆիքր իմ մէսիմ, տէտի։

— Մահքէմէլէրին թաթիլի միւտաէթի պիճմակ մաստամ, հէման րույէթը տալայէ խոխխուսար օլունաճագ ըլլը, մահքէմէլէր աչըլըլը աչըլմազ խոթխոտայը տայարըզ, օլմա՞զ մը։

— Հա՛յ, հա՛յ, նէ դատար չաբուդ տալրանաճագ օլսադ օ դատար մէճիւուն օլուրում։

— Ջէվճինիզ Ծրրա՞նատա մը տըր։

— Տօղրուսը պու պատատէ մէվսուդ պիր մալիւմաթըմ եօզ, ֆագաթ թամ իւչ այ տըր քի քենտիսինտէն խաապէր ալմատըմ։

— Իվիէլ էմիրտէ ղէվճինիղլին նէրէյտէ օլտուղունը վէ նէ մահալտէ իգամէթ իթտիլինի պիլմէք լազըմ տըր։

— Բէք ալա, պու մալիւմաթը խոթխհսաղ իթմէյէ չալըշաճաղըմը վատ խոէրիմ։

— Օ հալտէ խոթխհսաղ խոէճէյինիղ մալիւմաթը պիր թէղքիրէ իլէ պէնտէնիզէ պիլտիրիրսինիզ։

— Իօյլէ եա՛, սիզի պիր տահա զահմէթէ սօղմայը թէճվիղ խոէմէմ։

— Պունտան գաթինազար, պէնտէնիզ...

Ավօգաթ սէօղլունիւ իթմամ խոէմէտի, չիւնքի պու ապալըզ չաթօնըն գաբուսը չիտաէթլէ վուրուլմագտա օլտուղու իչխիսլտի։ ժօրժէթի պէնդի սարարմըշ վէ դօրգմուշ օլտուղունու կէօսթէրիր պիր հալտէ նիմ գըյամ խոէրէ.ք.

— Պու նէ՞ օլաճագ, քիմսէ կէլէճէ.ք տէյիլ խոի, քի... քիմսէյի պէ.քլէմէյօր խոիմ, տէտի։

ժօրժ տը Ծըրէսինէր տախի սէվգը թապիլի իլէ եէրինտէն գալգմըշ, սանտալէսինի չէ.քմիշ խոի։

ժօրժէթ, գանաբէտէն բէնչէրէյէ դօչտու, պատէհու թարիֆի զայրի դապիլ պիր խէվճի ու տէհչէթ խըրաղը իլէ ավօգաթըն եանընա կէլէրէ.ք.

— Նա՛ Բապիմ, դէվճիմ... տէտի։

ժօրժ տը Ֆըրէսինէր օտատան թէպաիւտ իթմէյէ դալ-
գըշտը , լաքին ժօրժէթ մուսմախլէյհի թէվգըֆ իլէ .

— Իկէր սիղի կէօրէճէ՛ք օլուրսա մահվ օլուրուղ , տէտի ,
— Նի՞չին .

— (Իլլէրինի դալտըրարադ .) Եա՛ Բապպիմ , եա՛ Բապ-
պիմ , չիման նէ՞ եաբմալը , պու պէլատան նա՞սըլ գուրթուլ-
մալը .

— Ֆագաթ թէլաշ իթմէյին մատամ , քէյֆիյէթի ղէվ-
ճէնիղէ հյղահ իտէրիմ .

— Խա՛յր , խա՛յր , օլմազ , պիր շէյ տինլէմէ՛ք , պիր շէյ
անլամադ իսթէմէյէճէ՛ք տիր , նասըլ վահչի պիր ատէմ օլ-
տուղունը էվվելճէ սիղէ սէօյլէմիշ իտիմ . հէմտէ պուրայա
կէլտիյինիզի , եանի ալէյհինտէ տավայա գըյամ իթմէ՛ք ի-
չին ավօգաթ թուրթաուղումը պիլմէսինի իսթէմէմ , էլհասըլ
մէրգում սիղի կէօրմէմէլի տիր .

ժօրժէթ պու սէօղլէրի սէօյլէյէրէ՛ք աղիմ պիր տէհշէթ
իչինտէ գալմըշ կիպի , սալօնատա պիր աշաղը պիր հօգարը
կիտուպ կէլիյօր իտի . ժօրժ տը Ֆըրէսինէր տուչարը էնտի-
շէ օլմազա պաշլատը . քէնտիսի խէվֆ իթմէմէ՛քտէ իտի իսէ
տէ , գօնթէսին չէհրէսինատէ կէօրտիւյիւ գօլգուտան ճանը
սըգըլըյօր իտի .

Գօնթէս իսէ տահա զիյատէ ըզհարը խէվֆ ու աէհշէթ
իտէրէ՛ք հէյէճանլը պիր սէտա իլէ .

— Նէլտուպանլէրտէ այագ սէալէրի իչտիյօրում , զէվ-
ճիմ հօգարը չըգըյօր , ա՛հ Եա Բապպիմ , նէ հարաճաղըզ ,
տէմէսի իւզէրինէ , պիր տէրէճէյէ դատար սօղուդ գանը-
լըղընը մուհաֆազա իտէպիլմիշ օլան կէնճ ավօգաթ .

— Եալընըզ պիր թարիգ կէօրիյօրում մատամ , պու տա
քէնտիսինէ հադըգաթը իյթիրաֆ իթմէ՛ք տիր . տէյինճէ ,
գօնթէս ավօգաթըն սէօզունի ըչտա իտէրէ՛ք .

— Պու տէտիյինիզ օլմազ միւսիւ , պիր սէօզ սէօյլէմէ-
յէ միւդթէտիր օլմագըղըն սիղի էօլտիւրէճէ՛ք տիր , տէտի .

Պատէհաւ խայընէ գարը կէօզլէրի իլէ պիր չէյ արաչ-

չհատեթլէ գարատըդաան վէ էքի տեփա քիլիտէսիքաէն սօնլա սալօնըն օրթասընա կէլտի տուրտու ։

Թամ վագըթ խոխ , չհունքի պու էօնատէ գօնթ ճէնապէրի ադիմ պիր հիատեթ ու թէհավվիւր իլէ սալօնա կիրիյօր խոխ ։

16

Ժօրժ տը Ֆըրէսինէրին կիրմիչ օլտուղու օտա , Նաթօնըն գուլէլէրինտէն պիրիսի տախիլինտէ քեային միւտէվվէր պիր մահալ խոխ . բէնչէրէսի , էլեէվմ պագը էսկի պինալէրին բէնչէրէլէրինտէ կէօրիւլտիւյի իւղրէ , գալըն վէ սըդ պիր տէմիր բարմադըդ իլէ մէսթուր օլարագ , ատէթա պիր հաբըսխանէ չէ.քինտէ խոխ ։

Կէնճ ավօգաթ , պէօյլէ միւտհիչ պիր եէրէ գաբանմըչ օլտուղունը կէօրիւնճէ , տէրէճէյի նիհայէտէ մուղթարըպ գալտը ։

Մումախլէյհ , սալօնատա բէյտա օլան կիւրիւլթիւ իւղէրինէ տիւչիւնճէլէրինտէն ույանտը . տիրէնիրճէսինէ այագ բաթըրտըլարը վէ միւճատէլէ խոխյօր կիպի կիւրիւլթիւլէր իչխոխյօր խոխ ։

Ժօրժ տը Ֆըրէսինէր տրգպաթլա գուլագ վէրտի , գայէթ սէրթ պիր էր.քէ.ք սէտասը չաւ սէօղլէրի թէլաֆֆուղ խոխյօր խոխ ։

— Մատամ , սիղէ տէյօրում քի պուրատա պիրիսի վար ։

— Տօսթում , եէմին խաէրիմ քի քիմսէ եօգ տըր ։

— Իյլէ խա՞ նի՞չին պէնի խաթիգպալ թմէհտինիզ ։

— Կէլսինինիզի իչինմէսիմ , ույուդլայօր խոխմ , զաթէն խասթայըմ մուղթարըպըմ , հալիմէ աճըյընըզ ։

— (Զալիմանէ պիր սուրէթտէ .) Սիզի տօսթունըզ իլէ պէրապէր պասագաղըմը բէք ալա պիլիյօր խոխմ ։

տըրըլյօր կիսպի կէօրիւնէրէք , վէ էմրաֆընա պագընաըդատան սօնռա սալօնա միւթթասըլ օլան օտաներն դաբուսընը կէօսթէրէրէք .

— Խայր , կիղլէնմէնիզ տահա խայըրըլը տըր , օրտայա կիրլինիզ , սադլանընըզ , չօդ սիւրմէզ , տէսի ։

Ա.վօդաթ պու թէքլիֆի գապուլ իթմէք խոթէմէտի , ֆագաթ ժօրժէթ մէյտան վէրմէքտիզին մուսահիպլէյհին պօյնունա սարըլարագ .

— Իչճա խաէրիմ աէօղիւմի ըչտա իթմէյինիզ , պէնիմ իչին պէօյլէ հաբընըզ , հայաթըմը դուրթարաճադընըզ , պէնի մուհադդադ պիր էօղիւմտէն խէլտա իթմիզ օլաճագընըզ , ղէվճիմի տիկէր պիր օտայա կէօթիւրէճէյիմ , պատէհու պիր ուշագ կէլէճէք , ղէվճիմ սիզի կէօրմէքտիզին ալըպ պուրատան տըշարը չըգարաճագ տըր , տէսի ։

Թամ օ էանատէ տիվանխանէտէ պիր ֆագըմ աէրթ աէտալէր իչիտիլմէյէ պաշլատը . սահթէ գօնթ , ուշագլարը թէքտիր իլէ պաղըրըպ չաղըրըյօր իտի ։ Ա.վօդաթ հաւաշ հաւաշ սօղուդ դանլըլըղընը դայտ իտէրէք վէ քէքէլէյէրէք .

— Ֆագաթ չիւտհէլէնէճէք , պէնի կէօրէճէք օլուրսա ... տէմէքտաէ իքէն , գօնթէս մուսահիպլէյհին աէօղիւնի գաթ պիրլէ .

— Սիզի գաթան կէօրմէյէճէք տիր , պունը տէրիւհոէ իտէրիմ . անլայօ՞րմուսընըզ , վատ իտէրիմ , տէտի ։

Ժօրժէթ , վալ գուվվէթի պաղույէ վէրիսպ կէնճ ավօգաթը օտայա տօղրու իթմէք տէ իտի . ավօդաթ թէրէտտիւտ իտիյօր , պիր գարար վէրէմէյօր ... պաչընա կէլէն պու իչի քէք հարիդ իւլ աատ կէօրիւյօր իտի . Ֆագաթ գօնթէսին կէօղլէրինաէ օ աէրէճէ պիր խէվֆ ու տէհշէթ , էթվարընտա օ տէրէճէ նէյտաղ վէ թէղարրու կէօրիւ լիւյօր իտի քի , ավօդաթ մէղպուրէնին թէքլիֆինի չարնաչար գապուլ իթմէյէ մէճպուր օլտու ։

Ժօրժ տը Ֆըրէսինէր ատէթա մաքինավարի պիր հալ իլէ օտայա կիրտի . Ժօրժէթ օտանըն գաբուսընը քէմալի

— Պէնճէ էն ազիզ վէ էն մուգատտէս օլան չէյէ հէմին իտէրիմ քի . . .

— Էօյլէ իսէ պըրագընըզ կէչէյիմ։

Ա.յագ սէսլերի հավաշ հավաշ ժօրժ տը Ֆըրէսինէլին պուլունտուղու մահալէ հագլաշըյօր իտի . ժօրժ , գօնթէսին զէվճինին , հանի գօնթըն քէնտինտէն թարաֆա կէլտիյինի անլատը . նէ՞ հաբաճագ իտի . մուտմաիլէյհ նէ՞ հաբաճաղընըն գարարընը վէրտի . նէ օլուրսա օլսուն հէր չէյի սէյէճէք , քհաֆիֆէսինտէ յոթրուի յոլէյէճէք իտի . ժօրժ տը Ֆըրէսինէլը , պու սախթէ մէվգըտա գալմայը հիչ պիր վճհլէ գապուլ իտէմէզ իտի . պէքլէտի , սալօնտա կիւրիւլթիւ բաթըրտը չօղալմայա պաշլամըշ իտի . գօնթ իլէ գօնթէս միյանընտա ճէրիյան իտէն աֆիլիւղղիքը միքհալէմէյի ավօգամ տինլէյօր իտի ։

Գօնթ . – Սիղէ օրատա պիրիսի վար տէյօրսուն . . .

— Խայը տօսթում , վալիսէմին պաշընա հէմին իտէրիմ քի քիմսէ հօգ տըր ։

— Բէք ալա , մատէմ էօյլէ իսէ նի՞չին իչէրի կիրմէքլիյիմէ մանի օլույօրսուն , սէպէպի նէ՞ տիր ։

— Իչէրի կիրմէյէ գալագըշմադ , սէօզիւմէ էմնիյէթսիղլիք կէօսթէրմէք տիր , պու հադարաթը հիչ պիր վադըթ սիղէ աֆիվ իտէմէմ։

— (Միսաֆահղիյանէ պիր սուրէթտէ կիւլէրէք .) Տօղրու , սիղի թահդիր իմմէք իսթէմէմ , օ գատար սէյրէք կէօրիւշիւյօրուզ քի . . .

ժօրժ , սալօնտա կէնիշ պիր նէֆէս ալընտըղընը իչիմտի . քէնտիսի տէ կէնիշճէ պիր նէֆէս ալտը ։

Ֆագամ օ սըրատա ավօգամ թօհաֆ վէ ղարիպ պիր ֆիկրտէ պուլունույօր իտի . մուտմաիլէյհ էվէլճէ պու սէսի պիր հէրտե իչիմիչ օլսուղունը տիւշիւնիյօր իտի . վագտա պու սէս պիր ազ գապաճա չըդարըլմագտա իտի իսէ տէ , էսատ պիր իտի ։

Հէր հալտե գօնթ տը Դարէմոնտ իլէ պէրապեր Բա-

րիղտէ պիր մահալտէ պուլունմուշ վէ չահսընը թանըմադ-սըղըն սէսինի իշիթմիշ տէմէք իտի. պաղը քիմսէլէր իլէ կէօրիւշիւլիւպ տէ իսիմլէրինին պիլինմէտիյի նատիրաթատէն տէյիլ տիր։

Գարը գօճա արասընատա ճէրիյան իթմէքտէ օլան միւ-նաղաա պէրթարաֆ օլմուշ կիպի կէօրիւնմէքտէ իտի, ֆա-դաթ պու արալըդ ավօդանըն դուլաղընա գատար վասըլ օլան տէհշէթամիզ պիր սէօզ, պիչարէնին իլկինէ գատար թէէսիր իտէրէրէք թիթրէթտի, դիրա սախթէ գօնթ.

— Մատա՛մ, սիզէ օլան հիւրմէթիմէ պինաէն օտանըն դարուսընը աչմայաճաղըմ, ֆադաթ մուգատտէմա պէնիմ կէպի տիւչարը չիւպհէ օլմուշ օլան պիր Ամէրիգալը աչըգըն Եարտըղը կիպի Եարաճաղըմ, Եանի օ դարուսը էօրտիւրէրէք դարատաճաղըմ, տէտի։

Ժօրժ տը Ֆրէսինէր պիր սէտայի խայիֆանէ իշիթտի, աղ դալտը քի քէնտիսիտէ պաղըրաճադ իտի։ Գօնթ իսէ թէք-բար սէօզէ պաշլայարադ, պիր թարդը թէհտիտքարանէտէ.

— Իշթէ կէօրիւյօրսունուղ ա՛, գօրգուլօրսունըզ, թիթ-րէյօրսունըզ, տէմէք օլուլօր քի օրատա պիրի վար, տէտի։

— Կէնճ ավօդաթ հէման դարուսը վուրմադ մէյտանէ չըդմադ իւղրէ իքէն, գօնթէս դարունըն արասընատան քէն-տիսինէ.

— Րէճա իտէրիմ գըմըլտանմայընը, պիր չէյտէն գօրգ-մայընը, սիղի դուրթարաճաղըմ, տէտի։

Անտէն սօնրա արթըդ սէս սէտա իշիտիլմէտի. գօնթ իլէ գօնթէս տըշարը չըդմըշլար ղանն իտէյօր իտի. պիչարէ ավօդաթ թիթրէյօր, պաշտան այտըղա գատար սօուդ պիր թէլ տէօքէյօր իտի։

Նասըլ աղիմ պիր պէլայա օղրամըշ իտի. մուհամիլէյհ օ անտէ Ալիսի վէ անա օլան աչգընը տիւչիւնտիւ. պիւթիւն հայաթընը թէնիվիր իտէն պու աչգ ալէվինին պիրտէն պիրէ սէօնտիւյինի զանն իթտի, գօրգուլօր իտի. պիրտէն պիրէ հա-սըլ օլան պու սիւքիւթ, դուլագլարընա չարպան ֆէրեշտէ-

Օ Էռնատէ բէնչէրէ թարաֆընատան կէլէն պիր կիւրիւ-
թիւ տըդաթընը ճէլսէ իմտի . ախմարըն պոյընճա պիր չէյ
սիւրինիյօր իտի , ժօրժ բէնչէրէյէ դօչտու , տէմիր բարմադ-
ըդլարըն էօնիւնատէ պիր սէբէթի տուրույօր իտի . կիւյա տամ-
տան սարդըլմըշ իտի , Սվօդաթի սէբէթի դավրատը , լաքին
բարմադըդլար սըդ օլմադ մինասիպէթի իլէ սէբէթի իչէրի
ալմադ դապիլ օլամատըղընատան , իչինատէքի չէյլէրի պիրէր
պիրէր ալտը . էն իւսթատէ դօնթէս թարաֆընատան եաղըլմըշ
պիր թէղգէրէ պուլունուօր իտի ,

Մէղքիւր թէղգիրէ իլէ իչթահլը թաամ իմմէսի վէ
ասլա մէլտադ իմմէմէսի թավսիյէ իտիլմիշ օլուպ , ղէվճինին
օ ադշամ ազիմէթի իտէճէյի վէ հիտաէթի քէսպը սիւրինէթ
իտէրէք , ավօգաթընն պուլունատուղու օտայը ունուԹմուշ օլ-
տուղու մուհաւրէր իտի . Համտա իքիսինի տէ պուապա իլէ ա-
զիմէթի իտիյօր կէօրիւնճէ , խէվֆ ու էնտիշէ իմմէմէսի խաս-
սէթէն իմսապար իտիլմիշ իտի . Թէղգիրէնին մատինատէն ,
գօնթէսին , ղէվճինի ձէրէ գատար թէշնի իտուպ ավտէթ ի-
տէճէյի անլայրլըյօր իտի ,

Սէբէթին իչինատէ միւքեմմիլ պիր իմտատ մէվճուտ իտի .
ավօգաթ , միւմքիւն մէղիթպէ պիր ասֆլա թէրիթիպ իտուպ
Թաամ իմտի , պատէհու քէսպը սիւքիւնէթի իմմէք էմէլի իլէ
գօնիմէսին էվլատընը պիր ատահա օդուտմադա պոչլատը . Ետ-
նընատա պիր գոչ սիկարա մէվճուտ իտի . վագատա օ գատար
միւթիւն թիրէաքիսի տէյիլ իտի իսէ տէ , սիկարատարը պիր
պիրի ալտընճա իչտի . ադշամ օլմադա պոչլատընընատան ,
բէնչէրէնին էօնիւնատէ օմուրտադ էմլաֆընատաքի տիլսուզա
մէվգըզատը Թէտմադչայէ գօյուլտու ,

Ժօրժ տը Ֆըրէսինէր տըշարըյը Թէտմադա իտէլիտէն պէ-
րի , նէ լինատ , նէտէ հայվան կէօրէպիլմիշ իտի ,

Շամօնըն էմրատը մահտուլատա Թատլատը իլէ իհամա
իտիլմիշ իտի իսէ տէ , մէյտանատէ քիմսէ եօգ իտի . օ ճիվար-
տա իտանէ վէ դուլիպէ կիպի պիր չէյտէ կէօրիւնմէյօր իտի .
օրմադըդ էյիճէ գատարմըշ իտի , Շամօնըն գադուսը չամըր-

լարաան գկյաաէ խէլգ ու տէհշէթլնի մուճիպ օլայօր , խաթ-
ըընա միւահիշ չէ.յլէը կէգկյօր խի ։

Ժօրժ բէնչէրէ.յէ տօղրու կկթաի , կիւնէշլին՝ պուլուէթլար
ալթընաան չըդըպ ճիվարտա պուլունան աղաճլարըն թէ-
քէչէլգլնի թէնկկիը կմաէյլնի կէօրտիւ . պաաէհու դաբուլը չկտ-
տէթլէ սարտը , դաբու եէլգլնաէն պկլէ օյնամաաը , տրշար-
տան միւհգէմճէ դաբանմրշ խի . թէ.քրար աէօնիւպ օթուր-
տու . պուրաատ նէ դատար միւտաէթ գալաճադ խի, արթըդ
ճանընըն սըդընթըսը տէրէճէյլ ըգթըրտապէ վարմրշ խի ։

Պկր սաաթ իչգ սաաթ մուրուր կմաի , քէնաիսինի գուր-
թաարմաղա .քիմնէ կէվմէ.յօր խի . պկւթկւն խանէ թէչրքը հա-
յաթ կմիմկշ զանն խակկյօր խի . էթրաֆընա պկր սիւքիւ-
նէթը կաամկ իսթկպա կմիմկշ խի ։

Ժօրժ ատ Ցըրէսկննէր . օ սապահ Սնարկ Ռուսթանա թէչ-
սաաւիՑ կմաիյլ գէման մէչում՝ պկր խաթըրէ.յէ օղրամրշ
խի . ատա թանըմատըղը վէ էկղա ու էթվարը իւչ ըղհարը
զարապէթ կմաիյլ պու գատընըն խանէսինէ կէվմէմէլկ խ-
ան . ֆադաի բարա գազանմադ վէ .քէսար չէօհրէթ կմմէ.ք
արզուսը , .քէնաիսինի թէէմիւսիղճ պկր հարաքէթէ սէվգ
կմիմկշ խի, .քէնաինաէն էմին խի . աչգը՝ մուխաթարաընա
գարշը պկր ղըրհ խի , չկնդկ պունաան պաչգա պկր մու-
խաթարա թատկր խաէմէ.յօր խի . ֆկւհադըդա պաչընա կէ-
լէն չէ.յ քի՞մին խաթըրընա կէվկր խի . մամաֆկհ էլան իւմիւ-
տի գաի օլմամրշ խի ։

Գօնթէսին , քէնաիսինի օրատա ունուկմատընը իմքևան-
սըղ ատա իտկյօր խի . գօնմէս՝ պէլճինի ուղադչաչարըմադ
իչին օղրաշմագտա վէ ֆըրսաի պուլուր պուլմաղ կէվկտ .քէն-
աինի գուրկթարաճագ զանն կմմէ.քտէ խի . հաղընըզ էօյէ.յի
հաղընըզճա կէչկրմէ.քրէ գուրթուլաճագ խի ։ Հիչ պկր չէ.յ
կէմէ.քսկղին հարաքէթի կմիմկշ օլտուզունատն , չիմոնկի հալ
հաղընըզ ածրզտատն մուտաղտապ օլուր.յօր խի . միտէսի միւտ-
հիչ պկր սուրէթտէ թրըմալանը.յօր խի . թատատ՝ պէմանը հու-
յուկ կմիմկշ խի ։

տը լւէ աչբլարագ հավլւիյէ պիր արապա կիրտի . պու. արապա , չիւպհէսիլ գօնթէսին պէյան իմմիշ օլտուղու արապա իտի . գօնթ ավտէթ իտիյօր իտի . տէմէք քի ժօրժ գուրթուլաճագ իտի ,

Ֆիլհագըգա մէղքիւր արապանըն իչինտէ պիր էրքէք իւէ պիր գատըն ֆէրդ օլունապիլիյօր իտի . գամչը շագըրտըսը վէ թէքէրլէքլէրին կիւրիւլմիւսիւ իչիտիլտի . չիւպհէսիլ ժօրժ պիր գաչ տագըգատան դիյատէ պէքլէմէյճէք իտի . պինաէն ալէյհ սապր իմտի , ֆագաթ իչէճէք սիկարասը վէ հագաճագ մօմը հօզ իտի . Գըրլար գարանլըգ իչինտէ գալմըշ օլտուղունտան , պիր շէյ կէօրմէք գապիլ օլամայօր իտի . ժօրժ , էօյլէ թաամընըն պագըյէսինի արաչտըրարագ քէօր քէօրունա եէտի . պիր սաաթ իւրի սաաթ տահա կէչտի , պատէհու թէքմիլ կիճէ մուրուր իմտիյի հալտէ արապա ավտէթ իմմէտի . ժօրժ տը Ֆրէսինէր խէ քմալի սապըրսըգլըգա էլան պէքլէյօր իտի .

Պիչարէ ժօրժ հալընըգ օ ղէման տէրէճէյի նիհայէտե տուչարը խէվֆ ու տէհշէթ օլտու , պիր սուրէթը ղալխմանէտե ալտանըլմըշ , ալչագըգ խոխմիշ օլտուղունը անլատը , ֆագաթ մագսատ նէ՞ իտի , տուչմէն քի՞մ իտի . տէրհալ Րուսմանն խաթրընա կէլտի ,

Թանըմըշ օլտուղու սէսի . . . սապահլէյին այնի թըրէնտէ Րուսմանա թէսատուֆ խոխի . . . պիչարէ ավօգաթ «Ա՛հ, ալչագ , ալչագ» տէյէրէք , հեր տուրլու ֆէլաքէթլէրէ իհթիմալ վէրմէյէ պաչլատը . կէօղէրի ըղրըրապ հաչէրի իւէ տօլու օլտուղու հալտէ հաթագա աթըլտը . հիտատէթ ու թէհամիւրինտէն նապի ատէթա ագըրնա խըֆֆէթ կէթիրմիշ կիսի հասատըգլարը վէ չալըչաֆլարը ըսըրմագա պաչլատը ,

Ա՛ան ու կէօնիւլտէն սէվմիշ օլտուղու մատմազել Ալիս , նէ՞ օլաճագ իտի , մուհամիյէ՛հայը պիր տահա կէօրէպիլէճէ՞ք մի իտի ,

Պիչարէ ավօգաթըն օ կիճէ կէչիրտիյի հալի տէհշէթիչ-թիևնալի գալ ու գալէմէ թագրիֆ իմմէք մուհալ օլտուղուն-

տան, դարկինի քիրամըն թաատվուրլարընա հէվալէ իտէրիզ։

17

Ժօրժ ոը Ֆըրէսինէրին զայպուպէթի պիր այը կէչմիշ իտի. պու զայպուպէթը ածիպէ, աուլույէ նէզարէթինճէ պիր չօդ դըյու գալէ պատի օլմուշ իտի. կէնճ ալօդաթըն, Բարիզին քիպար ալէմինտէ հայլըճա ահուպպասը օլտուղունտան, օրալարտա տա հայլի կիւֆթի ու կիւյի մուճիպ օլտու. հէր քէս կէօնակէօն մանալար վէրմէյէ պաշլատը։

Մաթպուաթ տախի պու մատտէ հադդընտա տիւրլիւ տիւրլիւ չէյլէր եապտըլար. էվվէլ էմիրտէ պիր ճինայէթտէն պահա օլտունմուշ, հաթտա պու պապոէ արիղ ու ամիդ թաֆսիլաթա պիւէ կիւրիչիլմիշ իտի. պատէհու տապահ կապէթալարընտան միւթէպէր պիր կապէթանըն վէրմիշ օլտուղու մալիւմաթի, իշին բէնկինի պիւ տպիւթիւն տէյիշտիրմիշ իտի. չէօյլէ քի, դան ադամընըշ, ժօրժ ոը Ֆըրէսինէը էօլմէմիշ իտի. տուվա տահիպի պիր դատընըն կիւզէլ կէօզլէրինէ մէֆթուն օլարաք անընըա պէյտապէր կիւթմիշ իտի. Ֆադաթ նէ՞րէյէ կիւթմիշ, իշթէ պուրատը մէճհուլ իտի։

Մէղպուրէ դատընըն ղէվճի օլան պիր տօբլըզտուէնին ինթիգամ ալմըշ օլտուղունտան տա մէօթուր սէօզլէր իլէ պահս իտիվէյէ պաշլատը. պու մալիւմաթի կապէթալարտան նամալիւմ պիր մահալտէն իմզասընը եապըլար իլէ վասըլ օլույօր իտի. պու վագտա պիր հաֆթա զարֆընտա հէր թարաֆա եապըլըը, պու հէվատիսին տը Մէրվ դօնադընտա հասըլ իյլէտիյի հէյէճանը թարիֆ իթմէք մուհալ տըր։ Բաուլ քէմալի իհթիմամ իլէ կապէթալարը հէմշիրէսինտէն սագլամընշ իտի։

Ֆադաթ տայիմա ժօրժ ոը Ֆըրէսինէրի պու չալընմէքտէն

— Տէվլէթխանէլէրինուէ պուլունան մեճրուհ իշխիյարըն թէղրիրլերի ըէ.ը եօլնաա ըէ.ը միւնթազամ տըր. չու հալէ նազարէն պէնաէնիդ պու աաէմի զայէթ նամուսլու, գադամ պէտապահա պիր աաէմ կէօրուդյօրսա, մէհլէքէթինէ սալըգանէ խըտմէթ իլթիմիշ վէ ասկերի միատլաատը իլէ կէօյսիւնիւ թէղվինի սատադամ իլլէմիշ տիր. պու պէտապահա սուէմին ժոդ. պէրնաա խամինաէ իչխա պիր Ջօհաճի ասկերի օլսաղ, իճրա իլլէմիշ օլսուդսա թահզըդամը միւսադդաղանէէն անլաշըլմըշ տըր, տէմիշ իսկ.

Բօյիս գամիսէրինին իշխիյար մեճրուհըն լէյհինաէ օլան պու սէօզլէրի Բաուլը բէ.ը զիյատէ միւթեաճիպ իլթիմիշ իսկ. չինքի պու խահանէ Մէ.բահդատա պուլունսուդսըը վաղըթ միւմէյզիա վալիսէրինին կանընսա սա պիր խըտմէթքարլար պուլունսադ պու. խահըընա կէլմիշ իսկ. Բաուլ պունա տայըր իշխիյարը ինճէսէն ինճէյէ իսթիճվապ իսէրէ.ը իչի լայըգը իլէ անլամազը նիյէթի իթաա իսէ սէ, գադամ դարինի քիսամէ մանիւմ օլան ժօրճ տը Ֆըրէսինէր վէդուսամընըն զուհուսի իղէրինէ, էֆքէարընը իճրայէ մէկսան պուլամընշ իսկ.

Մէճրուհ իշխիյար, դօնաղընն ուշադ օսալարընսան պիրինաէ դալընշ վէ ուշադլաւսան պիրի Թարաֆընսան գայրընըմագսա պուլունմուշ օլսուդունսան, Բաուլ անը սաէթա ունաւթմուշ իսկ.

Չալ պու քի եապանճը իշխիյարըն ադը Ֆիքրի հէբ պու կինճէ միւնհասրը իսկ. տայիմա անչէսուէն պահս իսէր, նէ հայսէ օլսուդյարընը ուշադլաւա լաէնպաթի սօրար տուրուր իսկ. մէգաւմ, Բաուլ իլէ Ալիսի կէօրէմէսինսաէն տօյայը մուդիաըտ կէօրինմէ.քոսէ, վէ հարիդ իւլ սաէ պիր իշխիպահ իլէ պօնաղընն տէրունինսաէ ճարի օլան հիւզն ու քէսէրի հըսա իթմիչ.քոսէ իսկ. լաբէն իշխիյարըն պու հալինի նազարը տըզ դաթէ ալան օլմասը. պիւա նասըլ.քի տէսիր, հէր քէսինն գինինի պուդա չէյլէր իլէ մէշղուլ պուլունմադսա իսկ.

Իշխիյար, Ալիսին կէօզլէրինի ապլամազ տան գըշաղ ինչ

վէ մուղթարըալ օլմադուան , մատմաղէլ Ալիսի մէն իսէմէտի ։

Մատմաղէլ Ալիս , ժօլժըն մուհապէթլինաէն դաթան չիւպհելէնմէյիպ , ֆադաթ պիչալէնին պիր ֆէլսաբէթէ օղրամասընտան դօղդմադուա , վէ պու պապատ սօն տէրէճէ մուղթարըալ օլմադուա իսի ։

Բաւալ ասլա ժօրժուան պահս լիմէտիյի կիպի , հէնրիբէսի , անա տայըր իսթիղահաթտէ պուլունընճա , տայիմա ճէվապ լիմասընտան իսթէնա իլլէտիլինաէն , Ալիս պունտան տօլայը պիր դաթի տահա մէյտուս վէ մուապղապ օլուլօր իսի ։

Տը Մէրվ դօնապընտա պուլունանլարըն ղհինէրի պու տիւշինճէլէրէ տայմըշ օլտուղունտան , դօնադուա մէճրուհէն պուլունան իսթիյարը վէ օ կէչէն վադուայը , մատմաղէլ Ալիս պիլէ ունութմուշ իսի ։ Մէճրուհ իսթիյար , պիր հաֆթա դուտար հայաթ իլէ մէմնէթ ապասընտա դալընդուան սօնրա , նինայէթ իւլ էմր քէնտինի թօքլայասըլմիշ , վէ հապրէլէրի իսթիյամընէղիր օլմապա հիւզ թուքմուշ իսի ։ Իլք կիւնլէր Ալիս , իսթիյարըն հանընտան աշ այրըլմըշ իսի խաթ , աչըգընըն թէհլիքէտէ օլտուղունը տիւշինէլիտէն պէրի , իսթիյարը էնտէր օլարադ կէօրմէյէ վէ ղէմանընը օստասընա դալանարադ աղլամադըա իմկան իսթէմէյէ պաչլամըշ իսի ։

Բօլիս դօմիսէրի պօշ տուրմայընդ , թահդըդաթը լաղմէյի սիւրաթլա իճրա վէ իսթիյապտէն խարէն չիւպհելէրի ֆհամընէն իմհա իսթմիշ իսի . մալիսիուսիդ օլան ճիւրաթը ճինայէթֆէրմանէտէն պիր դաշ կիւն սօնրա թէվդըճի իսի-էն խրըսըղլարտան պիրիսի , քէյֆիյէթի օլտուղու կիպի մուֆտասալէն հիքմայէ իսթմիշ իսի . ոարիգը մէրդում , սէրկէրտէնէրի պուլունան Մէնէվէն թէհտիսխսիղիյինաէն , վէ իսթիյարը պիրինքաէ պահճէյէ ոզդասընտան , վէ մէրդումըն ահը ահը իսթոպի ֆէրհատա իւղէրինէ , բիշմիշ վէ դօթարըղմըշ օլան պէօյլէ կիւղէլ պիր իշին , չօրապըղդա պօշա չըդմասընտան շինհայէթ իսիյօր իսի . պուտնտան մատտա բօլիս դօմիսէրի տախի Մ. Բաւլ տը Մէրվէ բէտվէն մալիսմաթ վէրիպ ։

Մէդալէյի մէդքիւրէ շու. Եօլտա Նաղըմըդ խոի ։

« Կէնճ ավօդամըդն պէօյլէ պիրտէն պիրէ զայդ օլուչը տաէլմա պիր հարաքէթը ճինայէթքեարանէտէն թէվէլլիւտ իմմիդ կիպի կէօրիւնիւյօր . չինքի բեք ղէնկին պիր հէրէ չամմադ իւղրէ խոի . չէհրիմիդամէ միւթէմէքքիւն էն պէօյիւք քիպար ֆամիլեալարընտան մատմուղէլ Ա. ար Ա . . . նին տէտար իղամիվաճը քէնտիսինէ թադ տոմ խոիլմիշ խոի քի , պու խէ ավօդամըդ մուսաիլէյհ իչին պայիսի նիմմեթիտար պիր մատատէ օլսուդու չիւպհէտէն վարէսմէ տիր» ։

Բաու , պու պէնտի օդուր օգուսմաղ չըլտրրըճաղընա հիտտէթլէնտի , կէօղէլի եաչարաը , թաաավվուրընտան մուահիշ ինթիգամիէր կէչէյօր խոի . մուսաիլէյհ ժօրժ ար ֆրրէսինէրի ատաթմաղա վէ պուլունճա տուէլլոյա տավէթի իտէրէք էօտիւմմէյհ դաատար դալդըշաը . Բաու , դըղդաըընտաչընը հէր կիւն մուղթատրըդ կէօրտիւքճէ , քէմալի մէյուսիյէթինտէն չըլտրրաճաղ զանն խոյօր խոի ։

Բաու , ֆիկատօ կաղէթատը իտտարէխանէմինէ կիտէրէք խոթիյղահը մատտէ վէ լաատհիհի քէյֆիյէթ իթտիրմէյհ գաատար դալդըշտրը սըրատտա , ուշադալատտան պիրի թատրաֆընտան Անտրէ Բուսթանըն վիրուսի խատէր վէրիլտի ։

Բաու , մէդուժընն պու կէլիշինէ ըղհադը թէճաճիւդ իյլէտի . չինքի մալիսմի միւղ օլան Վօտիվիլ թէատրօսընտաքի վաղտատէն պէրի Բուսթանը կէօրմէմիշ խոի . Ատանընա կէթիրմէլէրինի էմր իթտի . Անտրէ Բուսթան վաղտրը պիր հալտէ կիյինմիշ վէ ըչէնկօթընը Լօդտատան աշագը յա գաատար իտկըլէմիշ խոի . Անտրէ Բուսթան էյինի տուրէթը տօսթանէտէ Բաուլա ուղաատարագ .

— Ձէլտքէթ պէտանըլտընտա տհպատալմը թէզը իմմէք միւթաատիմ տէյիլ տիր . ո ուէֆիլ տատէմին տյտագճաընտա օլան հարաքէթինի կաղէթալատտա օդուտում , պու պատատէ ճէլէճան խոէն պիր թադըմ մինտասիպէթսիզ սէօղլէտտէն պահա խոխ տէ դալդինիզի մուղթատրըդ իմմէք խոթէմէմ . պու . ատատահտա ֆիկատօ կաղէթատընտաքի մէդալէյի կէօրմէ

օլաուղունու կէօրլունճէ , քէնտի կէօղլէրիտէ եաշ իչինտէ դալ-մըշ իտի . քէտէրլէրի նէտէն միւթէվէլլիւա օլաուղունու ան-լամայաճա՞գ մը իտի . անլէրի թէսէլլի իթմէ.ք իչին իդթիղալի հալտէ հայալըննը ֆէտա իտէմէյէճէ՞ք մի իտի . քէնտիսինի պէյտիրմէմէ.ք իչին իթտիկի իհթիյաճի իւղէրինէ սէվտիքլէրի-նին պէտապահօլըդլարընը անլայամամասը , տէյուննէն պայիսի էլէմ օլաուղունատան իֆադաճի պաւլմասընը կէճիքտիրիյօր իտի .

Մուհաճիէ՛յ եաճի ագատան դալդամատըդը ճինէճի է , դո-նագտա էօճէ՛յէ պէրիյէ կէվինէրէ.ք իսճիքընահը հալ վէ հա-դըգաճի իտէմէտիյինէ տէրէճէ՛յի նիհայէտէ մուաղղատ օլու-յօր իտի .

Ֆիմէ սիւալ իթտէ « Պիլմէ յօրում , ֆագաճի մատմազէ-լին աղլատըդընը կէօրտիւմ . . . զանն իտէսէմ կէնճ պիր ա-տէմ իլէ իղտիվաճ իտէճէ.ք իքէն , պու ատէմ դայընդ կիճի-միշ . . . պիրատէրի տէ պուննատան տօլայը բէ.ք միւթէճէսիր կէօ-րիւնիւյօր , թանընըմայաճադ տէրէճէտէ ղայիֆլանմադտա տըր-պիչարէ մատմազէյտէ տուսի կէօզէ չտրաճադ տէրէճէտէ տօլկուն պիր չէհրէտէ պուլունուլյօր » տէ՛յու ճէվապ վիրմէ.ք-տէ վէ ըղհատը թէսէսիֆ իճմէ.քտէն քէնտիլէրինի ալամա-մատտա իտիլէր :

Ալընան պու խատպէրլէրին հէր պիրիսի պիչարէ իհթիյար իչին , աֆէչտէ դրպարընմըշ պիրեր խանչէր տարպէսի իտի . Եաճաղընըն իչինտէ քէտէրինտէն եուտրուդլարընը սրդը.յօր իտի . մէրդում տօն տէրէճէ մուղթատրըզ օլատադ , քէնտի քէնտինէ .

— Ա՛հ , եա Բաապիմ, էկէր պիր քէրրէ չիֆայապ օլուպ տա այադա դալդապիրսէ իտիմ . . . տէմէ.քտէ իտի :

Մամանֆինէ , դօնադընն տէյուննինտէ վուդուաճի եէկատի-կէրինի թէադըզ իտիյօր իտի . պիր սապահ Ֆիկատօ կաղէ-թատա ժօրժ տը Ֆըրէսինէր հադդընտա պիր մէդալէ նէչը իմմիշ վէ մէդալէյի մէդրիւբէտէ , միւսիւ Բաուլ տը Սէրվին հէմշիրէսի մատմազէլ Ալիսի եատ իտէրճէսինէ իյմա իտիլմիշ տի :

բէ.ք զիյատե ԹԷէսիւֆ լիթոիմ, պիչալրէ հէմշիրէնիզ աատէթա ԹԷբզիլ իտիլմիշ իտի , տէմէսի իլէ , Բաուլ մաղլուբանէ պիր տուրէթտէ պաշընը դալաբլատըդ .

— Հէմշիրէմի սօն նէֆէսիմ չըդընճայա գատար միւտաֆաա իտէճէյիմ . վա՛յ անըն հալինէ քի . . . տէմէ.քատէ իքէն , Րուսթան , մուամալէյհին աէօղունիւ դաթ պիրլէ .

— ՃէսարէԹինիզէ չիւպհէ իմմէմ տօսԹում, ֆադաթ պէիիրսինիզ ա՛ , ալէմին տիլի ԹուԹուլամազ , խալդ՝ պու իշէ պէյնամայի կիսլի մանա վէրէպիլիր , տէյինճէ , Բաուլ պաշընը էլլէբի արաստընա ալարադ պիր աէտայի Թէհտիտքեւարանէ իլէ .

— Նէ՞ եաբմայը , ա՛հ պու ալչադ հէբիֆ էլիմէ կէչտ պէհէմհալ էօլտուրմէճէյիմ, տէտի .

— Ֆադաթ մալիւմինիզ տիր ա՛ , պու հալաքէԹինիզ իլէ հէմշիրինիզին նամուսընը իրմալ իմմիզ օլամազընըզ, աճապա պիչալրէ մտամալէ: Ալիա պու վուդուաԹը նամուաշիքէնանէտէն խապէրսար օլտու՞ մը :

Բաուլ ճէվապ վէրմէտի , իբի ահալատ արաստընա պիր դաչ տադըդա դատար տիքիմ հասըլ օլտու , պատէհու Րուսթան պիր տուրէթը ըիյաքեւարանէտէ Բաուլըն էլլէրինտէն ԹուԹարադ .

— Բա՛ու լ , պիր պիրիմիզէ մէրպուԹ օլտուդումուդը վէ պիզէ նէ տէրճէէլէրսէ մուհտապէթիմ օլտուղունը պիլիրսինիզ . պիզի պու հալի էսէֆիշէթիմիտէն դուրԹարմադ իչին հէր ալուրիու ֆէտաքեւարըդա հազըրըմ, տէմէտի իւղէրինէ , Բաուլ ֆէնա հալտէ միլէթէսիր օլարադ վէ Րուսթանըն էլինի տուրէթը վինէթտարանէտէ սըդարադ .

— Սէվկիլի տօսԹում , պու պադաէ տալա չիւպհէ իմմէմ, Թէշէէ.քիւր խոէրիմ , ֆադաթ պունա պիր չարէ եօզ աըր , տէտի :

— Նիկէր հէմշիրէ հանըմընըզըն պէհտէնիղտէն իբրահ վէ նէֆիսէթի օլմամըշ օլտա խոր . . .

Բաուլ, պու սէօղլէն իւղէրինէ հէման ևէրինտէն չիտտէթ վէ հայրէթ իլէ սըչրայլադ .

— Անտրէ՛, նէ՞ տէմէք իսթէչօրսունըզ, պու գատար չէյտէն սօնրա եհնէ ըսպը օլաճա՞ղմըսընըզ, տէյու պաղըրտը։

— Պունը սիզէ թէքրլիֆ իտէճէյիմ։

— (Կէօզլէրի եաշարարադ.) Ա՛հ տօսթում։

— Պէօյլէ պիր հարաքէթ, հէր տիւրլիւ ֆալրգիյաթ վէ թէէվիլաթը պէր թարաֆ իտէր։ Մալիւմինիզ օլտուղու իւղրէ, կաղէթալար ժօրժ տը Ֆըրէսինէլին, մատմազէլ Ա. տը Մ. իլէ իլտիվաճընը եաղմըշլար տըր. իմտի պու խապէրին եանլըշ օլմասընը վէ մատմազէլին՝ Մ. Անտրէ Րուսթանէ նըշանլանմըշ, հալթա եէվմը իլտիվաճլէրինին դարիպէն իլանը մուգաբիլէր պուլունմուշ օլտուղու նէշը ու իլան իթթիլիւիր, վէ պէօյլեճէ իչ գաբանըը կիտեր. հէյէ պիր թագըմ պէտխահ ապըղըլըարը, էնկէրէճ եըլանը կիպի զէհիրլի լիսանըլըարը սուսատուրմապը պէն տէրիւհատէ իտէճէյիմի գալթիէն վատ իտէրիմ։

Բաւէ, պու ալիճէնապ տօսթունա նէ եօլտա ապղը չիւքրան իտէճէյինի պիլմէյէրէկ զայէթ միւթէէօիր պիր սէտա իլէ ճէվապ վիրտը։

— Հէմշիրէմինտէ, պէնիմտէ հայաթըմըզը, վէ հայաթըմըզտան տահա գիյատէ մուազղէզ վէ մուգատտէս օլան նատիւսըմըզը գուրթարը յօրսունըզ, իմտի թէչէէքքիւր իտէրիմ տօսթում, տէտի։

— Պէօյլէ պիր խըսամէթտէ պուլունաճաղըմտան տօյայը քէնտիմի պահտըտար տատ իտէրիմ, հէմտէ ֆէտաքարըղըմ խօշ պիր շէյ օլաճադ, չիւնքի քէ՛ք ալա պիլիրսինիզ քի, մատմազէլ Ալիսի պիր մուհապէթը շէտիւտէ իլէ սէվմէքտէն պիր ան խալի գալմատըմ, վէ պունտան պէօյլէ տէ ասլա գալմայաճաղըմ։

— (Շիտտէթլէ.) Էվէ՛թ, էվէ՛թ, պիլիյօրսում։

— Օ հալտէ չիմտի հէմշիրէնիզին մուվաֆագամըմը խաթիհսաղ իթմէքտէն պաշգա չէյ գալմատը գանն իտէրիմ, տէյի՞ մի։

— (Իմմինան լլէ .) Պաւնը պլողաթ պէն տէրիւհաէ իտէրիմ, մէզպուրէ , քէնտիսինի պահաըրար ատա խաէճէք տիր ։

— Պու իչի հէմշիրէնիղէ մի մրին մէրհէպէ չարըդ սէօյլէմէնիղ իգիթիղա խաէր ։

— Եիմաի ։

— Պէնաէնիպ պաւնըն ճէվապընը ալմագ իչին սաաթ պէշաէ կէլիրիմ, պաաէհու մէգալէմիղի եազար Ֆիկաթօ կաղէթաընա եէթիշմիրիրիպ ։

Իչի մաւհիպ տօսթլար եէքաիկէրինին էլլէրինի քէմալի իշթիհադ իլէ սըգաըլար . Անարէ Բաւաթան իւմիւա լլէ քէրվէրսէ օյաուղու հալսէ գօնագտան մաւֆարէգաթ իթտի · պաաէհու Բաւալ չընկըրադը չալըպ պիր խըամէթքար ճէլպ իթտի վէ կէլէն խըամէթճիյէ .

— Հէմշիրէմէ սէօյլէյին , քէնտիսի իլէ կէօրիւշէճէյիմ, տէտի ։

Խըամէթքար թաապիմ իլէ էյիլիպ տըշարը չըգաըղընտա , Բաւալ ադիմ պիր հէյէճան վէ խէլէճան իլէ օտանըն տէրտունինաէ պիր աշադը պիր նօգարը կէզինմէյէ պաշլաալը ։

Բաւալ քէմալի էնտիշէ իլէ վադը օլաճագ Թէքֆիֆինին , հէմշիրէտի Ալիս Թաւաֆընտան նէ սուրէթլէ գաապալ օլունաճաղընը տիւշիւնիւյօր իտի . ֆագաթ տէվիգանլընըն Ֆիքրինճէ , հէմշիրէտի պու Թէքֆիֆի պէհէմհալ գաապալ իթմէյի իտի , չիւնքի պու իչ նամիւսա այըտ օլուպ , մէսէլէնին պաչգա տիւրլիւ հալլի միւմքիւն տէյիլ իտի . Բաւալ իչին իսէ, նամուս տէնիլէն չէյ , տիւննաաէ հէր չէյտէն մուգաատէս վէ մուազղէզ իտի ։

Ադրասը պիր գաչ տադըգա գաատար կէչիքտէն սօնրա , խըամէթքար ավտէթ իտէրէք .

— Մաամաղէլ ճէնապլէրի , օտասընտա գաթը ալինիղին Թէչրիֆինի պէ.քլէյօր , տէտի ։

Բաւալ պիր հարաքէթը գաթիյէ վէ ճիտաիյէ իլէ տէրհալ Ալիսին օտասընա կիթտի ։

18

Մատմազել որը Մէրվին տայլըէսի, պիլատէրինին տայլըէսի կիպի պիրինճի գաթատա վէ գօնաղըն սաղ թարաֆընատա իտի. կէնճ դըղ գալպինին հէյէճանընտան նաչի կիճէլէրի ույուն ամազ օլմուշ օլտուղունտան էրքէնճէ գալդմըշ օլսա, հէր կիւն պիր խայըրլը հավատիս ալմազ իւմիւտինատ պուլունտուղունտան, սապահ օլտուղունա մէմնուն օլմագտա իտի։

Ակիս, զահիրի հալտէ կէօրիւնէն իմարէլէրէ բաղմէն ժօրժ որ Ֆըրէսինէրին խըյանէթինէ, ևանի մէրդումըն քէնտիսինի ալտաթմըշ օլտուղունա պիր տիւրլիւ ինանամայօր իտի։ ժօրժըն պաշընա պիր Ֆելաքէթ կէլմիյինէ, իհթիմալ փի թէրքը հայաթ նիմտիյինէ վէ անը պիր տահա կէօրէմէյէճէյինէ քէսպը գանատաթ նիմտիշ վէ մահզա պու միւլահազաթ իլէ մուղմարըպ օլմագտա պուլունմուշ իտի։ ժօրժըն թաստիվըն, կէօղիւնէ՝ գանէ միւլէմմա օլմուշ կէօրիւնիւյօր իտի. անըն սէտասընատան պաշգա պիր չէյ՝ գալպինտէ չարբընթը բէյտա խոէմէղ իտի։

Պիչարէ դըղճըղազ պու մուհապէթը խալիսէտէ նէ գատար մէսէրրէթլէր պուլմագ իւմիւտինատ իտի. թէքմիլ հայաթընճա ժօրժատան այրըլմամագ Ֆիքրինի նիւշվէնիւմա պուլտուրմուշ իտի. չիմտի իսէ պիլտէն պիրէ այրըլմըշ պուլունույօր իտի. ճանը կիպի սէվմէքտէ օլտուղու, սօն տերէճէ նամուսքեար պէլլէտիյի ատէմի ղայղ նիմտիշ իտի. թէքմիլ խոթիդպալի բարէլէնմիշ, գալպինտէ պինէլէրճէ եարէլէր ա-չըլմըշ իտի. պագը սէֆալէր էօլիւմի պաղըտարագ չըղըրըյօր իտի. մատէմ փի ժօրժը պիր տահա կէօրէմէյէճէք խսէ, քէնտի տէ անըն կիպի տիւննա եիւղիւնատէն ղայղ օլմագ խըթէյօր իտի. պու ըղթըրտապաթը միւտհիշէտէն գուրթուլմագ

պահճէտէ կէպինէն նապանճը իմիխյարըն , արգամամիզ պիր նաղար իլէ քէնարինէ պաղտըղընը բէնչէրէտէն կէօրիւր իտի . ֆիլ հադըդա նապանճը իմիխյար պիր տէրէճէյէ գատար քէսալը սըհհէթ իմտիչ վէ տրչարը չըդմաղա պաչլամըչ օլմայըրա տայիմա պահճէյի տօլաչըպ տուրտուչօր իտի :

Նէ՞ ալարիպ հալ, մատմազել Ալիս սէպէպինի պիլմէքսիզին պու իմիխյար ատէմէ պաղտըդճա տէրտը տէյուննինէ նէվիմա թէօէյի պուլուչօր իտի :

Բաուլ, կէօրիւշմէք իչին հէմշիրէսինէ խապէր կէօնտէրտիյի սապահ , կէնճ դըզ հէր վաղրմատան գիյատէ պիրմապ վէ խասմա պիր հալատէ պուլունուչօր իտի . պիրատէրինին պու իմալէպի պախի հէյէճանը օլմուշ իտի . ածէպա ժօրժտա՞ն մը պահս իմմէյէ կէլիյօր իտի . ադըպէթ պիր խապէր ալապիլմի՞շ մի իտի :

Պիրատէրի իչէրի կիրտիկի ղէման, մատմազել Ալիս այագ իւսթիւ տուրմադտա վէ պաչտան այագա դատար իիր իիր թիրըէմէքտէ իտի . մէղպուրէ ճանխըրտաշ պիր ֆէրիտտա գօրտարըպ պիրատէրինին պօյնունա աթըպարագ .

— Նէ՞ խապէր Բաուլ , հէվատխալէրինն վա՞ր մը , խայըրը պիր խապէր ալապիլմի՞ն մի , տէյու հայդըրտը :

Ֆագաթ Բաուլըն չէհրէխինտէ ադիմ պիր ատարը մահդունկէթ կէօրիւնիւյօր իտի . պիչարէ դըզճըզագ պու հալտէն միւթէէսիր օլարագ իւրի եանընա սարխօշ կիպի սալանտը . վէ կէօզլէրի նապչարագ :

— Ա՛հ նա Բապպիմ , տէյու հայդըրտը :

Բաուլ , գըզ դալընտաչընը քէմալի մուհապէթլէ գուճագլայըպ պիր դանարէ իւղերինտէ օթուրտուրագ .

— Ալի՛ս , սէվկիւլի հէմշիրէճիյիմ, ադըննը պաչընա թօքա տա , տէյլճէյիմ սէօզլէրի էյիճէ ախնէչ , պիրա հէր իչիմիզ տէ վէհիմ պիր վազիյէթտէ պուլունուչօրուզ , տէմի :

Պու սէօզ իւղերինէ կէնճ դըզճըզագ տահա պիյատէ սարարտը . մումանիէյհա ֆէճի պիր ըղիբրատ իչէ դօլտուրընը սէմայա տօղրու դալարտագ .

իչին վիճաւոնին մոհվ օլմասընը էզճան ու տիլ արդու խա-յօր իտի ։

Ա.ճէպա ժօրժ անը ուննուտապիլի՞ր մի իտի , ա.ճէպա քէնտի տէ ժօրժը ուննուտապիլէճէ՞ք մի իտի . կէնճ գըղ պուրալալընը միւլահազա իտէրէ՞ք քէնտի քէնտինէ «խայր» տէյօր իտի , չիւնքի ժօրժա , քէնտինտէն գիյատէ էմինէյէմի վար իտի . էօյլէ իսէ անը նի՞չին կէօրէմէյօր վէ իսապէրինի պիլէ ալամայօր իտի ։

Ա՛հ , էվվէթ , աէմէ.ք քի ժօրժ էօլմիւշ իտի , ֆագաթ էկէր էօլմիւշ օլսա իտի , պիրատէրի իսապէր ալմայաճա՞գ մը իտի . պիր չօդ աէֆալէր պուննը պիրատէրինտէն սօրմուշ իտի , կէօզ հաչլարը աէօքէրէ՞ք պու պապտէ պիլէհյինի սէօյլէմէսինի նիյազ իմմիշ իտի . պիրատէրի իսէ , ճանը սըգըլմըշ կիսի կէօրիւնէրէ՞ք ճէվապէն պիր չէյ պիլմէհյինի պիր գաչ աէֆա սէօյլէմիշ իտի ։

Պիրատէրինին վէրտիյի ճէվապլար , պիչարէ դըզճըզաղա պարիս կէօրիւնմէ.քտէ , ժօրժ տը Ֆըրէսինէրին իամինի հատա հյլէհյի ղէման, հիտատէթ ըզհար իտէրճէսինէ պիր թաւը ալմագտա իտի . ֆագաթ Բատւլըն էվղայի զարիպէսի նէ՞ տէմէ.ք իտի . հադըգաթը հալ նէ՞ ղէման անլաչըլաճագ , նէ՞ վագըթ հայաթընը աչընտըրմագտա օլան չիւպհէտէն խէլատա օլունաճագ իտի ։

Ինչթէ ժօրժըն թահտը թէվդիֆ ալընտըղը ղէմանտէն պէրի կիւղար իտէն պիր այը , մատմազէլ տը Սէրվ պէօյլէ միւտհիշ վէսվէսէլէր վէ ճանխըրաչ չիւպհէլէր իչինտէ կէչիրտի . գաթան գօնագտան տրշարը չըգմագ իսթէմէյէրէ՞ք եաըրնըղճա խրիալը էվգաթ իթմէ.քտէ , սէլլէր կիսի կէօղ հաչը տէօքմէ.քտէ , սատթալտըճա լիմօնլըգտա գալատագ , սէվկիւլիւ բէտէր ու վալիտէսինտէն պէրկիւղար գալընը օլան Մէ.քսիգա չինէ քէրէրինին լէմմաչատընա գօյուլմագտա իտի ։

Ինչթէ մատմազէլ Սվիս օ ղէմանլէր սէվկիւլի բէտէր ու վալիտէսինի խաթընըլայարագ , պուլունտուղա հալի ֆէլաքէթ-իչթիմալտէ , անլէրին խմտատընը թալէպ իտէր իտի . օ ղէման

— Նա՛ Բապիմ, պանա պիր ֆելաքէթ մի խապէր վէր-մէյ կէլիյօրսուն, ժօրժ էօլմիւշ սիր տէյիլ մի, տէմէկի իւզէրինէ, Բաուլ սը Սէրվ վուդուրանէ պիր թաւր իլէ.

— Ի՛նչսիփ իաէրիմ .քի միւսիւ սը Ջըրէսինէր էօլմէմիշ տիր, զիրա էկէր էօլմիւշ օլսա լոի, կերէ.ք քէնաիսի վէ կէրէ.ք պիրիմ իչին պիրն դաի խայըրլը օլուր իոի, տէոի.

Ա՛ամամաղէլ Սվիս պիրսատէրլինին սէօյլէտիյի պու միւսհիշ սէօզիւ իչլոինճէ, լաարիֆի զայըի գապիլ գօրդունճ սուրէթէ կէօզլէրինի աչսը, վէ էլինի հէման բարաանըրճասը-նա չարըսագաա օլան գալպինէ կէօթիւրէրէ.ք.

— Նէ՞ տէմէ.ք իսթէ.յօրսուն Բաուլ, մագասաըն նէ՞ տիր, տէ.յու պաղըրսը.

— Պու ատէմ պիր ալչագ սըր, պիր խայրն սըր, պունսան պէօյլէ անը պիր տահա խաթըրընսան պիրէ կէչիրմէմէլիյին, տէ.յերէ.ք վէ հէմչիրէսինի մահզունիյէթինսէն էօրտիւրմէ.ք մուխաթաասընը կէօզէ ալտըրարագ, քէնոինէ նագէ իսիրէն վէ կաղէթալարըն եաղմագաա օլտուգըսը վուգուաթը նագէ ու հէ.քիայէ իլլէտի.

Պիչարէ Սվիս, էօլում տաթալէսինէ օղրամըշ կիպի քէնտինի պիւթիւն պիւթիւնէ զայղ իթտի. Բաուլ, մուավէնէթ թալէպի իչին չընկըրտագը չալմագա գալգըշսը. Փագաթ մատմաղէլ Սվիս պիրտէն պիրէ այագա գալգարագ վէ պիրսատէրինին հարաքէթինի մէն իսէրէ.ք, քէմալի սէպաթ իլէ.

— Խա՛յը, խա՛յը, ասլա ինանմամ, պունլարըն հէբսիտէ եաան տըր, ալչագճասընա իֆթիթիա տըր, ժօրժ սը Ջըրէսինէր պանա խը.յանէթի իթմէմիշ, հաթտա պէօյլէ պիր ալչագլըը ֆիքրինաէն պիրէ կէչիրմէմիշ տիր. պէնիմ ժօրժա հէր վէճէյլէ իթխատըմ վար, զիրա ժօրժ նամուսը պիր զաթ տըր, տէ.յու հայգըրսը.

Բաուլ, դըզ գարընտաաչընը թէսկին իթմէ.յէ չալըշսը. պատէհու վագտայի մալիւմէյի լյղահ իսէրէ.ք թաֆսիլաթ վէրսի. հայֆա.քի արթըգ չիւպհէ.յէ մահէլ նօզ իոի, Բաուլըն հէ.քիայէ իլլէտիլի մատատէ, զաննիյաթ եախօտա ֆարզի-

յամտէն իսարէթ օլմայրսա, կաղէթալար պիլէ պունտան սահս իթմիյէր իտի. քէնտիսի իլէ չօգ դէմանտէն պէրի քէսսը վուդուֆ իթմիյ իտի իսէ տէ, ֆագաթ պու միւտհիշ իլթիրաֆտէն չէ.քինմիյ իտի։

Բաուլ, հէնիրէսինէ դարյը պէօյլէ պիր իլթիրաֆտէ պուլունմայա մէճպուրիյէթ էլ վէրմէ.յէճէ.յինի զանն իտիյօր իտի. ֆագաթ արթըդ. իճթինապ ու իհթիրազէ մահէլ գալմամըշ իտի. հէր չէ.յի սէօյլէմէ.յէ պօրճլու իտի, չինքի պու ք.է.յֆիյէթ նամուսյարընը թէհլիքէ.յէ տիւշիւրմիւշ իտի. մամաֆիհ ֆրրսաթ տիւչտիւյի դէման հէր հալտէ հէմշիրէսինին լինթիգամընը ալաճագ, միւսիւ ֆրրէսինէր, իրթիքեապ իթմիյ օյտուղը ալչագըղը բէ.ք պահալը էօտէ.յէճէ.ք իտի։

Բաուլ, պու սէօզլէրին հէբսինի պիր ղաղէպը խաֆիտէն թահրիք օլունմուշ օյտուղու հալտէ սէօյլէմէ.յօր իտի. պու վագաա մուհահիլէ.յհի հէման դըզդարընտաչը դատար մահղուն վէ մուզթարըպ իթմիյ իտի։

Ալիս, պիր ըղթըրապը ճանխըրաշ իլէ թիր թիր թիթրէ.յօր իտի. չինքի հագդըդի պիր սէպէպ օլմատըդճա, պիրատէրինին ճան սըդաճագ պու կիպի էֆալտէն իհթիրազ իտէճէ.յինի բէ.ք ալա պիլմէ.քտէ իտի։ Մատմազէլ Ալիսէ, Բաուլըն ղահիրի հալէ գաբըլըպ տա, պու տէրէճէ.յէ գատար ալտանաճագ աստէմ օլմատըղը մահիւմ իտի։ Ֆիլ հագդդա Բաուլ տը Մէրվ, ֆէննա եիւրէ.քլի օլմայրպ, պիլաքիս բըգդաթը գալպէ մալիք պիր տէլիգանյը իքէն, միւսիս տը Ֆրրէսինէրտէն պահս իթտիյի ղէման, կէօզլէրինտէն ֆէննա հալտէ հիստէթ ամէչլէրի սաչըլմագ տա. թէհավվիւրինտէն նաչի էլի պյագը թիթրէմէ.քտէ, վէ չէհրէսինի ալիմ պիր տէհչէթ գաբլամագտա իտի։

— Ալիսին ֆիքրինճէ, պու հալտէ պիրատէրինին իֆատաթընտա հագդըգաթէ հագըն պիր ազ չէ.յ վար տէմէ.ք իտի. միւտաէթը էօմրինտէ պիրինճի տէֆա օլարագ կէնճ գըղըն դալպինէ պիր չիւպհէ կիրտի. պու չիւպհէ բըչագ կիպի սօսւգ վէ քէսկին օլարագ պիչարէ գըղճըղագըն գալպինի

Ալիս պու սէօղիս իշխանձէ, էնկէրէք երլանընտան սօ-դուլմուշ կիսլի պիր ոէն պիրէ նէրինտէն սըչրայարագ։

— Տէսթը իզտիվաճը՞մ մը, տէսթը իզտիվաճը՞մ մը։ ա՜հ, տալա, միւմքիւն տէյիլ, տէ յու հայդըրտը։

— Ծադամ պու բէ՛ք իգթիզալը պիր շէյ տիր։ սէնին իչին, պէնիմ իչին, նամըմըզ, իթիպարըմըզ վէ հայսիյէթիմիզին մուհաֆազասը իչին, պունըն պէօյլէ օլմասը էլզեմ տիր։

Բաուլ, Անարէ Բուսթանըն պէ՛յան լյլէսիյէ, վէ քէնտինճէ տէ բէ՛ք ղիյասէ հադդը կէօրիւնտիւյի սէպէպլէրի պիրըր պիրըր տէրմիյան լիմտի։

Ալիս քէմալի ալդադամ իլէ տինլէմէքտէն սօնրա, պու սէօղլէրտէն բէ՛ք ղիյասէ միւթէէսիր կէօրիւնտի, պատէհու մադամտա վէ թիրիբէ՛ք պիր սէտա իլէ։

— Մանա, պունա վէ պաչըճա նամուսքէտար ֆամիլեամըզդա այլսա օլան հայսիյէթիմ մուհաֆազա իթիմէ՛ք իչին, պիրա իթիրազ նէ խութէրսէն նաքուալա հադդըրըմ, տէյինճէ, Բաուլ քէմալի մուհասէթիլէ հէմչիրէսինի դուճադլայըպ ալնընտան էօրէրէ՛ք։

— Սէվկիլի հէմչիրէճիյիմ, պէնտէ սէնին պիճէնտալը-ղընտան վէ նէճատէթը զաթիյէնտէն պու ֆէտաքեարլըղը պէ՛քլէյօր խաիմ. պունտան սօլայը միւթէվէֆա բէ՛քեր ու մատէրիմիզին մուդաատէս նամընա օլարագ սիզէ արզը թէշէ՛քքիւր խաէրիմ, վազըթի կէչմիքճէ ունութուրսուն. Անարէ Բուսթանըն ֆէնա պիր ատէմ օլմասըղընը, վէ սէնի նասըլ տէյիճէնինէ պիր մուհասէթիլէ սէվկիյինի կէօրէճէ՛ք վէ իլէրուտէ բէ՛ք ղիյասէ մէճմուան օլաճագսըն, տէխի։

— Տէսթը իզտիվաճըմը՞ զ մալէպ խանէն քիմսէ միւսիւ Անարէ Բուսթա՞ն մը տըր։

— Լվվէլի միւսիւ Բուսթան տըր. պու ալիճէնապ տօսթուտուղ սէնի հաստէն էֆզուն սէվկիյինի պէ՛յան լյլէսի։

Ալիս հիչ պիր հալսաքէթի ըղհաար իթմէտի, հէր շէյէ դամլանմըշ կիսլի կէօրիւնիւյօր խոի. մուսիւլէյհանըն զիհ-

Եարալայօր իսի . մաամնաղել Ալիս , արթըդ ժօրժ ար Ֆըրէ-սինէրի մուտաֆաա իմմէ,է ճիւլաթ իսէմէ,յօր իսի ։

Կէնճ գըզճըլպաղ սէս չըգարմագարդըն մուղթարըպ օլու-,յօր , կէօյսիւնաէն պօղուդ հընչգիրըգլար չըգ,այօր իսի . ճա-նընտան պիյաաէ սէվմիշ վէ նամուսը իմանըմըշ օլաուդու պու աաէմաէն , պու նօլտա ալչադճասընա ալտանմըշ օնմագ մէ-մո՛ըլ մը իսի ։

Բաուլ տախի սիւքիւթ իսիյօր իսի . օտանըն իչինաէ հէ-յէճան վէ քէնտինտէն կէչմիշ պիր հալաէ կէպինէրէ,ք , աէվ-կիւլի հէմչիրէսինին ըղմըրտպաղմը իլէ միւթէէսիր օլու,յօր ի-տի ։

Ցէլիղ անը նաւմուդլարընը սըգմըշ , պիհնինի էֆքարը ինմիղ ամճաուեանէ իսմիսա իմմիշ իսի . մուամալէ,իհնի հիա-տէմինտէն փիլիսիհնիշ օլան տուտագլարընատն , չու մէ,յու-սանէ սէօզլէր չըգ,ար ։

— նա՛ Բապպիմ , նէ՞ միւչհիւլ հալ արը պու , չիմսինէ՞ նաբմայը , նէ՞ իմէտպիրէ մի լատճաղթ իմմէլի ։

Պիչարէ Ալիս իսէ , կէօղէրինի գաբայարտագ պայէթ ճան-խըրտշանէ պիր սէտա իլէ ։

— Սրթըդ պէնիմ իչինն հայաթ պիրթտի , տէմէսի իւզէ-րինէ , Բաուլ իչինի չէքէրէ,ք ։

— Հէ,յհա՛մ քի , իշ պէօյլէ տէ,իլ , ալէմ սէնտէն նէնի պիր ֆէտաքնարլըգ իսմէ,յօր , տէտի ։

— (Պաչընը գալտըրարագ .) Ֆէտաքնարլը՞գ մը ։

— Նէվմէմ , պու ալչագլըգըն տարպէ,ի միւտհիշէսի ալ-իմընատ էղիմիշ գալամագսընըգ ։

— Նէ՞ տէմէ,ք իսմէ,յօրսուն ։

*— Գատրինի պիրէմէսիյիմիզ պիր ալիճէնագ տօսմտու-մընգ , սէնինն մահվ օլմագ իւզրէ օլան հիւսնի չէօղրէթինի վէ տահա տօղրուսը հէր իչիմիզին նամուսընը խէյտա իմմէ,ք իս-թէ,յօր . պու սապահ , պատիյի իմէէսիւֆ օլան պու գը,լ ու պալ հէնուդ էմրտաֆտա հապըրմագտան էվվէլ , իչիմէ օ տօսմտու-մուդ կէլիպ սէնին տէսմէթը իսդիվագընը ըէտմէն իմտէպ կյէսի ։

19

Տը Սէրվ գօնաղընա պիր թէսաւուֆը զարիպէյի ֆէվդէլաէ իլէ գապուլ իտիլմիշ օլան մեճլուսդ իհթիյարըն, ասըլ ճէրիհէսի իլթիյամըէղիր օլուպ, քէսպը սըհհէթ իթաիքաէն սօնրա տիւշմանը միհն ու մէշադդամի օլմաղա պաշլամըշ իտի. մէրգում ըղթըրապը ճիսմանիյէյէ պէտել՝ ըղթըրապը մանէվիյէ կիրիֆթար օլմուշ օլտուղու հէր հալինտէն անլաշըլըյօր իտի։

Նասըլ ֆի աէմիյիղ, ժօրժ տը Ֆըրէսինէրին զայպուպէթը նակհահանիսի, տը Սէրվ գօնաղընը ազիմ պիր եաս ու քէաէր իչինտէ պըրագալըտան պէրի, արթըգ եապանճը իհթիյարե չօգլուդ էհէմմիյէթի վերիլմէղ օլտու։ Մատմազէլ Ալիա, բարէլէնմիշ օլան աշդընտան վէ Բաուլ տաիի հէմշիրեսինէ իտիլէն հադարաթըն ինթիզամընը ալմադտան պաշգա պիր շէյ տիւշունմէյօրլար իտի, իհթիյար, հէր իքիսինին տէ խաթրընտան չըդմըշ ունուտուլմուշ իտի։

Բաուլ թէքմիլ զէմանընը, զայպուպէթի իտէն ավօգաթըն թէհարիսինէ հասը իթմիշ, Անտրէ Բուսթանըն սէօզլէրինի վէ կազէթալարըն միւնտէրիճաթընը, էվհէր ճիհէթ մուվաֆըդը հադըդաթ պուլմուշ իտի. Մ. տը Ֆըրէսինէր, իչի տէֆթա զիյարէթինէ կէլէն վէ կիւզել կէօղլէրի իլէ ավօգաթը թէսիսիր իտէն տավա տահիպի տիլպէր դատըն իլէ պիրլիքտէ տազիմէթ իթմիշ իտի. պու ալի ֆիթէ դատըն Բարլիղճէ ըէք մատրուֆ իտի. Հալատա Բաուլ պիլէ մէզպուրէյի իչի տէֆթա կէօրմուշ վէ հիւնանինէ հայրան օլմադտան քէնտինի մէն իտէմէմիշ օլտուղունան, արթըգ ժօրժ տը Ֆըրէսինէրին պու դատընա աշըդ օլտուղունա ասլըը դանաաթը թամամէ հասըլ իթմիշ իտի։

Բուսթան, ժօրժ տը Ֆըրէսինէրի հապո իթտիյի ճաթօ-

նինաե սկը ֆիլըլի սապիթ թէզարըռը լիմմիշ խոն ։

Բաուլ, դըզ դարընտաչընըն նէզոնտեն մուֆարէզաթ իմմէզաեն էվվել սէօվնէնի թէբրար խաերէք ։

—Սկվիռլի Ալիաճկիմ, նա՞սըլ խաթէրսին, նիկահ մուդավէյէնամէսինին ադաը իչին հա՞նկը թարիխի լնիմխասաթ խոտելիմ, սէմմէսինաե, մաամաղէլ Ալիա ։

— Ա խռքին մէրհէպե չաբըդ օլմալը, սկը ան էվվել հէր չէյին օլուպ պիհմէհսինի արդու լիմմէքաէյիմ, տէյու ճէվապ վէրմի ։

Բաուլ, հէմշիրէսինին պէօյլե դօլայճա մուվաֆագաթ իմմէսինէ սկը թաւաֆոան խէաճխուպ խոյօր, վէ տիկկը խաւաֆոան տա աէրէճէյի նիհայէտե մէնինաե վէ մէսրուր օլույօր խոն ։ զիրա պու վէսիլէ իլէ արթըդ նամուաարընա խաւէլ կէլմէյէճէք խոն ։ մուամիլէյհ դըզ գարընտաչընա խէշէք քիր իյա խաէր սկը նիկահ աթֆ իմտիքաէն ասնրա մուամիլէյհանըն նէզոնտեն մուֆարէզաթ իմմի ։

Պիչարե դըզճըղաղ նաընըզ գաւաըդը զէման ատէթա եարը էօլու սկը հալտե, իրի թաւաֆընա սաւանարադ բէնչէրէյէ գուտաը կիմի ։ եապանճը իհմիյաը դարչը թաւաֆոա գօլմուգ սանուսէնասընա եապանմըշ օլուռնուման Ալիսին իլք նաղաըը իհմիյաբե միւնամըֆ օլուռ ։

Իհմիյաը խե, օլուռան կէչէն վագաայը քէշֆ իմմիշ կիսկի կէօղէրինի Ալիսին օռաասընաան այըրմայօր խոն ։ պիչաըէնին կէօղէրինաե քէմալի մէյուսիյէթ կէօրիւնմէքսե խոն ։ ֆագաթի նաղաըը՝ կէնճ դըզըն նաղաըընա թէսուաիւֆ խինճէ, պուռութ ալթընաան չուէսուլ սէյայէ կկսկի բաըըռը ։

Չինին, սկը թագըմ էլէմպախշ միւսահաղաըաը իլե մէշղուլ օլան կէնճ դըզճըղաղ, իհմիյաըընն պու նաղաըը թէէսկրի իլե քեսպը դուվվէթի իմանյինի հըսս իմմի ։ պու նաղաը Ալիս իչին աաէթա սկը չուէյի խուիւա խոն ։

Ժօրժըն իսկ , Ալիսի կէօրմէքտէն պաշդա պիր արդուսը օլամայաճաղը տէրքեար օլտուղունտան , հէման չըվէնտըֆէրէ աթլայաճադ վէ Բարիղէ մուվասըլէթի իլէյհէհ իսկ տէ , Ընջանյրսընըն՝ Բուսթանա վարմըշ վէ պիր աղ էվվէլ դօճասը իլէ իթալէայա միւթէվէճճիւհէն սէյահաթա չընդմըշ օլտուղունը խասպէր ալաճադ իտի . իչտէ Անատէ Բուսթանընն ըրլանը պունտան իսպարէթի պուլունույօր իտի , Մէդրիւր ըրլանըն նէ սուրէթլէ նէթիճէրէդիր օլաճադընը իլէրուտէ կէօրէճէյիդ ,

Պիղ չիմոի դարիյնի .բիրամիէ պէրապէր պիզիմ եապանճը իհթիյարէ կէլէյիմ , Մէրդումի .քէսալը սընհէթի իտուպ .քէնտինի պուլուր պուլմազ , դօնադընն իչինի նէս ու մաթէմ իսթիկա իթտիյինի կէօրմիշ իսկ տէ , պու ֆէլաքէթին նէտէն նէչաթ իթտիյինի պիր տիւրլիւ անլայամամըշ իտի ,

Ֆէնտիսի Ֆադ-Պէրնար նամը իլէ եատ իսիմէ.քտէ , վէ թէղքէրէսի իլէ Ֆրանսայա դատար կէլմիշ օլտուղու էսկի պիր Զօհաֆ ասկէրի զանն օլունմադտա օլտուղունտան , պիր սէրսէրի կիպի թէվդըֆ օլունմադ մուխաթարասընը աթլաթմըշ, վէ պիւթիւն էֆքեարընը , Ալիսի աղլաթմադտա վէ Բաուլը պիր հալի բէրիշանլիկէթէ տիւչար իթմէ.քտէ օլան սէպէպին թէհարրիսինէ հասր իթմիշ իտի ,

Բաուլ իլէ Ալիս պէ.ինինտէ վուդու պուլան վէ դարիյնի .քիրամէն մալումի օլան մի.քտարէմէնէն սապահընը , իհթիյար , պիհնի պիր մէրդ իլէ մէչդուլ օլտուղու հալտէ պահճէտէ կէպինմէ.յէ պաշլամըշ վէ պիր դաչ տէֆա Ալիսին օտասը բէնչէրէսի էօնիւնտէն կէչմիշ իտի , Ո կիւն դօնադընը իչինտէ պաղը մուհիմմ մէսէլէլէր ճերէ.յան իթմէ.քտէ օլտուղու անլաչընըլ.յօր իտի ,

Ո կիւն սապահլայընն էրքէնտէն պիյարէթէ կէլմիշ օլան Անատէ Բուսթան , չէհրէսինտէ մուվաֆադըյէթի վէ գալէպէ նիւմայան օլտուղու հալտէ իհթիյարընն էօնիւնտէն կէչմիշ իտի . մէրդումի սօն տէրէճէ պիր մէսրուրիյէթի իչինտէ կէօրիւնիւյօր իտի , Պու պիյարէթճիինին կէօրիւնիւչիւ , իհթիյարտէ թաարիֆի գայրի դատլը պիր տէրէճէտէ թէէսիւր հասրլ իթմտի ,

տան չըզտըգտան ասնրա ժօրժէթի տէ պէրտպէր ալըշ կէօ-
թիւրմիւշ իտի ։

ժօրժէթ իլէ Բուսթան , Թէրնիյէ գատտար պիրլիքտէ սէ-
յահաթ իմմիշլէր . պատէհու օլտուտա Եէքտիկէրինտէն մու-
ֆթարէգտի իտուպ , Անտրէ Բուսթան Բարիղէ վէ ժօրժէթ
տախի Պէրլինէ թէվճիհի աղիմէթ իյլէմիշ իտի . ժօրժէթ ,
մահրուս օլան պիչարէ ավօգատըն լահիհի հագդընտա Անտ-
րէ Բուսթանտէն էմրը մահսուս ալընճայտ գատտար Պէրլինտէ
իգամէթ իտէճէք իտի ։

Բուսթան , իմրտա իտէճէյի մանօվրատտար սայէսինտէ պիր
այտան էվվէլ Ալիսէ տէսթըրէս օլմադ իւմիւտինտէ իտի . իզ-
տիվաճ ատտ իտիյտիքտէն ասնրա ատրթըդ ժօրժ թատտաֆըն-
տան պիր գօրգու քէրվա գատմայաճաղընտան , Բուսթան տէր-
հալ ժօրժէթէ պիր թէլէկրաֆնամէ կէօնտէրէճէք , ժօրժէթ
տախի Գարէմէնտայէ կէլիպ ավօգատըն մահքէմինին գատու-
սընը գըրտրըտաճադ վէ կէօզ Եաշլարը տէօքէրէք , ղէվճինին
հարտաքէթը վազտասընտան տօլայը ըղհարը թէէսիւֆ իտէ-
ճէք իտի ։

ժօրժէթ , ավօգատըն այտադլարընա գատանտարադ , խայըն
ղէվճի քէնտինի տէ պիրլիքտէ սիւրիւքլէմիշ օլտուղունտան ,
կիւճ հալ իլէ պիր ադշամ էվվէլ Եադայը գուրթարմըշ վէ
տէրհալ ավօգատը գուրթարմադա տէյիրմիշ օլտուղունը
ահ ու ֆէրեատ վէ կէօզ Եաշլարը իլէ տէօյլէյէճէք իտի ։

Մէղպուրէ , ղէվճի ալդատընտան կէլմէքտէ օլտուղունը
պիլմէյօր իտէ տէ , ավօգատը , մահբէսը ֆիէյատ եթտէ պըրտադ-
մայը պիր տիւրլի վիճտանընա Եէտիրէմէտիյինտէն , հէր
շէյի կէօզէ ալտըրտադ վէ պէյքի տէ հայատընը թէհլի-
քէյէ իյտա իտէրէք ֆիրտար իմտիյինի , վէ ավօգատըն տա
վագըտ ղայդ իմտէքտօղլին հէմտան գաչըդ կիմտէտի լո ղու-
մընը պէյտան իլէ , պու պատատէ մուտաֆիլէյհին ահվալընը իտտիր-
համ իտէճէք իտի ։

ժօրժէթ իտէ , Ալիսի կէօրմէքտէն պաշգա պիր արզուտը
օլտայաճաղը տէրքհատ օլտուղունտան , հէմտան չըմէնտըֆէրէ

Եապանճը իհմիկայս պու ատէմին գիյարէթինաէն սօնրա, Բաուլըն՝ օտասընատան չըգմըշ վէ պիր չէհրէյլի հիտաէթ ու ըղմըրապնիւմա իլէ տիվանխանէնին պահճէյէ նատըր օլան բէնչէրէյէրի էօնիւնատէն կէչէրէք, հէմշիրէսի մատմազէլ Ալիսին օտասընա թէվէճճիւհ իլէհայինի կէօրմիւշ իտի։

Բաուլ, հէմշիրէսի իլէ կէօրիւշիւպ տէ ավտէթ իթթիքատէն սօնրա, կէնճ դըղճըղազ, եւ դիւնիա բէնչէրէյէ տայատարադ տիւշիւնմէքտաէ վէ ալլամազտա իտի։

Պիչարէ իհմիկայս, պու իրի ադիզ չօճուդլարտաքի հալի նէս իշմիմալի կէօրտիւյիւ ղէման, դալպինին բարէկէնմէքտաէ օլտուղունը հըրս իտէրէք կիղլիճճ աղլամայա պաշլատը։

Իշթէ թամ պու էսնատէ իտի քի, կէօղլէրի կէնճ դըղճըղազըն կէօղլէրինէ թէսատիւֆ իթմտի։

Իհմիկայս, ալէլ ացէլէ պահճէտէն չէքիլէրէք իդամէթկէհահը օլան օտայա կիրտի. կէօզ հաշլարընը կիղլէմէք, կէօրէնլէրին թէֆաճիւալինի մուճիպ օլմազ իսթէմէյօր իտի. ֆադամէթ պէրպահտ ատէմճըղազ, պիր սուրէթը վիւտահիշէտ մուղթարըզ օլուրյօր իտի. ացէպա դօնադտանէլէր կէչէյօր իտի։

Ա՛հ, պուրայը անլայուտ տա վիւճքիւն իսէ պու պապտէ էլինտէն կէլէնի սարֆ իթմէ իտի, նէ՞ գատար մէմնուն օլաճադ իտի, ֆադամէթ քիմտէն անլատալը, դօնադտա պուլուղնան պիրճիւմլէ ուշադլար, մատմազէլ տը Մէրվինն բէք պիյատէ պէտպահտ վէ էֆէնտիլէրի վիւսիւ Բաուլըն սօն տէրէճէ մուազզազ վէ բէրիչան օլտուղունատան պաշդա պիր շէյ պիրմէյօրլար իտի։

Մամաֆիհ օ կիւն էօյլէտէն սօնրա դօնադըն իչինտէ ֆէվգէլատէ պիր կիւրիւլթիւ բէյտա օլտուղունատան, իհմիկայս հազըդաթը հալէ վագըֆ օլմայա պաշլատը։

Մատմազէլէն պիրա արզու պիր իզտիվաճէ մէճպուր օլտուղու, վէ ֆադամէթ պու մէճպուրիյէթին սէպէպլը հադըդըմի նէ օլտուղու անլայընմատըդը թէվահհուր պուրմազըա, պու շայիաթ՝ իհմիկայսըն տէբտ ու էլէմինի թէշխիս իյլէ-

յօր խոի. Հէյհամի քի պիչալէ առէմճըղաղա պու քէտէրին սէպէպինի անլամադ վէ անլէր իլէ իշլու տէրտ ու քէտէրէ իշթիրաք իմմէք պիլէ մէմնու խոի. Փիլհադըդա չու հալաէ պուլունան պիր առէմ իչին պունաան տահա միւէսսիր պիր հալ օլամազ.

Զավալը իհթիյար պու հալի բիւրմէլալ իլէ սապահատան ադշամա գառաբ գօնաղլըն էթրաֆընտա տօլաշըր. մուամալէյհ, Ալիսի կէօրմէք, իշարէթի խոուպ չալըրմադ, անընա կէօրիւչմէք իւմիւտինաէ պուլունույօր խոի իսէ ատ, ֆագաթ պիչարէ դըդ տըշարը չըդմայօր խոի. էրթէսի կիւն ալէսապահ ուշադլարըն կիտուպ կէլիշի ֆէվդէլատէ պիր վազաանընն ղուհուրինի կէօմթէրիյօր խոի.

Իհթիյար, ալէլ աճէլէ դալդուպ պահճէյէ կիթմոի վէ էթրաֆը թէճէասիւսէ գոյուլուս. ասգադ դարուսընա տօշլու պիր լաւլըը միւսթաճէլ իլէ կիթմէքտէ օլան պիր ուշաղա տօղրու գօշարագ.

— Ժո՛ղէֆ, ատ յու սէալէնոի,

Ուշագ. - Վա՛յ, սի՞զմիսինիլ, նէ՞ գառաբ էրքէն գալգմըշընընըղ, տէմէք քի արթընդ իթէմաէն քէսալը սըհհէթ իթաոինիլ.

— Համո օլսուն իթէմամէն,

— Բէ՛ք ալա՛, բէ՛ք ալա՛, մէճհուն օլսուս,

Ուշագ պունը տէյէրէ՛ք կէչիպ կիթմէ՛ք իսթէոի, լաքին իհթիյար մէրդումը ալընդ օյարագ.

— Ժո՛ղէֆ, բէճա խոէրիմ սիւալիմէ ճէվապ վէրին տէ էօյլէ կիտին. գօնագտա քի հազընըրդ նէ՞ տիր, տէմէսի իւղէրինէ, ուշագ ըզհարը իթէաճիւպ իտէրէ՛ք.

— Ա՛ճայիպ, պիլմէ՛յօ՞ղումսընըղ, պու ադշամ իղտիվաճ մուպ ավէլէնոամէսի իմկանընը յօ՞ղ, ատէտի.

Նոպանընը իհթիյար պու սէօզիս իչիտինճէ օլսուղու նէրատէ ատնա գալընը. « Իհթիմալ քի պու իղտիվաճ, կէնճ դըզըճըգտալըն պու թիւն հայաթընը զէհիրլէյէճէ՛ք տիր » տէմէ՛քտէ խոի.

Իմիայել, տալկըն տալկըն պահճէտէ կէղինմէյէ տէ-վամ իմտի. էօյլէտէն ոճնրա Բաուլըն տըշարը չըդարղընը կէօրիւնճէ, Մէքմիլ ճէսարէթինի էլէ ալարադ մատմաղէլ տը Սէրվ իլէ պիր միւլադաթ Թալէպ կյլէտի։

Ուշագլալ «Մատմաղէլ քիմսէյի դոպուլ խէմէղ» ճէվապընը վէրտիլէր իսէ տէ, Իմիայել օ տէրէճէ ըսրար իմ-տի քի, կէնճ դըղ անընլա կէօրիւշմէյէ ադըպէթի լուսլի ըիղա կէօսմէրտի։

Իմիայել, հայաթընը դուրմարաղընտան պահս իլէ կէնճ դըղա ալդը Թէշէքքիւր իմտիքտէն ոճնրա, դալիպէն վուդու պուլաճադ օլան իղտիվաճընը խապէր ալաբղընը վէ պունատան տօլայը սլդը Թէպղիքճաթա միւսարաաթ կյլէտի-յինի պէկյան իմտի։

Եապանճը Իմիայել պու սէօղլէրի սէօյլէր իքէն, Էքսէր տէճա կէնճ դըղա Թէէսիւրպախշ օլմուշ օլան ըրդաթամիղ նաղարը իլէ Ալիսի սիւղէյօր խտի. դըղընն կէօղլէրի աղ-լամադտան դըղարմըշ խտի, Իմիայելըն դալպի խսէ բարէ-լէննէյօր խտի։ Մումախիէյհ պիրտէն պիրէ պաղըրարադ.

— Մատմաղէլ, միւսաաֆէնիղ իլէ սիղէ սէօյլէյճէք յիմ սէօղտէն տօլայը աֆվընըղը խմիիհամ խէրիմ. ֆագաթ նիչէ ղէմանտէն պէրի մահզուն վէ միւքէտտէր օլտուղունու-ղը կէօրիյօրում. պունատան տօլայը նէ գատար մուղթարըդ օլտուչումը տիլ իլէ Թարիֆ խէմէմ. ըճճա խէրիմ, պայիսի մահզունիյէթինիղ օլան խուսուս հէր նէ խսէ լութֆէն պանա պէյան պույուրունուղ, ղիրա յյճադ խէրսէ հայաթըմը մէմ-նունէն ֆէտա խէրէք հուսուլը սատտէթինիչ չալըշաճադը-մը վատ խէրիմ. պանա իմիմատ խանիչ. դօնադընըղտա պէնտէն սատըդ պիր քիմսէ տահա պուլամադընըղ, տէմէ-սի իւղերինէ, կէնճ դըղ խաֆիֆճէ պաշընը սալայալուդ.

— Իմիայել տօսթում, հադդըմտա կէօսմէրտիյինիղ լութֆ ու մուհապէթէ Թէշէքքիւր խէրիմ. ֆագաթ Թէէ-սիւֆ օլունուր քի, նէ սիղ վէ նէտէ պաշդասը, քէտէրիմէ Թէ-սէլլիպախշ օլամադընըղ, տէտի։

— Զանն իսէրսէմ սիղի, սէվմէմիյինիզ պիր ատէմ իլէ իզտիվաճ իթմէյէ մէճպուր խոխյօրլար։

— Խա՛յր, պէնի քիմսէ իճպար իթմէյօր, վաղիքէմ պէնի մէճպուր խոխյօր, միւսիւ Բուսթան իլէ քէնտի հիւանի ըիզամ իլէ իզտիվաճ խոխյօրում։

Ինթիյար, պու «Բուսթան» խամինի իշխինճէ, եըլտըրըմտան վուրուլմուշճասընա միւտհիշ պիր սուրէթէ եէրինտէն սըչրատը, կէօզլէրի ֆալ թաշը կիպի աչըլտը վէ պաղըրարադ.

— Բուսթա՞ն մը, Բուսթա՞ն մը տէյօրսունըզ, տէյինճէ, Ալիս միւթէհայըրանէ ինթիյարէ պադարադ.

— Յվվէ՛թ, սիզ միւսիւ Բուսթանը թանըյո՞ւմուսընըզ, տէմէսի իլէ, ինթիյար քէ՛քէլէյէ՛ք.

— Յվվէթ, անը թանըըըմ, պանքէրին օղլու տէյի՞լ մի, տէտի։

— Յվվէ՛թ, բէտէրի ղէնկին պիր պանքէր իմիշ։

— Սէվասթաբօլ պուլվարընտա, տէյի՞լ մի։

— Յվվէ՛թ, օրատա։

Նապանճը ինթիյար միւտհիշ պիր սըթմա նէօվպէթինէ թուրթուլմուշ կիպի պաշտան այաղա դատար թիթրէյօր իտի. պիրուտ պիր ճէսէտ կիպի սար սարը քէսիլմիշ իտի. պրթըզ ղէրլէ դատար չիւպհէյէ մահէլ եօք, թա քէնտիտի իտի. պիրա իտիթիյար էօլտիւրմիւշ օլտուղու օ մէլուն հէրիֆին օղլու, քէնտի էօզ պէ էօզ դըզը իլէ ադամը իզտիվաճ խոխյօր իտի։

Տէմէք օլույօր քի, իրթիքաթտա ինթիշ օլտուղու ճինայէթի, էլան քէնտինի մէչում պիր սուրէթէտէ թէհտիտա խոխյօր իտի. պունտան պիյատէ պէտպահալըդ օլամազ իտի. ինթիյար իչին պու սոն տարպէ հէբսինտէն տահա միւտհիշ, տահա ֆէլաքէթտավէր իտի. պու իզտիվաճ իմքանսըզ իտի. հէր չէյի կէօզէ ալտըրտադ պունը մէն ինթիճ քյճատ խոխյօր իտի. հէր նէ օլուրսա օլսուն պու իչին էօնիւ ալընմալը իտի։

Ֆագաթ նա՞սըլ, քէնտիտի կիպի պիչարէ պիր ատէմ նէ՞

եաբաակիւր խոփ . քէնտիսինի պիւտիրմէ.ք , էվլատլարընըն էօնիւնտէ հեր չէյի խլթիրաքի իթմէ.ք լազըմ կէլէճէ.ք խոփ . օ՛, խա՛յր , խա՛յր , պէօյլէ պիր խլթիրաքը խէ.յալէ պիւէ կէթիրմէմէկի խոփ . պիչարէ աաէմճըղալ էլան գան լէ.քէլէրինին էլլէրի իւղէրինաէ զուհուր իթտիյինի հըաս խլէ.յօր խոփ . էվլատլարընա , քէաէրլէրինին պիր գաթիկ օլտուղունը նա՞սըլ անլաթմալը խոփ .

Իչթէ ղէվալը իհթիյար , եանի գարիյնի քիրամէ մալիւմ օլան Տանիէլ տը Սէրվ, պէօյլէ միւչկիւլ վէ միւահիչ պիր վաղիյէթ իչինաէ պուլունույօր խոփ . պունտան գաթինաղալ էվլատլարը , նագլ խոէճէյի հիքմայէյէ լինանմայուպ տա անլէր տէ մահքեմէյի ճինայէթի աղասը կիպի քէնտինի միւճրիմ աատ խոէճէ.ք օլուրլար իսէ . . . էօյլէ եա , քէնտինին կիւնահսըզ վէ պիսուչ օլտուղունը նա՞սըլ իսպաթ իտէպիլէճէ.ք խոփ .

20

Պէտպահտ Տանիէլ պու էֆքեարը միւտհիչէ իլէ մուղթարըզ իքէն , խաթըրընա տահա տէհչէթլի պիր չէյ կէլտի . չէօյլէ քի , Անտրէ Մուսթան , բէտէրինին ինթիդամընը ալմաղա գալդըչտագ անը հիւքիւմէթէ իհտար իտէճէ.ք , վէ պու տէքա էվլատլարընըն կէօղիւ էօնիւնաէ բըրանկապէնա օլարտագ թէ.քրար քիւրէյէ կէօնտէրիլէճէ.ք խոփ . իմտի նէ՞ եարմալը , պու իչին իչինաէն նա՞սըլ չըգմալը խոփ . պիչարէ իհթիյար տիւրլիւ տիւրլիւ ըղթըյապաթէ կիւրիֆթար օլույօր խոփ .

Մատմազէլ Սվիսէ կէլինճէ , կիւթուիքճէ թէղայիւտ իտէն պիր թէաճիւպ իլէ իհթիյարըն եիւղունէ պագըյօր խոփ . մէրդիւմըն չէհրէմինաէն , տէրէճէյի նիհայէտէ տիւչարը հէյէճան օլտուղունը անլայօր . կէօղէրինաէ ֆէճի պիր դօր-

գու բէյտա օլտուղունը կէօրիւյօր իտի. քէնտիսինճէ պիւսպիւթիւն եապանճը օլան պէօյլէ պիր ատէմի, անըն իզտիվաճը հէվատիսի նի՞չին տիւչարը թէղէլիւլ վէ հէյէճան իտիյօր իտի։

Կէնճ դըղճըղազ, պու պապոէ նէ տիւչիւնէճէյինի վէ նէ տէյէճէյինի պիլմէյօր իտի. պիր իրի սանկի գատար սիւքիւթի իթտիքատէն սօնրա, բէրբէլէյերէք.

— Մի՛սիս, լուքֆէն իյղահը քէյֆիյէթ իսինիզ, տէտի։

— Իյղահ իտէճէք պիր չէյ եօք, (սէնթի պիր սէտա իւլէ) ֆագաթի սիզ պու Ռուսթան տէնիլէն ատէմ իլէ նի՞չին իշտիվաճ իտիյօրսունուզ, մերդումը սէվիյո՞մուսընըզ։

Սիլիս, պու սիւալ իւղէրինէ ճէվապ վիրմէքսիզին տիք տիք իհթիյարըն սարսըմըշ եիւղիւնէ պագտը. Տանիէլ իսէ, կէնճ գըղըն պու սիւալէ ճանը սըդըլտըգընը վէ պէօյլէ պիր եապանճընըն ադղընտան չըդան պու սէօզ իւղէրինէ, հէման քէմալի հիտտէթլէ չէքիլիպ կիտէճէյինի վէ քէնտինի պու-նամըշ պիր իհթիյար կիսի թէքտադը իտէճէյինի անլատը. հէման պիր հալաքէթը ըղթըլտապնիւմա իլէ.

— Մատամազ'լ, լուքֆէն պէնի աֆվ իտինիզ, խըտմէթինիզտէ սլուլունմադ, սիզի պահտըեալ կէօրմէք արզուսը պէնի պէօյլէ պիր հալաքէթը քիւսթախանէյէ սէվք իտիյօր, տէտի։

Մումանլէյհ պու սէօզլէրի սէօյլէտիյի սըրատա, կէնճ գըղըն էօնիւնատ պիր հալի նիյազքեարանէտ տիզ չէօքմիշ իտի. պիւթիւն վիճուտի պիր սատմէյի մուհապէթ վէ նէվիմա պիր րըդտաթ իլէ թիթրէյօր իտի. Սիլիս մերդումըն պու հալինատէն պիլա իհթիյար միւթէէսիր օլտու, նազարընտաքի սէրտիքը վէ գայտսըզլըգ մահվ օլմուշ իտի. կիւյա քի իհթիյարըն պու մուամէլէյի քէտերանէսինատէն թազէ պիր դուվվէթ քէսպ իթմիշ իտի

Կէնճ գըղըն գալընի իսթիլա իթմիշ օլան մէյուսիյէթէ պէտել իւմիւտ ավլէթի իլլէտի. էվվէ՛թ, էվվէ՛թ, պու ատէմ անըն սատատէթի իչին պէօյլէ սէօյլէյօր իտի. ադտէմճէ

տէ անլէրի մուհադդադ պիր թէհլիքէտէն գուրթարմադ իչին պու խանէյէ կիրմիշ օլտուղունը սէօյլէմէմի՞շ մի իսի . ատմէք օլույօր քի պու սէօղիւ սահիհ իսի . քէնտի սաատէթը հալինի արզու իսիյօր իսի . էօյլէ իսէ պու իհթիյար քի՞մ իսի . բէտէրի՞մի , միւմքիւն ատյիլ , զիրա բէտէրի խայլի սէնէլէրտէն պէրի զարդ ու նապէտիտ օլմուշ կիրմիշ իսի . էկէր զարդ օլմամըշ օլա իսի , չիմտիյէ գատար էվլատլարընընէն եանընընա ավտէթ իթմէ՞ղ մի իսի :

Տանիէլ տը Սէրվ , քէրիմէսինին գալպինատէ կէչէն պու միւլահազամը անլամըշ օլմադըլա , սէտասընա օլանճա ճաղիպէյի վէրէրէք .

— Ըէճա իտէրիմ մատամաղէ՛լ , սիւալլէրիմէ տարըլմայընը , հէմտէ պէնտէն պիր չէյ անլամադա գալդըչմայընը , սիզէ եաըընըղ չուրասընը արզ իտէպիլիրիմ քի , պէնիմ գատար սիղի քիմսէ միւտաֆաա վէ մուհաֆազա իտէմէզ , պէնիմ գատար քիմսէ սիղի սէվմէզ , տիւնեատէ սաատէթը հալինիզի պէնիմ կիպի արզու իտէն պիր քիմսէ եօղ տըր . իմտի լութֆէն գալպինիզի մուղթարըզ իթմէ՛քտէ օլան տէրտ ու քէտէրի պանա սէօյլէյինիզ , իհթիմալ քի տէրտինիզէ չարէսաղ վէ եարէնիզէ մէրհէմ օլապիլիրիմ , տէյինճէ , Ալիս :

— Ֆագաթ պէն պէտպահտ տէյիլիմ , տէյու բէքէլէտի :

Լաքին կէնճ գըղճըղշ , պու սէօղիւ սէօյլէմէ՛քլէ պէրապէր , պիրա իհթիյար հէօնկիւր հէօնկիւր աղլամադա պաշլատը :

Ալիսին կիւղել պաշը գուվվէթտէն գալարագ իհթիյարըն կէօյսիւ իւղէրինէ տուշտու , իհթիյար իսէ քէնտինի շաշըրարագ վէ նէ եապտըղընը պիլմէյէրէ՛ք , տիլտէր գըղճըղաղընը եիւղիւնտէն կէօղիւնտէն թարիֆի նագատիլ պիր հասրէթ վէ իշթիյագ իլէ բուսէլէր ալմադա պաշլատը , պատէհու քէնտինտէն կէչմիշ պիր հալտէ :

— Իվվէթ , էվվէթ , պու ըղթըրատպ պիր նիհայէթ վէրտիրէճէյիմ , պու կէօղ եաշլարընը քէստիրէճէյիմ , տէյու պաղըրտա :

Պիչարէ ատէմճըղազ Ալիսի եանընտա կէօրտիքճէ քէնտինի աէրնայի մէսէրլէթէ զարդ օլմուշ զանն իսիյօր իսի . քէմալի ըրդդամի վէ միւլայիմէթլէ կէնճ գըղը իսթիճվապէ պաշլատը , Ալիս ատ քէյֆիյէթի թէմամը իլէ անլատընճա , իսթիյար .

— Տէմէք օլույօր քի միւսիւ Րուսթանը սէվմէյօ՛րսունըղ , տէտի :

— Ա՛լա սէվմէմ , վէ հիչ պիր վագըթ տա սէվէմէյէճէյիմ :

— Մ՛իւսիւ տը Ֆըրէսինէլի սէվէյօ՛րմուսընըղ .

— Հալա սէվէյօրում , ատյիմա տա սէվէճէյիմ , վագտա հէր նէ գատար . . .

— (Տըդդաթլա Ալիսէ պագարագ .) Անը գապահաթլը ատտ իսիյօ՛րմուսընըղ .

— (Շիատէթլէ .) Օ՛ . խա՛յր , խա՛յր :

— Անըն տա սիղի սէվմիյինէ էմինմի՛սինիզ .

— Ֆեամիլէն էմինիմ :

— Ա՛ճէպա սիզէ խըյանէթ իթմէ՛տի մի .

— (Հէյէճան իլէ .) Խա՛յր խա՛յր , վագտա էվէլ էմիրտէ պէօյլէ պիր չիսպհէյէ զահիպ օլմուշ իսիմ , Ֆագաթ պու չիսպհէ բէ՛ք չարըդ զայիլ օլտու . անը քէնտիմ իլէ եէ՛ք վիճուտ կէօրսիւմ , սէտասը գալպիմէ ագաէնտաղ օլույօր , մուամիլէյհին պէնի սատըգ պիր մուհապէթլէ սէվմիյինի իլսպար իսիյօր , խիւլասպյի քէլամ ժօրժըն պէնի ունութմատըղընա էմինիմ :

Իսթիյար տէրին տուշունճէլէրէ տալմըշ իսի . պիր մըգտար սիւքիւթտէն սօնրա թէքրար քէլամէ աղաղ իսէրէ՛ք :

— Ֆագաթ միւսիւ տը Ֆըրէսինէլրին սիւքիւթինի , եանի պունճա վագըթտան պէրի մէյտանէ չըգմամտընը նէ՞յէ համլ իսիյօրսունըղ , տէտի :

— Պիլմէմ ,

— Մ՛իւսիւ տը Ֆըրէսինէլ նէ՞ իլէ իշթիղալ իսէր :

— Ա՛լօդաթ տըր :

— Անը նէ՞ վագըթատան պէրի կէօրմէմիսինիզ։

— Պիր այտան պէրի տիր չի կէօրմէտիմ։

— Նէ՞ ըչտէ իդամէթի խոյօր։

— Մ՛օննէ ոզ-պըրնատա օն ոզդուզ նօմէրօլու խանէտէ։

— Պիրատէրինիզ անտէն պիր խասթէլի ալամա՞մըշ մը։

— Պիրատէրիմ կաղէթալարըն ըհվայէթինտէն իշի անլատը։

— Իդամէթ կհահըրնա դատար կիթմէ՞մի, մուամալէյհի հիչ թէհարրի իթտիրմէ՞մի.

— Խա՛յր, չիւնքի պիրատէրիմ Րուսթան իլէ իշտիվաճըմը թէրճիհ իթմէ՛քտէ տիր, էվէլճէ տախի անը ժօրժտան միւրաճճահ ատտ խոյօր իտի։

Իհթիյար տէրուշի տիլտէն պիր ահ չէ՛քտիքտէն սօնրա, ևինէ քէնտինի ունուտտուգ.

— Պէտպահտ, տէյու մըրրլատանտը։

Իհթիյարըն պու թապիրի Ալիսի ևինէ չաշըրթտը, միւքեալէմէ ուղանտըգճա իհթիյարըն կիւֆթար ու էթվալընտա պիր ղարապէթի ըէյտա օլույօր իտի. աճէպա պու ատէմ քի՞մ իտի, չիւպհէսիզ սատըգ պիր տօսթ պիր մուհիպ իտի. ֆադաթի պու դատար չէֆդաթ ու մուհապէթի նէտէ՞ն նէչաթ իտիյօր իտի. իշլէյ Ալիս պու միւլահազաթտէ պուլունույօր իտի։

Իհթիյար տախի կէնճ գըզըն պու պապատէքի թէճահիւալինի ֆէյրդ իթմիչ օլտուղունտան.

— Հարաքէթի վադտամ մահզա սիզէ մուհապէթը ֆէվդէլատէմ օլտուղունտան իլէրի կէլմէքտէ տիր, հուտուլը սատատէթինիզ իչին ճանըմը ֆէտայէ, թէքմիլ դանըմը աէօքմէյէ հազըր օլտուղումը սէօյլէմիչ իտիմ, տէտի։

Իհթիյարըն պու սէօզլէրի օ սէրէճճէ ըզդաթամիզ, օ դատար նանըգ իտի չի, մատամազէլ Ալիսին թէճահիւալի ազալտաճաղ նէյտէ պիլաքիս արթըգճա արթը, վէ հէմտան թիթրէ՛ք պիր սէտա իլէ։

— Պունա էմինիմ, ֆադաթի հազդըմտա պու սէրէճճէ

ալագատար պիր մուամէլէսէ պուլունմանըզըն սէպէպլինի լութֆէն պէյան իտէրսէնիզ մէճպուռն օլուրում, տէտի։

— Ա՛, պուռնըն սէպէպլի բէզ աչիքսար տըր գըզըմ, պէնի խէլաս իթմէմի՞շ մի իտինիզ, էկէր սիզ հալիմէ մէրհամէթ իթմէմիշ օլսա իտինիզ, պէնի ճանիլէր իչինէ ա՞թմայաճադալար մը իտի։

— Ֆագաթ պէն պուռնտան էվէլ տէ սիզի կէօրիյօր իտիմ։

— (Սէվինճ իլէ պաղրըպարագ.) վա՛յ, նաղարը տըգդաթընըզա թէսատուֆ իթմի՞շ մի իտիմ։

— Հէր վագըթ սիզէ տըգդաթ իտիյօր իտիմ, կէօզլէրինիզտէն վէ էթվարընըզտան անլար իտիմ քի . . .

— Սիզի պահատնար վէ զէնկին կէօրտուիյիմտէն հասըլ օլան մէսէլըէթի անլար իտինիզ տէյի՞լ մի։

— Էվվէթ, էվվէթ, սէօյլէտիյինիզ կիպի, տէմէք օլուրյօր քի պէնի թանըյօր իտինիզ էօյլէ՞ մի։

— Խա՛յր, սիզի թանըմազ իտիմ։

— Ո հալտէ թաալուգաթըմտան պիրինի, իհթիմալ քի բէտէրիմի թանըր իտինիզ։

— (Հէյէճան իլէ.) էվվէթ, բէտէրինիպլի . . .

— (Թէլաշ իլէ.) Նէ՞ տէ յօլսաունըզ մուսիւ, սահիհ բէտէրիմի կէօրտուննի՞ւզ մի, անընա թանըշարնը՞զ մը կէօրմուշտունի՞ւզ մի։

— Բէտէրինիպլին էն ալիզ տօսթը իտիմ։

— Եա՛, էօյլէ՞ մի, ա՛հ չիմտի հէր շէյի անլայօրում, սէօյլէյինիզ մուսիւ, Ալլահ աշգընա սէօյլէյինիզ, պանա անտէն պահա իտինիզ, պէնի բէզ զիյատէ պահատըեար իտէրսինիզ։

— Բէտէրինիպլի չօդ սէվի՞ր մի իտինիզ։

— Ա՛հ, սէվէր իտինիզ տէմէք տէ սէ՞օզ մի, էլան սէվէրիմ, իսաթըրէսէ պիր ան զիհնիմիզտէն չըգմամըշ տըր, պիրտաէրիմէ տայիմա անտէն պահա իտէրիզ, անընը իչին կէօզ կաչը տէօքէրիզ։ էյվա՛հ, պիր տահա ավտէթ իթմէմէք իւզրէ

ապիմէթի լթոխյի ղէման պէն հէնուղ քիւչիւք խոխմ, ֆագամի միւթէվէֆա վալիսէմ պանա սայիմա քէտէրիմտէն պահս խոէը, սայիմա խամինի սէօյլէը խոխ։

Իհթիյարըն կէօղէլի եաշարմըշ, սէվինճինտէն աղլայաճադ պիր հալէ կէլմիշ խոխ։ քէնտինի զապթի ու խոսրէ լթամէք իչին բէք ղիյամէ զահմէթի չէքէյօր խոխ։ աղուշը քէտէրանէնինի աչմադ, սէվկիսի դըղընը դուճադլամադ, աչէնէն էօբիւպ սէվմէք վէ քէնտինի պիլտիրմէք արզուսի իլէ սուղան օլսայօր խոխ, պու արզույա նասըլ մուդավէմէթի իտէճէյինի պիլմէյօր իսի։ պէտպահտ Տանիէլ։

— Վալիտէնիզտէ քէտէրինիզտի սէվճը մի խոխ, տէյսու քէբէլէմի։

— Իէք ղիյամէ։ հէմ նաՙսըլ սէվմէսին, օ գաւռալ աֆիվի, օ գաւռալ նամուսլու պիր ատէմ խոխ մի, տէյիվ եաըընըղ վալիտէյին վէ պիզիմ, իլլա պիւթիւն ալէմին մուհապէթի ու բայէթինի գաղանմըշ խոխ։

Տանիէլ, կէնճ դըղըն պու չէրէֆպախշ սէօղէէրի իւզէրինէ թէբէտէն թըրնագա գաւռար թիմիրէմէյէ պաշլաոը։ ֆախը ու միւպահաթի իլէ կէօղէէրի բաղլայօր խոխ։ հէր չէյի սէօյլէմէք իչին աղը աչըլըյօր խոխ։ դըղընըն սէօյլէախյի սօն սէօղէը, հալ ու մէվգըընը իլամ խախյօր խոխ։ լաքին պիրատէն պիրէ թիմիրէյէրէք պու էֆքեարատէն ֆարիզ օլտու։ խաՙյր, խաՙյր, քէնտինի պիլտիրմէք լազըմ տէյիվ խոխ։ խաթըրէսինի թազիվ վէ թադիր խոխյօրլար խոխ։ պէօյլէճէ աֆիֆ վէ չայանը ըաղպէթի օլարադ գալմասը իյճապ խոխյօր խոխ։

Պու սըրատա կէնճ գըղճըղազ ղայէթի եավաշ, ֆագամի թաբիֆի ղայրի գապիլ ճանխըրաշ պիր սէտա իլէ։

— Ա՛հ, բէտէրիմ սաղ օլմուշ օլսա խոխ, անը նէՙ գաւռար սէվճէք, հադդընտա նէՙ գաւռալ հիւրմէթի խոէճէք իտիմ, տէտի։

— Իէտէրինիզտէ, սիզի պէօյլէ պէօյիւմիւշ, պու տէրէճէ կիւղէլէյիմիշ կէօրիւնճէ, աճէպ նէՙ գաւռար պահսըլտաը

օլաճագ խոի , Սիղի գուճաղընա ալալագ , օ կիւղել աղղընըղտան խամինին չըդտըղընը տուչմագ , անըն իչին նէ՞ պէօչիւք սաաստէթ խոի . հիչ չիւպհէ եօդ .բի , կէօղէրինիզտէն պիր տամլա եաչ ագումամագ իչին , ղէրրէ գաստար ճանընըղ սըդըրմամագ իչին էլինատէն կէլէնի սարի խաէճէք խոի . սիղի խամիճվապ խաէրէք արղը խըտամէթ խոիշիմ . մահզա բէսէրինիղին խամընըէսինէ մէպնի տիր , Շիմոի կիտիպ Մ . տը Ֆընըէսինէր հագդընտաա արիղ ու ամիդ Թահգընամթ իճրա խաէճէչիմ , էլան սիզէ լայընդ օլուպ օլմաատըղընը անլայաճաղըմ . էկէր անա իֆինիրա իլամէմիչէր խոէ , էկէր պաշընա պիր ֆէլաքէթ կէլմէմիշ խոէ , պէհէմէհալ անը սիղէ գավուշտուրաճաղըմ .

Անիա , կէօղէրի տօլմուշ վէ սօն տէրէճէ միւնէնէպր օլմուշ օլտուղու հալոէ , էլինի իհնինյատա ուղատաատագ .

— Միւսիւ , սիղ նամուսոու պիր աատէմնինիղ , սիղին կիպի էղհէր ճիհէթ նամուսը օլան ընէսէրիմ հագդընտաա հընտ կյէսէկյինիղ մուհապէթ , իհնիմատէ չայան օլտուղունուղա տէնիղ տիր . պանա իւմիւտպախշ օլտյօրտունընը , Թէչէքքիւր խաէրիմ , տէտի .

Տանիէլ , Թալիֆի նագտաղիլ պիր չէվգ ու մուհապէթ իլէ գընընըն մինի մինի բարմագլարընը Թուրթարագ գալմինէ տայտաը . նիհայէթ քէնարինի պապնէ միւդհէտիր օլամայտագ տէֆամէլ էօբմէյէ պաշլատը . պիչարէնին մէսէրըէնի ավտէթ իհնիղ խոի . Թէպէսիւմ խոկյօր խոի , պու Թէպէսիւմի Անիսէ պօրճու խոի .

Տանիէլ , արնընգ քէնարինի պապնի խաէմէյէրէք հէր շէյի էֆչա խոէճէյինի անլատընըճատան , կէնճ գընընն էլինի պըրագընալ ուղադըշմագ խոնէտի , պիչարէնին նէֆէտի տատըմընչ խոի . Հէյէճանընը պիր սէտա իլէ եավաշճա սէօյլէնէրէք .

— Ատկյօ ազիղէմ , իւմիւտ խոինիզ , իւմիւտվալ օլունընչ , տէյէրէք , կէնճ գընընն նէգտինատէն մուֆտաւէգաֆ կյէտի .

Մատամագէլ տը Սէրվ եալընընչ գալընճագա տէրին պիր

մխալահազաթէ տալտը . պատէհու քէնոի քէնոմինէ սէօյլէնէլիք ·

— Պու ատէմին քիմ օլտուղունը անլայտճաղըմ , պունը պէհէմէհալ էօյլէնէճէյիմ, տէմի ։

Կէնճ դըղ , պու իհթիյարըն սէտատընտաքի նուֆուղու թէէնիրի տուշմընտուքճէ թէհայիւրտէ դալըյօր իտի . պու ատէմին հէր հալտէ քէնոմինէ պիր թէալիւդի օլտուղունը հըլտա իտիյօր իտի ։

Մուսմանլէյհա , իհթիյարըն սէօղմինէ իհթիմատտէ պուլունույօր իտի . էվվէլի , պու ատէմ աշդընը խէլտա իտէճէք իտի . Սոնա պու պատտէ իէմսմանը իլէ իկնա օլմուշ իտի ։

Պու ատէմի ճէնտալը Հադ իհսան իհմմիշ իտի ։ Պիչտրէ դըղճըղաղ տիղ չէօքէրէք եէրէ օթուրտու , պէօյուք պիր իման իլէ իհթիյարըն մուվաֆֆադըյէթի իչին ճէնտալը վաճսպէլտուճու հաղըէթէլէրինտէն նիյաղ ու թաղալտուէ պաշլատը ։

21

Իհթիյար , Տանիէլ տը Սէրվ , դըղընըն Տանընտան այրըլտըղը ղէման հադըգաթը Տալին դարչըսընտա պուլունտու . վատինի նատըլ իճրա իտէճէք իտի ։ Մէրդում , ժօրժ տը Ֆրըէսինէրին խըյանէթ վէ իհանէթ իտէճէյինէ ինանմայօր , պու իչին իչինտէ պիր ղարիպէ օլտուղունա իհթիմատ վէրիյօր իտի ։

Անտրէ Րուսթանը թանըմատըղը վէ մէրդումըն բէտէրինտէն էյի օլուպ օլմատըղընը պիլմէմէյի Տալտէ , Տադըննատա պիր իթիմատըղըդ հըլտա իտիյօր իտի ։ Րուսթանէ պահճէտէ թէտատիֆ իթմիշ իտի . չինտի տէրհատթը իթմէյէ պաչլատը ։ Րուսթանըն չէհրէմինտէ բէտէրինին թուշ եիւրէքլիկինտէն վէ տախթէքեատըղընատան պիր նըշանէ մէվ-

ճուտ օլտուլունը քէշֆ իտիյօր իտի. պու ատէմ գըղընըն ֆէլաքէթինի պայիս օլաճադ իտի. Մէրդումըն պու իպտիվաճէ Մէշէպալիս իտիչի, պէհէմէհալ մէնֆաաթը զաթիյէ նօգթաաընաան իտի. պու հալտէ Սվիսին սաատէթինի, իսթիդպալինի դուրմարմադ իչճապ իլլէյօր իտի։

Տանիէլ, էվվէլ էմիրտէ Մօննէ սօգալընաա ժօրժըն իդամէթհկահընա կիթտի, գաբուճըյը լսթիճվապէ պաչլաաը։ Գաբուճը ճէվապէն.

— Միսիս ժօրժ սը ֆըրէսնէր, պիր այաան պէրի զայթուպէթ լաուպ ասլա կէօրիւնմէյօր, տէտի։

— Նէրէյէ կիթտիկի մալ՛ըմ մի տիր։

— Նայը, քիմսէ պիլմէյօր. Թէքսիլ իչլէրի եիւզ իսթիւնէ գալտը, նէրէյէ կիթտիկինաէն միւվէզ.քըթլէրինի պիլէ խապէրսար լըմմէտի։

— Սադըն պիր ֆէլաքէթէ ուղրամըշ օ՛լմասընն։

— (Պաղըրարապ.) Պա՛հ, ֆէլաքէ՛թ մի, պէն կալէմթալարըն ըիվլայէթինէ տահա զիյատէ ինանըրըմ, կէնճ տէյ՛լ մի տիր, հէր շէյ մէմուլ տըր վէսսելամ։

Տանիէլ, գաբուճը գաատընը իսթիճվապ իտէ իտէ, մահուա կիւզել գաատընըն պիր իչի տէֆա կէլտիյինի, վէ ավտէթ իտէր իքէն՝ գաբուճը գաատընա պիրէր ալթաուն պախչիշ վէրտիյինի անլատը։

Գաբուճը գաատըն, մուդնի պիր սուրէթտէ սէօզիւնէ տէվամ իտէրէք.

— Պու գաատըն, տաւլա պէհանէսի իլէ կէլիպ կիտէյօր իտի իսէ տէ, ալթաունալար իլէ պախչիշ սաչըշը, եալընըզ սաչըգլարըն քևարը տըր. էլ հասըլ պու ալիւֆթէ՝ կէնճ ավգաթա ապայը եադմըշ կէօրիւնիւյօր իտի, տէտի։

Գաբուճը գաատընըն հէր պիր սէօզիւ Տանիէլէ պիրէր չիտաէթլի խանչէր տարպէսի կիպի իմէսիր իտիյօր իտի. ժօրժը՝ Սվիսէ իաաէ իմմէք իւմիւտի մահվ օլտյօր իտի։ Ինթիյար, ժօրժա փէնա հալտէ հիտաէթլէնիյօր, Սվիս կիպի կիւզել վէ բաքիմլէ պիր գըզա, պիր գահպէ ալիւֆթէյի

թէրճիհ իտէն պու աաէմի , աաէթա պիր սէֆիլ աատ իտի-
յօր իտի ։

Պիչարէ Տանիէլ պու հալաէն օ սէրէճճ մութէէսիր օլ-
տու քի , ալ դալարը պայըլաճադ իտի . միւքեալէմէյէ տէ-
վամ իտէմէյէճճ յինէ անլատըղընատն , դաբուճը դատընը
սէլամլայարադ չէ.բիլտի , եօլտա քէնտի քէնտինէ տուշիւն-
մէյէ պաշլատը . Ալիսին ֆէլաքէթի թէմամ վէ չալըէսիլ ի-
տի . դըղընա պիր չէյ եաբատմայաճադ իտի ։

Պու իշէ նէ՞չին կիրիշմիշ իտի , նէ՞ մէմուլ իտէյօր իտի .
ժօրժ տը Ֆըրէնէնէրին տայիրէյի ատատադաթատա դալարղընը
դանն իտէրէ.ք , մէրդումըն պուլունատուղու մահալի էօյրէն-
մէ.ք վէ սէվկիլի դըղընա միւժաէ կէօթիւրմէ.ք իւմիւտի իլէ ,
պէօյլէ պիր թէշէպպիւատէ պուլունմուշ իտի . չիմտի իտէ Ա-
լիսէ նէ՞ ճէվապ վէրէճճէ.ք իտի . Ռուսթան իլէ իղտիվաճընը
մէն իթմէ.ք իչին նէ՞ սէպէպ պէյան իտէճճէ.ք իտի . արթըգ
հիչ պիր սէպէպ դալմամըշ իտի ։

Մ՝ամաֆիհ , Տանիէլին ֆիքրինճէ հէր նէտէ օլսա պու իզ-
տիվաճ իմքանսըշ իտի . պիր գան լէ.քէսի , իբի այիլէյի
եէ.քտիկէրինատէն միւէպպէտէն այըրըլ.օր իտի . հիչ դաթիլին
դըղը՝ մադթուրը օղլունա վալատպիլի՞ր մի իտի . խայր , խայր ,
պունը խաթիր ու խէ.յալէ պիլէ կէթիւրմէմէլի տիր . ֆադաթ
պու մէնհուս իղտիվաճը նա՞սըլ մէն իթմէլի . հէր չէ.յի սէօյ-
լէմէ.ք , իլթիւաֆ իթմէ.ք իղթիղա իտէճճէ.ք իտի ։

Ուհթիյար գուվվէթատէն տուշմուշ քէնտինի գայալ իթմիշ
իտի . պիչարէ էօլու մինի ատղաս իտիյօր իտի . գայէթ եավաշ
եիւրիւյէրէ.ք վէ աատէթա սարխօշ կիտի սալլանատադ դօնատա
կէկիյօր իտի ։ Ալիս իլէ միւլադաթ իտէճճէյինի տուշիւնտու.ք-
ճէ , տուչարը խէվֆ ու էնտիշէ օլուրյօր իտի , չիւնքի արթըգ
մուսմանլէ.ճհայի ալատթմադ դատիլ օլամայաճադ իտի . ժօր-
ժընն գատահամը օլմատըղընը իատատա իլլէմէ.ք վահի իտի ։

ժօրժ տը Ֆըրէնէնէր կէնճ օլտուղունատն , ճաղիսէլի
պիր գատընըն տամը գիւլֆիւնէ կիրիֆթատ վէ իհթիմալ քի
Ալիսին վիւսալինէ նայիլ օլմադատան նիւվմիւտա օլմուշ իտի .

չինելի Անտրէ Ռուսթան հէմ ղէնկին վի հէմոէ պիրատէրի թալաֆընտան մաղհարը սէհատէթ օլտուղունտան, ժօրժ, հէր պիր ֆըրսաթըն ըտդիխինէ եար օլտուղունը կէօրինճէ, մէյուսյէթինտէն նաչի պաշդա պիր աշդա ալըը թէսլիմիյէթ իթմիշ իտի։

Տանիէլ, պու նօդթայը էվվէլճէ ուշչունմէսիյի իչին քէնտի քէնտինի թայիպ իտիյօր իտի, չիմոի իսէ իշ իշտէն կէչմիշ իտի։

Պիչարէ աստէմճըլար պէօյլէճէ թէֆէք.քիւր իտիրէք գօնաղըն ատմիր բարմադըրընա դատար մուվասըլէթ իյլէմիշ իտի. դօնաղըն մէնղարէսի Տանիէլի թիթրէտի. Ալիս օյատա քէմալի սապըրսըղըդ իլէ քէնտինինի պէքլէյօր իտի. մուամիլէյհայէ նէ ճէվապ վէրճէճ.ք իտի։ Պիր արալըդ օյատան թէպահաւա կյլէմէ.ք դաչմադ ֆիքրինտէ պուլունտու, ֆագաթ սէվգիլի գըզընը պիր տահա կէօրմէմէ.ք դաալի՞լ մի իտի. ա-լէյ խուսուս էօթէքի իղտիվաճ նէ՞ օլաճադ իտի։

Տանիէլ, ֆէվգելատէ ճէպըրի նէֆս իթմէ.ըլէ պէրապէր ճէնապը Հադդա ալըը թէսլիմիյէթի կյլէմի. կիճճ հուլուլ իթմիշ իտի. հէվա դաթալը վէ պուլութլու օլտուղունտան, օրթալըղը դօյու պիր դալտընըդ խոթխա իտիյօր իտի. իհթիյար թաչտան օյմա պիր հէյքէլ կիպի բարմադըրընը էօնիւնտէ, տուրմադտա իչէրի կիրմէյէ ճէսարէթի իտէմմէմ.քտէ իտի։

Թամ պու արալըդ բարմադըրընը դաբուսը չաթըրտը իլէ այըլտը. իհթիյար ույդուտան ույտընըր կիպի քէնտինէ կէլտի. պիրխի դօնաղ տան սօդապա չըղը.յօր իտի. ֆագաթ քի՞մ. իհթիմալ քի Ալիս չըղը.յօր իւմիւտինտէ պուլունտու. լարին եալընըդ օլտուդ Բաուլըն թաչ մէլտիվէնտէն էնտիյինի կէօրտիւ։

Բաուլ, դաբընըն էօնիւնտէ տուրմադտա օյան ապապալընա ամլտտը. իհթիյար էվլիմէմ.ք իչին կիճճ հալ իլէ պիր թալտֆա չէ.քիլէպիլտի. Բաուլ իհթիյարը կէօրտիւ խէ տէ, տըդդամի իթմէմէղինէ կէլտի։

Տանիել նէ տէյճէյինի չայըրարադ վէ բէբէլէյէրէք .

— Ալթըդ իւմիւտ դուլմասը մատմազէլ , տէյեպիլսի .

Տանիէլին աէսի թիթրէմէքտաէ , ֆէվգէլատէ պիր հէյճան իչինաէ օլատուղու կէօրիւնմէքտաէ իսի . կէնճ դըղ իհթիյարըն պու հալինատէն բէք միւթէասսիր օլատու . պիր հարաքէթը ըղմըրատանիւմա իլէ օտայա կիրէրէք իհթիյարը եանընա չաղըրըպ տէրհալ իսթիճվապէ պաշլատը .

Ալիս . – Նա՞բըլ , անը կէօրէպիլսինի՞զ մի ,

Իհթիյար , խայլը մէզամընատա պաշընը սալատը . կէնճ դըղ իսէ սիւալինէ տէվամ իտէրէք .

— Անատէն պիր հէվատիս ալապիլսինի՞զ մի , տէտի .

— (Բէրէքէյէրէք .) Էվէ՛թ .

Պիչարէ դըղճըղաղ ղայէթի հէյճան վէ աղիմ պիր ըղթըրտալ իլէ թիթրէյէրէք .

— Պանա իհանէթի իմտի , պէնի թէրք իմտի , արթըգ պէնի սեվմէյօր տէյի՞լ մի , տէյու հայդըրտը .

— (Շիտտէթի իլէ .) Պէօյլէ տէյեմէմ մատմազէլ , չինքի պէօյլէ տեմէք իչին հիչ պիր սեպէպ եօք տըր .

—(Թէլաշ իլէ) Րէճա իտէրիմ , պէնատէն պիր չէյ սադ - լամայընըղ , ժօրժ էօլմիւշ տէյիլ տիր . պաշընա պիր ֆէլա - քէթի կէլմէմիշ տիր , քէնտի արղուսը իլէ կիլմիշ , պէնի թէրք իմմիշ տիր , տէյի՞լ մի .

— Ջահիրի հալէ նազարէն պէօյլէ անլաշըլմազտա տըր , թէէսիւֆ օլունուր . . .

Կէնճ դըղճըղաղ , ճիյէրլէր քարալայրճը պիր սէտա իլէ « Եա՛ Բապպիմ , եա՛ Բապպիմ » տէյէրէք , քէնտինատէն կէչ - միշճէսինէ տիւշիւպ պայըլա դուլտը .

Իհթիյար նէ եաբաճաղընը չայըրտը , քէնտինի պայդ իտէ - րէք ֆէրեատ ու իսթիմատաէ պաշլատը . ատչագլար , խըտ - մէթճիլէր գօշուպ կէլմիլէր . քէնէէրէկլերի աչըտաղ վէ բու հ - լար գօղլատալտաղ կիւճ հալ իլէ հանըմլարընը պայըտապիլ - տիլէր .

Ալիս քէնտինէ կէլմիյի ղէտան , ուչաղ լալա ուղաղ լաչմա -

Գարնան քրտամէ մալիւմ օլտուղու կիպի Բաուլ՝ իմիթ-յարը տայիմա սէրսէրի մագուլէսինտէն առտ իթմէքտէ, վէ անըն հադգընտա հէմշիրէսի կիպի հըսսիյաթը վիւջուտէ պուլունմամագտա իսի. իմիթյարը դօնագտա ալըդօյու-չը իսէ, հէմշիրէսինին խաթըրընա բիայէթտէն իլէրի կէլիյօր իսի.

Ալտապա ուղադլայընճա իմիթյարը օլանճա գուվվէթ ու ղայրէթինի էլէ ալտը. Ալիս օտասընտա կալընդը օլտուղուն-տան իչէ պիր նիհայէթ վէրմէնին թէմամ սըրտասը իսի. տօղ-րուճա Ալիսին տայիրէսինտէ թէվճիհի ադիմէթ իյլէտի. Տա-նիէլ՝ Ալիսին խըտամէթճիսինէ թէսաւուֆ իտէրէք իմիթղադ-լը պիր սէտա իլէ.

— Հանըմընդը իլէ կէօրուշէճէյիմ, տէյինճէ, խըտամէթ-քեար դաոըն թէճաճիւպ իլէ իմիթյարա ալադարադ.

— Պու ադչա՞մ մը, տէյու ատրտու.

— Միւմքիւն իսէ պու ադչամ, լումֆէն խապէը վէրէ-խանիդ.

— (Պաչընը սալլայարադ.) Ջանն իտէրսէմ սիդի դա-պուլ իտէմէյէճէք. դիւա բէք եօրղուն պիր հալտէ օտասը-նա չէքիլտի.

— Բէճա իտէրիմ, քէնտիլէրի իլէ կէօրուշմէք բէք էլ-ղէմ օլտուղունը սէօյլէյինիդ.

— Պիր տէֆա սէօյլէմէք պօրճում տըր.

Խըտամէթճի գաոըն պունը տէյերէք կիթտի. Տանիէլ պիր վիւտատէթ պէ.քէյտի. պատէհու խըտամէթճի ավտէթ ի-տէրէք.

— Կէլինիդ վիւսիւ, մատամազէլ ճէննապլէրի սիդի պէք-լէյօրլար, տէտի.

Տանիէլ, խըտամէթճիինին ալդադասը սըրա եօդասրը չըդար.

Ալիսին օտասը ատտալըդ իտի. մուհաիլէյհա դաբունըն էշիլինտէ այագտա տուրույօր իտի. կէնճ դըդ խըտամէթճի դաոընա «կիւհ» էմրինի վէրտիքտէն սօնրա, իմիթյարը պիր նազարը մահզունանդ իլէ սիւրիւպ իտիճվապէ պաչտաոը.

լարընը էմ իթաի, պատէհու իհթիյարէ տէօնէբէ.

— Մի՛սիս, սիղի դօղդուրթտուղումտան տօլայը աֆվընդը թէմէննի խտէվիմ, տէտի։

— Տէմէ.ը օլույօր.բի, սիղ միսիս ժօրժը բէ.ը դիյատէ սէվէյօր իտինիլ։

— Բէ.ը դիյատէ, չիւնքի հայլի ղէմանտէն պէրի կէօյնիւմիւ անէ վէրմիշ իտիմ։

Տանիէլ, Ալիսին պու խյթիրտաֆը իւ ղէրինէ պիլա իհթիյար թէհտիտամիղ պիր հարտաքէթ ըղհար իտէրէ.ը.

— Ա՛հ, սէֆիլ հէրիֆ, տե՛յու բէբէլէմի։

Ալիս. – Արթըդ պէնիմ իչին պու տիւնեատա սաատէթ գալմատը։

— Չէման կէչտիքճէ անը ունուտուրսունըզ։

— (Պաչընը սալլայարադ.) Ասլա՛, ասլա ունուտամամ, հէմտէ արթըդ հայտըմ նիհայէթէ երմիշ տէյի՛լ մի միր. պէնճէ մէնֆուր վէ մէ.բուհ օլան սէվտիյիմ պիր ատէմ իլէ իղտիվաճ իտէճէ.ը տէյի՛լմիյիմ, էկեր պու ատէմէ վարմայըդատա պաղըյէյի էօմրիւմիւ պիր հալի ինղըլատէ կէչիրէպիլմիշ օլսա իտիմ, պէլքի թէսէլլի պուլապիլիր իտիմ. ֆագաթ պու ատէմ իլէ իղտիվաճ իթմէ.յէ մէճպուրըմ, նէ՞ եաբմալը...

Տանիէլ, դալղի եարալանմըշ վէ կէօղէրի եաշարմըշ օլտուղու հալաէ Ալիսի տինլէմէ.քաէ իլգին, պիրտէն պիրէ թիմբէտի, ճիատի պիր սէտա իլէ.

— Բէտէրինիղի մէն իթմէ.յէ միւդթէտիրիմ, տե՛յու հայդըրսը։

Ալիս, իհթիյարըն պու թէպէտտիւլիւ հալինէ թէտաճիւպ իլէ կէօղէրինի պիրտէն պիրէ իհթիյարէ թէվճիհ իտէրէ.ը.

— Սի՞ղ մի, տե՛յու օղրտու։

— Իվվէ՛թ, պէն։

— Անտրէ Ռուսթան իլէ մուդաւրէր օլան իղտիվաճըմը մէն իթմէ.յէ միւդթէտիր օլապիլէճէ՞.քմիսինիլ։

— Իվվէ՛թ։

— Նէ՞ սուրէթլէ։

— Պու պէնիմ սըրրըմ տըր, ատիյօ մատմազէլ, պանա իթիտատ իտինիղ, վատիմի իճրա իտէճէ.յիմէ էմրին օլունուզ։

Տանիէլ, սօն տէֆա օլարադ Ալիսին կիւղէլ էլինի պիր տէֆա տահա էօպտիւ.քտէն սօնրա, մուտաիէ.յհանընն նէզտինտէն մուֆարէգաթ իթտի. մէրգուտ, քէնտի քէնտինէ.

— Իվվէ՛թ, էվվէ՛թ, հէր շէ.յի կէօղէ ալտրըատադ հէր պիր ֆէտաքէտարըղը իհթիյար իտէրէ.ը, գըղըմը, տէվիկիլ էվլատըմը խէլտա իտէճէ.յիմ. հէմտէ պէօյլէ պիր խղտիվաճ մէչուտ օլուր. խա՛յր, խա՛յր, պունը պէհէմէհաթ մէն իտէճէ.յիմ, տէմէ.քտէ իտի։

22

Բաուէր իլէ Անտրէ Ռուսթան արտընտա վէրիլէն գարար մուճիպինճէ, մատմազէլ Ալիս տը Սէրվին իղտիվաճ մուգավէլէնամէսի ալաֆրանկա սաաթ օնտա իտիլէճէ.ը իտի. թէ.քէլլուֆաթ վէ թէչրիֆաթտան սօրֆը նաղալ իտիլէրէ.ը, ումումի տօսթլարտան իպարէթ օլան տավէթիվէրը իչին, թանթանաըզ սուրէթտէ եիրմի քիշիլիք պիր ղիյաֆէթ հազըրլանմըշ իտի։

Տիւյիւն ճէմիյէթի հէր նէ գատար սաաէ սուրէթտէ թէրթիպ իտիլմիշ իտի իսէ տէ, մամաֆիհ եինէ գօնաղընն պահճէ բարմագլըղընըն իւզէրի պաչտան աշաղա գատար հէվա կազը գօրտօնլարը իլէ թէչկինն օլունտուղու կիպի, թաշ մէրտիվէնին պէհէր պաաամազը տախի, էնվայի նաատր չինէ.քլէրի հավի եալարըղը սագըլար իլէ միւ.քէմմիլէրն տօնատըլմըշ իտի։

Գօնաղընն թէ.քմիլ բէնչէրէլէրի ղիյատար իտի. ֆագաթ պու չէնդիյէ ըսաղմէն, սը Սէրվ գօնաղընընն տախիլինտէ սաէթա էօլու կիպի պիր սիւքունէթը թամամէ հիւքմֆէրմա օլուէօր իտի։

նուիմուշ վէ եախօա վաուինի իճրայէ դուտրէթի եէթմէվիշ իտի ։

Էօյլէ եա, զարիպ վէ ֆագըր պիր իհթիյար պէօյլէ պէօյլ՚ք պիր իչի նա՞սըլ մէն իտէպիլէճէք իտի . տէմէք ֆի ար-թըզ քէնաինի խէլաս իտէճէք պիր չէյ եօգ իտի . հիչ պիր կէօնա իւմիւտ գալմամըշ իտի . հէր չէյ անը թէյք իտիյօր իտի . միւթլագա մատամ Րուսթան օլաճագ , ասլա սէվմէ-տիկի վէ էղհէր ճիհէթի նէֆրէթի իթտիկի պիր ատէմին իտմինի թաչըյաճագ իտի ։

Սաաթ ալթըյա կէլտի , իլք կէլէն արապանըն կիւրիւ-թիւսիւ իչիտիլտի . Ալիս ույդուտան ույանըյօր իմիշ կիպի պիլտէն պիրէ սարսըլարագ բէնչէրէյէ գօչտու . մէզպուրէ չէտիտ պիր սըթմայա թուրթուրմուշ կիպի թիթրէմէյէ պաշ-լատը . արապատտա պուլունանը թանըմըշ իտի . օ մէնհուս հէ-րիֆ իտի ։

Պիչարէ գըզճըզագ եըլան կիպի նէֆրէթի իթմէքտէ օլ-տուղու պու ատէմի կէօրմէմէք իչին պիլտէն պիրէ կէրի չէ-քիլտի . կէնճ գըզ սէվտիյի ժօրժըն իտմէրընիւվազ խայալը-նըն լէթաֆէլինի զայպ իթմէմէք իչին , միւմքին մէրթէպէ Րուսթանըն եիւղիւնիւ կէօրմէք իտմէյօր իտի ։

Անտրէ Րուսթան , հէր նէ գատար պիր թավըը զաիպա-նէ իլէ արզը էնատմ իթմէքտէ իտի իսէ տէ , պէնզի զայէթ ատկուն օլտուղու կիպի սընըրլարընատ տախի կէօղէ չարբ-մայագագ տէրէճէտէ պիր թիթրէմէ վէ կէօղլէրինտէ չէյ-թանի պիր հալ մէվճուտ պուլունույօր իտի ։

Բաուլ , ալէլ աճէլէ Րուսթանը իտթիգպալէ չիթագ իթ-տի . իլք մուհիպ , քէմալի մուհապէթլէ եէքտիկէրինին էլինի սըգտըլար . Րուսթան՝ մատմազէլ Ալիսին հալ ու խաթըրընը իտթիֆատր իթմէկի իւղէրինէ , Բաուլ ճէվապէն ։

— Տահա աշագը էնմէտի , ֆագամի չիմի խատպէր կէօն-տէրիր չաղըրթըրըմ՝ , տէտի ։

Իլք մուհիպ տօսթ էլ էլէ վէրմիշ օլտուդլարը հալտէ թէչրիֆաթ ատլօնունա կիրտիլէր . արատը չօգ կէչմէյիպ պիր-

Մաամաղէլ Ալիս օսասընա չէ.քիլմիշ օլտուղու հալաէ ։ պու հաղըրլըգլարա , էօլիմէ մահ.քիմ օլան պիր ատէմ , տար ալաճընըն դուրուլուշունա նասըլ նազալ իաէրսէ , օ հօլտա պադըշօր իտի . պիչալէ գըղճըղազըն բէ.ք զիյատէ մահզուն չէհրէսի , արդասընտաքի պէյազ կէլինլիք էլպիսէսինտէն տահա սօլկուն իտի ։

Պիչալէ գըղճըղազըն գալսի վէֆասըղըգ խանչէրի իլէ եարալանմըշ , աթէշի իֆթիրադ իլէ տազիտալ օլմուշ իտի . խըտմէթճիսի քէնտիսինէ սէօղ սէօյլէյօր , ֆագաթ անըն ֆիքրի պաշգա եէրլէրտէ օլտուղունատան ճէվապ վէրմէյօր իտի ։

— Ա՛հ , նէ՞ մէշում կիճէ , նէ՞ միւտհիշ հայաթ ։

Մաամաղէլ Ալիս , պու կէլին էսվապընը Թուսթան իչին կիյմէյուպ տա ժօրժ տը Ֆըրէսինէր իչին կիյմիշ օլսա իտի , պու կիճէ քէնտիսի իչին նէ մէտուտ կիճէ օլաճաղընը տիւշունմէքտէ իտի . կէնճ ղըզ ժօրժըն իտմինի եատ իթմէմէյէ դարար վէրմիշ իքէն , պու իտմ լաէնգամի դուլաղընատա աքսէնտազ օլուշօր վէ ատէթա մուտմաիլէյհի կէօղէրի էօնիւնտէ կէօրիւշօր զանն իտիյօր իտի ։

Մամաֆիհ օղրամըշ օլտուղու պու ֆէլաքէթը ճէսիմէտէ եինէ ժօրժըն եիւղիւնտէն իտի . չէ.քտիյի պու ըզթըրապը թագաթֆէլտա անըն սայէսինտէ իտի . ֆագաթ Ալիս՝ ժօրժըն միւճրիւմ օլտուղունա պիտվէֆալըգ իթտիյինէ պիր տիւրլիւ դանատաթ հասըլ իտէմէյօր իտի ։

Նէ՞ օլուր , պիր բէրիկի խայրխահ չըգըվէրսէ տէ Թուսթանը ժօրժա թահվիլ իթտէ իտի , վէ ֆագաթ պու մէշում իղտիրաճըն վագթը հադըշաղգա , Ալիսին հէյէճանը տէրունի տէ օ նիսպէթտէ արթըյօր , գալպի սօն տէրէճէ պիր չիտտէթլէ չարբըյօր , իւզերինէ պայըլմագ կէլիյօր իտի ։

Վագտա եապանճը իհթիյար պու ուղուրսուզ իղտիրաճը մէն իտէճէյինի սէօյլէմիշ վէ պիր տէրէճէյէ գատար գալպինի միւսթէերիհ իթմիշ իտի իսէ տէ , ֆագաթ մէրգումը պիր տահա կէօրէմէմիշ օլտուղունատան , օտա իթտիյի վատը ու-

պիրի արարընճա տիկէր արտապալար իլէ տավէթլիլէր մուվաֆըլէթ իթմէյէ պաչլատըլար ։

Նիհայէթի իւլ էմր մատմազէլ Ալիա տախի պիղդարուր սաըօնա էնտի . Րուսթան գօչարտագ կէնճ դըզըն էլինի էօբտիւ . նաղարլարը պիր պիրինէ չաթըչար . պիչարէ դըղճըղտըն նաղարը , կըրթըճը պիր գուշըն բէնչէսինէ տիւչէճէյինի հըսս իտէն զաիֆ թարլա գուշը պադըշը կիպի գօրգագ օլուպ , պիլաքիս Րուսթանըն նիկահը իսէ՝ չիքհարընը բէնչէլէյէն ագպապա նաղարը կիպի զալիպ վէ միւտհիչ իտի ։

Հալ պու քի պու մանատար կէօրիւնիւչէ քիմսէ էհէմմիյէթի վէրմէտի . կէլին իլէ կիւվէյինի պիր թարաֆտա պըրագարագ հէրքէս մուհատէթէ էյր ու իչրէթէ տալըր . անճագ պիր թագըմը , ժօրժ տը Շըրէսինէրին պէօյլէ պէօյիւք պիր սատաէթտէն քէնտի իհթիյարը իլէ ահմագճաընա մահրում օլտուղունտան պահս իհթիյարտի իտի , զիրա մատմազէլ Ալինի բէք կիւզէլ վէ բէք նէզաքէթլի պիր գըզ պուլույօրլար իտի ։

Րուսթան , հըսս իթմէքտէ օլտուղու սատաէթի պիր լիսանը նաթըգաբէրտագանէ իլէ նըշանլըընա թատվիր իթմէյէ գալգըշտը . պու սատաէթպախշ կիւնէ նէ գատար արզու վէ սապըրսըզլըգա պէքլէմիշ , վէ մուգատտէմա մատմազէլ Ալինի , քէնտի հագգընտա պուղզ ու պէրուտէթի ըղհար իտէր կէօրիւնճէ նէ գատար մուղթարըպ օլմուշ օլտուղունը սէօյլէտի ։

Ալիս ատա անը տինլէմէյօր իտի . զիհնի օլտատան չօգ ուղագտա օլմազըլա , էթրաֆընտա հիչ պիր չէյ կէօրէմէյօր , հիչ պիր չէյ իչթիմէյօր զանն օլունմագտա իտի ։

Պու արարըգ պիրտէն պիրէ գարունըն իչի գանատը ասչըլարագ ուշագլար թարաֆընտան տավէթլիլէր թատվէ չապըրըլըր . հէրսիտէ նէմէ քսանընա կէչտիլէր . Ֆագամի պու սըրատտա մատմազէլ Ալինին կիթապքճէ արթմագտա օլան մահզունլուղը , տավէթլիլէրին նաղարը սըզդաթընա թէսատուֆ իթմէյէ վէ պախսը թէսաճիպ օլմագա պաչլատը ։

Եալընըզ Ռուսթան կէնճ գըզըն պու հալինէ էհէմմիյէթ վէրմէմէ֊քտէ, սէրթ վէ քէմիքլէրի չըգըդ չէհլէսինտէ աստ֊րը մէսէրրէթ րուհունա օլմադտա իտի. պու իվտիվաճ՝ իչի պօղուլմուշ օլան Անտրէ Ռուսթան իչին եէկհանէ չարէյի սէ֊լամէթ իտի։ Ռուսթան պու ահիլի սէլամէթէ վասըլ օլու֊յօր, ֆուրթունա թէհլիքէլէրինի աթլաթմադ իւզրէ պու֊լունույօր իտի։

Պիր քէրրէ իզահիվաճ ադտ իտիլուպ տա Ալիսին ճիհա֊զընա տէսթըրըս օլունճա, արթըդ ժօրժ տը Ֆրրէսինէլրէ քնամիլէն դալէպէ չալմըշ օլաճադ իտի. պու ճէհաղ՝ խա֊րապէ եիւզ թուրթունուշ օլան պանգասընը եէնիտէն մամուր իտէճէ֊ք իտի։ Էլհասըլ ժօրժ տը Ֆրէսինէր էզհէր ճիհէթ մաղլուպ օլունուշ օլմադրըա, արթըդ անտէն դօրդաճադ հիչ պիր չէյ դալմամըշ իտի։

Անտրէ Ռուսթան, զաթէն ժօրժ կիպի ուֆաճըդ վէ բա֊րասըդ պիր ալօդաթտան դօրդաճադ ատէմ տէյիլ իտի։

Թամ սաաթ օնտա իտի քի մուդավէլէթ մուհարրիրի, սալօնըն պիր քէօչէսինտէ թէրթիպ իտիլմիշ օլան մասանըն էօնիւնտէ օթուրտու։ Մուսթաֆէյհ ուզուն ուզատըյա քեա֊ղըտլարընը թանգիմ իթթիքաէն սօնրա, դալէվէ այմըշ օլ֊ատուզու մուդավէլէէնամէյի դըրսաաթ իթթի. պատէհու մու֊դավէլէէնամէյի իմզալամադ իչին դալէմի Ալիսէ ուզաթտը։

Կէնճ դըզճըղադ չիատէվի պիր սըթմայա կիրիֆթար օլմուշ կիպի թիր թիր թիւթրէյօր, կէօղունիւն էօնիւնտէն պէյազ խէյալլէր ուչուշույօր իտի. մուսթաֆէյհա եարը էօ֊լիւ եարը տիրի պիր հալտէ իչի եանընա սալլանադրադ մատա֊յա թէպարրուպ իթթի. եանըարը բըրըանթա իտաչըար իլէ միւղէյհէն ալթուն գալէմի էլինէ ալտը. թամ պու սըրատտա իտի քի պիրտէն պիրէ գարունըն գանատարը աչըլադրադ սէրթ վէ եիւքսէ֊ք պիր սէտտա իլէ.

— Մ'իւսիւ Տանիէլ տը Սէրվ, տէյու պաղըրտը։

Հէրքէս քէմալի խէվֆ ու տէհշէթի իլէ գաբուլյա թէվ֊ճիհի նազար իթթի. Բաուլ Թարիֆի նագաւիլ պիր հայրէթ

Ալիա իլէ Մ. Բաուլըն բէտէրիյիմ, իչթէ պու կիւնքի կիւն չու մէչում իղտիվաճտան դըզըմը դուրթարմադ իչին, քէնտիմի պիլտիրմէ յէ դարարը դաթի վէրտիմ. պէն սաղ օլտուգճա պու իղտիվաճ վուգու պուլմայաճադ տըր, անլայօրմուսունըզ, տէտի։

— Իուսթանըն պէննի էօլիւ չէհրէմի կիպի սարարմըշ իտի. մէրգումա սանտալեասը իւզէրինտէ սալլանմադտա վէ այաղա գալդմադ իսթէմէքտէ իտի, լաքին Տանիէլ պիր իշարէթի իլէ մէրգումա աթֆը նիկեահ իտէրէք.

— Օթուրունըզ միւսիւ, սէօզլէրիմին տօղրուտան տօղրույա չախսընըզա ինթիգալ իտէր ճիհէթի եօգ տըր, ֆադաթի իլի ֆամիլեա արասընտա մէվճուտ օլան տէհշէթլու պիր գան լէքէսի, պիրի եէքտիկէրիմիզտէն միւէպպէտէն այըրմադտա տըր. պինաէն ալէյհ պու իղտիվաճ միւմքին օլամազ տէմէք տիր, տէտի։

Բաուլ թէաճճիւպ ու հայրէթինտէն պիւսպիւթիւն չաշըրմըշ օլտուղունտան, իհթիյարըն պու սէօզլէրինի րիւյատէ իմիշ կիպի տինլէյօր իտի. սէօզ սէօյլէմէք իսթէյօր, լաքին միւգթէտիր օլամայօր իտի, Տէլիդանըը օթուրտուղու եէրէ մընսանմըշ գալմըշ օլտուղու հալտե շաշգըն շաշգըն էթրաֆընա պագմադտա իտի։

Մատմազէլ Ալիսէ կէլինճէ, մէզպուրէնին վիհնինտէն նէլէր կէչտիյինի անլամադ իմքանսըր տըր, ֆադաթի չու պատալը աչիքեալ իտի.քի, պու մէնֆուր իղտիվաճտան, իքրահ իթտիյի Իուսթանտէն խէլաս օլտուղունա սէվինմէքտէ, սօն տէրէճէ մէմնուն օլմազտա իտի։

Իհթիյարըն թէլաֆֆուզ լյլէտիյի չու սօն սէօզլէր, սալօնըն տէլուննինտէ պուլունանլարա թալիֆի նապատիվ սուրէթտէ պատիյի խէվֆի օլմուշ իտի. նիհայէթի իւլ էմր Բաուլ, թէրէտտուտա լյմա իտէր պիր թավր իլէ իհթիյարա թէվճիհի խիմմաթ իտէրէք.

— Իէտերը աղիղիմ, մատէմ էօյլէ խսե քէնտինիզի տահա էվվէլ նի՞չին պիլտիրմէտինիզ, տէմէսի իլէ, իհթիյար,

իւէ եէրինաէն սըչրամըշ , մատմաղէլ Ալիսին կէօղէրի չուէյի մեսէրլէթ իւէ բարլամայա պաշլամըշ իսի . Անարէ Բուսթան իսէ , օ էնճաաէ սըրթընըն իչի քիւրէյի օրթասընաան սօուգ պիր թիմրէմէ կէչմիյինի հըսա իմսի ,

Անարէ Բուսթան , պու վագաայի նակէհզուհուրտէն միւթլագա մէմուրին զայրի պիր մուխթարա գօգուսը սըլ-յօր իսի ,

Սաբին վագարլը վէ աղըր պիր թաւը իւէ իւէրլէմէ քաէ օլան նէնի կէլէն աաէմին , ադաէմճէ գօնաղա գապուլ իսի-լուպ աա թէտաւիսինէ իհթիմամ օլունան նապանճը իհթի-յար օլաուղունը , Բաուլ իւէ Ալիս թանըսըլար . իհթիյար սաչընը սագալընը կիւղէլճէ քէսաիրմիչ , կէնճէլմիչ , միւն-թաղամէն կիյինմիչ վէ ահիյիւն ճէմիյէթինաէ հաղըր պու-լունանլարա աաէթ օլունակէլէն պէյաղ պիր պօյունպաղը թագընմըշ իսի ,

Բաուլ այաղա գալդմագ իսթէսի իսէաէ , նէնի կէլէն չաես օթուրմասընը իչարէթ իմմիչ օլաուղունաան , Բաուլ , մանքինավարի պիր հալ իւէ պու էմիէ իմաամ իթսի . իհթի-յարըն նիւղիւնաէ էյան խասթալըղըն ասարը կէօրիւնիյօր , գագամ սիյմասընաա ասարը նէճապէթ վէ թաւըրնաա ա-սըղաաէկը նիւմայան օլույօր իսի ,

Ճիւմլէ տավէթլիլէր կէօղէրինի իրի իրի աչմըշ օլաուգ-լարը հալաէ իհթիյարէ պագմագաա իսիլէր . պունլար տը Սէրվ գամիլեասընըն դըսոէսինէ վագըգ օլմասըգլարընաան , ճէրիյանը հալաէն հիչ պիր չէյ անլամայօր իսի ,

Պու մէղլաան չըգմըշ աաէմ նէ՞րէաէն կէլիյօր իսի . էկէը պու չաես Ալիսին իմէալիւգաթընաան պիրի իսէ , նի՞չին էվէլճէ տիւյիւնէ տավէթ իսիլմէմիշ իսի . նի՞չին չիմսիյէ գաատար դօնագտա արըգը վաճուա իթմէմիշ . նի՞չին իսի աս-լինի իւէ քէնաինի թանըթմամըշ իսի ,

Տանիէլ տը Սէրվ պիր թաւրը աղամէթ իւէ աղըր ապըր մուգավէլաթ մա հաղրիրինէ տօղրու իւէրլէյէրէք .

— Նվվէթ միւսիւ , պէն Տանիէլ տը Սէրվիմ , մատմաղէլ

պէրապէր թէքմիլ Բարիղ էհալիսի պէնի լէհադըզ խոյօր զանն իմտիմ։

«Լաքին եադայը էլէ վէրտիմ, իլմէ օ ղէմման ղէվճիմին վէ էվլատլարըմըն խամըրէսի դալգիմի բարչալամայա պաշլատը. էկէր չու ֆէլաքէթտէն խաապէրտար օլմուշ օլսալար իտի, արլարընտան էօլէճէքլէր իտի. քէնտիմի միւտաֆաա իտէճէյիմ, հէյէթը աատուլը ինանտըրտաճաղըմա էմնիյէթ իտէմէյօր իտիմ։ Մէքսիդատա պէնի հէրքէս էօլմուշ զանն իտէր իքէն, իսմիմ մալում օլմագսըզըն, քիմ օլտուղում պիլինմէքսիղին մահքիմ օլմուշ իտիմ։

Բատուլ իլէ Ալիս, քէտէրլէրինին նագլ իմտիյի պու միւտհիշ հէքայէյի հէմ մէմնուննանէ վէ հէմ տէ օրդունճ պիր սուրէթտէ անլատյօրլար իտի. Հաղըրսուն վէ սայրէք տաճի հըսս իմտիքլէրի հէյէճանը քէմիմ իտէմէյօրլար իտի։

Անտրէ Բուսմանա կէլինճէ պիր հարաքէթ ըղհար, պիր քէլիմէ ատօյլէմէյէ միւդիմէտիր օլմագսըզըն, ապիմ պիր դաատլէթ իչինտէ դալմըշ իտի. Բուսթան իչին պու վագտա՝ երդըլմագ խարտար օլմագ տէմէք իտի. արթըգ իւմիւտի սէլամէթ դալմամըշ իտի։

Իհթիյարըն պէյան իմտիշ օլտուղու դան մէսէլէսի, Ալիս իլէ անըն արտանընտա տէրին պիր կիրտաս աչըյօր իտի. տատլէթլիլէր Բուսմանէ ապիմ պիր մէրագ իլէ պագմագտա, ֆագաթ Բուսման պու պագըշլարա էհէմմիյէթ վէրմէմէք քտէ իտի. խատիսը մէրդում էնճամէ իլէն հայատընը տիւշիւնիւյօր իտի. պունտան սօնրա արթըգ քէնտիսինէ նէ եարմագ լազըմ կէլիյօր իտի։

Բուսման դարտարընը վէրմիշ պիմիրմիշ, արթըգ կէրի տէօնմէյէճէք իտի. ուղուն ուզատըյա չարըշմագ ուղրաշմագ իտիմէյօր իտի. մադլուպ օլմուշ իտի. քէնտիսինէ սօն չարէյի տէլամէթի օլարագ դալմըշ օլան պու իպտիմաճ մէսէլէսի տաճի, մէմուրլին ղայրի վէ միւտհիշ պիր տէպէպ իլէ մահվլ օլունճա, պաթտաճագ, խարտագ օլուպ կիտէճէք իտի։

Օրթալըզը խամիլա իմտիշ օլան պիր տէհշէթտամիղ սիւ-

Տանիել որ Սէրվ ըզդամամիզ պիր սէտա լէյ։

— Շիմոի սէոյլէյճէյիմ օղլում, ֆադամ աղաճըգ տապը էթ, տէյու ճէվապ վէրտի։

Պատէհու քէնտինտէն կէչմիշճէսինէ չաշդըն պիր հալտէ օթուրտուղու եէրտէ մլխլանմըշ դալմըշ օլան Անտրէ Րուսլանէ տէօնէրէք, վէխիմ վէ թէհտիտամիզ պիր սէտա լէյ։

— Բէտէրինիզի պէն էօլտուրտում միւսիւ, տէտի։

Բուլթ կիպի տօնա դալմըշ օլան սալօնըն իչինտէքիլէր, խէվֆ ու տէհչէթ լէյ պիր պիրլէրինէ պադըշտըլար։ Իհթիյարըն պու տէհչէթտամիզ սէօղիւնտէն հասըլ օլան թէէսսիրին թաբիֆի մուհալ դապիլինտէն տիր։

23

Տանիել որ Սէրվ, հիթիրաֆ իլէհիի ֆիյլի դաթլէն էթրաֆընտաքիլէրէ պախս օլտուղու խէվֆը ֆէճիյէ պադմագալըղն, էսկի տօսթը օլան պանքէր Րուսթանըն նէ սուրէթլէ գաթլ իտիլտիյինի նադլ ու հիքեայէ լիթտի։ Պու հիքեայէ գարիյնի քիրաժէ մալիմ օլտուղունտան, պուրատա թէքզրարընտան սարֆը նադալ իտիլտի։

Տանիել որ Սէրվ, հապըսխանէ կիպի, հիթիրաֆ իլէհիի ֆիյլի դաթլտէն քէնտի տէ ֆէնա հալտէ միւթէէսիր օլուպ, պիր մլդատար սիւքիւթ իթտիքտէն սօնրա, իլտվէր մէգալ իտէրէք, չու վէճհէյէ նադիյտթա տէվամ իլէհի։

— Պիլա խոթիյար վուդու պուլան չու ճինայէթտէն սօնրա, չաշդըն վէ նէ եարտընըմը պիլմէտիյիմ պիր հալտէ օտատան արշարը ֆըրըլայը վէրտիմ. Րուսթանըն եարէլէնմիշ պաշը, դան իչինտէ դալմըշ օլան պուլուն տէվլութլերի կէօղիւնէ էօնիւնտէն կիթմիյօր իտի. Նէրէյէ կիթտիյիմի պիլմէֆտիղն, ալատիտիյինէ դաչընօր իտիմ. զատըթա իլէ

ըիֆի նագապիւ պիր սէվինճ իլէ եէրինաէն սըչրայարագ .

— Մէ՞ն տէ մի , տէյու Հայդըրը ։

— Լ՛ավկ՛թ բէտէրը աղլըմ , պու մադպուղ քեաղըտը պիր չօդ ղէման մուդաատէմ ուիքիչ գումուլարըմտան պիրինտէ պուլմուշ , վէ պիր կիւն օլուպտա լաղըմ օլաճաղընա իհթիմալ վէրէբէք սագլամըշ իտիմ . իմղասընը օդուլամատըմ իսէ տէ , սիզ էլպէթտէ , թանըրսընըզ , տէյինճէ , իհթիյալ , հէյէճան վէ մէսէրրէմինտէն նաչի գալմի չիատէթէ չալըբարագ .

— Կիթ դըղը՛մ , կիթ , չարըդ օլ քեաղըտը պուլտա կէթիր , տէյու պագըրըը ։

Ալիս տէրհալ գօչարագ կիթտի . պիր միւտաէթ սոնրա էլինտէ պուլուշմուշ վէ սարարմըշ պիր քեաղըտ օլտուղու հալտէ կէլտի ։

Տանիէլ տէրհալ կէնճ դըղըն էլինտէն քեաղըտը ալըպ իւղէրինէ սէրի պիր նագալ աթտըգտան սոնրա .

— Լ՛ավկ՛թ , իչիմէ մադպուղ սէնէտի պու ոըը , տէյէրէք Բուսթանէ ուղատըպ իլավէյի մէգալ պիրլէ .

— Պագը՛նըզ , բէրինիղին խմղասը տէյի՛լ մի ախը , տէյինճէ , Բուսթան քեաղըտա պիր կէօզ կէզտիրէրէք .

— Լ՛ավկ՛թ , բէտէրինին խմղասը ոըը , տէյուպ թաատիդ իմտի ։ Տանիէլ իսէ կէնիշճէ պիր նէֆէս ալտագ .

— Իչիմէ եալան սէօյլէմէտիյիմի կէօրիւյօրսունըզ , հէբսի սահիհ տիր , չիւպհէսիզ ճէնապը Ալլահ չէ.քոիյիմ պուննճա միհնէթի ու մէշագդաթլարա մէրհամէթէն պէնի պուննտան պէօյլէ ադրթըդ մէսրուր իտէճէ.ք տիր ։

Բաուլ իլէ Ալիս , չէ.քոիյի ըինճ ու մէշագդաթլարտան վադթինտէն էվվէլ իհթիյարլամըշ օլան բէտէրլէրինին դուճաղընա ալթըտըլտը . իչիւ պիրտէն հընչդըրա հընչդըրա տղլայօրլար իտի ։ Տանիէլ , էլէրինի սէվինչէ դալտըրտագ .

— Թէչէ.քիւր իտէրիմ եա՛ Բապպիմ , պինլէրճէ թէչէ.քիւր իտէրիմ , մէսէրրէթի իլէ կէչէն չու տագդըդալտը , չէ.քոիտիյիմ մէշագդաթլարը պանա ունուԹտուրսույօր ։ Ա՛հ , սէվ-

քիւթ իչինտէ Բաուլ թիթըչէ.ք սէտա իլէ ըէտէրլինէ խիթապէն .

— Բէտէ՛րիմ, մահ.քիւմ օլտուն՞ուղ մը իտի , տէտի ։

— Լվվէ՛թ , սէվկիլի էվլատըմ, եըրմի սէնէ .քիւրէ.ք ճէղասընա մահ.քիւմ օլտում։

— Յօ՞ղսա նէ՞ եաբտընըղ.

— Ֆիլար իթտիմ։

Սալօնտա պուլունանլար եէնիտէն նաղարը տըդդաթլաըընը աչտըլար , պատէհու իհթիյար սէօղիւնէ տէվամ իտէրէ.ք .

— Պու տէհչէթլի էսրարը սադլամադ վէ անըն իլէ պէրապեր էօլմէ.ք իսթէ.յօր իտիմ. էվվէթ , պու սըրր պէնի իլէ պէրապեր մէղարտա կիտէճէ.ք իտի . լաքին դըղըմը պէօյլէ մէչում պիր իպտիվաճատան խէյտա իթմէ.ք իչին , անը պէ.յան իթմէ.քտէն պաշգա պիր չարըմ դալմամըչ օլտուղու ճիհէթլէ , չարնաչաի էֆչա իթմէ.յէ մէճպուր օլտում. է.յվա՛հ , բէտէրինիղին մահ.քիւմ օլտուղունը վէ մէմլէ.քէթինին դավանիյնի իլէ նամուսընը զայպ իթտիյինի հիչ պիր .քիմսէ , ալէքսուսուս հէմչիրէն իլէ սէն դաթան անլամայաճադսընըզ, բէտէրինիղին պիր .քիւրէ.ք դաչկընը օլտուղունա վադըճ օլամայաճաղընըզը զանն իտիյօր իտիմ, տէտի ։

Բաուլ. - Ֆագաթ բէտէրը ազիզիմ, սիզ միւթթէհիմ տէ.յիլ իտինիզ։

— Օնա նէ չիւպհէ , լաքին պունը իսպաթ իտէպիլի՞ր մի իտիմ, հալա տա իսպաթ իտէպիլի՞միյիմ, հէր նասըլ իսէ զայպ իթմիշ օլտուղում օ մադպուզ իլմուխապէրի , օ մէչում .քեաղըտ բաղչասընը հէ.յէթը Ա.տուլէ իպրաղ իյէմէ.ք լաղըմ իտի ։

Տանիէլին պու սէօզիւ իւղէրինէ , Ա.լիա , բէ.ք զիյատէ պէնդի սաթտըմըչ օլտուղու հալաէ այտզա պաղ արադ .

Սէվկիլի բէտէրիմ, պու մադպուզ սէնէտաի զանն իտէրսըմ պէնտէ տիր , տէտի ։

Կէնճ դըղըն պու պէ.յանաթը իւղէրինէ , իհթիյար թա-

— Իվվէթ , ֆագ , օ նամուսլու վէ սատըդ Ջուհաֆ աս-քէրինտէն պահս իսիյօրում , օ զաթը համիյէթսիմաթ քի , միւտտէթը մէտիտէ ֆամիլեամըզա քէմալի սատագաթլա խըտմէթ իյլէմիշ տիր ։

Պու սըրատա եէնիտէն պիր սիւքիւթ հասըլ օլտու · պու վուգուաթը ֆէվգէլատէտէն սօն տէրէճէ միւթէհայըը օլ-մուշ օլան մուգավէլաթ մուհալրիրի քեաղըտլարընը թօքլա-մըշ օլարադ ալըդ ալըդ էթրաֆընա պագընըյօր իսի , Անա-րէ Րումէլան այաղա գալդը , զահիրէն թէէսիւրսիզ կիսի կէօրիւնիյօր իսի իսէ տէ , թէքմիլ վիճուտի միւտհիշ պիր սըթմայա կիրիֆթար օլմուշճասընա զանկըը զանկըը թիթրէ-մէքտէ վէ կիրիֆթարը տէհշէթի օլմագտա օլտուղու պէյլի օլույօր իսի . մէրգում սէօզէ աղազ իտէրէք , զայէթի հէյէ-ճանը պիր սէտա իլէ .

— Րէտէրիմին իրթիքեապ իթմիշ օլտուղու պիր ճինա-յէթին աղրը եիւքիւնիւ եալընըզ պէն եիւքլէնմէլիյիմ, պէ-նիմլէ պէրապեր քիմսէնին միւճազաթ կէօրմէսինի իսթէմէմ, տէյու հայդըրտը ։

Պատէհու չաշրըմըշ գալմըշ օլան մատմազէլ Ալիսէ տէօ-նէրէք , սէօզիւնտէ տէվամ իլէ .

— Մատմազէլ, պէն սիզէ չօգ ֆէնալըդըար իթտիմ, եա-լընըզ մէնաֆիյի չախսիյէմ իչին , պէնի ասլա սեվմէտիյինիզի բէք ալա պիլտիյիմ հալտէ , քէնտիմի զօր իլէ սեվտիրմէյէ վէ սեվտիյինիշ ատէմի կէօնակէօն տէսիսէլէր իլէ իթհամ իթտիրմէյէ գալգըշտրմ . էվվէթ , պու ալշագըզը երթի-քեապ իթտիյիմի իյթիրաֆ իտէրիմ, ֆագաթ անը , մուհա-պէթի պէրքէմալ վէ հէր վէճհիլէ սիզէ լայըգ օլտուղու հալ-տէ իատէ իտէճէյիմ, տէմէսի իւզէրինէ , կէնճ գըզընը տու-տուգլարը արասընատա մահզուղիյէթը աղիմէ իյմա իտէր պիր ֆէրեատ չըգը վէրտի . պատէհու ճանխըըրաշ պիր սէտա իլէ Րումէլանա խիթապէն .

— Մ. տը ֆըրէսինէրլէն նէրէտէ օլտուղունը պիլիյօրմը-սընըզ, տէյու հայդըրտը ։

կիլի էվլատլարըմ, սիղի էօմրիւմ օլտուդճա աէրտաղուշ իտէպիլէճէյիմի տալա իւմիւտ իթմէյօր իտիմ. Տանընըղտա պուլունմադա վէ թէնէֆֆիւս իթտիյինիլ հէվայը թէնէֆֆիւս իտէրէք Տաշամադա ըտաը օլմուշ իտիմ. էկէր պու իղտիվաճ հէվատիսի՝ քէնտիմի պիլտիրմէյէ պէնի մէճպուր իթմէմիշ օլտա իտի, պադըշէյի էօմրիւմի պէօյլէճէ իմրտա իտէճէք իտիմ. Ֆադաթի սէվկիլի դըղըմընն պէտպահտըղընը վէ տէօքտիւլ կէօղ Տաշլարընը կէօրիւպտէ թահամմիւլ իթմէք գապիլ մի միր։

Տանիէլ, Ալիսի եէնիտէն աղուշինէ չէքէրէք էօրիւպ օղշատըդտան սօնրա, քէքէլէյէրէք։

— Պուրատա պէնի Տադալամադ վէ թէվդըֆ իթմէք իսթէհքլէրի ղէման Ալիս պէնի դուրթմադտը, օ ղէման նէ հալտէ պուլունտուդումը չիմի անլատընըղ. պէնի սըրդաթ վէ ճինայէթ իլէ իթհամ իտիյօրտա իտի . . . պէնի, պէնի քի . . .

Պիչարէ Տանիէլին աէօղ աէօյլէմէք իչին աղթըղ ոէսի չըգմայօր, նէֆէսի քէսիլիյօր իտի. Բաուլ, բէտէրինին պօյնունա սարըլարադ.

— Աէվկիլ վէ Նամուսը բէտէրիմ, չիմոէն սօնրա աղթըղ պիղոէն այրըլմայաճադընըղ, թահհիհի տավա իթտիրիրիղ. պու կիւնքի կիւն քէնտինիղի միւտաֆաա իտէպիլմէյէ միւգթէտիրսինիղ, սիղէ լինանաճադլարընա տալա չիւպհէնիղ օլմասըն. Ֆադաթի տահա էվվէլ նիչին աէօյլէմէյտինիղ, քէնտինինի նիչին պիլտիրմէտինիղ, տէտի։

Տանիէլ. – Դօրդույօր իտիմ, Ատլիյէնին՝ դալպինտէ պըրադընշ օլտուղու գօրդույը պիլմիշ օլտանընըղ . . .

— Ծադաթի պիղի նա՞սըլ պուլտուընըղ։

— Ա՛հ, պէն հալընըղ սիղի կէօրմէք որղուսը իլէ Ֆիրաը իթմիշ իտիմ. օլտուտա էսկի ուշադլարընընըղտան պիրինէ թէտտուսի իթտիմ. մէրդում պէնի թտանըրտը, սիղտէն խատէր վէրտի, թէղքիրէյէրինիտէ պտնա թէտվատ իթտի, իշթէ օ թէղքիրէյէր տայէսինտէ պուրույա կէլէպիլտիմ։

— Փադ իչին տէյօղտունըղ, տէյիլ մի։

— Էվվէթ մատմազէլ, պիլիյօրում, հաթտա մուսահիլէյհի պէհէմմէհալ եարըն կէօրէճէ.քսինիզ, տէմի։

Րուսթան, պու սէօղլէրի պիթիրիր պիթիրմէզ պիրտէն պիրէ սալօնըն դաբուսը այըլարադ, խըտամէթ.քեարլար թարաֆընտան ժօրժ տը Ֆըրէսինէրին վիրուտի խապէր վէրիլտի. թէ.քմիլ հաղըրուն.ըն կէօղլէրի դաբուլա աթմ.ի օլունտու։ Ա.լիս.ը քենտինտէն կէչմիշ պիր հալէ կէլտի։

Պիր իլի սանիյէ սօնրա, ավօդաթ Մ. ժօրժ տը Ֆրէսինէր արզը վիճուտ իտուպ, սալօնըն տէրունինտէ իլէրլէյէրէ.ք հուզղարէ թէվէֆիհի խըթապ իլէ.

— Էֆէնտիլէր, պու ադշամ պէնի պուրատա կէօրտիւ.յիւնիւզէ թէճաճիւպ իտէյօրսունըզ աէյլի՞ մի, ֆադաթ թէպրիյէ.յի դիմմէթ իթմէ.ք իսթէրիմ. հադդըմտա իչաա իտիլէն նամուսչիքէնանէ սէօղլէրի իչիթտիմ, վէ ալչադ սէֆիլէն պիրի . . .

ժօրժ տը Ֆըրէսինէր սէօղիւնիւ դաթ իտէրէ.ք Րուսթանա պադտը։ Խապիսը մէրդում իսէ կէօղլէրինի պիլէ դըրըմայարադ.

— Էվվէթ, ալչադ սէֆիլ սէտիյինիզ պէնիմ, տէմէ.ի իւղէրինէ, կէնճ ալօդաթ թաբիֆի զայըի դապիլ պիր հաբաբէթը թէհտիտ.քեարանէ իլէ.

— Վա՛յ, ութանմատան իյիթիրաֆ իթմէ.յէ ճէսարէթ իտիյօ՞րմուսընըզ, տէմի։

— Էվվէթ, լաբին պէն հէր չէ.յի թէմամէն նադիլ ու հէ.քտայէ իթմէ.ք իւղրէ իբէն սիզ կէլտինիզ, իշիթ պէն չէ.քէվիյօրում, եէրիմի սիզէ թէրը իտիյօրում, սիղտէն զասդ իթմէ.ք իսթէտիյիմ սաաաէթի, իշիթ իտաէ իտիյօրում. ֆադաթ սիզէ պիր չէյ սօրաճաղըմ, լութֆէն ճէվապ վէրմէ.նիզի նիյաղ իտէրիմ։

ժօրժ. — Սօրուննուղ, միւսիւ։

— Պուլունտուղունուղ մահալտէն նա՞սըլ վէ նէ՞ սուրէթ.լէ չըգապիլտինիզ։

— Պիր վասէթա պուլարադ ֆիրար իթտիմ։

— Օ գաաըն պանա իհանէթ իտուպ ֆիրարընըզը թէսհիլ իթմէտի եա՛։

— Խա՛յր, պէն օ մէլուն ալիւֆթէնին մուավէնէթի իլէ ֆիրար իթմէտիմ. պու սէօղիւ. նէմին իլէ թէյէիտ իտէրիմ. մահբէսիմին պէ.քճիսի օլան խըտամէթ.քեար գաաըն հարաքեաթը տինայէթ.քեարանէնիղտէն իբրահ իտէրէ.ք, վէ միւէսսիր նիյաղլարըմ իլէ պօլ պօլ վատէրիմէ տայանամայարադ մահբէսիմին գաբուլարընը աչը վէրտի։

— Բէ.ք ալա՛, արթըդ էճել եաթաղընա տիւշիւպ տէ թէրըը հայաթ իթմէ.ք իւղրէ պուլունան առէմլէր կիպի, ճիւմլէնիղինտէ հադդընըզը հէլալ իթմէնիղի նիյաղ իտէրիմ։

Հաղըրունաան հիչ պիրի պիր սէօղ թէլաֆֆուզ իթմէտի. սալօնըն տէրունինտէ մանէտաը պիր սիւքիւթ հիւքմֆէրմա իտի։ Րուսթան, սարխօշ կիպի իբի եանընա սալանարադ չըդըպ կիթտի։

Պու արալըդ ժօրժ կէօղլէրինի գալտըրարադ, նադարը Ալիսէ թէսաաիւֆ իթտի. կէնճ գըզատա անա պագըյօր, անը դօլարը արաընա չաղըրըյօր կիպի կէօրինիյօր իտի։

Կէնճ ավօդաթ գօչարադ մատմազէլ Ալիսին այագլարընա գաբանաը, վէ թարիֆի միւմքինսիզ սուզիչի պիր սէտա իլէ պաղըրարադ.

— Սիպի սէվէյօրում Ալիս, ճանըմտան չօգ պիյատէ սէվէյօրում, ա՛հ, աճէպա պէնտէն չիւպհէ իթտինի՞զ մի, սէյինճէ, կէնճ գըզ հէյէճանընը վէ մէսրուրիյէթտէն թէվէլլիւտ իտէն կէօզ եաշլարընը արթըդ զասթէ միւգթէտիր օլամայարադ, զայէթ ճանխըրաշ պիր սէտա իլէ.

— Ճէնապալը Հագդա րանա մալիւմ տիր քի, գալպէն հիչ չիւպհելէնմէմիշ իտիմ, սատագաթընըզ Հագդընտա էմնիյէթիմ պէրքէմալ իտի, պունը բէտէրիմ իլէ պիրատէրիմէ սօրունըզ, անլէր պու պապտէ սիզ ճէվապ վէրէճէ.քսիր տիր, տէմի։

Բաուլ, ժօրժըն զայպուպէթինտէն պէրի կէչէն վագաալէրի վէ պու իղտիվաճըն մէննի իչին բէտէրինէն քենտիսինի

պիլտիրտիյինի մուխթասարէն ալօգաթա հիքեայէ իլէ-տի ։

Կէնճ ալօգաթ , Տանիէլին գուճաղընա աթըլըը , արզը թէշէ.քքիւր իտէրէ.ք մէրգումըն էլլէրինի վէ կէօղլէրինի տէ-ֆաթլէ բուս իլէտի ։ Մուամիլէյհ , Ալիս կիսի մէսրուրիյէ-թինտէն նաչի հէօնկիւր հէօնկիւր աղլայօր իտի ։

Տանիէլ սը Սէրվ էլլէրինի գալըրըալագ , պու իքի ա-չըգը թագտիս վէ թաազիզ իթտի , օ գատար աճը եաչլար տէօքմիւշ օլան կէօղլէրինտէ ագըպէթ էշքը մէսէրրեթ բէյ-տա օլմուշ իտի ։

Տանիէլ , ճէննապը Հագդըն լութֆ ու քէրէմինտէն տօ-լայը թէ.քրար թէ.քրար թէշէ.քքիւր իթտիքտէն սօնրա , եա-վաշճա սէօյլէննէրէ.ք .

— Իվլատլարըմ պահտըեար տըրլար , պէնտէ անլէրին մէսէրրեթլէրինէ իշթիրաք իտէրէ.ք , քէնտիլէրինի մէհմուն վէ մէսուտ կէօրտիւքճէ սաատէթեապ օլաճաղըմ , տէտի ։

Պու հատիսէյի ֆէվգէլատէ իւզէրինէ հազըրուն պէյ-նինտէ վուգու պուլան թէճահիւպ վէ թէհայեիւրին նագլին-տէն սարփը նազար իտէրէ.ք , գարինի քիրամըն միւլահազա-լէրինէ արզ իտէրիզ ։

ԽԱԹԻՄԷ

Դարիյնի քիրամէ արզ իլէտիյիմիզ պու վագաալէրտէն պիր գաչ այ սօնրա, մատմազէլ Ալիս տը Սէրվ, մատամ տը Ֆըրէսինէր օլարագ արզուսընա նայիլ օլմուշ իտի։

Ֆանիէլ տը Սէրվին տավասը թէքրար բույէթ իտիլմիշ վէ ղայդ օլան մագպուզ աէնէտինին մէյտանէ չըգմասը իլէ, մումանիլէյհին պէրայէթինէ գարար վէրիլմիշ օլտուղունտան, հէր չէյի ունուտարագ պիր սուրէթը պահտըեարանէտէ սէվկիլի էվլատլարընըն ևանընտա ևաշամագտա իտի։

Բաուլ տը Սէրվ տանի անլէրտէն այրըլմագ իսթէմէտի, հէմ տէ սէրվէթինին պիր գըսմը, տօսթը վէ մուհիպպը վէֆաչըարը ֆէլաքէթինտէ մահվ օլմուշ իտի. արթըգ միւսթէրիհ օլարագ էօմիւր սիւրմէքտէ վէ մինատիպ պիր իզտիվաճ պէքլէմէքտէ իտի։

Անտրէ Րուսթան, մալիւմիմիզ օլտուղու վէճհ իլէ տը Սէրվ գօնաղընտան չըգտըգտան սօնրա իգամէթկեահընա կիթմիշ, պէյնինէ պիր ըէվօլվէր սըգարագ ինթիհար իթմիշ իտի. եալընըզ օ զէման մէրգումընն սէրվէթինին քեամիլէն մահվ օլմուշ, արտընճա նիչէ ֆէլաքէթլէր վէ սէֆալէթլէր պըրագմըշ օլտուղու անլաչըլտը։

Գօնթէս տը Գարէմնա նամընը թագընմըշ օլան Անտրէ Րուսթանըն մէթրէսի ժօրժէթ իսէ, չէտիտ պիր ճէզայա չարբըլաճաղընտան գօրգարագ Ալէմանեատա գալմըշ վէ պիր տահա Ֆրանսայա ավտէթէ ճէսարէթ իտէմէմիշ իտի։

Թէսատիւֆաթը ղարիպէ վէ խայրիյէտէն օլարագ պիր գաչ այ սօնրա, Տանիէլ տը Սէրվին 517 նօմէրօյը հավի օլուշ տա Նույէմատէ քիւրէք ճէզասընա մահքիմ պուլտընտուղու էսնատէ, մուարէֆէ բէյտա իթմիշ օլտուղու թիւճճար միւսիւ Տարթիժ, քէրիմէսի իլէ պէրապէր Բարիզէ կէլմիշ վէ պիր

ԲԱՐԻՋՏԷ

ՊԻՐ ԱՄԷՐԻԿԱԼԸ

Իշպու հիքեայէնին մազհար օլսըղը բաղպեթտէն տօլայը գարիյնի քիրամա արսը չիքրան խտէրիմ ։ ԲԱՐԻՋՏԷ ՊԻՐ ԱՄԷՐԻԿԱՒՂ նամըյլա նէշրինէ մուպաշէրէթ խտճէյիմ լօման, մհմարէթի ֆէվգէլատե իլէ թէրթիպ խալմիշ պիր հիքեայէի նէֆիսէ օլմաղըլա , քէմալը արգադթլէ միւթալաասընը ճաղանէ թավսիյէ խտէրիմ ։

թագբիպ Տանիէլ ոը Սէրվի պուլմուշ իտի քի , իքի սաոլգ ոօսթալարըն պու միւլադաթաէն ոօլայը հլսս իտեկէլտիքլէրի մահպուդիյէթին աէրէճէսինի պէյան իլմէք մուհալ ոըը ։

Տանիէլ ոը Սէրվ, թաճիր Տարթիժին քէրիմէսի մաամաղէլ Պէրթայը իքի վահշի գէնճիլէրին էլինաէն խէյաս իլմինի օգուշանլարըմըզա մալիւմ տիր . հիքմէթ նէվինաէն օլարագ Տանիէլ, կիւյա պու դըզը քէնտի էվլատը Բաուլ իչին խէյաս իլմիշ իտի . չիւնքի Բաուլ մուամիլէյհայէ աշըգ օլմաղըա , Տանիէլ, էվլատը իչին բէտբիինաէն մաամաղէլ Տարթիժին տէսթը իզտիվաճընը լէսմէն թալէպ իլլէտի ։

Պիր միւտաէթ սոնրա մաամաղէլ Պէրթա Տարթիժ , մաամամ ոը Սէրվ օլսու . մուամիլէյհա գէվճինէ ճէսիմ պիր ճիհազ կէթիրմիշ իտի , պու սուրէթլէ Բաուլըն , Անալէ Բուսթանըն եիւղիւնաէն բահնէտաը օլան սէրվէթի , միւքէմմէլիյէթէ վասըլ օլմաղըա , ոը Սէրվ Տարթիժ վէ ոը Ֆըրէսինէր ֆամիլէաալարը եէ.քտիկէրի իլէ սըհրիյէթ բէյտա խաէրէ.ք պահարեաը օլտուլար ։

ԽԻԹԱՄ

Հայ գրադարան
с. Библиотека
ՀԱՍՀ-Ամ.ՍՀՐ

ՀՀ Ազգային գրադարան
NL0653608